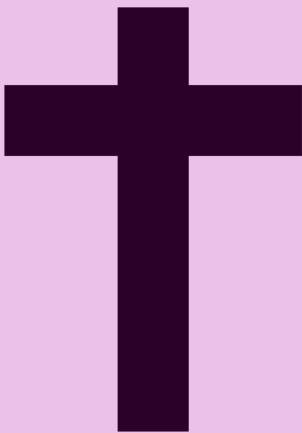

El Nuevo Testamento:
Cuicateco de Teutila

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec,
Teutila)

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila

New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	61
SAN LUCAS	99
SAN JUAN	159
HECHOS	208
ROMANOS	264
1 CORINTIOS	288
2 CORINTIOS	313
GALATAS	329
EFESIOS	338
FILIPENSES	346
COLOSENSES	352
1 TESALONICENSES	358
2 TESALONICENSES	363
1 TIMOTEO	366
2 TIMOTEO	373
TITO	378
FILEMON	381
HEBREOS	383
SANTIAGO	402
1 PEDRO	409
2 PEDRO	416
1 JUAN	420
2 JUAN	427
3 JUAN	428
JUDAS	429
APOCALIPSIS	431

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MATEO

Ihyan ndico che ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo. Ihyan ndico yahn ye ne, David man, Abraham man.

² Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá nduco dihno se. ³ Daya Judá nduco Tamar ne, Fares man, Zara man. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. ⁴ Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. ⁵ Daya Salmón nduco Rahab ne, Booz. Daya Booz nduco Rut ne, Obed. Daya Obed ne, Isaí. ⁶ Daya Isaí ne, rey David. Daya rey David nduco ndahta yahn Urías ne, Salomón.

⁷ Daya Salomón ne, Roboam. Daya Roboam ne, Abías. Daya Abías ne, Asa. ⁸ Daya Asa ne, Josafat. Daya Josafat ne, Joram. Daya Joram ne, Uzías. ⁹ Daya Uzías ne, Jotam. Daya Jotam ne, Acáz. Daya Acáz ne, Ezequías. ¹⁰ Daya Ezequías ne, Manasés. Daya Manasés ne, Amón. Daya Amón ne, Josías. ¹¹ Daya Josías ne, Jeconías nduco dihno se. Tah min che din sandado yahn Babilonia preso ihyan nación yahn Israel, quenda se ihyan.

¹² Cuahn che chenan ihyan chahn nación yahn Babilonia, chihndeyan Salatiel, daya Jeconías. Daya Salatiel ne, Zorobabel. ¹³ Daya Zorobabel ne, Abiud. Daya Abiud ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Azor. ¹⁴ Daya Azor ne, Sadoc. Daya Sadoc ne, Aquim. Daya Aquim ne, Eliud. ¹⁵ Daya Eliud ne, Eleazar. Daya Eleazar ne, Matán. Daya Matán ne, Jacob. ¹⁶ Daya Jacob ne, José, ihyan min che chihnevaco nduco María, chaco Dihvo vo Jesucristo. Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehNSE.

¹⁷ Ri ndichecun ihyan ndico che cochi rihco ndata ye nde cuahn che quenán Abraham iyehNSE nde nda ro che quenán David. Me nde ro che quenán David ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chahtenan ihyan nación yahn Israel preso nación yahn Babilonia. Me nde ro min ne, te ndichecun ihyan ndico nde nda ro che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehNSE.

Nduhca che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Tuhca chi che chihndeyan Dihvo vo Jesucristo: Chaco ye, María ne, a va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco José. Numanahn che metah cahnevaco ye ne, nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ndaca daya ye. ¹⁹ Nducote ndah ihyan José ne, cuahn che checadino ye che quenun daya María ne, hua nahn ye che cora vedecuihno yahn ihyan min. Chemin che chihco dama ino ye che decuihno ye ndudo yahn ye nduco vih, tin deman no ye, cava che hua cadino ihyan. ²⁰ Ate ndihchero ye van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahñ ángel me ri ye ihyan:

—José, ndata yahn David, hua dehve rahque, co cahnevague nduco María. Hua ndeh ndedecadine, te che quenun daya ye ne, a nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. ²¹ Cuahn che cuhndeyan decuah me ne, cuaconehn che duche JESUS, te a ihyan min che ndedevahn ye ihyan yahn ye, cava che hua conda ihyan chahn, din nunde yahn ye.

²² Tihça chi nducuahñ chemin cava che conahn che chihquentiyon Dihvo vo Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhça:

²³ Ama ndahta ntuho ne, conun daya ye.

Cuahñ che cuhndeyan ne, conan che duche Emanuel.

Che tihça duche ne, conahn che Dendiohs nduco ye uvo.

²⁴ Cuahñ che ntuhe José ne, dinahn ye nduhça che chihquentiyon ángel me ihyan, ne chihnevaco ye nduco María. ²⁵ Ate metah conan cuma ye ihyan nde chuh ro che chihndeyan decuah me. Cuahñ che chihndeyan decuah me ne, JESUS chaconahn ye che duche.

2

Chahn ihyan devano nevahñecun ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihndeyan Dihvo vo Jesucristo yan Belén, estado yahn Judea, cuahñ che quenan rey Herodes rihquentiyon ye estado min. Tahn min ne, o ino ihyan devano che chica ye yahn yahn cuahn nan che riquendah yahn ne, nda ye yan Jerusalén, ² ne tumerune ye:

—¿Ti quenan rey yahn ihyan nación yahn Israel che a chihndeyan ye ne? A devano nuhn che a va ye, te a ndihchero nuhn iyon che rihco ro che a chihndeyan ye. Chemin che cochi nuhn ndeva nuhn yavenan ye.

³ Cuahñ che checadino rey Herodes che tihça ne, ama ndeh ndedecadino se. Namin nducoyaça ihyan yan Jerusalén ama ndeh ndedecadino ye.

⁴ Tuhme chihquentiyon rey me che ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne tumerune se ti va çade che cuhndeyan ihyan che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñe. ⁵ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yan Belén, estado yahn Judea, va çade che cuhndeyan ye, te dirun ihyan profeta tuhça:

⁶ Yan Belén, estado yahn Judea ne, co cuande van yan rahte yahn estado min, te min va che cuhndeyan ihyan ndinan che din ye cudadó ihyan yahn Dendiohs, ihyan nación yahn Israel.

⁷ Chihno min ne, cuahn ndeh cah rey me ihyan devano chahn, ne tumerune se ihyan deh ro niyon che chihnde ro iyon me. ⁸ Tuhme chihquentiyon se ihyan chahn, ne rahn se:

—Cuahñ nchuhñ yan Belén, tumerune ndah ne ti quenan decuah me, ne cuahñ che a ntaca ne ne, checu ne ndudo yahn cava che namin çahn ndevá yavenan.

⁹ Chihno chihcovan ihyan chahn che rahn rey me ne, quendi ye cuahñ ye. Tuhme iyon me ne, quendaññan cuahñ nde nda çaco nan che quendite decuah me, ne min quendihco. ¹⁰ Cuahñ che ndihchero ihyan chahn che quendihco iyon me min ne, ama chi yeno ye. ¹¹ Chenda ye chete vah, ne cuahñ che ndihchero ye lihn me nduco chaco María ne, chehntihya ye ndeva ye yavenan. Tuhme nahne ye yave nan che chenun tume yahn ye, ne tendah ye diyahnguan man, cuhn man, nundedan che duche mirra man, çah ye co yahn lihn me. ¹² Chihno min ne, çah Dendiohs che checadino ihyan chahn van yahnde yahn ye che metah ndaconan ye nan quenun Herodes, ne chemin che chahconan ye yune, conahn ye yan vaco ye.

Chano José, quenda ye María nduco lihn me, cuahñ ye nación yahn Egipto

¹³ Cuahñ che a conahn ihyan devano chahn ne, ndihchero José van yahnde yahn ye ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

—Cuiquenda sahn dihn nduco chaco se, ne codin vi, cuehn cuahn nación yahn Egipto. Min conen nde ro che cahcantiyón che ndaconen, te Herodes ne, nuhn se sahn dihn me cava che cahno se sahn.

¹⁴ Ndetahno quenda José sahn dihn me nduco chaco se chete rahn, cuahn ye cuahn nación yahn Egipto. ¹⁵ Min chahtenan ye nde nda ro che chih Herodes. Tihca chi cava che conahn ndudo che cah Dendiohs, dirun ihyan profeta tuhca: “Nde nación yahn Egipto quenda Daya.”

Dechuh Herodes sandado, chahn se chihno se checahya

¹⁶ Cuahn che tumacadino Herodes che chahcotahn ihyan devano chahn yahn se ne, ama chi tan se, ne dechuh se sandado yan Belén man, yan che nino min man, che chihno se nducoyaca decuah chahn, nde checahya che a ri o nduyo, te a tih va ro che ndihchero ihyan devano chahn iyon me.

¹⁷ Nduco tihca chinahn ndudo che dirun ihyan profeta Jeremías tuhca:

¹⁸ Ama rah ran ihyan man, ama raco ye man,

anduhneca ndete che man Raquel raco ye cava daya ye.

Hua ndaca ye vedechantino, te a chihno chihno se daya ye.

¹⁹ Cuahn che a chih Herodes ne, min nación yahn Egipto ndihchero José van yahnde yahn ye, ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, ne rahn ángel me ri ye ihyan:

²⁰ —Cuendiquenda sahn dihn me nduco chaco se, ne conahn nación yahn Israel, te a chih sahn che nahn cahno se sahn.

²¹ Tuhme ndiquenda José sahn dihn me nduco chaco se, ne ndaconan ye nación yahn Israel. ²² Ate checadino José che Arquelao rihquentiyon se menun chida se estado yahn Judea, ne hua chihquino ye quenan ye estado min. Tuhme cah Dendiohs che checadino ye van yahnde yahn ye, ne cuahn ye estado yahn Galilea. ²³ Min quenan ye ama yan che duce Nazaret. Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta yahn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “Nazareno cahma ihyan yahn ye.”

3

Juan Bautista ne, rahndudo ye yahn nan che metah duhva

¹ Tahn min ne, nda Juan Bautista estado yahn Judea, yahn nan che metah duhva. Min cahndudo ye ² ne rahn ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, a nun cuahn cahcantiyon ye.

³ A yahn Juan che dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

Cuahndudo ama ihyan yahn nan che metah duhva, ne cahma ye tuhca: “Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne cava che nevahnecon ne Dihvo vo.”

⁴ Tino yahn Juan ne, ndiya nduco yudo yahn camello, ne quenan chete ye ama ima. Reh ye ama nan yahcadahn man, rih ye nedih yahn che va van chano man. ⁵ Ihyan yan Jerusalén man, ihyan che vate ye tama te o yan estado yahn Judea man, chihito ico Jordán man ne, rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. ⁶ Rentuma ino ye nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan, min ico Jordán.

⁷ Ama yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man, renda se cava che cuehdenune Juan sahn. Ate rihya ye sahn:

Nchuhn ne, nduhchan cu tan tihchan ne. ¿Duh te cuande nchuhn che din nun ino ne cava che ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che co ne? ⁸ Cuahtenan nchuhn nduhca che rahtenan ihyan che rento ino ye nunde

yahn ye numacuahn chedave yahn ye. ⁹ Hua ndere ndonan man ne nchuhn che ndata yahn Abraham nchuhn, te ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn ihyan min ne, nde tu che tuhchan co din ye che ndacondā ihyan che co cuande ye nan ndata yahn ye. ¹⁰ Man ne, anduhneca ndete che a va yan cu tin cava che cata dihyoduto yahn. Nducuahñ yahn che hua cochihve ndute yahn ne, cata, conun vacoyahn. Atihnoçā co nduco nchuhn che hua cochihve che redin ne, te va che co ne castigo.

¹¹ 'U ne, rehdenunē nchuhn cava che co ro che a nto ino ne nunde yahn ne. Ate a nun cochi tama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, che nde hua rignonun chihvé cava che co mozo yahn ye. Ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, din ye castigo ihyan nunde man. ¹² Nduhçā che retive yato ihyan trigo, rih ndah ye, ne reneñin dama ye dache yama yahn, rihquiyahn ye ne, tihçā a nun techecade ihyan min yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn che hua ndā ro che ntoh.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

¹³ Tahn min ne, chica Dihvo vo Jesucristo estado yahn Galilea, ndā ye ico Jordān nan quenan Juan cava che cuehdenune ye ihyan. ¹⁴ Ate rahn Juan ri ye ihyan:

—U che rendotenān ndih cava che cuehdenune ne u, ¿taçā che u cuehdenunē ndih?

¹⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nahn che cuehdenune u, te redin yahn che dinahn vo nducuahñ vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Tuhme chehdenune Juan ihyan. ¹⁶ Chihno chedenune Dihvo vo ne, ndiquenda ye van nune. Ūra min ndihchero ye Vaco Ndah yahn Dendiohs che chica vahchetero. Deçā ro icui deçā ro, ne chiya, quenun ihyan.

¹⁷ Tuhme chenun ama ndudo che chica vahchetero che rahn tuhçā:

—Sahnguh che Dayá. Yahnó sahn. Ama yenó che va se.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo ama çuan, yahn nan che metah duhva, cava che tumarande chundah ihyan.

² Min quenān ye chete che o raco ro, ne hua cheh ye. Chihno min ne, chi cuico ye. ³ Tuhme chahn ndā chundah, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, codin ne che tu che tuhchan ne, ndacondā pan.

⁴ Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhçā: “Ndiyū demān pan che rendotenan ihyan, te namin rendotenan ye ndudo yahn Dendiohs.”

⁵ Chihno min ne, quenda se ihyan nde tin yaco yahn yan Jerusalén. ⁶ Rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn, co ne nde ndiyahn, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhçā:

Çahcantiyon Dendiohs ángel yahn ye che din ye cudādo ndih, cava che hua dehva co yahn ne.

⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Namin ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhçā: “Hua tumerende Dihve Dendiohs.”

⁸ Chihno min ne, quenda chundah me ihyan ama tin ico yaco, ne nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehense. ⁹ Rahñ se ri se ihyan: —Ndete che cahntiyya ne nan, ndeva ne yavenan ne, té nducuahn vederihquentiyon che tahchan ndih.

¹⁰ Ate ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Cuavi nan, chundah, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuendeva yavenan Dihve Dendiohs. A ihyan min no codinehn yahn ye.”

¹¹ Tuhme chihcoman chundah me ihyan, ne nda angel chinduco ye ihyan.

Canan Dihvo vo Jesucristo ntiyon yahn ye

¹² Cuahn che checadino Dihvo vo che quenun Juan vacoyahn ne, conahn ye estado yahn Galilea. ¹³ Ate hua quenun ye yan Nazaret. Tahque ndah ye ne, cuahn ye quenun ye yan Capernaum, yahn yahn Zabulon man, Neftali man. ¹⁴ Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

¹⁵ Yahn yahn Zabulon man, Neftali man, chihto yune che rahñ nan vine man, tama lado yahn ico Jordán man, estado yahn Galilea, yan vaco ihyan tama naciòn man,

¹⁶ min ne, anduhneca ndete che man nan che vate ihyan.

Ate nda ro che anduhneca ndete che condihco dave nan ye.

Ihyan che vate ye min ne, cahnda yahn ye anduhneca ndete che a vate ye tah vederih.

Ate nda ro che anduhneca ndete che co dave yahn ye.

¹⁷ A nde tahn min canan Dihvo vo rahndudo ye, ne rahñ ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, te Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, a nun cuahn cahcantiyon ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun ihyan che retah yahca cava che conduco ye ihyan

¹⁸ Ama yune ne, quechica Dihvo vo chihto vine yahn Galilea. Ndihero ye o ihyan retah yahca, Simòn Pedro man, dihno ye Andrés man. Ura min ne, rentihyon ihyan chahn yana chete vine me cava che cotah ye yahca.

¹⁹ Tuhme rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo conduco nchuhn u, ne ndotenan che din dama ne yahca ne, cacuahn nchuhn cava che din dama ne ihyan, conduco ye u.

²⁰ Ndetahno chihcoman ihyan chahn yana yahn ye, ne cuahn ye nduco Dihvo vo.

²¹ Tah cuahn cana nan me ne, ndihchero ye o daya Zebedeo, Jacobo man, Juan man. Chenun ye chete barco nduco chida ye, rentahyon nan ye yana yahn ye. Namin yahve Dihvo vo ihyan, ²² ne ndetahno chihcoman ye chida ye man, barco me man, cuahn ye nduco Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ama yahn ihyan

²³ Chihno min ne, quechica Dihvo vo numacuahn yan yahn Galilea, ricuahn ye nduh cuan yaco yahn ihyan naciòn yahn Israel. Rahndudo ye nduhca che rihquentiyon Dendiohs ihyan yahn ye, ne redin ye che rendoyahn ihyan cah. ²⁴ Nde numachahte naciòn yahn Siria chetuhn ndudo yahn vederihno che redin ye, ne ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye, ihyan che rih dihca ye man, ihyan che ndi cheche ye man, ne din Dihvo vo che ndoyahn ye. Namin ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, ndetendah Dihvo vo vaco chihnga chahn. ²⁵ Ama yahn ihyan chinduco ye ihyan, ihyan estado yahn Galilea man, ihyan estado yahn Judea man, ihyan yan Decápolis man, ihyan yan Jerusalén man, ihyan che vate ye tama lado lco Jordán man.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, cahndudo ye ama tingüete

¹ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan chenun ye min ne, cocha ye ama tingüete, chihnde ye. Tuhme ndo dama ihyan che ritahno ye ihyan nan ye, ² ne chicuahn ye ihyan chahn tuhca:

³—Ihyan che ri ndache ye yahn che chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

⁴ Ihyan che ran ye ne, ndah ro yahn ye, te necah Dendiohs vedechahtino ihyan.

⁵ Ihyan che necun ye ne, ndah ro yahn ye, te cuahtenan ye iyehmse nduhca che necah Dendiohs ndudo yahn ye.

⁶ Ihyan che ama nahn ye che runecade cuahtenan ye ne, ndah ro yahn ye, te conan Dendiohs ihyan cava che conahn nduco ye.

⁷ Ihyan che renan vahino ye ihyan chenahn ne, ndah ro yahn ye, te conan vahino Dendiohs ihyan.

⁸ Ihyan che hua chendihco ye nunde ne, ndah ro yahn ye, te ndeva Dendiohs ihyan.

⁹ Ihyan che riyahve ye ihyan cava che ndo yan ye nduco vih ne, ndah ro yahn ye, te nedin daya Dendiohs ihyan.

¹⁰ Ihyan che redin tan ihyan nduco ye yahn che runecade vatechica ye ne, ndah ro yahn ye, te rihquentiyon Dendiohs ihyan.

¹¹ Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cahma tan ihyan nduco ne man, din tan ye nduco ne man, ndere cahma nunde ye yahn ne man, yahn che ritahno ne u. ¹² Cuahn che tihca cuahno co ne ne, co yeno ne, te ndeva Dendiohs nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. A devano ne te a tihca chahno chi ihyan profeta che chahte ye a rahn me, din tan ihyan nduco ye.

Ejemplo yahn ima

¹³ Ima ne, ama richihve, ate ndete che necan, che metah chihn dihne ne, ametah cochive. Va che cahtera ihyan, condinun condinahn ye. Chemin che nahn che din nchuhn cudado vederihquentiyon che chenah cuma ne.

Ejemplo yahn yahn

¹⁴ Nduhca che richihve yahn che ri ro dave nan ihyan muhn iyehmse ne, tihca richihve nchuhn cava nducoyaca ihyan, te a devano ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Yan ne, rihco ihyan ama tin ico, te nahn ye che ndah co ro. ¹⁵ Namin cuahn che nahn yahn ihyan ama yahn ne, rihco ye nan che yaco cava che co ro dave nan ihyan che chenun ye chete vah. Hua rihco ndeh ye man ama cajon. ¹⁶ Namin nchuhn ne, nahn che runecade cuahtechica ne cava che cua cuande nducoyaca ihyan, ne ndeva ye yavenan Chida ne che va ye vahchetero.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah cuande ye yahn ley che dirun Moisés

¹⁷ Cuedevano nchuhn che nda ndiyu cava che cuahcotahn yahn ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun ihyan profeta man, te cava che cah cuandé ihyan deh conahn. ¹⁸ Cuaco rahn ri nchuhn te numanahn che metah cuhno vahchetero man, iyehmse man ne, hua condanan nde ama ndudo nan ley min. Nde nducuahn che hua nduh rignonun chihve che rahco ihyan ne, va che conahn. ¹⁹ Chemin che adecoduhno ihyan che cahnevi ye ama nan vederihquentiyon yahn, andahre hua nduh rignonun chihve che rahco ye, ne tihca cacuahn ye ihyan chenahn ne, ihyan min ne, hua nduh rignonun chihve ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. Ate ihyan che dinahn ye nducuahn, ne tihca cacuahn ye ihyan chenahn ne, ama rignonun chihve

ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ²⁰ Rahn ri nchuhn te ndete che hua nde tahque runecade cuahtechica ne che co sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moises man ne, nde hua co cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua nahn che co tan ihyan

²¹ Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhca: "Hua cahne ihyan, te adecoduhno ihyan che cahno ye vih ne, va che co ye castigo." ²² Ate u ne, rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che co tan ye nduco ihyan chenahn ne, va che co ye castigo. Adecoduhno ihyan che cahva ye nduco ihyan chenahn ne, va che ndo dama ihyan ndinan, din ye castigo ihyan. Adecoduhno ihyan che cahma ye co ye tama ca ihyan che nahn dave yahn ne, cahnda yahn ye, te nduco nunde min ne, codin che conun ye van ruchiyahn.

²³ Chemin che rahn ri nchuhn te andahre a nda ne nan ta nduco vedino che cah ne Dendiohs, ate ndete che ura min nta tin ne che va nunde yahn ne nan ihyan ne, ²⁴ cuihco ndah ne vedino me chihto nan ta, ne dinoca cah ne ndaca ne che nchahco nunde ihyan min, cuenedin ndah ne ndudo nduco ye. Tuhme co cah ne vedino yahn ne.

²⁵ Me ndete che va ihyan che nahn caca nunde ye yahn nchuhn ne, codin nun ino ne cuenedin ndah ne ndudo nduco ye numanahn che metah caca nunde ye yahn ne, te ndete che hua ne, cahco ye nchuhn tah intiyahn. Intiyahn ne, cahcantiyon ye policia che tihyon se nchuhn vacoyahn, ²⁶ ne cuaco rahn ri nchuhn te min cuahtenan ne nde cuihno nedihve ne nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndere cuahtenan ihyan nduco ndahta che hua nihnevaco nduco ye

²⁷ Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndico yahn ne chicuahn ye tuhca: "Hua ndere conen nduco ndahta che hua nihnevaco ndoque." ²⁸ Ate u ne, rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che ndihchero ye ama ndahta, ne ndedecadino ye che nahn conan ye nduco te ne, nduco chemin a quendihco ye nunde nduco te nan Dendiohs, te anduhneca ndete che a quenay ye nduco te.

²⁹ Ndete che cava ama ndutinahn nchuhn adeche denda ne, cuahtendihco ne nunde ne, hua tumacah ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a tico ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama ndutinahn ne yodemin ca che cuahtenan ne van ruchiyahn. ³⁰ Ndete che cava ama tah nchuhn adeche denda ne, cuahtendihco ne nunde ne, hua tumacah ne yahn. Codin ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne chacondah ne, te tahque ndah che conda ama tah ne yodemin ca che cuahtenan ne van ruchiyahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahca che tehche ihyan ndahta yahn ye

³¹ Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Adecoduhno ihyan che nahn tehche ye ndahta yahn ye ne, va che dirun ye ama caca, cah ye tahn nan che cahco ro ye che a ntehche ye tahn." ³² Ate u ne, rahn ri nchuhn te co tehche ihyan ndahta yahn ye atenahn ndete che conan te nduco tama cahhn, te ndete che ndere tehche ye tahn ne, cuahn che cuhnde te nduco tama se ne, a man ye quendihco ye nunde. Namin adecoduhno ihyan che cahnevaco ye nduco ama ndahta che ntehche inchahn te tahn ne, condihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ntihyon yan ihyan Dendiohs cuahn che cah ye ndudo yahn ye

³³ 'Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Hua ndere cah ndudo yehn Dihve Dendiohs, te va che dinehn nducuahn ndudo yehn che cah." ³⁴ Ate u ne, rahn ri nchuhn te hua cah ne ndudo yahn ne, ntihyon yan ne Dendiohs. Namin hua ntihyon yan ne vahchetero, te min quenau ye rihquentiyon ye. ³⁵ Nde hua ntihyon yan ne muhn iyejnse, te quenau ye numachahte. Nde hua ntihyon yan ne Jerusalen, te yan yahn ye. ³⁶ Nde hua ntihyon yan ne tin ne, te nde ama yudo tin ne ne, metah vederihquentiyon yahn ne che cahcantiyon ne che ndacorun color yahn. ³⁷ Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ntihyon yan ne nde ama nan dehtenduh. Ama no ndudo cahma ne, a tihca, a o hua tihca, te che rentihdenan ca ne ndudo cava che cotahno ihyan ne, chundah rihquentiyon se chemin.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahconan ihyan yahn vih nduco vedetan

³⁸ 'Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Adecodohn nunde che din ihyan ne, a nunde min no va che nuhnde menun yahn ye." ³⁹ Ate u ne, rahn ri nchuhn te hua dama co ne nduco ihyan che din tan ye nduco ne. Ndete che va ihyan che cuahn ye ama lado vaconan ne ne, ndotenan che dama co ne nduco ye ne, cuahnecon ne che cuahn ye tama lado. ⁴⁰ Ndete che va ihyan che caca nunde ye yahn ne, nahn cahnevi cahteca ne ne, cah ne nde cahteca tu yahn ne ihyan. ⁴¹ Ndete che tahn nun sandado nchuhn yune, cahcantiyon se che quendejde ne chede yahn se nduhneva che rihquentiyon ley ne, nde chuhnan ca cuiquendejde ne yahn se. ⁴² Adecoduhn o ihyan che caca ye dehtenduh yahn nchuhn, a nahn yahn ye, o nahn tumanan no ye ne, cah ne ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che din yahino ihyan ihyan che tan ye nduco ye

⁴³ 'Nchuhn ne, a devano ne te chicuahn ihyan ndico yahn ne tuhca: "Codin yahine ihyan che yahino ye di, ne codin tan nduco ihyan che redin tan ye ndoque." ⁴⁴ Ate u ne, rahn ri nchuhn: Codin yahino ne ihyan che rendihche tan ye nchuhn man, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ihyan che rahva ye yahn ne man, ihyan che rihya ye nchuhn man, ihyan che redin tan ye nduco ne man. ⁴⁵ Ndete che tihca din nchuhn ne, dama ri ne nduco Chida ne che va ye vahchetero, te ihyan min ne, redin ye che rendihco dave yahn yahn man, redin ye che ran co man, cava che ndah yahn ihyan che ndah ihyan ye man, ihyan che duhtuno ihyan ye man. ⁴⁶ Ndete che atenan ihyan che yahino ye nchuhn din yahino ne ne, zehra cochihve yahn ne?, te nde sahn rica tume cade iyo tihca redin se. ⁴⁷ Namin ndete che atenan combiero yahn ne necah ne Dendiohs ihyan ne, zehra cochihve yahn ne?, te nde ihyan che hua devano ye che va Dendiohs tihca redin ye. ⁴⁸ Nchuhn ne, nahn che runecade ne nduhca che runecade Chida ne che va ye vahchetero.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhca che redin yahn che din ihyan vedevahino

¹ Cuihco nchuhn cudado che hua din ne dehtenduh che ndah atenan cava che ndihchero ihyan, te ndete che cava che ndeva ihyan yavenan ne che tihca din ne ne, nde hua cochihve yahn ne nan Chida ne che va ye vahchetero. ² Chemin che cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua cadino nde ama ihyan. Hua dama co ne nduco sahn che o nan o chende se che redin se vedevahino nan nducoyaca ihyan, chete yaco man,

cuahn yune man. Sahn chahn ne, tihca redin se cava che ndonan ihyan sahn, ate cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ³⁻⁴ Ndaconan rahn ri nchuhn te cuahn che din ne vedevahino ne, co din ne cuande che hua cadino nde ama ihyan, cava che Chida ne che rendihche ye nducuahn che redin ne ne, ndahco menun ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhca che covah ye

⁵ Nchuhn ne, cuahn che covah ne ne, hua din ne nduhca che redin sahn che o nan o chende se che renan ino se rahtendi se revah se chete yaco man, cuahn yune man, nan che co ndihchero nducoyaca ihyan sahn. Cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se.

⁶ Cuahn che covah nchuhn ne, codin ne cuande che hua van yahn ihyan. Tahque ndah che deman ne covah ne chete vah nan che deman Chida ne cahnevan ye. Cuedevano ne te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

⁷ Cuahn che covah nchuhn ne, hua din ne nduhca che redin ihyan che hua devano ye che va Dendiohs. Ama ndeh revah ye nan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, te rahco ye te nduco che ama ndeh revah ye ne, cahnevan dendiohs yahn ye. ⁸ Hua dama co ne nduco ye nan che revah ne, te Chida ne ne, nde ura che ametah caca ne ihyan ne, a devano ye nducuahn dehtenduh che rendotenan ne. ⁹ Chemin che covah nchuhn tuhca:

Chida nuhn che va ne vahchetero,

Rica nuhn ndih che din ne che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne, co devano ye che metah nde ama nunde nan ne.

¹⁰ Rica nuhn ndih che cuanan cahcantiyon ne nuhn.

Nahn nuhn che dinahn ihyan iyehense vederihquentiyon yahn ne nduhca che redinahn angel che vate ye vahchetero.

¹¹ Cuete ne che cheh nuhn man ro cuh.

¹² Cuenchahco ne nunde yahn nuhn nduhca che renchahco man nuhn yahn ihyan che redin tan ye nduco nuhn.

¹³ Cuendedevahn ne nuhn tah chundah, hua cuahnecun ne che tumarande se nuhn.

Tihca, te a ndih che rihquentiyon ne cuahn dama. Ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ne. Tihca co.

¹⁴ Cuedevano nchuhn te ndete che nchahco ne yahn ihyan che redin tan ye nduco ne ne, namin Chida ne che va ye vahchetero nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁵ Ate ndete hua nchahco ne yahn ihyan ne, namin Chida ne che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye ihyan nduhca che cuahte ye yahte

¹⁶ Nchuhn ne, cuahn che cuahte ne yahte ne, hua din ne nduhca che redin sahn che o nan o chende se. Sahn chahn ne, ndih ran vaconan se cava che cadino ihyan che vate se yahte. Cuaco rahn ri nchuhn te nde hua cochihve yahn se nan Dendiohs che tihca redin se. ¹⁷ Cuahn che cuahte nchuhn yahte ne, cuahco nan ne man, cuih ne caca tin ne man, ¹⁸ cava che nde hua cadino ihyan che vate ne yahte. Chida ne a devano ye, te rendihchero ye nchuhn, ne ndahco menun ye yahn ne.

Ejemplo yahn vedecuihca

¹⁹ Hua cuahcoran nchuhn cava vedecuihca che a chemin no din dama ne. Hua regu, te rine iteduhn man, reh dache man, renda sahn duco, riguenda se man. ²⁰ Tahque ndah ne, codin nun ino ne cava che cuahtenan ne vahchetero, te chemin ne, anduhneca ama vedecuihca che hua redetoh

iteduhn man, hua reh dache man, hua riquenda sahn duco man. ²¹ Nahn che tihca din nchuhn. A devano ne te nan che va vedecuihca ne, a yahn chemin no che rendedecadino ihyan.

Ejemplo yahn ndutinan ihyan

²²⁻²³ 'Ndutinan nchuhn ne, nduhca ama yahn che richihve yahn ne che ri ro nan ne. Ndete che ndah ndutinan ne ne, ndah ro nan ne. Ate ndete che hua ne, anduhneca ndete che man nan che vate ne. Atihnoqa vederendecadino yahn ne, te ndete che cochihve ne, conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ate ndete che cuahcotahn ne vederihquentiyon yahn ye ne, hua cochihve vederendecadino yahn ne, ne anduhneca ndete che ama man nan che vate ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che a Dendiohs va che din yahino ihyan ndiyu vedecuihca

²⁴ 'Nde ama ihyan ne, hua co cuahtenan cuma ye o dihve ye damandahn, te din yahino ye ama, ne cahcoman ye tama, o dinahn ye yahn ama, ne cuahcotahn ye yahn tama. Atihnoqa nchuhn, te hua co din yahino ne Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan yahn ye

²⁵ 'Rahn ri nchuhn: Hua cuahcoran ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ndaca ne tino che cuahtenun ne man. A Dendiohs che deco ye nchuhn iyehne, ne te ye che cheh ne man, tino che cuahtenun ne man. ²⁶ Cua cuande nchuhn. Yahda ne, andahre hua rendotenan che din te nduhca che redin ihyan che rino ye ndata man, rentumanan ye ndute ndata man, rih ndah ye man, ate Chida ne che va ye vahchetero ne, redin ye che rendaca te che reh te. Cuedevano ne te tahque redin ye cudado nchuhn che co ite chahn. ²⁷ Nde ama nchuhn, andahre ama ndedecadino ne, ate hua co din man ne che cuihta ne mahñ metro.

²⁸ 'Nde hua redin yahn che ndedecadino nchuhn ti ngua ne tino che cuahtenun ne. Cua cuande ne. Nanda ne, hua rendotenan che din nduhca che redin ihyan che redin ye ntiyon man, riya ye tino man, ²⁹ ne rahn ri nchuhn te nde rey Salomón andahre ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ye, ate tahque ndah chan ro nanda che co tino che quenun ye. ³⁰ Nchuhn che ndeh rendedecadino ne cava ne, nducote redin Dendiohs che ama ndah chan ro nanda andahre ama o ro ra regu, cuedevano ne te tahque redin ye cudado nchuhn. ³¹ Chemin che hua nahn che ama ndedecadino ne deh cheh ne man, deh cuh ne man, ti ngua ne tino yahn ne man. ³² Ihyan che nde hua devano che va Dendiohs ne, ama rendedecadino ye yahn dehtenduh chemin chan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero che redin ye cudado nchuhn, ne a devano ye yahn dehtenduh che rendotenan ne. ³³ Menan vihca cuahneacun ne che cahcantiyon ye nchuhn man, runecade cuahtechica ne nduhca che nahn ye man, ne te ye nducuahn dehtenduh chemin chan che rendotenan ne. ³⁴ Chemin che hua ndedecadino nchuhn taqa cuahno co ne caviyan deman, te queri ama ro ne, va vederahn yahn ne, ne hua redin yahn che cuahcoran ne taqa cuahno co ne.

7

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye che hua ndahchenan ihyan vih

¹ 'Hua ndahchenan nchuhn ihyan cava che hua din Dendiohs castigo nchuhn. ² Nduhca che ndahchenan ne ihyan ne, tihca cua cuande Dendiohs nchuhn, din ye castigo nchuhn. ³ Ndete che ndahchenan ne ama ihyan yahn dehtenduh che hua ndahca redin ye, ate nde hua retumacadino ne

che va dehtenduh che tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che ama vihto quenun ndutinan ne nde hua retumacadino ne yahn, ate rendahchenan ne ihyan che quenun ama yaca ndutinan ye. ⁴ Ndete che yahve ne ama ihyan che hua ndahca redin ye cuahn che nde tahque chihnga redin man ne ne, anduhneca ndete che cahma ne co ne ihyan che tendah ne yaca che quenun ndutinan ye cuahn che quenun ama vihto ndutinan man ne. ⁵ Ndete che tihca din nchuhn ne, o nan o chende ne. Nahn che dinoca cahcoman ne dehtenduh che tahque chihnga redin ne, tuhme conan yahn ne che yahve ne ihyan che cahcoman ye dehtenduh che hua ndahca redin ye.

Ejemplo yahn yahna man, cuche man

⁶ Nde hua redin yahn che ndere yahve nchuhn ihyan che cheche chedave yahn ye cava che nevahnecon ye ndudo ndah yahn Dendiohs, te denan co tan ye nduco ne man, duche rino ye ndudo me man. Ndete che ndere yahve ne ihyan chemin chan ne, anduhneca ndete che cah ne dehtenduh che ndah yahna, ne denan co tan te, cua te nchuhn man, anduhneca ndete che cahnetave ne tu diyahn nan cuche, ne condinun condinanno te man.

Ejemplo nduhca che covah ihyan, caca ye Dendiohs dehtenduh che nahn ye

⁷⁻⁸ Cuica nchuhn dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihca, te anduhneca che redin man ne. Cuahn che rica ne dehtenduh combiero yahn ne ne, rete ye. Cuahn che renuhn ne dehtenduh ne, renda ca ne. Cuahn che riyahve ne chende vaco ihyan ne, renahne ye.

⁹ Nde ama nchuhn ne, hua rahcotahn ne yahn daya ne cuahn che rica che cheh. Ndete che rica pan ne, hua rihquino ne recah ne tu. ¹⁰ Ndete che rica yute yahca ne, hua recah ne ama cu. ¹¹ Nchuhn ne, andahre duhtuno ihyan ne ne, recah ne dehtenduh che ndah daya ne. Rahn ri nchuhn te Chida ne che va ye vahchetero ne, nde tahque nun te ye dehtenduh che ndah cuahn che caca ne ihyan.

¹² Codin nchuhn che ndah nduco ihyan nduhca che nahn ne che din ye nduco ne, te tihca rihquentiyon nan ley che dirun Moises man, libro che dirun ihyan profeta man.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

¹³⁻¹⁴ Andahre ama vahche cuahno nchuhn, ate codin ne fuerza cahcoman ne vedeyeno yahn man ne, codinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, cava che co tuno ne vahchetero. Rahn ri nchuhn te neve ra ihyan che tuno ye min, ne anduhneca ndete che ama tuhco chendevah nan che conda ye man, ama vahche yune nan che chuh ye man. Me ihyan che riquendi ye vedeyeno yahn man ye ne, ama yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ndete che ama chahte chendevah nan che renda ye man, ama ndahca yune nan che rechuh ye man, ate cuahn che cuhnde cade yahn ye ne, co ye castigo, cuahtenun ye van ruchiyahn.

Diho vo Jesucristo ne, chicuahn ye tachan ihyan sahn che redin ca che Dendiohs dechuh ye sahn

¹⁵ Rahn ri nchuhn che cahco ne cudado yahn sahn che redin ca se che Dendiohs dechuh ye sahn. Sahn chahn ne, redin ca se che ama necun se, ate ama duhtuno ihyan se. ¹⁶ Nchuhn ne, cahco ne cudado nducuahn che redin se, ne tumacadino ne duh ihyan se. A devano nchuhn te ndiyu nan yahn yan che ri uva, nde huane nan chano yan che ri higo. ¹⁷⁻¹⁸ Yahn ndata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ¹⁹⁻²⁰ Atihnocah sahn chahn, te nan ntiyon yahn se ne, tumacadino nchuhn

ndete che numa cuaco vatechica se o rihnceh se. Nducuahñ yahn che hua ndah ndute yahn ne, rihca ihyan, rihquiyahn ye. Atihnoça sahn chahn, te va che co se castigo, cuahtenun se van ruchiyahn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te hua nducoyaca ihyan co cuahtenan ye vahchetero

²¹ Hua nducoyaca ihyan che rahn ye yahn che Dihve ye u, cuahtenan ye vahchetero, te atenan ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn Chidá, ihyan min che va ye vahchetero. ²² Cuahn che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan cahma ye yahn: “Dihve nuhn, nuhn ne, din nuhn ntiyon yahn ne, ntihton yan nuhn ndih, ne nduco chemin ndetendah nuhn vaco chihnga man, din nuhn ama ndeh nan vederihno man.” ²³ Ate cahma co sahn chahn: “Ndiyu ihyan yahn nchuhn. Cuahn ne ama lado. Nchuhn ne, duhtuno ihyan ne.”

Ejemplo yahn name yahn vah

²⁴ Adecoduhno ihyan che rihcovan ye ndudo che tuhchan che ricuahn, ne dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca ama ihyan che vivo ye che chihno ye vaco ye, chihco ye name yahn nan yava. ²⁵ Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nahn man, chihta ico man, chano yune man. Chuh nune nan nti vah me, ate hua dehva chi yahn, te chiche nti nan yava. ²⁶ Me adecoduhno ihyan che rihnevan ye ndudo che tuhchan che ricuahn, ne hua dinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca ama ihyan tundo che chihno ye vaco ye man yahndute. ²⁷ Chihno min ne, ama chi yudo, chan co nahn man, chano yune man, chihta ico man. Chuh nune nan nti vah me, ne quenda.

²⁸ Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ne, ama chahn ino ihyan, ²⁹ te numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs chicuahn ye, ndlyu nduhca che ricuahn sahn devano ley che dlrn Moisés.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechayute

¹ Cuahn che ndaconan Dihvo vo che chahn ye tingüete me ne, ama yahn ihyan nduco ye. ² Ura min nda ama sahn che ndi se cah che rechayute, chehntihya se nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyahn.

³ Tuhme nahn tah ye sahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Nahn. Man ne, a ndoyehn.

Ndetahno che rahn ye tihca ne, ndoyahn se. ⁴ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Culhque cudado. Hua cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihchero ye di, ne cah vedino nduhca che chihquentiyon Moisés cava che co devano nducoyaca ihyan che a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn sahn decayha yahn ama capitán

⁵ Cuahn che chenda Dihvo vo yan Capernaum ne, ama capitán yahn Roma, chica se favor ihyan, ⁶ ne rahn se:

—Dihvé, sahn decayha yahn ne, ndi cheche se, ametah cocha se.

⁷ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhn vo ndoque, din che ndoyahn se.

⁸ Ate rahn sahn capitán me ri se ihyan:

—Dihvé, hua denduh ne ndih çava no u, te u ne, ndiyu ihyan che redin yahn che çahn ne ndevacó. Nduco ama ndudo che çahma ne ne, ndoyahn sahn deçahya yáhn. ⁹Tihça, te namin u ne, va ihyan che nte ye vederihquentiyon quenan cumá, ne vate sandado yáhn. Cuahn che rihquentiyón ama se che çahn se ne, rahn se. Cuahn che rihquentiyón tama che chi se ne, rechi se. Adecoderno che rihquentiyón sahn deçahya yáhn ne, redinahn se.

¹⁰Ama cuahn ino Dihvo vo che tihça rahn se, ne rahn ye nduco ihyan che nduco ye:

—Cuaco rahn rí nchuhn te nde van ihyan nación yahn Israel ne, hua ndacá nde ama ihyan che ama ritahno ye nduhça sahguh. ¹¹Rahn rí nchuhn te ama yahn ihyan numachahte iyehñse conduco ye Abraham man, Isaac man, Jacob man, cuahtenan ye nduco vih vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ¹²Ate ihyan che tahque redin yahn che cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs ne, ndotenan che cuahtenan ye min ne, dechuh Dendiohs ihyan cuahn chevah nan che man, ne min cuahtenun ye, cuaco ye man, cheh dihyon ye man.

¹³Tuhme rahn ye ri ye capitán me:

—Conahn ndevaque, ne nduhça che chitehne ne, tihça conahn ndoque. Me sahn deçahya me ne, a ura min no ndoyahn se.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn indahn Pedro

¹⁴Ama yune ne, chahn Dihvo vo Jesucristo ndevaco Pedro, ne indahn Pedro ne, quendite ye, ndi ye cah ihno. ¹⁵Nahn tah ye tah ihyan min, ne ndoyahn ye, chavi cah ihno me. Tuhme necuan ye, ne çah ye, cheh ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

¹⁶Ro min, cuahn che chi dah ne, ama yahn ihyan nda ye nan Dihvo vo, nda ye ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga ihyan man. Dihvo vo ne, nduco ama ndudo no ndetendah ye vaco chihnga chahn. Namin din ye che ndoyahn ihyan cah chahn. ¹⁷Tihça chi çava che conahn nduhça che dirun ihyan profeta Isaias tuhça: “Man ye cahnevi ye cah yahn ihyan.”

Sahn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁸Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan nduco ye ne, chihquentiyon ye ihyan apóstol yahn ye che cuahtenun ye chete ama barco, chuh ye nduco vih tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ¹⁹Ura min ama sahn devano ley che dirun Moisés chahn nda se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nahn conducó ndih adecotino che çahn ne.

²⁰Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Yuhne ne, va ive vaco te, ne yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaça ihyan ne, metah nde nan che condité.

²¹Tuhme tama sahn che rinduco se ihyan ne, rahn se ri se ihyan:

—Dihvé, cuahnecun ne che conán nan chidá nde nda ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

²²Ate ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, nahn che condoque u. Hua ndedecadine çava chemin. Ihyan che anduhneça ndete che a ndih ye nan Dendiohs ne, ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

²³ Chihno min ne, chendā Dihvo vo chete barco me nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih. ²⁴ Ura min canan rano yuhne tan, ama rendedecuan nune nan vine me nde a renda chete barco me. Me Dihvo vo ne, quiyado ye. ²⁵ Tuhme ndedetuhche ihyan apóstol chahn ihyan, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, ¡cuendevahn ne nuhn!, te cuehchenun nuhn van nune.

²⁶ Ndahconan Dihvo vo:

—¿Dehco che ama vah nchuhn? ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne?

Tuhme necuan ye, chihco dihn ye yuhne me man, vine me man, ne nuhnde dihn. ²⁷ Nduco neve se van ihyan chahn, ne rahn se:

—¿Duhra ihyan cuh che nde yuhne man, nde vine man, redinahn che rihquentiyon ye?

O sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁸ Cuahn che nda Dihvo vo tama lado viche yahn vine me, yahn yahn yan Gadara ne, nda o sahn che chenun vaco chihnga sahn, che chica se van yayan nan che chenun tenahn. Ama redin tan se che nde ama ihyan hua rihquino ye chuh ye yune nino nan che chenun se. ²⁹ Ama yudo nan se rahn se:

—Jesús, Daya Dendiohs, ¿dehco che renun mendahn ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne din ne che chuhrihn nuhn?, te ametah nda ro yahn.

³⁰ Nino min ne, redin ihyan cudado ama yahn cuche. ³¹ Vaco chihnga chahn ne, chica favor Dihvo vo, ne rahn ri ihyan:

—Ndete che ndetendah ne nuhn ne, cuahnecun ne che condā nuhn cuche sih.

³² Rahn Dihvo vo ri ye vaco chihnga chahn:

—Cuahn nchuhn.

Tuhme ndiquendah vaco chihnga chahn sahn, ne chenda cuche chahn. Nducoyaca cuche chahn ne, cochahn te rano te nan ndava, cheranun te chete vine me, chihno chih te.

³³ Sahn che redin cudado cuche chahn ne, ama dihya se chi, ne conahn se rano se cuahn viyan me. Nda se min ne, neco se ihyan nduhca che chihno chih cuche chahn man, deh chi yahn sahn che chenun vaco chihnga chahn man. ³⁴ Tuhme chahn nducoyaca ihyan yan nan che quenun Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan che ndaca ye min, nahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹ Chihno me min ne, chendā Dihvo vo chete barco, tuche ye vine me, nta ye yan vaco ye. ² Min nda ihyan nan ye, nda ye ama sahn che ndi cheche se quendite se nan yundo. Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—Dayá, hua dehve rahque, a ndaque vederenchahco cava nunde yehn.

³ Min chenun van ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se: “Sahn tih ne, ducherino se Dendiohs che tihca rahn se.”

⁴ Ndetahno checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che chihnga rendedecadino nchuhn? ⁵ Ndete che cahmá có sahnguh: “A nchahcó nunde yehn” ne, nde hua co devano ne ndete che va vederihquentiyon yahn, o hua. Ate ndete che cahmá có sahn: “Cuenecun, ne cuique” ne, co devano ne. ⁶ Chemin che cava che cadino ne che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, quenun cumá vederihquentiyon che nchahcó nunde yahn ihyan ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye nduco sahn che ndi cheche me:

—Cuenequen, cotah yundo yehn, conahn ndevaque.

⁷Ndetahn necuan sahn min, ne conahn se ndevaço se. ⁸Nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, dihya ye chi, ne ndeva ye yavenan Dendiohs yahn che necah ye vederihquentiyon min Dihvo vo çava che ndah yahn ihyan iyehmse.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Mateo che conduco ye ihyan

⁹Cuahn che chica Dihvo vo min, cuahn ye ne, ndihchero ye ama ihyan che duche ye Mateo. Ihyan min ne, quenan ye ntiyon che rica ye tume çade iyo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme necuan Mateo, cuahn ye chinduco ye ihyan.

¹⁰Ama yune ne, reh Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. Namin nduco ama yahn sahn rica tume çade iyo man, yahn ca sahn nunde man, vate se reh se nduco ye. ¹¹Ndihchero ama o sahn fariseo, ne rahn se ri se ihyan apóstol chahn:

—¿Dehco che tihça redin Ihyan Ricuahn yahn nchuhn che reh ye dama nduco sahn rica tume çade iyo man, sahn nunde chenañn man?

¹²⁻¹³Chihnevan Dihvo vo che tihça rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan cah che rendotenan ye sahn doctor, ndiyu ihyan che hua cah ye. Atihnoça u, te nda çava che conan ihyan nunde, nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu çava ihyan metah nunde yahn ye che rahco ye. Che va che din nchuhn ne, cuahn ne dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs che tuhça: “Tahque nahn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che çahno ne ite, co te vedino nan.”

Tumerune ihyan Dihvo vo Jesucristo yahn yahte

¹⁴Ura min ne, nda ama o ihyan che rinduco ye Juan Bautista, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn nduco sahn fariseo cuahn dama rahte nuhn yahte. ¿Dehco che ihyan che rinduco ye ndih hua rahte ye yahte ne?

¹⁵Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ihyan che rinduco ye sahn rihnevaço ne, hua rahteran ye. Ate ndete che quenda ihyan sahn ne, cuahteran ye. Atihnoça ihyan che rinduco ye u, te man ro cuh ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che nda ro che quenda sahn nunde u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

Ejemplo yahn tino ndico nduco ima ndico

¹⁶Hua redin yahn che ndahchetahn vo costumbre ndico nduco vederihquentiyon ra. Nde ama ihyan hua renecañnan ye ama ndi tino ra nan tino ndico, te ndete che tihça din ye ne, ndeva doh tino ra me, ne nde tahque co chahte nan nte yahn tino ndico me. ¹⁷Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te ndete che tihça din ye ne, condan ima ndico me, cora vino me, ne conda nduh che o. Chemin che va che cuih ihyan vino ra chete ima ra çava che hua dehva co yahn.

Tahn daya Jairo man, tahn ndahta che nahn tah te tino yahn Dihvo vo Jesucristo man

¹⁸Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, nda ama sahn ndinan. Chehntihya se nan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—Tahn dayá ne, a chih te cade menan lihn. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn, ne ndaconan conan te.

¹⁹ Tuhme necuan ndi Dihvo vo, ne cuahn ye nduco se nduco ihyan apóstol yahn ye. ²⁰ Ura min nda ama tahn ndahta che a ri ndichio nduyo che cah te, rendora te yun ro ro. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²¹ Tihca din te, te ndedecadino te: “Mare tino yahn ye nahn tãh, ne ndoyáhn.” ²² Ndaconan ye ndihchero ye tahn, ne rahñ ye:

—Dayá, hua dehve rahque. Nducote chitehne ne, a ndoyehn.

A ura min no ndoyahn te.

²³ Cuahn che nda Dihvo vo vaco sahn ndinan me ne, ndihchero ye che a chenan sahn retive ndo ran man, ama ndito ihyan rah ran ye man. ²⁴ Rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Conahn nchuhn, te tahn dihn ne, hua dehve ndih te, quiyado te.

Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. ²⁵ Chihquentiyon ye che ndiquendañ vah ihyan chahn, tuhme chenda ye nan che quendite tahn dihn me. Chetah ye tah te, ne necuan te. ²⁶ Nducoyaca ihyan che vate ye numachahte yahn min ne, checadino ye yahn vederihno min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan o sahn nan ve

²⁷ Cuahn che conahn Dihvo vo ne, cuahn o sahn nan ve cuahn vedame ye rah se:

—Daya David, jconan vahino ne nuhn!

²⁸ Cuahn che nta ye, ndonda ye chete vah ne, chenda vah sahn nan ve chahn, chahn nda se nan ye, ne tumerune ye sahn:

—¿A ritahno nchuhn che co din che co ro nan ne ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihve nuhn, ritahno nuhn che co din ne che co ro nan nuhn.

²⁹ Tuhme nahn tah ye ndutinan se, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Conahn nduco nchuhn nduhca che ritahno ne.

³⁰ A ndetahno chi ro nan sahn chahn. Tuhme ama cah ye cudado sahn, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Condi nchuhn cahma ne nduco nde ama ihyan taca chi che chi ro nan ne.

³¹ Ate cade ndaca se min, canan nte se nduco ihyan, ne chetuhn ndudo yahn vederihno min van ihyan che vate ye numachahte yahn min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndiquendañ cahñ ama sahn lihme

³² Cade ndiquendañ sahn chahn vah ne, nda ama o ihyan, nda ye ama sahn lihme che quenun ama vaco chihnga sahn. ³³ Ndetendañ Dihvo vo vaco chihnga me, ne ndetahno ndiquendañ cahñ se, canan rente se. Ama cuahn ino ihyan, ne rahñ ye:

—Nde menahn ametah conahn vederihno che tuhchan muhn nación yahn Israel.

³⁴ Ate sahn fariseo ne, rahñ se:

—Ihyan tih ne, quenán cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendañ ye vaco chihnga.

Dihvo vo Jesucristo ne, renan vahino ye ihyan

³⁵ Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh cuan yan rahte man, yan cahya man, ricuahn ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne redin ye che rendoyahn nducoyaca ihyan cah. ³⁶ Nduh cuan nan che quechica ye ne, ama yahn ihyan. Ama quenán vahino ye ihyan, te ametah duh che cacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ihyan. Nduhca itecuche che metah ihyan che din ye cudado ite, tihchan ihyan chahn. ³⁷ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuāco ráhn rí nchuhn te ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan che rahndudo ye ne, ama doh ri ye. Anduhneca ndete che ama va ndute ndata ate ihyan che redin ye ntiyon ne, ama doh ri ye. ³⁸Chemin che cuica nchuhn Dendiohs cava che dechuh ye ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ye, cahnevan ihyan chahn.

10

Cah Dihvo vo Jesucristo ntiyon che din ihyan apóstol yahn ye

¹Chihno min ne, nedin dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan cava che ndetendaḥ ye vaco chihnga man, din ye che ndoyahn ihyan cah, adecodehno cah che ndi ye man.

²Van ihyan chahn ne, nduco ama ihyan che duche ye Simón Pedro, ihyan min che tahque menan viha van nducoyaça ye. Namin nduco Andrés, dihno Simón man, Jacobo nduco dihno ye, Juan, che daya Zebedeo man, ³Felipe man, Bartolomé man, Tomás man, Mateo, ihyan min che rica ye tume cade iyo ro menan man, Jacobo, daya Alfeo man, Lebeo, che namin duche ye Tadeo man, ⁴tama Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn sahn cananista ro menan man, Judas Iscariote, ihyan min che necah ye Dihvo vo adive man.

Dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol yahn ye che cuahndudo ye

⁵Dechuh Dihvo vo ihyan che ndichio chahn, chihquentiyon ye ihyan tuhca:

—Hua cuahndudo nchuhn van ihyan tama nación, nde huane van ihyan nación yahn Samaria. ⁶Tahque ndah ne, cuahndudo ne van ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che a ndihcoman ye Dendiohs. Ihyan chahn ne, anduhneca itecuche che a chinda te. ⁷Cuahndudo nchuhn te Dendiohs, ihyan min che va ye vahhetero ne, a nun cahcantiyon ye ihyan. ⁸Codin nchuhn che ndoyahn ihyan che ndi ye cah che rechā yute man, ihyan che ndi ye adecodehno cah man, condedetuhche ne ihyan che a ndih ye man, cuendetendaḥ ne vaco chihnga man. Nchuhn ne, dendāca ne vederihquentiyon cuh, ne hua cua ne chihve yahn ihyan che conan ne.

⁹Hua quenda nchuhn tume, ¹⁰nde hua quenda ne dino man, ndaço man, indahco man, atenan tino che chenun no ne. Tihca, te ihyan redin ntiyon ne, redin yahn che nan ntiyon che redin ye quendaḥ nducahn che rendotenan ye.

¹¹Cuahn che ndā nchuhn ama yan ne, cuenuh ne ama ihyan che ndah ihyan ye, ne cuahtenan ne ndevaço ye nde ro che ndāca ne yan min. ¹²Cuahn che condā nchuhn ne, cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Dendiohs din yahino ye nchuhn.” ¹³Ndete che rihnevahn che conahn nduco ihyan nduhca che cahma ne, conahn, ate ndete che hua ne, hua. ¹⁴Me ndete che ihyan che vaco min, o ihyan yan min, hua nevahnecon ye nchuhn, nde hua cahcovan ye che cahma ne ne, condāca ne min, condāhde ne yune yahn che chenā cah ne cava che tumacadino ye che hua ndahca din ye. ¹⁵Cuāco ráhn rí nchuhn te ndā ro che cuhnde cade yahn nducoyaça ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan yan min che co ihyan che chahte ye yan Sodoma man, yan Gomorra man.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihcuan ye che va che chuhrihn ihyan yahn ye

¹⁶Cuedevano nchuhn te dechuh nchuhn van ihyan che ama duhtuno ye. Anduhneca ndete che van lobo dechuh itecuche. Nahn che rino nan nchuhn man, necun ne man. ¹⁷Cuihco nchuhn cudadō, te caça nunde ihyan yahn

ne nan intiyahn man, cuahn ye nchuhn chete yaco man. ¹⁸ Quenda ye nchuhn nan gobernador man, nan rey man, caça nunde ye yahn ne yahn che ritahno ne u. Min çah ne ndudo yahn ne nduhça che ritahno ne u, ne nduco tihça cadino ihyan chahn man, ihyan nación chenahn man, yahn vederihquentiyon yahn. ¹⁹ Cuahn che conahn ne, hua ndedecadino ne taça çahmanan ne nchuhn, te nda ura min ne, te Dendiohs ndudo che çahma ne. ²⁰ Tihça, te ndiyu nchuhn che ndedecadino ne deh che va che çahma ne, te Chida ne Dendiohs ne, te vaco ye ndudo che çahma ne.

²¹ Nda ro min ne, ama cuahte çahnda ihyan nduco vih. Nahn ye ne, caça ye che çahno se dihno ye, nahn ye ne, caça ye che çahno se indihte yahn ye, nahn ye ne, caça ye che çahno se daya ye. ²² Nducoyaca ihyan co tan ye nduco nchuhn yahn che ritahno ne u. Ate adecoduhno ihyan che quenda ye vedechahntino nde cuihno vedeyah min ne, ndevahn ye. ²³ Cuahn che din tan ihyan nduco nchuhn ama yan ne, cuahn ne tama yan. Cuaco rahn ri nchuhn te u che rinduco nducoyaca ihyan ne, ndaconan chi cuahn che nde metah conan cuahtehica ne nducuahñ yan yahn ihyan nación yahn Israel.

²⁴⁻²⁵ Ihyan che rahn ne, hua chenán ino ye che tahque ndahça cuahno ye che co ihyan ricuahñ yahn ye. Tahque ndah ne, rihco dama ino ye che cuahno ye nduhça che a rahno ihyan ricuahñ yahn ye. Namin ihyan redin ntiyon ne, hua chenán ino ye che tahque ndahça cuahno ye che co patrón yahn ye. Tahque ndah ne, rihco dama ino ye che cuahno ye nduhça che rahno patrón yahn ye. U che rihquentiyón nchuhn, nducote rendaçhenan ihyan u, rahn ye te quenán cumá vederihquentiyon yahn chundah, tahque ca nchuhn, nde tahque ndahçhenan ye nchuhn.

Ihyan ne, va che din vah ye Dendiohs

²⁶ Nducote a devano nchuhn te tihça va che cuahno co ne ne, hua din vah ne ihyan. Cuedevano ne te nducuahñ che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. ²⁷ Nducuahñ che rahn nduco nchuhn cuahn demañ vo ne, cañhdudo ne, çah ne che cadino ihyan. ²⁸ Hua din vah ne ihyan che nahn çahno ye nchuhn, te cuihno min ne, ametah dehva che co din ye. Tahque ndah ne, codin vah ne Dendiohs, te ihyan min ne, co dechuh ye nchuhn van ruchiyahn, co ne castigo cuahn dama.

²⁹ Ihyan ne, rino ye yahda çahya anduhneça ndete che nde hua rigonun chihve te, te ra ye ama centavo no nan che o te. Ate nde ama yahda lihn ne, hua coh te ndete che Chida nchuhn che va ye vahchetero hua cuahñecun ye. ³⁰ Me nchuhn ne, tahque nda cuande ye nchuhn. Nde yudo tin ne nedin cuande ye. ³¹ Chemin che hua cua ne cudado. Tahque rigonun chihve ne che co yahda çahya.

Nahn che hua co cuihñan ihyan çava Dihvo vo Jesucristo

³² Nducoyaca ihyan che numa ino ye ritahno ye u nan ihyan iyehñse ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan nan Chidá che va ye vahchetero. ³³ Ate ihyan che cuacondah vedame ye u ne, cuacondah vedamé ihyan nan Chidá che va ye vahchetero.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che co tan ihyan nduco ye

³⁴⁻³⁵ Hua ndedecadino nchuhn che man che ndá ne, hua cuahte çahnda ihyan, te ihyan che ritahno ye u ne, cuahte çahnda ihyan nduco ye. Ihyan ne, cuahte çahnda ye nduco chida ye man, tahn çahya ne, cuahte çahnda te nduco chaco te man, tahn decuno ihyan ne, cuahte çahnda te nduco indahn te man. ³⁶ Tihça va che cuahte çahnda ihyan van ihyan yahn ye.

³⁷ Ihyan che hua rihco dama ino ye cotahno ye u, yahn che hua nahn ye che co tan indihthe yahn ye nduco ye ne, ihyan chahn ne, nde hua redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yáhn. Namin ihyan che hua rihco dama ino ye cotahno ye u, yahn che hua nahn ye che co tan daya ye nduco ye ne, nde hua redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yáhn. ³⁸ Adecoduhno ihyan che rihco dama ino ye cotahno ye u andahre nde va che conan yah ye nan cruz, atenan ihyan min redin yahn che din cuandé ihyan van ihyan yáhn. ³⁹ Ihyan che cuacondah vedame ye u, che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, conda ye, ne ihyan che hua cuacondah vedame ye u ne, andahre cahno se ihyan, ate cuahtenan ye vahchetero.

Ihyan che cuahtenan ye vahchetero

⁴⁰ Ihyan che renevahnecun ye nchuhn ne, a u renevahnecun ye, ne ihyan che renevahnecun ye u ne, a Ihyan che dechuh ye u renevahnecun ye. ⁴¹ Ihyan che renevahnecun ye ama ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dendiohs yahn che redin ye ntiyon min ne, ndeva Dendiohs ama tama ye. A namin no tun ihyan che renevahnecun ye ama ihyan che ndah ihyan ye ne, ndeva Dendiohs ama tama ye nduco vih. ⁴² Ihyan che ritahno ye u ne, hua nduh rigonun chihve ye che lado yahn ihyan, ate adecoduhno ihyan che cah ye andahre ama vaso nune, cuh ihyan chahn ne, ndahco menun Dendiohs yahn ye.

11

Dechuh Juan Bautista o ihyan te nahn cadino ye yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che chihno cah cuande Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye ne, chica ye min cuahn ye, cacuahn ye man, cuahndudo ye man, nduh cuan yan che nino min.

² Tahn min ne, quenun Juan Bautista vacoyahn, ne cuahn che checadino ye yahn dehtenduh che redin Dihvo vo ne, dechuh ye o ihyan che rinduco ye ihyan nan Dihvo vo, ³ tumerune ye:

—¿A ndih ihyan che a va cade chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense, o coman va che chi ihyan min ne?

⁴ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn cuengo ne Juan nducuahn che rendihchero ne man, rihnevan ne man. ⁵ Cah ne che cadino ye nduhca che redin che ri ro nan ihyan che ve man ye man, redin che rica ihyan che neneva doh cah ye man, redin che rendoyahn ihyan che ndi ye cah che rechā yute man, redin che ihyan che chato ye rihnevan man, redin che rentuche ihyan che a ndih ye man, rahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs, rihnevan ihyan che ri ndache ye yahn nunde yahn ye man. ⁶ Rahn ri nchuhn te ama ndah ro yahn ihyan che riquendi ye numa ino ye ritahno ye u.

⁷ Cuahn che a conahn ihyan chahn ne, canan rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juan, ne rahn ye:

—¿Duh che chahn nchuhn chendihchero ne min yahn ne nan che metah duhva ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ran do ye, che anduhneca ama nduco che a muhn a min redecuehte yuhne. ⁸ ¿Duh chahn nchuhn chendihchero ne ne? A devano ne te ndiyu ama ihyan che ama ninevaca tino ndah, te ihyan chemin chan ne, ndevaco rey chenun ye. ⁹ A devano nchuhn te chahn ne, chendihchero ne ama ihyan profeta. Cuaco rahn ri nchuhn te ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye van ihyan profeta. ¹⁰ A yahn ihyan min che rahn Dendiohs, ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Dechúh ama se numanahn che metah cahn, cahcoyan se chedave yahn ihyan çava che a vate yan ye cuahn che nda.

¹¹ Çaço râhn ri nchuhn te van nducoyaca ihyan che chahte ye iyehñse nde a râhn me nde meniyon ne, Juan Bautista che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye. Ate van ihyan che renevahñecun ye vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, nde ihyan che tahque doh vederihquentiyon quenan cuma ye ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon che quenan cuma Juan.

¹² 'Nde ro che canan Juan ntiyon yahn ye nde meniyon ne, ama redin nun ino ihyan çava che tuno ye vahçetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹³ Moisés man, nducoyaca ihyan profeta, nde nan che canan, nde nda Juan Bautista man, dirun ye yahn vederihquentiyon ra che ndahco çade Dendiohs. ¹⁴ Cuedevano nchuhn te che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs che ndaconan chi tun Elías ne, a Juan Bautista nda ye, dinahn vederihquentiyon min, andahre hua nahn cotahno ne. ¹⁵ Nducoyaca nchuhn ne, cuihcovan ndah ne che tihça râhn.

¹⁶⁻¹⁷ 'Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, nduhchan sahn çahya che reduche se ndihve, tihchan ne. Sahn chahn ne, rahn se ri se combiero yahn se: "Tive nuhn curetive, ate hua çah yeno nchuhn, ndeh ne. Chita ran nuhn, ate hua chaco ne." ¹⁸ Nduhchan sahn chahn, tihchan ne, te nda Juan Bautista, ne ama vah nan cheh nan chih ye, ne râhn nchuhn te quenun vaco chihnga ihyan. ¹⁹ A namin no tun cuahn che nda u che rinducó nducoyaca ihyan. Réh man, rih man, çama nduco ihyan che rahte vihco ye, ne râhn ihyan: "Sahn tih ne, ama reh se man, ama rih se man, rinduco se sahn rica tume çade iyo man, sahn nunde chenahn man." Rendahchenan ihyan ntiyon che redin nuhn, ate hua dehve din yahn, te ihyan che renahn ye ne, a devano ye che vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che tahque ndah.

Ihyan yan che hua nahn nto ino ye nunde yahn ye

²⁰ Chihno min ne, nte Dihvo vo yahn ihyan yan nan che tahque din ye vederihno, te ihyan chahn ne, hua nahn nto ino ye nunde yahn ye. Râhn ye:

²¹ —Nchuhn ihyan yan Corazín man, ihyan yan Betsaida man, jama vedin nchuhn!, te ndete che ihyan yan Tiro man, ihyan yan Sidón man, ndihçero ye vederihno che ndihçero nchuhn ne, a metah ro nto ino ye nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere, chahteran ye van iya. ²² Râhn ri nchuhn te nda ro che cuhnde çade yahn nducoyaca ihyan ne, nde tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn. ²³ Me nchuhn ihyan yan Capernaum ne, ama redin yade ne anduhñeçá ndete che nde vahçetero tuno ne che rañco ne, ate va che çahn ne van ruchiyahn, te ndete che yan Sodoma dín vederihno nduhça che dín yan vaco ne ne, chitahno ihyan chahn, ne vate ca ye nde meniyon. ²⁴ Râhn ri nchuhn te ro che cuhnde çade yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chahte castigo co nchuhn che co ihyan chahn.

Râhn Dihvo vo Jesucristo: "Cochi nchuhn, ne dín che nuhndeman chedave yahn ne"

²⁵ Tuhme covah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Chida man, ndih che rihquentiyon ne vahçetero man, iyehñse man, rendevá yavenan ne, te a ihyan che necun ye çah ne che cadino ye vededevano yahn ne, ndiyu ihyan che ama devano ye che rañco ye. ²⁶ Tihça Chidá, te tihça nahn man ne.

²⁷ Tuhme râhn Dihvo vo ri ye ihyan che chenun ye min:

—Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon tãh che cahcantiyón nducuahn dehtenduh. Nde ama ihyan hua rendihche ye u, te atenan Chidá che rendihche ye u. Namin nde ama ihyan hua rendihche ye Chidá, te atenan u, nduco ihyan che man ricuáhn ihyan taca ye, che rendihche nuhn ihyan. ²⁸ Nducoyaca nchuhn che rechuhrihn ne, hua va man chedave yahn ne, cohahtino ne u, ne din che cuahteman chedave yahn ne. ²⁹ Codinahn ne vederihquentiyon yáhn, ne cuiquendi ne yune yáhn, te u ne, necún. Tuhme cuahteman chedave yahn ne. ³⁰ Tihca din nchuhn, te hua vahche cava ne che dinahn ne vederihquentiyon yáhn.

12

Ihyan apóstol ne, tuhn ye ama o indo trigo ro che rahtetuhno ihyan

¹ Chihno ama o ro min, ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata yahn ihyan, ne ihyan apóstol ne, chi cuico ye, ne tuhn ye indo trigo, cheh ye ndute yahn. ² Ndiherero ama o sahn fariseo, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condihe ne ihyan apóstol yahn ne. Hua ndahca che tihca redin ye man ro cuh, te man ne, ro che rahtetuhno ihyan.

³ Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A ndihchenan nchuhn nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro min cuahn che chi cuico ye nduco combiero yahn ye. ⁴ Chenda ihyan chahn chete yaco, cheh ye pan che ndi vedino nan Dendiohs andahre pan chemin chan ne, atenan chidocuyan co cheh ye. ⁵ Namin a devano nchuhn nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moisés. Hua dehve nunde che redin chidocuyan ntiyon chete yaco ro che rahtetuhno ihyan. ⁶ Nducote va vederihquentiyon che din chidocuyan ntiyon chete yaco ro che rahtetuhno ihyan ne, cuedevano ne te hua dehve nunde che tihca redin ihyan apóstol yáhn ro che rahtetuhno ihyan, te vederihquentiyon che quenán cumá ne, tahque chahte che co vederihquentiyon min. ⁷ Nchuhn ne, nde hua renahn ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca: “Tahque náhn che cuahtenan cuma nchuhn vedevahino che co che cahno ne ite, co te vedino nan.” Ndete che renahn nchuhn ndudo min ne, nde hua ndere cahma nunde ne yahn ye. ⁸ Cuedevano ne te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahn che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tah se

⁹ Chuh Dihvo vo min, ne chenda ye chete ama yaco yahn ihyan nación yahn Israel. ¹⁰ Min quenun ama sahn che ndi cuma ama tah se. Namin min chenun ama o sahn fariseo, ne nducote nahn caca nunde se yahn Dihvo vo ne, tumerone se ihyan:

—¿A rihquentiyon nan Ndudo yahn Dendiohs che co din vo che ndoyahn ihyan ro che rahtetuhno vo ne?

¹¹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che va itecuche yahn nchuhn ne condahnun te chete veh ico ro che rahtetuhno ihyan ne, ndetahn cahno ne ndetendahn ne ite. ¹² Nducote tahque rignon chihve ama ihyan che co itecuche ne, chemin che co conan vo ihyan andahre ro che rahtetuhno vo.

¹³ Tuhme rahn ye ri ye sahn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndo ndah nduhca tah se che tama me. ¹⁴ Ndetahno quendah vah sahn fariseo chahn rentuhno se nduco vih tacā cahno se Dihvo vo.

Nduhca che ndirun yahn Dihvo vo Jesucristo nan Ndudo yahn Dendiohs

¹⁵ Checadino Dihvo vo che tihca rentuhno se, ne chica ye min, cuahn ye. Ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye, ne din ye che ndoyahn nducoyaca ihyan che cah ye. ¹⁶ Chihquentiyon Dihvo vo che hua cahma ihyan chahn che a ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense. ¹⁷ Tihca din ye cava che conahn ndudo che rahn Dendiohs yahn ye, dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

¹⁸ Sahnguh che redin se ntiyon yahn, a man tendahnun sahn.

Ama yahino sahn, ama yenó cava se.

Din che conun Vacó sahn,

ne cuahndudo se van ihyan nación chenahn nduhca che va che techecade yahn ye.

¹⁹ Hua cuhma chende se nduco ihyan, nde huane cuah nun se nan ye, cahya se ihyan.

Hua cochica se yune viyan cuahndudo se.

²⁰ Hua cah ndache nduh se ihyan che ndache ri ye yahn nunde yahn ye.

Tahque ndah se ne, necah se vedechahtino ihyan.

Tihca quendi se nde conan cahcantiyon se numachahte iyehense,

²¹ ne ihyan nación chenahn ne, cochahtino ye sahn.

Sahn fariseo ne, rahn se te Dihvo vo Jesucristo ne, quenana cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

²² Chihno min ne, nda ihyan nan Dihvo vo, nda ye ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Sahn min ne, nde ve se nde lihme se. Ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne chi ro nan se man, chi cah se man. ²³ Chahn ino nducoyaca ihyan, ne rahn ye:

—¿A din ndete che ihyan cuh che daya David ne?

²⁴ Ate chihnevan ama o sahn fariseo, ne rahn se:

—Ihyan tih ne, quenana cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, ne nduco chemin rendetendah ye vaco chihnga.

²⁵ A checadino Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Ndete intiyahn yan cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Ndete ihyan che chenun ye ama vah cuahtecuhma ye va van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun dama ye. ²⁶ A namin no tun chundah. Ndete che ndetendah se vaco chihnga yahn se ne, anduhneca ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se, ne hua co quendi vederihquentiyon yahn se. ²⁷ Nchuhn ne, rahn ne che nduco vederihquentiyon yahn chundah che rendetendah vaco chihnga, ate sahn che rinduco se nchuhn ne, nducote rendotan se duh che conan sahn cava che ndetendah se vaco chihnga ne, co cahma se co se nchuhn che hua cuaco che rahn ne. ²⁸ Cuedevano nchuhn te a nduco vederihquentiyon yahn Vacó Ndah yahn Dendiohs rendetendah vaco chihnga. Nduco chemin ne, a ndero ndi che a rihquentiyon Dendiohs van nchuhn.

²⁹ Ama sahn dito ne, atenan ndete che dechiche ihyan sahn co condā ye chete vaco se, duco ye yahn se. U ne, anduhneca ndete che tihca din nduco chundah, ndahco ndiyā vederihquentiyon yahn se.

³⁰ 'Ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che tãn ye nducó. Ntiyon che redín ne, anduhneca ndete che rene din dá má ndute ndata, ne ihyan che hua rinduco ye u ne, anduhneca ndete che rihtera ye.

³¹ 'Nducote ráhn nchuhn yáhn che quenán cumá vederihquentiyon yáhn chundah ne, chemin che ráhn rí nchuhn che va vederenchahco çava ihyan adecodehno nunde yáhn ye man, che chihnga çahma ye man, ate ihyan che rendaçhenan ye Vaco Ndah yáhn Dendiohs ne, metah vederenchahco çava ye. ³² Adecoduhno ihyan che ndahçhenan ye u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va vederenchahco çava ye, ate ihyan che ndahçhenan ye Vaco Ndah yáhn Dendiohs ne, hua ndaçca ye vederenchahco.

Ejemplo yáhn yáhn ndaçca

³³ 'Yáhn ndata ne, a nan ndute yáhn rihnde ro ndete che ndah o hua ndah. Yáhn ndata che ndah ndute yáhn ne, yáhn ndah, ne yáhn ndata che chihnga ndute yáhn ne, hua ndah. Cua cuande nchuhn yáhn ejemplo cuh, te hua redin yáhn che ndahçhenan ne vederihquentiyon che quenán cumá cuahn che a ro nan ne che ntiyon cochihve redín. ³⁴⁻³⁵ ¡Ama duhtuno ihyan nchuhn! A ndero ndi nan ndudo yáhn ne. Ihyan che ndah ihyan ye ne, runecade nan ndudo yáhn ye, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, chihnga ndudo yáhn ye. ³⁶ Ráhn rí nchuhn te çava nducaahn ndudo chihnga che ráhn ihyan ne, va che din Dendiohs castigo ihyan. ³⁷ Ihyan che runecade ndudo yáhn ye ne, hua co ye castigo, ne ihyan che chihnga ndudo yáhn ye ne, co ye castigo.

Sáhn fariseo ne, chica se che din Dihvo vo Jesucristo ama vederihno, ndihchero se

³⁸ Tuhme ráhn ama o sáhn fariseo man, sáhn devano ley che dirun Moisés man:

—Ihyan Ricuahn, nahn nuhn che din ne ama vederihno ndihchero nuhn çava che co devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne ráhn ye ri ye sáhn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye man, rahcotáhn ye yáhn Dendiohs man. Nahn ndihchero ye vederihno, ate atenan ama vederihno nduhca che chinahn nduco ihyan profeta Jonás ndaçca ndihchero ye. ⁴⁰ Ama ite ndico che quenun te van nuniyáhn ne, ca tuhn te ihyan min, ne quenun ye chete te ino ro ino yan. Atihnoca u che rinducó nducoyaca ihyan va che conún man yáhn ino ro ino yan. ⁴¹ Ráhn rí nchuhn te cuahn che nda ro che techeca de Dendiohs yáhn nducoyaca ihyan ne, necuan ihyan yan Nínive, ndahco ndiya ye nchuhn, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yáhn ye cuahn che cahndudo ihyan profeta Jonás ndudo yáhn Dendiohs, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yáhn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenán cumá che co ihyan min. ⁴² Namin táhn reina che va te cuahn yáhn ndiya ne, ndahco ndiya te nchuhn nda ro min, te táhn min ne, ama yáhn chica te, chihnevan te vedevano yáhn Salomón, ate nchuhn ne, nde hua rihcovan ne ndudo yáhn andahre tahque chahte vederihquentiyon quenán cumá che co ihyan min.

Nduhca che redin vaco chihnga

⁴³ 'Cuahn che rendiquendaç vaco chihnga ama ihyan ne, rechica yáhn nan che metah duhva, renun nan che conan táhn. Ate cuahn che hua rendaça ne, ⁴⁴ rendaconan, conun ihyan nan che a ndiquendaç, te ihyan min ne, a nduhca ama vah che va man, nde tuno ntache man, necuco man. ⁴⁵ Tuhme ráhn regua te ndache combiero yáhn che tahque duhtuno ca che co man, ne

rahtenun ihyan min, redin che tahque chuhrihn ye che co ro menan. Tihca cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye che vate ye man ro cuh.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan

⁴⁶ Numanahn che rente ca Dihvo vo nduco ihyan chahn ne, nda chaco ye nduco dihno ye, rinuhn ye ihyan. Chahtendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ye. ⁴⁷ Rahn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Nda chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn nte ye nduco ne.

⁴⁸ Ate ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan che rahn ye nduco ye:

—Taca hua. Ihyan cah che chaco man, ihyan sih che dihnó man.

⁴⁹ Tuhme nahma Dihvo vo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahn ye:

—Namin ihyan chuhn ne, anduhneca chaco man, anduhneca dihnó man,

⁵⁰ te nducoyaca ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Chida che va ye vahchetero ne, ihyan chahn ne, anduhneca chaco man, anduhneca cahve man, anduhneca dihnó man.

13

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata

¹ Ro min ne, quendañ vah Dihvo vo cuahn ye chihto vine, ne min chihnde ye. ² Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye, nde quenan cuma che chihnde ye chete ama barco che va nan vine. ³ Chicuahñ Dihvo vo ama ndeh nan dehtenduh ihyan chahn nduco ejemplo. Canan ye tuhca:

—Ama yune ne, cuahn ama ihyan retuhdo ye ndute ndata. ⁴ Cuahn che tuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne nda yahda cheh te. ⁵ Te neve ndute ne, chera van roh, ne nducote hua yano yahn min ne, ndetahno quendañ. ⁶ Ate cuahn che chi ihno ne, chihno tih, yahn che hua yano nda dihyoduto. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Ate cuahn che quendañ ne, chendih, ne chenun man. ⁸ Te neve ndute ne, chera nan che deman yahn, ne ama ndah chi yahn; nahn ne, chi ama ciento yahn, nahn ne, chi ino raco yahn, ne nahn ne, chi ndico ndiche yahn. ⁹ Nducoyaca nchuñ ne, condecadino ndah ne cava che tumacadino ne deh conahn.

Deh cuande che deman nduco ejemplo chicuahñ Dihvo vo Jesucristo ihyan

¹⁰ Tuhme chahn nda ihyan apótol nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, ¿deh cuande che nduco ejemplo rente ne nduco ihyan ne?

¹¹ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che rihquentiyon Dendiohs ne, nde hua devano ihyan, ate nchuñ ne, din Dendiohs che cadino ne yahn. ¹² Tihca te, ihyan che chenahn ye ne, din Dendiohs che conahn ndah ye, ne ihyan che hua ndah chenahn ye ne, nde conan ye tah che chenahn ye. ¹³ Chemin che nduco ejemplo rahndudó, rihnevan ye, cava che cahnevan no ye ate hua conahn ye. ¹⁴ Tihca rinahn nduco ye nduhca che dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

Ihyan sih ne, rihnevan ye ate hua renahn ye man, rendihchero ye ate anduhneca ndete che hua ri ro nan ye man,

¹⁵ te ama cheche ndacondá chedave yahn ye, ndi i ye,

anduhneca ndete che hua rihnevan ye man,

anduhneca ndete che hua ro nan ye man,

anduhneca ndete che hua retumacadino ye man.

Tihca ri yahn ye, te a va che hua necahco ye u, ne hua nchahcó cava ye.

¹⁶ Me nchuhn ne, ama ndah ro yahn ne, te renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁷ Cuaco rahn ri nchuhn te nde a rahn me ne, ama yahn ihyan profeta man, ihyan che runecade ye man ne, ama chenani ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn man, che cahnevan ye che rihnevan ne man, ate hua chinahn nduco ye.

Recach cuande Dihvo Jesucristo yahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹⁸ Cuihcovan nchuhn. Tuhca conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me. ¹⁹ Ndute ndata che chera chihto yune me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne hua renun ino ye, te ndetahno che rihnevan ye ne, renda chundah, redin se che rina ye. ²⁰ Ndute che chera van roh me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo, ne numacuahn vedeyeno renevahnevan ye. ²¹ Ate ihyan chahn ne, nduhca chendata che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye o redin tan ihyan nduco ye yahn che renevahnevan ye ndudo me ne, ndetahno rihcoman ye. ²² Ndute che chera van chano yan me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ate ama rendedecadino ye cava ntiyon yahn ye man, rihnevan ye ihyan che ama nahn yahn ye vedecuihca man, ne chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²³ Me ndute che chera nan che deman yahn me ne, nduhca ihyan che rihnevan ye ndudo me, ne renahn ye. Ihyan chahn ne, nduhca chendata che chi ama ciento yahn man, chi ino raco yahn man, chi ndico ndiche yahn man ne, tihchan ye, te recach yune ye che redin ndudo me che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn chano yan van trigo

²⁴ Chihno min ne, nte Dihvo vo tama ejemplo, chihnevan ihyan chahn. Rahn ye:

—Cahma co nchuhn nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ama ihyan ne, tuhdo ye trigo nan yahn yahn ye, ²⁵ ate chete rahn, ura che vateyado ihyan ne, chahn ama sahn che hua ri rendihche se ihyan, ne tuhdo se ndute yahn chano yan van trigo me. ²⁶ Cuahn che a chendudo cuiyon yama trigo me ne, chihnde ro chano yan me van. ²⁷ Tuhme chahn sahn redin ntiyon, chengo se dihve se: “Dihve nuhn, uvo ne, trigo tuhdo vo min. ¿Taca che ama quenda chano yan ne? ²⁸ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “Ama sahn che hua ri rendihche se u ne, chahn se tuhdo se ndute chano yan.” Tuhme tumerune se ihyan: “¿A nahn ne che tico nuhn chano yan me ne?” ²⁹ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “Hua tico ne chano yan me, te denan nde nduco trigo tico ne. ³⁰ Tahque ndah cahcoman vo che cuihta dama nduco vih nde nda ro che co cuma trigo me. Tuhme dechuh ihyan che tico ye chano yan me, din ticua ye, cuih ye vacoyahn. Cuihno min ne, din dama ye trigo me, cuih ndah ye.”

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

³¹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhca ama ndute mostaza che chihche ihyan nan yahn yahn ye. ³² Ndute mostaza ne, andahre chemin che tahque cahya van nducuahn ndute, ate cuahn che rihta ne, ri rahte yahn yahn che nde yahda redin ndahque te van dune.

Ejemplo yahn ya yahn pan

³³ Nte Dihvo vo tama ejemplo:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā tahsihn yā che chihchetāhn āma ndāhta vān ndeh yāche pān, ne quendih vān nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, demān nduco ejemplo chicuahñ ye

³⁴ Nducuahn ndudo che cahndudo Dihvo vo, chihnevan ihyan ne, demān nduco ejemplo, ³⁵ cāva che conahn nduhcā che dirun ihyan profeta, tuhcā: Cuahndudó demān ejemplo.

Cacuāhn ihyan yahn dehtenduh che nde hua devāno ihyan numacuahn ro nde ro che chihnde iyehñse.

Dihvo vo Jesucristo ne, cāh cuande ye deh conahn ejemplo yahn chano yān vān trigo me

³⁶ Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo nducoyāca ihyan, ne ndondā ye vah nduco ihyan apóstol yahn ye. Tuhme rahñ ihyan chahn ri ye ihyan:

—Te cuande ne nuhn deh conahn ejemplo yahn chano yān me.

³⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne cāh cuande ye ihyan chahn:

—Ihyan che retuhdo ndute ndata me ne, u che rinducó nducoyāca ihyan.

³⁸ Yāhn me ne, iyehñse. Ndute ndata me ne, ihyan che renevahñecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chano yān me ne, ihyan che rihquentiyon chundah. ³⁹ Sañ che tuhdo ndute yahn chano yān me ne, chundah. Ro che ndo dāma trigo me ne, a ro che cuñde cāde yahn nducoyāca ihyan. Ihyan che nedin dāma ye trigo me ne, ángel. ⁴⁰ Nduhcā che ndo dāma chano yān me, conun vaçoyāñ me ne, tihcā cuahno co ihyan che duhtuno ihyan ye cuahn che cuñde cāde yahn nducoyāca ihyan. ⁴¹ Ndā ro min ne, u che rinducó nducoyāca ihyan ne, dechūh ángel yāñ numachahte nān che rihquentiyón, nedin dāma ye nducoyāca ihyan nunde, menāñ vihca ihyan che retihyon yune ye ihyan chenāñ che rahtendihco ye nunde. ⁴² Cuih ángel chahn ihyan nunde chahn vān ruchiyāñ. Min cuaco ye māñ, cheh dihyon ye māñ. ⁴³ Me ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che Chida ye ne, quendāh yavenāñ ye, cuahtenan ye vahchetero nān che rihquentiyon ihyan min. Nducoyāca nchuhn, condedecadino ndah ne yahn che renté nduco ne.

Ejemplo yahn vedecuihca che quenun ndeh

⁴⁴ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma vedecuihca che quenun ndeh māñ yāñ. Āma se ne, ntāca se vedecuihca me, ne a min ño ndaconan tihyon ndeh se. Āma chi yeno se, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yahn se, ne ca se yāñ nāñ che quenun vedecuihca me.

Ejemplo yahn tu diyāñ che āma yahn chihve

⁴⁵⁻⁴⁶ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma tu diyāñ che āma ndahcā māñ, che āma yahn chihve māñ. Ndihchero āma se che ra se tu chemin chan, ne chahn se ndihcue se nducuahn dehtenduh yahn se, ne ca se tu me.

Ejemplo yahn yāna che retāh yāhca

⁴⁷ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhcā āma yāna che retāh yāhca che tihyon ihyan chete nuniyāñ, ne chetāh ye nducoyāca nāñ yāhca. ⁴⁸ Cuahn che a chito yāna me ne, ndetendāh ye cuāñ chihto nuniyāñ. Min tendāññun ye yāhca che ndah te, chih ye ite chete cuahte, ne chíhtera ye ite che hua cochihve te. ⁴⁹ Tihcā va che co ro che techecāde Dendiohs yahn nducoyāca ihyan. Cuahtechica ángel din vi ye ihyan che duhtuno ihyan ye

vān ihyān che ndah ye, ⁵⁰ ne cuih ye ihyān che duhtuno ihyān chahn vān ruchiyañh. Min cuaco mān, cheh dihyon ye mān.

Ejemplo yahn vedecuihca

⁵¹ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyān chahn:

—¿A renahn nchuhn nducahn che renté ne?

Ndahconan ihyān chahn, ne rañn ye:

—Taca hua, Dihve nuhn, renahn nuhn.

⁵² Tuhme rañn Dihvo vo ri ye ihyān:

—Nducoyaca ihyān che retuno ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ri ye nduhca ihyān cuihca che retendah ye dehtenduh che ra mān, dehtenduh che ndico mān, vān vedecuihca yahn ye, te ihyān chahn ne, ama ndeh ñan vededevano chenan cuma ye.

Nta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

⁵³ Cuahn che a chihno cahndudo Dihvo vo ejemplo chemin chan ne, chica ye min. ⁵⁴ Nta ye yan ñan che chihta ye, ne chahn ye chete yaco chicuahn ye. Ama chahn ino ihyān yan min, ne rañn ye:

—¿Ti chehua sañn tih vededevano che ricuañn se? ¿Taca che ri redin se vederihno? ⁵⁵ Sañn tih che daya vihcheyañn me. Chaco se ne, María. Dihno se ne, Jacobo mān, José mān, Simón mān, Judas mān. ⁵⁶ Namin tañn cahve se ne, muhn vate te. ¿Tira chehua se che tihca ricuañn se?

⁵⁷ Ihyān chahn ne, hua nevahnecon ye Dihvo vo. Chemin che rañn Dihvo vo ri ye ihyān:

—Ihyān profeta ne, atenan yan vāco ihyān che renevahnecon ye ihyān, te ihyān yan vāco ye mān, ihyān ndevāco ye mān ne, rendahchenan ye ihyān.

⁵⁸ Dihvo vo ne, atenan ama o vederihno din ye min yahn che hua chitahno ihyān chahn ihyān.

14

Nduhca che chih Juan Bautista

¹ Tañn min ne, Herodes gobernador yahn Galilea ne, checadino se yahn Dihvo vo Jesucristo, ² ne rañn se ri se sañn che rinan se sañn ñan che rihquentiyon se:

—Ihyān che redin ye vederihno ne, Juan Bautista. A ntuche ye vān tenahn, ne chemin che quenan cuma ye vederihquentiyon che redin ye vederihno.

³ Tihca rañn se, te sañn min din se preso Juan, chihquentiyon se sandado che dechiche se cadena ihyān, tihyon se ihyān vacoyahn. Tihca din se, te tihca nahn Herodías tañn ndahta yahn dihno se Felipe. ⁴ Juan ne, a rañn ye ri ye Herodes:

—Hua redin yahn che conan come tañn tih nduhca ndahta yehn.

⁵ Nahn cahno Herodes Juan, ate vah se ihyān yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyān. ⁶ Ate ro che vihco duche Herodes ne, ndeh tañn daya Herodías ñan ihyān che vate ye min, ne ama quenan ino Herodes.

⁷ Numacuahn vedeyudo cah se ndudo yahn se tañn che adecodehno che caca te ne, cah se tañn. ⁸ Nducote a nchinun chaco te tañn ne, rañn te ri te sañn:

—Te ne tin Juan Bautista u chete ama cuh.

⁹ Ama chi ran Herodes che tihca rañn te, ate nducote a cah se ndudo yahn se tañn ñan nducoyaca ihyān che vate min ne, dinahn se. ¹⁰ Chihquentiyon se sandado che chahn se chete vacoyahn, chihca yan se dādo Juan.

¹¹ Ndaconan se, nda se tin Juan chete ama cuh. Cah se tañn, ne necah te chaco te.

¹² Tuhme nda ihyan che rinduco ye Juan, ne quenda ye ihyan chihche ye ihyan. Chihno min ne, chahn ye chengo ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹³ Cuahn che checadino Dihvo vo che chihno se Juan ne, chica ye min, quenun ye chete ama barco cuahn ye ama cuahn, yahn nan che metah duhva. Ate checadino ihyan che cuahn ye, ne chica ye viyan, rica cah ye, cuahn ye quendi ye ihyan. ¹⁴ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan ndi dama ye. Quenan vahino ye ihyan chahn, ne din ye che ndoyahn ihyan cah che nduco ye min. ¹⁵ Cuahn che a chi chino ne, chahn nda ihyan apóstol nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yahn nan che metah duhva. Avane ne, a chino cuahn. Cuendechuh ne ihyan sih cava che cahn ye ti tenduh yan, cua ye che cheh ye.

¹⁶ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Metah deh cuande che ndedechuh ihyan. Cah nchuhn cheh ye.

¹⁷ Ate rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Atenan uhn ra pan nduco o yahca va yahn nuhn.

¹⁸ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn ngua ne.

¹⁹ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan nan yune. Chetah ye nduh che uhn pan me nduco o yahca me quetuhma ye. Chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye pan me, cah ye ihyan apóstol chahn cava che cuih ye van nducoyaca ihyan. ²⁰ Cheh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chifo ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan apóstol chahn che ngava, ne decuto ye ndichio cuahte. ²¹ Ihyan che cheh ye ne, ri ye uhn mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahta man, chechaha man.

Chica Dihvo vo Jesucristo nan nune vine

²² Chihno min ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan apóstol che cuahtenun ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me numanahn che ndedechuh ye ihyan chahn. ²³ Cuahn che chihno ndedechuh ye ihyan chahn ne, cocha ye ama tingüete deman ye cava che covah ye. Cuahn che a chi rahn me ne, quenan ca ye min deman ye. ²⁴ Numanahn min ne, a nde mahñ vine me cuahn ihyan apóstol chahn nduco barco me. Ama rechi yuhne cuahn nan cuahn barco me, ne ama rahn nune vine me. ²⁵ Cuahn che a nino co dave ne, nda nino Dihvo vo cuahn nan cuahn barco me, rica ye nan nune. ²⁶ Cuahn che ndihchero ihyan apóstol chahn ihyan che rica ye nan nune me ne, ama dihya ye chi nde tuno cah vah ye, ne rahn ye:

—¡Nga ama vaco chihnga, cochi tan!

²⁷ Ate yahve Dihvo vo ihyan chahn, ne rahn ye:

—Hua vah nchuhn, te a u che cochí.

²⁸ Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, ndete che ndih ne, cuahnecun ne che cacá nan nune, chí nan ne.

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cochi.

Tuhme cuahn Pedro, rica ye nan nune cuahn nan che cochi Dihvo vo. ³⁰ Ate nducote ama ri yudo nan vine me ne, chenda vedevah ihyan. Ndetahno canan rehchenun ye van nune, ne cah ye:

—Dihvé, ¡cuendede vahñ ne u!

³¹ Chetah Dihvo vo tah ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Di ne, hua numa ine ritehne. ¿Dehco che ndeh rendedecadine?

³² Cuahn che chenda ye chete barco me nduco vih ne, chehuan yuhne me.
³³ Tuhme ihyan che chenun ye chete barco me ne, chehntihya ye nan Dihvo vo ne rahn ye:
 —Cuāco niyon te ndih che Daya Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ihyan cah yan Genesaret

³⁴ Cuahn che a tuche ihyan chahn vine me ne, ndā ye yan Genesaret.
³⁵ Ndetahno nchanan ihyan yan min Dihvo vo, chacotuhn ye ndudo nucuahn yahn min. Ama chengu ihyan ihyan cah yahn ye nan Dihvo vo.
³⁶ Chica ihyan chahn favor ihyan che cuahnecun ye che nahn tah ihyan cah chahn mare tino yahn ye, ne nducoya ye che nahn tah ye ne, ndoyahn ye.

15

Deh cuande che chendihco ihyan nunde

¹ Chihno min ne, ama o sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés che chica se yan Jerusalén man, chahn ndā se nan Dihvo vo, ne rahn se ri se ihyan:

² —Hua ndahca che rahcotahn ihyan apóstol yahn ne vederihquentiyon yahn ihyan ndico, te reh ye nde hua renano ye tah ye nduhca che chihco cade ihyan chahn.

³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Me nchuhn ne, hua ndahca che rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, riguendi ne costumbre yahn man ne. ⁴ Dendiohs ne, rihquentiyon ye tuhca: “Codin yahine chide man, cheque ye man.” Namin rihquentiyon ye: “Ihyan che cahva ye yahn indihthe yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan.” ⁵ Ate nchuhn ne, retihyon yune ne ihyan che cahma ye co ye indihthe yahn ye: “Hua co conan nchuhn, te nducuahn che va yahn ne, a cah ndudo yahn che co vedino nan Dendiohs.” ⁶ Nduco tihca ne, retihyon yune ne ihyan che cuacondah vedame ye indihthe yahn ye. Rindahco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ricuahn ne costumbre yahn man ne. ⁷ ¡O nan o chende nchuhn! Redinahn niyon ne nduhca che rahn Dendiohs, dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

⁸ Ihyan sih ne, dendudo no che rendeva ye yavenan, ate nde tah hua ritahno ye u.

⁹ Nde tah hua richihve che rendeva ye yavenan, te ricuahn ye vederihquentiyon yahn man ye, redin ca ye che vederihquentiyon yahn.

¹⁰ Tuhme cah Dihvo vo nducoya ihyan chahn nan ye, ne rahn ye:

—Cuihcovan nchuhn man, conahn tin ne man, che cahma. ¹¹ Che chendihco ihyan nunde ne, ndiyu cava dehtenduh che reh ye, te cava ndudo chihnga che rente ye.

¹² Tuhme chahn ndā ihyan apóstol, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿A tumacadino ne che chi yudo yahn sahn fariseo sih yahn ndudo che tihca rahn ne ne?

¹³ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nducuahn vederihquentiyon che ndiyu man Chidá che va ye vahchetero chihco cade ye ne, va che cuihno anduhneca ama yahn che retico ihyan nde dihyoduto. ¹⁴ Din ca man se, te sahn sih ne, anduhneca sahn nan ve che quendanan se sahn nan ve chenhahn, cora nun nducoya se chete ive yahn.

¹⁵ Rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Te cuande ne nuhn deh conahn che nte ne yahn che chendihco ihyan nunde.

¹⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—¿Taca che namin nduco nchuhn hua renahn ne? ¹⁷ ¿A hua devano ne te nducuahn che reh ihyan ne, vacoendereh yahn ye renun? Chemin ne, rechuh cuahn chete ye, ne rendiquendah. ¹⁸ Ate ndudo chihnga che rente ihyan ne, rente ye yahn che chihnga rendedecadino ye, ne nduco chemin chendihco ye nunde. ¹⁹ Tihca, te nan vederendecadino yahn ihyan reconan che chihnga rendedecadino ye man, che rihno ye vih man, che rahtenan ye nduco ndahta che hua nihnevaco nduco ye man, che reduco ye man, che rihncheh ye man, ndere ricueh dame ye nunde ihyan man. ²⁰ Nunde chemin chan redin che rinda ihyan. Ate che cheh ihyan andahre hua renano ye tah ne, ndiyu nunde chemin.

Nduhca che chitahno ama tahn tama naci6n

²¹ Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye yahn yahn yan Tiro nduco yan Sidon, ²² ne ama tahn ndata yahn ihyan cananea, che va te yahn min ne, cuahn te cuahn nan cuahn ye, ca rica te ca rahn te numa dito te:

—Dihvé, Daya David, conan vahino ne u. Tahn dayá ne, quenun ama vaco chihnga tahn, ne ama rechuhrihn te.

²³ Ate hua tumecah ye yahn te. Tuhme rahn ihyan ap6stol ri ye ihyan:

—Cotumacah ne tahn, te ama rah te cochi te cuahn vedamo vo.

²⁴ Tuhme ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dendiohs ne, dechuh ye u cava che conán ihyan naci6n yahn Israel che a ndinda ye, din nune yahn ye.

²⁵ Ate tahn min ne, chahn nda te, chehntihya te nan ye, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¡cuinan ne u!

²⁶ Rahn ye ri ye tahn:

—Hua redin yahn che conán di, te anduhneca ndete che cahneví pan che va che cheh ihyan naci6n yahn, cah yahna.

²⁷ Ndahconan te, ne rahn te:

—Dihvé, cuaco che rahn ne. Ate yahna ne, namin reh te, te rendevahn te dache che ra man mesa yahn dihve te. Nducote tihca ne, ricá favor ndih che conan ne tah u.

²⁸ Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Daya, jama numa ine ritehne! Conahn ndoque nduhca che rique.

A ura min no ndiquendah vaco chihnga me tahn daya te.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama yahn ihyan cah

²⁹ Ndaça Dihvo vo min ne, nta ye chihto vine yahn Galilea. Tuhme cocha ye ama tingüete, ne min chihnde ye. ³⁰ Ama yahn ihyan chi dama ye nan ye. Nda ihyan chahn ama yahn ihyan cah, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che neneva doh tah ye man, ihyan che ve nan ye man, ihyan che lihme ye man, yahn ca ihyan che ndi ye tama te o nan cah man, ne din Dihvo vo che ndoyahn nducoyaca ye. ³¹ Ama chahn ino ihyan che ndihchero che ndoyahn nducoyaca ihyan cah chahn, ne ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che nda cuande ye ihyan naci6n yahn Israel.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh cun mil ihyan

³² Chihno min ne, cah Dihvo vo ihyan ap6stol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ama renan vahino ihyan sih, te a ino ro che chenan ye nduco vo, ne metah dehva che cheh ye. Hua nahn ndedechuh ihyan che diya chete ye, te denan cotah cuno ihyan cuahn yune.

³³ Rahn ihyan apóstol chahn ri ye ihyan:

—Ate muhn yahn nan che metah duhva. ¿Ti ngua vo che cah vo cheh ihyan sih?, te ama yahn ye.

³⁴ Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ihyan chahn:

—Va ndache pan yahn nuhn man, ama o yahca cahya man.

³⁵ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che chahte nducoyaca ihyan ndiyahn.

³⁶ Chetah ye nduh che ndache pan chahn nduco yahca chahn, quetuhma ye, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan apóstol chahn cava che cuih ye van ihyan. ³⁷ Cheh nducoyaca ihyan chahn nde nan che chifo ihyan. Chihno min ne, nedin dama ye cheyahn che ngava, ne decuto ye ndache cuahte. ³⁸ Ihyan che cheh ye ne, ri ye cun mil che deman ihyan chahn, avane ihyan ndahta man, checahya man. ³⁹ Chihno min ne, ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ne quenun ye chete ama barco, cuahn ye cuahn yahn yahn yan Magdala.

16

Sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, rica se ama vederihno ndihchero se

¹ Ama o sahn fariseo nduco sahn saduceo ne, chahn se chendihchero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, retumarande se ihyan, ne chica se che din ye ama vederihno, ndihchero se, cava che co devano se che Dendiohs dechuh ye ihyan. ² Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn che a ri chino ne, ndete che cuah nan ro ne, rahn nchuhn te ndahca din ro. ³ Me vateyan ne, ndete che cuah nan ro man, man man ne, rahn ne te cuan co. Nchuhn ne, jo nan o chende ne! Ama ndah nda cuande ne taca ri nan ro, ate hua retumacardino ne yahn vederihno che redin Dendiohs man ro cuh. ⁴ Ihyan che vate ye man ro cuh ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua retumacah ye Dendiohs. Rica ye vederihno ndihchero ye, ate atenan ama vederihno nduhca vederihno che din Dendiohs nduco ihyan profeta Jonás ndaca ndihchero ye.

Chihno rahn ye chemin ne, chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min.

Vededevaro yahn sahn fariseo ne, nduhca ya yahn pan

⁵ Cuahn che tuche ihyan chahn vine me ne, nta tin ihyan apóstol chahn che hua nda ye pan. ⁶ Ura min rahn Dihvo vo nduco ye:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

⁷ Tuhme ndedecardino ihyan chahn, ne rahn van man ye nduco vih:

—Tihca rahn ye ri ye uvo yahn che hua quenda vo pan.

⁸ Checardino Dihvo vo che hua chenahn ihyan chahn che rahn ye. Deyahn che hua nda ye pan ndedecardino ye. Chemin che rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che rendedecardino nchuhn che hua nda ne pan? ¿Taca che hua numa ino ne ritahno ne? ⁹ ¿Taca che hua renahn ne, nde hua rahtenun ino ne vederihno che rendihchero ne? Cuahn che cah, cheh uhn mil ihyan nduco uhn pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹⁰ A namin no tun cuahn che cah, cheh cun mil ihyan nduco ndache pan me ne, ¿taca che hua chahtenun ino ne che nde cade cuahte che ngava nedin dama ne? ¹¹ ¿Taca che hua chenahn nchuhn che

ndiyu yahn pan che ráhn nduco ne? Ráhn nduco ne che cahco ne cudado yahn ya yahn sahn fariseo man, sahn saduceo man.

¹² Tuhme chenahn ihyan chahn che a yahn ndudo che ricuahn sahn chahn che tihca ráhn ye.

Rahn Pedro te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehmse

¹³ Cuahn che nda Dihvo vo yahn yahn yan Cesarea de Filipino ne, tumerune ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan, ¿deh ráhn ihyan yáhn ne?

¹⁴ Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, ráhn ye te ndih che Juan Bautista. Nahn tun ye ne, ráhn ye te ndih che Elías. Nahn tun ye ne, ráhn ye te ndih che Jeremías o tama cha ihyan profeta che chahte ye a ráhn me.

¹⁵ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn ne, ¿deh ráhn ne yáhn ne?

¹⁶ Ndahconan Simón Pedro, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—Ndihe ne, a ihyan che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehmse, a ndih che Daya Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndah ro yehn, Simón, daya Jonás, te a man Chidá che va ye vahchetero te ye checadine, ndiyu ihyan iyehmse. ¹⁸ Ráhn ri di te redin yahn che doche Pedro, te che tihca doche ne, conahn che ama ndudo redin. Cuahto min quendi ihyan yáhn, ne nde vederihquentiyon yahn chundah hua co ndahco ndiya ihyan. ¹⁹ U ne, té vederihquentiyon di cava che conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. Cha che cah yone che din ye man, cha che cahca tan che hua din ye man ne. Chahche ne, cah dito ye ndudo yehn.

²⁰ Tuhme ráhn Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan che a man ye che va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehmse.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²¹ Nde tahn min canan Dihvo vo cah ye che checadino ihyan apóstol yahn ye te va che cahn ye yan Jerusalén, ne min ama chuhrihn ye. Ndo dama intiyan man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, din tan se nduco ye, nde cahno se ihyan. Ate cuihno ino ro ne, ntuche ye. ²² Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne canan riyahve ye ihyan, ne ráhn ye:

—Dihvé, hua ndahca che cahco mendahn ne ndih cava che tihca cuahno co ne.

²³ Ndaconan Dihvo vo ndihchenun ye nan Pedro. Chihya ye ihyan, ne ráhn ye:

—Di chundah, cuehn vane, te redin vahche yáhn. Di ne, hua devene cha che rihquentiyon Dendiohs. Atenan che rihquentiyon ihyan iyehmse devene.

²⁴ Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol chahn:

—Adecoduhno ihyan che nahn co cuande ye van ihyan yáhn ne, va che cahcoman ye vedeyeno man ye. Andahre va che conan yah ye nan ama cruz, ate va che cahco mendahn ihyan, conduco ye u. ²⁵ Tihca, te ihyan che hua nahn cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u ne, va che conda ye, ne ihyan che cahco mendahn ye ihyan ne, andahre din tan ihyan nduco ye, cahno ye ihyan, ate ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero. ²⁶ Hua

cochihve yahn ihyan andahre nedin dama ye nducuahñ vedecuihca che va iyehñse ndete che chemin din che denda ye, ne hua co cuahtenan ye vahchetero. Ndete che tihca ne, metah deh nduco nedihve ye cava che ndevahn ye. ²⁷ Va che conahn chemin, te u che rinducó nducoyaça ihyan ne, va che chí numacuahñ vederihquentiyon yahn Chidá nduco ángel yáhn, ne techecadé yahn nducoyaça ihyan, ndahco menún yahn queri ama ye tunoca che nedin ye, ndahtenan ye iyehñse. ²⁸ Cuaco ráhn rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn ne, vate ca ye iyehñse nda ro min, ne ndihchero ye u che rinducó nducoyaça ihyan cuahn che ndá numacuahñ vederihquentiyon yáhn.

17

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

¹ Chihno an ro min ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo nduco dihno ye Juan man, ne cuahn ye nduco ihyan chahn ama tingüete yaco, ² ne min ndo diyahn ye nan ihyan chahn. Yavenan ye man, tiño yahn ye man ne, ama diyahn ro nduhca nan yahn. ³ Ura min ndihchero ihyan apóstol chahn Moisés nduco Elías che rente ye nduco Dihvo vo. ⁴ Tuhme ráhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihve nuhn, ama ndahca che cuahtenan vo muhn. Ndete che nahn ne ne, dendah nuhn ino vache vah; ama nan che conun ne, tama nan che conun Moisés, ne tama nan che conun Elías.

⁵ Numanahn che ráhn ca Pedro ne, quendihco ama man tuno diyahn ro nan che chenun ihyan chahn, ne van man me ne, chenun ama ndudo che ráhn tuhca:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Ama yenó cava se. Che cahma se ne, chemin che codinahñ nchuhn.

⁶ Cuahn che chihnevan ihyan apóstol chahn ndudo me ne, ama dihya ye chi, ne chahtetave ndih ye ndiyahn. ⁷ Tuhme chahn nda Dihvo vo nan ihyan chahn, nahn tah ye ihyan, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—Cuenecuan nchuhn. Hua dihya ne co.

⁸ Cuahn che ndo nihyon nan ye ne, ametah ndihchero ye ihyan che o chahn, a deman Dihvo vo.

⁹ Ura che cuenchahn ye cuete me ne, chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn, ne ráhn ye:

—Hua cahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne, nde ro che u che rinducó nducoyaça ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰ Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne ráhn ye:

—¿Deh cuande che ráhn sahn devano ley che dirun Moisés che dinoca Elías va che chi ye ne?

¹¹ Ndahconan ye, ne ráhn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco che va che chi Elías, ndahco cade ye nducuahñ. ¹² Ate ráhn rí nchuhn te a nda Elías, ne ihyan ne, hua nevahñecun ye ihyan. Tahque ndah ye ne, din tan ye nduco ye. Namin u che rinducó nducoyaça ihyan ne, va che chuhríhn, din tan ihyan nducó.

¹³ Tuhme tumacadino ihyan apóstol chahn che rente ye yahn Juan Bautista anduhñeca ndete che a ihyan min che Elías.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn dihn che ndi se cah rih dihca

¹⁴ Cuahn che nta ihyan chahn nan che chenun ihyan chenahn ne, chahn nda ama se, chehñtiya se nan Dihvo vo, ne ráhn se ri se ihyan:

¹⁵ —Dihvé, conan vahino ne sahn dayá, te ndi se cah rih dihca, ne ama rechuhrihn se. Ama ndeh yune cuahn che rinuhn yahn se ne, rendahnun se vacoyahn man, van nune man. ¹⁶ A checú sahn nan ihyan apóstol yahn ne, ate hua chi din ye che ndoyahn se.

¹⁷ Tuhme rahñ Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan nchuhn man, hua ritahno ne man. Nchuhn ne, a hua nda ro che co ne ihyan. ¿A cuahn dama quendah vedechantino nduco ne, che rahco ne? Checú ne sahn muhn.

¹⁸ Sahn dihn me ne, quenun ama vaco chihnga sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, chihquentiyon ye che ndiquendah vaco chihnga me, ne ndetahno ndoyahn se.

¹⁹ Ura che a deman ye ne, tumerune ihyan apóstol chahn Dihvo vo:

—¿Dehra cuande che hua chi ndetendah nuhn vaco chihnga me ne?

²⁰ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua ritahno ne, te cuaco rahñ ri nchuhn te ndete che ritahno ne mare tahsihn ne, cahcantiyon ne ama ico che caça nan che va, ne cuhnde tama cuahn, ne dinahn. Ndete che ritahno ne ne, adecodehno che caça ne ne, conahn nduco ne. ²¹ Rahñ ri nchuhn te cava che ndetendah vo vaco chihnga chemin chan ne, va che covah vo man, cuahto vo yahte man.

Rahn Dihvo vo Jesucristo tama yune che va che cahno se ihyan

²² Numanahn che quechica Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye estado yahn Galilea ne, rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah ihyan u tah sahn nunde, ²³ ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Ama chi ndache ihyan chahn yahn che tihca rahñ ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nedihve ye cade iyo yahn yaco

²⁴ Cuahn che nda ihyan chahn yan Capernaum ne, chahn sahn che rica se tume cade iyo yahn yaco, tumerune se Pedro:

—¿A hua renehive ihyan ricuahn yahn nchuhn tume cade iyo yahn yaco ne?

²⁵ Ndahconan Pedro, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Taca hua, renehive ye.

Ndondá Pedro chete vah ne, menan vihca tumerune Dihvo vo ihyan:

—Deh rahñ Simón, ihyan che rihquentiyon ye ne, ¿duh rica ye tume cade iyo ne? ¿A ihyan nación yahn ye o ihyan tama nación ne?

²⁶ Ndahconan Pedro, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Rica ye ihyan tama nación.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tuhme ne, ihyan nación yahn ye ametah va che nedihve ye. ²⁷ Ate cava che hua din vo che co tan nde ama ihyan ne, cuehn nan vine, ne cotihyen cu ra yahca. Ite che cua te ne, cuentah chende te, ne min ntaque ama tume. Nduco chemin cuenedihve cade iyo yahn man, yehn man.

18

Duh che tahque conan

¹ Chihno min ne, ndo dama ihyan apóstol chahn nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—¿Duh che tahque conan van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne?

² Tuhme cah Dihvo ama lihn, chihno ye mendahn, ³ ne rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Cuāco ráhn rí nchuhn te ndete che hua nto ino ne nunde yahn ne, co ne nduhcā checāhya che tuhchan che necun ne, hua co cuahtenan ne vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ⁴ Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che necun ye nduhcā lihn cuh ne, ihyan min che tahque conān ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs. ⁵ Namin cuedevano ne te adecoduhno ihyan che nevahnecon ye ama ihyan yáhn che necun ye nduhcā lihn cuh ne, a u nevahnecon ye.

Cahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁶ Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde ne, ama chahte castigo va che co ye. Tahque ndahcā cava ye ndete che cāca yahto ihyan ama tu yudo chahte dādo ye, ne cuacondāhnun ye ihyan van nuniyahn, yudomin ca che tihyon yune ye ihyan yáhn che cuahtendihco ye nunde. ⁷ ¡Chevah ihyan ihyense!, te a cāde no che va che cuahtendihco ye nunde. Ate ¡tahque vedin ihyan che tihyon yune ye ihyan che cuahtendihco ye nunde!

⁸ Ndete che renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne va che dinahn ne nduco tah ne o nduco cah ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca ne, chacondāh ne, te tahque ndahcā yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche ne, yudomin ca che ndah tah ne, ndah cah ne, cuahtenan ne van ruchiyahn cuahn dama. ⁹ Ndete che cava ndutinān ne renda yahn ne che cuahtendihco ne nunde ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a tico ne, chacondāh ne, te tahque ndah yahn ne ndete che co cuahtenan ne vahchetero andahre hua ro nan ne, yudomin ca che ndah ndutinān ne, cuahtenan ne van ruchiyahn.

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

¹⁰ Cuihco nchuhn cudādo che hua ndahchenan ne nde ama ihyan che necun ye nduhcā checāhya che tuhchan, te ángel yahn ne, cuahn dama chenān che nan Chidá che va ye vahchetero. ¹¹ Tihcā, te u che rinducó nducoyāca ihyan ne, ndá ndedeváhn ihyan che a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

¹² Ráhn rí nchuhn te ama ihyan che va ama ciento itecuche yahn ye ne, ndete che conda ama te van chano ne, cahcomān ye ite che chenāhn chahn van chano nan che redin ye cudādo ite, ne cahñ ye quenuhn ye ite che chinda me. ¹³ Cuahn che ntāca ye ite ne, cuāco ráhn rí nchuhn te nde tahque co yeno ye cava ite min che co cava ite che chenāhn chahn. ¹⁴ Tihcā Chida nchuhn che va ye vahchetero, te hua nahn ye che conda nde ama ihyan che necun ye nduhcā checāhya che tuhchan.

Nduhcā che va che nchahco ihyan yahn vih

¹⁵ Ndete che ama ihyan che namin ritahno ye din tan ye nduco ama cha nchuhn ne, coyahve ne ihyan cuahn demān ne nduco vih. Ndete che nto ino ye nunde yahn ye ne, a ndedevahn ne ihyan yahn castigo che va che co ye. ¹⁶ Ate ndete che hua tumacāh ye che cahma ne ne, conuhn ne ama o testigo cava che nduco ihyan chahn yahve ne ihyan. ¹⁷ Ate ndete che nde nduco tihcā hua tumacāh ye ne, cahma ne nduco ihyan ndiyāco cava che van nducoyāca ne yahve ne ihyan. Ate ndete che hua tumacāh ye ne, co din ne cuande anduhneca ndete che nde hua devano ye che va Dendiohs.

¹⁸ Cuāco ráhn rí nchuhn te nducuahn che nte cāde ne ne, cah dito Dendiohs ndudo yahn ne.

¹⁹ Namin ráhn rí nchuhn te ndete che co dama ndudo ama o ne, cāca ne deh che nahn ne Chidá che va ye vahchetero ne, te ye nchuhn. ²⁰ Te ye

nchuhn, te nan che ndo dama o ino ihyan ndeva ye yavenan ne, min quenun van ye.

²¹ Tuhme chahn nda Pedro, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿a ndeh yune va che nchahco yahn ihyan che quendi ye din tan ye nduco ne? ¿A nde ndache yune ne?

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ndiy atenan ndache yune, te a nduh va ndeh yune che din tan ye ne, a tih va ndeh yune va che nchegue yahn ye.

Ejemplo yahn ama sahn che metah vederenchahco nan se

²³ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhca ama rey che tendah cuande ye yahn sahn che redin ntiyon nduco ye. ²⁴ Cuahn che canan tendah cuande ye ne, nda ama se tendah cuande ye yahn se, ne quendihco ndeh se yahn ye, tenduh ndiche mil tume diyahnguan. ²⁵ Nducote metah deh nduco che nedihve se ne, chihquentiyon ye sahn decahya yahn ye che ndihcue se sahn man, ndihcue se ndahta yahn se man, daya se man, nducuahn dehtenduh yahn se man, cava che ndutonun tah che quendihco se yahn ye. ²⁶ Tuhme chehntihya se nan rey me, ne rahn se: “Dihvé, codin chahtino ne yahn, ne nedihvé yahn ne.” ²⁷ Quenan vahino ye sahn, ne numacuahn vedeyeno tehche ino ye nducuahn che quendihco se. ²⁸ Ate ura che conahn se ntaca se ama combiero yahn se che quendihco ye ino cun cade yahn se. Dihno se dando ye, ne rahn se ri se ihyan: “Cuenedihve che quendihque yahn.” ²⁹ Chehntihya ye nan se, ne rahn ye: “Codin chahtine yahn, ne nedihvé yehn.” ³⁰ Ate hua cahnecon se. Tahque ndah se ne, chahn se chica nunde se yahn ye, ne quenun ye vacoyahn nde chihno nedihve ye yahn se. ³¹ Ndihercho combiero yahn se che tihca din se, ne ama chi tan ye, chahn ye chengo ye rey me. ³² Tuhme tahve rey me che chehua sahn, ne chihya ye sahn: “Di ne, ama duhtuno ihyan di. U ne, nchahco yehn yahn nducuahn che quendihque yahn, te chique favor u. ³³ ¿Taca che hua tihca quenahine combiero yehn nduhca che quenahine di?” ³⁴ Numacuahn vedetan chihquentiyon ye che conun se vacoyahn nde chihno nedihve se che quendihco se.

³⁵ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn, ndete che hua nchahco ne yahn vih numacuahn chedave yahn ne ne, cuahno ne nduhca che chahno sahn min, te Chida che va ye vahchetero ne, hua nchahco ye yahn ne.

19

Dihvo vo Jesucristo ne, chicuahn ye nduhca che rihquentiyon Dendiohs che hua tehche ihyan ndahta yahn ye

¹ Cuahn che chihno nte Dihvo vo ne, chica ye min estado yahn Galilea, cuahn ye estado yahn Judea, tama lado viche ico Jordan, ² ne ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye. Cuahn che nda ye min ne, din ye che ndoyahn ihyan cah.

³ Tuhme nda ama o sahn fariseo che nahn tumarande se ihyan, ne tumerune se:

—¿A co tehche ihyan ndahta yahn ye cava adecodehno ne?

⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahn che dendah Dendiohs iyehne ne, dendah ye ihyan chahn man, ihyan ndahta man.” ⁵ Namin ndirun tuhca: “Ihyan chahn ne, cahcoman ye indihthe yahn ye, ne cahnevacoye, conan cuma ye ndahta yahn

ye. Ihyan chahn ne, din yahn ye vih anduhneca ndete che ama no ye.”
⁶ Nducote tihca ne, ametah din ye cuande che o ye, te anduhneca ndete che ama no ye. Nducote a man Dendiohs nahn ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vih ne, hua redin yahn che tehche ye vih.

⁷ Rahn sahn chahn ri se ihyan:

—Ndete che tihca ne, zdeh cuande che cah yune Moisés che tehche ihyan ndahta yahn ye, dirun ye ama caça cah ye tahn?

⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Yahn che cheche chedave yahn ihyan ne, chemin che cah yune Moisés che tehche ye ndahta yahn ye. Ate Dendiohs ne, hua tihca chihco cade ye cuahn che dendah ye iyehne. ⁹ U ne, rahn ri nchuhn te ihyan che ndere tehche ye ndahta yahn ye ndiyu yahn nunde che quenat ne nduco tama chahn, ne cahnevaço ye nduco tama te ne, redin duche yahn ye che nihnevaço ye. Namin sahn che cahnevaço se nduco tahn che ntehche inchahn te tahn ne, condihco se nunde.

¹⁰ Tuhme rahn ihyan apóstol ri ye Dihvo vo:

—Ndete che tihca va cade yahn ihyan chahn ne, tahque ndah ye che nde hua cahnevaço ye.

¹¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua nducoyaca ihyan co dinahn ye yahn chemin, te atenan ihyan che neçah Dendiohs vederihquentiyon ihyan che co dinahn ye. ¹² Vate chahn che hua numa ye, te a tihchan ye nde rahteyan ye. Namin vate ye che hua numa ye yahn che ihyan redin yoh ye ihyan. Namin vate ye che hua rahtenan cuma ye ndahta cava che hua co vahche yahn ye nan ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan che retumacadino che co dinahn ye che cuahteman ye ne, ndahca che dinahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nahn tah ye checahya, covah ye cava

¹³ Chihno min ne, nda ihyan, nda ye checahya yahn ye cava che nahn tah Dihvo vo, ne covah ye cava. Ate ihyan apóstol ne, rahnva ye nduco ihyan chahn. ¹⁴ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua cahca tan nchuhn che chi checahya sih nan, te a ndi cuande van ihyan che necun ye che cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁵ Chihno rahn ye chemin ne, nahn tah ye checahya chahn, covah ye cava. Tuhme chica ye min, cuahn ye.

Ama sahn cuihca ne, nte se nduco Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Ura min nda ama sahn yuno nan Dihvo vo, ne rahn se:

—Ihyan Ricuahn Ndah, zdeh ndah che din cava che conan vahchetero ne?

¹⁷ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nde hua redin yahn che cahme, Ihyan Ricuahn Ndah, te atenan Dendiohs ne, ihyan min che ndah ye. Cava che conen vahchetero ne, codinehn vederihquentiyon yahn ye.

¹⁸ Tumerune se ihyan:

—zCha vederihquentiyon me ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Vederihquentiyon che tuhca: “Hua cahne ihyan man, hua din duche yehñ che nihnevaque man, hua doque man, hua ndere cahma nonde yahn ihyan man, ¹⁹ cuendeva yavenan chide man, cheque man, codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di man.”

²⁰ Rahn se ri se ihyan:

—Nducuahñ vederihquentiyon che tihçá ne, redináhn nde ro che lihn ca u. ¿A va ca che dináhn ne?

²¹ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Che cuahtenan ihyan vahchetero ne, tahque rignonun chihve che co vedecuihca. Çava che hua co vahche yehn che tone min ne, cuendihcue dehtenduh yehn che va, ne cuinen ihyan chevah. Tuhme cochi condoque u.

²² Nducote ama cuihca se ne, hua quenan ino se che tihçá rahn Dihvo vo nduco se, ne ama chi ran se conahn se.

²³ Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama vahche çava ihyan cuihca che conda ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. ²⁴ Ndaconan rahn ri nchuhn te nde ama ihyan cuihca ne, hua co conda ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs.

²⁵ Che rahn ye chemin ne, ama cuahn ino ihyan apóstol chahn, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—Ndete che tihçá ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁶ Chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che tin demañ ihyan ne, hua conda ye vahchetero. Atenañ Dendiohs co din ye che min tuno ihyan, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahñ.

²⁷ Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, me nuhn che chihcomañ nuhn nducuahñ, chinduco nuhn ndih ne, ¿deh co nduco nuhn ne?

²⁸ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te cuahn che a nuhnde cade nducuahñ, ne u che rinducó nducoyaca ihyan cuhndé nan che rihquentiyón numacuahn vedeyudo ne, namin nchuhn che rinduco ne u ne, cuahte ne techecade ne yahn nduh che ndichio ndata yahn ihyan nación yahn Israel. ²⁹ Namin adecoduhno ihyan che va che cahcomañ ye dehtenduh yahn ye man, ihyan yahn ye man, çava che co conduco ye u ne, nuhnde menun ama ciento yahn queri ama che cahcomañ ye, a vaco ye, a diho ye, a cahve ye, a chida ye, a chaco ye, a ndahta yahn ye, a çaya ye, a yahn yahn ye, ate nunde menun ama ciento yahn queri ama che cahcomañ ye. Avane ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³⁰ Nda ro min ne, ndiyu yahn che a rahn chitahno ihyan che tahque quendañ yavenañ ye, nde huane yahn che cade chitahno ye che hua nduh quendañ yavenañ ye.

20

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon

¹ Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nduhçá ama patrón che chahn ye ama vatiyan chenuhn ye mozo çava che tuhn se uva yahn ye. ² Ndaça ye neve se, ne nte cade ye nduco se che din se ntiyon cade ro, ne dechuh ye sahn nan ntiyon yahn ye. ³ Chahn tun ye tenduh nan rahco nun vatiyan, ne ntaca ye te neve se che vatechica se cuahn ndihve, metah ntiyon din se. ⁴ Rahn ye ri ye sahn: “Cuahn nchuhn codin ne ntiyon yáhn, conduco ne sahn chenahn che a chenán se min, ne nedihvé nchuhn nduhva che redin yahn.” “A,” rahn se, ne cuahn se. ⁵ Chahn tun ye tenduh nan man yahn. Ntaca ye te neve se, dechuh ye sahn nan ntiyon me. Chahn tun ye tenduh nan rahco ino. Ntaca ye te neve se, ne namin dechuh ye sahn. ⁶ Ndaconan chahn tun ye tenduh nan rahco uhn, ne ntaca ye te neve se, ne rahn ye ri ye sahn: “¿Dehco che hua din nchuhn ntiyon man ro ne?” ⁷ Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan: “Hua din nuhn ntiyon, te hua ndaça ntiyon din nuhn.” Rahn ye ri ye sahn: “Cuahn nchuhn

din ne ntiyon yáhn tuhme, ne nedihvé nchuhn nduhcá che redin yahn.” “A,” rahn se, ne cuahn se. ⁸ Chi chino me ne, rahn ye ri ye mandador yahn ye: “Cuenedin dame sahn mozo sih, ne cuenedihve yahn se, cuanan nduco sahn che ndá adiva cuahn.” ⁹ Cuahn che chenda sahn che a nde nan rahco uhn a chino canan din se ntiyon ne, ndonda tah se chihve yahn se yahn numa ro. ¹⁰ Nde nan chihnonan yahn ne, chenda sahn che din se ntiyon numa ro, ne ndedecadino se che tahque ndahva nedihve ye sahn, ate a dama no nedihve ye sahn. ¹¹ Cuahn che ndihchero se che a dama no nevihve sahn nduco sahn chenahn chahn ne, rahn nunde se nduco patrón yahn se, ¹² ne rahn se ri se ihyan: “Sahn sih che atenan ama ura no din se ntiyon ne, ¿deh cuande che dama nedihve ne sahn nduco nuhn che chahtenun nuhn van yahn numa ro, din nuhn ntiyon?” ¹³ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn: “A devano che redín. A numa nedihvé yahn nchuhn nduhcá che a nte cade vo. ¹⁴ A nedihvé yahn nchuhn. Tahque ndah ne ne, conahn ne. A man va vedeyeno che tihdenán, nedihvé yahn sahn chuhn. U ne, codín nduhcá che náhn nduco tume yáhn. ¹⁵ Nchuhn ne, hua cuande yahn ne che quenacumá vedevahino nduco se.” ¹⁶ Atihnoça no tun ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan, te ndiyu che a rahn chitahno ihyan che tahque quenda yavenan ye, nde huane che a cade chitahno ye che hua nduh quenda yavenan ye. Tihca, te van nducoyaca ihyan che nahn Dendiohs che cotahno ye ne, atenan neve ra ye che tendahnun Dendiohs ihyan ça va che ndevahn ye.

Ndaconan rahn Dihvo vo Jesuscristo che va che cahno se ihyan

¹⁷ Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye van Jerusalén ne, quenda ye nduh che ndichio ihyan apóstol devavih, ne rahn ye ri ye ihyan:

¹⁸ —A devano nchuhn, che man ne, chenun yune vo, cuhn vo van Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, necah ihyan u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne cuih nunde se yáhn ça va che cahno ihyan u. ¹⁹ Necah se u tah sahn tama nación ça va che din duhe yahn se u man, cuahn se u man, nahn yah se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Chaco Jacobo man, Juan man ne, chica ye che conan daya ye

²⁰ Chihno min ne, chahn ndá ndahta yahn Zebedeo nduco nduh che o daya ye, Jacobo man, Juan man. Chehntihya ye nan Dihvo vo, ne chica ye favor ihyan. ²¹ Tumerune Dihvo vo ihyan:

—¿Deh nehn ne?

Rahn ihyan ndahta me:

—Ríca ndih che cuahnecon ne che cuahte nduh che o dayá dama nduco ne cuahn che a va ne nan rihquentiyon ne. Ama se ne, cuhnde se lado tah cuaco ne, ne tama se ne, cuhnde se lado tah cueh ne.

²² Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, nde hua renahn ne deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhca che va che ama chuhrihn ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Cocha nuhn.

²³ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te va che chuhrihn nchuhn nduhca che va che ama chuhrihn, ate che cuahte ne chihto nan ne, ndiyu u che cahcantiyón, te a Chidá che cahcantiyon ye, ne a man ye devano ye cha ihyan che cuahte ye chihto nan.

²⁴ Chihnevan ihyan apóstol chenahn chahn, ne chi tan ye nduco ihyan che o chahn. ²⁵ Tuhme cah Dihvo vo nducoyaca ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan ndinan yahn queri ama nación ne, ama yudo rihquentiyon ye, ne sahn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinahn se ihyan yahn ye. ²⁶⁻²⁷ Ate van nchuhn ne, hua co tihca, te adecochoano ne che nahn conan ne ne, va che co ne nduhca ama mozo, conan ne vih. ²⁸ U che rinduco nducoyaca ihyan ne, cuiquendi ne yune yahn, te u ne, nda, ndiyu cava che conan ihyan u, ate cava che conan man ihyan, ne cahco mendahn u cava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan o sahn nan ve

²⁹ Cuahn che chica Dihvo vo yan Jericó nduco ihyan apóstol yahn ye ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan. ³⁰ Chihto yune vate o sahn nan ve, ne cuahn che chihnevan se che a nda nino Dihvo vo ne, riyahve se ihyan numa dito se:

—Dihve nuhn, Daya David, ¡conan vahino ne nuhn!

³¹ Rahva ihyan nduco se cava che cuahtedihn chende se, ate nde tahque yudo nan se rahn se:

—Dihve nuhn, Daya David, ¡conan vahino ne nuhn!

³² Tuhme chan ndi Dihvo vo. Cah ye sahn, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh nahn nchuhn che din cava ne ne?

³³ Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan:

—Dihve nuhn, nahn nuhn ne che din ne che co ro nan nuhn.

³⁴ Quenan vahino ye sahn, ne nahn tah ye ndutinan se. Ndetahno chi ro nan nduh che o se, ne cuahn se chinduco se ihyan.

21

Nda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

¹ Cuahn che a nda nino ihyan chahn yan Jerusalén ne, nda ye chihto ama yan lihn che duche Betfagé, nino cuete Olivo. Min tahve Dihvo vo o ihyan apóstol yahn ye, ² ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama burro che quenan chiche te, nduco te daya te. Cuentahte ne ite, ne cuiquenda ne ite. ³ Ndete che va duh ihyan che cahma ye deh din ne burro tih, rentahte ne ite ne, cahma ne co ne ihyan: “Dihve nuhn nahn ye ite, ne ndetahno ndedechuh ye ite.”

⁴ Tihca chi cava che conahn nduhca che dirun ihyan profeta tuhca:

⁵ Cahma nchuhn co ne ihyan che vate ye yan Jerusalén:

“Condihchero nchuhn che cochi Rey yahn ne.

Ama necun ye, ne quendudo ye ama burro lihn.”

⁶ Dinahn ihyan apóstol chahn che chihquentiyon Dihvo vo. ⁷ Chehua ye burro ne nduco daya te, ne tihde ye tino yahn ye dame te. Cocha Dihvo vo ite, ne quendi ye cuahn ye. ⁸ Ama yahn ihyan nduco ye, ne nahn ye ne, rentave ye tino yahn man, nahn ye ne, rentave ye yata cue man, rendedecuco ye numa yune cuahn nan che cuahn Dihvo vo. ⁹ Nducoyaca ihyan che ndahn nan ye man, ihyan che chenán ive ye man ne, ama yeno ye, ne rah ye tuhca:

—¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che quenán cuma ye vederihquentiyon che quenán cuma ihyan ndico yahn ye David! ¡Dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan! ¡Ndeva vo yavenan Dendiohs!

¹⁰ Cuahn che chenda Dihvo vo yan Jerusalén ne, canan nducoyaca ihyan ndo dama ye. Ama vari ye, ne nahn ye tumerune ye:

—¿Duh ihyan tih che nda ye ne?

¹¹ Nahn ye ne, ndahconan:

—Ihyan cuh che profeta Jesucristo che chica ye yan Nazaret, estado yahn Galilea.

Dihvo vo Jesucristo ndetendaḡ vah ye sahn che chenun se chete yaço rendihcue se

¹² Chenda Dihvo vo chete yaço, ne ndetendaḡ vah ye nducoyaça sahn che chenun se min rendihcue se man, ra se man. Chi muhn chi min ye mesa yahn sahn che rendaḡcorun se tume man, silla yahn sahn che rendihcue se icui man, ¹³ ne raḡn ye ri ye sahn:

—Nan ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhca: “Yaço yaḡn ne, cava che cuahtenun iḡyan covah ye”, ate nchuhn ne, nedin ne anduhneca vah nan che rendo dama sahn duco.

¹⁴ Chihno min ne, chahn nda ama o sahn nan ve man, sahn che cueh caḡ man, nan Dihvo vo min chete yaço, ne din ye che ndoyahn se. ¹⁵ Nducoyaça checaḡya che chenun min ne, ama yeno, ne rah tuhca:

—iNdeva vo yavenan iḡyan cuh che quenan cuma ye vederihquentiyon nduhca che quenan cuma David!

Chidocuyan ndinaḡn nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, ama chi tan se che din Dihvo vo vederihno man, che rah checaḡya chahn rendeva yavenan ye man, ¹⁶ ne raḡn se ri se iḡyan:

—¿Taca che recaḡ yune ne che tihca rendeva checaḡya sih yavenan ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne raḡn ye ri ye sahn:

—Recaḡ yune, te a tihca va che conahn. A devano nchuhn te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Chihco cade ne che checaḡya man, decuaḡ man ne, ndeva yavenan ne nduhca che redin yahn.”

¹⁷ Chihcoman ye sahn chahn, ne chica ye min. Cuahn ye yan Betania, ne min quenan ye vino min.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ama yaḡn higo

¹⁸ Chi dave tama ro me, ura che quenen yune Dihvo vo che cuahn tun ye yan Jerusalén ne, chi cuico ye. ¹⁹ Ndiḡchero ye ama yaḡn higo chiḡto yune, ne chahn ye ndiḡchero ye ndete che chenun ndute yahn. Ate metah nde ama ndute yahn, deman yaḡta chenun. Tuhme din dine ye yaḡn me, ne raḡn ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn.

A ura min no tih yaḡn me. ²⁰ Cuahn che ndiḡchero iḡyan apóstol chahn che tih yaḡn me ne, ama cuahn ino ye, ne tumerune ye Dihvo vo:

—¿Taca che ndetahno tih yaḡn higo caḡ ne?

²¹ Ndahconan ye, ne raḡn ye ri ye iḡyan chahn:

—Cuāço raḡn ri nchuhn te ndete che ritahno ne man, hua rihco yaḡn ino ne man ne, nde vederihno che tahque rahte co din ne. Co caḡcantiyon ne ico tih che caḡn condaḡnun van nuniyahn, ne dinahn. ²² Ndete che ritahno ne ne, nducuahn che caça ne Dendiohs ne, conahn nduco ne.

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

²³ Ura che nda Dihvo vo ne, chenda ye chete yaço, ne canan ricuahn ye. Numanahn min ne, chahn nda chidocuyan ndinaḡn nduco sahn intiyahn, ne tumerune se iḡyan:

—¿Duh te vederihquentiyon ndih che din ne dehtenduh che tihchan ne?

²⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne raḡn ye ri ye sahn:

—Namin va ama nan che tumeruné nchuhn. Dinoca ndahconan ne chemin, tuhme có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihca redin: ²⁵ ¿Duh dechuh Juan che chehdunne ye, a Dendiohs o iḡyan iyehns ne?

Ate canan rentuhno se van man se nduco vih:

—Ndete che caḡmo vo che Dendiohs dechuh ye Juan ne, caḡma ye co ye uvo: “¿Me deḡco che hua chitahno nchuhn che caḡndudo ye tuhme?” ²⁶ Me ndete che caḡmo vo che iḡyan iyehns dechuh ye iḡyan ne, co tan iḡyan yan

nduco vo, te nducoyaca ye ritahno ye che Ndudo yahn Dendiohs cahndudo ye.

²⁷ Tahque ndah se ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rahn ye ri sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn duh te vederihquentiyon che tihca redin.

Ejemplo yahn sahn cahya che rahcotahn

²⁸ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn ndinan chahn:

—Nté ama ejemplo, cahnevan nchuhn. Ama ihyan ne, vate o daya ye, ne rahn ye ri ye ama se: “Man ro ne, cuehn ton uva yuhn vo.” ²⁹ Ndahconan se, ne rahn se: “Hua cahn.” Ate adive ne, nto ino se che tihca rahn se, ne cuahn se din se ntiyon che chihquentiyon chida se. ³⁰ Numanahn min ne, rahn ye nduco sahn che tama me che cahn se din se ntiyon min. Sahn min ne, rahn se ri se ihyan: “Taca hua, chida, cahn.” Ate hua dinahn se. ³¹ ¿Cha sahn chahn dinahn se che chihquentiyon chida se ne?

Ndahconan sahn ndinan chahn, ne rahn se:

—Sahn che yahve ye menan me.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nduhca sahn che hua dinahn me ne, tihchan nchuhn, te rahcotahn ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Vederihquentiyon yahn ye ne, tahque nun dinahn sahn rica tume cade iyo man, tahn ndere vatechica man, che co nchuhn. ³² Juan Bautista ne, chicuahn ye ihyan nduhca che runecade cuahtechica ye, ne nevahnevan sahn chahn man, tahn chahn man, ate nchuhn ne, chahcotahn ne, nde hua nto ino ne andahre ndihchero ne che nevahnevan ihyan nunde chahn.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

³³ Cuihnevan nchuhn tama ejemplo: Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne din ye chahn yahn man, dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me man, chahto ye ama chete nan che din ye cudado ntiyon min man. Cuahn che chihno chihco tahn ye nducuahn ne, ndahco ye chendata me tah ama o sahn che din se ntiyon nduco. Tuhme chica ye min, cuahn ye. ³⁴ Cuahn che a nda ro che a rine uva ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye cava che necahn man sahn chahn uva me nduco ye. ³⁵ Ate sahn redin ntiyon chahn ne, tumangan se sahn decahya chahn yahn ye, ne ama se ne, chahn se sahn, ne tama se ne, chihno se sahn, ne tama se ne, cah se tu sahn. ³⁶ Ndaconan dechuh ye tahque yahn sahn decahya yahn ye, ne a namin no tun din tan sahn redin ntiyon chahn nduco se anduhneca che din se menan.

³⁷ Nan chihnonan yahn ne, dechuh ye sahn daya ye, te rahco ye te nevahnevan sahn chahn sahn. ³⁸ Ate cuahn che ndihchero sahn chahn daya ye ne, ntuhno se nduco vih, ne rahn se: “Sahn tih che cuhnde tah se ntiyon cuh. Cahno vo sahn, ne cahnevi vo yahn se.” ³⁹ Tumangan sahn chahn sahn, quenda se sahn cuahn chihto, ne chihno se sahn.

⁴⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Cuahn che nda dihve chendata me ne, ¿deh din ye nduco sahn redin ntiyon chahn ne?

⁴¹ Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se ihyan:

—Numacuahn vedetan decuihno ye sahn chahn, ne cah ye chendata me tama te o sahn redin ntiyon che necahn man se ndute ndata me nduco ye nda ro yahn.

⁴² Namin rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—A devano nchuhn nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Tu che hua quenan ino sahn vihcherahto ne, chemin che tahque chichihve. Chemin ne, a man Dendiohs chihco çade ye, ne ama ndahça che tihça din ye.

⁴³ Nducote racondah vedame nchuhn u ne, a rendo dama ne nduco sahn vihcherahto chahn. Chemin che cahnevi Dendiohs vederihquentiyon yahn ye che va tah ne, ne ndahco ye tah ihyan che dinahn ye. ⁴⁴ Che racondah vedame ihyan u ne, anduhneca ndete che condah ndudo ye nan yava, ndaca yah ye, ne ihyan che din castigo ihyan ne, anduhneca ndete che condah ndudo ama yava ihyan, cuihno ndeh ye.

⁴⁵ Chidocuyan ndinan chahn man, sahn fariseo chahn man ne, chenahn se che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me. ⁴⁶ Chemin che nahn tumangan se ihyan, ate hua chihquino se. Vah se ihyan yan, te nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye ihyan.

22

Ejemplo yahn che rihnevaco daya rey

¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo, chihnevan sahn chahn:

² —Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a nahn nduhça ama rey che din ye vihco decahnevaco daya ye. ³ Dechuh ye sahn decahya yahn ye ngua se ihyan che a ndiyahve ye che conduco ye nan vihco me, ate hua chahn ihyan chahn. ⁴ Ndaconan dechuh ye tama te o sahn decahya yahn ye, ne rahn ye nduco se: “Cahma nchuhn co ne ihyan chahn che a chihno itenine, ne a va yan che cheh ye. Din nun ino ye chi ye.” ⁵ Ate a namin no tun hua tumacah ihyan chahn. Ama ye ne, cuahn ye nan yahn yahn ye, tama ye ne, cuahn ye nan ntiyon yahn ye, ⁶ ne ihyan chenahn ne, tumangan ye sahn decahya chahn, chahn ye sahn, nde chihno ye sahn. ⁷ Tuhme ama chi tan rey me, ne dechuh ye sandado yahn ye chihno se ihyan chahn, chihquiyahn se yan vaco ye. ⁸ Chihno min ne, rahn ye nduco sahn decahya yahn ye: “A va yan nducuah çava che cuanan vihco. Ate ihyan chahn ne, ama duhtuno ihyan ye, nde hua rihnevahn che chi ye. ⁹ Tahque ndah ne, cuahn nchuhn cuahn yune viyan, muhn min nan che ri dama ihyan, ne coyahve ne nducoyaca ihyan che ntaca ne çava che chi ye conduco ye.” ¹⁰ Dinahn sahn decahya chahn, ne quenda se quendihconahn nducoyaca ihyan che ntaca se, hua tumacah se tachan ihyan ye. Nduco tihça ne, ama yahn ihyan chito vah ye.

¹¹ Tuhme chenda rey me chete vah me, ne ndihchero ye ama sahn che nduco se min. Hua quenun se tino nduhça che rahtenun ihyan che rahn ye nan rihnevaco ihyan, ¹² ne rahn ye ri ye sahn: “Amigo, çaca che chenda muhn?, te hua quenon tino che redin yahn che conon.” Sahn min ne, nde nan che çahma se metah. ¹³ Tuhme chihquentiyon rey me sahn che rinan se nan vihco me: “Cuiquiyahno nchuhn nde tah nde çah sahn tih, cuetendah vah ne sahn, cuacondahnun ne sahn nan che man. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.”

¹⁴ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—Tihça, te ama yahn ihyan riyahve Dendiohs che cuatenan ye vahchetero, ate ama doh ihyan che co cuahtenan ye min.

Tumerune sahn fariseo yahn çade iyo

¹⁵ Tuhme conahn sahn fariseo chahn, ne ntuho se nduco vih çava che nuhn ino se taça co çaca nunde se yahn Dihvo vo. ¹⁶ Dechuh se ama o

combiero yahn se nduco tama te o sahn partido yahn Herodes, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndih ne, ndudo cuaco che rente ne man, ricuahn ne numa cuaco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, nde hua rendaichenan ne ihyan, te dama no rendihche ne nducoyaca ye. ¹⁷ Deh rahn ne: ¿A redin yahn che nedihvo vo cade iyo che rica emperador yahn Roma o hua ne?

¹⁸ Dihvo vo ne, a devano ye che retumarande sahn chahn ihyan, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, o nan o chende ne. ¿Dehco che retumarande ne u? ¹⁹ Cuete ne ama tume che renehive nduco ne cade iyo, ndihcheró.

Nahme se ama tume chemin chan ihyan. ²⁰ Nnihchero ye tume me, ne tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan che quenan yavenan ye man, che duche ye man, nan tume cuh ne?

²¹ Ndahconan se, ne rahn se:

—Emperador yahn Roma.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon emperador ne, condinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²² Ama cuahn ino se che tihca rahn ye, ne conahn se nduco vih.

Tumerune sahn saduceo yahn che ntuche tenahn

²³ A ro min no chahn ama o sahn saduceo chendihchero se Dihvo vo. Sahn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn, ne chemin che rahn se ri se ihyan:

²⁴ Ihyan Ricuahn, Moisés ne, dirun ye te ndete che coh inchahn ama ndahta che hua ndaca daya ye ne, va che cahnevaro dihno tenahn me nduco tahn min cava che cahco ndata se menun dihno se. ²⁵ Ama yune ne, chahte ndache sahn yan vaco nuhn che dihno se vih. Chihnevaro sahn menan me, ne cuahn che chih se ne, hua ndaca se nde ama daya se nduco ndahta yahn se. Chemin che chihnevaro tama dihno se nduco tahn min. ²⁶ Ate namin chih se, ne hua ndaca daya se nduco te. Atihnoca nde chenan chih nduh che ndache se che chahtenan cuma se tahn min. Nde ama se hua ndaca daya se nduco te. ²⁷ Nde nan chihnonan yahn ne, namin chih tahn min. ²⁸ Nducote nduh che ndache sahn chahn chahtenan cuma se tahn min ne, nda ro che ntuche tenahn ne, ¿cha se che inchahn te ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, hua ritahno ne che va che ntuche tenahn, te hua renahn ne Ndudo yahn Dendiohs, nde huane vederihquentiyon yahn ye. ³⁰ Nda ro che ntuche tenahn ne, ametah cuahtenan cuma ihyan vih, nde huane ihyan ndahta, nde huane ihyan chahn. Ro min ne, ndo ye nduhca angel che vate ye vahchetero. ³¹ Me yahn che va che ntuche tenahn ne, a ndero ndi che nde hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun, nan che rahn ye tuhca: ³² “U che Dendiohs yahn Abraham man, yahn Isaac man, yahn Jacob man.” Che tihca rahn ye ne, a ndero ndi che a ihyan min che Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ca ye man, ihyan che a ndih ye man, te nan ihyan min ne, chenduche nducoyaca ihyan.

³³ Nducoyaca ihyan che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, ama cuahn ino ye yahn vededevano yahn ye.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

³⁴ Checadino sahn fariseo chahn che ndahco ndiya Dihvo vo sahn saduceo chahn, ne ndo dama se, nan ye. ³⁵ Van sahn chahn quenun ama sahn devano

ley che dirun Moisés, ne çava che tumarande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

³⁶ —Ihyan Ricuahn, ¿cha vederihquentiyon nan ley yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

³⁷ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn vederendecadino yehn man.” ³⁸ Vederihquentiyon min che menan vihca. ³⁹ Namin va tama vederihquentiyon yahn ye, che a nahn dama che tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di.” ⁴⁰ Nan nduh che o vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dama nducuaahn che dirun Moisés man, ihyan profeta man.

Ihyan che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse ne, ¿duh che Chidaye?

⁴¹ Numanahn che ndi dama ca sahn fariseo chahn ne, ⁴² tumerune Dihvo vo sahn:

—Ihyan che va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse ne, ¿deh rahn nchuhn yahn ye ne? ¿Duh daya ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rahn se:

—Ihyan min ne, daya David.

⁴³ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che atenan daya David ihyan min ne, ¿taça che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecon David ihyan nduhca Dihve ye?, dirun ye tuhca:

⁴⁴ Rahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Dihve:

“Cuihnde chihto nan, lado tah cuaco, numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche di çava che nevahnecon ye di.”

⁴⁵ Nducote man David dirun ye che ihyan min che Dihve ye ne, hua cuaco che atenan daya ye ihyan.

⁴⁶ Nde ama sahn chahn hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye, ne nde ro min ametah chihquino se tumerune ca se dehtenduh ihyan.

23

Dihvo vo Jesucristo ne, ndevih ye nunde yahn sahn fariseo vaconan se

¹ Tuhme rahn Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min man, ihyan apóstol yahn ye man, tuhca:

² —Sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ntaç se ntiyon che ricuahn se ley min. ³ Cuenevahnecon nchuhn che ricuahn se, ate hua quendi ne yune yahn se, te sahn chahn ne, a vih ricuahn se, ne a vih redin se. ⁴ Ama ndeh nan rihquentiyon se che dinahn ihyan, ate man se ne, nde tah hua redinahn se. ⁵ Nducuaahn che redin se ne, atenan çava che cuhnde ro vederihquentiyon che chenun cuma se. Tahque rahno cinta che chenun chata se man, reche se man, tahque rahno tino che chenun se man, che co ihyan chenahn. ⁶ Renan ino se rahte se nan silla che rahte ihyan ndinan nan vihco man, chete yaco man. ⁷ Namin renan ino se che numacuahn vedenecon neçah ihyan Dendiohs sahn van ihyan man, çahma ye ihyan ricuahn yahn se man.

⁸ Ate nchuhn ne, hua çahma ne ihyan ricuahn yahn vih, te nducoyaca ne ne, dihno ne vih, ne va ama no Ihyan Ricuahn yahn ne, ihyan min che va çade che ndedevahn ye ihyan iyehanse. ⁹ Hua çahma ne chida ne yahn ihyan iyehanse, te va ama no Chida ne, ihyan min che va ye vahchetero. ¹⁰ Namin

hua çahma nchuhn ihyan ndinan yahn vih, te va ama no Ihyan ndinan yahn ne, ihyan min che va çade che ndedevahn ye ihyan iyehñse. ¹¹ Ihyan che conan ye van nchuhn ne, co ye nduhça deçahya yahn ne. ¹² Tihça, te ihyan che rendahco ndiya ye ihyan chenahn, nahn conan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che ndahco ndiya man ye ihyan ne, conan ye.

¹³ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te redin vahche ne yahn ihyan che nahn nevahñecun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. Hua renevahñecun man ne, nde hua retihyon yune ne ihyan che nevahñecun ye.

¹⁴ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te rehñevi ne dehtenduh yahn ndahta vah, ne çava che hua cuhnde ro vede idihya yahn ne ne, ama rañ revah ne redin ça ne. Nducote tihça redin ne ne, tahque chahte castigo va che co ne che co ihyan chenahn.

¹⁵ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te ama nahn ne che co yahn ihyan che cotahno ye dama nduco ne. Ate cuahn che rendaca ne ama ye ne, retihyon yune ne ihyan che ama duhtuno ihyan ndaçondā ye, che nde tahque redin yahn che co ye castigo van ruchiyañ che co man ne.

¹⁶ Nchuhn ne, anduhñeca sahn nan ve che nahn quendanan se sahn nan ve nduco se. ¡Chevah nchuhn!, te ricuahn ne ihyan: “Ndete che çah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne yaço ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete çah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne diyahnguan che va chete yaço ne, chemin che cuaco, quenan cuma che dinahn ne.” ¹⁷ ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve yaço, te min ri vihco diyahnguan che va chete. ¹⁸ Namin ricuahn ne: “Ndete che çah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne nan ta ne, andahre hua dinahn ne dehve din yahn. Ate ndete che çah ne ndudo yahn ne che ntihyon yan ne vedino che va nan ta ne, chemin che cuaco, quenan cuma che dinahn ne.” ¹⁹ ¡Tundo nchuhn! ¡Hua renahn ne! Tahque rigonun chihve nan ta, te min ri vihco vedino che va menan. ²⁰ Tihça, te cuahn che reçañ ihyan ndudo yahn ye che rentihyon yan ye nan ta ne, nde nduco nducuahn che va menan ne, rentihyon yan ye. ²¹ Namin cuahn che reçañ ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye yaço ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a yaço yahn ye chemin. ²² Namin cuahn che reçañ ye ndudo yahn ye che rentihyon yan ye vahchetero ne, nde Dendiohs rentihyon yan ye, te a ihyan min che rihquentiyon min.

²³ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te reñedihve ne riya yahn ive man, yahn anís man, yahn comino man, ate vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, hua retumacañ ne yahn, te hua runecade vatechica ne man, hua chenah cuma ne vedevahino man, hua ritahno ne man. Che nahn ne, che quendihconahn dinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, hua çahcoman ne nde ama. ²⁴ Nchuhn ne, anduhñeca sahn nan ve che nahn quendanan se sahn nan ve nduco se. Ama rendecadino ne yahn dehtenduh che nde hua nduh rigonun chihve, ate che tahque rigonun chihve ne, nde hua retumacañ ne yahn.

²⁵ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te nchuhn ne, anduhñeca vaso man, cuh man, che dave cuahn vedame, ate cuahn chete ne, ndito dehtenduh che chihnga. Tihchan nchuhn, te nan ihyan ne, redin ça ne che ndah ihyan ne, ate che cuaco ne, reduco ne man, redin idihya ne man. ²⁶ Nchuhn sahn fariseo che hua renahn ne, che rañco ne che retihyon yune ne ihyan che quendi ye

yune yahn Dendiohs, dinoca cuento ino ne nunde yahn ne, cuihcoman ne dehtenduh che chihnga redin ne, tuhme che cuaco dave yavenan ne.

²⁷ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te redin ca ne che ama ndah ihyan ne, ate ama duhtuno ihyan ne. ²⁸ Tihchan nchuhn, te andahre rahco ihyan che ama ndah ihyan ne, ate o nan o chende ne man, ama duhtuno ihyan ne man.

²⁹ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, jo nan o chende ne! ¡Chevah nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta man, rededecuco ne yayan yahn ihyan che runecade chahtenan ye iyehmse man, ³⁰ ne ndere rahn ne nduco vih: “Ndete che uvo che a vato vo ro che chihno ihyan ndico yuhn vo ihyan profeta chahn ne, hua dama chi vo nduco ye.”

³¹ Nduco ndudo che tihca rahn ne ne, rihco ro ne che dama ne nduco ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta. ³² ¡Cuiquendi ne yune yahn ihyan ndico yahn ne cava che din numa ne ntiyon che canan ye! ³³ Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Nde hua co ndevahn ne yahn castigo che va che co ne van ruchiyahn. ³⁴ Chemin che va ca che dechuh ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan devano man, ihyan ricuahn man. Ate nchuhn ne, cahno ne ama o ye, ne tama te o ye ne, conahn yah ye ihyan. Tama te o ye ne, cuahn ne ihyan chete yaco man, quendah ne ihyan nduh yan nduh yan man.

³⁵ Nduco tihca cuehdame nchuhn yun yahn nducoyaca tenahn che nde hua chendihco ye nunde che chihno ihyan ndico yahn ne nde a rahn me, canan nduco yun yahn Abel nde yun yahn Zacarías, daya Berequías, che chihno ne mendahn yahn yaco nduco nan ta. ³⁶ Rahn cuacó rí nchuhn te nducuahn nunde min ne, ndehdame nducoyaca nchuhn che vate ne man ro cuh.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco che quenan vahino ye ihyan yan Jerusalén

³⁷ Nchuhn ihyan yan Jerusalén che rihno ne ihyan profeta man, recah ne tu ihyan che redechuh Dendiohs rahndudo ye ye ndudo yahn ye van ne man, ama ndeh yune ndá che nahn nedin damá nchuhn, din cudado nchuhn nduhca che redin chaco tuh cudado daya te man reche te, ate hua nevahnecon ne. ³⁸ Cuedevano nchuhn te yan vaco ne ne, cuhndeman.

³⁹ Rahn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde nda ro che cahma ne tuhca: “Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh Dihvo vo Dendiohs ihyan.”

24

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ndora yaco yahn yan Jerusalén

¹ Ndiquendah Dihvo vo chete yaco che a nahn ye. Ura min ndo dama ihyan apóstol yahn ye, ne nahme ye yaco me ihyan, rente ye nduhca che ama ndahca ndahto. ² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuenecahco nchuhn che ndihchero ne chete che tihchan tih. Cuaco rahn rí nchuhn te nda ro che cuihno ndora, metah nuhnde nde o tu che ndahto vih.

Nduhca che va che co cuahn che nda nino ro che nto iyehmse

³ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol cuete Olivo. Cuahn che a chenun ye min ne, chahn ihyan apóstol chahn nan va Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan deva vih:

—Nahn nuhn che te cuande ne nuhn, ticuahn conahn che rahn ne me. ¿Deh vederihno co ro cuahn che ndaconan chi tun ne man, cuahn che nto iyehmse man ne?

⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudado cava che nde ama ihyan hua cahnceh ye nchuhn, ⁵ te va che nda ama yahn se din ca se che chenán cuma se vederihquentiyon yahn, ne cahma se che a man se ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. Ama yahn ihyan cahnceh se ihyan. ⁶ Ro min ne, cahnevan ne che a muhn a min va canda man, che cuanán canda man, ate hua cua ne cudado, te a tihca va che co. Cuedevano ne te andahre ama cahnda ro min, ate condah ca che nto iyehñse. ⁷ Ihyan ama nación ne, cuhma ye nduco ihyan tama nación man, a muhn a min cuhnde cuico man, cuhnde cah man, nuhn yahn man. ⁸ Nducuahñ vedeyah chemin chan ne, cade nan che cuanán che chuhrihn ihyan.

⁹ Nda ro min ne, caca nunde ihyan yahn nchuhn, din tan ye nduco ne, nde cahno ye nchuhn. Nducoyaca ihyan iyehñse ndihche tan ye nchuhn yahn che ritahno ne u. ¹⁰ Cuahn che tihca co ne, ama yahn ihyan cahcoman ye che ritahno ye, ne ndihche tan ye vih man, caca nunde ye yahn vih man. ¹¹ A muhn a min quendah ama yahn sahn che din ca se che Dendiohs dechuh ye sahn, ne cahnceh se ama yahn ihyan. ¹² Ama duhtuno ndaconda ihyan che nde ihyan che ndah ihyan ye ametah cuahtenan cuma ye vedeyahino nduco vih. ¹³ Ate ihyan che quendi ye cotahno ye nde cuihco nducuahñ vedeyah min ne, ihyan chahn che ndevahn ye. ¹⁴ Me ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahndudo ihyan numachahte iyehñse, nde conan cadino nducoyaca ihyan yahn nducuahñ nación, tuhme che nto iyehñse.

¹⁵ Ihyan profeta Daniel ne, dirun yahn ama nan che ama chihnga che redetohnan. Condedecadino ndah ne yahn. Cuahn che ndihchero ne che a nti chemin chete yaco cuahn nan ta ne, ¹⁶ nducoyaca ihyan che vate ye estado yahn Judea ne, tahque ndah che ndetahno cano ye cuahn ico yahn. ¹⁷ Ihyan che chenun ye tin vah yuto yahn ye ro min ne, tahque ndah che hua condah ye condah ye chete vah cava che cotah ye dehtenduh yahn ye. ¹⁸ Me ihyan che chenán ye viyata ne, tahque ndah che a nde min no cano ye, hua tihyon ye ura nahñ ye viyan cava tino yahn ye. ¹⁹ ¡Chevah ndahta che adeche cuacoyahn te ro min man, tahñ che retave te decuah man! ²⁰ Covah nchuhn cuica ne Dendiohs che hua ro iche co venecuino min, nde huane ro che rahte tuhno ihyan, ²¹ te ro min che cuahno ihyan venecuino che hua nahno ihyan nde ro che canan iyehñse, nde metah ndaconan cuahno ye adiva. ²² Ndete Dendiohs din ye che rahn cuhnde venecuino min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate hua cuahñecun ye che rahn cuhnde cava che co ndevahn ihyan yahn ye che a tendahnun ye.

²³ Nda ro min ne, ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Condihe nchuhn, muhn quenun ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse,” o “Condihe ne, min quenun ye” ne, hua cotahno ne, ²⁴ te ama yahn se cahnceh se ihyan, din ca se che a sahn chahn che a va cade che ndedevahn se ihyan iyehñse man, che Dendiohs dechuh ye sahn man. Van vederihñcheh yahn se ne, din se vederihno, cahnceh se nde ihyan che a tendahnun Dendiohs ndete che co. ²⁵ A menan vihca rete cuandé nchuhn cava che a devano ne. ²⁶ Chemin che ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Min yahn nan che metah duhva quenun ye” ne, hua chahn ne. O ndete che cahma ye: “Condihe ne, muhn chete vah quenun ye” ne, hua cotahno ne. ²⁷ A devano ne te cuahn che riyá cuah ne, hua renun ndeh, te rahn dave yahn numachahte, ne rendihchero nducoyaca ihyan. A tihnoça co cuahn che, u che rinduco nducoyaca ihyan, ndaconan chí, te cadino nde cahya nde cune ihyan. ²⁸ Ro min ne, hua chuh ya nde ama ihyan nunde, te nducoyaca ye va che co ye castigo.

²⁹ 'Cuahn che a conan chuh vedeyah chemin chan ne, co man nan yahn man, nan iyo man, a cora iyon man, ne nducuahñ che nihnde cade nan ro ne, nuhn. ³⁰ Tuhme cuhnde ro vederihno nan ro, cahco ro che u che rinducó nducoyaca ihyan ne, a ndá. Cuaco nducoyaca ihyan iyehñse, ne ndihchero ye u che ndá van man numacuahñ vederihquentiyon चाहते yahn. ³¹ Tuhme ama yudo cuah trompeta, ne tahvé ángel yahn che nedin dama ye ihyan yahn che a tendahnún che vate ye numachahte iyehñse.

³² 'Cua cuande nchuhn nduhca che ri nduco yahn higo. A devano ne te cuahn che reñeñahno yan ne, a cochi nino ro ihno. ³³ Atihñoca cuahn che a rendihchero nchuhn che a rinahn dehtenduh che tuhchan che ráhn rí nchuhn ne, cuedevano ne te a ndá nino ro che nto iyehñse. ³⁴ Cuaco ráhn rí nchuhn te ihyan che vate ye man ro kuh ne, vate ca ye cuahn che a conahn nducuahñ dehtenduh chemin chan. ³⁵ Iyehñse man, nan ro man ne, va che cuihno, ate ndudo yahn ne, hua ndá ro che cuihno, te va che conahn.

³⁶ 'Me yahn che conahn chemin ne, hua duh devano deh ro man, deh ura man, nde ángel che chenán ye vahchetero man, nde Daya Dendiohs man, hua devano ye. Atenan Dendiohs Chida che devano ye.

³⁷ 'Anduhñeca che चाहно ihyan ro che quenán Noé iyehñse ne, tihca cuahno ihyan ro che, u che rinducó nducoyaca ihyan, ndaconan chí tún. ³⁸⁻³⁹ Ihyan चाहन ne, vate ye vedeyeno yahn man ye, reh ye man, rih ye man, rihnevaco ye man, redecáhnevaco ye daya ye man. A cudádo min vate ye nde ndá ro che chenda Noé chete arca. Nde hua tumacadino ye cuahn a canañ chan conahn, chito nune iyehñse, ne chihno chíh nducoyaca ye. A chemin no tun ro che, u che rinducó nducoyaca ihyan, ndaconan chí tún, te ihyan nunde ne, nde tah hua ndedecadino ye yahn. ⁴⁰ Ndá ro min ne, andahre dama redin o ihyan ntiyon chenán ye viyata, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ye ihyan. ⁴¹ A namin no tun, andahre dama chenun o ihyan ndahta, rengu ye, ate ama ye ne, quenda ángel ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ye ihyan.

⁴² 'Cuahteyan nchuhn, te u che Dihve ne ne, hua devano ne deh ura ndá. ⁴³ Cua cuande nchuhn ejemplo cuh: Ndete che ama patrón devano ye deh ura ndá sahn duco ne, cuhñdeyan ye, ne hua cuahñecun ye che duco se yahn ye. ⁴⁴ Atihñoca nchuhn, nahn che cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, denan ndá ura che nde hua vate ne cudádo.

Ejemplo yahn sahn decahya che chichantino patrón yahn se sahn

⁴⁵ 'Cuihñevan nchuhn ejemplo cuh: Chihñde sahn decahya che ndahca vederendecadino yahn se man, redinahn se man. Ama yune ne, chíhco patrón yahn se ntiyon tah se che din se cudádo mozo yahn ye, cahca cheh se sahn nduhca che redin yahn, ne chica ye min, cuahn ye. ⁴⁶ Ama ndah ro yahn sahn min ndete che redinahn se nde ndá ro che ndaconan dihve se. ⁴⁷ Cuaco ráhn rí nchuhn te ndete che tihca ne, ndahco dihve se vederihquentiyon tah se che din se cudádo nducuahñ che va yahn ye. ⁴⁸ Ate ndete che ndedecadino se che hua nun ndaconan dihve se, ⁴⁹ ne cuañan din tan se nduco mozo yahn ye man, cheh se man, cuh se man, nduco sahngeh man ne, ⁵⁰ denan nta patrón yahn se ura che nde tah hua va se cudádo. ⁵¹ Tuhme din ye castigo sahn, cuahno se nduhca che rahno sahn che o nan o chende se, co se castigo yah van ruchiyahn. Min cuaco se man, cheh dihyon se man.

25

Ejemplo yahn ndiche tahn cahya che chinduco te nan vihco rihnevaco ihyan

¹ Nda ro min ne, ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, cuahno ye nduhca che chahno chi ndiche tahn cahya che chetah te candil yahn te, ne chahn te nan vihco rihnevaco ihyan. ² Uhn tahn chahn ne, vivo te, ne te uhn te ne, hua cudado te. ³ Tahn che hua cudado chahn ne, hua quenda te aceite devavih cava che tuno yahn te. ⁴ Me tahn che vivo chahn ne, decuto te candil yahn te, nde quenda ca te aceite devavih. ⁵ Nducote ama rendah sahn rihnevaco me ne, nda yahnde nan te, ne chahteyado te. ⁶ Tenduh nan mahn yan me ne, yahve ihyan tahn, ne rahn ye: “A cochi sahn rihnevaco. Cuahteyan nchuhn cava che conduco ne sahn.” ⁷ Necuan nduh che ndiche tahn chahn, canan rendahco yan te candil yahn te. ⁸ Tuhme rahn tahn che hua cudado chahn ri te combiero yahn te: “Te nchuhn tah aceite yahn ne nuhn, te a rentoh candil yahn nuhn.” ⁹ Ndahconan tahn che vivo chahn, ne rahn te: “Hua co te nuhn nchuhn, te ndete che te nuhn ne, hua tuno nde cava man nuhn. Tahque ndah nchuhn ne, cuahn ne cua ne nan che rendihcue ye.” ¹⁰ Ate numanahn che cuahn tahn che hua cudado chahn ca te aceite ne, nda sahn rihnevaco me, chenda se vah. Tahn che vateyan chahn ne, namin chenda te, ne ndude chendevah. ¹¹ Chihno min ne, nta tahn chenahn chahn, ne canan riyahve te: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah conda nuhn.” ¹² Ate ndahconan sahn rihnevaco me, ne rahn se ri se tahn: “Cuaco rahn te nde hua rendihche duh nchuhn.”

¹³ Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, rahn ye:

—Cua cuande nchuhn ejemplo me, ne cuahteyan ne, te u che rinduco nducoyaca ihyan ne, hua devano ne deh ro man, deh ura man, che ndaconan chi.

Ejemplo yahn tume renan daya

¹⁴ Ihyan che rihquentiyon Dendiohs ihyan ne, anduhneca sahn decahya yahn ama patron. Cuahn che va che cahn patron yahn se yahn yahn ne, nedin dama ye sahn, ne chihco ye tume tah queri ama se cava che din se ntiyon nduco. ¹⁵ Ama se ne, chihco ye uhn mil tah se, tama se ne, chihco ye o mil tah se, tama se ne, chihco ye ama mil tah se. Tunoca co din queri ama se ntiyon ne, a tihva tume chihco ye tah se, tuhme cuahn ye. ¹⁶ Sahn che chihnde tah uhn mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te uhn mil nan ntiyon che din se. ¹⁷ Namin sahn che chihnde tah o mil me ne, din se ntiyon nduco, ne ndaca se te o mil nan ntiyon che din se. ¹⁸ Ate sahn che chihnde tah ama mil ne, tihyon ndeh se tume me man yahn.

¹⁹ Chi rahn me ne, nta patron yahn sahn chahn, ne ndetendah cuande ye nduco se. ²⁰ Menan vihca nda sahn che chihnde tah uhn mil me, ne rahn se ri se ihyan: “Dihve, uhn mil te ne u, ne din ntiyon nduco, ndaca te uhn mil nan ntiyon che din. Condo tah ne che uhn mil me yahn ne nduco uhn mil che quendudonan yahn.” ²¹ Rahn patron yahn se ri ye sahn: “Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume te di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque ndeh ca cahco tah. Conen nan, ne cuahte vo vedeyeno.” ²² Chihno min ne, nda sahn che chihnde tah o mil me, ne rahn se ri se ihyan: “Dihve, o mil te ne u, ne din ntiyon nduco, ndaca te o mil nan ntiyon che din. Condo tah ne che o mil me yahn ne nduco te o mil che quendudonan yahn.” ²³ Rahn patron yahn se ri ye sahn: “Ndahca din. Di ne, redinehn ndudo yehn. Tah ra tume te di, ne ndahca din ntiyon nduco. Man ne, tahque

ndeh ca cahcó tah. Conen nán, ne cuahte vo vedeyeno.” ²⁴ Chihno min ne, ndá sahn che chihnde tah ama mil me, ne rahñ se ri se ihyán: “Dihvé, a rendihché ndih che ama cheche chedave yahn ne, ne reneñin ndeh ne daya tume yahn ne rendaça ne. ²⁵ Chemin che hua chihquinó dín ntiyon nduco tume yahn ne, ne tahque ndah tihyón man yahn. Man ne, nga yahn ne.” ²⁶ Ndahconan ye, ne rahñ ye ri ye sahn: “Dí ne, duhtuno ihyán dí man, dahnde man. A devene che cheche chedave yahn, che reneñin ndéh daya tume yahn rendaça. ²⁷ ¿Dehco che hua chehn chihque nan banco, ne man che ndaconán ne, ndonda táh nduco daya?” ²⁸ Tuhme rahñ ye ri ye ama o sahn deçahya yahn ye: “Çuehnevi nchuhn tume che ndá sahn tih, ne cocah ne sahn che va tah ndiche mil. ²⁹ Tihça, te ihyan che va yahn ye ne, ndonda táh ca ye nde ngava yahn ye, ate ihyan che tah ra yahn ye ne, nde cuavi tahsiñ che va yahn ye. ³⁰ Man ne, cotah ne sahn tih che hua cochihve se, ne cuih nun ne sahn cuahn chevah nan man. Atihnoca cuahno nducoyaca ihyan che duhtuno ihyan ye, te va che co ye castigo yah van ruchiyahn. Min cuaco ye man, cheh dihyon ye man.”

Ro che cuhnde çade yahn ihyan iyehñse

³¹ Cuahn che u che rinduco nducoyaca ihyan ndaconan chí numacuahn vederihquentiyan yahn nduco nducoyaca ángel yahn ne, techecadé numacuahn vedeyudo. ³² Tuhme ihyan yahn nducuahn nación ne, ndo dama ye nán, ne cahco vih ama tama ye, nduhça che rihco vih ihyan itecuche van chivato. ³³ Ihyan che ndah ihyan ye ne, cahco vih ihyan lado tah cuacó, ne ihyan che duhtuno ihyan ye ne, cahco vih ihyan lado tah cuéh. ³⁴ Çahmá có ihyan che vate ndi ye lado tah cuacó: “Nchuhn che redin Chidá che ndah nduco ne ne, cochí ne, cuahtenan ne vahçetero nan che rihquentiyan ye. Min ne, a ndihcoyahn ye çava ne nde ro che dendah ye iyehñse. ³⁵ Rinevahn che cuahtenan nchuhn min, te cuahn che chí cuicó ne, te ne che chéh man, cuahn che chí yacá ne, te ne nune chíh man, cuahn che quechicá yan vaco ne ne, nevahñecun ne u ndevaco ne man, ³⁶ cuahn che chí cuah tino yahn ne, te ne tino quenún man, cuahn che chí cáh man, cuahn che quenún vacoyahn man ne, chahn ne chendihçero ne u man.” ³⁷ Tuhme ndahconan ihyan chahn, ne çahma ye co ye u: “Dihve nuhn, co ndiyu nuhn che chinan nuhn ndih cuahn che rendotenan ne che rahñ ne. Hua te nuhn cheh ne man, hua te nuhn nune chíh ne man, ³⁸ hua nevahñecun nuhn ndih ndevaco nuhn man, hua te nuhn tino quenun ne man, ³⁹ hua chahn nuhn chendihçero nuhn ndih man.” ⁴⁰ Ndahconán, ne çahmá có ihyan: “Cuaco ráhn rí nchuhn te che chinan ne ihyan che ritahno ye u, andahre hua nduh rigonun chihve ye che rahco ihyan ne, anduhneca ndete che a man chinan ne.”

⁴¹ Me ihyan che vatendi ye lado tah cuéh ne, çahmá có ihyan: “Nchuhn che a ndinda ne ne, cuavi ne nán, cuahn ne van ruchiyahn che a va yan çava chundah nduco ángel yahn se. Min cuahtenan ne cuahn dama. ⁴² Hua co ndevá nchuhn, te hua chahtenan cuma ne vedevahino. Chí cuicó, ne hua te ne chéh man, chí yacá, ne hua te ne nune chíh man, ⁴³ quechicá yan vaco ne, ne hua nevahñecun ne u ndevaco ne man, chí cuah tino yahn, ne hua te ne tino quenún man. Chí cáh man, quenún vacoyahn man, ne hua chahn ne chendihçero ne u.” ⁴⁴ Tuhme çahma ihyan chahn co ye u: “Dihve nuhn, çitacuahn chí cuico ne man, chí yaca ne man, quechica ne yan vaco nuhn man, chí cuah tino yahn ne man, chí cah ne man, quenun ne vacoyahn man, ne hua chinan nuhn ndih ne?” ⁴⁵ Ndahconán, ne çahmá có ihyan chahn: “Cuaco ráhn rí nchuhn te nducote chacondah vedame ne ihyan che ritahno ye u,

ndedecadino ne che nde hua rignonun chihve ye ne, anduhneca ndete che a u chacondah vedame ne.”⁴⁶ Tuhme dechuh ihyan chahn cuahtenun ye van ruchiyahn, co ye castigo, ne ihyan yahn ne, ndeva ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

26

Ntuhno se nduhca che din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a chihno nte Dihvo vo nducuahndeh tenduh che tuhchan ne, rahn ye ri ye ihyan apostol yahn ye:

²—Nchuhn ne, a devano ne te cuihno o ro man ne, a vihco ro yudo. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che din se preso u, nahn yah se u.

³ Tuhme chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndo dama se chevah vaco Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. ⁴ Min ntuhno se deh vedemayon din se cava che co din se preso Dihvo vo, cahno se ihyan. ⁵ Nte cade se che cuahtenan rino se nde chuh vihco cahno se ihyan, te che mendahn vihco ne, necuan ihyan yan numacuahn vedetan.

Ama tahn ndahca ne, chacotahme te nunedan tin Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ama ro min ne, quenan Dihvo vo yan Betania, vaco Simón, ihyan min che chi ye cah che recha yute ro menan. ⁷ Ura che va ye nan mesa reh ye ne, nda ama tahn ndahca, nda te ama frasco che ndindah nduco ama nan tu che duce alabastro. Frasco me ne, ndito ama nan nunedan che ama yahn chihve. Chahn nda te nan va Dihvo vo, ne chacotahme te nunedan me tin ye. ⁸⁻⁹ Ndihchero ihyan apostol chahn, ne chi yudo yahn ye, ne rahn ye:

—Hua ndahca che redin tahn tih che ndere retoh te nunedan tih, te ama yahn chihve. Tahque ndahca din te ndete che ndihcue te, cava che ndaca tume conan te ihyan chevah.

¹⁰ Chihnevan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che yudo ri yahn nchuhn che tihca din tahnguh?, te ndahca che tihca din te cava. ¹¹ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne conan ne ihyan adecodehno ura che nahn ne, ate u ne, hua cuahn dama conan nduco ne. ¹² Che chacotahme te nunedan u ne, chihcoyan te u cava che cuhche ihyan u. ¹³ Cuaco rahn ri nchuhn te adecotino che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs numachahte iyehense ne, ntihyon yan ye nduhca che din te cava che cadino ihyan.

Judas ne, ndihcue ndeh se Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Chihno min ne, Judas Iscariote, ama cha sahn che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndihchio ihyan apostol chahn ne, chahn se nan chidocuyan ndinan chahn, ¹⁵ ne rahn se ri se sahn:

—¿Tava nedihve nchuhn u cava che nte Jesucristo tah ne?

Tuhme cah sahn ndinan chahn ndico ndiche tume diyahngua sahn. ¹⁶ Nde ura min canan rinuhn ino se ama ura che ndahca cava che necah se Dihvo vo tah sahn chahn.

Chah vino Dihvo vo Jesucristo nduco ihyan apostol yahn ye

¹⁷ Cuahn che a cade ama ro canan vihco ro yudo me, ro che reh ihyan pan che hua nduco ya yahn ne, tumerune ihyan apostol chahn Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cahcoyan nuhn cava che cheh vino ne che cuande yahn vihco ro yudo ne?

¹⁸ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn nchuhn viyan, vāco āma ihyan, ne cāhma ne co ne ihyan tuhca: “Rāhn Ihyan Ricuahn yuhn vo te a ndā nino ura che cāhno se ihyan, ne vāco ne chihco cāde ye che cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye mān vihco ro yudo.”

¹⁹ Dinahn ihyan apóstol chahn nduhca che rāhn Dihvo vo, ne chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

²⁰ Cuahn che chi vino me ne, chihnde Dihvo vo nan mesa cheh vino ye nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye. ²¹ Numanahn che reh ye ne, rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuāco rāhn rí nchuhn te āma cha ne ndihcue ndeh ne u.

²² Tuhme āma chi ndache ihyan chahn, ne canan ca āma ca āma ye rāhn ye ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ate co ndiyu u che tihca dín.

²³ Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Āma cha nchuhn che reh ne dāma nducó chete āma cuh ne, ndihcue ndeh ne u. ²⁴ U che rinducó nducoyāca ihyan ne, va che conahn nducó nducuahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. Ate ¡chevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ro yahn se ndete che nde hua chihndeyan se.

²⁵ Tuhme Judas, sahn min che ndihcue ndeh se ihyan ne, rāhn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndiyu u che tihca dín.

Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye sahn:

—Taça hua, di.

²⁶ Numanahn che reh ye ne, chetah Dihvo vo pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan chahn, ne rāhn ye ri ye ihyan:

—Pan cuh ne, yute yāhn, cocheh nchuhn.

²⁷ Chihno min ne, chetah ye āma vāso vino, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme cah ye ihyan chahn, ne rāhn ye:

—Cuih nducoyāca nchuhn. ²⁸ Chu ne, yun yāhn che dito yahn vederihquentiyon ra che ndahco cāde Dendiohs. Cora yun yāhn, ne nduco chemin āma yāhn ihyan ndāca ye vederenchahco cava nunde yahn ye. ²⁹ Rāhn rí nchuhn te ametah ndaconan cūh vino yahn uva nde ndā ro che nedin ra Chidá nducuahn dehtenduh. Tuhme ndaconan cuh vo nduco nchuhn nan che rihquentiyon ye.

Rāhn Dihvo vo Jesucristo te va che cāhma Pedro che hua rendihche ye ihyan

³⁰ Chihno chita ye himno che a va ndi rita ye ne, cuahn ye cuahn cuete Olivo. ³¹ Tuhme rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Mān vino ne, cahcomān nducoyāca nchuhn u. Conahn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca: “Cuahne cūn che cāhno se ihyan che redin ye cudādo itecuche, ne cuihno cāno te.” ³² Ate cuahn che a ntuché van tenahn ne, cāhn estādo yahn Galilea tahque menān ca che co nchuhn.

³³ Tuhme rāhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre nducoyāca ihyan sih cahcomān ye ndih, ate u ne, hua cahcomán ndih.

³⁴ Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuāco rāhn rí di te mān vino cuh, numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yūne che hua rendihche u.

³⁵ Rāhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre quenān cuma che cóh dāma nduco ne, ate hua cahmá che hua rendihché ndih.

—Atihnocá rāhn nducoyāca ihyan apóstol chahn.

Covāh Dihvo vo Jesucristo cuete Getsemani

³⁶ Cuahn che ndā Dihvo vo āma cuān nān che duche Getsemaní ne, rāhn ye rí ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che cāhn tān cāna, covāh.

³⁷ Tume quenda ye Pedro nduco nduh che o dāya Zebedeo, ne cuahn ye cāna nān me. Ndā ye min ne, canān āma chi ndāche ye, ³⁸ ne rāhn ye rí ye ihyan chahn:

—Āma ndāche rí anduhneca ndete che a cóh che rí ndāché. Cuahtenan nchuhn muhn, ne cuahtenduche ne, conduco ne u.

³⁹ Tuhme cuahn Dihvo vo tah cuahn cāna nān me, quendih ye ndiyāhn, covāh ye, ne rāhn ye:

—Chida mán, ndete che co ne, cuahnecon ne che hua chuhríhn nduhca che a va cade. Ate co din ne nduhca che nahn mān ne, ndiyu nduhca che nāhn.

⁴⁰ Tuhme ndaconan ye nān che vate ihyan apóstol yahn ye. Ntāca ye ihyan chahn che vateyādo ye, ne rāhn ye rí ye Pedro:

—¿A nde mare āma ura, hua chicha nchuhn chahtenduche ne, conduco ne u ne? ⁴¹ Cuahtenduche ne, covāh ne cāva che hua dinahn ne yahn chundāh cuahn che tumarande se nchuhn. Cuāco te a chihco dāma ino ne che cocha ne che tumarande se nchuhn, ate anduhneca ndete che ndi i ne, ne hua richa ne.

⁴² Ndaconan cuahn Dihvo vo, covāh ye nān che chi o yune, ne rāhn ye:

—Chida mán, ndete che hua co che cahnevi ne che va che chuhríhn ne, co nduhca che nahn mān ne.

⁴³ Ndaconan tun ye, ne ntāca ye ihyan chahn che vateyādo ye, te anduhneca ndete che nda vih ndutinān ye che āma nahn cuahteyādo ye.

⁴⁴ Chihcomān ye ihyan chahn ne, cuahn tun ye covāh ye nān che chi ino yune, ne a chemin no covāh ye tāma yune. ⁴⁵ Tuhme ndaconan ye nān che chenun ihyan chahn, ne rāhn ye rí ye ihyan:

—Mān che cuāco ne, cuahteyādo nchuhn. U che rinducó nducoyāca ihyan ne, a ndā ura che necāh se u tāh sahn nunde. ⁴⁶ Cuenecon nchuhn, cuhn vo. Quendi yuno vo sahn che ndihcue ndeh se u, te a cochi nino se.

Quenda se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷ Nde metah cuihno cāhma Dihvo vo cuahn che a ndā Judas Iscariote, sahn min che namin nduco se ndi cuande se van nduh che ndichio ihyan apóstol chahn. Nduco se āma yahn se, sahn che nda espada mān, sahn che nda yahn mān. Sahn chahn che dechuh chidocuyān ndinan mān, intiyahn mān. ⁴⁸ Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nente cade se nduco sahn chahn tuhca:

—Ihyan che tenān ihyan ne, a ihyan min. Co din nchuhn preso ihyan.

⁴⁹ Ndetāhno chahn ndā se nān Dihvo vo, ne rāhn se rí se ihyan:

—Necuma ndih, Ihyan Ricuahn yāhn.

Tuhme tenān se ihyan. ⁵⁰ Rāhn Dihvo vo rí ye sahn:

—Amigo yāhn, codin nome ntiyon che cochi.

Tuhme tumangān sahn chahn Dihvo vo, din se preso ihyan.

⁵¹ Āma cha ihyan apóstol che nduco Dihvo vo ne, ndetendāh ye espada yahn ye, ne chahn ye sahn decāhya yahn chidocuyān ndinan, chacondāh ye revan se. ⁵² Tuhme rāhn Dihvo vo rí ye ihyan min:

—Cuentihyon ndah espada yehn. A devene te duh ihyan che cāhno ye nduco espada ne, nduco espada va che coh ye. ⁵³ Cuedevene te co cācā Chidá,

ne ndetahno dechuh ye ama yahn ángel, ndedevahn ye u. ⁵⁴ Ate hua dín tihca, te a ndirun nan Ndudo yahn ye che a tihca va che conahn.

⁵⁵ Chihno min ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn che din se preso ihyan:

—Ro ro quenún che chete yaco van nchuhn chucuahn, ¿dehco che hua min din ne preso u? ¿Taca che muhn cochi ne, nda ne espada man, yahn man, din ne preso u, anduhneca ndete che sahn duco u? ⁵⁶ Ate tihca va che cuahnó cava che conahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta.

Me ihyan apóstol chahn ne, chihcoman ye Dihvo vo, chihno chano ye.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵⁷ Sahn che din se preso Dihvo vo ne, quenda se ihyan nan Caifás, chidocuyan che tahque ndinan. Min nto dama intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁵⁸ Pedro ne, quendi ye Dihvo vo diyahn diyahn nde nda ye chevah vaco chidocuyan che tahque ndinan, ne min chihnde ye dama nduco sahn policia chahn, te nahn cadino ye deh co nduco Dihvo vo.

⁵⁹ Chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man ne, rinuhn ino se ama nunde che ndere cacueh dame se Dihvo vo cava che co cahno se ihyan. ⁶⁰ Ate nde ama nunde hua chi chihueh dame se ihyan, andahre ama yahn se ndere chica nunde se yahn ye. Chihno min ne, nda te o se che ndere chica nunde se yahn ye, ⁶¹ ne rahn se:

—Ihyan tih ne, rahn ye te co ndahtera ye yaco, ne chete che ino ro ne, nahno ye.

⁶² Tuhme necuan ndi chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che tihca rica nunde se yehn?

⁶³ Ate Dihvo vo ne, nde ama hua rahn ye. Tuhme rahn chidocuyan ndinan me ri ye ihyan:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che va ye vahchetero ne, rica di che cahma cuaque co nuhn ndete che di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense.

⁶⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—A u, nduhca che rahn ne. Namin cudevano nchuhn che u che rinduco nducoyaca ihyan ne, ndihchero ne u che va lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Namin ndihchero ne che chí van man.

⁶⁵ Ndetahno chihngun chidocuyan ndinan me cahteca ye, te rahco ye che ducherino Dihvo vo Dendiohs che tihca ndahconan ye. Tuhme rahn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ¡Ducherino se Dendiohs! A man nchuhn chihnevan ne nduhca che rahn se. ⁶⁶ Man ne, ¿deh rahn nchuhn ne?

Ndahconan sahn intiyahn chahn, ne rahn se:

—Sahn tih ne, quendiico se nunde, ne quenan cuma che coh se.

⁶⁷ Tuhme cahnun dan se vaconan ye, ne chahn se ihyan. Nahn se ne, chahn se vaconan ye, ⁶⁸ ne rahn se ri se ihyan:

—Di che rahn che Dendiohs dechuh ye di, ndedevahn ihyan iyehense, cahme duh chahn di.

Rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁶⁹ Numanahn min ne, va Pedro cuahn chevah me. Chahn nda ama tahn dechahya yahn chidocuyan ndinan me nan ye, ne rahn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn estado yahn Galilea.

⁷⁰ Ate rahn Pedro ri ye tahn nan nducoyaca ihyan:

—Nde hua devanó deh yahn che tihça rahñ.

⁷¹ Tah cuahn adive ne, cuahn ye cuahn nino chendevah. Ndiñchero tama te ihyan, ne rahñ te ri te sahn che chenun se min:

—Namin sahn tih ne, chinduco se Jesús yahn yan Nazaret.

⁷² Ndahconan Pedro tama yune, ne rahñ ye:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, hua rendihché duh ihyan che rahñ nchuhn.

⁷³ Namanan me ne, chahn nda sahn che chenun se min nan ye, ne rahñ se ri se ihyan:

—Cuaco niyon che chindoque ihyan çah, te a ndero ndi nde nan ndudo yehn.

⁷⁴ Ndaconan ntihyon yan ye Dendiohs, nde rahva ye, ne rahñ ye:

—Hua rendihché duh ihyan çah che rahñ nchuhn.

A ura min no cah ama tuh. ⁷⁵ Necahco Pedro ndudo che rahñ Dihvo vo ri ye ihyan tuhça: “Numanahn che metah cuah tuh ne, cahme ino yune che hua rendihche u.” Tuhme ndiquendah ye, ne ama chaco ye.

27

Necah se Dihvo vo Jesucristo tah Pilato

¹ Chi dave tama ro me ne, nducoyaca chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, ntuhn se nduco vih çava che çahno se Dihvo vo.

² Dechiche se ihyan, ne quenda se ihyan, necah se ihyan tah gobernador Pilato.

Nduhça che chih Judas

³ Cuahn che checadino Judas che a va che çahno sahn chahn Dihvo vo ne, ndo yah se, ne chahn se necah se nduh che ndico ndiche tume diyahngua me tah chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, ne rahñ se ri se sahn:

⁴ —U ne, quendihcó nunde nan Dendiohs, te ndahcó tah nchuhn ama ihyan che nde ama nunde hua quendihco ye çava che çahno ne ihyan.

Ndahconan sahn chahn, ne rahñ se ri se Judas:

—Tan condihche taça din. Nuhn ne, hua cuande yahn nuhn chemin.

⁵ Tuhme a min chete yaco ndunan Judas tume me sahn chahn, ne chahn se tihyon se ihyo dando se, chihno man se sahn.

⁶ Nedin dama chidocuyan ndinan chahn tume me, ne rahñ se nduco vih:

—Nduhça che rihquentiyon ley ne, hua co nedin damo vo tume cuh nduco tume vedino, te chu ne, tume yahn yun.

⁷ Ndetahno nte çade se nduco vih, ne ca se ama ndi yahn nduco tume min çava che ndaca nan che cuehche ihyan nación chenahn. Ro menan me ne, duche yahn min Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn, ⁸ ate nde ro min ne, nuhnde duche Yahn yahn Yun. ⁹⁻¹⁰ Tihça chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta Jeremías tuhça: “Nduhça che chihco çade Dihvo vo Dendiohs ne, ndico ndiche tume diyahngua chihco ihyan nación yahn Israel che rignonun chihve ihyan min. Toh ihyan chahn tume me, ca ye yahn che duche Yahn yahn Sahn che Redendah Chite Yahn.”

Chihnde çade yahn Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹¹ Cuahn che a nti Dihvo vo nan gobernador ne, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye sahn:

—U, a nduhça che rahñ.

¹² Chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, canan ama rica nunde se yahn Dihvo vo, ate nde ama hua ndahconan ye. ¹³ Tuhme rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Dehco che hua rendahconan ne che rica nunde sahn sih yahn ne ne?

¹⁴ A namin no tun nde ama ndudo hua ndahconan ye yahn se, ne ama chahn ino se.

Chihco dāma ino Pilato che conan yah Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda vihco ro yudo ne, va che ntahte gobernador ama preso, adecochoano sahn che caça ihyan yan. ¹⁶ Tahn min ne, va ama sahn preso che ama duhtuno ihyan se, duche se Barrabás.

¹⁷⁻¹⁸ Ura min ne, ama ndo dāma ihyan yan, ne nducote tumacadino Pilato che redin ve chidocuyan ndinan chahn yahn Dihvo vo, rica nunde se yahn ye ne, chemin che tumerune se:

—¿Cha preso nahn nchuhn che ntahtë, a Jesús che rahn ne che Cristo ye o Barrabás ne?

¹⁹ Numanahn min ne, dechuh ndahta yahn se ndudo, rahn te tuhca: “Ihyan tih ne, nde ama nunde hua quendihco ye. Condi din tan nduco ye, te icuino ne, ama chihnga chihno che va che conahn ama venecuino ndete che din tan nduco ye.”

²⁰ Me chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man ne, chicha yahn se chinun se ihyan yan che caça ye Pilato che ntahte se Barrabás man, che cahcantiyon se che coh Dihvo vo man. ²¹ Ndaconan tumerune Pilato ihyan chahn, ne rahn se:

—Tuhme ne, ¿cha preso nahn nchuhn che ntahtë ne?

Ndahconan ihyan yan chahn, ne rahn ye:

—Cuentahte ne Barrabás.

²² Tuhme tumerune se ihyan chahn:

—Me Jesús che rahn nchuhn che Cristo ye, ¿deh din nduco ye ne?

Ndahconan nducoyaca ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye.

²³ Rahn Pilato ri se ihyan chahn:

—¿Taca che conan yah ye?, te hua quendihco ye nde ama nunde.

Ate nde tahque dito cah ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye.

²⁴ Ndiherero Pilato te hua rendo ndudo ihyan chahn. Tahque ndah nde tahque vari chende ca ye, ne tahve se che chehua nune. Nāno se tah se nan nducoyaca ye, cahco ro se che hua nahn cuehdame se nunde min, ne rahn se:

—Ihyan cuh ne, hua quendihco ye nde ama nunde. U ne, hua nahn che conan yah ye, ate co nduhca che nahn nchuhn.

²⁵ Rahn nducoyaca ihyan chahn:

—Cuihquentiyon ne che conan yah ye. Nuhn nduco dāya nuhn cuehdame nuhn ihyan.

²⁶ Tuhme ntahte Pilato Barrabás nduhca che nahn ihyan chahn, ne chihquentiyon se sandado yahn se che chahn se Dihvo vo. Chihno min ne, tahve se sahn che quenda se ihyan, cuaconahn yah se ihyan.

²⁷ Quenda sandado chahn Dihvo vo chete palacio, ne nedin dāma se nducoyaca combiero yahn se nan ye. ²⁸ Chehnevi se tino menan yahn ye, ne tihyon se ama tino cuah ihyan. ²⁹ Denda se ama corona yan, tihyon se tin ye, ne cah se ama nducodi quetuhma ye tah cuaco ye. Chihno min ne, chehtihya se nan ye redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Rendeva nuhn yavenan ne, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.

³⁰ Recahn dan se ihyan man, retah se nduco me rahn se tin ye man.

³¹ Chihno che din duche yahn se ihyan tihca ne, chehnevi se tino cuah me, ndaconuhn se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesucristo

³² Cuahn che a chenun yune se ne, tahn nun se ama ihyan yan Cirene che duche ye Simón, ne chihquentiyon se ihyan che quenda ye cruz nan che conan yah Dihvo vo.

³³ Nda se ama cuete che duche Gólgota, che conahn Cuete Ine Tin Tenahn.

³⁴ Min cah se vino che ndihchetahn nduco dah ite, cuh Dihvo vo, ate dechihn ye, ne hua chih ye.

³⁵ Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn Dihvo vo ne, tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn ye. Tihca chinahn Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta tuhca: “Tendah se suerte yahn se cha sahn quendah yahn se che co yahn se tino yahn.”

³⁶ Chihno min ne, chahtenan se cudado ihyan. ³⁷ Tin cruz ne, chaconahn letra nan che ndirun nunde yahn ye tuhca: “Ihyan cuh che Jesús, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

³⁸ Namin chenan yah o sahn duco chihto nan ye, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cuh ye. ³⁹ Ihyan che rechuh ye min ne, redin duche yahn ye ihyan, rahco tin ye, ne rahn ye:

⁴⁰ —Di che rahn che ndahtere yaco, ne nahne chete ino ro, cuendedevahn man di. Ndete che Daya Dendiohs di ne, cuenchehn nan cruz tih.

⁴¹ Chidocuyan ndinan man, sahn intiyan man, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, namin ndahchenan se Dihvo vo, ne rahn se van man se nduco vih:

⁴² —Ndedevahn se tama ca ihyan, ate man se ne, hua ri rendevahn se sahn. Ndete che cuaco che Rey yahn ihyan nación yahn Israel sahn ne, nchahn se nan cruz ça che cotahno vo sahn. ⁴³ Rahn se te ndichahtino se Dendiohs man, che Daya ye sahn man. Man ne, ndihchero vo ndete che cuaco che yahino ye sahn, ndedevahn ye sahn.

⁴⁴ Nde sahn duco che chenan yah se dama nduco ye ne, ndahchenan se ihyan.

Chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵ Ro min ne, chi man numachahte iyehense, canan nde inguiyahn, ne quendi nde nan rahco ino a chino. ⁴⁶ Ura min ama dito cah Dihvo vo, ne rahn ye:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —che conahn tuhca: Dendiohs yahn, Dendiohs yahn, ¿dehco che chihcoman ne u ne?

⁴⁷ Nahn sahn che chenun se min ne, chihnevan se che tihca rahn ye, ne rahn se:

—Rah se ihyan profeta Elías.

⁴⁸ Ndetahno chahn ama se, rano se, chehua se ama nan che deca cuche deca, ne decahnda se nduco vino che a nchuhnan yahn. Dechiche se tin ama nduco, cah se che tihve Dihvo vo. ⁴⁹ Ate sahn chenahn chahn ne, rahn se:

—Cuihcoman sahn. Ndihchero vo ndete che chi Elías ndedevahn ye sahn.

⁵⁰ Ura min ne, ama dito cah Dihvo vo tama yune, ne chih ye. ⁵¹ Ndetahno chendan tino che quendihco chete yaco. Chica nde yaco, chiya nde ndiyahn, ndo o ndi. Namin ama nuhn yahn man, ndah yava man, ⁵² nane yayan man,

ne ntuche ama yahn tenahn che chitahno ye Dendiohs cuahn che chahtenan ye iyehanse. ⁵³ Ihyan chahn ne, nde ro che ntuche Dihvo vo, chihnde ro ye yan Jerusalén, yan yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan ndihchero ye ihyan.

⁵⁴ Me sahn capitán nduco sandádo yahn se che chenan se cudádo Dihvo vo ne, ama dihya se chi che nuhn yahn man, che chinahn vederihno chenahn man, ne rahn se:

—Cuáco niyon te a ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁵⁵ Ama yahn ihyan ndahta vatendi ye ama lado rendihche ye Dihvo vo. Ihyan chahn che chinan ye ihyan nan ntiyon yahn ye, ne chinduco ye ihyan cuahn che chica ye estado yahn Galilea. ⁵⁶ Van ihyan chahn ne, nduco María yahn yan Magdala man, María, ihyan ndahta yahn Zebedeo, ihyan min che chaco Jacobo nduco José man.

Chehche Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷ Cuahn che a chi chino ne, nda ama ihyan cuihca yahn yan Arimatea, che duche ye José. Ihyan min ne, namin ritahno Dihvo vo. ⁵⁸ Chahn ye nan Pilato, chica ye permiso cava che cuhche ye Dihvo vo. Tuhme chihquentiyon Pilato sandádo yahn se che necah se Dihvo vo ihyan. ⁵⁹ Chahn ye, ndedevah ye Dihvo vo, chacotuhma ye ihyan nduco ama tino cua, ⁶⁰ ne chacondihche ye ihyan chete ama yayan ra che ndihquentiyon ye che ndindah nan yava cava man ye. Chihno min ne, necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahno, ne conahn ye. ⁶¹ Min chihto yayan me, va María yahn yan Magdala nduco María che tama me.

Chahtenan sandádo cudádo nan yayan yahn Dihvo vo Jesucristo

⁶² Tama ro me, a ro che rahtetuhno ihyan ne, chahn chidocuyan ndinan nduco sahn fariseo nan Pilato, ⁶³ ne rahn se ri se sahn:

—Ihyan ndinan yahn nuhn, necahco nuhn nduhca che rahn sahn rih-ncheh min te cuino ino ro che coh se ne, ntuche se van tenahn. ⁶⁴ Chemin che cochi nuhn ndihchero nuhn ndih che co cudádo yayan yahn se nde cuihno ino ro. Ndete che hua ne, denan cahñ sahn apóstol yahn se, ndetendah se sahn chete rahn quenda se sahn, ne cahma se che ntuche se van tenahn, nde tahque cahñchesh se ihyan che co ro menañ.

⁶⁵ Rahn Pilato ri se sahn:

—Nga sandádo chenun se min. Cuiquenda nchuhn sahn, cuahtenan se cudádo yayan me nduhca che nahn ne.

⁶⁶ Tuhme chahn sahn chahn, chaconahn se sello chende yayan me, ne chaconahn se sandádo chahn, din se cudádo.

28

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Tama ro me, ro che ndeva ndate ne, cuahn María yahn yan Magdala nduco María che tama me vatiyan dahca nan yayan me. ² Adenan chiya ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs, chehnevi ye tu che ndi chendevah yahn yayan me, ne chihnde ye menañ. Numanahn min ne, ama dito nuhn yahn. ³ Angel me ne, ama diyahn ro ye, ne tino yahn ye ne, ama cua nduhca che ro ihve. ⁴ Ndhichero sandádo chahn ángel me, ne ama dihya se chi, nde tuno ndoh se che vah se. Van canedihya min ne, nde chih yute se man, nde chi i se man. ⁵ Rahn ángel me ri ye ihyan ndahta chahn:

—Hua dihya nchuhn co. A devanó che nda ne ndihchero ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenah yah ye. ⁶ Metah ye muhn, te a ntuche ye

vān tenahn nduhçā che a rahn ye ro menān. Cochi ne ndihchero ne chete yayan nān che quendite ye. Metah ye min. ⁷ Tuhme cuahn ne tenun tenun no çahma ne co ne ihyān apóstol yahn ye che a ntuche ye vān tenahn, ne çahn ye eṣtādo yahn Galilea tahque menān ca che co nchuhn. Min ndihchero ne ihyān. A chemin no che va che có nchuhn.

⁸ Ihyān ndahta chahn ne, quenun ca canedihya ihyān, te āma dihya ye chi. Tuhme conahn ye rano ye, āma yeno ye, quengo ye ndudo yahn ihyān apóstol. ⁹ Ura min chihnde ro Dihvo vo nān ihyān chahn, ne neçāh ye Dendiohs ihyān. Tuhme chahn ndā ihyān chahn nān ye, ne chehntihya ye chahtemahn ye çah ye, ndeva ye yavenān ye. ¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyān chahn:

—Hua dehve rahco nchuhn. Cuahn ne co ne ihyān apóstol yāhn che çahn eṣtādo yahn Galilea, ne min ndihchero ye u.

Chinun chidocuyan ndinan sandādo

¹¹ Numanahn che cuahn ihyān ndahta chahn ne, chenahn āma o sandādo che chenān se cudādo yayan me, chengo se chidocuyan ndinan chahn nducuahn che chi. ¹² Chidocuyan ndinan chahn ne, ntuhno se nduco sahn intiyaahn, ne āma ndeh tume çah se sandādo chahn, ne rahn se ri se sahn:

¹³ —Nchuhn ne, çahma ne te chete rahn numanahn che vateyādo ne ne, ndā apóstol yahn sahn min, ndetendāh se sahn, quenda se sahn. ¹⁴ Me ndete che cadino gobernador ne, çahmanan nuhn nchuhn, ne hua dehva co yahn ne.

¹⁵ Chetaḥ sandādo chahn tume me, ne chacotuhn se ndudo nduhçā che çah cuandē chidocuyan chahn sahn, ne chihnde ndudo me vān ihyān naciōn yahn Israel nde mān ro cuh.

Çah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ihyān apóstol yahn ye

¹⁶ Me ihyān apóstol chahn ne, cuahn ye eṣtādo yahn Galilea, tingüete nān che a rahn Dihvo vo nduco ye ro menān me. ¹⁷ Min ndihchero ye Dihvo vo, ne ndeva ye yavenān ye. Ate āma o ye ne, rahco ye te ndiyu ihyān min. ¹⁸ Tuhme chahn ndā Dihvo vo nān ihyān chahn, ne rahn ri ye ihyān:

—U ne, nducote ndāhco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero mān, iyehñse mān, tāh ne, ¹⁹ chemin che rihquentiyón nchuhn che çahn ne nducuahn naciōn, cacuahn ne ihyān çava che cotahno ye u. Cuehdenune ne ihyān numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida mān, Dendiohs Daya mān, Vaco ndah yahn Dendiohs mān. ²⁰ Namin cuicuahn ne ihyān che dinahn ye nducuahn che a chihquentiyón nchuhn. Cuedevano ne te hua çahcomān nchuhn, te conducó nchuhn ro ro, nde ro che nto iyehñse. Tihçā co.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN MARCOS

Juan Bautista ne, chihcoyan ye ihyan cava che nevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Tuhca canan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs:

² Ihyan profeta Isaías dirun ye tuhca:

Rahn Dendiohs ri ye Daya ye: “Dechuh ama sahn che cuahndudo se ndudo yahn numanahn che metah cahn, cava che cahcoyan se ihyan che nevahnecon ye di.

³ Sahn min ne, conan se yahn nan che metah duhva, ne ndo dama ihyan, cahnevan ye ndudo yahn se. Cahn se tuhca:

Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne, te a cochi Dihvo vo.”

⁴ Ndudo min ne, chinahn cuahn che canan Juan Bautista rahndudo ye min yahn nan che metah duhva. Rahn ye ri ye ihyan che rahn ye rihnevan ye:

—Cuento ino nchuhn nunde yahn ne, cuedenune ne cava che nchahco Dendiohs yahn ne.

⁵ Ihyan yan Jerusalén man, ihyan yan chenahn estado yahn Judea man, ama yahn ye rahn ye rihnevan ye che rahndudo Juan. Rentuma ino ihyan chahn nunde yahn ye, ne rehdenune Juan ihyan ico Jordán.

⁶ Juan ne, quenun ye ama tino che ndindah nduco yudo yahn ite che duche te camello, ne quenun chete ye ama ima. Reh ye yahcadahn, ne rih ye nedih yahn che va van chano. ⁷ Rahndudo ye tuhca:

—Caviyan deman ne, nda ama ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenun cuma ye che co u. U ne, nde hua rigonun chihve nan ihyan min cava che conan ihyan nan ntiyon yahn ye. ⁸ U ne, atenan rehdenune nchuhn, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

⁹ Tahn min ne, chica Dihvo vo yan Nazaret, estado yahn Galilea, nda ye nan che quenun Juan, ne chehdenune Juan ihyan ico Jordán. ¹⁰ Cuahn che a ndiquenda Dihvo vo van nune ne, ndihchero ye che ndondah vahchetero, ne nduhca che ro ama icui ne, tuhca chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. ¹¹ Chihnevan ye ama ndudo che chica vahchetero che rahn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yenó ndoque.

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹² Chihno min ne, din Vaco Ndah yahn Dendiohs che cuahn Dihvo vo yahn nan che metah duhva. ¹³ Min quenun ye chete che o raco ro, ne chundah, sahn min che duche se Satanás ne, retumarande se ihyan. Quenun Dihvo vo nan che vate ite chano, ne nda angel, chinduco ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, canan redin ye ntiyon yahn ye

¹⁴ Adiva che chaconuhn sandado Juan Bautista vacoyahn ne, conahn Dihvo vo estado yahn Galilea, ne min rahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁵ Rahn ye:

—A tuno ro. Man ne, a nun cahcantiyon Dendiohs chedave yahn ihyan. Cuento ino nchuhn nunde yahn ne. Cuihahno ne ndudo ndah yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye cun sahn retah yahca cava che conduco se ihyan

¹⁶ Ama ro che quechica Dihvo vo cuahn chihito vine yahn Galilea ne, ndihchero ye Simón nduco dihno se, Andrés. Sahn chahn ne, sahn retah yahca, ne ura min ne, rih se yana yahn se chete vine me. ¹⁷ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn. Cuinduco ne u, ne nduhca che redin ne ntiyon retah ne yahca ne, tihca cacuáhn nchuhn ntiyon che cuacotuhn ne ndudo yáhn, cava che cotahno ihyan u, conduco ye u.

¹⁸ Ndetahno chihcoman sahn chahn yana yahn se, ne cuahn se chinduco se Dihvo vo.

¹⁹ Tah cuahn cava nan min ne, ntaca ye o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan. Chenun se chete barco, rentahyon nan se yana yahn se. ²⁰ Yahve ye sahn, ne chihcoman se chida se Zebedeo chete barco me nduco mozo yahn ye, ne cuahn se chinduco se ihyan.

Ama sahn che quenun vaco chihnga sahn

²¹ Adiva ne, nda Dihvo vo yan Capernaum nduco sahn chahn. Ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan ne, rahn Dihvo vo yaco yahn ihyan nación yahn Israel, ricuahn ye. ²² Rahn ino nducoyaca ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo, te tumacadino ye che quenana cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte che co che quenana cuma sahn devano ley che dirun Moisés. ²³ Min chete yaco me ne, quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Cah se:

²⁴ —Ndih, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che rechdenun ne yune yahn nuhn? ¿Taca che cochi ne decuihno ne nuhn? A devano duh ndih. Ndih ne, ihyan ndah che a va cade che dechuh Dendiohs cava che ndedevahn ye ihyan iyehse.

²⁵ Dihvo vo ne, chihco yudo ye yahn vaco chihnga me, ne rahn ye:

—¡Cuihnde dihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

²⁶ Tuhme din vaco chihnga me che ama rendoh sahn min. Ama cah, ne ndiquendah sahn. ²⁷ Rahn ino nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne tumerune vih ye:

—¿Deh che ri ne? ¿Deh conahn ndudo ra che ricuahn ihyan tih ne? ¡Ama chahte vederihquentiyon quenana cuma ye! ¡Rihquentiyon ye nde vaco chihnga che chenun ihyan che ndiquendah, ne redinahn yahn ye!

²⁸ Nduco tihca ne, ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo ne, ama nun chetuhn numachahte estado yahn Galilea.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón

²⁹ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete yaco me ne, cuahn ye nduco Jacobo man, Juan man, ndevaco Simón nduco Andrés. ³⁰ Indahn Simón ne, quendite ye, netah cah ihno ihyan. Ihyan ndevaco ye ne, rahn ye ri ye Dihvo vo che cah ye. ³¹ Tuhme chahn nda Dihvo vo, ne chetah ye tah ihyan min, ndedecuan ye ihyan. Ndetahno chavi ihno me yahn ye, ne cah ye, cheh ihyan chahn.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan cah

³² Cuahn che a chi chino me, ura che a chehche yahn ne, ihyan viyan ne, quenda ye ama yahn ihyan cah man, ihyan che chenun vaco chihnga ihyan man, nan Dihvo vo. ³³ A nahn nducoyaca ihyan yan ne, ndo dama ye chendevah. ³⁴ Din Dihvo vo che ndoyahn ihyan cah chahn, che ama ndeh

nan cah ndi ye, ne ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan. Ate hua cah yune ye che cahma duh ihyan ye, te a devano che Daya Dendiohs ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, quechica ye estado yahn Galilea, rahndudo ye

³⁵ Ama vatiyan dahca, ura che metah co dave ndah ne, necuan Dihvo vo, cuahn ye cuahn chihto yan, ne min covah ye. ³⁶ Tah cuahn adive ne, cuahn Simón nduco combiero yahn ye, quenuhn ye ihyan. ³⁷ Cuahn che ntaca ye ihyan ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Ama yahn ihyan nahn ndihchero ye ndih.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama te o yan che nino cava che cuahndudó min, te cava chemin che cochí.

³⁹ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn numachahte estado yahn Galilea. Rahndudo ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel, ne rendetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah che rechayute

⁴⁰ Ama yune ne, ama sahn che ndi se cah che rechayute ne, cuahn nda se nan Dihvo vo. Chehntihya se nan ye, ne rahn se:

—Ndete che nahn ne ne, co din ne che ndoyahn.

⁴¹ Dihvo vo ne, quenan vahino ye sahn. Nahn tah ye sahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Conán di. Man ne, a ntoyehn.

⁴² Ndetahno chavi cah che rechayute se me, ne ndoyahn se. ⁴³ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se. Ama cah ye cudado sahn, ne rahn ye:

⁴⁴ —Condihche. Condiccate cahme nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyehn. Tahque ndah ne, cuehn nan chidocuyan, ndihche ye di, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che codevano nducoyaca ihyan che a ntoyehn.

⁴⁵ Sahn min ne, conahn se, ate hua dinahn se. Canan rente se nduhca che chahno se chi, ne ama chetuhn ndudo me, nde ametah chi chenda Dihvo vo nde ama yan ura che co nchanan ihyan viyan ihyan. Tahque ndah ye ne, quechica ye ama lado, yahn nan che metah duhva. Ate atanoca nduh, min rahn ihyan yahn nducuahn yan rendihchero ye ihyan.

2

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹ Chihno neve ro ne, chenda tun Dihvo vo yan Capernaum, ne ihyan yan min ne, checadino ye che quenun ye ama cuan vah. ² Ndetahno ndo dama ama yahn ye nde nan che cuahtendi ye chendevah ametah. Rahndudo Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn. ³ Ura min ne, nda cun ihyan, nda ye ama sahn che ndi cheche se. ⁴ Ate nducote ama yahn ihyan chenun ye min ne, hua chi chuh ye chendevah, chenda ye nduco se nan Dihvo vo. Tuhme nda ye sahn tin vah, ne min ntihne ye ama ndi ima vah cuahn nan che quenun Dihvo vo. Cuahn che ndahcondah ye ama ive nan ima vah ne, ndedevah ye yundo nan che quendite combiero yahn ye, nda se nan Dihvo vo. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dayá, a nchahcó nunde yehn.

⁶ Min vate ama o sahn devano ley che dirun Moisés, ne rendedecadino se: ⁷ “¿Dehra cuande che tihca rahn sahn tih?, te reducherino se Dendiohs che tihca rahn se. Ametah nde ama ihyan iyehense che co nchahco ye nunde,

atenan Dendiohs.”⁸ Ndetahnó checadino Dihvo vo che tihça rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che tihça rendedecadino nchuhn?⁹ Co rahco ne che tahque ndah che cahmá có sahn che necuan se, cotah se yundo yahn se, ne çaça se, che co che cahmá che a nchahcó nunde yahn se.¹⁰ Man ne, çaça che cadino nchuhn te, u che rinducó nducoyaca ihyan, va vederihquentiyon yáhn çaça che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehnse cuh ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

¹¹—Ráhn ri di, cuenecuen, cotah yundo yehn, ne conahn ndevaque.

¹²Ndetahnó necuan se, chetah se yundo yahn se, ne conahn se. Chuh se mendahn yahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne ama rahn ino ye. Rendeve ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne rahn ye:

—Nde ama yune hua ndihchero vo vederihno che tuhça.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

¹³Cuahn tun Dihvo vo cuahn chihto vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyan rahn ye rendo dama ye nan ye. Min ricuahn Dihvo vo ihyan chahn.¹⁴ Cuahn nan che chuh Dihvo vo ne, ndihchero ye Leví, daya Alfeo. Va se nan mesa nan che rica se tume cade iyo. Rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndetahnó necuan se, chinduco se ihyan.

¹⁵Ama yune cuahn che va Dihvo vo chete vaço Leví ne, reh ye nan mesa nduco ihyan che rahn nduco ye. Ama yahn sahn nunde, chenun van sahn rica tume cade iyo man, vate se nduco ye, te ama yahn ri se che chinduco se ihyan.¹⁶ Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, ndihchero se che reh Dihvo vo, rih ye dama nduco nducoyaca sahn nunde chahn, ne rahn se ri se ihyan che rahn nduco ye:

—Hua ndahça che reh sahn ricuahn yahn nchuhn, rih se dama nduco sahn rica tume cade iyo man, sahn nunde chenhahn man.

¹⁷Cuahn che chihnevan Dihvo vo che tihça rahn sahn chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sahn doctor. Ate ihyan che cah ye ne, rendotenan ye sahn. Atihnoca u, te ndá, conán ihyan nunde çaça che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu çaça ihyan che metah nunde yahn ye che rahco ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che hua rahte ihyan apóstol yahn ye yahte

¹⁸Ama yune ne, sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte. Ro min ne, cuahn ama o ihyan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo: —¿Dehco che hua rahte sahn che rahn nduco ne yahte?, te sahn fariseo man, sahn che rahn nduco Juan Bautista man ne, rahte se yahte.

¹⁹⁻²⁰Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. Ate ndete che denan ndá sahn che tan se nduco se, nda se sahn ne, tuhme cuahte ye yahte. Atihnoca ihyan che rinduco ye u, te numanahn che nducó ihyan ne, metah deh cuande che cuahte ye yahte. Ate cuahn che ndá sahn che hua ri rendihche se u, nda se u ne, tuhme che cuaco, cuahte ye yahte.

²¹Ndete che nedin dama nchuhn ndudo ra che ricuáhn nduco costumbre ndico yahn ne ne, anduhneca ndete che necahn ne ama ndi tino ra nan ama tino ndico. Ndete che tihça din ne ne, cuahn che ndeva doh tino ra me ne, nde tahque ndeh tino ndico me.

²² Namin anduhneca ndete che cuih ne vino ra chete ima ndico, te din vino me che condan ima ndico me, ne conda nde vino me man, nde ima me man. Chemin che vino ra ne, nahn che cuih ihyan chete ima ra.

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo, cheh ye ro che rahtetuhno ihyan

²³ Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Nduco che chi cuico ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye ama o indo trico, reh ye ndute yahn. ²⁴ Ndiherero ama o sahn fariseo che tihca din ye, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condihche ne. ¿Deh cuande che tihca redin sahn che rahn se nduco ne?, te man ne, ro che rahtetuno ihyan, ne a ndihquentiyon Dendiohs che hua din vo ntiyon ro kuh.

²⁵⁻²⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Anduhneca ndete che hua rendihchenan nchuhn nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che quenan Abiatar chidocuyan che tahque ndinan. Chi cuico ye, ne ametah che cheh ye. Chemin che chenda ye chete yaco, ne cheh ye pan che va min. Namin cah ye, cheh combiero yahn ye. Pan chemin chan ne, a ndi vedino nan Dendiohs, ne a nihnde cade che hua co cheh nde ama ihyan, atenan chidocuyan. Ate nde nduco nduh ne, hua quendihco ye nunde.

²⁷ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco sahn chahn:

—Chihco Dendiohs ro che cuahtetuhno ihyan cava che ndah yahn ihyan, ndiyu cava che ndere ndeva ye ro min. ²⁸ Cuedevano nchuhn te a u che rinduco nducoyaca ihyan che rihquentiyon nde nducuahn che redin ihyan ro che rahtetuhno ye.

3

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tah se

¹ Tama ro che rahtetuhno ihyan ne, chenda Dihvo vo chete yaco, ne min quenun ama sahn che ndi cuma tah se. ² Namin min chenun ama o sahn fariseo, nahn ndihchero se ndete che din Dihvo vo che ndoyahn sahn min ro che rahtetuhno ihyan, cava che caca nunde se yahn ye che rahcotahn ye yahn ley che dirun Moisés. ³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuenequen. Cuandi mendahn.

⁴ Tuhme tumerune ye sahn chahn:

—¿A ndahca che ndah din vo ro che rahtetuhno ihyan, o din vo che hua ndah ne? ¿A conan vo ihyan, o cahcoman vo ihyan che coh ye ne?

Ate hua ntaquino se deh che ndahconan se yahn ye. ⁵ Chi tan Dihvo vo, ne chaconan ye ndihchero ye sahn chahn. Ama chi ran ye yahn che cheche chedave yahn se. Tuhme rahn ye ri ye sahn min:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndetahn ndoyahn se. ⁶ A ura min no ndiquendahn sahn fariseo chahn chete yaco me, ne ndo dama se nduco sahn che chinduco se Herodes, ntuhno se nduco vih taca din se che cahno se Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan chiho vine yahn Galilea

⁷ Adiva ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye chiho vine yahn Galilea, ne ama yahn ihyan che vate ye estado yahn Galilea cuahn ye dama nduco ye. ⁸ Namin ihyan che vate ye estado yahn Judea man, ihyan che vate ye yan Jerusalén man, ihyan che vate ye yahn yahn Idumea man, ihyan che vate ye tama lado ico Jordán man, ihyan che vate ye nino yan Tiro man, yan Sidón man ne, ama yahn ye checadino ye yahn vederihno che redin Dihvo

vo, ne rahn ye rendihchero ye ihyan. ⁹ Nducote ama chidama ihyan ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye che cahcoyan ye ama barco nan che conun ye, te ama ndito cahche ihyan nan ye. ¹⁰ A nedin Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyan chahn, ne chemin che nducoyaca ihyan cah che chenun ye min ne, nde tuno regunda vih ye che nahn nahn tah ye ihyan cava che ndoyahn ye. ¹¹ Namin nduco ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne rahn nda ye nan Dihvo vo, rendave ye ndiyahn, ne rahn ye ri ye ihyan numa dito ye:

—Ndih che Daya Dendiohs.

¹² Ate Dihvo vo ne, ama chihco yudo ye yahn vaco chihnga chahn che hua cahma duh ihyan ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, tendahnun ye ndichio ihyan apóstol yahn ye

¹³ Chihno min ne, cocha Dihvo vo ama tingüete. Min yahve ye ihyan che nahn ye, ne nda ihyan chahn nan ye. ¹⁴ Van ihyan chahn tendahnun ye ndichio ihyan che conduco ye ihyan man, che dechuh ye ihyan, cuahndudo ye ndudo yahn ye man. ¹⁵ Namin cah ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyan chahn cava che ndetenda ye vaco chihnga che chenun ihyan man, cava che din ye che ndoyahn ihyan cah man. ¹⁶ Van nducoyaca ihyan che tendahnun ye ne, nduco ama ihyan che duche ye Simón. Chaconahn Dihvo vo che duche ihyan min Pedro. ¹⁷ Tama ye ne, duche ye Jacobo, daya Zebedeo. Tama ye ne, duche ye Juan, dihno Jacobo. Ihyan che o chahn ne, chaconahn Dihvo vo che duche ye Boanerges, che nahn cahma Ihyan che doh ino ye. ¹⁸ Tama te o ye ne, duche ye Andrés man, Felipe man, Bartolomé man, Mateo man, Tomás man, Jacobo, che daya Alfeo man, Tadeo man, tama Simón, ihyan min che chinduco ye partido yahn Cananeo ro menan me man. ¹⁹ Van ihyan chahn ne, namin nduco ama se che duche se Judas Iscariote. A sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo adiva.

Ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndedecadino ye yahn ye che metah va cuaco dave yahn ye

Chihno min ne, conahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol che ndichio chahn. ²⁰ Cuahn che a nta ye ne, ndaconan ndo dama ama yahn ihyan, che nde hua rinun yahn ye che cheh ye. ²¹ Cuahn che checadino ihyan yahn ye che nde metah rinun yahn che cheh ye ne, cuahn ye quengua ye ihyan, te rahnco ye te ametah va cuaco dave yahn ye.

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahn se te quenun vaco chihnga Dihvo vo Jesucristo

²² Ama o sahn devano ley che dirun Moisés, che chica se yan Jerusalén ne, rahn se yahn Dihvo vo:

—Ihyan tih ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinan se yahn vaco chihnga. Chemin che ri rendetenda ye vaco chihnga che chenun ihyan.

²³ Tuhme yahve Dihvo vo sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—A devano nchuhn che ndiyu chundah che rendetenda se vaco chihnga.

²⁴ Ihyan che vate ye rihquentiyon ye ne, ndete che cuahtechuma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. ²⁵ A namin no tun ihyan che chenun ye ama vah ne, ndete che cuahtechuma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cuahtenun ye min nduco vih. ²⁶ A namin no tun chundah ne, ndete che cuhma se nduco vaco chihnga che rihquentiyon se ne, cuihno vederihquentiyon yahn se.

²⁷ Namin cah Dihvo vo ama ejemplo sahn chahn, rahn ye:

—Ama sahn duco che condā se chete vaco ihyan che detino ye ne, atenan che dechiche se ihyan, tuhme co duco se yahn ye.

Tihca rahn ye te anduhneca ndete che a dechiche ye chundah, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se. ²⁸ Quendi Dihvo vo rahn ye:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nducuah nunde che rahtendihco ihyan, nde nducuah che chihnga rahn ye ne, co nchahco Dendiohs yahn ye. ²⁹ Ate ihyan che ducherino ye Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs yahn ye.

³⁰ Tihca rahn Dihvo vo, te sahn chahn ne, rahn se te quenun vaco chihnga ihyan.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

³¹ Chihno min ne, nda chaco Dihvo vo nduco dihno ye. Chahtendi ye cuahn chevah, ne dechuh ye che cah ihyan. ³² Ihyan che vate ye chihto nan Dihvo vo ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, rinuhn ye ndih.

³³ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te ihyan min che chacó man, ihyan chahn che dihnó man.

³⁴ Tuhme chaconan ye rendihchero ye ihyan che vate ye cuahn chihto nan ye, ne rahn ye:

—Nducoyaca ihyan che chenun ye muhn ne, rihno ihyan anduhneca ndete che chacó man, anduhneca ndete che dihnó man, ³⁵ te adecoduhno ihyan che runecade cochica ye nduhca che nahn Chidá ne, rihno ihyan anduhneca ndete che dihnó man, anduhneca ndete che cahvé man, anduhneca ndete che chacó man.

4

Ejemplo yahn ama ihyan che retuhdo ye trigo

¹ Tama yune cuahn che ricuahn Dihvo vo chihto vine yahn Galilea ne, ama yahn ihyan chidama ye chihto nan ye. Nducote ama chito ihyan ne, chemin che chenda Dihvo vo chete ama barco che va min, cuahn ye ino cun metro cuahn chihto, ne quendi ye ricuahn ye. Nducoyaca ihyan che chidama ye ne, vatendi ye ndiyahn chihto vine me, rihnevan ye. ² Dihvo vo ne, ama ndeh nan dehtenduh chicuahn ye ihyan chahn nduco ejemplo. Tuhca rahn ye ri ye ihyan chahn:

³ —Cuihcovan nchuhn. Cuahn ama ihyan, retuhdo ye ndute ndata.

⁴ Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune, ne nda yahda, cheh te. ⁵ Chera te neve ndute nan che tah ra yahn chenun van tu. Chemin ne, nun quenda, te hua ndeh yahn chendih. ⁶ Ate cuahn che quenda yahn ne, yuche yan, ne nducote metah cota yan dihyoduto ne, chihno tih. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chendih chano yan me, ne hua chi yahn. ⁸ Ate ndute che chera nan yahn ndah ne, ama ndah chi. Ama o duto ne, chi ndico ndiche ndute yahn. Tama te o ne, chi ino raco yahn. Tama te o ne, chi ama ciento yahn.

⁹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducoyaca nchuhn, condecadino ndah ne cava che conahn ne ejemplo min.

Dihvo vo Jesucristo ne, cah cuande ye deh cuande che deman nduco ejemplo ricuahn ye

¹⁰ Adiva cuahn che a nahn nducoyaca ihyan chihno conahn ye ne, quenah Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye man, nduco te neve

ihyan man. Chica ihyan chahn che cah cuande ye ihyan yahn ejemplo min.

¹¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cade te Dendiohs che co devano nchuhn yahn vederihquentiyon yahn ye. Ate ihyan che hua rinduco ye u ne, ricuahn ihyan deman nduco ejemplo, ¹² cava che ndihchero no ye, ate anduhneca ndete che hua ronan ye man, cahnevano no ye, ate hua conahn ye man. Nduco tihca ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, ne hua nchahco Dendiohs yahn ye.

Recah cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nducote hua chenahn nchuhn ejemplo min ne, *ztaca* co conahn ne ejemplo chenahn che va che nte? ¹⁴ Ihyan che retuhdo ye ndute ndata me ne, nduhca ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ama yahn ihyan. ¹⁵ Ama o ihyan chahn ne, ndetahno renda chundah, ne redin se che rinan ye ndudo che a chihnevan ye. ¹⁶ Ndute ndata che chera van tu me ne, nduhca ndudo me che rihnevan tama te o ihyan che renevahnecun ye numacuahn vedeyeno. ¹⁷ Ate nduhca ama chendata che hua rengu, che metah cotah yano dihyoduto ne, tihchan ihyan chahn, te hua riquendi ye. Cuahn che rechuhrih ye, o ndere redin ihyan nduco ye cava ndudo me ne, ndetahno rihcoman ye. ¹⁸ A namin no tun ndute che chera van chano van me ne, nduhca ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. ¹⁹ Ama rendedecadino ihyan chahn yahn ntiyon yahn ye ro ro man, rihchah man ye ihyan cava vedecuihca che va iyehhse cuh man, rahn co yahn ye ama ndeh nan dehtenduh che va man. Chemin che hua ri redin ndudo me che ndah nduco ye. ²⁰ Ate ndute che chera nan yahn ndah me ne, nduhca ndudo me che rihnevan tama te o ihyan. Nduhca ama chendata che ri ndico ndiche ndute yahn, nduhca tama che ri ino raco yahn, nduhca tama che ri ama ciento yahn ne, tihca redin ndudo me che ndah nduco ihyan chahn.

Ejemplo yahn candil

²¹ Namin nte Dihvo vo tama ejemplo. Rahn ye ri ye ihyan:

—Nde ama ihyan hua renahn yahn ye candil cava che tihyon ye man cajon, o man yundo. Renahn yahn ye cava che cahco ye nan che co ro dave numacuahn chete vah. ²² A tihnoca nducuahn ndudo che chenun ndeh che lado yahn ihyan, te andahre hua renahn ye meniyan, ate nda ro che va che conahn ye. ²³ Nducoyaca nchuhn, condedecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh.

²⁴ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado, te nahn che nduco cudado cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan che cahnevan ye nduco cudado ne, ndah conahn ye, nde tahque ndeh ca vededevano cah Dendiohs che conahn ye. ²⁵ Tihca, te ihyan che devano ye vededevano yahn Dendiohs ne, nde tahque ndeh ca cah Dendiohs che codevano ye. Ate ihyan che hua devano ye ne, nde conan ye dehtenduh che rihnevan ye.

Ejemplo yahn chendata che rihta

²⁶ Quendi Dihvo vo rente ye nduco ihyan chahn, ne rahn ye:

—Nduhca ndute ndata che rino ama ihyan ne, tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs. ²⁷ Ihyan min ne, riyado ye vino, ne ro ne, renecuan ye. Andahre hua devano ye taca va chendata yahn ye, ate chemin ne, riquendah, ne rihta. ²⁸ Yahn me ne, redin che ri yahn. Menan ne, riquendah

yāta yahn, ne adive ne, riquendāh yāma yahn. Tuhme ri ndute yahn.
²⁹ Cuahn che a cuma ne, ndetāhno cahca ihyān, te a ndā ro yahn.

Ejemplo yahn ndute ndata che duche mostaza

³⁰ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye ihyān chahn:

—Nté tama ejemplo çava che codevano nchuhn taça vederihquentiyon yahn Dendiohs. ³¹ Nduhca ndute ndata che duche mostaza che rino ihyān ne, tihça vederihquentiyon yahn Dendiohs. Chemin ne, tahque çahya che co tama nan ndute ndata che va iyehñse. ³² Ate adive che rehche ne, rihta nde tahque ri chahte che co tama nan chendata. Ama rihta nde ri redin yahda ndaque te van dune.

Nduhca che rente Dihvo vo Jesucristo ejemplo

³³ Nduco ndeh nan ejemplo nduhca ejemplo chahn ne, ricuahn Dihvo vo Ndudo yahn Dendiohs ihyān chahn nduhneva che co conahn ye. ³⁴ Demañ nduco ejemplo ricuahn ye. Ate cuahn che a demañ ye nduco ihyān apóstol yahn ye ne, reça cuande ye ihyān chahn nducuahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihco dihn ye yuhne tan

³⁵ Ro min cuahn che chi man ne, rahñ Dihvo vo ri ye ihyān apóstol yahn ye: —Cuhn vo nduco nchuhn viche laço çah.

³⁶ Tuhme chihcomañ ihyān chahn nducoyaça ihyān che chenun ye min, ne chahtenun ye chete barco nan che quenun Dihvo vo, cuahn ye nduco vih. Namin cuahn tama te o barco nduco ye. ³⁷ Ura min canañ ama rano yuhne, ne ndedecuan nune vine me. Chendā nune chete barco me, nde a rito. ³⁸ Dihvo vo ne, quenun ye cuahn çah barco me, quiyado ye, queta ye ama almada. Ndedetuhche ihyān chahn ihyān, ne rahñ ye ri ye ihyān:

—Ihyān Ricuahn, ¿a hua cuande yahn ne che ndere coh vo muhn?

³⁹ Tuhme necuan Dihvo vo, chihco dihn ye yuhne me, ne rahñ ye ri ye vine me:

—Cuihnde dihn. Ngüen.

Ndetāhno chehuan yuhne me, ne ama quendite dihn vine me.

⁴⁰ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyān chahn:

—¿Dehco che redihya nchuhn ri? ¿A hua ritahno ne?

⁴¹ Tuhme ama rahñ ino ihyān chahn, ne rahñ ye ri ye vih:

—¿Duhra ihyān cuh che nde yuhne, nde vine, redinahñ che rihquentiyon ye?

5

Ndetendāh Dihvo vo Jesucristo ama yahñ vaco chihnga che chenun ama sahn yan Gadara

¹ Ndā Dihvo vo nduco ihyān apóstol yahn ye tama laço viche vine me, yahñ yahn yan Gadara. ² Cuahn che ndiquenda ye chete barco me ne, ndā ama sahn che chenun vaco chihnga sahn, chica se nan yayan. ³ Min nan yayan che vaco se. Nde ama ihyān hua co dechiche ye sahn, nde huane nduco cadena. ⁴ Ama ndeh yune redechiche ihyān tah se man, çah se man, ate rihno rendeh se cadena. Nde ama ihyān hua richa ye çahco dihn ye sahn. ⁵ Nde ro nde rahñ rechica se van chano man, nan yayan man, rah se man, renun yah man se sahn nduco tu man. ⁶ Ate ro min cuahn che ndā Dihvo vo ne, chinan se ihyān, ne cuahn se rano se chehntihya se nan ye. ⁷ Numa dito se çah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo ye, ¿dehco che recahdenun ne yune yáhn? Nde muhn nde nan Dendiohs, cahmá có ndih che hua din ne che chuhrihn.

⁸ Tihca rahn se, te Dihvo vo ne, a chihco yudo ye vaco chihnga chahn, ne rahn ye:

—Vaco chihnga, ¡cuendiquendañ nchuhn! ¡Cuihcomañ ne sahn tih!

⁹ Tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Legión duché, te ama yahn ri nuhn.

¹⁰ Tuhme ama rica se che hua dechuh ye vaco chihnga chahn ama lado.

¹¹ Min nino van chano ne, chenan ama yahn cuche reh te. ¹² Ama rica vaco chihnga chahn ihyan:

—Cuedechuh ne nuhn cava che conda nuhn cuche sih.

¹³ Cah yune Dihvo vo, ne ndiquendañ vaco chihnga chahn sahn min, ne chenda cuche chahn. Tuhme nduh che o mil cuche chahn ne, cochahn te rano te, cheranun te chete vine me, ne chih nducoyaca te.

¹⁴ Sahn che redin se cudado cuche chahn ne, dihya se chi, ne chano se. Cuahn se, ngu se ndudo yahn ihyan che vate ye viyan man, rancho man.

¹⁵ Tuhme cuahn ihyan chahn ndihchero ye deh che chi. Cuahn che nda ye nan Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn che chenun vaco chihnga sahn ro menan me. Min va se, a ntonun se tino yahn se. A va cuaco dave yahn se, ne dihya ye chi. ¹⁶ Tuhme ihyan che ndihchero ye deh che chi ne, necah cuande ye ihyan che nda chahn, deh che chi yahn sahn min man, deh che chi yahn cuche chahn man. ¹⁷ Tuhme canan ihyan chahn rica ye Dihvo vo che ndaca ye yan min, nahn ye.

¹⁸ Cuahn che chenda Dihvo vo chete barco me che nahn ye ne, rica sahn min ihyan che cah yune ye che conduco se ihyan. ¹⁹ Ate hua cah yune ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Conahn cuahn ndevaque nan che chenan ihyan yehn. Cahme co ihyan yahn vederihno chahte che din Dihve Dendiohs ndoque man, nduhca che quenan vahino ye di man.

²⁰ Tuhme conahn se yan vaco se nino yan Decápolis. Ama rente se yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se, ne ama chahn ino nducoyaca ihyan.

Rica Jairo che din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn tahn dihn daya se

²¹ Cuahn che nta Dihvo vo lado cuh yahn vine me ne, ndo dama ama yahn ihyan nan ye. ²² Ura min ne, nda ama sahn ndinan yahn yaco che duche se Jairo. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se chehtihya se nan ye.

²³ Chica se favor dihyan, ne rahn se:

—Tahn dihn dayá, ama tahn ndi te, adeche coh te. Cuhn vo nduco ne, nahn tah ne tahn cava che ndoyahn te.

²⁴ Tuhme cuahn Dihvo vo nduco se, ne ama yahn ihyan nduco ye ihyan, nde tuno chi chiche cuahn ye. ²⁵ Min van ihyan chahn ne, nduco ama ndahta che cah te. Rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenan cah min tahn. ²⁶ Ama dico sahn doctor tahn, ate ndere rechuhrihn te, te hua ndoyahn te. Chihno toh te nducuahn yahn te che va, ate nde tahque ri dito cah yahn te. ²⁷ A chihnevan tahn min che rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne din te fuerza che nda te van ihyan. Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, ne nahn tah te tino yahn ye. ²⁸ Tihca din te, te rahco te: “Ndete che co cade nahn tah a mare tino yahn ye ne, ndoyahn.” ²⁹ Ndetahno chehuan cah

yahn te, ne checadino te che a ndoyahn te. ³⁰Tuhme checadino Dihvo vo che chinahn ama vederihno, ne ndaconan ye tumerune ye:

—¿Duh nahn tah tino yahn ne?

³¹Rahn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—A rendihchero ne te ama ndito cahche ihyan nan ne. ¿Dehco che tumerune ne: “Duh nahn tah tino yahn ne?”

³²Ate raconan muhn raconan min Dihvo vo, rendihchero ye cuahn chihto nan ye duh che nahn tah tino yahn ye. ³³Tahn min ne, nde tuno rendoh te che vah te. Chahn nda te, chehtihya te nan ye, ne necah cuande te ihyan nducuahh che chahn te chi. ³⁴Rahn ye ri ye tahn:

—Dayá, nducote chitehne ne, a ndoyehn. A co nahn ndevaue ndete che nehn. Hua dehve rahque, te a ndoyehn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn daya Jairo

³⁵Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama o ihyan ndevaco Jairo, ne rahn ye ri ye sahn:

—A chih tahn daya ne. Ametah deh cuande che denduh ne Ihyan Ricuahh cava che cahh ye.

³⁶Chihnevan Dihvo vo che rahn ihyan chahn, ate hua tumacah ye. Rahn ye ri ye Jairo:

—Hua te co ran. Cuitehne che co conán di.

³⁷Tuhme quendi ye cuahn ye nduco Jairo, ne atenan Pedro man, Jacobo man, Juan che diho Jacobo man, cahnecon ye che cuahn ye nduco ye.

³⁸Cuahn che nda Dihvo vo vaco Jairo ne, ndihchero ye che ama yahn ihyan chenun ye min, raco ye man, rah ran ye man. ³⁹Tuhme chenda ye chete vah, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿Dehco che ama rah ran nchuhn man, raco ne man?, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁴⁰Ate chihyon nan ihyan chahn ihyan. Tuhme ndetendah vah Dihvo vo nducoyaca ye, ne cuahn ye nduco chida tahn dihn me man, chaco te man, ihyan che nduco ye man, chenda ye nduco vih nan che quendite te. ⁴¹Chetah ye tah te, ne rahn ye devaco yahn ye:

—Talita cumi —che nahn cahma: Tahn dihn, cuenecuen.

⁴²Tahn dihn me ne, a ri te ndichio nduyo. Ndetahno necuan te, canan rica te, ne ama cuahn ino ihyan chahn. ⁴³Ama chihco yudo Dihvo vo che hua duhva cahma che ndedetuhche ye tahn, ne rahn ye ri ye indihthe yahn te che cah ye, cheh te.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ntq ye yan vaco ye Nazaret

¹Chica Dihvo vo yan Capernaum, ne conahn ye yan vaco ye Nazaret nduco ihyan apóstol yahn ye. ²Ama ro che rahtetuhno ihyan ne, chenda ye chete yaco, chicuahn ye. Ama yahn ihyan chihnevan ye che ricuahh ye, ne ama rahn ino ye. Rahn ye van man ye nduco vih:

³—Ihyan tih che vicheyahn me. María che chaco ye. Jacobo man, José man, Judas man, Simón man, a sahn chahn che diho ye. Muhn yan vaco vo vate tahn cahve ye.

Nducote a rendihche ihyan Dihvo vo che min chihta ye ne, chemin che hua nevahnecon ye ihyan. ⁴Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Numachahte va vedeyahino nduco ihyan profeta. Ate ihyan yan vaco ye man, ihyan yahn ye man ne, hua yahino ye ihyan.

⁵ Nducote cheche chedave yahn ihyan yan chahn ne, ama o no vederihno din Dihvo vo yan min. Nahn tah ye ama o ihyan cah, din ye che ndoyahn ye.

⁶ Rahn ino Dihvo vo yahn che hua chitahno ihyan yan vaco ye ihyan. Chihno min ne, cuahn ye nduh yan nduh yan che nino, quendi ye ricuahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh ye ihyan apóstol yahn ye che cahñ ye cuahn-dudo ye

⁷ Dihvo vo Jesucristo ne, cah ye nduh che ndichio apóstol chahn nan ye. Dechuh ye ihyan cade o cade o ye queri ama yan. Din ye che cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon, cava che cuahn che tahn nun ye ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, ndetendah ye vaco chahn. ⁸⁻⁹ Chihquentiyon ye che quenda ihyan chahn indahco yahn ye man, che tihyon cah ye ndaco yahn ye man, che conun ye ama no cahteca ye man. Ate dehtenduh chenahn ne, hua co quenda ye, nde huane dino man, nde huane pan man, nde huane tume man. ¹⁰ Namin rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Adecotino vaco ihyan nan che nevahnecon ye nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca ne yan. ¹¹ Ihyan yan che hua ntumanecun ye nchuhn man, che hua cahcovan ye che cuahndudo ne man ne, condaca ne yan vaco ye, ne condahde ne yaca che chenah cah ne, cava che tihca nahme ne ihyan che hua ndahca redin ye. Cuaco rahn ri nchuhn te cuahn che a nda ro che techecade Dendiohs nunde yahn nducoyaca ihyan ne, tahque chuhrihn ihyan chahn che co ihyan yan Sodoma man, ihyan yan Gomorra man.

¹² Tuhme cuahn ihyan chahn rahndudo ye che nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye. ¹³ Namin retendah ye ama yahn vaco chihnga che chenun ihyan, ne racotahme ye aceite ama yahn ihyan cah, redin ye che rendoyahn ye.

Nduhca che chih Juan Bautista

¹⁴ Ro min ne, ama rente ihyan yahn vederihno che redin Dihvo vo, ne checadino rey Herodes. Tuhme rahn rey me:

—A ntuche Juan Bautista van tenahn. A ihyan min che redin ye vederihno che tihchan.

¹⁵ Nahn ihyan ne, rahn ye te ihyan profeta Elías che quechica ye. Nahn tun ihyan ne, rahn ye:

—Ihyan cah ne, ama ihyan profeta nduhca ihyan profeta che chahte ye a rahn me.

¹⁶ Ate hua chitahno Herodes che rente ihyan chahn, ne rahn se:

—Ihyan cah ne, Juan Bautista ihyan. A ihyan cah che chihquentiyon sandado che chihca yan se dando ye. Man ne, a ntuche ye van tenahn.

¹⁷ Tihca rahn rey me, te a man se chihquentiyon se sandado che din se preso Juan, chaconuhn se ihyan vacoyahn, dechiche se ihyan nduco cadena. Tihca chahno chi Juan, te tihca nahn Herodías, tahn ndahta yahn Felipe, sahn min che dihno rey me. Rey me ne, ndere quenah se nduco te. ¹⁸ A rahn Juan ri ye rey me:

—Hua ndahca redin ne che quenah ne nduco ndahta yahn dihno ne.

¹⁹ Nducote tihca rahn Juan ri ye rey me ne, chemin che ama nahn cahno Herodías ihyan. Ate hua chi chihno te ihyan ura min. ²⁰ Herodes ne, renevahnecon se Juan, te a devano se te ihyan min ne, ihyan ndah ye, ndiyu ihyan nunde ye. Chemin che hua rahnecon se che cahno te ihyan. Cuahn che rihnevan rey me che rente Juan ne, andahre hua ndah renahn se, ate rihnevan se numacuahn vedeyeno. ²¹ Ate nda ama ro che ndahca chahno Herodías chi. Din rey me vihcoduche se, ne rechah se reh nducoyaca intiayahn

yahn se man, ihyan ndinan yahn sandado yahn se man, ihyan nahñ che vate ye estado yahn Galilea man. ²² Ura che a vate vihco ye ne, chenda tahn daya Herodias, ndeh te, ne rey me nduco ihyan che vate ye reh ye nduco vih ne, ama cah yeno ihyan. Tuhme rahn rey me ri se tahn:

—Cuique adecodehno che nehn, ne té di.

²³ Cah se ndudo yahn se tahn, ne rahn se:

—Adecodehno che nehn, andahre mahn va nan che rihquentiyón, té di.

²⁴ Ndiquendah te, ne cuahn te cacarune te chaco te, ne rahn te:

—¿Deh cacá?

Ndahconan chaco te:

—Cuique tin Juan Bautista.

²⁵ Ndetahno chenda tun te nan che quenun rey me, ne rahn te ri te sahn:

—Man ne, nahñ che te ne u meniyon tin Juan Bautista chete ama cuh.

²⁶ Tuhme ama chi ran rey me. Ate nducote a cah se ndudo yahn se tahn nan nducoyaca ihyan che vate ye min nduco se ne, chemin che dinahn se ndudo yahn se. ²⁷ A ura min no chihquentiyon se ama sandado che cahñ se ngua se tin Juan. ²⁸ Chahn sandado me vacoyahn, chihca yan se dando Juan. Quenda se tin ye chete ama cuh, ne cah se tahn. Tahn min ne, quenda te cah te chaco te.

²⁹ Cuahn che checadino ihyan che chinduco ye Juan te a chih ye ne, chahn ye chengua ye ihyan, ne chihche ye ihyan.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

³⁰ Adiva ne, ndaconan ihyan apóstol chahn, ndo dama ye nduco Dihvo vo, ne necah cuande ye ihyan nducuahn che din ye man, nducuahn che chicuahn ye man. ³¹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn ama cuan nan che deman, cuahtetuhno vo tah.

Tihca rahn ye, te ama yahn ihyan, ihyan che renda ye man, ihyan che renahn ye man, ne nde che cheh ye hua rinun yahn ye. ³² Tuhme quenun Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apóstol chahn, ne cuahn ye ama cuan nan che metah duhva. ³³ Ate ama yahn ihyan ndihchero ye che cuahn ye, ne nchanan ye ihyan. Tuhme chica ihyan chahn yan vaco ye, ne rica cah ye, cuahn ye cuahn nan che cuahn Dihvo vo, nde tahque nun nda ye min. ³⁴ Cuahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, ama yahn ihyan ndidama ye. Quenan vahino ye ihyan chahn, te nduhca itecuche che metah duh che redin cudado ite ne, tihchan ye. Tuhme canan Dihvo vo, chicuahn ye ihyan ama ndeh nan dehtenduh. ³⁵ Cuahn che a chi chino me ne, nda ihyan apóstol chahn nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Muhn ne, yahn nan che metah duhva, ne man ne, a chi chino.

³⁶ Cuedechuh ne ihyan sih cuahn yan che nino, cava che cua ye che cheh ye, te muhn ne, metah deh che cheh ye.

³⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Nchuhn cocah ne, cheh ihyan sih.

—Tumerune ihyan chahn ihyan:

—Nahn o ciento tume denario che cua nuhn pan, cheh ihyan sih. ¿A nahn ne che tihca din nuhn ne?

³⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn? Cuahn ne quendihchero ne.

Cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Va uhn pan nduco o yahca.

³⁹ Dechuh Dihvo vo ihyan apóstol chahn che cahma ye nduco nducoyaca ihyan che cuahte ye nan yune cue, codama ye ama ama cuan nduco vih.

40 Tihcā dinahn ye, ne āma o cuān ne, chahte āma ciento ye, ne tāmā te o cuān ne, chahte o raco ndiche ye. 41 Tuhme chetāh Dihvo vo nduh che uhn pān chahn nduco o yahca chahn. Cha yāco nān ye nān ro, ne cāh ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye pān chahn, ne cāh ye ihyan apóstol, cāva che cāh ye, cheh nducoyāca ihyan chahn. Namin yahca chahn ne, ndeh Dihvo vo, ne cheh nducoyāca ye. 42 Cheh ndah nducoyāca ihyan chahn nde nān che chito ihyan. 43 Adivē ne, nedin dāmā ihyan apóstol chahn nducuahn pān che ngāva, ne chi ndichio cuahte. Namin nedin dāmā ye che ngāva yahn yahca chahn. 44 Vān nducoyāca ihyan che cheh ye ne, nduco uhn mil ihyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nān nune vine

45 Ndetāhno dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan apóstol che condā ye chete barco me, chuh ye tāmā lādo viche cāh, cuahn nān yān Betsaida. Tuhme ndedechuh ye nducoyāca ihyan chenāh chahn. 46 Cuahn che ndedechuh ye ihyan chahn ne, cuahn ye āma tingūete cāva che covāh ye.

47 Cuahn che chi man me ne, a nde mendāh vine me cuahn barco me nduco ihyan apóstol chahn. Dihvo vo ne, a demān ye quenān ye tingūete me. 48 Ndiherero ye che āma chi cuno ihyan chahn che ricāhca ye barco me, te cuān nān che rechi yuhne cuahn ye. Adivē, ura che a nino co dave ne, cuahn Dihvo vo, rica ye nān vine me, nde a nahn chuhnan ye ihyan chahn. 49 Cuahn che ndiherero ihyan chahn che rica Dihvo vo nān vine me ne, rāhco ye te co vaco chihngā cochi, nde tuno cāh ye che vāh ye. 50 Nducoyāca ihyan chahn ne, ndiherero ye che cochi Dihvo vo nān nune, ate nducote hua nchanān ye ihyan ne, āma dihya ye chi. Ndetāhno rāhñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua dihya nchuhn co, te a u che cochí. Hua dehve rāhco ne.

51 Tuhme chendā ye chete barco me nān che chenun ihyan chahn. Ndetāhno chehuan yuhne me, ne āma rāhñ ino ihyan chahn. 52 Āma rāhñ ino ye, te nducote cheche chedave yahn ye ne, metāh cuihno conahn ye yahn vederihno che din Dihvo vo nduco pān chahn.

Ndā Dihvo vo Jesucristo yahn yahn Genesaret, ne din ye che ndoyahn ihyan cah

53 Cuahn che a chuh Dihvo vo nduco ihyan apóstol chahn tāmā lādo viche cāh ne, ndā ye yāhñ yāhñ Genesaret, ne dechiche ihyan chahn barco me chihto vine me. 54 Cuahn che a ndiquendā Dihvo vo chete barco me ne, ndetāhno nchanān ihyan yān min ihyan. 55 Tuhme cuahn ihyan chahn rano ye numachahte chihto yān, ne canān ye retechecān ye ihyan cah yahn ye nduco yundo, regu ye ihyan cuāhñ nān che quenun Dihvo vo. 56 Adecotino nān che rendā Dihvo vo, andahre yān cāhya mān, andahre yān rahte mān, andahre viyāta mān, min racondihte ihyan chahn ihyan cah yahn ye chihto yune. Rica ihyan chahn che cāh yune Dihvo vo cuaconāhñ tāh ihyan cah chahn andahre chihto tino yahn ye. Nducoyāca ihyan cah che chaconāhñ tāh ye tino yahn ye ne, ndetāhno ndoyahn ye.

7

Nduhcā che rahtendiho ihyan nunde

1 Sāhñ fariseo mān, sāhñ devano ley che dirun Moisés che chica se yān Jerusalén mān ne, ndo dāmā se nān Dihvo vo. 2-5 Sāhñ chahn nduco nducoyāca ihyan nāción yāhñ Israel chenāhñ ne, riquendí se costumbre che chiho ihyan ndico yāhñ se che reñano se tāh se ura che cheh se mān, ura che rendā se che rāhñ se ndihve mān. Rāhco se te nduco tihcā ne, redināhñ

se che rihquentiyon Dendiohs. Namin renano se vaso man, jarro man, dehtenduh chenahn che retoh se man. Ndihchero se che reh ihyan apóstol, ne hua renano ye tah ye nduhca costumbre yahn se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—¿Dehco che hua renano ihyan apóstol yahn ne tah ye ura che reh ye nduhca che chihco cade ihyan ndico yuhn vo ne?

⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—¡o nan o chende nchuhn! Riquendah cuaco nduhca che dirun ihyan profeta Isaías yahn ne tuhca:

Dendudo no che rahn sahn sih che ritahno se Dendiohs, te hua cuaco.

⁷ Nde hua cochihve che rendeva se yavenan Dendiohs, te ricuahn se costumbre yahn man se, redin ca se che vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁸ Tihca redin nchuhn. Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riguendi ne costumbre yahn man ne. Renano ne jarro man, vaso man, ama ndeh nan ca dehtenduh che tihchan redin ne.

⁹ ¡Ama vivo nchuhn che rahco ne! Riquendi ne costumbre yahn man ne, ne rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹⁰ Moisés ne, dirun ye tuhca: “Cuendeva yavenan chide man, yavenan cheque man.” Namin dirun ye: “Adecoduhno ihyan che cahva ye yahn chida ye o cahva ye yahn chaco ye ne, quenán cuma che cahno ihyan yan ihyan.” ¹¹ Ate ndotenan che quendi nchuhn vederihquentiyon min ne, ricuahn ne ihyan che cahma ye co ye indihnte yahn ye: “Hua co conán nchuhn, te nducuahn che va yahn ne, a ndihco mendahn che co vedino nan Dendiohs.” ¹² Adecoduhno ihyan che cahma ye tihca ne, redin nchuhn fuerza ihyan che dinahn ye, ne hua rahnecon ne che conan ye indihnte yahn ye. ¹³ ¡Ama ndeh nan ca dehtenduh che tuhchan redin nchuhn! Rihcoman ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riguendi ne costumbre yahn man ne.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ndiyu cava dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde

¹⁴ Nedin dama Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—Cuihcovan ndah nchuhn cava che conahn ne che cahma nduco ne:

¹⁵ Nducuahn che chihnga che riquendah chete chedave yahn ihyan ne, a cava chemin che chendihco ye nunde, ndiyu cava dehtenduh che reh ye.

¹⁶ ¡Cuihcovan ndah ne cava che conahn ne!

¹⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min, ndonda ye vah ne, chica ihyan apóstol ihyan che cah cuande ye ihyan deh conahn che nte ye me. ¹⁸ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Namin nchuhn dama ri ne nduco ihyan sih, te hua renahn ne. Nducuahn che reh ihyan ne, ndiyu cava chemin che chendihco ye nunde, ¹⁹ te vacochendereh yahn ye rahn, ndiyu chete chedave yahn ye.

Tihca chicuahn Dihvo vo che ndiyu cava dehtenduh che reh ihyan che chendihco ye nunde.

²⁰ Quendi ye, ne rahn ye:

—Nducuahn che chihnga che rendedecadino ihyan man, che redin ye man ne, a cava chemin che chendihco ye nunde. ²¹ Chete chedave yahn ihyan riquendah che chihnga rendedecadino ye man, reduco ye man, rihno vih ye man, ²² rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco ye nduco ye man, nahn yahn ye dehtenduh yahn ihyan man, rihncheh ye man, duhtuno ihyan ye man, ndere ihyan ye man, ve ye man, yade ye man, nine ye

man. ²³ Nducuahñ dehtenduh chemin chan ne, reconan chete chedave yahn ihyan, ne a çava chemin che chendihco ye nunde.

Ama tañh tãma naci3n ne, chica te Dihvo vo Jesucristo che conan ye tañh

²⁴ Chica Dihvo vo min, ne cuahn ye cuahn yahn yahn yan Tiro man, Sid3n man. Cuahn che nda ye ne, ndaça ye ama vah nan che conan ye. Hua nahn ye che cadino ihyan che min quenãn ye, ate a çade no che checadino ihyan. ²⁵ Min va ama tañh dihn che quenun vaco chihngã tañh. Ndetahno che checadino chaco te che ndã Dihvo vo ne, chahn te nan quenãn ye, ne chehntihya te nan ye. ²⁶ Tañh min ne, ndiyu tañh naci3n yahn Israel, te tañh tãma naci3n. A min Sirofenicia yan vaco te. Chica te Dihvo vo che ndetendãh ye vaco chihngã che quenun tañh dihn yahn te. ²⁷ Ate rañh Dihvo vo ri ye tañh:

—Ihyan yãhn ne, ama rendotenan ye che conãn ihyan. Ndete che conãn di ne, anduhneçã ndete che cahneví pañ che reh cheçahya, çãh, cheh yãhna.

²⁸ Ndaconan te, ne rañh te ri te ihyan:

—Dihvé, cuãco che rañh ne. Ate yãhna ne, rahtenun te man mesa, ne rendaçã dãche chende cheçahya reh te.

²⁹ Tuhme rañh ye ri ye tañh:

—Ndahçã ndaconen. Co nahn. Vaco chihngã me ne, a ndiquendãh tañh daye. ³⁰ Conãhn te, ne cuahn che ntã te ndevãco te ne, ntãça te dãya te che quendite te nan yundo. A ntiquendãh vaco chihngã me tañh.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sañh che nde chato se man, nde lihme se man

³¹ Chihno neve ro ne, ndaça Dihvo vo yahn yahn Tiro, nchuh ye yan Sid3n man, te neve yan çahya che nino yan Decãpolis man, ne ntã ye nan va vine yahn Galilea. ³² Min ndã ama o ihyan, nda ye ama sañh che nde chato se man, nde lihme se man, ne chica ye Dihvo vo che nahn tañ ye sañh, din ye che ndoyahn se. ³³ Quenda Dihvo vo sañh ama lado, ne terun ye ndutitãh ye iverevan se man, nahn tañ ye chihya se nduco nunedan ye man. ³⁴ Chenihyon nan ye cuahn nan ro, ne chenãhn ino ye che chi ndãche ye, ne rañh ye:

—¡Efata! —che nahn çãhma: ¡Condah!

³⁵ Ndetahno chihnevan se man, ndiquendãh çahn se man. ³⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che hua çãhma ihyan çahn taça çì che ndoyahn sañh min. Ate cuahn che rihquentiyon ye che hua çãhma ihyan ne, nde tañque racotuhn ca ihyan ndudo. ³⁷ Ama rañh ino nducoyãca ihyan, ne rañh ye:

—¡Ama ndahçã nducuahñ che redin ihyan cuh! Nde ihyan che chato ye ne, redin ye che ri rihnevan ye, ne ihyan che lihme ye ne, redin ye che ri rente ye.

8

Dihvo vo Jesucristo ne, çah ye, cheh cun mil ihyan

¹ Tañh min ne, ama yahn ihyan ndidãma ye nan Dihvo vo, ne ametah che cheh ye. Tuhme çah Dihvo vo ihyan ap3stol, ne rañh ye ri ye ihyan:

² —Renan vañin3 ihyan sih, te a ino ro che chenãn ye nduc3, ne man ne, ametah che cheh ye. ³ Ndete che ndedechũh ihyan che hua cheh ye ne, condave cuno ye cuahn yune, te nahn ye ne, yahn yan vaco ye.

⁴ Tuhme rañh ihyan çahn ri ye ihyan:

—Ate çdeh çah vo, cheh ye?, te muhn ne, metah dehva.

⁵ Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿Tava pan va yahn nchuhn ne?

Ndahconan ye:

—Ndache pan va yahn nuhn.

⁶ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo che cuahte nducoyaca ihyan ndiyahn. Chetah ye nduh che ndache pan chahn, ne cuahn che a necah ye nundihve cuahn Dendiohs ne, ndeh ye. Tuhme cah ye pan me ihyan apóstol chahn cava che cah ye, cheh nducoyaca ihyan. ⁷ Namin va neve yahca cahya, ne ndaconan cah Dihvo vo nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme dechuh ye ihyan apóstol chahn, cava che cah ye yahca me, cheh nducoyaca ihyan chahn. ⁸ Cheh nducoyaca ye nde nan che chito ihyan. Chihno min ne, nedin dama ihyan apóstol chahn nducuahn che ngava, ne chito ndache cuahte. ⁹ Ihyan che cheh ye ne, ri tenduh cun mil ihyan. Tuhme ndedechuh Dihvo vo ihyan chahn, ¹⁰ ne chenda ye chete ama barco nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih cuahn yahn yahn yan Dalmanuta.

Sahn fariseo ne, rica se che din Dihvo vo Jesucristo ama vederihno, ndihchero se

¹¹ Cuahn che nda ye min ne, nda neve sahn fariseo, ne canan rente se nduco Dihvo vo, retumarande se ihyan. Chica se che caca ye Dendiohs che conahn ama vederihno, ndihchero se. ¹² Ama chenahn ino Dihvo vo che chi ndache ye cava se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua ndahca che retumarande ye Dendiohs, rica ye ama vederihno ndihchero ye. Cuaco rahn ri nchuhn te Dendiohs ne, hua tumacah ye yahn ye.

¹³ Tuhme chihcoman ye sahn chahn, ne ndonda ye chete barco me, tuche ye tama lado viche yahn vine me.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, anduhneca ya yahn pan

¹⁴ Ihyan apóstol ne, chinan ye, hua quenda ye deh che cheh ye. Atenan ama pan nda ye. ¹⁵ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuihco nchuhn cudado. Hua tumacah ne yahn ya yahn sahn fariseo man, ya yahn Herodes man.

¹⁶ Tuhme canan rente ihyan chahn nduco vih:

—Tihca rahn ye, yahn che hua nda vo pan.

¹⁷ Checadino Dihvo vo che tihca rente ihyan chahn. Ate nducote a rahn ye yahn ndudo che ricuahn sahn chahn ndiyu yahn pan ne, chemin che chihya ye ihyan:

—¿Dehco che rahn nchuhn yahn che hua nda ne pan? ¿A hua retumacadino nchuhn? ¿Dehco che ama cheche chedave yahn ne? ¹⁸ ¿A nduhneca ndete che hua ro nan ne? ¿A nduhneca ndete che hua rihnevan ne? ¿A hua renecahco ne? ¹⁹ Cuahn che chihcacheh uhn mil ihyan nduco uhn pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndichio cuahte nedin dama nuhn.

²⁰ Namin no tun cuahn che chihcacheh cun mil ihyan nduco ndache pan ne, ¿tava cuahte pan che ngava nedin dama ne ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndache cuahte nedin dama nuhn.

²¹ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Me ¿taca che hua renahn ne?

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan ama sahn nan ve

²² Ura che nda Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye yan Betsaida ne, nda ama o ihyan nan ye, nda ye ama sahn nan ve, ne chica ye Dihvo vo che cuaconahn tah ye sahn, din ye che ndoyahn se. ²³ Tuhme chetah ye tah sahn nan ve ne, quenda ye sahn cuahn chihto yan. Nahn ye nunedan ye ndutinan se, ne tumerune ye sahn ndete che a ro nan se. ²⁴ Sahn min ne, ndihchero se cuahn chihto nan se, ne rahn se ri se ihyan:

—A ri ro nan ihyan che vatechica ye. Ate nduhca che ro yahn rahte, tihca ro ye.

²⁵ Nahn tah ye ndutinan se tama yune, ne ndetahno a chi ro nan ndah se.

²⁶ Tuhme ndedechuh ye sahn cuahn ndevaco se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Hua conda yan tih, nde hua cahme nduco nde ama ihyan sih taca chi che ndoyehn.

Pedro ne, rahn ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse

²⁷ Chihno min ne, quenda Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye nduco vih nan yan cahya cuahn chihto yan Cesarea de Filipino. Cuahn che chenun ye yune ne, tumerune ye ihyan chahn:

—¿Duh u, rahn ihyan ne?

²⁸ Ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ama o ihyan ne, rahn ye te ndih ne, Juan Bautista. Tama te o ye ne, rahn ye te ndih ne, Elías. Tama te o ye ne, rahn ye te ndih ne, ama cha ihyan profeta.

²⁹ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deh rahn ne yahn ne?

Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye ihyan:

—A ndih che a va cade che chi ne ndedevahn ne ihyan iyehanse.

³⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn che hua cahma ye chemin nduco nde ama ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te cahno sahn nunde ihyan

³¹ Tuhme cah cuande Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhríhn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, co tan se nducó, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, va che ntuché van tenahn.

³² Nduco chemin ne, cah cuande ndah Dihvo vo ihyan chahn nduhca che cuahno co ye. Tuhme quenda Pedro ihyan ama lado, ne yahve ye ihyan cava che hua cah yune ye che tihca cuahno co ye. ³³ Ate chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol chenahn, ne chihya ye Pedro:

—Di ne, ¡nduhca chundah, di! ¡Cuehn ama lado! ¡Hua din vahche yahn!, te di ne, ihyan iyehanse di, nde hua renehn che nahn Dendiohs.

³⁴ Ura min ne, cah Dihvo vo ihyan apóstol man, ihyan che chenun nduco ye man, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Hua co che dendudo no conduco ye u, te va che cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u, andahre conahn yah ye nan ama cruz cava. ³⁵ Tihca, te adecoduno ihyan che hua nahn cahco mendahn ye ihyan cava che conduco ye u ne, va che conda ye. Me adecoduhno ihyan che conduco ye u numacuahn chedave yahn ye ne, hua dehve din yahn andahre cahno sahn nunde ihyan yahn che ritahno ye u man, ndudo ndah yahn man, te ndevahn ye. ³⁶ Andahre nedin dama ihyan nducuahndevahca che va iyehanse, ate ¿dehca cochihve yahn ye ndete che va che

conda ye?, ³⁷ te hua cochihve vedecuihca ñan Dendiohs çava che ndevahn ihyan. ³⁸ Tihça, te adecoduhno ihyan che co cuihñan ye çava u man, çava ndudo yáhn man, ñan ihyan nunde che rahcotáhn ye yahn Dendiohs ne, namin u che rinducó nducoyaca ihyan ne, co cuihnán çava ye ro che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ndá nduco ángel ndah.

9

¹ Quendi Dihvo vo rahn ye nduco ihyan chahn:

—Cuçco rahn rí nchuhn te ama o ihyan che chenun ye muhn nduco vo ne, vate ca ye iyehñse ndá ro che numacuahn vedeyudo conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndo diyahn ye

² Chihno an ro me ne, quenda Dihvo vo Pedro man, Jacobo man, Juan man, cuahn ye nduco vih ama tingüete. Min ndo diyahn ye ñan ihyan chahn.

³ Tino yahn ye ne, ama ndo cua nduhça ihve, nde tuno diyahn ro. Nde ama ihyan renan che vate ye muhn iyehñse cuh ne, hua co din ye che tihça ndo cua. ⁴ A denan chihnde ro Elías nduco Moisés, ne ndihchero ihyan chahn che rente ye nduco Dihvo vo. ⁵ Tuhme rahn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Ihyan ricuahn yáhn, ama ndahça che chenun vo muhn. Dendah nuhn ino vache vah. Ama ñan che cuhnde ne, tama ñan che cuhnde Moisés, ne tama ñan che cuhnde Elías.

⁶ Tihça rahn ye, te ama dihya ihyan chahn chi, nde hua rentaquino ye deh che çahma ye. ⁷ Ura min chiya ama man, quendihco ñan che chenun ihyan chahn. Van man me ne, chenun ama ndudo che rahn tuhça:

—Sahnguh che Dayá. Yahinó sahn. Che çahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

⁸ A denan cuahn che ndihchero ihyan chahn ne, ametah duhva. A deman Dihvo vo nti ye.

⁹ Ura che cuenchan ihyan chahn cuete me ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua çahma nchuhn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ne nde ndá ro che u che rinducó nducoyaca ihyan ntuché van tenahn.

¹⁰ Dinahn ihyan chahn che rahn Dihvo vo, chahtenun ino ye vederihno min, ne retumerune vih ye:

—¿Dehra conahn ndudo che tihça rahn ye che ntuche ye van tenahn ne?

¹¹ Numanahn che chenun yune ca ye ne, tumerune ye Dihvo vo:

—¿Deh cuande che rahn sahn devano ley che dirun Moisés che Elías va che chi ye menan ne?

¹² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuçco te va che chi Elías menan, ne ndahco çade ye nducuahn. Ate, ¿a renahn ne nduhça che ndirun yáhn ñan Ndudo yahn Dendiohs?, te a ndirun te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che chuhrihn man, va che ndahchenan ihyan u man. ¹³ Ate rahn rí nchuhn te a ndá Elías, ne din tan ihyan nduco ye nduhça che a ndirun yahn ye ñan Ndudo yahn Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah ye vaco chihnga che quenun ama sahn dihn

¹⁴ Cuahn che ntá Dihvo vo ñan che chenun ihyan apóstol chenahn ne, ndihchero ye che ama ndito ihyan. Sahn devano ley che dirun Moisés ne, rahteruhn chende se nduco ihyan apóstol. ¹⁵ Ndetahno che ndihchero ihyan che chenun ye min Dihvo vo ne, cuahn ino nducoyaca ye, ne aderano ye

chahn ye necah ye Dendiohs ihyan. ¹⁶ Tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn:

—¿Deh cuande che rahteruhn chende sahn sih nduco nchuhn ne?

¹⁷ Tuhme chenda mendahn ama ihyan che quenun ye van ihyan chahn, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yahn, hua te u ne, ndá ndevah, te rahcó te muhn quenun ne. Ndá sahn dayá che quenun ama vaco chihnga sahn, nedin che ndi lihme se. ¹⁸ Adecotino che rinuhn yahn se ne, redin vaco chihnga me che rendava se. Riche yan chende se man, reh dihyon se man, ri cheche se man. U ne, chicá ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

¹⁹ Tuhme rahn Dihvo vo:

—¡Ama rendedecadinó cava nchuhn! ¿Dehco che hua ritahno ne? ¿Ticuahn cahcoman ne vedenine yahn ne, co ne ihyan? Cuahn ne nguan ne sahn.

²⁰ Tuhme chehua ihyan chahn sahn dihn me, ne cuahn che checadino vaco chihnga me che a ihyan min che Dihvo vo Jesucristo ne, din che nuhn yahn sahn dihn me, ne chendava se. Racondihte yahn se man, riche yan chende se man. ²¹ Tumerune Dihvo vo chida se:

—¿A rahn che tihca ri yahn se ne?

Ndahconan chida se, ne rahn ye:

—Nde ro che lihn se. ²² Ama ndeh yune redin vaco chihnga me che rendahnun se vacoyahn man, van nune man, che nahn cahno sahn. Ate ndete che co ndetendah ne vaco chihnga me sahn ne, conan vahino ne nuhn, cuinan ne nuhn.

²³ Rahn Dihvo vo ri ye chida sahn dihn me:

—Ndete che ritehne ne, adecodehno che caque ne, conahn.

²⁴ Ndetahno rahn chida sahn dihn me numa dito ye:

—Ritahnó. Ate cuenan ne u cava che tahque ndah cotahnó.

²⁵ Ndihero Dihvo vo che ama ridama ihyan, ne numacuahn vedeyudo chihquentiyon ye vaco chihnga me, ne rahn ye:

—Vaco chihnga che redin che nde lihme nde chato sahn dihn tih, rihquentiyón di che ndiquendah, cahcoman sahn. Ametah ndaconen conda sahn.

²⁶ Tuhme cah vaco chihnga me, din che ama chih dihca sahn dihn me, ndiquendah sahn. Chih tahn sahn dihn me, quendite dihn se, ne ama yahn ihyan rahn ye che a chih se. ²⁷ Ate chetah Dihvo vo tah se, ndedecuan ye sahn, ne chandi se.

²⁸ Chihno min ne, conahn Dihvo vo, ne cuahn che a ndonda ye vah ne, tumerune ihyan apóstol chahn ihyan devavih, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che hua chi ndetendah nuhn vaco chihnga me ne?

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cava che ndetendah vo vaco chihnga chemin chan ne, nahn che covah vo man, cuahte vo yahte man.

Rahn Dihvo vo Jesucristo tama yune te va che cahno se ihyan

³⁰ Chihno min ne, chica ihyan chahn min cuahn ye. Chuh ye estado yahn Galilea, ate hua nahn Dihvo vo che cadino nde ama ihyan, ³¹ te ricuahn ye ihyan apóstol yahn ye. Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, din se preso u, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

³² Hua chenahn ihyan chahn ndudo che tihca rahn Dihvo vo, ne vahino ye tumerune ye ihyan deh conahn.

Nahn codevano ihyan apóstol cha ye che tahque conan ye

³³ Cuahn che ndā ihyan chahn yān Capernaum ne, ndondā ye vah. Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan apóstol chahn, ne rāhn ye:

—¿Deh che āma rente nchuhn yune ura che cochi vo ne?

³⁴ Ate hua ndahconan ihyan chahn yahn ye, te rente ye nduco vih cha ye che tahque conān ye. ³⁵ Tuhme chihnde Dihvo vo, ne cah ye nduh che ndichio ihyan chahn nān ye, ne rāhn ye:

—Adecoduhno nchuhn che nahn conān ne ne, va che ndāhco ndiya mān ne nchuhn, co ne anduhneca decahya yahn combiero yahn ne.

³⁶ Tuhme cah ye āma lihn, chihno ye mendāhn. Chetāh ye lihn me quenuhn ye, ne rāhn ye ri ye ihyan chahn:

³⁷ —Adecoduhno ihyan che renevahnecon ye ihyan yāhn che necun ye nduhca checahya che tuhchan ne, a u renevahnecon ye. Me ihyan che renevahnecon ye u ne, Ihyan che dechuh ye u renevahnecon ye.

Ihyan che hua tān ye nduco vo ne, rīnan ye uvo

³⁸ Chihno min ne, rāhn Juān ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn yāhn, ndihchero nuhn āma ihyan che rentiyon yān ye ndih, ne nduco tihca rendetendāh ye vaco chihngā. Ate hua cah yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

³⁹ Rāhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Hua caḥca tān nchuhn che tihca redin ye, te nde āma ihyan che redin ye vederihno nduco vederihquentiyon yāhn, hua chihngā rāhn ye yāhn.

⁴⁰ Tihca, te ihyan che hua tān ye nduco vo ne, rīnan ye uvo. ⁴¹ Adecoduhno ihyan che te ye andahre āma vašo nune, cuh ne yahn che rinduco ne u ne, cuaço rāhn rī nchuhn te ndāhco menun Dendiohs yahn ye.

Čahnda yahn ihyan che rahtendihco ye nunde

⁴² Adecoduhno ihyan che tihyon yune ye āma ihyan yāhn che necun ye nduhca checahya che tuhchan che condihco ye nunde ne, tahque ndāhca čava ihyan min che dechiche ihyan āma tu yudo chahte dāndo ye, cuacondāhnun ye ihyan vān nuniyāhn.

⁴³ Ndete che rendā yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco tāh ne va che dinahn ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca yān ne tāh ne, te tahque ndāhca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche tāh ne, yudomin ca che numa ne cuahtenan ne vān ruchiyaḥn che riche cuahn dāma. ⁴⁴ Min ne, hua rintoh cuahno yahn, nde hua rih ndāh che reh te ihyan.

⁴⁵ Ndete che rendā yahn ne che cuahtendihco ne nunde, ne nduco caḥ ne va che dinahn ne ne, tahque ndah che din ne cuande anduhneca ndete che a chihca yān ne caḥ ne, te tahque ndāhca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre yuhche caḥ ne, yudomin ca che numa ne cuahtenan ne vān ruchiyaḥn che riche cuahn dāma. ⁴⁶ Min ne, hua rintoh cuahno yahn, nde hua rih ndāh che reh te ihyan. ⁴⁷ Ndete che ndutinān ne ndi che va che cuahtendihco ne nunde ne, codin ne cuande anduhneca ndete che a tico ne, te tahque ndāhca yahn ne che cuahtenan ne vahchetero andahre metah ndutinān ne, yudomin ca che numa ne cuahtenan ne vān ruchiyaḥn ⁴⁸ nān che hua rintoh cuahno yahn, nde hua rih ndāh che reh te ihyan.

⁴⁹ Nducoyača ihyan che ritahno ye u ne, va che chuhrihn ye čava che quendāh ndah ye, ne ndeva Dendiohs ihyan. Nducuahn vedino che recaḥ ihyan Dendiohs ne, rīchihve ndete che dave chedave yahn ye. ⁵⁰ Ima ne ndah, ate ndete che necān dine yahn ne, ametah cochihve. A namin nchuhn, te nahn che runecaḍe ne mān, nahn che ndāhca cuahtenan ne nduco vih mān.

10

Ndihco cãde Dendiohs che hua tehche vih ihyan che nihnevãco ye

¹ Chica Dihvo vo yãn Capernaum, ne cuahn ye cuahn estãdo yahn Judea, yahn viche lado cah yahn ico Jordãn, ne ndaconan ndo ðama ama yahn ihyan ñan ye. Ricuahn ye ihyan chahn nduhcã che redin ye ro ro.

² Ama ro min ne, ndã ama o sahn fariseo, cãva che tumarande se Dihvo vo. Tumerune se ihyan ndete che ndihquentiyon Dendiohs che co tehche ihyan ndãhta yahn ye. ³ Ndahconan ye yahn se, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh rihquentiyon ley che dirun Moisés ne?

⁴ Ndahconan se, ne rahn se ri se ihyan:

—Ñan ley che dirun Moisés ne, ndirun che nduco che dendah ihyan ama acta ne, co tehche ye ndãhta yahn ye.

⁵ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Tihcã dirun ye yahn che duhtuno ihyan nchuhn. ⁶ Ate cuahn che dendah Dendiohs iyehñse ne, dendah ye chahn man, ndãhta man, ⁷ ne chihquentiyon ye che va che cahcoman ihyan chida ye man, chaco ye man, cãva che conan cuma ye ndãhta yahn ye. ⁸ Nduco tihcã ne, conan cuma vih ye anduhnecã ndete che ama no ye. ⁹ Chemin che cuahn che cahnevãco ihyan ne, anduhnecã ndete che din ðama Dendiohs ihyan, ne ndihquentiyon ye che hua tehche vih ye.

¹⁰ Cuahn che a ndonda Dihvo vo vah ne, tumerune ihyan apóstol deh conahn che rahn ye me. ¹¹ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Adecoduhno ihyan che tehche ye ndãhta yahn ye, ne cahnevãco tun ye nduco tama ndãhta ne, din duche yahn ye che nihnevãco ye. ¹² Adecoduhno ihyan ndãhta che tehche ye inchahn ye, ne cahnevãco tun ye nduco tama chahn ne, namin din duche yahn ye che nihnevãco ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye Dendiohs che din yahino ye checãhya

¹³ Ama yune ne, ndã ihyan, nda ye checãhya yahn ye ñan Dihvo vo cãva che nahn ñah ye, ne cãca ye Dendiohs cãva. Ate ihyan apóstol ne, rãhva ye nduco ihyan chahn. ¹⁴ Ndiherero Dihvo vo che tihcã redin ihyan apóstol chahn, ne chi yudo yahn ye, ne rahn ye:

—Cah yune nchuhn che chi checãhya ñan. Hua cahdenun ne, te atenan ihyan che necun ye nduhcã checãhya chuhn, co nevahñecun ye che cahcantiyon Dendiohs ihyan. ¹⁵ Cuãco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che hua ðinah ye che rihquentiyon Dendiohs nduhcã che redinahñ ama lihn ne, ihyan min ne, hua co conan ye ñan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁶ Tuhme chetañ Dihvo vo checãhya chahn, quenuhn ye. Nahn ñah ye, ne chica ye Dendiohs cãva.

Ama sahn cuihca che hua chinduco se Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Cuahn che a quenun yune Dihvo vo cuahn ye ne, ndã ama se rano se. Chehñtihya se ñan ye, ne tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn ndah, ¿deh va che ðin cãva che conãn vahchetero nu-macuahn ro ne?

¹⁸ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che rahn che ndah u ne? Metah nde ama ihyan che ndah ye. Atenañ Dendiohs, ihyan min che ndah ye. ¹⁹ A devene vederihquentiyon yahn ye: “Hua ðin duche yehñ che nihñevaque. Hua cahne ihyan. Hua ðoque. Hua cahme ndudo cuahñde. Hua cahñcheh ihyan. Cuende va yavenañ chide man, yavenañ cheque man.”

²⁰ Rahn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, nde ro che lihn u ne, redináhn nducuahn vederihquentiyon min.

²¹ Tuhme ndihchero Dihvo vo sahn numacuahn vedeyahino, ne rahn ye:

—Va tama nan che va che din. Cuehn condihcue nducuahn che va yehn, ne cuinen ihyan chevah çava che conen vahchetero numacuahn ro. Tuhme cochi condoque u, andahre nahn yahn ihyan di nan ama cruz.

²² Ate ama chi ran se che tihça rahn ye, yahn che ama cuihca se. Tahque ndah se ne, ca se yune yahn se conahn se.

²³ Tuhme chaconan Dihvo vo ndihchero ye ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye:

—¡Ama vahche çava ihyan che nevahnecon ye vederihquentiyon yahn Dendiohs!

²⁴ Chahn ino ihyan apóstol chahn che tihça rahn Dihvo vo. Ate ndaconan rahn tun ye:

—Dayá, jama vahche çava ihyan che yahino ye vedecuihca çava che nevahnecon ye vederihquentiyon yahn Dendiohs! ²⁵ Nde hua co nevahnecon ye.

²⁶ Ate nde tahque cuahn ino ihyan chahn che tihça rahn Dihvo vo, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—Ndeté che tihça ne, nde ama ihyan hua co ndevahn ye.

²⁷ Ndhichero ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che lado yahn ihyan ne, hua co. Ate che lado yahn Dendiohs ne, co, te Dendiohs ne, ri redin ye nducuahn.

²⁸ Tuhme tumerune Pedro:

—¿Taça co yahn nuhn tuhme ne? Chihcoman nuhn nducuahn yahn nuhn, ne chinduco nuhn ndih.

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuäco rahn ri nchuhn te vate ihyan che a chihcoman ye dehtenduh yahn ye çava u nduco ndudo ndah yahn Dendiohs. A chihcoman ye vaco ye man, dihno ye man, cahve ye man, chida ye man, chaco ye man, ihyan ndahta yahn ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. ³⁰ Man ro cuh ne, ntaca ihyan chahn ama ciento queri ama che chihcoman ye. Andahre che vaco ye man, dihno ye man, cahve ye man, chaco ye man, daya ye man, yahn yahn ye man. Rechuhrihn ye, ate adive ne, conan ye vahchetero numacuahn ro. ³¹ Ate nda ro che cuhnde çade yahn nducoyaca ihyan ne, ama yahn ihyan che rivahn che quenda ndah ye ne, hua quenda ndah ye, ne ihyan che nde hua ro che quenda ndah ye ne, quenda ndah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye tama yune te va che cahno se ihyan

³² Quendi Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén, ne ndahnan ye yahn ihyan apóstol yahn ye. Namin cuahn ama yahn ihyan cuahn vedame ye. Ihyan apóstol ne, ama cuahn ino ye che cuahn Dihvo vo yan Jerusalén nan che cahnda yahn ye, ne ihyan chenahn ne, ama vahino ye. Tuhme quenda Dihvo ihyan apóstol chahn ama lado, ne cah cuande ye ihyan nducuahn che va che cuahno co ye. ³³ Rahn ye:

—Condihche nchuhn. Uvo ne, a chenun yuno vo cuahn vo yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, necah sahn nunde u tah chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man. Sahn chahn ne, cahco çade se che cahno se u, ne ndaco se u tah sahn tama nación ³⁴ che din duche yahn se u man, cahnan dan se u man, cuahn se u man, nde cahno se u man. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

Jacobo nduco Juan ne, rica ye nan che cuahte ye

³⁵ Tuhme nda nduh che o daya Zebedeo, Jacobo nduco Juan, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, rica nuhn ama favor ndih.

³⁶ Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh nahn nchuhn ne?

³⁷ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuahn che cuhnde ne cahcantiyon ne ne, te yune ne che cuhnde ama cha nuhn lado tah cuaco ne, ne tama cha nuhn ne, lado tah cueh ne.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Nde hua devano nchuhn deh che rica ne. ¿A cocha ne chuhrihn ne nduhca che va che chuhrihn ne? ¿A cocha ne che cahno se nchuhn nduhca che va che cahno se u ne?

³⁹ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye:

—Taca hua. Cocha nuhn.

Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te chuhrihn nchuhn nduhca che chuhrihn. Namin cahno se nchuhn nduhca che cahno se u. ⁴⁰ Ate che cuahte ihyan lado tah cuaco man, lado tah cueh man ne, ndiyu u che cahcantiyon, te Dendiohs che cahcantiyon ye.

⁴¹ Checadino ihyan apostol chenahn chahn, ne chi tan ye nduco Jacobo man, Juan man. ⁴² Ate nedin dama Dihvo vo nducoyaca ihyan chahn nan ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ne, a devano ne te ihyan che rihquentiyon ye nducuahn nacion ne, ama yudo rihquentiyon ye, ne sahn che rinan se ihyan ne, rendinun rendinahno se ihyan yahn ye. ⁴³⁻⁴⁴ Ate hua co tihca van nchuhn. Tahque ndah ne, duh ihyan che nahn conan ye van nchuhn ne, co ye nduhca ama sahn decahya yahn ne. ⁴⁵ Tihca, te nde u che rinduco nducoyaca ihyan ne, hua nda cava che din decahya yahn ihyan. Tahque ndah ne, cava che conan man ihyan, nde cahco mendahn u, coh, cava che ndedevahn ama yahn ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan Bartimeo

⁴⁶ Nda Dihvo vo nduco ihyan apostol yahn ye yan Jerico. Cuahn che ndaca ye min ne, ama yahn ihyan nduco ye ihyan. Chinto yune ne, va ama sahn nan ve che duche se Bartimeo, daya Timeo. Min va se rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ⁴⁷ Cuahn che chihnevan se che a cochi nino Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihta ye yan Nazaret ne, canan rica se favor ihyan, ne rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, ¡cuenan vahino ne u!

⁴⁸ Ama yahn ihyan rahn ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan ca se rahn se:

—Daya David, ¡cuenan vahino ne u!

⁴⁹ Chan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuahn nchuhn chehua ne sahn.

Chahn ihyan, ne rahn ye nduco se:

—Dehve raque. Cuenecuen, te rah ye di.

⁵⁰ Tuhme chi se ama lado tino che rendiche se, ne necuan se aderano se cuahn se nan Dihvo vo. ⁵¹ Tumerune ye sahn:

—¿Deh nehn che din ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, nahn che din ne che co ro nan.

⁵² Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Co nahn. Nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se nduco Dihvo vo cuahn nan che cuahn ye.

11

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye yan Jerusalén

¹ Cuahn che cuahn nino Dihvo vo yan Jerusalén, chihto yan Betfagé nduco yan Betania nan Cuete Olivo ne, tahve ye o ihyan apóstol yahn ye, ² ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yan lihn cah. Min nan che conda ne ne, ntaca ne ama burro lihn che nchiche te, che nde ama ihyan ametah condudo ye ite. Cuentachte ne ite, quenda ne ite muhn. ³ Ndete che va duh che tumerune nchuhn: “¿Dehco che tihca redin nchuhn ne?”, cuendahconan ne yahn ye: “Hua te Dihve nuhn ne, nahn ye ite. Ate ndetahno ndedechuh ye ite.”

⁴ Cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye burro me. Nchiche te chihto yune, nino ama chendevah, ne ntachte ye ite. ⁵ Min vatendi ama o se, ne rahn se ri se ihyan chahn:

—¿Deh din nchuhn burro tih, rentachte ne ite ne?

⁶ Ndahconan ye yahn se nduhca che cah cuande Dihvo vo ihyan, ne cah yune se che conahn ye. ⁷ Quenda ihyan chahn burro me nan Dihvo vo. Tihde ye tino yahn ye dame te, ne quendudo Dihvo vo ite. ⁸ Ama yahn ihyan ntah ye tino yahn ye, chehntave ye yune nan che chuh Dihvo vo. Ihyan chenahn ne, chihca ye yata cue, ne chehntave ye numa yune. ⁹ Nducoyaca ihyan, ihyan che ndahn nan ye man, ihyan che chenani ye man ne, ama rah yeno ye, ne rahn ye:

—¡Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh ye ihyan! ¹⁰ ¡Ama ndah ro yuhn vo, te cochi ye quenani cuma ye vederihquentiyon yahn ihyan ndico yuhn vo David! ¡Ndeva vo yavenan Dendiohs che va ye vahchetero!

¹¹ Cuahn che nda Dihvo vo yan Jerusalén ne, chenda ye chete yaco chahte, ndihchero ye nducuahn che va min. Nducote a chi chino ne, ndaconan ye yan Betania nduco nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din dine ye ama yahn higo

¹² Tama ro me ura che chica Dihvo vo yan Betania ne, chi cuico ye. ¹³ Chinan ye ama yahn higo che chenani yata yahn, ne cuahn ye ndihchero ye ndete che chenani ndute yahn. Ate deman yata yahn chenani. Ametah ndute yahn, te hua ro yahn. ¹⁴ Tuhme din dine ye yahn higo me, ne rahn ye:

—Ametah ndaconan co ndute yehn, cheh ihyan.

Chihnevan ihyan apóstol che tihca rahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendah vah ye ihyan che rendihcue ye chete yaco

¹⁵ Nda ihyan chahn yan Jerusalén, ne cuahn che chenda Dihvo vo chete yaco ne, ndetendah vah ye ihyan che rendihcue ye man, ihyan che ra ye man, chenun ye chete yaco me. Chi muhn chi min ye mesa yahn sahn che rendevahcorun se tume man, silla yahn sahn che rendihcue se icui man, ¹⁶ ne ametah cah yune ye che chenda nde ama ihyan chete yaco me che nda ye dehtenduh. ¹⁷ Rahn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Yaco yahn ne, cava che covah ihyan nducuahn nacián.” Ate nchuhn ne, nedin ne anduhneca vah nan che rendo dama sahn duco.

¹⁸ Chihnevan chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne rinuhn ino se taça din se che cahno se Dihvo vo, te vah se ihyan yan yahn che nducoyaca ye rihcovan ye che ricuahn Dihvo vo.

¹⁹ Cuahn che chi man me ne, ndaca Dihvo vo min, conahn ye.

Tih yahn higo me

²⁰ Chi dave tama ro me, ura che a chenun yune ye ne, ndihchero ye che a nihno ntih yahn higo me. ²¹ Tuhme necahco Pedro, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne yahn higo che din dine ne me ne, a ntih.

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nahn che cotahno nchuhn Dendiohs. ²³ Cuaco rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che cahma ye co ye ico cah che cahñ condahnun van nuniyahn, ndete che hua o ndedecadino ye man, cotahno ye che conahn nduhca che rahn ye man ne, va che conahn. ²⁴ Chemin che rahn ri nchuhn te nducuahñ che caça ne ura che covah ne ne, cuihco ne chedave yahn ne Dendiohs, ne dinahn ye. ²⁵⁻²⁶ Cuahn che covah nchuhn, ndete che vate ihyan che nedin tan ye nduco ne ne, cuenchahco ne yahn ye, cava che Chida ne che va ye vahchetero ne, nchahco ye nunde yahn ne. Ate ndete che hua nchahco nchuhn yahn ihyan ne, Dendiohs hua nchahco ye yahn ne.

Sahn ndinan ne, nahn cadino se duh cah vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo

²⁷ Cuahn che nda ihyan chahn yan Jerusalén ne, cuahn Dihvo vo yaco. Ura che quenun ye min ne, chahn nda chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ²⁸ ne tumerune se ihyan:

¿Deh vederihquentiyon quenan come ne? ¿Duh chihquentiyon di che tihca redin ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

Namin u ne, va ama nan che tumeruné nchuhn. Cuendahconan ne yahn, tuhme có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cuma che tihca redin: ³⁰ ¿A Dendiohs dechuh ye Juan che chehdenune ye ihyan, o che nahn man ye ne? Cuendahconan nchuhn yahn.

³¹ Tuhme canan rente se van man se nduco vih:

Ndete che cahmo vo che Dendiohs dechuh ye Juan ne, cahma se co se uvo: “¿Dehco che hua chitahno nchuhn tuhme ne?” ³² Ate, ¿a cahmo vo che ndiyu Dendiohs dechuh ye ihyan ne?

Hua chihquino se rahn se tihca, te vah se ihyan yan yahn che nducoyaca ye ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Juan. ³³ Chemin che rahn se ri se Dihvo vo:

—Hua devano nuhn.

Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Namin u ne, hua có nchuhn deh vederihquentiyon quenan cuma che tihca redin.

12

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che duhtuno ihyan se

¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye ama ejemplo, chihnevan sahn chahn. Rahn ye:

—Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva nan yahn yahn ye, ne dendah ye chan yahn man, dendah ye ama tanque nan che cuhno ye nune yahn uva me man, chahto ye ama chete yaco cava che din ye cudado chendata me man.

'Ndaço ye ntiyon me taħ ama o sahn che din se ntiyon nduco çaça che necahn maħn se nduco ye. Tuhme chica ye min, cuahn yahn ye. ² Cuahn che a rine ndute me ne, dechuh ye ama sahn decaħya yahn ye çaça che çaça se sahn chahn maħn va che va che co yahn ye. ³ Ate chetaħ sahn chahn saħn, chahn se saħn, ne ndedechuh se saħn diya taħ se. ⁴ Dechuh ye tama se, ate chihya sahn chahn saħn, çaħ se tu sahn, nuhn yah se tin se. ⁵ Dechuh ye tama se, ne chihno sahn chahn saħn. Adiva ne, yahn se dechuh ye. Ama o se ne, chahn sahn chahn saħn, ne tama te o se ne, chihno sahn chahn saħn.

⁶ Chihno min ne, ametah duhva che dechuh ye, atenan ama sahn daya ye che ama yahino ye saħn. Dechuh ye saħn, raħco ye che nevahnecun saħn chahn saħn. ⁷ Ate cuahn che nda se min ne, raħn sahn chahn van maħn se nduco viħ: "Sahn tih che nuhnde taħ se ntiyon cuh. Çaħno vo saħn, ne co yuhn vo." ⁸ Tuhme chetaħ saħn chahn saħn, chihno se saħn, ne chacondaħ se sahn cuahn chihto me.

⁹ Tuhme raħn Dihvo vo ri ye sahn ndinan chahn:

—A devano nchuhn te ihyan che dihve ntiyon me ne, hua nchaħco ye yahn sahn chahn. Nda ye ne, decuihno ye saħn, ne çaħ ye yahn me tama te o se, din se ntiyon nduco.

¹⁰ Quendi Dihvo vo, ne raħn ye ri ye sahn chahn:

—A ndero ndi che hua renahn nchuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndirun tuhca:

Tu che chacondaħ sahn vicherahto ne, chemin che nde tahque chichihve.

¹¹ Dihvo vo Dendiohs chihquentiyon ye chemin, ne ama ndaħca che tihca din ye.

¹² Chenahn sahn chahn che a yahn se che nte Dihvo vo ejemplo me, ne nahn din se preso ihyan. Ate hua chihquino se, te vaħ se ihyan yan. Tahque ndah chihcomañ se ihyan, conaħn se.

Sahn fariseo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn tume cađe iyo

¹³ Adiva dechuh chidocuyan ndinan chahn ama o sahn fariseo nduco ama o sahn partido yahn Herodes çaça che tumarande se Dihvo vo, ne çaça nunde se yahn ye. ¹⁴ Nda sahn chahn nan ye, ne raħn se ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, devano nuhn che ndih ne, cuaco raħn ne, te dama no rendihche ne nducoyača ihyan maħ, numa cuaco ricuahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs maħ. Çaħma ne co ne nuhn: ¿A rihquentiyon Dendiohs che nedihvo vo tume cađe iyo yahn César, o hua ne?

¹⁵ Devano Dihvo vo te o nan o chende sahn chahn, ne raħn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che returarande nchuhn u ne? Te ne ama tume, ndihcheró.

¹⁶ Çaħ se ama tume, ndihchero ye. Tuhme tumerune ye sahn:

—¿Duh ihyan yavenañ ye che quenan nan tume cuh maħ, duh ihyan che quenan che duche ye maħ ne?

Ndahconan se, ne raħn se ri se ihyan.

—Yahn César.

¹⁷ Tuhme raħn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn. Cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

Ama cuahn ino sahn chahn yahn ndudo che tihca ndahconan ye.

Sahn saduceo ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn che ntuche tenaħn

¹⁸ Sahn saduceo ne, hua ritahno se che va che ntuche tenaħn. Ama yune ne, nda ama o se nan Dihvo vo, ne raħn se ri se ihyan:

¹⁹ —Ihyan Ricuahn, nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon te ndete che coh inchaħn ama ndahta che hua vate daya se ne, va che cahnevaço dihno se

nduco te çava che ndaça daya se nduco te, ne nduco tihça hua cuihno ndata yahn dihno se. ²⁰ Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sahn che menan ne, chihnevaco se nduco ama tahn. Ate chih se, ne hua chihco se nde ama daya se. ²¹ Chihnevaco tama dihno se nduco te, ne cuahn che chih se ne, namin hua chihco se nde ama daya se. Atihnoca chahno chi tama se. ²² Nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te, ate chih nducoyaca se. Nde ama se hua chihco se daya se. Nan che chihnonan yahn ne, namin chih tahn min. ²³ Nda ro che ntuche tenahn ne, nducote nduh che ndache sahn chahn chihnevaco se nduco te ne, çcha se che inchahn te ne?

²⁴ Ndahconan Dihvo vo, ne rañn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne Ndudo yahn Dendiohs man, vederihquentiyon yahn ye man, ne chemin che hua cuaco che ricuahn ne. ²⁵ Cuedevano ne te cuahn che ntuche tenahn ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnevaco ye ihyan yahn ye, te co ye nduhça ángel che vate ye vahchetero. ²⁶ Me yahn che va che ntuche tenahn ne, anduhneca ndete che metah ndihchenan nchuhn che dirun Moisés yahn ro min cuahn che quenun Dendiohs chihto yahn lihn che riche, ne rañn ye ri ye ihyan: “U che Dendiohs yahn Abraham man, Isaac man, Jacob man.” ²⁷ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che vate ye iyehñse man, ihyan che a ndaca ye muhn man. Hua cuaco che ama yune rihnonan yahn ihyan cuahn che rih ye nduhça che rañco nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca

²⁸ Nduco ama sahn devano ley che dirun Moisés quenun se min rihnevan se, ne tumacadino se che ndaça ndahconan Dihvo vo yahn sahn chahn. Chahn nda se nan ye, ne tumerune se ihyan:

—Çcha vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne?

²⁹ Ndahconan ye yahn se, ne rañn ye:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs che tahque menan vihca ne, tuhça: “Nchuhn ihyan nación yahn Israel, cuihnevan ne. Va ama no Dendiohs, ihyan min che Dihvo vo. ³⁰ Codin yahino nchuhn ihyan numacuahn chedave yahn ne man, numa ino ne man, numacuahn vederendedecadino yahn ne man, numacuahn fuerza yahn ne man.” ³¹ Va tama vederihquentiyon yahn ye che a nahn dama: “Codin yahino nchuhn nducoyaca ihyan nduhça che yahino man ne nchuhn.” A vederihquentiyon che tuhchan che tahque menan vihca van nducuahn.

³² Tuhme rañn sahn min ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ama ndaça rañn ne. Cuaco rañn ne te va ama no Dendiohs. Ametah tama ye nduhça ihyan min. ³³ Me che numacuahn chedave yuhn vo man, numacuahn vederendedecadino yuhn vo man, numacuahn fuerza yuhn vo man, din yahino vo Dendiohs man, din yahino vo nducoyaca ihyan nduhça che yahino man vo uvo man ne, tahque rigonun chihve che co nducuahn vedino che recañ vo man, che rihquiyahn vo man.

³⁴ Checadino Dihvo vo che numacuahn vededevano ndahconan sahn min, ne rañn ye ri ye sahn:

—Ametah yahn renda che çahcantiyon Dendiohs di.

Nduco ndudo che ndahconan Dihvo vo ne, nde ama ihyan ametah chiquino ye tumerune ca ye ihyan.

Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan

³⁵ Ura che ricuahn Dihvo vo chete yaco ne, rañn ye:

—Ihyan che a va çade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehñse ne, çdehco che rahn sahn devano ley che dirun Moisés te daya David ihyan ne? ³⁶ Din Vaco Dendiohs che dirun man David tuhca:

Rahn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuaco

numanah che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, nevahñecun ye di.”

³⁷ Ihyan che a va çade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse ne, nducote dirun man David che Dihve ye ihyan ne, çtaça che daya ye ihyan tuhme ne?

Ama yahn ihyan chenun ye min, ne ama yeno ye rihñevan ye che ricuahn Dihvo vo.

Dihvo vo Jesucristo ne, rentihyon yan ye nunde yahn sahn devano ley che dirun Moisés

³⁸ Quendi Dihvo vo ricuahn ye, ne rahn ye nduco ihyan:

—Cuihco nchuhn cudado, ne hua dama co ne nduco sahn devano ley che dirun Moisés, sahn chahn che vatechica se chenun se cahteca chahno se. Ama renan ino se che nevahñecun ihyan sahn, neça ye Dendiohs sahn cuahn ndihve. ³⁹ Chete yaco ne, renan ino se cuahte se nan che rahte ihyan ndinan. Nan vihco ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenan se. ⁴⁰ Rehnevi se dehtenduh yahn ndahta vah, ne cava che hua cuhnde ro vede idihya yahn se ne, ama rahn revah se, redin ca se che ndah ihyan se. Sahn chahn ne, tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

Vedino yahn ama ndahta vah

⁴¹ Ama yune ne, va Dihvo vo chete yaco, nino nan va yave yahn tume vedino, ne ndihchero ye che renda ihyan, rih ye tume chete. Ama yahn ihyan cuihca ne, ama ndeh tume rih ye chete. ⁴² Ura min nda ama ndahta vah, ne chih ye o tume cahya che ama doh chihve. ⁴³ Tuhme cah Dihvo vo ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ndahta vah cah ne, tahque rignonun chihve vedino yahn ye nan Dendiohs che co vedino yahn ihyan chenahn sih. ⁴⁴ Nducoyaca ihyan sih ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nducuahn che va yahn ye. Nde che va che toh ye ne, chih ye.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te va che ndora yaco yahn yan Jerusalén

¹ Cuahn che ndiquendañ Dihvo vo chete yaco chahte me ne, rahn ama cha ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, condihche ne tah. ¡Ama ndahca yaco man, tu che ndahto man!

² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—¿A rahn ine che ama ndahca yaco? Rahn ri di te va che ndora, nde o tu che ndahto vih ne, hua cotave.

Dehtenduh che va che co cuahn che a cochi nino che nto iyehñse

³ Tah cuahn adiva ne, cuahn ihyan chahn Cuete Olivo nan che rendihche cuaco yaco chahte me. Numanahn che va Dihvo vo ne, chahn nda Pedro man, Jacobo man, Juan man, Andrés man, ne tumerune ye ihyan:

⁴ —¿Ticuahn conahn che rahn ne ri ne nuhn yahn yaco me ne? ¿Deh va che co ro cuahn che a cochi nino che conahn ne?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne raḥn ye:

—Cuihco nchuhn cudado che hua cahnceh nde ama ihyan nchuhn, ⁶ te nda ama yaḥn se, cahnceh se ihyan, din ca se che a vederihquentiyon yaḥn chenun cuma se. Cahma queri ama se te a saḥn chahn che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehense, ne ama yaḥn ihyan cahnceh se.

⁷ Cuahn che cahnevan nchuhn che rente ihyan che cuanan canda man, che a va canda man ne, hua dihya ne co, te a tihca va che co. Ate che nto iyehense ne, condah ca. ⁸ Ihyan ama naci6n ne, cuahtecuhma ye nduco ihyan tama naci6n man, a muhn a min necuan canda man, nuhn yaḥn cahnguh cuahngah man, cuhnde cuico man. Ate vedeyah chemin chan ne, cade cuanan.

⁹ Cuihco nchuhn cudado, te necah ihyan nchuhn taḥ intiyahn, cuih nunde ye yaḥn ne man, cuahn ye nchuhn chete ya6o man. Va che quenda ihyan nchuhn nan gobernador man, rey man, yaḥn che rahndudo ne ndudo yaḥn. Min va che cahma ne nduhca che ritahno ne u. ¹⁰ Ate numanahn che ametah nto iyehense ne, va che conan cuahndudo ihyan ndudo ndah yaḥn Dendiohs numachahte iyehense. ¹¹ Me cuahn che necah ihyan nchuhn taḥ intiyahn, cuih nunde ye yaḥn ne ne, hua ndedecadino ne ta6a cahma ne, te a Vaco Dendiohs te ndudo che cahma ne. Ndiyu van vededevano yaḥn man ne quendah che cahma ne. ¹² Nda ro min ne, ama din tan ihyan nduco vih. Nahḥn ye ne, ca6a ye che cahno se dihno ye, nahḥn ye ne, ca6a ye che cahno se daya ye, nahḥn ye ne, ca6a ye che cahno se indihthe yaḥn ye. ¹³ Nducoya6a ihyan ndihche tan ye nchuhn yaḥn che ritahno ne u, ate ndete che cocha ne nducuanh vedeyah chemin chan ne, ndevahn ne.

¹⁴ Dirun ihyan profeta Daniel yaḥn ama nan che ama chihnga man, che redetohnan man. Cuahn che ndihchero nchuhn che a nti nan che hua redin yaḥn che cuandi ne, tahque ndah che cuano ihyan che vate ye estado yaḥn Judea, cuahtenun ndeh ye van icoyahn. (Ndahca che conahn tin ihyan cuahn che ndihchenan ye nan Ndudo yaḥn Dendiohs nan che raḥn yaḥn chemin).

¹⁵ Ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, ndetahno nchan ye ca6o ye. Hua redin yaḥn che condah ca ye chete vah, cotah ye dehtenduh yaḥn ye.

¹⁶ Me ihyan che chenun ye viyata ne, a min no ca6a ye, te hua conun yaḥn ye che nahḥn ye viyan, quengua ye tino yaḥn ye. ¹⁷ iChevah ihyan ndahta che chenun daya ye nda ro min man, ihyan ndahta che retave ye man! ¹⁸ Nahḥn che covah nchuhn, ca6a ne Dendiohs ca6a che conan ye nchuhn, ne hua ro iche va che ca6o ne, ¹⁹ te ro min ne, ama yah cuahno ihyan che hua nahno ye nde ro che dendah Dendiohs iyehense nde meniyan. ²⁰ Ndete che cuahnecun Dendiohs che raḥn cuhnde vedeyah min ne, nde ama ihyan hua ndevahn ye. Ate ca6a che hua chuhnan chuhrihn ihyan che tendahnun ye ne, a chihco cade ye che hua raḥn cuhnde vedeyah min.

²¹ Nda ro min ne, ndete che cahma ihyan co ye nchuhn: “Condihchero ne. Muhn quenun ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense”, o cahma ye: “Condihchero ne. Min quenun ye” ne, hua cotahno ne. ²² Va che nda ihyan che ndere cahma ye che a ihyan chahn che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense. Namin va che nda ihyan che din ca ye che cuahndudo ye Ndudo yaḥn Dendiohs. Din ihyan chahn vederihno ca6a che cahnceh ye, ndete che co ne, nde ihyan che a tendahnun Dendiohs. ²³ Cuihco nchuhn cudado. A riyahve nchuhn numanahn che metah conahn ca6a che cuahteyan ne.

Daya Dendiohs ne, va che chi tun ye

²⁴ 'Cuahn che cuihno vedeyah chemin chan ne, co man iyehñse. Cuihno dave yahn yahn man, iyo man, ²⁵ cora iyon man, nuhn nducuañ che a nihñde çade nan ro man. ²⁶ Tuhme ndihchero nducoyaç a ihyañ che u che rinducó nducoyaç a ihyañ ne, ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yáñ. ²⁷ Dechúh ángel yáñ numachahte iyehñse, nedin ðama ye nducoyaç a ihyañ che a tendáññun.

²⁸ 'Cua cuande nchuhn nduhça che rineve yáñ higo. Cuahn che renecañno yan, rendo tu yata yahn ne, a devano ne te a cuañan ro ihno. ²⁹ Atihnoça cuahn che ndihchero nchuhn che a conahn nducuañ dehtenduh che a ráñn rí nchuhn, te nduco chemin codevano ne te a denañ ndá. ³⁰ Cuaço ráñn rí nchuhn te nde metah conan coh ihyañ che vate ye man ro cuh ne, a conahn nducuañ. ³¹ Nan ro man, iyehñse man ne, va che cuihno. Ate ndudo yáñ ne, hua chuh ya, te va che conahn nducuañ.

³² 'Ate hua duh devano deh ro man, deh ura man, che conahn. Nde ángel che vate ye vahchetero hua devano ye. Nde u che Daya Dendiohs ne, hua devanó. Atenán Dendiohs Chida che devano ye.

³³ 'Cuahteyañ nchuhn man, covah ne man, te hua devano ne ticuañ conañ. ³⁴ U che rinducó nducoyaç a ihyañ ne, nduhça ama ihyañ che quendañ ye cuahn ye nan yahn. Ihyañ min ne, chihco ye ntiyon che ðin queri ama mozo yahn ye man, chihquentiyon ye saññ che redin cuðado chendevah che cuñdeyañ se man. ³⁵ Cuahteyañ nchuhn, te nduhça che hua devano saññ chahn deh ura ndaconañ dihñ se ne, namin hua devano nchuhn deh ura ndaconañ chí. ¿A ndá ura che cuehche yáñ ne? ¿A ndá nan maññ yan ne? ¿A ndá ura che co dave ne? Hua devano ne. ³⁶ Chemin che nahn che cuahteyañ ne, ne a decodehno ura che ndaconañ ne, ntáčá nchuhn che vateyañ ne. ³⁷ Che ráñn rí nchuhn ne, namin ráñn çava ihyañ chenáññ: ¡Cuahteyañ nducoyaç a ne!

14

Rentuhno se taça ðin se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ O ro ca renda che ndá ro yudo, vihco cuahn che reh ihyañ nación yahn Israel pan che hua nduco ya yahn ne, chidocuyañ ndinañ nduco saññ devano ley che dirun Moisés ne, rentuhno se deh vederihñcheh ðin se çava che co ðin se preso Dihvo vo, ne çahno se ihyañ. ² Rente çade se van man se nduco vih:

—Hua çahno vo saññ menáññ vihco, te ama nto ðama ihyañ, ne necuan ye numacuahn vedetan.

Ama ihyañ ndahta ne, chacotañme ye nunaññ tin Dihvo vo Jesucristo

³ Cuahn che quenan Dihvo vo yan Betania, vaço Simón, saññ min che chi se cah che rechá yute ro menañ me, ura che va ye reh ye nan mesa ne, ndá ama ihyañ ndahta, nda ye ama frasco che ndindah nduco ama nan tu che duche alabastro. Chenun chete frasco me ama nan che demañ nunaññ che duche nardo, ama yahn chihve. Cun ye çende frasco me, ne chacotañme ye nunaññ me tin Dihvo vo. ⁴ Van ihyañ che chenun min ne, nduco ama o se che hua chahtenan ino se che ðihça ðin ihyañ ndahta me, ne ráññ nun se nan ye van man se nduco vih:

—¿Dehco che ndere redetoh taññ tihñ nunaññ tih? ⁵ Tahque ndah ndete che ndihcue te, cua te nchuh ca ino ciento tume ðenario, ne conan te ihyañ chevah.

Nde chihya se ihyañ.

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehco che ri tan nchuhn nduco ihyan ndahta tih? Ndahta che tihca din ye cava. ⁷ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun ye van nchuhn, ne adehno ro che nahn ne ne, co conan ne ihyan. Ate u ne, hua conan van nchuhn numacuahn ro. ⁸ Ihyan ndahta tih ne, din ye nducuahn che tuno tah ye, te chacotahme ye u, ne nduco tihca chihcoyan ye u cava che co cuhche ihyan u. ⁹ Cuaco rahn ri nchuhn te numachahte iyehense che cuahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs ne, ntihton yan ye nduhca che din ihyan ndahta tih nduco.

Nte cade Judas nduco chidocuyan ndinan che necah se Dihvo vo Jesucristo

¹⁰ Judas Iscariote, ama cha sahn che nduco se chi cuande se van ihyan apostol ne ndichio chahn ne, chahn se nte cade se nduco chidocuyan ndinan chahn cava che necah se Dihvo vo. ¹¹ Ama chi yeno chidocuyan chahn che tihca rahn se, ne cah se ndudo yahn se che cah se tume sahn. Tuhme nuhn ino se taca din se che necah se ihyan tah sahn chahn.

Cheh vino Dihvo vo Jesucristo che cuande yahn ro yudo

¹² Ro che canan vihco che reh ihyan naci6n yahn Israel pan che hua nduco ya yahn man, rihno ye itecuche cahya, ri te vedino yahn ro yudo man ne, tumerune ihyan apostol Dihvo vo:

—¿Ti nahn ne che cah nuhn cahcoyan nuhn che cheh ne che cuande yahn ro yudo ne?

¹³ Tuhme tahve Dihvo vo o ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn viyan, ne min ntaca ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Cuiquendi ne sahn. ¹⁴ Nda ne vah che ndonda se ne, cahma ne co ne ihyan che vaco min: “Nahn cadino Ihyan Ricuahn ti va cuarto nan che cheh vino ye nduco ihyan apostol yahn ye che cuande yahn ro yudo.”

¹⁵ Tuhme nahma ye nchuhn ama cuarto chahte che va nde yaco nan che a vateyan dehtenduh. Min chihcoyan nchuhn che chuh vino vo.

¹⁶ Cuahn ihyan che o chahn viyan me, ne ntaca ye vah me nduhca che rahn Dihvo vo. Min chihcoyan ye che cheh vino ye nduco vih che cuande yahn ro yudo.

¹⁷ Cuahn che chi man me ne, nda Dihvo vo nduco nduh che ndichio ihyan apostol yahn ye. ¹⁸ Cuahn che a vate ye reh ye nduco vih nan mesa ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn ri nchuhn te ama cha ne che reh ne dama nduco ne, ndihcue ndeh ne u.

¹⁹ Tuhme chi ran ihyan chahn, ne ca ama ca ama ye rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Ate co ndiyu u che tihca din.

²⁰ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye.

—Ama cha nchuhn che dama reh ne nduco chete cuh cuh che tihca din ne.

²¹ Cuaco te u che rinduco nducoyaca ihyan ne, va che conahn nduco nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. Ate jchevah sahn che ndihcue ndeh se u! Tahque ndah ndete che hua chihndeyan se.

²² Numanahn che reh vino ihyan chahn ne, chetah Dihvo vo pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye, cheh ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cocheh nchuhn pan cuh. Chu ne, yute yahn.

²³ Namin chetah ye ama vaso vino, ne cuahn che a necah tun ye nundihve cuahn Dendiohs ne, cah ye, chih nducoyaca ihyan chahn, ²⁴ ne rahn ye ri ye ihyan:

—Chu ne, yun yáhn. Chu che dito yahn ndudo ra che ndáhcó çáde Dendiohs. Mán ne, va che cora çava ama yáhn ihyán. ²⁵ Cuáço ráhn rí nchuhn te ametah ndaconan cúh nune yahn uva nde ndá ro che nuhnde çáde nducuahn quenuma ra, ne quenún nan che rihquentiyon Dendiohs.

Ráhn Dihvo vo Jesucristo te çahma Pedro te hua rendihche ye ihyán

²⁶ Chihno che chita ihyán chahn himno ne, cuahn ye cuahn Cuete Olivo.

²⁷ Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyán apóstol yahn ye:

—Mán vino cuh ne, çahcomán nducoyáca nchuhn u nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Cuahnecun Dendiohs che çáho se ihyán che redin cudádo itecuche, ne cuihno cotuhn te.” ²⁸ Ate cuahn che ntuché van tenáhn ne, çáhn estádo yahn Galilea tahque menan ca che co nchuhn.

²⁹ Tuhme ráhn Pedro ri ye Dihvo vo:

—Andahre che çahcomán nducoyáca ihyán sih ndih ne, ate u ne, hua çahcomán ndih.

³⁰ Ráhn Dihvo vo ri ye ihyán:

—Cuáço ráhn rí di te mán yan cuh ne, numanahn che metah cuah o co tuh ne, a ino yune cahme che hua rendihche u. ³¹ Ate tahque yudo nan Pedro ráhn ye:

—Andahre va che cóh dáma nduco ne, ate hua çahcomán ndih.

Atihnocá ráhn ihyán apóstol chenáhn chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, cováh ye ama cuan nan che duche Getsemani

³² Ndá ihyán chahn ama cuan nan che duche Getsemani, ne ráhn Dihvo vo ri ye ihyán apóstol yahn ye:

—Cuahte nchuhn muhn numanahn che çáhn cováh.

³³ Tuhme quenda ye Pedro mán, Jacobo mán, Juán mán, cuahn ye nduco vih. Ura mín canan ama chi ndáche ye, ne ama chuhrihn ye che rendecadino ye. ³⁴ Ráhn ye ri ye ihyán chahn:

—Adeche cóh che ama ndáche rí. Cuahtenan rino nchuhn muhn, cuahtenduche ne.

³⁵ Tuhme cuahn Dihvo vo tahque çana nan min, chendih ye ndiyáhn, ne chica ye Dendiohs che ndete che cuahnecun ye ne, hua chuhrihn ye nduhça che a va çáde. ³⁶ Ráhn ye:

—Chida mán, ndih ne, ri redin ne nducuahn che nahn ne. Cuahnecun ne che hua chuhrihn nduhça che a va çáde. Chemin che ricá ndih, ate hua co nduhça che náhn, co nduhça che nahn mán ne.

³⁷ Tuhme ndaconan ye nan che chenun ihyán apóstol chahn. Ntáca ye ihyán che vateyádo ye, ne ráhn ye ri ye Pedro:

—Simón, ¿a nde ama ura hua chi quendoche? ³⁸ Cuahtenduche nchuhn mán, cováh ne mán, çava che hua dinahn ne che tumarande chundah nchuhn. Ndiy che rahcotáhn ne yáhn, ate anduhneçá ndete che ndi i ne.

³⁹ Ndaconan cuahn tun ye, ne a chemin no chica ye Dendiohs. ⁴⁰ Cuahn che ndaconan ye ne, a namin no vateyádo ihyán chahn, anduhneçá ndete che nda vih ndutinán ye che nahn cuahteyádo ye, ne hua devano ye deh che ndahconan ye. ⁴¹ Cuahn che ntá Dihvo vo nan che chi ino yune ne, ráhn ye ri ye ihyán chahn:

—A chahteyádo nchuhn. A tuno ura che neçah se u che rinducó nducoyáca ihyán tah sáhn nunde. ⁴² A cochi sáhn che ndihcue ndeh se u. Cuenecuan nchuhn, quendi yuno vo sáhn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chi ye preso

⁴³ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda Judas, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan apóstol che ndichio chahn. Nduco se ama yahn sahn che nda espada man, sahn che nda yahn man, sahn chahn che dechuh chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁴⁴ Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, a nte cade se nduco sahn chahn tuhca:

—A ihyan che tenan ihyan ne, a ihyan min codin nchuhn preso ihyan. Cuihco ne cudado che hua cano ye.

⁴⁵ Ndetahn nda se ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn!

Tuhme tenan se ihyan, ⁴⁶ ne din sahn chahn preso ihyan.

⁴⁷ Ama cha ihyan apóstol chahn ne, ndetendah ye espada yahn ye, ne chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, chandah ye revan se.

⁴⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Nchuhn ne, cochi ne nda ne espada man, nda ne yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco. ⁴⁹ A van nchuhn quenun ro ro, ricuahn chete yaco, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ne, te a tuhca va che conahn nduco nduhca che a dirun nan Ndudo yahn Dendiohs.

⁵⁰ Ura min chihcoman ihyan apóstol chahn Dihvo vo, ne chihno chano ye.

Chano ama sahn yuno

⁵¹ Cuahn ama sahn yuno cuahn nan che cuahn Dihvo vo, ndacotuma se ama tino chahte. Chetah sahn chahn sahn, ⁵² ate ndairun se tino me, ne devane se chano se.

Nda Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁵³ Quenda sahn chahn Dihvo vo nan chidocuyan che tahque ndinan, ne min ndo dama nducoyaca chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man. ⁵⁴ Cuahn Pedro diyahn diyahn cuahn nan che quenda sahn chahn Dihvo vo nde nda ye chevah vaco chidocuyan che tahque ndinan me. Min quenun ye van sahn ndahco chahn, rech ihno ye ihyan chihto vacoyahn.

⁵⁵ Chidocuyan ndinan chahn nduco sahn intiyahn chahn ne, renuhn ino se deh nunde cacueh dame se Dihvo vo, cava che co cahno se ihyan, ate hua ndaca se nde ama. ⁵⁶ Ama yahn se ndere rih nunde se yahn Dihvo vo, ate hua chi dama ndudo yahn se nduco vih, te hua cuaco che rahn nde ama se.

⁵⁷ Necuan ama o se, ne ndere chih nunde se yahn Dihvo vo, ne rahn se tuhca:

⁵⁸ —Nuhn chihnevan nuhn che rahn sahn tih: “U ndahtera yaco cuh che ndahto ihyan, ne chete che ino ro ne, nahno tama che hua nduhca yaco che rahto ihyan.”

⁵⁹ Ate nde nduco nduh ne, hua chidama ndudo yahn se nduco vih.

⁶⁰ Tuhme necuan chidocuyan che tahque ndinan me, ne rahn ye ri ye Dihvo vo:

—¿Dehco che hua rendahconen yahn sahn sih che ama rica nunde se yehn?

⁶¹ Ate nde ama hua rahn Dihvo vo. Tuhme tumerune chidocuyan che tahque ndinan me:

—¿A di che Daya Dendiohs, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse ne?

⁶² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—A u chemin. Cuedevano ne te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndihchero ne u che vá lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Namin ndihchero ne u che ndá van man.

⁶³ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan me ne, ndeh ye tino yahn ye, ne rahn ye:

—¿Dehca din vo testigo ne? ⁶⁴ A man nchuhn chihnevan ne ndudo che rahn se, ducherino se Dendiohs. Nchuhn cahma ne che co.

Rahn nducoyaca sahn chahn te redin yahn che cahno se ihyan.

⁶⁵ Tuhme ama o se ne, cahnan dan se Dihvo vo. Dechiche se nan ye, chahn se ihyan, ne rahn se ri se ihyan:

—Cahme co nuhn duh chahn di.

Namin sahn policia ne, chahn se ihyan.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁶⁶ Numanahn min ne, quenun ca Pedro chevah me. Ura min nda ama tahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan me, ⁶⁷ ne ndihchero te Pedro che recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn. Chahn nino te ndihchero ndah te ihyan, ne rahn te ri te ihyan:

—Namin di ne, chindoque Jesús yahn yan Nazaret.

⁶⁸ Ate rahn Pedro ri ye tahn:

—Nde hua rendihché duh ihyan che rahn yahn ye.

Tuhme cuahn ye cuan chendevah, ne ura min cah menahn tuh.

⁶⁹ Ndhichero tahn min ihyan tama yune, ne rahn te ri te sahn che chenun se min:

—Sahguh ne, namin chinduco se sahn chahn.

⁷⁰ Ate rahn Pedro tama yune te hua cuaco. Tah cuahn adive me ne, rahn sahn che chenun se min ri se ihyan:

—Cuaco che chindoque sahn sih, te nde nan ndudo yehn ro yehn che sahn Galilea di.

⁷¹ Tuhme rahva Pedro, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Nde muhn nde nan Dendiohs, rahn ri nchuhn te hua rendihche duh ihyan che rahn ne.

⁷² Ura min cah o co tuh, ne necahco Pedro che rahn Dihvo vo ri ye ihyan tuhca: “Ura che ametah cuah o co tuh ne, cahmé ino yune te hua rendihche u.” Ndedecadino ye yahn chemin, ne chaco ye.

15

Techecade Pilato yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a chi dave ne, ndo dama chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne dechiche se Dihvo vo, quenda se ihyan, necah se ihyan tah Pilato. ² Pilato ne, tumerune se Dihvo vo:

—¿A di che rey yahn ihyan nación yahn Israel ne?

Ndahconan ye yahn se:

—U, nduhca che rahn.

³ Chidocuyan ndinan chahn ne, ama rih nunde se yahn Dihvo vo.

⁴ Ndaconan tumerune Pilato ihyan, ne rahn se:

—¿Dehco che hua ndahconen yahn sahn sih?, te ama rih nunde se yehn.

⁵ Ate nde ama ndudo hua ndahconan Dihvo vo yahn se, ne ama rahn ino se.

Chihco cade Pilato che cahno se Dihvo vo Jesucristo

⁶ Va ama costumbre che nduyo nduyo che renda ro yudo ne, rentachte Pilato ama preso, adecoduhno che nahn ihyan yan. ⁷ Min vacoyahn ne, chenun sahn preso che chi se contra yahn gobierno, chahtecuhn se nduco ye, chihno se ihyan yahn ye. Van sahn chahn ne, nduco ama se che duche se Barrabás. ⁸ Ro min nda ama yahn ihyan nan Pilato, ne chica ye che ntahte se ama preso nduhca che redin se nduyo nduyo. ⁹ Tumerune Pilato yahn ihyan chahn:

—¿A nahn nchuhn che ntahte rey yahn ne ne?

¹⁰ Tihca rahn se, te a checadino se te che ri ve chidocuyan ndinan chahn yahn Dihvo vo, ne chemin che necah se ihyan tah se. ¹¹ Ate chidocuyan ndinan chahn ne, chinun se ihyan yan che tahque ndahca che caça ye che ntahte Pilato Barrabás. ¹² Tuhme tumerune tun Pilato ihyan chahn:

—¿Me deh nahn nchuhn che din nduco sahgguh che rahn ne che rey yahn ne?

¹³ Ndahconan ihyan chahn, ne rahn ye numacuahn vedetan:

—¡Conahn yah ne sahn!

¹⁴ Tumerune tun Pilato ihyan chahn:

—¿Dehco? ¿Deh nunde quendihco se?

Ate ndaconan cah ihyan chahn:

—¡Conahn yah ne sahn!

¹⁵ Nducote nahn Pilato che co yeno ihyan chahn ne, ntahte se Barrabás. Tuhme chahn se Dihvo vo, ne necah se ihyan tah sandado cava che nahn yah se ihyan.

¹⁶ Quenda sandado chahn Dihvo vo chevah yahn palacio me, ne nedin dama se nducoyaca combiero yahn se. ¹⁷ Chaconuhn se ama tino morado ihyan, ne dendah se ama corona yan, tihyon se tin ye. ¹⁸ Chihno min ne, redin ca se che renevahnecon se ihyan, ne rah se:

—¡Ndeva nuhn yavenan rey yahn ihyan nación yah Israel!

¹⁹ Chahn se tin ye nduco ama nducodi, ne cahnan dan se ihyan. Chehntihya se nan ye, redin ca se che rendeva se yavenan ye. ²⁰ Chihno che din duche yahn se ihyan ne, chehnevi se tino morado me, ne ntihyon se tino yahn man ye ihyan. Tuhme quenda se ihyan nan che nahn yah se ihyan.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²¹ Ura min ne, chuh Simón, ama ihyan yan Cirene, nahn ye viyata. Ihyan min che chida Alejandro man, Rufo man. Din sandado chahn fuerza ihyan, ne quenda ye cruz nan che nahn yah se Dihvo vo.

²² Quenda sandado chahn Dihvo vo ama cuan nan che duche Gólgota, che nahn cahma Cuete Ine Tin Tenahn. ²³ Min cah se vino che ndihchetahn nduco ama nan ico che duche mirra, cuh Dihvo vo. Ate hua chih ye. ²⁴ Cuahn che a chihno nahn yah sandado chahn ihyan ne, din se sortear tino yahn ye cha sahn quendah yahn se che co yahn se.

²⁵ Nan raco nun vatiyan nahn yahn se ihyan. ²⁶ Nunde yahn ye che ndirun, chaconahn se nan cruz ne, rahn tuhca: “Ihyan cuh che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” ²⁷ Namin nahn yah se o sahn duco, ama se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ²⁸ Nduco tihca chinahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Din cuande se ihyan van sahn nunde.”

²⁹ Ihyan che rechuh ye min ne, rahva ye yahn Dihvo vo, rahco tin ye, ne rahn ye:

—Di che rahn che ndahtere yaco, ne chete che ino ro nahne,

³⁰ ¡cuendevahn man di, cuenchehn nan cruz tih!

³¹ Namin chidocuyan ndinan chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, din duche yahn se ihyan, ne rahn se van man se nduco vih: —Ndedevahn se tama ca ihyan, ate man se ne, hua ri rendedevahn se sahn. ³² Ndete che cuaco che sahn tih ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehense man, rey yahn ihyan nación yahn Israel man ne, ndahca che nchahn se nan cruz, ndihchero vo, cava che cotahno vo.

Nde sahn che chenah yahn se dama nduco ye ne, rahva se nduco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

³³ Cuahn che a chi inguiyahn ne, chi man iyehense, chengu nde nan rahco ino. ³⁴ Ura min cah Dihvo vo numa dito ye:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —che nahn cahma: Dendiohs yahn, Dendiohs yahn, ¿dehco che chihcoman ne u?

³⁵ Chihnevan ama o sahn che chenun min, ne rahn se:

—Cuihnevan nchuhn. Rah se ihyan profeta Elías.

³⁶ Tuhme aderano ama se, decahnda se ama esponja nduco vinagre. Chacotah se esponja me tin ama nduco, nahn se chende ye cava che tihve ye, ne rahn se:

—Cuahtenan rino vo, ne ndihchero vo ndete che chi Elías ndedevah ye sahn.

³⁷ Ate ama dito cah Dihvo vo, ne chih ye. ³⁸ Ura min nde tino chahte che quendihco chete yaco, chica nde yaco, chiya nde ndiyahn, ne ndo o ndi.

³⁹ Sahn capitán che nti se chihto nan Dihvo vo ne, chihnevan se che cah ye man, ndihchero se nduhca che chih ye man, ne rahn se:

—Cuaco niyon te ihyan cuh che Daya Dendiohs.

⁴⁰ Min vatendi ama o ihyan ndahta ama lado, rendihchero ye. Ama ye ne, duche María yahn yan Magdala. Tama ye ne, duche María che chaco José, ihyan min che menan ye yahn dihno ye Jacobo. Tama ye ne, duche Salomé.

⁴¹ Ihyan ndahta chahn ne, chinduco ye Dihvo vo, chinan ye ihyan cuahn che quechica ye estado yahn Galilea. Namin yahn ca ihyan ndahta che nda ye nduco Dihvo vo yan Jerusalén chenun ye min.

Chihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁴²⁻⁴³ José yahn yan Arimatea ne, ama ihyan ndinan yahn nación yahn Israel. Ihyan min ne, quenan ino ye che a nun cahcantiyon Dendiohs. Nducote a ro min che víspera yahn ro che rahtetuhno ihyan ne, din nun ino ye chahn ye nan Pilato, ne chica ye sahn che cuahnecon se che cuhche ye Dihvo vo. ⁴⁴ Pilato ne, ama cuahn ino se che rahn ihyan min che a chih Dihvo vo.

Tuhme cah se capitán me, ne tumeruné se sahn ndete che cuaco. ⁴⁵ Rahn capitán me ri se sahn te cuaco, ne cahnecon se che cah ye, cuhche ye Dihvo vo.

⁴⁶ Tuhme chahn José, ca ye ama tino cua, quenda ye. Ndedevah ye Dihvo vo, chahcotuma ye tino me ihyan, chacondihte ye ihyan chete ama yayan che ndindah nan yava, ne necahde ye chende yayan me nduco ama tu chahno.

⁴⁷ María yahn yan Magdala man, María che chaco José man ne, chahn ye ndihchero ye nan che quenun Dihvo vo.

16

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye van tenahn

¹ Cuahn che a chuh ro che rahtetuhno ihyan ne, María yahn yan Magdala man, Salomé man, María che chaco Jacobo man ne, ca ye nunedan cava che cah ye nan yayan, cuacotahme ye Dihvo vo. ² Ro min ne, ro che ndeva

ndate. Ura che a quendaḥ yaḥn ne, nda ye nan yayan me, ³ ne raḥn ye van maḥ ye nduco vih:

—¿Taca che metah duh che cahnevi tu che ntude nduco chende yayan me?

⁴ Ate cuahn che ndihchero ye ne, a ndavi tu ndico me che ntude nduco chende yayan me. ⁵ Chendaḥ iḥyan chahn chete yayan me, ne ndihchero ye ama ángel che va ye laḍo taḥ cuaco, ndacotuma ye ama tino cua chahte, ne dihya iḥyan chahn chi. ⁶ Tuhme raḥn ángel me ri ye iḥyan:

—Hua dihya nchuhn co. Nchuhn ne, rinuhn ne Jesús yaḥn yaḥ Nazaret, iḥyan min che quenah yaḥ ye. Ate ametah ye muhn. A ntuche ye. Condiḥche ne taḥ nan che chacondihte ye iḥyan; ametah ye. ⁷ Cuahn nchuhn ngo ne Pedro maḥ, iḥyan apóstol chenaḥn maḥ, te caḥn Dihvo vo estado yaḥn Galilea taḥque menaḥ che co nchuhn. Min ndihchero ne iḥyan nduhca che a raḥn ye ri ye nchuhn.

⁸ Ndaḥa iḥyan ndahta chahn nan yayan me, conaḥn ye rano ye, nde tuno rendoh ye che dihya ye chi, ate hua raḥn ye nduco nde ama iḥyan che chahno chi ye, te vah ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nan María yaḥn yaḥ Magdala

⁹ Cuahn che a ntuche Dihvo vo vatiyaḥ ro che ndeva ndate ne, chihnde ro ye menaḥ vihca nan María yaḥn yaḥ Magdala, iḥyan min che chenun ndache vaco chihnga iḥyan ro menaḥ me, ndetendaḥ Dihvo vo. ¹⁰ Chahn iḥyan min chengo ye iḥyan apóstol. Iḥyan chahn ne, raḥn ye maḥ, raco ye maḥ. ¹¹ Ate hua chitahno ye che raḥn iḥyan ndahta me che ntuche Dihvo vo maḥ, che ndihchero ye iḥyan maḥ.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan o iḥyan che chinduco ye iḥyan

¹² Chihno min ne, chihnde ro Dihvo vo nan o iḥyan che chinduco ye iḥyan ura che chenun yune ye conaḥn ye. Ate a ntaḥcorun Dihvo vo, ametah nduhca ye ro menaḥ. ¹³ Tuhme chahn iḥyan chahn chengo ye iḥyan chenaḥn che chinduco ye Dihvo vo. Ate a namin no tun, te hua chitahno iḥyan chahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihquentiyon ye iḥyan apóstol che caḥn ye cuahndudo ye

¹⁴ Adive ne, chihnde ro Dihvo vo nan iḥyan apóstol che ndichiamah chahn ura che vate ye reh ye nan mesa. Chihya ye iḥyan chahn yaḥn che hua chitahno ye che raḥn iḥyan che a ndihchero ye iḥyan che a ntuche ye.

¹⁵ Namin raḥn Dihvo vo ri ye iḥyan:

—Cuahn nchuhn numachahte iyehñse, cuahndudo ne ndudo ndah yaḥn Dendiohs, cahnevan nducoyaḥa iḥyan. ¹⁶ Iḥyan che cotahno ye maḥ, cuedenue ye maḥ ne, ndevahn ye. Ate iḥyan che hua cotahno ye ne, conda ye.

¹⁷ Iḥyan che ritahno ye ne, din ye vederihno. Numacuahn vederihquentiyon yaḥn ndetendaḥ ye vaco chihnga maḥ, caḥma ye tama te o nan devaco maḥ,

¹⁸ nahñ taḥ ye iḥyan cah, ne din ye che ndoyahn ye maḥ. Namin ndete che denaḥn cotah ye ama cu taḥ, o cuḥ ye veneno ne, hua dehva co yaḥn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, conaḥn ye vahchetero

¹⁹ Chihno nte Dihvo vo nduco iḥyan chahn ne, din Dendiohs che conaḥn ye vahchetero, chihnde ye laḍo taḥ cuaco ye. ²⁰ Me iḥyan apóstol ne, chahtechica ye numachahte, cahndudo ye ndudo ndah yaḥn Dendiohs. Rinahñ Dihvo vo iḥyan, ne redin ye che renahn nducoyaḥa iḥyan che cuaco ndudo che rahndudo iḥyan chahn yaḥn vederihno che redin ye. Tiḥca chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN LUCAS

¹ Ama yahn ihyan, dirun ye rine quenan yahn dehtenduh che chi van uvo, ² nduhça che a rente ihyan che, nde ro che canan, ndihchero man ye man, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man. ³ Ndiñ Teófilo che yahinó ndih, namin rahcó che ndahça che tihça dín. Chemin che ndeh nduyo nedin damá nduco cudado, ndudo yahn queri ama che chi. Man ne, a dirun yahn ne nducahn chemin, ⁴ cava che codevano ndah ne te cuaco ndudo che chicuahn ihyan ndih.

Tahve Dendiohs ama ángel, checu ye ndudo che cuhndeyan Juan Bautista

⁵ Cuahn che quenan Herodes rey yahn Judea ne, chihnde ama chidocuyan che duche ye Zacarías, ndata yahn Abías. Ihyan ndahta yahn ye ne, duche ye Elisabet, ndata yahn Aarón. ⁶ Nduh che o ye ne, ndah ihyan ye, ne redinahn ye nducahn che rihquentiyon Dihvo vo Dendiohs. ⁷ Ate metah daya ye, te Elisabet ne, hua rendaca daya ye. Avane ne, nduh che o ye ne, a ndico ye.

⁸ Ama yune ne, quendañ yahn chidocuyan che combiero yahn Zacarías che covah ye nan Dendiohs. ⁹ Chidocuyan chahn ne, ro ro redin ye sortear deh ntiyon din queri ama ye, ne ro min ne, quendañ yahn Zacarías che conda ye chete yaco chahte yahn Dihvo vo, cahcoyahn ye cuhn. ¹⁰ Ura che riche cuhn me ne, revah nducoyaca ihyan yan, chenun ye cuahn chevah. ¹¹ Tuhme chihndero ama ángel che dechuh Dendiohs, chandi ye nan Zacarías lado tah cuaco yahn nan ta. ¹² Cuahn che ndihchero Zacarías ángel me ne, ama dihya ye chi. ¹³ Ate rahn ángel me ri ye ihyan:

—Zacarías, hua dihye co, te a chihnevan Dendiohs che chique. Man ne, ndahta yehn Elisabet ne, ndaca ama sahn daya te, ne coneñ che duche se, Juan. ¹⁴ Ama co yene, ne namin co yeno ama yahn ihyan che cuhndeyan se, ¹⁵ te daye ne, chahte vederihquentiyon cah Dendiohs, conan cuma se. Hua cuh se vino, nde hua cuh se nde ama nan nune che din che cocoh se. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn nde ro che ametah cuhndeyan se. ¹⁶ Ama yahn ihyan nación yahn Israel, din se che ndaconan cotahno ye Dihve ye Dendiohs. ¹⁷ Nda se tahque menan ca che co Dihvo vo, conan cuma se vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Elías, cava che ndoyan ihyan nduco indihthe yahn ye man, cava che cotahno ihyan Ndudo yahn Dendiohs nduhça che rifahno ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs man. Tihça cahcoyahn se chedave yahn ama yahn ihyan, cava che nevahnecon ye Dihvo vo.

¹⁸ Chiquerune Zacarías ángel me:

—¿Taca cotahnó che rahn ne ne?, te u ne, a indihthe u. Namin ihyan ndahta yahn, a indihthe ye.

¹⁹ Ndahconan ángel me yahn ye:

—U ne, Gabriel che redinahn che rihquentiyon Dendiohs. Man ye tahve ye u, cava che cahmá ndoque ndudo ndah cuh. ²⁰ Ndudo che a rahn ndoque ne, va che conahn, ate nducote hua chitehne ne, co lihme di, ne hua co nte nde nda ro che cuhndeyan daye.

²¹ Numanahn min ne, ihyan yan chahn ne, chenan rino ye, ne rahn ino ye che ama rendah Zacarías chete yaco. ²² Cuahn che ndiquendañ ye ne,

redin tah redin nan ye, te chi lihme ye. Tuhme chenahn ihyan chahn che ndihchero ye ama vederihno chete yaco.

²³ Cuahn che chihno ndate che quenan Zacarias ntiyon min ne, conahn ye ndevaco ye. ²⁴ Chuh neve ro min ne, a quenun daya ihyan ndahta yahn ye Elisabet. Ihyan min ne, quenun ye vah; hua chahn ye nde ama cuan chete che uhn iyo, ne ndecadino ye: ²⁵ “Dihvé Dendiohs din ye vederihno cuh nducó. Man ne, ametah co cuihnán nan ihyan.”

Nda ama ángel, checu ye ndudo che cuhndeyan Dihvo vo Jesucristo

²⁶ Chihno te an iyo ne, tahve tun Dendiohs ángel Gabriel, cuahn ye ama yan lihn che duche Nazaret, estado yahn Galilea. ²⁷ Nda ye ndudo che dechuh Dendiohs yahn ama ndahta ntuco che duche ye María. Ndahta me ne, a va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco José, ama ihyan che ndata yahn David. ²⁸ Cuahn che nda ángel me nan che quenun ndahta me ne, rahn ye ri ye ihyan:

—Necuma di. Dendiohs ne, yahino ye di, ne nduco ye di. A tendahnun ye di van nducoyaca ndahta.

²⁹ Cuahn che chihnevan ye che rahn ángel me ne, cuahn ino ye, ne ndecadino ye: “¿Dehra cuande che tihca rahn ye nducó?” ³⁰ Tuhme rahn ángel me ri ye ihyan:

—María, dehve rahque, te Dendiohs ne, yahino ye di. ³¹ Man ne, ndaca ama daye, ne conehn che duche ye, JESUS. ³² Ihyan min ne, ama chahte vederihquentiyan conan cuma ye, te Daya Dendiohs che ama yudo ye ihyan. Dihvo vo Dendiohs ne, ndahco ye vederihquentiyan che quenan cuma David tah ye. ³³ Cahcantiyan ye ihyan nación yahn Israel, ne hua cuihno vederihquentiyan yahn ye.

³⁴ Tuhme chiquerune María ángel me:

—¿Taca co conahn che rahn ne ne?, te u ne, ametah cahnevaco.

³⁵ Ndahconan ángel me yahn ye:

—Co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun di, ne nduco vederihquentiyan yahn Dendiohs conahn. Chemin che daye che cuhndeyan ne, Daya Ndah yahn Dendiohs. ³⁶ A ndihche che din Dendiohs nduco tahn vih Elisabet. Andahre a ndico te, ne hua rendaça daya te, ate man ne, quenun daya te a chi an iyo, ³⁷ te Dendiohs ne, nducuahn che nahn ye ne, rinahn.

³⁸ Tuhme rahn María:

—Conahn nduhca che rahn ne, te u ne, renevahnecún che rihquentiyan Dihvé Dendiohs.

Chihno min ne, conahn ángel me.

Chahn María chendihchero ye Elisabet

³⁹ Ama o ro min ne, cuahn María ama yan che va cuahn icoyahn, estado yahn Judea. ⁴⁰ Nda ye min ne, min chenda ye chete vaco Zacarias, ne necah ye Dendiohs Elisabet. ⁴¹ Ndetahn chihnevan Elisabet che necah María Dendiohs ihyan ne, nuhn decuah yahn ye che quenun chete ye, ne chia Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun ihyan. ⁴² Rahn ye:

—Van nducoyaca ndahta ne, a tendahnun Dendiohs di. Namin a tendahnun ye daye. ⁴³ Di che co chaco Dihvé. ¿Taca che man cochi quendihero u? ⁴⁴ Ndetahno che nte Dendiohs u ne, nuhn dayá che quenun cheté che chi yeno. ⁴⁵ ¡Ndah ro yehn che chitehne!, te conahn ndoque ndudo che dechuh Dihvo vo Dendiohs.

⁴⁶ Tuhme rahn María:

Numacuahn chedave yáhn, rendeva yavenan Dihvé Dendiohs.

47 Ama yenó nduco ye, te ndedevahn ye u.

48 Andahre ama chevah u nan ye, ate necahco ye u.

Man ne, nducoyaca ihyan cahma ye te ndah ro yáhn,

49 te Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye din ye vederihno nducó.

Ihyan min che cuaco, runecade ye nan nducuahn.

50 Numacuahn ro renan vahino ye nducoyaca ihyan che renevahnecun ye ihyan.

51 Ihyan min ne, redin ye vederihno rahte.

Rendahco ndiya ye ihyan che yade ye.

52 Rehnevi ye vederihquentiyon yahn ihyan che ndinan ye, ne redin ye che rinan ihyan che necun ye.

53 Rinan ye ihyan che renevahnecun ye Ndudo yahn ye,

ne rihcoman ye ihyan che rahco ye che nde hua rendotenan ye ihyan.

54 Redin ye cudado ihyan naci6n yahn Israel, ne

renan vahino ye ihyan,

55 nduhca che cah ye ndudo yahn ye

indihte yuhn vo Abraham nduco nducoyaca ndata yahn ye.

56 Tenduh ino iyo quenan María vaco Elisabet, tuhme conahn ye ndevaco ye.

Chihndeyan Juan Bautista

57 Cuahn che tuno ro yahn Elisabet ne, chihndeyan daya ye. 58 Nducoyaca ihyan nino ndevaco ye nduco ihyan yahn ye ne, a devano ye te ama quenan vahino Dendiohs ihyan, ne chi yeno ye nduco vih. 59 Chi nine ro ne, cuahn ihyan cava che conahn ye seña decuah me, ne nahn conahn ye che duche se Zacarías, nduhca che duche chida se. 60 Ate rahn chaco se.

—Hua, te Juan conan che duche se.

61 Rahn ihyan chahn:

—¿Dehco ne?, te ametah nde ama ihyan yahn nchuhn che tihca duche ye.

62 Tuhme din tah ye che tumerune ye chida se tacá nahn ye che conan che duche se. 63 Din tah chida se, chica ye nan che dirun ye, ne chaconahn ye: “Juan duche se.” Tuhme cuahn ino ihyan chahn. 64 A ura min no nuhnde cava chihya Zacarías, ndiquendah cahñ ye, ne canan ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. 65 Nde tahque cuahn ino ihyan chahn chi, ne chetuhn ndudo me numachahte estado yahn Judea. 66 Nducoyaca ihyan che checadino ye ne, rente ye nduco vih:

—¡Ama chahte ntiyon conan cuma sahn dihn cah!

Tihca rahn ye, te Dendiohs ne, nduco ye sahn.

Nduhca che cahndudo Zacarías

67 Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs, quenun Zacarías, ne cahndudo ye:

68 Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs yahn Israel, te ndedevahn ye uvo yahn ye.

69 Van ndata yahn David, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ye ne, a tendahnun ye ama ihyan che ndedevahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon yahn ye,

70 nduhca che cah ye ndudo yahn ye ro menan, cahndudo ihyan ndah che profeta yahn ye.

71 Tihca ndedevahn ye uvo nan nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye uvo.

- 72 Renan vahino ye indihnte yuhn vo, ne redinahñ ye ndudo ndah yahn ye che chihco çade ye.
- 73 Ndudo min che çah ye indihnte yuhn vo Abraham,
- 74 che ndedevahn ye uvo ñan ihyan che hua ri rendihche ye uvo, çava che numa ino vo ndeva vo yavenañ ye.
- 75 Numacuahn ro che cuahñenan vo iyehñse cuh ne, nahn che dave chedave yuhn vo ñan ye.
- 76 Di, ðaya mán, cuahndode ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.
- Cahn tahque menañ ca che co Dihvo vo, cahcoyan chedave yahn ihyan, çava che nevahñecun ye ihyan.
- 77 Cah, checadino ihyan che ndedevahn Dendiohs uvo yahn ye, te nchahco ye nunde yuhn vo.
- 78 Dendiohs yuhn vo ne, ama quenan vahino ye ihyan iyehñse. Chemin che çaca ðaya ye vahchetero,
- 79 ndedevahn ye ihyan che çahnda yahn ye che vate ye tah vederih, din ye che ndahça cuahñenan ye.
- 80 Me sahn dihn me ne, chihta se, ne chi chahte vededevano yahn se. Quechica se yahn ñan che metah duhva, nde nda ro che canañ cahndudo se ndudo yahn Dendiohs, chihñevan ihyan nación yahn Israel.

2

Chihñdeyan Dihvo vo Jesucristo

1 Tahñ min ne, chihquentiyon emperador Augusto César che conan çaca nducoyaca ihyan che vate ye numachahte ñan che rihquentiyon ye.

2 Quenan Cirenio gobernador yahn Siria, ne cade ro min canañ raconahn çaca se ihyan. 3 Nducoyaca ihyan, adecotino che chenani ye ne, va che çahn ye, conan çaca ye yan ñan che chica ndata yahn ye. 4 José ne, chica ye yan Nazaret, estado yahn Galilea, cuahn ye yan Belén, estado yahn Judea, yan vaço David, te ndata yahn David ihyan. 5 Min va che conan çaca ye. Namin min va che conan çaca María, ihyan min che va ndudo yahn ye che cahnevaco ye nduco vih. Ihyan min ne, a nun cuhñdeyan ðaya ye.

6 Cuahn che chenani ye Belén ne, nda ro yahn María che cuacoyahn ye. 7 Min chihñdeyan ðaya ye che menañ, ne chahcotuma ye decuañ me nduco tino. Nducote hua ndaca ye nde ama vah ne, chaññenan ye ama vaço yuhdo. Chete ama inguhto ñan che reh nun yuhdo, min din dave ye ñan che chacondihnte ye decuañ me.

8 Nino yan Belén vatenduche ama o ihyan, redin ye cudado itecuche yahn ye. 9 Nahmin ne, nda ama ángel che dechuh Dihvo vo Dendiohs ñan ihyan chahn. Adenañ chiya dave ñan che chenun ye, ne ama dihya ye chi. 10 Ate rahñ ángel me ri ye ihyan:

—Hua dihya nchuhn co, te cochí, checú ama ndudo ndah, ne ama co yeno nducoyaca ihyan. 11 Man ro cuh ne, min yan vaço David chihñdeyan ama decuañ. A decuañ min che Dihvo vo CRISTO, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn. 12 Codevano nchuhn te cuaco ndudo che rí nchuhn, te ntaca ne decuañ me, ndacotuma tino, quendite chete vaço yuhdo.

13 Adenañ nda ama yahn ángel che chica ye vahchetero, chinduco ye ángel me, ndeva ye yavenañ Dendiohs, ne rahñ ye:

14 ¡Ndahça che ndeva nducoyaca ihyan numacuahn vedeyeno yavenañ Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero!

Muhn iyehñse cuh ne, nducoyaca ihyan che yeno Dendiohs nduco ye ne, din Dendiohs che ndaħca cuahtenan ye nduco vih.

¹⁵ Cuahn che conahn ángel chahn vahchetero ne, ihyan che redin ye cudadó itecuche ne, rahñ ye:

—Cuhn vo nduco vih yan Belén, quendihchero vo vederihno che chi, nduhca che dechuh Dendiohs ndudo yuhn vo.

¹⁶ Ndetahno cuahn ihyan chahn, ne ntaca ye María nduco José nduco decuaħ me che quendite chete vaco yuhdo. ¹⁷ Cuahn che ndihchero ihyan chahn decuaħ me ne, rente ye nduhca che rahñ ángel me yahn decuaħ me. ¹⁸ Nducoyaca ihyan che chihnevan ye che rente ihyan chahn ne, ama rahñ ino ye. ¹⁹ María ne, quenun ino ye nducuahn che rente ihyan chahn, ne ndeva ye ndudo me chete chedave yahn ye. ²⁰ Tuhme conahn ihyan chahn, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenañ Dendiohs, te a chinahn nducuahn ndudo che dechuh Dendiohs yahn ye, ne a man ye chihnevan ye man, ndihchero ye man.

Simeón nduco Ana

²¹ Chi nine ro me ne, nahn ye seña decuaħ me, ne chaconahn ye che duche JESUS, a nduhca che rahñ ángel me ri ye María nde ro menañ cuahn che ametah conun daya ye.

²² Moisés ne, dirun ye te ihyan ndahta che cuacoyahn ye ne, hua co conda ye chete vaco, nde tuno ro che a ndihco cade Dendiohs. María ne, quenan rino ye nde tuno ro min, tuhme cuahn ye nduco José yan Jerusalén, quenda ye decuaħ me, çava che nahma ye nan Dendiohs. ²³ Tihca din ye, te a nihnde cade nan ley yahn Dendiohs: “Nducoyaca checahya chahn che rahteyan menañ ne, va che çahco vih ihyan, çava che din ntiyon yahn Dendiohs.” ²⁴ Namin ndihco cade Dendiohs te nducoyaca ihyan ndahta che cuhndeyan daya ye ne, va che çah ye o icui, o o pichón çahya, çava che co te vedino, ne çah María vedino min.

²⁵ Ro min ne, min yan Jerusalén va ama ihyan che duche ye Simeón. Ihyan min ne, ndah ihyan ye nan Dendiohs, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Quenan rino ye ro che ndedevahn Dendiohs ihyan nación yahn Israel. ²⁶ Çah Vaco Ndah yahn Dendiohs, che checadino ye te hua coh ye nde nda ro che ndihchero man ye ihyan min che dechuh Dihvo vo Dendiohs, çava che ndedevahn ye ihyan iyehñse. ²⁷ Din Vaco Dendiohs che cuahn Simeón vaco chahte, ne ura min nda José nduco María çava che nahma ye decuaħ me nan Dendiohs nduhca che a nihnde cade nan ley che dirun Moisés. ²⁸ Simeón ne, chetaħ ye decuaħ me, quenuhn ye. Ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenañ Dendiohs, ne rahñ ye:

²⁹ Dihvé Dendiohs, man ne, a co ndacá iyehñse cuh.

Hua dehva rahcó, te a chinahn ndudo che te ne, checadinó.

³⁰ A ndihchero man decuaħ cuh yahn ne che ndedevahn ihyan iyehñse.

³¹ A dechuh ne çava che ndedevahn ihyan iyehñse.

³² Man che cuaco codevano ihyan tama nación Ndudo yahn ne, ne ndeva nducoyaca ihyan yavenañ ihyan yahn ne, ihyan nación yahn Israel.

³³ José nduco María ne, ama chahn ino ye yahn ndudo che tihca rahñ Simeón yahn decuaħ me. ³⁴ Tuhme chica Simeón Dendiohs çava ihyan chahn, ne rahñ ye nduco María:

—Condiħche. Cuahn che cuihta decuaħ cuh che dechuh Dendiohs ne, ama yahn ihyan co tan ye nduco. Chemin che van ihyan nación yahn Israel ne, ama yahn ihyan ndevahn ye, ne ama yahn ye conda ye. ³⁵ Nduco tihca

cuhnde ro vederendedecadino yahn queri ama ye. Me di ne, va che choh ama vedeyah chahte.

³⁶ Min chete yaco quenun ama indihthe ndahta che duche ye Ana. Ihyan min ne, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. Fanuel duche chida ye, ndata yahn Aser. Chihno ndache nduyo che chihnevaco ye ne, chih inchahn ye. ³⁷ Ro min ne, a cun raco cun nduyo ye. Ro man, vino man, quenun ye chete yaco, revah ye man, rihnde ye yahte man. ³⁸ Nda ye ura min, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Cahndudo ye yahn decuah me, chihnevan ama yahn ihyan che chenano rino ye ro che ndedevahn Dendiohs ihyan yan Jerusalen.

Chihta Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

³⁹ José nduco María ne, dinahn ye nducuah che ndihco cade Dendiohs, tuhme conahn ye yan vaco ye Nazaret, estado yahn Galilea. ⁴⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, rihta ye, ne ama va vededevano yahn ye. Dendiohs ne, ama yahino ye ihyan.

Quenun Dihvo vo Jesucristo yaco chahte

⁴¹ Nduyo nduyo, ro che renda vihco ro yudo ne, rahn José nduco María yan Jerusalen. ⁴² Cuahn che chi Dihvo vo ndichio nduyo ne, cuahn tun ihyan chahn vihco me. ⁴³ Chuh vihco me ne, conahn ye, nde hua devano ye te quenano ca Dihvo vo min yan Jerusalen. ⁴⁴ Rahco ye te co van ihyan che a conahn ye chinduco ye, ne rinuhn ye ihyan van ihyan yahn ye man, ihyan rendihche ye man. A numa ro vatechica ye, ⁴⁵ ate nducote hua ntaca ye ihyan ne, ndaconan tun ye yan Jerusalen, rinuhn ye ihyan.

⁴⁶ Nde nan che chi ino ro che rinuhn ye ihyan ne, ntaca ye ihyan chete yaco van sahn devano ley che dirun Moisés. Min quenun ye, rihnevan ye che rente sahn chahn man, retumarune ye sahn man. ⁴⁷ Namin sahn chahn ne, retumarune se ihyan, ne ama rahn ino se yahn che ama va vededevano yahn ye man, yahn ndudo che rendahconan ye man. ⁴⁸ Cuahn che ndihchero José nduco María che min quenun ye ne, ama chahn ino ye, ne rahn María:
—Dayá, ¿dehco che tihca din nduco nuhn?, te u nduco chide, ama chuhrihn nuhn, rendedecadino nuhn cave, rinuhn nuhn di.

⁴⁹ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—¿Dehco che rinuhn nchuhn u? ¿A hua devano te nan ntiyon yahn Chidá va che conán?

⁵⁰ Ate hua chenahn ihyan chahn deh cuande che tihca rahn ye.

⁵¹ Tuhme conahn ye nduco ihyan chahn yan vaco ye, Nazaret. Quendi redinahn ye che rahn ihyan chahn, ne quenun ino María nducuah. ⁵² Dihvo vo ne, chihta ye, ne chi chahte vededevano yahn ye. Ndahca quenano ye nan Dendiohs man, nan ihyan man.

3

Rahndudo Juan Bautista che va che nto ino ihyan nunde yahn ye

¹ Cuahn che chi ntiyon nduyo che quenano Tiberio César emperador ne, Poncio Pilato quenano se gobernador yahn Judea. Herodes quenano se gobernador yahn Galilea, ne dihno Herodes che duche se Felipe, quenano se gobernador yahn Iturea nduco Traconite. Lisaniás quenano se gobernador yahn Abilinia. ² Anás nduco Caifás che chidocuyan che tahque ndinan. Nduyo min quechica Juan, daya Zacarías, yahn nan che metah duhva. Min cah Dendiohs che checadino ye ndudo che cuahndudo ye. ³ Chihto ico Jordán

canan rahndudo Juan che nto ino ihyan nunde yahn ye man, che cuedenune ye man, cava che nchahco Dendiohs yahn ye. ⁴ Tihca chinahn nduhca che dirun ihyan profeta Isaias tuhca:

Cuahndudo ama se min yahn nan che metah duhva tuhca:

“Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne, te a nun nda Dihvo vo.

⁵ Ihyan che redendah ye yune che ndahca ne, rendedecuto ye ya man, rihtera ye ico man, cuete man, rene din cuaco ye nan che cueh man, rendahco nahn ye nan che chihnga man.

Tihca va che cahcoyan ihyan chedave yahn ye,

⁶ te codevano nducoyaca ihyan che ndedevahn Dendiohs ihyan.”

⁷ Rahn Juan ri ye ihyan che renda ye cava che cuedenune ye:

—Nchuhn ne, nduhca cu tan tihchan ne. Hua rahco ne che nduco che cuedenune ne a ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs che va che conahn.

⁸ Va che nto ino nchuhn nunde yahn ne man, ndahca cuahtenan ne nan Dendiohs man. Hua ndere rahco ne che cochihve yahn ne che ndata yahn Abraham nchuhn, te hua redinahn ne. Ndete che nahn Dendiohs che ndere co yahn ndata yahn Abraham ne, andahre nan tu che tuhchan, co ndedecuan ca ye ndata yahn ihyan min. ⁹ Nduhca che rihca ihyan yahn ndata che hua richihve ndute yahn, riquiyahn ye ne, tihca a nun techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan.

¹⁰ Tuhme tumerune ihyan:

—¿Deh va che din nuhn ne?

¹¹ Ndahconan Juan yahn ye:

—Ihyan che va o tino yahn ye ne, va che cah ye ama yahn ihyan che metah yahn ye, ne ihyan che va che reh ye ne, va che conan ye ihyan che metah che cheh ye.

¹² Namin nda ama o sahn rica tumeca diyo cava che cuedenune se, ne tumerune se:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che din nuhn ne?

¹³ Ndahconan Juan yahn se:

—Hua caca nchuhn tumeca diyo che tahque ndeh che co che rihquentiyon ley.

¹⁴ Namin ama o sandado ne, tumerune se:

—Nuhn, ¿deh va che din nuhn ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Hua duco nchuhn. Hua ndere cuih nunde ne yahn ihyan. Cuahtenan ne vedeyeno nduco tume che rene vihve nchuhn.

¹⁵ Ama yahn ihyan rendedecadino ye yahn Juan, ne recah yeno ye chedave yahn ye, te rahco ye te co a ihyan min che va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense. ¹⁶ Ate rahn Juan ri ye nducoyaca ihyan:

—Ndiyu u. Cochi tama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. U ne, nde hua redin yahn che co mare ama sahn decayha yahn ye. U ne, rehdenune ihyan, ate ihyan min ne, din ye che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn man, din ye castigo ihyan nunde man. ¹⁷ Cuahn che retiveyato ihyan trigo ne, renevahn ye ndute yahn, rih ndah ye. Ate dacheyama yahn ne, rene din dama ye, rihquiyahn ye. Atihnoca ihyan min, te a nun techecade ye yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, quenda ye ihyan vahchetero, ne ihyan che hua ndah ye ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn che hua rintoh.

¹⁸ Nduco ama ndeh ndudo che tuhchan, rahndudo Juan, ricuahn ye ihyan ndudo ndah yahn Dendiohs. ¹⁹ Juan ne, riyahve ye gobernador Herodes yahn che quenan se nduco Herodias, ndahtha yahn dihno se Felipe. Namin

riyahve ye sahn yahn nducuahn nunde yahn se. ²⁰ Chemin che chihquentiyon se che quenun Juān vacoyahn, ne nduco chemin decuihta nduh se nunde yahn se.

Chedenune Dihvo vo Jesucristo

²¹ Cuahn che chihno chedenune ama yahn ihyan nación yahn Israel ne, ndā Dihvo vo, chedenune ye. Chihno min ne, nahmin che revah ye ne, ndondah vahchetero. ²² Nduhca che ro ama icui ne, tihca chi ro Vaco Ndah yahn Dendiohs, chiya, quenun ihyan. Tuhme chihnevan ye ama ndudo che chica vahchetero che rahn:

—Di che Dayá. Yahinó di. Ama yenó ndoque.

²³⁻³⁸ A tahn min che canān Dihvo vo, redin ye ntiyon yahn ye. A ri ye tenduh ndico ndiche nduyo.

Tuhca cochi ndata yahn Dihvo vo Jesucristo

Nde nan che canān ne, dendah Dendiohs Adán. Daya Adán ne, Set. Daya Set ne, Enós. Daya Enós ne, Cainán. Daya Cainán ne, Mahalaleel. Daya Mahalaleel ne, Jared. Daya Jared ne, Enoc. Daya Enoc ne, Matusalén. Daya Matusalén ne, Lamec. Daya Lamec ne, Noé. Daya Noé ne, Sem. Daya Sem ne, Arfaxad. Daya Arfaxad ne, Cainán. Daya Cainán ne, Sala. Daya Sala ne, Heber. Daya Heber ne, Peleg. Daya Peleg ne, Ragau. Daya Ragau ne, Serug. Daya Serug ne, Nacor. Daya Nacor ne, Taré. Daya Taré ne, Abraham. Daya Abraham ne, Isaac. Daya Isaac ne, Jacob. Daya Jacob ne, Judá. Daya Judá ne, Fares. Daya Fares ne, Esrom. Daya Esrom ne, Aram. Daya Aram ne, Aminadab. Daya Aminadab ne, Naasón. Daya Naasón ne, Salmón. Daya Salmón ne, Booz. Daya Booz ne, Obed. Daya Obed ne, Isaí. Daya Isaí ne, David. Daya David ne, Natán. Daya Natán ne, Matata. Daya Matata ne, Mainán. Daya Mainán ne, Melea. Daya Melea ne, Eliaquim. Daya Eliaquim ne, Jonán. Daya Jonán ne, José. Daya José ne, Judá. Daya Judá ne, Simeón. Daya Simeón ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Jorim. Daya Jorim ne, Eliezer. Daya Eliezer ne, Josué. Daya Josué ne, Er. Daya Er ne, Elmodam. Daya Elmodam ne, Cosam. Daya Cosam ne, Adi. Daya Adi ne, Melqui. Daya Melqui ne, Neri. Daya Neri ne, Salatiel. Daya Salatiel ne, Zorobabel. Daya Zorobabel ne, Resa. Daya Resa ne, Joana. Daya Joana ne, Judá. Daya Judá ne, Semei. Daya Semei ne, Matatías. Daya Matatías ne, Maat. Daya Maat ne, Nagai. Daya Nagai ne, Esli. Daya Esli ne, Nahum. Daya Nahum ne, Amós. Daya Amós ne, Matatías. Daya Matatías ne, José. Daya José ne, Jana. Daya Jana ne, Melqui. Daya Melqui ne, Leví. Daya Leví ne, Matat. Daya Matat ne, Elí. Daya Elí ne, José.

Tihca cochi ndata yahn José. Nducoyaca ihyan ne, rahco ye te Dihvo vo Jesucristo ne, daya José ihyan.

4

Chundah ne, tumarande se Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chica ye min ico Jordán. Din Vaco Dendiohs che cuahn ye yahn nan che metah duhva. ² Min quenān ye o raco ro, ne chundah ne, retumarande se ihyan. Nducuahn ro min ne, hua cheh ye, ne chihno min ne, chi cuico ye. ³ Tuhme rahn chundah me ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cuihquentiyon ne tu cuh che ndacōnda pan.

⁴ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Ndiyu deman nduco pan co conun ico ihyan, te namin rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs.”

⁵Tuhme quenda chundah me Dihvo vo ama tingüete yaco, ne venchahteno nahma se ihyan nducuahn vederihquentiyon che va iyehense. ⁶Rahn se ri se ihyan:

—U té nducuahn vederihquentiyon che tihchan ndih, ndete che dinahn ne che cahmá, te u va tãh nducuahn, ne adecoduhno ihyan che náhn ne, co cáh ihyan. ⁷Ndete che cahntihya ne nan, ndeva ne yavenan ne, co yahn ne nducuahn.

⁸Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuehn vane chundah, te nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Cuendeva yavenan Dihve Dendiohs, ne a ihyan min no codinehn che cahma ye.”

⁹Tuhme quenda se ihyan tin yaco chahte yahn yan Jerusalén, ne rahn se ri se ihyan:

—Ndete che Daya Dendiohs ndih ne, cava ne muhn. ¹⁰Hua dehva co yahn ne, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs:

Dechuh Dendiohs ángel yahn ye cava che conduco ye ndih,

¹¹din ye cudado ndih cava che hua dehva co yahn ne.

¹²Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun: “Hua tumarende Dihve Dendiohs.”

¹³Cuahn che chihno tumarande chundah me Dihvo vo ne, conahn se. Quenan rino se nde nda ama ro che ndahca cava se.

Dihvo vo Jesucristo ne, canan redin ye ntiyon yahn ye estado yahn Galilea

¹⁴Dihvo vo ne, quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne conahn ye estado yahn Galilea. Nducuahn yan ne, ama chetuhn ndudo yahn vederihquentiyon che quenan cuma ye. ¹⁵Ricuahn ye chete yaco, ne rendeva nducoyaca ihyan yavenan ye.

Ndetendah ihyan Dihvo vo Jesucristo yan Nazaret

¹⁶Nda Dihvo vo yan Nazaret nan che chihta ye, ne rahn ye yaco ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan. Ama ro ne, chenda ye chete yaco, ne chandi ye cava che cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁷Sahn che redin cudado yaco me ne, cah se caca che dirun ihyan profeta Isaias ihyan. Cuahn che nta ye caca me ne, cahndudo ye nan che ndirun tuhca:

¹⁸Vaco Dihvé Dendiohs ne, quenun u.

Dechuh Dendiohs u, cava che cacuahn ndudo ndah yahn ye, cahnevan nducoyaca ihyan che necun ye man, cava che cuahndudo che va ye vedeyeno che nchahco ye yahn ihyan che nto ino ye nunde yahn ye man.

¹⁹Din che co ro nan ihyan che hua ro nan ye man, ndedevahn ihyan che yah rahno ye, redin nunde yahn ye man, cuahndudo nduhca che yahino Dihvo vo Dendiohs ihyan iyehense man.

²⁰Chihno min ne, ndechetihve Dihvo vo caca me, necah ye sahn che redin cudado yaco me, ne chihnde ye. Nducoyaca ihyan che chenun ye chete yaco me ne, vateyan ye numacuahn vedenehun. ²¹Tuhme rahn ye:

—Man ro cuh ne, a chinahn ndudo che chihno cahndudo, chihnevan nchuh.

²²Chi yeno nducoyaca ihyan nduco Dihvo vo, ne rahn ino ye yahn ndudo ndah che rente ye. Ate canan tumerune ye van man ye nduco vih:

—¿A ndiyu sahn tih che daya José me?

²³ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuaco te nahn cahma nchuhn nducó ndudo cuh: “Doctor, tahque ndah che codique man di. Codin muhn yan vague vederihno nduhca che din min yan Capernaum.”

²⁴ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Cuaco rahn rí nchuhn te nde ama ihyan profeta, hua renevahneceun ihyan yan vaco ye ihyan. ²⁵ Ro menan me ne, ama chihnde cuico, te hua chan co ino nduyo quenan mahñ. Ro min ne, ama vate ndahta vah nación yahn Israel, ne andahre min quenan ihyan profeta Elías, ²⁶ ate hua dechuh Dendiohs ihyan, cava che conan ye nde ama ndahta vah chahn. Tahque ndah ye ne, dechuh ye ihyan, cava che conan ye ama ndahta vah yahn tama nación che va te yan Sarepta, nino yan Sidón. ²⁷ Tama yune ne, a nación yahn Israel, vate ama yahn ihyan che ndi ye cah che rechā yute. Min quenan profeta Eliseo, ne namin hua din ye che ndoyahn nde ama ihyan chahn. Ate din ye che ndoyahn ama sahn nación yahn Siria che duce se Naamán, andahre sahn tama nación se.

²⁸ Cuahn che chihnevan ihyan che chenun ye chete yaco me che tihca rahn Dihvo vo ne, ama chi tan ye. ²⁹ Ndetahno necuan ihyan chahn, ne quenda ye ihyan numacuahn vedetan cuahn chihto yan nan ama tin yava yaco cava che decava ye ihyan. ³⁰ Ate hua chi din ihyan chahn tihca, te chuh Dihvo vo van nducoyaca ye, ne cuahn ye.

Quenun vaco chihnga ama se

³¹ Nda Dihvo vo Jesucristo yan Capernaum, estado yahn Galilea, ne ndate ndate, ro che rahte tuhno ihyan, ricuahn ye chete yaco. ³² Ihyan che rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo ne, ama rahn ino ye, te numacuahn vederihquentiyon yahn ye ricuahn ye.

³³ Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete yaco me, ne min quenun ama sahn che quenun vaco chihnga sahn. Ama dito cah se:

³⁴ —Ndi, Jesús yahn yan Nazaret, ¿dehco che rechdenun ne yune yahn nuhn? ¿A cochi ne che decuihno ne nuhn ne? U devano duh ndih. Ndi che Daya Dendiohs.

³⁵ Chihquentiyon Dihvo vo vaco chihnga me:

—¡Cuenedihn chende! ¡Cuendiquendah sahn tih!

Ndetahno din vaco chihnga me che chendave sahn min nan nducoyaca ihyan che chenun ye min. Ate hua dehva chi yahn se, ne ndiquendā sahn.

³⁶ Nducoyaca ye ne, ama dihya ye chi, ne rente ye van man ye nduco vih:

—¡Ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ihyan tih! ¡Nde vaco chihnga redinahn ndudo yahn ye, ne rendiquendāh!

³⁷ Numachahte estado yahn Galilea, chetuhn ndudo yahn vederihno che redin Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn indahn Simón Pedro

³⁸ Chihno min ne, ndiquendāh Dihvo vo chete yaco me, ne cuahn ye ndevaco Simón. Indahn Simón ne, quendihte ye, ndi ye cah ihno. Chica ihyan ndevaco ye Dihvo vo che din ye che ndoyahn ye. ³⁹ Chahn nda ye nan ihyan min, ne chihquentiyon ye che cuavi cah me. Ndetahno ndoyahn ihyan min, ne necuan ye, cah ye, cheh Dihvo vo nduco combiero yahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama yahn ihyan cah

⁴⁰ Ura che a chehche yahn ne, quenda ihyan nducoyaca ihyan cah yahn ye che ndeh nan cah ndi ye, cuahn ye nan Dihvo vo. Nahn tah ye queri ama ihyan cah chahn, ne ndoyahn ye. ⁴¹ Van ihyan cah chahn ne, nduco ama

yahn ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne ndetendaḥ Dihvo vo vaco chihnga chahn. Cuahn che rendiquendaḥ ne, rah:

—Ndiḥ che Daya Dendiohs.

Ate chihco yudo Dihvo vo vaco chihnga chahn, ne hua caḥ yune ye che caḥma duh ihyan ye, te a devano che a ihyan min che a va caḍe che ndedevahn ye ihyan iyehanse.

Quechica Dihvo vo Jesucristo estaḍo yahn Galilea rahndudo ye

⁴² Tama ro cuahn che a chi dave ne, cuahn Dihvo vo ama cuan nan che metah duhva, ne min cuahn ihyan yan, quenuhn ye ihyan. Ntaḍa ihyan chahn ihyan, ne rahn ye nduco ye che hua ndaḍa ye min, te nahn ihyan chahn che conan ca ye. ⁴³ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Va che caḥn yan chenahn, cacuaḥn ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a caḍa chemin che cochí.

⁴⁴ Tuhme quechica ye nduh yan nduh yan, estaḍo yahn Galilea, ricuahn ye chete yaḍo.

5

Din Dihvo vo Jesucristo vederihno, ne ama yahn yahca chetaḥ Simón nduco combiero yahn ye

¹ Ama yune ne, nti Dihvo vo chihto vine yahn Galilea, ne ama chi dama ihyan nan ye, caḍa che cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. ² Ndiḥchero Dihvo vo che vate o barco nan nune chihto vine me. Ihyan che retah yahca ne, a ndiquendaḥ ye chete barco chahn, ne ura min ne, reḥano ye yana yahn ye. ³ Cuahn Dihvo vo, ne chendaḥ ye chete barco che yahn Simón, ne chica ye favor ihyan che cacahca ye barco yahn ye nan che hua nino cuahn chihto vine me. Tuhme chihnde ye chete barco me, ne canan chicuahn ye ihyan che ndi dama ye min. ⁴ Cuahn che chihno chicuahn ye ne, rahn ye ri ye Simón:

—Cuicahque barco cuh cuahn nan che yano nune, ne cuih yana yehn caḍa che cotah yahca.

⁵ Ndahconan Simón yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, a numa yan din nuhn ntiyon, ne nde ama yahca hua chetaḥ nuhn. Ate nducote a ndiḥ che rihquentiyon ne ne, cuíh yana.

⁶ Tihcaḥ din ihyan chahn, ne ama chito yahca nde a canan rendan yana me. ⁷ Tuhme din tah ihyan chahn yahn combiero yahn ye che chenun ye barco che tama me, caḍa che chi ye conan ye ihyan. Ndaḥ ihyan chahn, ne van nducoyaca ye decuto ye yahca nduh che o barco chahn, nde tuno adeche cuehchenun van nune. ⁸ Cuahn che ndiḥchero Simón che tihcaḥ chi ne, chehntihya ye nan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Dihvé, u ne, ndiyu ihyan che co cochí nan ne, te u ne, ihyan nunde u.

⁹ Tihcaḥ rahn ye, te cuahn ino ye nduco nducoyaca ihyan chahn yahn vederihno che din Dihvo vo che ama yahn yahca ndaḍa ye. ¹⁰ Namin cuahn ino nduh che o daya Zebedeo che duche ye Jacobo man, Juan man. Ihyan chahn che combiero yahn Simón. Ate rahn Dihvo vo ri ye Simón:

—Dehve rahque, te nduhcaḥ che redin ntiyon che retah yahca ne, man ne, tihcaḥ din ntiyon, din dame ihyan caḍa che conduco ye u.

¹¹ Tuhme ndetendaḥ ihyan chahn barco chahn van nune, ne chihcoman ye ntiyon yahn ye man, dehtenduh yahn ye man, ne cuahn ye, chinduco ye Dihvo vo.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama saḥn che ndi se cah che rechayute

¹² Ama yune ne, quenan Dihvo vo ama cuan yan, ne nda ama sahn che ndi se cah che rechā yute. Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, cuahn se, chehntihya se nan ye. Chica se favor ihyan, ne rahn se:

—Dihvé, a devano te co din ne che ndoyáhn, ndete che nahn ne.

¹³ Nahn tah Dihvo vo sahn, ne rahn ye:

—¿Taca hua? Náhn. Man ne, a ndoyehn.

Chihno rahn ye chemin ne, a ndetáhn ndoyahn se. ¹⁴ Tuhme chihquentiyon ye sahn che hua cahma se nduco nde ama ihyan taca chi che ndoyahn se. Rahn ye ri ye sahn:

—Nducote a ndoyehn ne, cuehn nan chidocuyan, ne cah vedino che ndihquentiyon Moisés, cava che ndihchero nducoyaca ihyan che a ntoyehn.

¹⁵ Ama nun chetuhn ndudo yahn vederihno che tihca din Dihvo vo, ne ama yahn ihyan ri dama ye ro ro, cava che cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo man, cava che din Dihvo vo che ndoyahn ihyan che cah ye man.

¹⁶ Ura va ne, rahn Dihvo vo deman ye nan che metah duhva, ne min revah ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se

¹⁷ Ama ro cuahn che ricuahn Dihvo vo ne, min vate sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés che chica se nducuahn yan yahn Judea man, yan Jerusalén man, cava che cahnevan se che ricuahn ye. Dihvo vo ne, redin ye che rendoyahn ihyan cah, te quenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Dendiohs. ¹⁸ Ura min nda ama o ihyan, nda ye ama sahn che ndi cheche se, quendite se nan yundo. Nahn conda ihyan chahn nduco se chete vah, cava che condihte ye sahn nan Dihvo vo. ¹⁹ Ate hua chi chuh ihyan chahn nduco se chendevah, te ama yahn ihyan ndito ye min. Tuhme cocha ye tin vah me, ne ntihne ye ama ndi ima vah. Nde min ndedevah ye yundo nan che quendite se cuahn chete vah nan nducoyaca ihyan. Nduco tihca nda se nan Dihvo vo. ²⁰ Ndihe Dihvo vo nduhca che ritahno ihyan chahn, ne rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—A nchahcó nunde yehn.

²¹ Sahn fariseo chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, rendedecadino se: “¿Duh sahn tih che redin duche yahn se Dendiohs?, te nde ama ihyan hua co nchahco ye nunde, atenan Dendiohs.”

²² Ate a devano Dihvo vo che tihca rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿Dehco che tihca rendedecadino nchuhn? ²³ ¿Deh che tahque ndahca cahmá: “A nchahcó nunde yehn,” o cahmá: “cuenecuen, cuique”? ²⁴ Ate cava che cadino nchuhn te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va vederihquentiyon yahn cava che nchahcó nunde yahn ihyan muhn iyehse cuh ne, condihche ne.

Tuhme rahn ye ri ye sahn che ndi cheche me:

—Rihquentiyón dí. Cuenecuen, cotah yundo yehn, conahn ndevaque.

²⁵ Ndetáhn necuan se, chetah se yundo yahn se, ne numacuahn vedeyeno rendeva se yavenan Dendiohs. Chuh se mendahn yahn nducoyaca ihyan che chenun ye min, ne conahn se ndevaco se. ²⁶ Rahn ino nducoyaca ihyan chahn, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

—Man che cuaco ne, ndihchero vo vederihno.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Leví che conduco se ihyan

²⁷ Cuahn che chica Dihvo vo min ne, ndihchero ye ama sahn rica tume cade iyo che duche se Leví, va se nan che rica se tume. Rahn ye ri ye sahn:

—Cuhn vo ndoque, condoque u.

²⁸ Ndetahno chihcoman se ntiyon yahn se man, nducuahñ che va yahn se man, ne necuan se, cuahn se, chinduco se Dihvo vo.

²⁹ Adiva ne, chihquentiyon Levi che chindah comida ndevaco se, ne cah se, cheh Dihvo vo nduco ama yahn ihyan, chenun van ama yahn sahn rica tume cade iyo. ³⁰ Ama o sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, chi yudo yahn se, ne tumerune se ihyan apóstol yahn Dihvo vo:

—¿Dehco che tihca redin nchuhn che reh ne, rih ne dama nduco sahn nunde man, nduco sahn rica tume cade iyo man ne?

³¹ Ndahconan Dihvo vo yahn sahn chahn:

—Ihyan che hua cah ye ne, hua rendotenan ye sahn doctor, ate ihyan che cah ye ne, nahn ye sahn. ³² Atihnoca u, te nda cava ihyan nunde cava che nto ino ye nunde yahn ye, ndiyu cava ihyan che rahco ye che metah nunde yahn ye.

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, tumerune se Dihvo vo Jesucristo yahn yahte

³³ Tuhme tumerune sahn chahn Dihvo vo:

—¿Dehco che sahn che rahn nduco Juan Bautista nduco sahn che rahn nduco sahn fariseo ne, ama rahte se yahte man, revah se man, ne sahn che rahn ndoque ne, reh se man, rih se man, ro ro ne?

³⁴ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—A devano nchuhn te ihyan che nduco ye sahn rihnevaco ne, hua rahte ye yahte. ³⁵ Ate ndete che cuavi sahn min ne, tuhme che cuaco ne, cuahte ye yahte.

³⁶ Namin nte ye tama te o ejemplo, chihnevan sahn chahn:

—Nde ama ihyan ne, hua rendeh ye ama tino ra cava che necahn ye ama tino ndico. Ndete che tihca din ye ne, din ye che conda tino ra me. Avane ne, ama ndi tino ra nan tino ndico ne, chihnga ro, te hua dama. ³⁷ Namin nde ama ihyan hua rih ye vino ra chete ima ndico, te redin vino che rendan ima, ne rinda vino man, ima man. ³⁸ Chemin che nahn che cuih ihyan vino ra chete ima ra, cava che hua dehva co yahn vino man, ima man. ³⁹ Ihyan che rih ye vino ndico ne, hua nahn cuh ye che ra, te rahn ye te tahque ndah rihn vino ndico.

6

Ihyan apóstol ne, tico ye indo trigo

¹ Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chuh Dihvo vo nan va chendata. Ihyan apóstol yahn ye ne, tico ye indo trigo, ne rendihvenun tah ye, reh ye ndute yahn. ² Tuhme rahn ama o sahn fariseo ri se ihyan chahn:

—¿Dehco che tihca redin nchuhn?, te a va cade che hua co din vo ntiyon ro che rahte tuhno ihyan.

³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—¿A hua ndihchenan nchuhn che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che din David ro che chi cuico ye nduco combiero yahn ye? ⁴ A devano ne nduhca che chenda ye chete yaco yahn Dendiohs, ne cheh ye pan che va min, ne cah ye, cheh ihyan che nduco ye. Ate nduco nduh hua quendihco ye nunde, andahre pan chemin chan, a ndi vedino yahn Dendiohs, ne atenan chidocuyan co cheh ye.

⁵ Quendi Dihvo vo rahn ye nduco sahn chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, rihquentiyón nde nducuahñ che redin ihyan ro che rahte tuhno ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cuma tah se

⁶ Tama ro che rahte tuhno ihyan ne, chenda Dihvo vo chete ama yaco, chicuahn ye. Min quenun ama sahn che ndi cuma tah cuaco se. ⁷ Sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man ne, rihno se Dihvo vo ndete che din ye che ndoyahn sahn min ro che rahte tuhno ihyan, cava che cuih nunde se yahn ye. ⁸ A devano Dihvo vo che rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuenecuen, cuandi mendahn.

Necuan sahn min, chandi se. ⁹ Tuhme rahn ye ri ye sahn chahn:

—Man ne, tumerune nchuhn: ¿Deh din vo ro che rahte tuhno ihyan ne? ¿A din vo che ndah, o din vo che hua ndah ne? ¿A cah yune vo che coh ihyan, o ndedevahn vo ihyan ne?

¹⁰ Chaconan ye, ndihchero ye nducoyaca sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn che ndi cuma tah me:

—Cuacondihque tah.

Chacondihco tah se, ne ndetahno ndoyahn tah se. ¹¹ Ama chi tan sahn chahn, ne rente se van man se nduco vih deh din se nduco Dihvo vo.

Tendahnun Dihvo vo Jesucristo ndichio apóstol

¹² Tahn min ne, cuahn Dihvo vo ama cuete, ne min covah ye numa yan. ¹³ Cuahn che chi dave ne, nedin dama ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne tendahnun ye ndichio ihyan chahn cava che co ye apóstol. ¹⁴ Ama ihyan chahn ne, Simón, ne chaconahn Dihvo vo che duche ye Pedro. Ihyan chenahn ne, Andrés, dihno Simón man, Jacobo man, Juan man, Felipe man, Bartolomé man, ¹⁵ Mateo man, Tomás man, Jacobo, daya Alfeo man, Simón Zelote man, ¹⁶ Judas, dihno Jacobo man. Namin nduco ama se Judas Iscariote, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo.

Chicuahn Dihvo vo Jesucristo ama yahn ihyan

¹⁷ Cuenchahn Dihvo vo cuete me, ne ndo ye ama ya ico nduco ihyan chahn. Namin ama yahn ihyan che vate ye estado yahn Judea man, yan Jerusalén man, chihto yan Tiro nduco Sidón man, ndo dama ye min nduco ye. Nda nducoyaca ihyan chahn, te nahn cahnevan ye che ricuahn Dihvo vo man, nahn ye che din Dihvo vo che ndoyahn ye man. ¹⁸ Namin ndetendah Dihvo vo vaco chihnga che chenun ihyan. ¹⁹ Ihyan che cah ye ne, nahn nahn tah ye Dihvo vo yahn che quenana cuma ye vederihquentiyon chahte, ne nducoyaca ihyan che tihca redin ye ne, ndetahno rendoyahn ye.

Ihyan che ndah ro yahn ye

²⁰ Tuhme ndihchero Dihvo vo Jesucristo ihyan che rinduco ye ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn che chevah ne man, che necun ne man ne, ndah ro yahn ne, te ndi cuande ne van ihyan yahn Dendiohs.

²¹ Ndah ro yahn nchuhn che nahn cahnevan ne Ndudo yahn Dendiohs, te din ye conahn ne.

NDah ro yahn nchuhn che ndache ri ne, te din Dendiohs che co yeno ne.

²² Ndah ro yahn nchuhn cuahn che cava u che rinduco nducoyaca ihyan, co tan ihyan nduco ne man, hua co ndihche ye nchuhn man, cahva ye nduco ne man, ndere cahma ye te duhtuno ihyan ne man. ²³ Ro che tihca din ihyan nduco ne ne, ndahca che cah yeno ne chedave yahn ne, te cuahn che nda ne vahchetero ne, a va yan che ndah cava ne. Ndahca che necahco ne te ihyan ndico yahn ihyan tan chahn ne, a tihca din ye nduco ihyan profeta.

²⁴ Ate yah ri cava ihyan cuihca, te atenan man ro cuh che vate ye vedeyeno.

²⁵ 'Yah rí çava ihyan che hua rendotenan ye Ndudo yahn Dendiohs che rahco ye, te nda ro che ndotenan ye.

'Yah rí çava ihyan che yeno ye, te nda ro che co ran ye.

²⁶ 'Yah rí çava ihyan che rahñ nducoyaça ihyan che ndah ihyan ye, te ihyan ndico yahn ihyan chahn tihça rahñ ye yahn ihyan che din ça ye che profeta ye.

Nahn che din yahino vo ihyan che hua ri rendihche ye uvo

²⁷ 'Rahñ rí nchuhn: codin yahino ne ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah nduco ihyan che tan ye nduco ne. ²⁸ Ndah çahma ne yahn ihyan che rahva ye nduco ne, covah ne çava ye. ²⁹ Ndete che va ihyan che din tan ye nduco ne ne, hua dama co ne nduco ye. Ndete che nahn cahnevi ihyan tino rendiche nchuhn ne, tahque ndah cuahnecun ne che cahnevi ye nde cahteca ne che co che cuhma ne nduco ye. ³⁰ Adecoduhno ihyan che çaca ye dehtenduh yahn ne, cocah ne, ne ihyan che cahnevi ye deh che va yahn ne ne, hua ndaca ne. ³¹ Nduhça che nahn nchuhn che ndah din nducoyaça ihyan nduco ne ne, tihça codin ne che ndah nduco ye.

³² 'Ndete che din yahino nchuhn demañ ihyan che yahino ye nchuhn ne, çdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihça redin ye. ³³ Ndete che demañ ihyan che ndah ihyan ye nduco nchuhn, ndah din ne nduco ye ne, çdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihça redin ye. ³⁴ Ndete che demañ ihyan che co nedihve ye yahn nchuhn, çah ne, tumanan ye ne, çdehra cochihve yahn ne? Nde ihyan che duhtuno ihyan ye ne, tihça reça ye, retumanan combiero yahn ye che co nedihve ye yahn vih. ³⁵ Ate nchuhn ne, codin yahino ne nde ihyan che hua ri rendihche ye nchuhn. Codin ne che ndah. Cocah nchuhn, tumanan ihyan, nde hua cuahtenan rino ne che nevihve yahn ne. Ndete che tihça din nchuhn ne, Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, ndahco menun ndahva ye yahn ne, nedin daya ye nchuhn, te ihyan min ne, ndah ye nde nduco ihyan che duhtuno ihyan ye man, ihyan che nde hua reneça ye nundihve cuahn ihyan man. ³⁶ Nduhça che renan vahino Chida nchuhn nducoyaça ihyan ne, tihça codin ne.

Nduhça che va che cuahtenan vo nduco ihyan

³⁷ 'Hua ndahchenan nchuhn ihyan, ne hua conan cuma che techecade Dendiohs yahn ne yahn nunde min, din ye castigo nchuhn. Cuenchahco ne yahn ihyan, ne nchahco Dendiohs yahn ne. ³⁸ Codin nchuhn che ndah nduco ihyan, ne din Dendiohs che ndah nduco ne, nde tihdenañ ca ye ndahco menun ye yahn ne. Tihça, te nduhça che redin ne nduco ihyan ne, atihnoça ndahco menun Dendiohs yahn ne.

³⁹ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

—A devano nchuhn te ama sahn nan ve hua co quendan se tama sahn nan ve, te coranun nduh che o se ive yahn. ⁴⁰ Tahque devano ihyan ricuahn che co ama sahn che rahñ. Ate cuhno cuahn sahn min ne, anduhneva che devano ihyan ricuahn yahn se ne, tihça codevano se. Hua chuhnan vededevano yahn se.

⁴¹ 'Ndete che rihco nchuhn cudado nunde yahn tama ca ihyan, ne hua retumacah ne nunde yahn man ne ne, anduhneça ndete che ndihchero ne ama iyça che quenun ndutenañ ye, ate nde hua retumacadino ne che quenun ama vihto ndutenañ man ne. ⁴² Ndete che tihça ne, o nan o chende ne. Nde hua quenañ yahn ne che çahma ne co ne ihyan: "Conán di çava che hua condihque nunde", te nde hua retumacadino ne che tahque chihnga

redin man ne. Tahque ndah che dinoca cahcoman ne che chihnga redin ne, tuhme co conan ne ihyan cava che runeca de cochica ye.

Ejemplo yahn yahn ndata

⁴³Yahn ndata che ndah ne, ndah ndute yahn, ne yahn ndata che hua ndah ne, hua ndah ndute yahn. ⁴⁴Ama yahn ndata ne, ro deh yahn cuahn che ri ndute yahn. Ndute higo ne, hua retun ihyan tin yahn yan, nde hua retun ye uva nan dihyo yan. ⁴⁵Ihyan che ndah ye ne, redin ye dehtenduh che ndah, te ndah chedave yahn ye, ne ihyan che hua ndah ye ne, redin ye dehtenduh che hua ndah, te hua ndah chedave yahn ye. Nan ndudo yahn ihyan ne, rihcoro nduhca ihyan ye.

⁴⁶¿Dehco che rahn nchuhn ri ne u: “Dihve nuhn, Dihve nuhn ne”?, te hua redinahn ne che rihquentiyon. ⁴⁷Adecoduhno ihyan che renda ye nan man, che rihnevan ye che rahn man, che redinahn ye che rihquentiyon man ne, cahma co nchuhn duh nduhca ye. ⁴⁸Ihyan min ne, nduhca ihyan che chihno ye vaco ye, ne yano chino ye nde nan yava, ne min chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ate hua chi quenda nune vah me, te nan yava va name yahn. ⁴⁹Me ihyan che rihnevan ye ndudo yahn, ne hua redinahn ye ne, ihyan min ne, nduhca tama ihyan che chihno ye vaco ye, nde hua chihco ye name yahn. Cuahn che chihta ico ne, ama dito chahn nune nan vah me. Ndora vah me, ne chihno chinda.

7

Nduhca che chitahno ama capitán

¹Cuahn che chihno chicuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye yan Capernaum. ²Ama capitán che va ye yan min ne, va sahn decahya yahn ye che ama yahino ye sahn, ne chetah cah sahn. Ama tahn ndi se, adeche coh se. ³Cuahn che checadino capitán me yahn Dihvo vo che redin ye vederihno ne, dechuh ye ama o ihyan ndinan yahn ihyan nación yahn Israel, cava che cava ye favor ihyan che cahñ ye, ne din ye che ndoyahn sahn decahya me. ⁴Chahn ihyan chahn nan Dihvo vo, ne ama chica ye favor ihyan, ne rahn ye:
—Capitán cah ne, ndahca che conan ne ihyan, ⁵te yahino ye nación yuhn vo, ne chihno ye ama vaco yahn nuhn.

⁶Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn. Cuahn che a nda nino ye ne, dechuh capitán me ndudo nduco ama o amigo yahn ye, rahn ye tuhca:

—Dihvé, hua denduh ne ndih cava no u, che chi ne nde chete vaco. ⁷A devanó te u ne, ndiyu ihyan che co chí nan ne. Nde nan che cochi ne, cuihquentiyon ne, ne ndoyahn sahn decahya yahn. ⁸Che cahcantiyon ne ne, a devanó te va che conahn, te namin u ne, va ihyan che te ye vederihquentiyon quenán cumá, ne vate sandado yahn. Rihquentiyon ama se che cahñ se, ne rahn se, ne rihquentiyon tama se che chi se, ne rechi se, ne nducuahñ che rihquentiyon sahn decahya yahn ne, redinahn se.

⁹Yahn che tihca rahn capitán me ne, cuahn ino Dihvo vo, ne chaconan ye, ndihchero ye ihyan che nduco ye, ne rahn ye:

—Cuaco rahn rí nchuhn te nde numachahte nación yuhn vo ne, hua rendaca ihyan che tihca ama ritahno ye.

¹⁰Cuahn che ndaconan ihyan che chahn ye ntiyon yahn capitán me ne, ntaca ye sahn che adeche coh me che a ntoyahn se.

Ndedetuhche Dihvo vo Jesucristo ama tenahn, daya ama ndahta vah

11 Chihno min ne, Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye man, ama yahn ca ihyan man, cuahn ye ama yan che duche Naín. 12 Cuahn che nda ye viyan me ne, tahn nun ye ihyan che cuahn ye cuhche ye ama tenahn daya ama ndahta vah. Ama ndiyahn ra sahn dihn min yahn ndahta vah me, ne ama yahn ihyan nduco ye. 13 Cuahn che ndihche Dihvo vo ndahta vah me ne, quenán vahino ye tahn, ne rahn ye ri ye tahn:

—Hua cueque.

14 Tuhme chahn nda ye, ne cah tah ye yave yahn tenahn me, ne sahn che nda se yave me ne, chahtendi rino se. Rahn ye ri ye tenahn me:

—¡Cuenequen!

15 Ndetahno necuan sahn dihn che a ndih me, ne canan rente se. Tuhme necah Dihvo vo sahn chaco se. 16 Ama cuahn ino nducoyaca ihyan, ne rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs, ne rahn ye:

—Nda ama profeta van uvo, ihyan yahn Dendiohs. ¡Ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ye! Dechuh Dendiohs ihyan.

17 Ama chetuhn ndudo yahn vederihno che din Dihvo vo numachahte estado yahn Judea man, nduh cuan nan che nino min man.

Dechuh Juan Bautista ihyan che rinduco ye ihyan nan Dihvo vo Jesucristo

18 Ihyan che rinduco ye Juan Bautista ne, rahn ye ri ye ihyan yahn nducuahn vederihno che redin Dihvo vo. Tuhme cah Juan o ihyan chahn, 19 ne dechuh ye ihyan cava che tumerune ye Dihvo vo, a ihyan min niyon ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan iyehse, o cuahtenan rino ye tama ihyan. 20 Nda ihyan chahn nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Juan Bautista ne, dechuh ye nuhn, tumerune nuhn ndih: ¿A ndih ihyan che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehse, o cuahtenan rino nuhn tama ihyan ne?

21 Ura min din Dihvo vo che ndoyahn ama yahn ihyan cah man, din ye che chi ro nan ihyan che ve nan ye man, ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan man. 22 Tuhme ndahconan ye yahn ihyan chahn che dechuh Juan:

—Conahn nchuhn, cuenecah cuande ne Juan yahn nducuahn che ndihchero ne man, che chihnevan ne man. Ihyan che ve nan ye ne, redin che ri ro nan ye. Ihyan che ndi cheche cah ye ne, redin che rica ye. Ihyan che ndi ye cah che rechá yute ne, redin che rendoyahn ye. Ihyan che a ndih ye ne, rendedetuhché ihyan. Ihyan che necun ye ne, ricuáhn ndudo ndah yahn Dendiohs ihyan. 23 Ndah ro yahn ihyan che ritahno ye che dechuh Dendiohs u.

24 Cuahn che conahn ihyan chahn ne, rente Dihvo vo nduco ihyan che chenun ye min yahn Juan, ne rahn ye:

—¿Deh che chahn nchuhn, ndihchero ne min yahn nan che metah duhva? ¿A ama nduco che ra yuhne? 25 ¿Duh che chahn nchuhn, ndihchero ne tuhme? ¿A ama sahn che ninevaca se nduco tino ndah? A devano nchuhn te sahn che renovaca se nduco tino ndah man, rahte se vihco man ne, sahn chahn ne, chete vaco rey chenun se. 26 Tuhme ne, ¿duhra che chahn nchuhn, ndihchero ne? ¿A ndiyu ama profeta? Cuaco niyon, te ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon che quenán cuma ye che co ihyan profeta chenahn. 27 A yahn ihyan min che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Condihche, dechuh ama sahn tahque menan ca che co di, cuahndudo se ndudo yahn.

Cahcoyan se chedave yahn ihyan, cava che nevahnevan ye di.

²⁸ Ráhn rí nchuhn te van nducoyaca ihyan iyehñse ne, Juan Bautista che tahque chahte vederihquentiyon che quenan cuma ye. Ate ihyan che tahque necun ye van ihyan che rihquentiyon Dendiohs ne, tahque ndah ro yahn ye che co ihyan min.

²⁹ Cuahn che tihca rahn Dihvo vo ne, ama yahn ihyan yan, nde sahn rica tumecadiyo, ndeva ye yavenan Dendiohs, te chahn ye, chehdenune Juan ihyan. ³⁰ Ate sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, chahcotahn se che rihquentiyon Dendiohs, te hua chahn se che chehdenune Juan sahn. ³¹ Tuhme ráhn Dihvo vo:

—¿Deh cahmá yahn nchuhn che vate ne man ro cuh ne? ³² Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, nduhchan sahn cahya che ráhn se ri se combiero yahn se: “Tive nuhn cu retive, ne hua ndeh nchuhn. Cah ran nuhn nduhca che rah ran ihyan nan ndih tenahn, ne hua chaco nchuhn.” ³³ Tihchan nchuhn, te nda Juan Bautista, ne hua cheh ye pan, nde hua chih ye vino, ne ráhn ne te quenun vaco chihnga ihyan. ³⁴ Nda u che rinducó nducoyaca ihyan, ne réh man, rih man, ne ráhn nchuhn: “Nga ama se, ne ama reh se man, ama rih se vino man, rinduco se ihyan nunde man, sahn rica tumecadiyo man.” ³⁵ Ate dehve din yahn che tihca rahn nchuhn, te nducoyaca ihyan devano, renahn ye te vededevano yahn Dendiohs ne, chemin che richihve.

Nchahco Dihvo vo Jesucristo yahn ama tahn nunde

³⁶ Ama sahn fariseo ne, yahve se Dihvo vo che cheh ye nduco se, ne cuahn ye ndevaco se. ³⁷ Ama tahn nunde che va te yan min ne, checadino te che min chete vaco sahn fariseo me va Dihvo vo, reh ye. Tuhme nda te, nda te ama frasco nunedan. ³⁸ Chahn nda te, ne chehntihya te nan Dihvo vo. Ama raco te, ne canan te redecahnda te cah ye nduco nune ndutenan te. Rendedetih te nduco yudo tin te. Retenan te cah ye, ne chahcotahma te nunedan me. ³⁹ Ndihe sahn fariseo me, ne ndedecadino se: “Tahn tih ne, chihnga ihyan te. Ndete che cuaco che profeta ihyan tih ne, cadino ye duh ihyan te.” ⁴⁰ Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye sahn fariseo me:

—Simón, nté ama ejemplo, cahneven.

Ndahconan Simón:

—Ihyan Ricuahn, cuente ne, cahneván.

⁴¹ Rahn ye:

—O se ne, quendihco se yahn ama ihyan. Ama se ne, quendihco se uhn ciento, ne tama se ne, quendihco se o raco ndiche. ⁴² Nducote metah dehva yahn sahn chahn ne, hua chi nedihve se yahn ye. Ate nchahco ye yahn nduh che o se. Man ne, cahme co u: ¿Cha sahn chahn che tahque yahino se ihyan min ne?

⁴³ Ndahconan Simón:

—Rahcó te sahn che tahque ndeh quendihco se yahn ye.

Rahn Dihvo vo ri ye Simón:

—Ndahca rahn.

⁴⁴ Chaconan ye, ndihchero ye ndahta me, ne tuhme rahn ye ri ye Simón:

—¿A chihque cudado nduhca che din ndahta tih ne? Chendá chete vague, ne hua te nune cava che ntu cah, ate ndahta tih ne, decahnda te cah nduco nune ndutenan te, ne ndedetih te nduco yudo tin te. ⁴⁵ Di ne, hua tenan u che nevahnecon u, ate ndahta tih ne, nde ura che ndá ndevaque, nde meniyon ne, hua reguan te retenan te cah. ⁴⁶ Hua chih aceite tin, ate ndahta tih ne, chahcotahma te nunedan cah. ⁴⁷ Chemin che ráhn rí di te nducote ama va vedeyahino yahn te ne, codevene te va vederenchahco cava te, andahre ama

quendihco te nunde. Ate ihyan che ndaça ye vederenchahco yahn tah sihn che quendihco ye ne, hua chahte vedeyahino yahn ye.

⁴⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ndahta me:

—A nchahcó nunde yehn.

⁴⁹ Nducoyaca ihyan che vate ye min, reh ye nduco Dihvo vo ne, ndedecadino ye: “¿Duhra sahn tih che rahnco se che renchahco se nunde yahn ihyan?”

⁵⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye ndahta me:

—Yahn che chitehne ne, ndaque vederenchahco. Conahn. Dehve rahque.

8

Yahn ihyan ndahta che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno min ne, quechica Dihvo vo nduh yan nduh yan, ricuahn ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduco ye nduh che ndichio apóstol yahn ye. ² Namin nduco ye yahn ihyan ndahta che ndetendah ye vaco chihnga che chenun ihyan man, ihyan ndahta che din ye che ndoyahn ye man. Van ndahta chahn nduco María yahn yan Magdala, ihyan min che chenun ndache vaco chihnga ro menan, ndetendah ye. ³ Namin nduco Juana, ndahta yahn Chuza, ama sahn ndinan yahn rey Herodes. Nduco Susana man, nduco yahn ca ndahta che chinan ye Dihvo vo nduco tume yahn ye man.

Ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata

⁴ Ama yahn ihyan yahn queri ama yan, ndo dama ye nan Dihvo vo, ne nte ye ejemplo cuh, chihnevan ihyan chahn:

⁵ —Cuahn ama ihyan, retuhdo ye ndute ndata yahn ye. Cuahn che retuhdo ye ne, chera neve ndute chihto yune. Chemin ne, chendinun ihyan, ne nda yahda, ne cheh te. ⁶ Te neve ndute ne, chera nan tu. Cuahn che quendah ne, tih yahn che ndo cuma yahn nan tu me. ⁷ Te neve ndute ne, chera van chano yan. Chihta dama nduco chano yan chahn, ne quenun man chendata me. ⁸ Te neve ndute ne, chera nan yahn ndah, ne quendah, ne chi yahn, cade ciento queri ama.

Chihno nte ye ejemplo me ne, tuhme ama dito rahn ye:

—Nducoyaca nchuhn, ¡cuendedecadino ndah ne yahn ejemplo me!

Rahn Dihvo vo Jesucristo deh cuande che rente ye ejemplo

⁹ Tuhme tumerune ihyan apóstol chahn ihyan:

—¿Deh conahn ejemplo che nte ne me ne?

¹⁰ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, te Dendiohs che conahn ne yahn vederihquentiyon yahn ye.

Ate ihyan chenahn sih ne, renté nduco ye deman nduco ejemplo, cava che ndihchero no ye, ne hua nchanan ye, cahnevan no ye, ne hua conahn ye.

Te cuande Dihvo vo Jesucristo deh conahn ejemplo yahn ihyan che retuhdo ye ndute ndata me

¹¹ Tuhca conahn ejemplo me: Ndute ndata me ne, nduhca Ndudo yahn Dendiohs. ¹² Ndute che chera chihto yune me ne, nduhca ndudo che rihnevan ama o ihyan, ne ndetahno renda chundah, ne rehnevi se Ndudo me chete chedave yahn ye, cava che hua cotahno ye, ne hua ndevahn ye.

¹³ Ndute che chera nan tu me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ne renevahnevan ye numacuahn vedeyeno. Ate nduhca chendata che metah cua yano dihyoduto tihchan ye, te cuahn che rechuhrihn ye, o redin tan ihyan nduco ye cava Ndudo me ne, ndetahno rihcoman ye.

¹⁴ Ndute che chera van chano van me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ate ama rendedecadino ye yahn ntiyon yahn ye ro ro man, nahn yahn ye vedecuihca che va iyehense cuh man, nahn quendi ye vedeyeno yahn man ye man. Chemin che hua ri redin Ndudo me che ndah nduco ye. ¹⁵ Ate ndute che chera nan yahn ndah me ne, nduhca Ndudo che rihnevan tama te o ihyan, ne renevahneveun ye numacuahn chedave yahn ye, ne riquendi ye. Ihyan chahn che redin Ndudo yahn Dendiohs che ndah nduco ye.

Ejemplo yahn candil

¹⁶ Quendi Dihvo vo ricuahn ye:

—Nde ama ihyan ne, hua renahn yahn ye ama candil cava che cahco ndeh ye man cajun, o man yundo. Rihco ye nan che yaco, cava che co ro dave yahn ihyan che renda ye. ¹⁷ Tihca nducuahn che rahn ri nchuhn cuahn che a deman vo ne, va che cuahndudo nchuhn, cahnevan ihyan. Nducuahn che rahn, andahre ama rihn cava che conahn ihyan, ate conahn ye.

¹⁸ Chemin che cuihnevan ndah nchuhn ndudo che rahn, te ihyan che ndah renahn ye ne, nde tahque ndah ca conahn ye, ne ihyan che hua ndah renahn ye ne, va che conan ye nde tah sihn che chenahn ye.

Nda chaco Dihvo vo Jesucristo nduco dihno ye

¹⁹ Nda chaco Dihvo vo nduco dihno ye, ne hua chi chenda ihyan chahn nan che quenun ye, te ama yahn ihyan chenun ye min. ²⁰ Tuhme rahn ihyan ri ye Dihvo vo:

—Chaco ne nduco dihno ne, vatendi ye cuahn chevah, nahn ndihchero ye ndih.

²¹ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs, ne redinahn ye ne, a ihyan chahn che rendihche ihyan nduhca chacó man, nduhca dihnó man.

Chihco dihn Dihvo vo Jesucristo yuhne tan

²² Ama yune ne, chenda Dihvo vo chete ama barco nduco ihyan apostol yahn ye, ne rahn ye:

—Cuhn vo nduco nchuhn tama lado viche cah.

Tuhme cuahn ye nduco vih. ²³ Ura che cuahn ye nduco vih ne, quiyado Dihvo vo, ne canan rano yuhne tan, nde a rito nune chete barco me, adeche cuehchenun chete vine me. ²⁴ Chahn ihyan chahn, ndedetuhche ye Dihvo vo, ne rahn ye:

—¡Ihyan Ricuahn! ¡Ihyan Ricuahn! ¡Cuentuche ne, te adeche cuehchenun vo van nune!

Necuan Dihvo vo, ne chihco dihn ye yuhne tan me, ne quendite dihn vine me. ²⁵ Tuhme tumerune ye ihyan chahn:

—¿A hua ritahno nchuhn?

Ate ihyan chahn ne, ama rahn ino ye, ama redihya ye ri, ne retumarune vih ye:

—¿Duhra ihyan cuh?, te nde yuhne, nde vine, redinahn che rihquentiyon ye.

Ama sahn yan Gadara che chenun vaco chihnga sahn

²⁶ Chihno min ne, nda ihyan chahn yan Gadara, ama yan che va tama lado viche yahn vine yahn Galilea. ²⁷ Ndetahn che ndiquendah Dihvo vo chete barco me ne, nda ama sahn yan min nan ye. Sahn min ne, a rahn cuahn che chenun vaco chihnga sahn. Devane se, quechica se, nde hua quenun se vaco se, te nan rehche tenahn ne, min quenun se. ²⁸ Cuahn che ndihchero se Dihvo vo ne, chahn nda se, chehntihya se nan ye, ne cah se:

—Jesús, Daya Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ¿dehco che recahdenun ne yune yáhn? Ricá favor ndih che hua din ne che chuhríhn.

²⁹ Tihca rahn se, te Dihvo vo ne, a chihquentiyon ye vaco chihnga chahn che ndiquendah sahn. Ama ndeh yune cuahn che retumangan vaco chihnga chahn sahn ne, redechiche ihyan sahn nduco cadena, ate rihno rendeh se cadena me, ne riquenda vaco chihnga chahn sahn van chano. ³⁰ Dihvo vo ne, tumerune ye sahn:

—¿Deh doche ne?

Ndahconan se:

—Legión duché.

Tihca duche se yahn che ama yahn vaco chihnga chenun sahn. ³¹ Ama chica vaco chihnga chahn favor ihyan che hua dechuh ye van ruchiyahn. ³² Min nino van chano ne, chenan ama yahn cuche, reh te. Ama chica vaco chihnga chahn che cah yune ye che condá chete cuche chahn, ne cah yune ye. ³³ Tuhme ndiquendah vaco chihnga chahn sahn min, ne chendá cuche chahn. Cuche chahn ne, cochahn te, rano te nan ndava, ne cheranun te chete vine me, cuahn ico te.

³⁴ Cuahn che ndihchero sahn che redin cudado cuche chahn che tihca chi ne, chano se. Cuahn se, chengo se ihyan viyan man, ihyan rancho man. ³⁵ Tuhme cuahn ihyan viyan ndihchero ye deh che chi. Cuahn che nda ihyan chahn nan che quenun Dihvo vo ne, ndihchero ye sahn min che a ntiquendah vaco chahn sahn. Va se chihto nan Dihvo vo, quenun se tino yahn se. A va cuaco dave yahn se, ne dihya ihyan chahn chi. ³⁶ Tuhme ihyan che ndihchero ye ne, rente ye nduco ihyan che nda chahn taca chi che ndiquendah vaco chihnga chahn sahn min. ³⁷ Nducoyaca ihyan che vate ye yahn yahn van Gadara, ama dihya ye chi. Chemin che rahn ye ri ye Dihvo vo che ndaca ye van min. Tuhme chenda Dihvo vo chete barco, conahn ye. ³⁸ Sahn che a ntiquendah vaco chahn sahn ne, ama rica se Dihvo vo che cah yune ye che conduco se ihyan. Ate hua cah yune ye, ne rahn ye ri ye sahn:

³⁹ —Conahn cuahn ndevaque, ne cuente yahn vederihno chahte che din Dendiohs ndoque.

Tuhme conahn se, ne chacotuhn se ndudo numacuahn viyan me yahn vederihno chahte che din Dihvo vo nduco se.

Rica Jairo cava tahn dihn daya se

⁴⁰ Cuahn che ndaconan Dihvo vo viche lado cuh yahn vine me ne, ama yahn ihyan nevahnecon ye ihyan numacuahn vedeyeno, te nducoyaca ye ne, chenan rino ye ihyan. ⁴¹ Ura min nda ama sahn ndinan yahn yaco, duche se Jairo, ne chehntihya se nan Dihvo vo, chica se favor ihyan, cava che cah ye vaco se, ⁴² te va ama ndiyahn ra tahn dihn yahn se, a ri te tenduh ndichio nduyo. Chetah cah tahn, adeche coh te. Tuhme cuahn Dihvo vo, ne nde hua ri che cava ye, te ama yahn ihyan nduco ye.

Ndoyahn ama ndahta che nahn tah te tino yahn Dihvo vo Jesucristo

⁴³ Min van ihyan chahn, nduco ama ndahta che cah te, rendora te yun ro ro. A ri ndichio nduyo che quenah cah me tahn, ne a chihno nducuahn yahn te che va che reneidhve te sahn doctor. Ate nde ama se hua chi dico se tahn. ⁴⁴ Chahn nda te cuahn vedame Dihvo vo, nahn tah te tino yahn ye, ne ndetahno cheguan rahn yun me tahn.

⁴⁵ Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿Duh nahn tah tino yahn ne?

Nducoyaca ye rahn ye te ndiyu ihyan chahn. Pedro nduco combiero yahn ye ne, rahn ye:

—Ihyan Ricuahn, ama yahn ihyan chenun chiche ye chihto nan ne, ¿dehco che refumerune ne duh nahn tah tino yahn ne?

⁴⁶ Ate rahn Dihvo vo:

—Va duh che nahn tah tino yahn, te checadino che ndoyahn ama ihyan nduco vederihquentiyon yahn.

⁴⁷ Ndiheche ndahta me che a checadino Dihvo vo, ne chahn nda te, chehntihya te nan ye, nde tuno rendoh te. Tuhme necah cuande te ihyan nan nducoyaca ihyan yan deh cuande che nahn tah te tino yahn ye man, nduhca che ndetahno ndoyahn te man. ⁴⁸ Rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Daya, yahn che chitehne ne, a ndoyehn. Dehve rahque. Co conahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye tahn dihn yahn Jairo

⁴⁹ Nde metah cuihno cahma Dihvo vo cuahn che nda ama ihyan ndevaco Jairo, ne rahn ye:

—A chih tahn dihn daya ne. Ametah deh cuande che quenda ne Ihyan Ricuahn.

⁵⁰ Chihnevan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye Jairo:

—Hua co ran. Cuitehne che co conan di, ne tahn dihn daye ne, ndaconan conan te.

⁵¹ Cuahn che nda ye ndevaco se ne, hua cah yune ye che chenda nducoyaca ihyan nduco ye, deman Pedro man, Jacobo man, Juan man, nduco chida tahn dihn me man, nduco chaco te man. ⁵² Rah ran nducoyaca ihyan man, raco ye man, cava tahn dihn me. Ate rahn Dihvo vo:

—Hua cuaco nchuhn, te tahn dihn tih ne, dehve ndih te, te quiyado te.

⁵³ Ate riyon nan ihyan chahn ihyan, te a devano ye te tahn dihn me ne, a ndih te. ⁵⁴ Tuhme chetah Dihvo vo tah te, ne ama dito rahn ye:

—Tahn dihn, ¡cuenequen!

⁵⁵ Nta vaco tahn dihn me, ne ndetahno necuan te. Chihquentiyon Dihvo vo che cah ihyan chahn, cheh te. ⁵⁶ Chida te nduco chaco te ne, ama cuahn ino ye. Ate chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua cahma ye nduco nde ama ihyan, che ndedetuhche ye tahn.

9

Dechuh Dihvo vo Jesucristo nduh che ndichio apóstol che chahn ye cahn-dudo ye

¹ Ama yune ne, din dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne cah ye vederihquentiyon ihyan chahn cava che ndetendah ye vaco chihnga man, din ye che ndoyahn ihyan cah man. ² Dechuh ye ihyan chahn che cah ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, din ye che ndoyahn ihyan cah man. ³ Chihquentiyon ye ihyan chahn:

—Hua dehva quenda nchuhn cuahn yune. Nde indahco, nde dino, nde pan, nde tume, hua quenda ne. A cahteca no ne che chenun ne; hua quenda ne tama. ⁴ Adecotino vaco ihyan che condá nchuhn ne, min cuahtenan ne nde tuno ro che ndaca ne yan min. ⁵ Nan che hua ntumanecun ihyan nchuhn ne, cuendiquendah ne yan min, ne condahde ne yune yahn che chenan cah ne, cava che cadino ihyan chahn te hua ndahca din ye.

⁶ Tuhme cuahn ihyan chahn nducuahn yan, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs man, redin ye che rendoyahn ihyan cah man.

Herodes ne, nahn ndihchero ye Dihvo vo Jesucristo

⁷ Checadino rey Herodes yahn vederihno che redin Dihvo vo, ate hua devano ye duh ihyan min yahn che nahn ihyan ne, rahn ye te Juan Bautista

ntuche ye van tenahn. ⁸ Te nahn ihyan ne, rahn ye te profeta Elías nuhnde ro ye. Nahn tun ihyan ne, rahn ye te ama cha ihyan profeta che chahte ye a rahn me, ntuche ye. ⁹ Tuhme rahn Herodes:

—Juan ne, u dechuh che chica van sandado dando ye. ¿Duhra ihyan cah che rihneván che rente ihyan yahn ye tuhme ne?

Chemin che nahn ndihchero ye Dihvo vo.

Cah Dihvo vo Jesucristo, cheh uhn mil ihyan

¹⁰ Cuahn che ndaconan ihyan apóstol chahn ne, necah cuande ye Dihvo vo yahn nducuahñ che din ye nan che chahtechica ye. Tuhme quenda Dihvo vo ihyan chahn ama cuan nan che metah duhva nino van Betsaida. ¹¹ Ate checadino ihyan van, ne ama yahn ye cuahn ye quendi ye Dihvo vo. Cuahn che nda ye nan che quenun Dihvo vo ne, chicuahn Dihvo vo ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne din ye che ndoyahn ihyan che cah ye.

¹² Cuahn che a chi chino ne, ndo dama nduh che ndichio apóstol chahn nan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuedechuh ne ihyan sih van che nino man, nan rancho man, cava che cua ye che cheh ye man, ndaca nan che cuahtenan ye man, te muhn nan che chenán vo ne, metah dehva.

¹³ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cah nchuhn, cheh ihyan sih.

Rahn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Uhn ra pan nduco o yahca va yahn nuhn, atenan che cahn nuhn, cua nuhn che cheh nducoyaca ihyan sih.

¹⁴ Ihyan chahn ne, ri ye tenduh uhn mil che deman ihyan chahn. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihquentiyon nchuhn che co dama ihyan sih, cuahte ye cade o raco ndiche ye queri ama cuan.

¹⁵ Tihca din ihyan chahn, ne chahte nducoyaca ihyan. ¹⁶ Tuhme chetañ Dihvo vo nduh che uhn pan me nduco o yahca chahn, ne chenihyon nan ye nan ro, necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Ndeh ye, ne cah ye ihyan apóstol cava che cah ye, cheh ihyan che ndi dama chahn. ¹⁷ Cheh nducoyaca ihyan chahn nduhva che rica chedave yahn ye. Chihno min ne, nedin dama ye che ngava, ne chi ndichio cuahte.

Rahn Pedro te a Dihvo vo Jesucristo che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse

¹⁸ Ama ro ne, quenán Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye, ne man ye revah ye ama lado. Chihno min ne, tumerune ye ihyan chahn:

—¿Duh u, rahn ihyan ne?

¹⁹ Ndahconan ihyan chahn:

—Nahn ihyan ne, rahn ye te ndih ne, Juan Bautista. Nahn ye ne, rahn ye te ndih ne, Elías. Nahn tun ye ne, rahn ye te ndih ne, ama cha ihyan profeta che chahte ye a rahn me, ntuche ye.

²⁰ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—Me nchuhn, ¿deh rahn ne yahn ne?

Ndahconan Pedro:

—A ndih che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ne ihyan iyehñse.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²¹ Tuhme chihquentiyon Dihvo vo ihyan chahn che hua nuhnde ye che a ihyan min che a va che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehanse. ²² Quendi ye rahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che ama chuhríhn. Intiyahn man, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndahchenan se u, ne cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

²³ Chihno min ne, rahn ye nduco nducoyaca ihyan:

—Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye vedeyeno yahn man ye. Andahre nahn yah se ihyan nan cruz, ate va che conduco ye u ro ro. ²⁴ Tihca, te adecoduhno ihyan che cahcoman ye u che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye. Ate ihyan che cahco mendahn ye ihyan, coh ye cava u ne, ihyan min che cuaco ne, ndevahn ye. ²⁵ Nde tah hua cochihve che nedin dama ihyan nducuahn vedecuihca che va iyehanse ndete che conda ye. ²⁶ Adecoduhno ihyan che co cuihnan ye cava u nduco ndudo yahn ne, tihca u che rinducó nducoyaca ihyan ne, co cuihnán cava ihyan min ro che ndá nduco ángel ndah numacuahn vederihquentiyon yahn man, numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá man. ²⁷ Cuaco rahn ri nchuhn te o ino ihyan che chenun ye muhn ne, hua coh ye nde nda ro che ndihchero ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ndo diyahn Dihvo vo Jesucristo

²⁸ Chihno tenduh nine ro che tihca rahn Dihvo vo ne, quenda ye Pedro man, Jacobo man, Juan man, ne cocha ye ama tingüete cava che covah ye. ²⁹ Numanahn che revah ye ne, ndo diyahn ye. Tino yahn ye ne, ama ndo cua, ama diyahn ro. ³⁰ Adenán chihnde ro o ndaco, rente ye nduco Dihvo vo. Ihyan chahn ne, Moisés nduco Elías. ³¹ Quendihco dave yahn vahchetero, ne rente ihyan chahn nduco Dihvo vo yahn che va che cahno sahn nunde ihyan min van Jerusalén. ³² Pedro nduco combiero yahn ye ne, ama rendave yahnde ye. Cuahn che ntah ndutinan ye ne, ndihchero ye che ama ndo diyahn Dihvo vo. Namin ndihchero ye ihyan che o chahn che chenun ye min nduco ye. ³³ Ura che a rahn Moisés nduco Elías ne, rahn Pedro ri ye Dihvo vo: —Ihyan Ricuahn, jndahca che cuahtenan vo muhn! Dendah nuhn ino vache vah, ama nan che cuhnde ne, ne tama nan che cuhnde Moisés, ne tama nan che cuhnde Elías.

Nde hua devano Pedro deh che rahn ye. ³⁴ Numanahn che rahn ye ne, chiya ama man, ne ama dihya ihyan chahn chi che chenun ye van man me.

³⁵ Van man me ne, chihnevan ihyan chahn ndudo che rahn Dendiohs:

—Sahn tih che Dayá. Yahinó sahn. Che cahma se ne, chemin che codinahn nchuhn.

³⁶ Chihno che chihnevan ihyan chahn ndudo me ne, a deman Dihvo vo nti ye. Tahn min ne, hua rahn ihyan chahn nduco nde ama ihyan yahn vederihno che ndihchero ye.

Ndetendah Dihvo vo Jesucristo vaco chihnga che quenun ama sahn dihn

³⁷ Tama ro me ne, cuenchahn ihyan chahn cuete me, ne ama yahn ihyan chahn ye, chendi yune ye Dihvo vo. ³⁸ Van ihyan chahn ne, rahn ama se numa dito:

—Ihyan Ricuahn, conan vahino ne u. Condihchero ne cava sahn dihn yahn, te ama ndiyahn ra se yahn. ³⁹ Ama vaco chihnga retumangan sahn, ne adenán rah se. Ama dito rendoh se, riche yan chende se. Rihno renuhn yah sahn, ne hua nahn cahcoman sahn. ⁴⁰ A chicá favor ihyan apóstol yahn ne che ndetendah ye vaco chihnga me sahn, ate hua chi ndetendah ye.

⁴¹ Ndahconan Dihvo vo:

—iAma yah rí cava nchuhn, ihyan nunde che hua ritahno ne! ¿A nu-macuahn ro conán nduco nchuhn? ¿Tava ro va che cochá nduco ne? Cuehn, ngua daya.

⁴² Ura che ndá sahn dihn me ne, tumangan vaco chihnga me sahn, ne chendava se ndiyahn, rih dihca se. Ate ndetendah Dihvo vo vaco chihnga me, ne nenecah ye sahn chida se. ⁴³ Nducoyaca ihyan ne, ama rahn ino ye yahn vederihno chahte che tihca din Dendiohs.

Tama yune rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

Namin nducoyaca ye rahn ino ye yahn nducuahn vederihno che redin Dihvo vo. Rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:

⁴⁴ Ndah conun ino nchuhn ndudo che rahn nduco ne. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah se u tah sahn nunde.

⁴⁵ Ate hua chenahn ihyan chahn che rahn ye, te vahche yahn ye cava che conahn ye, ne vah ye tumerune ye deh conahn ndudo min.

¿Duh che tahque ndinan ne?

⁴⁶ Ihyan apóstol chahn ne, rente ye van man ye nduco vih, cha ye che tahque conan ye. ⁴⁷ Checadino Dihvo vo che tihca rendedecadino ihyan chahn, ne chetah ye ama lihn. Chehndi ye nan ye, ⁴⁸ ne rahn ye nduco ihyan chahn:

—Adecoduhno ihyan che nevah necun ye lihn cuh che cuande yahn ne, u nevah necun ye. Adecoduhno ihyan che nevah necun ye u ne, Ihyan che dechuh ye u nevah necun ye. Adecoduhno ihyan che tahque necun ye van nducoyaca nchuhn ne, ihyan min che tahque ndinan ye.

Ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo

⁴⁹ Tuhme rahn Juan ri ye Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, ndihchero nuhn ama ihyan che, nduco che rahn no ye che duche ne ne, rendetendah ye vaco chihnga. Ate hua cah yune nuhn che quendi ye, te hua nduco ye uvo.

⁵⁰ Rahn Dihvo vo ri ye Juan:

—Hua cahca tan nchuhn che tihca redin ye, te ihyan che hua tan ye nduco vo ne, rinan ye uvo.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihya ye Jacobo nduco Juan

⁵¹ Cuahn che a ndá nino ro che va che nahn Dihvo vo vahchetero ne, chihco dama ino ye, ne cuahn ye van Jerusalén. ⁵² Dechuh menan ye ama o ihyan apóstol ama cuan van yahn Samaria, cava che nuhn ihyan chahn nan che conan ye. ⁵³ Ate ihyan van min ne, hua nevah necun ye Dihvo vo, te a devano ye te van Jerusalén cah ye. ⁵⁴ Cuahn che ndihchero Jacobo nduco Juan che tihca ne, rahn ye:

—Dihve nuhn, nduhca che chihquentiyon ihyan profeta Elías che chera yahn che chica nan ro, ne chiche ama yahn ihyan ne, ¿a nahn ne che tihca din vo, ne cuihno cuco ihyan van tih ne?

⁵⁵ Chaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne chihya ye ihyan:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne ti rica vedetan yahn ne che tihca rahn ne, ⁵⁶ te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá cava che ndedevahn ihyan, ndiyu cava che decuihnó ihyan.

Tuhme chuh dama ye, cuahn ye tama van nduco vih.

Sahn che nahn conduco se Dihvo vo Jesucristo

⁵⁷ Cuahn che a chenun yune ihyan chahn ne, rahn ama se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, conducó ndih adecotino che cahn ne.

⁵⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Yuhne ne, va ive vaco te; yahda ne, va nan che rahte te, ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, metah nde nan che conditenán.

⁵⁹ Tama se ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuhn vo, condoque u.

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, te yune ne che conán nan chidá nde nda ro che coh ye. Cuhché ihyan, tuhme conducó ndih.

⁶⁰ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuihcoman ihyan che hua ritahno ye u, te anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. Ihyan chahn co cuhche ye tenahn yahn ye. Me di ne, cuehn cuahndode ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁶¹ Rahn tama se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, cahn conducó ndih, ate te yune ne che dinoca cahn cahma nduco ihyan yahn che chenun ye ndevaco, te va che cahcomán ihyan.

⁶² Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nduhca che hua cochihve ntiyon yahn ihyan che ndaconan ye cuahn vedame ye ura che rih rine ye nduco curuhn yahn ne, tihca hua cochihve che hua riquendi ihyan vederihquentiyon yahn Dendiohs cuahn dama.

10

Dechuh Dihvo vo Jesucristo ino raco ndiche ihyan che chahn ye cahndudo ye

¹ Chihno min ne, tendahnun Dihvo vo te ino raco ndiche ihyan che rinduco ye ihyan, ne dechuh ye ihyan chahn cade o ye queri ama yan cuahn nan che va che chuh man ye. ² Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che ndeh ndute ndata cuahn che ama riyahn ne, tihca ama yahn ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. Chemin che cuica nchuhn Dihvo vo Dendiohs che dechuh ca ye ihyan che cuahndudo ye Ndudo yahn ye. ³ Cuahn nchuhn, te u dechuh nchuhn nduhca che cahn itecuche van lobo. ⁴ Hua quenda ne dino. Nde tume, nde ndaco, hua quenda ne. Nde hua cuahtendi ne yune cava che necah ne Dendiohs nde ama ihyan. ⁵ Cuahn che condá nchuhn ama vah ne, cahma ne: “Dendiohs nduco ye nchuhn, hua dehve rahco ne.” ⁶ Ndete che min quenun ama ihyan che necun ye ne, conahn nduco ye nduhca che cahma nchuhn. Ndete che hua ne, hua conahn.

⁷ Cuahtenan nchuhn vah nan che nevahnecon ye nchuhn, ne coheh ne man, cuih ne man, deh che reh ye te ye, cheh ne, te nan che redin ihyan ntiyon ne, a min va che quenda che cheh ye. Hua cahn nchuhn nduh vah nduh vah. ⁸ Cuahn che nda nchuhn adecotino yan nan che nevahnecon ye nchuhn ne, coheh ne adecodehno che cahco ye nan ne. ⁹ Codin nchuhn che ndoyahn ihyan cah che vate ye min, ne cahma ne nduco nducoyaca ihyan: “Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van nchuhn.” ¹⁰ Ate adecotino yan che nda nchuhn nan che hua nevahnecon ye nchuhn ne, cuahn che ndiquenda ne cuahn yune ne, cahma ne: ¹¹ “Nde yune yahn yahn yan vaco nchuhn che quenán cah nuhn ne, ndahde nuhn yahn che hua chitahno ne. Ate cuedevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van ne.” ¹² Rahn ri nchuhn te ro che techacade Dendiohs yahn ihyan ne, tahque chuhrihn ca ihyan yan min che co ihyan yan Sodoma.

Ihyan yan Corazin nduco ihyan yan Betsaida ne, va che co ye castigo yah

13 'Ihyan yān Corazín, ¡yah rí cava nchuhn! Ihyan yān Betsaida, ¡yah rí cava nchuhn!, te ndete che ihyan yān Tiro nduco ihyan yān Sidón ndihchero ye vederihno che ndihchero nchuhn ne, ametah ro nto ino ihyan chahn nunde yahn ye, chahtenun ye tino ndere man, chahte ran ye van iya man. 14 Ate ndā ro che techeçade Dendiohs yahn ihyan ne, nchuhn che tahque chuhrihn ne che co ihyan yān Tiro nduco ihyan yān Sidón. 15 Namin nchuhn, ihyan yān Capernaum, ama yađe ne man, ama nahn conan ne man, ate va che cuahtenun ne van ruchiyahn.

16 'Me nchuhn che rinduco ne u ne, ihyan che renevahnecon ye nchuhn ne, u renevahnecon ye. Ihyan che hua renevahnecon ye nchuhn ne, u hua renevahnecon ye. Ihyan che hua renevahnecon ye u ne, hua renevahnecon ye Ihyan che dechuh ye u.

Ndaconan ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo

17 Ihyan che ino raco ndiche chahn che dechuh Dihvo vo ne, ntā ye. Ama yeno ye, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, nde vaco chihnga ne, redinahn yahn nuhn yahn vederihquentiyon che te ne, chenah cuma nuhn.

18 Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuçaco, te u ne, ndihcheró sahn chundah che nduhça che riya cuah, rica se nan ro, renda se nde ndiyahn. 19 U té vederihquentiyon, chenah cuma nchuhn, ne ndahco ndiya ne vederihquentiyon yahn chundah. Andahre condinun ne cu tan man, itedahn man, ate hua dehva co yahn ne. 20 Nchuhn ne, nde hua nduh co yeno ne che redinahn vaco chihnga che rihquentiyon ne. Tahque co yeno ne yahn che a chenah caça ne vahchetero.

Ama chi yeno Dihvo vo Jesucristo

21 Ura min ne, din Vaco Dendiohs che ama chi yeno Dihvo vo, ne covah ye:

—Chida man, ndih che dendah ne vahchetero man, iyehse man. U rendevá numacuahn vedeyeno yavenan ne, te chihco ndeh ne vededevano yahn ne nan ihyan che rahco ye che ama devano ye, ne çah ne, chi devano ihyan che necun ye. Chidá, tihça din ne, te tihça nahn man ne.

22 Tuhme rahn ye ri ye ihyan che nduco ye:

—Chidá ne, ndahco ye nducuahn dehtenduh tãh. Nde ama ihyan hua rendihche ye duh che Daya Dendiohs. Ate Chidá ne, rendihche ye u, te u che Daya ye. Nde ama ihyan hua rendihche ye Chidá, atenan u, Daya ye man, ihyan che tendahnún ihyan man, rendihche nuhn ihyan.

23 Chaconan ye ndihchero ye ihyan che rinduco ye ihyan, ne deva vih rahn ye nduco ye:

—Nchuhn ne, ama ndah ro yahn ne, 24 te rahn rí nchuhn te ama yahn ihyan profeta man, rey man, che chahte ye a rahn me, chenah ino ye che ndihchero ye che rendihchero nchuhn, ate hua ndaçā ndihchero ye. Chenah ino ye che cahnevan ye che rihnevan nchuhn, ate hua ndaçā chihnevan ye.

Ejemplo yahn ama sahn nación yahn Samaria

25 Ama sahn devano ley che dirun Moisés ne, cava che tumerande se Dihvo vo ne, tumerune se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿deh va che dín cava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

26 Tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Deh che ndirun nan ley che dirun Moisés ne? ¿Taça renehn ne?

27 Ndahconan se:

—“Codin yahine Dihve Dendiohs numacuahn chedave yehn man, numa ine man, numacuahn fuerza yehn man, numacuahn vederendedecadino yehn man. Namin codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di.”

²⁸ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndahca ndahconen. Ndete che tihca din ne, conen vahchetero numacuahn ro.

²⁹ Ate nducote hua nahn se che cora vedecuihno yahn se ne, tumerune se Dihvo vo:

—¿Duh ihyan che din yahino me ne?

³⁰ Ndahconan Dihvo vo yahn se nduco ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, chica ye yan Jerusalén, cuahn ye yune che renda yan Jericó. Min tahn nun sahn duco ihyan, ne chahn se ihyan, chehnevi se nde tino yahn ye. Nuhn yah se ihyan, ne chacondihte se ihyan, ndih tahn ye, ne conahn se. ³¹ Ura min chuh ama chidocuyan nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye. ³² Namenan me ne, chuh tama chidocuyan, ama levita, ihyan che redin cudado nan ta. Ndihchero ye che quendite ihyan che ntaca yah me, ne namin chahconan ye yune, chuh ye cuahn ye. ³³ Ate chihno min ne, nda ama sahn nación yahn Samaria nan che quendite ihyan che ntaca yah me, ne quenah vahino se ihyan. ³⁴ Chahn nda se, ne dico se ihyan, chih se aceite nduco vino, ne dechiche se nduh cuan nan yah yahn ye. Tuhme tihde se ihyan dame yuhdo che ra se, ne quenda se ihyan ama vah, ne min din se cudado ihyan. ³⁵ Tama ro me, ura che a cahñ se ne, tendah se tume, cah se sahn che vaco min, ne rahn se ri se vih: “Codin cudado ihyan cuh, ne cuahn che ndaconán ne, nedihvé yehn tava ca tume che toh nduco ye.”

³⁶ Tuhme tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Cha ihyan che ino chahn che din yahino ye ihyan che nuhn yah sahn duco chahn ne?

³⁷ Ndahconan se yahn ye:

—Sahn che din se vedevahino nduco ye tahque yahino se ihyan.

Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Ndahca ndahconen. Namin di ne, codin yahine nducoyaca ihyan.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vaco Marta nduco María

³⁸ Chihno min ne, chahn Dihvo vo ama yan lihn, vaco ama ndahta che duche te Marta. ³⁹ Marta ne, va ama tahn coh te che duche te María. Tahn min ne, chihnde te nan Dihvo vo, rihnevan te ndudo yahn ye. ⁴⁰ Ate Marta ne, ama va ntiyon yahn te, ne chahn te nan Dihvo vo, ne rahn te ri te ihyan:

—Dihvé, ¿a hua rihco ne cudado che tahn coh ne, rihcoman te u nduco ntiyon yahn nuhn? Cahma ne co ne tahn che conan te u.

⁴¹ Ndahconan Dihvo vo yahn te:

—Marta, Marta, di ne, ama rendedecadine yahn ntiyon yehn. ⁴² Ate va ama nan che tahque cochihve. María ne, tendahnun te cha che tahque ndah, ne hua duhva cahnevi yahn te.

11

Chicuahñ Dihvo vo Jesucristo nduhca che covah vo

¹ Ama yune ne, revah Dihvo vo, ne cuahn che a chihno covah ye ne, rahn ama ihyan apóstol ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuicuahn ne nuhn, covah nuhn nduhca che chicuahñ Juan Bautista ihyan che chinduco ye ihyan.

² Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che covah nchuhn ne, cahma ne tuhca:

Chida nuhn che va ne vahchetero,

ndahca che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne.

Ndahca che cahcantiyon ne nducoyaca ihyan.

Nduhca che rinahn nducuahn che nahn ne vahchetero ne, tihca conahn muhn iyehmse cuh.

³ Cuete ne che cheh nuhn man nduhca che rete ne ro ro.

⁴ Cuenchahco ne nunde yahn nuhn, te namin nuhn ne, renchahco nuhn yahn nducoyaca ihyan che rendihco ye yahn nuhn.

Hua cuahnecon ne che tumerande chundah nuhn.

Cuendevahn ne nuhn yahn nducuahn che chihnga.

⁵ Tuhme quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Ndete che nan man yan, cahñ ama cha nchuhn vaco amigo yahn ne, ne cahma ne nduco ye: “Combiro, teche ne o ino pan, tumenán, ⁶ te ama amigo yahn nda ye ndevaco, ne metah dehva che cah cheh ye”, ⁷ ¿a ndahconan ye nde chete vah tuhca ne?: “Hua dendoh u, te a quendite nan yundo nduco checahya yahn, ne chendevah ne, a ntude. Hua co necuan té che rique.”

⁸ Rahn ri nchuhn te andahre hua necuan ye, te ye cava che amigo yahn ne ihyan, ate ndete che quendi ne caca ne ihyan ne, necuan ye te ye nducuahn che nahn ne. ⁹⁻¹⁰ Namin rahn ri nchuhn: Cuica ne dehtenduh che nahn ne Dendiohs, ne te ye nchuhn. Tihca, te nducoyaca ihyan che rica ye ne, rendonda tah ye. Ihyan che renuhn ye ne, rendaca ye. Ihyan che riyahve ye ne, renane chendevah cava ye.

¹¹ Ndete che caca daya ama cha nchuhn pan ne, ¿a cah ne ama tu? O ndete che caca daya nchuhn yahca, ¿a cah ne ama cu? ¹² O ndete che caca daya nchuhn ama dute tuh ne, ¿a cah ne ama itedahn? ¹³ Andahre duhtuno ihyan nchuhn, ate devano cah ne dehtenduh che ndah daya ne. ¿A ndiyu tahque nun te Chida nchuhn che va ye vahchetero Vaco Ndah yahn ye nchuhn cuahn che caca ne?

Rahn se yahn Dihvo vo Jesucristo te quenan cuma ye vederihquentiyon yahn chundah

¹⁴ Ama yune ne, ndetendah Dihvo vo vaco chihnga che quenun ama se, nedin che ndi lihme se. Cuahn che a ndiquendah vaco chihnga me ne, a chi cahñ sahn min, ne ama cuahn ino ihyan. ¹⁵ Ate nahn se ne, rahn se:

—Sahn tih ne, rendetendah se vaco chihnga, te quenan cuma se vederihquentiyon yahn chundah, sahn min che ndinan se yahn vaco chihnga.

¹⁶ Nahn tun se che nahn tumerande se Dihvo vo ne, rica se che din ye ama vederihno che caca vahchetero, ndihchero se. ¹⁷ Ate devano Dihvo vo deh che rendedecadino sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete ihyan che vate ye rihquentiyon ye, cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye cahcantiyon ye. Namin ihyan che chenun ye ama vah, ndete che cuahtecuhma ye van man ye nduco vih ne, hua co quendi ye, cuahtenun dama ye. ¹⁸ Namin chundah, ndete che cuhma se nduco ihyan yahn se ne, ¿taca co quendi cahcantiyon se? Tihca tumeruné nchuhn, te rahn ne te nduco vederihquentiyon yahn chundah, rendetendah vaco chihnga. ¹⁹ Ndete che rendetendah vaco chihnga nduco vederihquentiyon yahn chundah ne, tuhme ¿duhra rinan combiero yahn nchuhn che rendetendah se vaco chihnga? Man sahn chahn cahma se co se nchuhn. ²⁰ Ate ndete che nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs rendetendah vaco chihnga ne, codevano nchuhn te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a va van ne.

²¹ 'Cuahn che ama sahn dito va che redin nduco se cudado vaco se ne, nducuahn dehtenduh yahn se ne, ndahca va. ²² Ate ndete che nda tama ihyan che tahque dito ye che co sahn min ne, ndahco ndiya ye sahn, cahnevi ye nducuahn dehtenduh che redin nduco se cudado vaco se, ne necahn mahñ ye nduco combiero yahn ye nducuahn che cahnevi ye yahn se.

²³ 'Ihyan che hua rinduco ye u ne, tan ye nducó. Ihyan che hua redin ye ntiyon nducó ne, redetohnan ye ntiyon che redín.

²⁴ 'Cuahn che a ndiquendañ vaco chihnga ama ihyan ne, rechica nan yahn cuma, renuhn nan che conun. Ndete che hua rendaca nan che conun ne, rendedecadino: "Nahn tññ nan che ndiquendañ." ²⁵ Cuahn che rendaconan ne, rentaca ihyan min nduhca ama vah che ndahca nto dave nde tuno necuco. ²⁶ Tuhme rahn regua te ndache vaco che tahque chihnga, ne renda ihyan min, ne tahque rechuhriñ ye che co ro menañ me.

Ndah ro yahn ihyan che redinahñ ye Ndudo yahn Dendiohs

²⁷ Ura che rahn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, ama dito rahn ama ndahta van ihyan:

—¡Ndah ro yahn ihyan ndahta che chacoyahn ye ndih man, che tave ye ndih man!

²⁸ Dihvo vo ne, rahn ye:

—Tahque ndah ro yahn ihyan che rihnevan ye Ndudo yahn Dendiohs man, redinahñ ye man.

Ihyan nunde ne, rica ye ama vederihno ndihchero ye

²⁹ Cuahn che ama ndo dama ihyan ne, rahn Dihvo vo:

—Nchuhn che vate ne man ro cuh ne, duhtuno ihyan ne, rica ne vederihno. Ate vederihno ne, hua ndaca ndihchero ne. Atenañ ama vederihno nduhca vederihno che din Dendiohs nduco Jonás, ndaca ndihchero ne. ³⁰ Nduhca che ndihchero ihyan yan Nínive vederihno che din Dendiohs nduco Jonás ne, tihca conahn ama vederihno nduco u che rinducó nducoyaca ihyan, ndihchero nchuhn che vate ne man ro cuh. ³¹ Nda ro che techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan reina che va te cuahn yahn ndiya, caça nunde te yahn nchuhn che vate ne man ro cuh, te tahn min ne, chica te yahn yahn, ne nda te, chihnevan te vededevano yahn Salomón. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yahn che co Salomón, muhn quenún van nchuhn, nde hua retumacah ne u. ³² Nda ro che techecade Dendiohs yahn nducoyaca ihyan ne, necuan ihyan yan Nínive, caça nunde ye yahn nchuhn che vate ne man ro cuh, te ihyan chahn ne, nto ino ye nunde yahn ye cuahn che cahndudo Jonás. Ate u che tahque chahte vederihquentiyon yahn che co Jonás, muhn quenún van nchuhn, nde hua retumacah ne u.

Ejemplo yahn ndudo che ricuahn Dihvo vo Jesucristo

³³ 'Nde ama ihyan hua rihco ye ama yahn man ama cajún, ate rihco ye nan che yaco cava che co ro dave yahn ihyan che renda ye. Tihca ndudo yahn, te hua co conun ndeh. ³⁴ Ndutenañ nchuhn ne, nduhca ama yahn che redin che ri ro nan ne. Chedave yahn ne ne, nduhca ama yahn che redin che ri renahn ne. Ndete che ndah chedave yahn ne ne, conahn ndah ne. Ate ndete hua ndah ne, nde hua conahn ne. ³⁵ Chemin che nahn che cahco nchuhn cudado chedave yahn ne cava che ndah conahn ne. ³⁶ Ndete che tihca cahco ne cudado ne, chedave yahn ne ne, nduhca ama yahn ndah che din che conahn ndah ne.

Sahn fariseo nduco sahn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaçonan se

³⁷ Cuahn che chihno rahn Dihvo vo ne, yahve ama sahn fariseo ihyan che cahñ ye vaço se, cheh ye nduco se. Chenda ye vaço se, ne cuahn che nda ura ne, chihnde ye nan mesa. ³⁸ Ndiichero sahn fariseo me che hua nãno ye tah ye nduhca costumbre yahn se, ne ama cuahn ino se chi. ³⁹ Rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn sahn fariseo ne, ama renano ne vaço man, cuh man. Ate chete chedave yahn man ne ne, ndito vede idihya man, nducuahn che chihnga man. ⁴⁰ ¡Hua renahn nchuhn! ¿A hua devano nchuhn te Dendiohs che dendah ye ihyan ne, tahque nahn ye che dave chedave yahn ihyan che co cuahn menan ye? ⁴¹ Cuedin nchuhn vedevahino numacuahn chedave yahn ne. Tuhme co ro che dave yavenan ne nan Dendiohs.

⁴² Nchuhn sahn fariseo, ¡yah rí cava ne!, te deman riya yahn ive man, aruda man, dehtenduh yata man, recah ne. Ate vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vedevahino yahn ye man, andahre chemin che tahque rigonun chihve ne, rihcoman ne. Nduhca che redinahñ ne yahn riya ne, tihca codinahñ ne yahn nducuahn.

⁴³ Nchuhn sahn fariseo, ¡yah rí cava ne!, te renan ino ne cuahte ne chete yaco nan silla che rahte ihyan ndinan. Namin renan ino ne che nevahñecun ihyan nchuhn, nte ye Dendiohs nchuhn cuahn ndihve.

⁴⁴ Nchuhn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ¡yah rí cava ne! ¡O nan o chende ne! Nchuhn ne, nduhca yayan che a nincheh, che vatechica ihyan menan nde hua devano ye che yayan, tihchan ne.

⁴⁵ Tuhme rahn ama sahn devano ley che dirun Moisés:

—Ihyan Ricuahn, cuahn che tihca rahn ne ne, nde nuhn, chihnga riya yahn nuhn.

⁴⁶ Ate rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, ¡yah rí cava ne!, te recah rihñ nduh ne ihyan nduco dehtenduh che nentihñenan ne, rihquentiyon ne che va che dinahn ye. Ate man ne ne, nde tah hua rinan ne ihyan.

⁴⁷ ¡Yah rí cava nchuhn!, te rahto ne yayan yahn ihyan profeta che man indihñe yahn ne, chihno ye ihyan. ⁴⁸ Nchuhn ne, devano ne che din indihñe yahn ne, ne dama ri ne nduco ye, te ihyan chahn chihno ye, ne nchuhn rahto ne yayan.

⁴⁹ A yahn che tihca redin nchuhn che rahn Dendiohs numacuahn vedevavano yahn ye: “Dechuh ihyan profeta man, ihyan apóstol man, ne cahno se rahn ihyan chahn, ne rahn ye ne, din tan se nduco ye.” ⁵⁰ Dendiohs va che techecade ye yahn ihyan che vate ye man ro cuh, te ndehde dame ye yun yahn nducoyaca ihyan profeta che chihno ihyan nde nan che canan iyehñse. ⁵¹ Ndehde dame ye nde yun yahn Abel, nde yun yahn Zacarías, che chihno se ihyan mendahn yahn nan ta nduco yaco chahte. Tihca rahn rí nchuhn, te yun yahn nducoyaca ihyan chahn ne, va che nedihve ihyan che vate man ro cuh.

⁵² Nchuhn, sahn devano ley che dirun Moisés, ¡yah rí cava ne!, te vedevavano che chihcoro Dendiohs ne, nchuhn ne, rihco ndeh ne. Nde hua riquendi man nchuhn, nde hua rahñecun ne che quendi ihyan chenahn.

⁵³ Cuahn che rahn Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, chi tan se nduco ye, ne ama ndeh nan dehtenduh retumerune se ihyan. ⁵⁴ Nduco tihca ne, retumarande se ihyan, te nahn se che cahma ye ama ndudo che hua ndahca, cava che co caca nunde se yahn ye.

12

Ndudo che ricuahn sahn fariseo ne, nduhca ya yahn pan

¹ Ura min ne, ama yahn ihyan ndo dama ye nde tuno raconda vih ye. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—Cuihco nchuhn cudado nduco ndudo che ricuahn sahn fariseo, te o nan o chende se, ne ndudo yahn se ne, rendih nduhca che rendih ya yahn pan. ² Nducuahn che va cuahn ndeh ne, va che cuhnde ro. Namin nducuahn che ri cuahn ndeh ne, va che cadino ihyan. ³ Tihca, te che rente nchuhn cuahn deman ne nduco vih ne, va che cadino nducoyaca ihyan. Namin che rahn nchuhn cuahn chete vah ne, va che cuahndudo ihyan nde tin vah yuto.

Duh che va che din vah vo

⁴ Ate nchuhn amigo yahn, rahn ri nchuhn te hua din vah ne sahn che rihno se ihyan, te cuihno min ne, ametah dehva co din se. ⁵ U có nchuhn duh che din vah ne. Codin vah ne Ihyan che co cahnevi ye vedevihche yahn ne, ne cuihno min ne, va vederihquentiyon yahn ye che dechuh ye nchuhn van ruchiyahn. A Ihyan min che codin vah nchuhn.

⁶ Yahda cahya ne, nde hua rignonun chihve te, rendihcue ihyan uhn te, ra ye co tume cahya, ate Dendiohs ne, nda cuande ye ite. ⁷ Nde yudo tin queri ama nchuhn ne, nda cuande ye. Huate vah nchuhn, te tahque rignonun chihve nchuhn che co ama yahn yahda cahya.

Ihyan che renevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo nan nducoyaca ihyan

⁸ Rahn ri nchuhn te adecoduhno ihyan che renevahnecon ye u nan nducoyaca ihyan ne, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndevá ihyan min nan nducoyaca ángel yahn Dendiohs. ⁹ Ate ihyan che hua renevahnecon ye u nan nducoyaca ihyan ne, hua ndevá ihyan min nan ángel yahn Dendiohs.

¹⁰ Adecoduhno ihyan, andahre chihnga cahma ye yahn u che rinducó nducoyaca ihyan, co ca ndaca ye vederenchahco. Ate ihyan che cahva ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ametah nchahco cuahno Dendiohs cava ye.

¹¹ Cuahn che quenda se nchuhn chete yaco man, nan juez man, nan inti yahn man ne, hua ndedecadino nchuhn deh cahma ne, o tacá cahma ne, ¹² te ura min ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs te cuande nchuhn deh che cahma ne.

Rihco yudo Dihvo vo Jesucristo yahn vedeidihya

¹³ Rahn ama se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cahma ne co ne sahn dihnó che cahmahn se nducó dehtenduh che chihco indihnte yahn nuhn.

¹⁴ Ate rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndaco, ndiyu juez u cava che cahcantiyón che cahmahn nchuhn dehtenduh yahn ne nduco vih.

¹⁵ Tuhme rahn ye ri ye nducoyaca ihyan:

—Cuihco nchuhn cudado, ne hua din yahino ne vedecuihca che va iyehmse cuh, te andahre ama va vedecuihca yahn ihyan, ate ndiyu nduco chemin co ndevahn ye.

Ama sahn cuihca che hua renahn se

¹⁶ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca, ne ama nduyo ne, ama chi chendata yahn se. ¹⁷ Tuhme ndedecadino se: “Man ne, ¿tacá dín?, te ametah ti nan che cuih ndah ndute ndata yahn. ¹⁸ Tuhca dín. Ntihné nducuahn vahyaca yahn, ne

cahnó che tahque rahte. Min cuih ndáh nducuahn ndute ndáta yáhn. ¹⁹ Ama va vedecuihca yáhn cava ndeh nduyo. Man ne, cuhnde táhn, chéh man, cúh man, co yenó man.” ²⁰ Ate rahn Dendiohs ri ye sahn: “Hua renehn. Man yan cuh, va che coh. Ama nedin dame vedecuihca, ate man ne, nde hua devene duh che ndah yahn.”

²¹ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye:

—Tihchan ihyan che rene din dama ye vedecuihca cava man ye, ate nan Dendiohs ne, ametah dehva yahn ye.

Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan yahn ye

²² Rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye:

—Chemin che ráhn rí nchuhn. Hua cuahcoran ne taça din ne che ndaca cheh ne, nde hua cuahcoran ne cava tino yahn ne. ²³ Vedevihche yahn nchuhn ne, tahque quenun yan che co che reh ne, ne man nchuhn ne, tahque chenun yan ne che co tino che rahtenun ne. ²⁴ Condihche nchuhn chihnda. Nde hua rino te ndata, nde metah nan che cuih ndah te deh che cheh te, ate Dendiohs ne, rihquecheh ye ite. ¡Tahque rigonun chihve nchuhn che co yahda! ²⁵ ¿Duh nchuhn che andahre ama rendedecadino ne, co tihdenan ne man metro che yaco ne? ²⁶ Ndete che hua ri redin nchuhn cha che hua vahche, ¿dehco che ama rendedecadino ne yahn dehtenduh chenahn?

²⁷ Condihche nchuhn taça rihta nanda. Nde hua rendahyon, nde hua rah cuhe, ate ráhn rí nchuhn te tahque ndahchan ro nanda che co tino che quenun Salomón, andahre ama chahte vederihquentiyon quenun cuma ye. ²⁸ Dendiohs ne, redin ye che riya nanda viyata andahre ama ro rihnde, ne tama ro ne, rih di. ¿A ndiyu tahque redin ye cudado nchuhn? ¿Dehco che ama doh ritahno ne tuhme? ²⁹ Chemin che hua cah rihn man ne nchuhn che rendedecadino ne deh cheh ne man, deh cuh ne man. ³⁰ Ihyan iyehns ne, ama rendedecadino ye yahn nducuahn dehtenduh che tuhchan. Ate nchuhn ne, va Chida ne vahchetero, ne a devano ye che rendotenan ne nducuahn dehtenduh che tuhchan. ³¹ Dinoca cuahnecon nchuhn che cahcantiyon Dendiohs nchuhn. Tuhme nducuahn dehtenduh che tuhchan ne, nde tihdenan ca ye te ye nchuhn.

³² Nchuhn che doh ri ne, che rinduco ne u, huate vah ne, te Chida ne ne, nahn cahcantiyon ye nchuhn. ³³ Condihcue nchuhn dehtenduh che va yahn ne, ne codin ne vedevahino nduco. Codin nchuhn che ndah cava che ndeva ne che ndah vahchetero. Chemin ne, nduhca ama vedecuihca che hua co cahnevi sahn duco man, hua co detoh iteduhn man. ³⁴ Tihca, te cha vedecuihca che va yahn nchuhn ne, a yahn chemin che rendedecadino ne.

Nahn che cuahteyan ihyan

³⁵⁻³⁶ Cuañ che rahn ama ihyan vihco nan che rihnevaco ihyan ne, rahtenun sahn decahya yahn ye cudado vah. Vateyan se cava che ndetahno che nta dihve se yahve ye ne, aderano se nahne se chendevah. ³⁷ Ndah ro yahn sahn decahya che vateyan se ura che nta dihve se. Cuaco ráhn rí nchuhn te man ye cuahcondihche ye mesa, ne cahco ye sahn che cheh se. ³⁸ Andahre nan man yan, o a nino co dave nta ye, ndete che ntaça ye sahn che vateyan se ne, ndah ro yahn se. ³⁹ Cuedevano nchuhn te ndete che devano ama ihyan deh ura nda sahn duco ne, cuhndeyan ye, ne hua cah yune ye che condá se chete vaco ye, duco se. ⁴⁰ Nchuhn ne, tihca cuahteyan ne, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, adenan nda ura che nde tah hua vate ne cudado.

Ejemplo yahn mozo

⁴¹ Tuhme tumerune Pedro:

—Dihvé, ¿a rente ne ejemplo cuh yahn deman nuhn, o yahn nducoyaca ihyan ne?

⁴² Ndahconan Dihvo vo:

—¿Cha sahn decayha che cahco dihve se ntiyon tah se cava che cahcantiyon se vaco ye man, cahcacheh se mozo yahn ye man? ¿A ndiyu sahn che redinahn se man, che rino nan se man? ⁴³ Ndah ro yahn sahn che ntaca dihve se sahn che redinahn se ntiyon yahn ye. ⁴⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te cahco dihve sahn min ntiyon tah se cava che din se cudado nducuaahn ntiyon yahn ye. ⁴⁵ Ate ndete che rahco ama cha sahn decayha te hua nun nta dihve se, ne cuanan redin tan se, rahn se sahn mozo yahn ye man, tahn mozo yahn ye man, reh se man, rih se man, ricoh se man ne, ⁴⁶ nta dihve se ro che hua quenán rino se, ura che hua devano se, ne din ye castigo sahn nduhca che redin ihyan castigo sahn che hua redinahn se.

⁴⁷ Sahn decayha che a devano se dehtenduh che nahn dihve se, ne hua dinahn se ne, ama chahte castigo co se. ⁴⁸ Ate sahn decayha che hua devano se, ne din se dehtenduh che hua ndahca ne, hua nduh chahte castigo co se. Adecoduhno ihyan che chahte ntiyon condá tah ye ne, ndahva ndehde dame ye, ne ihyan che nde tahque chahte ntiyon condá tah ye ne, nde tahque ndeh ca ndehde dame ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cuahte canda ihyan

⁴⁹ Cava u ne, cuahte canda ihyan van man ye nduco vih anduhneca ndete che a chíh yahn muhn iyehanse cuh, ne jama nahn ndete a riche! ⁵⁰ U ne, va che ama chuhrihn, ne jama yah nahn ndete che a conahn! ⁵¹ ¿A rahco nchuhn che ndá muhn iyehanse cuh cava che ndahca cuahtenan ihyan nduco vih? Rahn ri nchuhn te hua, te ndá cava che cuahte canda ye nduco vih. ⁵² Cuanan nde meniyan, ndete che uhn ihyan chenun ye ama vah ne, ino ye co tan ye nduco o ye. ⁵³ Ihyan chahn ne, co tan ye nduco sahn daya ye, ne sahn daya ye ne, co tan se nduco chida se. Ihyan ndahta ne, co tan ye nduco tahn daya ye, ne tahn daya ye ne, co tan te nduco chaco te. Namin co tan ihyan ndahta nduco tahn decuno ye, ne tahn decuno ye ne, co tan te nduco indahn te.

Ri ro cuahn che rendacorun tiempo

⁵⁴ Quendi Dihvo vo, ne rahn ye nduco nducoyaca ihyan:

—Cuahn che rendihchero nchuhn che renecuan man cuahn nan che rehche yahn ne, ndetahno rahn ne te cuan co, ne tihca ri. ⁵⁵ Namin cuahn che rano yuhneyahn ne, rahn nchuhn te cuhnde ihno, ne tihca ri. ⁵⁶ ¡o nan o chende nchuhn! Devano nchuhn cuahn che co ihno man, cuahn che cuan co man. ¿Dehco che hua devano ne deh ri ro cuh che vate ne? ⁵⁷ ¿Dehco che hua rendedecadino man nchuhn cha che tahque ndah din ne nan Dendiohs? ⁵⁸ Numanahn che cahñ ama cha nchuhn nan intiyaahn nduco sahn che tan se nduco ne ne, codin nun ino ne, cuenedin ndah ne ndudo nduco se cuahn yune, cava che hua quenda se ndih nan juez, ne necah ye ndih tah policia cava che tihyon se ndih vacoyahn. ⁵⁹ Rahn ri ndih te ndete che hua nedin ndah ne ndudo nduco se ne, hua ndiquendah ne vacoyahn nde cuihno nedihve ne nducuaahn che quendihco ne.

13

Nahn che nto ino ihyan nunde yahn ye

¹ Ura min ne, min chenán neve ihyan, ne necah cuande ye Dihvo vo nduhca che chahn sahn estado yahn Galilea chi, che chihquentiyan Pilato

sandado che chihno se sahn, ura che rihno se ite che co te vedino nan ta.

² Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿A rahco nchuhn che sahn Galilea chahn che tihca chih se, tahque chendihco se nunde van nducoyaca ihyan Galilea? ³ Rahn ri nchuhn te hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, va che conda nducoyaca ne. ⁴ Namin, ¿a rahco nchuhn che ihyan che ntihton ino chahn che chendah ndudo torre yahn Siloé, tahque chendihco ye nunde van nducoyaca ihyan van Jerusalén? ⁵ Rahn ri nchuhn te hua. Ndete che hua nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, conda nducoyaca ne.

Ejemplo yahn yahn higo che hua ri yahn

⁶ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, ndihche ye ama yahn higo van yahn ndata yahn ye, ne ama yune ne, chahn ye chinuhn ye ndute yahn, ne hua ndaca ye, te hua ri yahn. ⁷ Tuhme rahn ye ri ye sahn che redin cudado yahn ndata chahn: “A ino nduyo che renda rinuhn ndute yahn yahn tih, ne hua dehva rendaca. Cuihque, te ¿dehco che ndere rehnevi fuerza yahn yahn nan che nti?” ⁸ Ate sahn che redin cudado min ne, rahn se: “Dihvé, cuahnecon ne che cuandi ca yahn tih tama nduyo, ne ndahco cava yahn yahn, ne cuahto yahn ndah duto. ⁹ A huane co ndute yahn. Ate ndete che a hua co yahn ne, tuhme cahca nduhca che rahn ne.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama ndahta che ruhte dame te

¹⁰ Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, quenun Dihvo vo chete ama yaco, ricuahn ye. ¹¹ Min quenun ama ndahta che a ri ntihton ino nduyo che hua ri che ndo cuaco te. Ruhte dame te, nedin ama vaco chihnga. ¹² Cuahn che ndihchero Dihvo vo tahn ne, cah ye tahn, ne rahn ye:

—Ndahta, a ndevahn di. Ametah chuhrihn.

¹³ Tuhme nahn tah ye tahn, ne ndetahno ndo cuaco te, ne canan te rendeva te yavenan Dendiohs. ¹⁴ Ate sahn ndinan yahn yaco me ne, chi tan se nduco Dihvo vo yahn che din ye che ndo cuaco tahn min ro che rahte tuhno ihyan. Rahn se nduco ihyan che chenun ye min:

—Va an ro che din vo ntiyon. Adecodehno ro chemin chan co chi nchuhn cava che din ye che ndoyahn ne, ate ndiyu ro che rahte tuhno vo.

¹⁵ Tuhme ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Di ne, jo nan o chende! Ndete che chenah chiche itenine, o burro yehn chete vaco te, ¿a hua ntahte ite ro che rahte tuhno ihyan cava che cah te cuh te nune? ¹⁶ Ndahta cuh ne, ndata yahn Abraham tahn nduhca di, ne a ntihton ino nduyo redin chundah che rechuhrihn te. ¿A hua redin yahn che ndedevahn tahn andahre ro che rahte tuhno ihyan?

¹⁷ Cuahn che tihca rahn Dihvo vo ne, ama chi cuihnan nducoyaca sahn che hua ri rendihche se ihyan. Ate nducoyaca ihyan van ne, ama yeno ye yahn vederihno rahte che redin Dihvo vo.

Ejemplo yahn ndute yahn mostaza

¹⁸ Tuhme rahn Dihvo vo:

—¿Deh nduhca vederihquentiyon yahn Dendiohs? ¿Deh nduhca, cahma che tihca vederihquentiyon yahn ye? ¹⁹ Chemin ne, nduhca ndute yahn mostaza che chino ama se nan yahn yahn se. Quendah ndute me, ne chihta. Chi chahte nde yahda redin ndahque te van dune.

Ejemplo yahn ya yahn pan

²⁰ Namin rahn Dihvo vo:

—¿Deh nduhca, cahma che tihca vederihquentiyon yahn Dendiohs?
 21 Chemin ne, nduhca ya yahn pan che ndahchetahn ama ndahta van ndeh yune pan, din che chihta nducuah.

Ejemplo yahn chendevah che tuhco

22 Quendi Dihvo vo cuahn ye yan Jerusalén, ne rechuh ye yan cahya man, yan rahte man, ricuah ye. 23 Ama se ne, tumerune se ihyan:

—Dihvé, ¿a yahn ihyan che ndevahn ye ne?

Ndahconan ye:

24—Nduhca che redin nun ino ihyan che condá ye chendevah che tuhco ne, tihca codin nun ino nchuhn che ndevahn ne. Ate ráhn rí nchuhn te ama yahn ihyan nahn ndevahn ye, ne hua co. 25 Cuihno che necuan ama ihyan, necahde ye chendevah vaco ye ne, ndete che ura min nda nchuhn yahve ne: “Dihve nuhn, conahne ne chendevah” ne, ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “Hua rendihché nchuhn, nde hua devano ti cochi ne.” 26 Tuhme andahre cahma ne: “Dama cheh dama chih nuhn nduco ne, ne ndih che chicuah ne ndihve yahn yan vaco nuhn”, 27 ate ihyan min ne, ndahconan ye yahn ne: “A ráhn rí nchuhn te hua rendihché nchuhn, nde hua devano ti cochi ne. Nchuhn ne, chihnga ihyan ne. Cuavi ne tan, cuahn ne van, nde hua nahn ndihchero nchuhn.” 28 Tuhme che cuaco, cuaco nchuhn man, cheh dihyon ne man, te ndihchero ne Abraham man, Isaac man, Jacobo man, nducoyaca ihyan profeta man, che ndi dama ye nan che rihquentiyon Dendiohs, ate nchuhn ne, cuahn chevah vatendi ne. 29 Namin ndo dama ihyan, caça ye numachahte iyehhse, ne cuahte ye, cheh ndah ye nan che rihquentiyon Dendiohs. 30 Tuhme ne, nahn ihyan che ndahnay ye man ro cuh ne, cuahtenan ive ye, ne nahn ye che chenan ive ye man ne, quendañnan ye.

Rahn sahn fariseo te Herodes nahn cahno se Dihvo vo Jesucristo

31 Ura min ne, nda neve sahn fariseo, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Condaça ne muhn conahn ne, te nahn cahno Herodes ndih.

32 Ndahconan ye yahn sahn chahn:

—Cuahn nchuhn, ne cahma ne co ne yuhne min: “Condihe, u ne, rendetendáh vaco chihnga, ne redín che rendoyahn ihyan cah man ro cuh man, caviyan man, deman man. Tuhme cuihno dín nityon cuh yahn.” 33 Ate va che quendi yune yahn man ro cuh man, caviyan man, deman man, te yan Jerusalén ne, a min va ndi che rihno se nducoyaca ihyan profeta.

Dihvo vo Jesucristo ne, chaco ye cava ihyan yan Jerusalén

34 Nchuhn ihyan yan Jerusalén, che rihno ne ihyan profeta man, recah ne tu ihyan che redechuh Dendiohs man, jama ndeh yune ndá, te nahn nedin damá nchuhn nduhca che rene din dama chaco tuh daya te man reche te, ate hua cahnecon ne! 35 Condihe nchuhn, te yaco yahn ne ne, cuhnde man, ne ráhn rí nchuhn te ametah ndaconan ndihchero ne u nde nda ro che cahma ne yahn: “Ndeva vo yavenan ihyan cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs.”

14

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ama sahn che ndi se cah ntito

1 Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chahn Dihvo vo, cheh ye ndevaco ama sahn ndinan yahn sahn fariseo. Combiero yahn se ne, rihno se Dihvo vo, nahn ndihchero se deh din ye. 2 Min quenun ama sahn che ndi se cah ntito,

ne chahn nda se nan Dihvo vo. ³ Tumerune Dihvo vo sahn fariseo chahn man, sahn devano ley che dirun Moisés man:

—¿A nihnde cade che co din vo che ndoyahn ihyan cah ro che rahte tuhno ihyan ne?

⁴ Ate hua ndahconan sahn chahn. Tuhme chetah ye tah sahn ntito me, din ye che ndoyahn se, ne ndedechuh ye sahn. ⁵ Chihno min ne, rahn ye nduco sahn chahn:

—Ndete che condahnun ama burro, o ama itenine yahn nchuhn chete veh ico ne, za hua ndetendahn nchuhn ite andahre ro che rahte tuhno ihyan?

⁶ Ate hua chi ndahconan sahn chahn nde ama ndudo.

Ejemplo yahn ihyan che rahn ye nan rihnevaco ihyan

⁷ Cuahn che ndihche Dihvo vo nduhca che retendahnun sahn chahn nan che cuahte se ne, nte ye ejemplo cuh:

⁸ —Ro che yahve ihyan ama cha nchuhn che cah ne nan vihco che rihnevaco ye ne, hua cuhnde ne nan silla menan, te denan ndiyahve ye ama ihyan che tahque redin yahn che cuhnde ye min. ⁹ Ndete che tihca ne, ura che a va ne ne, cahma ihyan che vaco me co ye ndih: “Cuavi ne tan, cuhnde amigo yahn.” Tuhme cora vedecuihno yahn ne, ne necuan ne cah ne cuhnde ne nan che rahte ihyan che dendah ye. ¹⁰ Cuahn che yahve ihyan ndih ne, tahque ndah cuahn ne, cuihnde ne nan silla che rahte ihyan che dendah, ne cuahn che nda ihyan che vaco ne, cahma ye nduco ne: “Amigo, cuihnde nan silla menan.” Tihca quendah yavenan ne nan ihyan che vate ye min. ¹¹ Tihca, te ihyan che rendeva man ye yavenan ye ne, nuhnde ndiya ye, ne ihyan che necun ye ne, conan ye.

¹² Namin rahn Dihvo vo nduco sahn fariseo che vaco me:

—Cuahn che yahve ihyan cava che cah, cheh ye ne, hua yahve amigo yehn man, dihne man, ihyan yehn man, ihyan cuihca che vate ye nino ndevaque man, te ihyan chahn ne, co ndahco menun ye yehn. ¹³ Cuahn che cah, cheh ihyan ne, tahque ndah coyahve ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah ye man, ihyan che ve nan ye man. ¹⁴ Ndete che tihca din ne, ndah ro yehn, te ihyan chahn ne, hua co ndahco menun ye yehn. Ate cuahn che ndedetuhche Dendiohs tenahn che ndah ihyan ye nan ye ne, ro min ndahco menun Dendiohs yehn.

Ejemplo yahn che cheh vino ihyan

¹⁵ Chihnevan ama sahn che nduco se va se reh se, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ndah ro yahn ihyan che cuahte ye cheh ye nan che rihquentiyon Dendiohs.

¹⁶ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama ihyan ne, yahve ye ama yahn se che cah ne se cheh vino se ndevaco ye. ¹⁷ Ura che a quendihte mesa ne, dechuh ye sahn decahya yahn ye che cahma se nduco sahn chahn: “Cahn nchuhn, te a va yan nducuahn.” ¹⁸ Ate nducoyaca se ne, canan chica se che din chahtino ye yahn se. Ama se ne, rahn se: “Cade ca ama ndi yahn, ne va che cah ne ndihcheró. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.” ¹⁹ Tama se ne, rahn se: “Ca uhn yanda itenine ruhnyahn, ne va che cah ne ndihchenan ite nan ntiyon. Cahme co ihyan, ne din chahtino ye yahn.” ²⁰ Tama se ne, rahn se: “Cade chihnevaco, ne chemin che cahme co ihyan te hua co cah ne.” ²¹ Ndaconan sahn decahya me, ne neco se dihve se nduhca che rahn sahn chahn. Chi tan dihve se, ne rahn ye ri ye sahn decahya me: “Cuehn tenun tenun no cuahn ndihve man, cuahn yune man, ne ihyan chevah man, ihyan che ndi cheche ye man, ihyan che cueh cah

ye man, ihyan che ve nan ye man, quenda ihyan muhn ndevaco.” ²² Cuahn che ndaconan sahn decahya me ne, rahn se: “Dihve, a dinahn che rahn ne, ate va ca nan che cuahte ihyan.” ²³ Rahn dihve se ri ye sahn: “Cuehn cuahn yune man, tinduh cuahn chihito man, ne codin fuerza ihyan che chi ye cava che cuto ihyan vaco.” ²⁴ Rahn te nde ama sahn che yahve menan ne, hua cheh vino se che ndihcoyan.”

Ihyan che nahn conduco ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che chuhrihn ye

²⁵ Ama yahn ihyan cuahn ye nduco Dihvo vo. Chaconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

²⁶ —Adecoduhno ihyan che nahn conduco ye u ne, va che cahcoman ye chida ye man, chaco ye man, ndahta yahn ye man, daya ye man, dihno ye man, cahve ye man, vida yahn man ye man, cava che co conduco ye u. ²⁷ Ihyan che hua nahn chuhrihn ye cava u ne, hua co conduco ye u. ²⁸ Adecoduhno nchuhn che cahno ne ama vah, za hua dinoca retendaq cuande ne tava nahn cava che tuno vah me? ²⁹ Ndete che cahco ne name yahn vah me, ate hua cocha ne tuno ne, nducoyaca ihyan che ndihche ye ne, cahyon nan ye, ³⁰ ne cahma ye: “Sahn tih ne, canan rihno se ama vah, ne hua chicha se tuno.” ³¹ Namin ama rey che va che cahn ye cuhma ye nduco tama rey, za hua dinoca rihnde ye, rendedecadino ye ndete che nduco ndiche mil sandado yahn ye cocha ye cuhma ye nduco tama rey che cochi ye nduco ndico mil sandado? ³² Me ndete che rihn che hua cocha ye ne, cuahn che yahn ca cochi rey che cuhma nduco ye ne, dechuh ye sahn che cahn se menun ye, cahma se nduco rey min cava che cuhnde dihn ye, ne hua cuhma ye nduco vih. ³³ Tihca, te adecoduhno nchuhn che hua cahcoman ne nducuah yahn ne che va ne, hua co conduco ne u.

Ejemplo yahn ima

³⁴ Ima ne, ndah. Ate ndete che cuihno dine yahn ne, zidehra nduco ndo dine? ³⁵ Va che cora, te hua cochihve, nde cava che cotave ndiyahn, nde cava che cuahto duto chendata. Nducoyaca nchuhn, jcuendedecadino ndah ne deh conahn ejemplo cuh!

15

Ejemplo yahn itecuche che chinda te

¹ Rahn nducoyaca sahn rica tumecadiyo man, sahn nunde chenahn man, nan Dihvo vo che nahn cahnevan se ndudo yahn ye. ² Yahn chemin che ri yudo yahn sahn fariseo man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne rahn se yahn Dihvo vo:

—Sahn tih ne, rinduco se sahn nunde, ne reh se dama nduco se.

³ Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco sahn chahn:

⁴ —Ndete che ama cha nchuhn va ama ciento itecuche yahn ne, me ndete che conda ama te ne, za hua cahcoman ne ite che cun raco ntihyon cun chahn viyata, ne cahn ne, quenuhn ne ite che chinda me, nde nan che ntaca ne ite? ⁵ Cuahn che a ntaca ne ite ne, numacuahn vedeyeno tihde dihme ne ite, ndiquenda ne ite. ⁶ Cuahn che nta ne ne, nedin dama ne ihyan nino ndevaco ne man, ihyan rendihche ne man, ne cahma ne nduco ye: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te itecuche yahn che chinda te ne, a ntaca ite.” ⁷ Rahn ri nchuhn te tihca tahque cuhnde vedeyeno vahchetero cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye che co cava cun raco ntihyon cun ihyan che rahco ye che nde hua nahn che nto ino ye.

Ejemplo yahn tume che chinda

⁸ Ndete che ama ndahta che va ndiche tume diyahngua yahn te, ne conda ama ne, za hua nahn yahn te candil, ndache te vah, nuhn te tume me nde nan che ntaca te? ⁹ Cuahn che ntaca te ne, nedin dama te ihyan nino ndevaco te nduco ihyan rendihche te, ne cahma te co te ihyan: “Cuahte yeno vo nduco nchuhn, te a ntaca tume yahn che chinda.” ¹⁰ Rahn ri nchuhn te tihca co yeno angel yahn Dendiohs cava ama ihyan nunde che nto ino ye nunde yahn ye.

Ejemplo yahn sahn yuno che ndere quechica se

¹¹ Quendi Dihvo vo, ne nte ye tama ejemplo:

—Ama ndaco ne, chahte o daya ye. ¹² Sahn che ive me ne, rahn se ri se chida se: “Chida, te ne vedecuihca che va che cahco ne yahn.” Tuhme cahmahn chida se vedecuihca yahn ye, ne cah ye sahn. ¹³ Chihno neve ro ne, chihcoyan se dehtenduh yahn se, ne cuahn se nan yahn yahn. Min chihno toh se tume yahn se, ndere quechica se. ¹⁴ Cuahn che a chihno toh se tume yahn se ne, ama chihnde cuico yahn nan che quenan se, ne canan ama yah chahno se. ¹⁵ Chica se ntiyon din se ama ihyan che yan vaco ye min, ne dechuh ye sahn, din se cudado cuhe yahn ye. ¹⁶ Nde dehtenduh dima che reh cuhe chahn ama nahn cheh se, ate nde dehtenduh chemin chan, hua rendaça reh se. ¹⁷ Tuhme necahco se, ne ndedecadino se: “Ama yahn ihyan redin ntiyon chenan ye vaco chida, ne ama va che reh ye. Me u ne, muhn quenán, adeche coh cuico.” ¹⁸ Tahque ndah che nahn yahn chida, ne cahma co ihyan: Chida, quendihcó nunde, nde nan Dendiohs, nde nan ne. ¹⁹ Ametah redin yahn che cahma ne daya ne yahn. Man ne, có nduhca ama mozo yahn ne.” ²⁰ Tuhme ndonun yune se, conahn se yahn chida se.

“Yahn ca va che ntaca se, ne ndihchero chida se sahn. Quenan vahino ye sahn, ne chahn ye rano ye, chahtemahn ye sahn, tenan ye sahn. ²¹ Rahn se ri se ihyan: “Chida, quendihcó nunde, nde nan Dendiohs, nde nan ne. Ametah redin yahn che cahma ne daya ne yahn.” ²² Ate chida se ne, rahn ye ri ye sahn decahya yahn ye: “Tenun tenun no cuetendah nchuhn tino che tahque ndah, conun se man, chinetah che conun tah se man, ndaco che conun cah se man. ²³ Cuahn nchuhn, ngua ne ama itenine che vihche te, ne chihno ne ite. Chuh vo ite, ne din vo vihco, ²⁴ te sahn dayá cuh ne, a ndih se che rahco, ate man ne, ndaconan se. A dendá sahn, ate man ne, a ntaca sahn.” Tuhme canan ihyan chahn vihco vedeyeno.

²⁵ Sahn daya ye che menan me ne, quenan se viyata, ne cuahn che ntaca nino se ndevah ne, chihnevan se che retive ihyan man, rendeh ye man. ²⁶ Tuhme cah se ama sahn decahya yahn chida se, ne tumerune se sahn deh che ri min. ²⁷ Ndahconan se: “A ntaca sahn dihno ne, ne hua dehva chahno se chi. Chemin che chihquentiyon chida ne che coh ama itenine che vihche te.” ²⁸ Chi tan sahn che menan me, nde hua nahn ndonda se vah. Tuhme quenda chida se, chica ye favor sahn che ndonda se vah. ²⁹ Ate ndahconan se yahn ye: “U ne, cuahn dama redin ntiyon nduco ne, ne hua rahcotahn yahn ne. Nde ama yune hua te ne amare ama chivato lihn cava che cheh yeno nduco amigo yahn. ³⁰ Ate cuahn che ndaconan sahn daya ne tih che ndere toh se tume yahn ne nduco ndahta che ndere vatechica te ne, chihquentiyon ne che chih ama itenine vihche cava se.” ³¹ Tuhme ndahconan chida se: “Dayá, di ne, cuahn dama quenen nduco, ne nducuahn dehtenduh yahn ne, a yehn. ³² Ate ndahta che cah yeno vo chedave yuhn vo, din vo ama vihco vedeyeno, te sahn dihne ne, a ndih se che rahco, ate man ne, ntaca se. A denda vo sahn, ate man ne, ntaca vo sahn.”

16

Ejemplo yahn ama sahn duhtuno ihyan che va tah se ama ntiyon

1 Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh nduco ihyan apóstol yahn ye:

—Chihnde ama ihyan cuihca che quenán ama sahn che redin se cudado ntiyon yahn ye, ne chahn ihyan nuhnde ye sahn nan ye che ndere retah se dehtenduh yahn ye. ² Tuhme cah ye sahn, ne rahn ye ri ye sahn: “¿Deh chu che renuhnde ihyan di nan? Cuente cuende u yahn ntiyon che quenén, te cahneví ntiyon che va tah.” ³ Tuhme ndedecadino se: “¿Taca dín man?, te dihvé ne, cahnevi ye ntiyon che va tah. Hua co dín ntiyon dito, ne ndete che ndere cacá chéh ne, cuihnán. ⁴ A nta tín taça dín çava che nevahnecon ihyan u vaco ye cuahn che a cahnevi dihvé ntiyon che va tah.” ⁵ Tuhme cah se queri ama ihyan che chendihco ye yahn dihvé se. Tumerune se ama ye: “¿Tava quendihque yahn dihvé ne?” ⁶ Ndahconan ihyan min yahn se: “Ama ciento barril aceite quendihco yahn ye.” Rahn se ri se ihyan: “Ti va ntiyon che quenán çaça. Cuihnde, ne menchahte no cuahconehtn caque o raco ndiche.” ⁷ Chihno min ne, tumerune se tama ye: “Di, çava quendihque yahn dihvé ne?” Ndahconan ye yahn se: “Quendihco ama ciento çade trigo yahn ye.” Tuhme rahn se ri se ihyan: “Nga çaça yehn. Cuahconehtn cun raco.” ⁸ Cuahn che checadino dihvé ntiyon me ne, ndeva ye yavenan sahn min che ndere retah se dehtenduh yahn ye, yahn che ama vivo se.

Tuhme rahn Dihvo vo:

—Man ro cuh ne, ihyan nunde ne, tahque vivo ye che co ihyan che riquendi ye vederihquentiyon Dendiohs.

⁹ Chemin che rahn rí nchuhn: Cotoh ne vedecuihca andahre chihnga, ne nduco chemin ndaca amigo yahn ne, çava che nda ro che coh ne ne, co cuahtenan ne vahchetero.

¹⁰ Ihyan che hua reduco ye van tah sihn che redin ye cudado ne, namin hua reduco ye andahre che ndeh, ne ihyan che reduco ye van tah sihn che redin ye cudado ne, namin reduco ye ndete che ndeh. ¹¹ Ndete che hua toh nchuhn vedecuihca che va tah ne çava che din ne che ndah ne, çduhra te ntiyon yahn Dendiohs, din ne? ¹² Ndete che hua redin nchuhn cudado dehtenduh yahn ihyan che rihco ye tah ne ne, çduhra te dehtenduh che co yahn man ne?

¹³ Nde ama ihyan hua co conan cuma ye o dihvé ye, te tahque din yahino ye ama che co tama, ne quendi ye nduco ama, ne cahcoman ye tama. Hua co dín yahino nchuhn Dendiohs ndete che yahino ne vedecuihca.

¹⁴ Rihnevan sahn fariseo che chenun se min che tihça rente Dihvo vo, ne riyon nan se ihyan, te yahino se vedecuihca. ¹⁵ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn ne, redin ça ne che ndah ihyan ne nan ihyan. Ate Dendiohs ne, a devano ye duh ihyan nchuhn. Va deh che ama richihve che rahco ihyan, ate nan Dendiohs ne, hua richihve.

¹⁶ Ley che dirun Moisés nduco ndudo che dirun ihyan profeta ne, chihnde nde nda ro che nda Juan Bautista. Nde tahn min ne, rahndudo ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan redin nun ino ye che nahn dinahn ye.

¹⁷ Tahque nun nto iyehense che co che cuavi ama chenelihn nan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁸ Adecoduhno ihyan che tehche ye ndahta yahn ye, ne cahnevaco ye nduco tama te ne, dín duche yahn ye che nihnevaco ye. Namin ihyan che cahnevaco ye nduco ama tahn che ntehche inchahn te tahn ne, dín duche yahn ye che nihnevaco te.

Ejemplo yahn ama sahn cuihca nduco Lázaro

¹⁹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Chihnde ama sahn cuihca che renun se deman cuahno tino ndah, ne ama va deman cuahno che ndah reh se ro ro. ²⁰ Tahñ min ne, namin chihnde ama ihyan chevah che duche ye Lázaro, ne ama ndechendih yute ihyan. Quendite ye chendevah yahn sahn cuihca me, ²¹ ne ama nahn cheh ye andahre dache che ra man mesa yahn se. Nde yahna rendá te, riyavenan te nan yah yahn ye. ²² Cuahn che ndá ro che chih ihyan chevah me ne, quenda ángel ihyan vahchetero, ne min quenán Abraham. Adiva ne, chih sahn cuihca me, ne chihche ihyan sahn. ²³ Cuahn che rechuhrihn se van ruchiyahn ne, chenihyon nan se, ne ama yahn ndihchero se Abraham. Namin ndihchero se Lázaro che quenán ye min. ²⁴ Tuhme cah se: “Chidá Abraham, conan vahino ne u. Cuedechuh ne Lázaro, decahnda ye tin ndutetañ ye van nune, cava che ndedevan ye chihyá, te ama rechuhrihn muhn van ruchiyahn.” ²⁵ Ndahconan Abraham yahn se: “Dayá, cuenecahque te ama ndahca chehne cuahn che quenén iyehñse, ate Lázaro ne, ama yah chahno ye. Man ne, ama ndahca quenán ye muhn, ate di ne, rechuhrihn tan nan che quenón. ²⁶ Avane ne, a nihnde cade che ihyan che chenán ye muhn, andahre nahn cahñ ye tan, ate hua co chuh ye. Namin ihyan che chenun ye tan ne, hua co chuh ye, chi ye muhn.” ²⁷ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, ricá ndih, codin ne favor, cuedechuh ne Lázaro che cahñ ye vaço chidá, ²⁸ co ye uhn sahn dihnó che vate se min, cava che hua chi se muhn nan che rechuhrihn ihyan nunde.” ²⁹ Rahn Abraham ri ye sahn: “Min va ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun ihyan profeta man, rahndudo ihyan. A ndudo min va che dinahn se.” ³⁰ Tuhme rahn sahn cuihca me: “Chidá Abraham, hua retumacah se yahn chemin. Ate ndete che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahñ ye, yahve ye sahn ne, tuhme che cuaco, nto ino se nunde yahn se.” ³¹ Ate rahn Abraham ri ye sahn cuihca me: “Ndete che hua ritahno se yahn che dirun Moisés nduco che dirun ihyan profeta ne, namin hua cotahno se, andahre che ntuche ama ihyan che a ndih ye, cahñ ye, yahve ye sahn.”

17

Riyahve Dihvo vo Jesucristo ihyan cava che hua cuahtendihco ye nunde

¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—A cade no che va dehtenduh che din che cuahtendihco ihyan nunde, ate iyah rí cava adecoduhno ihyan che din ye che cuahtendihco ihyan chenahn nunde! ² Tahque ndahca cava ihyan min che dechiche ihyan ama tu yudo dando ye, ne cuacondahnun ye ihyan van nuniyahn, che co che din ye che condihco ama cha ihyan chuhn che necun ye nunde. ³ Cuihco nchuhn cudado.

⁴ Cuahn che din tan ama ihyan nduco nchuhn ne, coyahve ne ihyan nduco ndah. Ndete che nto ino ye che tihca din ye ne, cuenchahco ne yahn ye. Andahre ndache yune che ama ro din tan ama ihyan nduco nchuhn, ate ndete che namin ndache yune rendaconan ye, ne rahn ye: “Yah rí che tihca din”, tuhme ne, cuenchahco ne yahn ye.

⁵ Ihyan apóstol ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

—Cuenan ne nuhn cava che cotahno ndah nuhn.

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che ritahno nchuhn amare tah sihn, co cahcantiyon ne yahn tih: “Cuavi tan, cuehn, cuandi van nuniyahn”, ne dinahn yahn ne.

Nduhca che va che din vo ntiyon nduco Dihvo vo Jesucristo

⁷ Ndete che va ama mozo yahn nchuhn che ruhn se yahn, o redin se cudado itenine, ura che ndaconan se che chahn se viyata, za ndetahno cahma ne co ne sahn tuhca?: “Cuechoh, cuihnde nan mesa, cheh.” ⁸ ¿A ndiyu tahque ndah che cahcantiyon ne sahn tuhca?: “Cuedendah comida, cuihqueyan nan mesa, cuihque cudado nahmin che cheh vinó. Cuihno cheh vinó, tuhme cheh vine.” ⁹ Cuihno din se nducuahn che chihquentiyon ne, za va che necah ne nundihve cuahn sahn ne? Hua. ¹⁰ Namin cuahn che a cuihno din nchuhn nducuahn che a va cade che din ne ne, tahque ndah che cahma ne co ne Dihve ne: “Nuhn ne, mozo nuhn. Nde hua nahn che nte ne nundihve cuahn nuhn, te atenan ntiyon che chihquentiyon ne ne, a chemin no che din nuhn.”

Din Dihvo vo Jesucristo che ndoyahn ndiche sahn che ndi se cah che rechá yute

¹¹ Cuahn che cuahn Dihvo vo yan Jerusalén ne, chuh ye nan che rivah estado yahn Galilea nduco nación yahn Samaria. ¹² Ura che a nda nino ye ama yan lihn ne, nda ndiche sahn che ndi se cah che rechá yute. ¹³ Cah se:

—Dihve nuhn, Jesús, jconan vahino ne nuhn!

¹⁴ Cuahn che ndihchero ye sahn chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn nchuhn nan chidocuyan.

Dinahn sahn chahn, ne nahmin che cuahn se ne, ndoyahn nducoyaca se.

¹⁵ Tuhme ama se ne, cade ndihchero se che a ndoyahn se ne, ndaconan se, ne ama rendeva se yavenan Dendiohs. ¹⁶ Chehntihya se numacuahn vedeneacun nan Dihvo vo, ne necah se nundihve cuahn ihyan. Sahn min ne, sahn tama nación se. Samaria nación yahn se. ¹⁷ Tuhme tumerune Dihvo vo:

—¿A ndiyu ri ndiche sahn chahn che ndoyahn se? ¿Tiya sahn che nun chahn? ¹⁸ ¿A deman sahn tama nación cuh che ndaconan se, ndeva se yavenan Dendiohs?

¹⁹ Chihno min ne, rahn ye ri ye sahn:

—Dehve rahque. Cuenequen. Conahn, te nducote chitehne ne, a ndoyehn.

Nduhca che rihquentiyon Dendiohs

²⁰ Tumerune sahn fariseo Dihvo vo ticuahn cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne ndahconan ye yahn se:

—Vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, hua cuanan nduhca che chenán rino nchuhn. ²¹ Nde ama ihyan hua co ye nchuhn: “Muhn va”, o “min va”, te Dendiohs ne, a ndahco cade ye vederihquentiyon yahn ye van nchuhn.

²² Rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, nda ro che ama nahn nchuhn che ndaconán, ate hua ndaca ndihchero ne u. ²³ Ndere cahma ihyan co ye nchuhn: “Nga ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense, quenun ye muhn”, o “nga ye, quenun ye min.” Hua tumecah nchuhn, nde hua cahñ ne, ndihchero ne. ²⁴ Chemin che rí nchuhn te nduhca che rendihchero ihyan che riya cuah, ri ro dave numachahte ne, tihca ndihchero ihyan u che rinducó nducoyaca ihyan, ro che ndá. ²⁵ Ate dinoca va che ama chuhríhn, te ihyan che vate ye man ro cuh ne, hua co ndihche ye u. ²⁶ Nduhca che chahnno ihyan chi ro che quenán Noé iyehñse ne, tihca cuahnno ihyan co ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, ndá. ²⁷ Ihyan che vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, rihnevaco ye man, redечahnovaco ye man, nde nda ro che chendá Noé chete arca, ne chan conahn, chito nune iyehñse, chihno chih ihyan chahn. ²⁸ Atihnoqa chi cuahn che quenán Lot iyehñse. Ihyan che

vate ye ro min ne, reh ye man, rih ye man, ra ye man, rendihcue ye man, rino ye ndata man, rihno ye vah man. ²⁹ Ate nda ro che chica Lot yan Sodoma ne, chera yahn che chica nan ro, ne chihno chih ihyan yan min. ³⁰ Tihca co ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, ndá.

³¹ Nda ro min ne, ihyan che vate ye tin vah yuto ne, tahque ndah che hua conda ye chete vah, cotah ye dehtenduh yahn ye. Namin ihyan che chenun ye viyata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyan. ³² Cuenechco nchuhn nduhca che chahno chi ihyan ndahta yahn Lot. ³³ Adecoduhno ihyan che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, ihyan min ne, conda ye, ne adecoduhno ihyan che cahco mendahn ye ihyan, coh ye cava u ne, ihyan min ne, ndevahn ye.

³⁴ Rahn ri nchuhn te vino min ne, adecotino che vateyado o ihyan nan yundo ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ihyan. ³⁵ Namin adecotino che chenun o ihyan ndahta, rengu ye ne, ama ye ne, quenda ihyan, ne tama ye ne, cahcoman ihyan. ³⁶ Adecotino che chenano se viyata ne, ama se ne, quenda sahn, ne tama se ne, cahcoman sahn.

³⁷ Tuhme tumerune ihyan chahn:

—Dihve nuhn, ¿ti che conahn chemin ne?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Adecotino che vate ihyan nunde ne, a min va che conahn.

18

Ejemplo yahn ama ndahta vah che chica te nan juez

¹ Nte Dihvo vo ama ejemplo, chihnevan ihyan chahn, cava che cadino ye te va che covah ye cuahn dama. ² Rahn ye:

—Ama cuan yan ne, chihnde ama juez che nde hua ritahno se Dendiohs, nde hua retumacah se yahn ihyan. ³ Namin chihnde ama ndahta vah yan min, ne ndeh yune rahn te nan juez min, ne rahn te: “Cochi rica nundé yahn ama ihyan che hua ri rendihche ye u.” ⁴ Chuh ro, ne hua tumecah juez me, techecade se yahn te. Ate adive ne, ndedecadino se: “Andahre hua ritahnó Dendiohs, nde hua retumacah yahn ihyan, ⁵ ate nducote tahn ndahta vah tih ama renda te redenduh te u ne, techecade yahn te, cava che hua quendi te denduh te u.”

⁶ Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado nduhca che ndedecadino juez me, andahre duhtuno ihyan se. ⁷ ¿A ndiyu tahque nun conan Dendiohs ihyan che a tendahnun ye? Dendiohs ne, hua rechuhrihn ye, andahre nde ro nde rahn, revah ihyan nan ye. ⁸ Cuaco rahn ri nchuhn te Dendiohs ne, nun conan ye ihyan yahn ye. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, ¿a ndaca ihyan che ritahno ye u ro che nda ne?

Ejemplo nduhca che covah ama sahn fariseo man, ama sahn rica tume cade iyo man

⁹ Nte Dihvo vo ejemplo cuh cava ihyan yade che rendaichenan ye ihyan chenhahn. Rahn ye:

¹⁰ —O se ne, chenda se chete yaco, covah se. Ama se ne, sahn fariseo, ne tama se ne, sahn rica tume cade iyo. ¹¹ Sahn fariseo me ne, chandi se revah se tuhca: “Dendiohs, nundihve cuahn ndih che din ne che u ne, ndiyu nduhca ihyan chenhahn, te rahtendihco ye nunde man, reduco ye man, redin duche yahn ye che nihnevaco ye man. U ne, ndiyu nduhca sahn rica tume cade iyo tih. ¹² U ne, o yune rihnde yahrté che ama ndate, ne rihcó riya yahn

nducuahn che va yáhn nán ne, nduhcá che a ndihco cade ne.” ¹³ Ate sahn rica tume cade iyo me ne, nde hua rihquino se cahñ ndá se nán ta, nde hua nahn ndonihyon nán se yahn che cuihnán se. Chendih se, chahn se ticua se, ne rahn se: “Dendiohs, ¡cuenan vahino ne u!, te ama quendihcó nunde nán ne.” ¹⁴ Cuáco ráhn rí nchuhn te sahn che necun me ne, a nchahco Dendiohs yahn se, ne conáhn se. Ate sahn che yade me ne, hua ntáca se vederenchahco. A tihca va cade, te adecoduhno ihyán che rendeva man ye yavenán ye ne, co cuihnán ye nán Dendiohs, ne adecoduhno ihyán che necun ye ne, ndeva Dendiohs ihyán.

Chica Dihvo vo Jesucristo che conan Dendiohs checáhya

¹⁵ Ama ro ne, ndá ihyán, nda ye checáhya yahn ye cava che nahn tah Dihvo vo, covah ye cava. Ate ihyán apóstol ne, hua nahn cah yune ye che cahñ ndá ihyán chahn nán Dihvo vo. ¹⁶ Tuhme cah Dihvo vo ihyán apóstol chahn nán ye, ne rahn ye:

—Hua cahdenun nchuhn yune yahn checáhya che chi nán, te deman ihyán che necun ye nduhcá checáhya sih renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyán. ¹⁷ Cuáco ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyán che hua necun ye nduhcá checáhya ne, hua co nevahncun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs.

Ama sahn ndinán che cuihca se

¹⁸ Ama sahn ndinán ne, tumerune se Dihvo vo:

—Ihyán Ricuahn Ndah, ¿deh va che dín cava che conán vahchetero numacuahn ro ne?

¹⁹ Ndahconan ye:

—¿Dehco che rahn che ndah u? Metah nde ama ihyán che ndah ye, atenan Dendiohs. ²⁰ A devene vederihquentiyon yahn Dendiohs: “Hua cahne ihyán. Hua dín doche yehn che nihnevaque. Hua doque. Hua cahme ndudo cuahnde. Cuendeva yavenán chide man, cheque man.”

²¹ Rahn se ri se ihyán:

—Nducuahn vederihquentiyon cuh ne, redináhn nde ro che lihn u.

²² Chihnevan Dihvo vo che tihca rahn se, ne rahn ye ri ye sahn:

—Va ca tama nán che va che dín. Condihcue nducuahn che va yehn, ne cuinen ihyán chevah cava che co conen vahchetero. Tuhme cochi, condoque u.

²³ Cuahn che chihnevan se che tihca rahn ye ne, ama chi ndáche se, te ama cuihca se. ²⁴ Ndihero Dihvo vo che ama chi ndáche se, ne rahn ye:

—Ihyán cuihca ne, ¡ama vahche cava ye che nevahncun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyán! ²⁵ Nde hua co nevahncun ye. ²⁶ Ihyán che chihnevan ye che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye:

—¿Duhra ihyán co ndevahn ye tuhme?

²⁷ Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Nducuahn che hua co dín ihyán ne, Dendiohs ne, ri redin ye.

²⁸ Tuhme rahn Pedro:

—Ndihero ne, a chihcomán nuhn nducuahn che va yahn nuhn, ne chin-
duco nuhn ndih.

²⁹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyán chahn:

—Cuáco ráhn rí nchuhn te adecoduhno ihyán che rihcomán ye a vāco ye man, a indihche yahn ye man, a diho ye man, a ihyán ndáhta yahn ye man, a daya ye man, cava che co nevahncun ye che rihquentiyon Dendiohs ihyán ne, ³⁰ ihyán min ne, tahque ndeh ca nuhnde menun yahn ye man ro cuh, ne adive ne, conan ye vahchetero numacuahn ro.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

³¹ Nedin dama Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Man ne, cuhn vo nduco nchuhn yan Jerusalén. U che rinducó nducoyaca ihyan ne, min va che chuhrihn nduhca che dirun ihyan profeta nde ro menañ. ³² Necah ihyan u tah sahn tama nación, din duche yahn se u man, din tan se nducó man, cahnan dan se u man. ³³ Cuihno cuahn se u ne, cahno se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn.

³⁴ Ihyan chahn ne, hua chenahn ye che tihca rahn Dihvo vo, te vahche ri yahn ye cava che conahn ye.

Din Dihvo vo Jesucristo che chi ro nan ama sahn nan ve

³⁵ Ura che cuahn nino Dihvo vo yan Jericó ne, ama sahn nan ve ne, va se chihto yune, rica se che din ihyan vedevahino nduco se. ³⁶ Nducote ama rechuh ihyan yune ne, tumerune se deh ri. ³⁷ Rahn ihyan ri ye sahn:

—A tan cochi Jesús yahn yan Nazaret.

³⁸ Tuhme rahn se numa dito se:

—Jesús, Daya David, jconan vahino ne u!

³⁹ Ihyan che ndahnan ye ne, rahn ye ri ye sahn che cuhnde dihn chende se. Ate nde tahque yudo nan se rahn se:

—Daya David, jconan vahino ne u!

⁴⁰ Tuhme chandi Dihvo vo, ne tahve ye che chehua sahn. Cuahn che nda se nan ye ne, tumerune ye sahn:

⁴¹ ¿Deh nehn che dín ndoque ne?

Ndahconan se yahn ye:

—Dihvé, codin ne che co ro nan.

⁴² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nducote chitehne ne, a co ro nan.

⁴³ Ndetahno chi ro nan se, ne cuahn se nduco Dihvo vo, rendeva se numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. Namin nducoyaca ihyan che ndihchero ye vederihno me ne, rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs.

19

Nduhca che chitahno Zaqueo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nahmin che chuh Dihvo vo Jesucristo mendahn yan Jericó ne, ² quenan rino ama sahn cuihca che duche se Zaqueo. Sahn min ne, ndinan se yahn sahn rica tumecadiyo. ³ Quenan rino se, te nahn ndihchero se Dihvo vo, duh ihyan chemin. Ate hua ri che ndihchero se ihyan, te ama yahn ihyan nduco ye. Avane ne, ama cahya cah se. ⁴ Tuhme cuahn se, rano se tahque nde cava ca nan che va che chuh ye. Cocha se tin ama yahn che duche sicómoro cava che tuno se, ndihchero se ihyan. ⁵ Cuahn che a nda Dihvo vo min ne, chinan ye sahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Zaqueo, codin nun ine, cuenchehn tan, te man va che conán ndevaue.

⁶ Tuhme aderano se cuenchahn se, nevahnecon se ihyan numacuahn vedeyeno. ⁷ Ihyan che ndihche ye chemin ne, ama rahn tan ye yahn Dihvo vo che cuahn ye vaco ama sahn nunde. ⁸ Tuhme chandi Zaqueo nan nducoyaca ihyan chahn, ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Dihvé, man va vedecuihca yahn, nahn cah ihyan chevah, ne ndete che va ihyan che ndere chehneví dehtenduh yahn ye ne, va vedeyenó che necah cun ndi nduhva che chehneví yahn ye.

⁹ Rahn Dihvo vo:

—Man ne, ndevahn sahnguh, te chitahno se nduhca che chitahno Abraham. Namin ndevahn ihyan ndevaco se. ¹⁰ U che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndá, núhn ihyan che chinda ye, din nunde yahn ye, cava che ndedevahn ihyan.

Ejemplo yahn sahn patrón che cah se tume tah ndiche sahn decahya yahn se

¹¹ Cuahn che nda nino Dihvo vo yan Jerusalén ne, ihyan che rihnevan ye che rente ye ne, rahco ye te a nun cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹² Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Ama sahn, ndata yahn ihyan ndinan ne, cuahn se yahn yahn nan va rey cava che cah ye vederihquentiyon, conan cuma se. ¹³ Ro che ametah cah se ne, nedin dama se ndiche sahn decahya yahn se, ne din duche se tume, cah se queri ama sahn chahn, ne rahn se: “Codin nchuhn ntiyon nduco tume cuh numanahn che cahn.” ¹⁴ Ihyan yan vaco se ne, hua ri rendihche ye sahn, ne cuahn che a chuh se cuahn se ne, dechuh ye ama o ihyan cava che cahya ye nduco rey min: “Hua nahn nuhn sahnguh cava che cahcantiyon se nuhn.”

¹⁵ Cuahn che ndaconan se ne, a quenán cuma se vederihquentiyon. Nedin dama tun se ca ama ca ama sahn decahya chahn che va tah se tume me cava che necah cuande se sahn. ¹⁶ Nda ama se, ne rahn se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi ndiche cade yahn queri ama cade che te ne u.” ¹⁷ Ndahconan dihve se: “Ndahca din. Di ne, sahn decahya ndah. Nducote ndahca din ntiyon nduco tume andahre tah, man ne, cahco ntiyon tah cava che cahquentiyen ndiche yan.” ¹⁸ Nda tama se, ne rahn se: “Dihvé, tume yahn ne ne, a chi uhn cade yahn queri ama cade che te ne u.” ¹⁹ Ndahconan dihve se: “Namin di ne, cahco ntiyon tah cava che cahquentiyen uhn yan.” ²⁰ Nda tama se, ne rahn se: “Dihvé, nga tume yahn ne, chihco ndáh. ²¹ Hua din ntiyon nduco yahn che vah dendá tume yahn ne nan ntiyon, te ndih ne, ama dito nan ne. A ndihché ndih nduhca che retah nduh ne tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn ne.” ²² Tuhme rahn dihve se: “¡Ama duhtuno ihyan di! Nduco ndudo che tihca rahn, a tumecadinó duh ihyan di. A devene che ama dito nan, che retah nduh tume che rendaca nan ntiyon che redin ihyan nduco tume yahn. ²³ ¿Dehco che hua cah tume yahn, din tama ihyan ntiyon nduco?, te ndete che tihca din ne, man che ntá, ndaca tume yahn nduco daya.” ²⁴ Tuhme rahn dihve se ri se ihyan che chenun ye min: “Cuehnevi nchuhn tume che nda sahn tih, ne cocah ne sahn che cahcantiyon ndiche yan me.” ²⁵ Ndahconan ihyan chahn: “Dihve nuhn sahn min ne, a va yahn se.” ²⁶ Ate rahn dihve se: “Dehve din yahn, te ihyan che ndeh va yahn ye ne, nde tahque ndeh ca ndondá tah ye, ne ihyan che doh yahn ye va ne, nde cuavi tah yahn ye che va. ²⁷ Namin ihyan che hua ri rendihche ye u, che hua nahn ye che cahcantiyón ihyan ne, cuahn nchuhn, ngua ne ihyan, ne cuihno ne ihyan muhn nan.”

Nda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

²⁸ Chihno nte Dihvo vo ejemplo me ne, quendahnán ye, quendi ye cuahn ye yan Jerusalén. ²⁹ Cuahn che nda nino ye yan Betfagé nduco yan Betania, nan che duche Cuete Olivo ne, dechuh ye o ihyan apóstol yahn ye, ³⁰ ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuahn nchuhn yan che va viche lado cah. Nda nchuhn min ne, ntaca ne ama burro che nde ama ihyan ametah condudo ye ite. Cuentante ne ite, quenda ne ite muhn. ³¹ Ndete che cacarune ihyan nchuhn: “¿Dehco che

rentahte nchuhn ite?” cuendahconan ne yahn ye: “Huate, Dihve nuhn nahn ye ite.”

³² Cuahn ihyan chahn, ne ntaça ye burro me a nduhça che rañn Dihvo vo.

³³ Cuahn che rentahte ye burro me ne, rañn ihyan che dihve te:

—¿Dehco che rentahte nchuhn burro tih?

³⁴ Ndahconan ihyan chahn:

—Huate, Dihve nuhn nahn ye ite.

³⁵ Tuhme quenda ye ite nan quenán Dihvo vo. Tihde ye tino yahn ye dame burro me, ne quendudo Dihvo vo ite. ³⁶ Rehntave ihyan chahn tino yahn ye yune cuahn nan che cuahn Dihvo vo. ³⁷ Cuahn che cuahn nino ye nan che renchahn yune Cuete Olivo ne, nducoyaca ihyan che rinduco ye ihyan ne, chi yeno ye, ne canan ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs yahn nducuahñ vederihno che ndihchero ye. Ama rah yeno ye, ne rañn ye:

³⁸ —¡Ndeva vo yavenan rey cuh che cochi ye menun Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndoyan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero! ¡Numacuahn vedeyeno ndeva vo yavenan ye!

³⁹ Tuhme ama o sañn fariseo che nduco se van ihyan chahn ne, rañn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cuihquentiyon ne ihyan sih che cuahte dihn chende ye.

⁴⁰ Ndahconan ye yahn se:

—Rañn ri nchuhn te ndete che cuahte dihn chende ihyan sih ne, tu che cheta va tan ne, va che cuah yeno.

⁴¹ Cuahn che nda ye nan che a chi ro yan Jerusalén ne, chaco ye che yah ri ye ça va ihyan yan min. ⁴² Tuhme rañn ye:

—Ama ndahca ndete che devano nchuhn te a man nda ro ndah yahn ne che ndevahn ne. Ate hua devano ne, te hua te Dendiohs che co devano ne. ⁴³ Sañn che tan se nduco nchuhn ne, nda ro che cuahte se trinchera, techendive se yan yahn nchuhn, cuahtecuhma se nduco ne. Hua te yune se che cano ne, ⁴⁴ ne cahno se nchuhn, cuihno ndahtera se yan yahn ne. Nde o tu che ndahto vih hua cotave. Tihca castigo va che co ne, te man che dechuh Dendiohs u ça va che ndah yahn ne ne, hua tumacah ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendañ vah ye sañn che rendihcue se dehtenduh chete yaço

⁴⁵ Tuhme chenda Dihvo vo chete yaço chahte, ne canan ndetendañ vah ye nducoyaca sañn che rendihcue se man, ra se man, min chete yaço. ⁴⁶ Rañn ye ri ye sañn:

—A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: “Yaço yahn ne, yaço nan che revah ihyan”, ate nchuhn ne, nedin ne nduhça vaço sañn duco.

⁴⁷ Ricuahn Dihvo vo ro ro chete yaço me. Chidocuyan ndinan man, sañn devano ley che dirun Moisés man, sañn intiyahn man, renuhn ino se taça co cahno se ihyan. ⁴⁸ Ate hua rentaca ino se taça din se, te nducoyaca ihyan ne, renevahnecun ye numacuahn vedeyeno che ricuahn Dihvo vo.

20

Tumerune ye yahn vederihquentiyon che quenán cuma Dihvo vo Jesucristo

¹ Ama ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yaço man, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs man. Ura min nda chidocuyan ndinan man, sañn devano ley che dirun Moisés man, sañn intiyahn man, ² ne tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon quenán come che tihca redin ne? ¿Duh te vederihquentiyon di ne?

³ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Namin u, va ama nan che tumeruné nchuhn. Condahconan ne yáhn: ⁴¿A chehdenune Juan che cuande yahn Dendiohs, o chehdenune ye che cuande yahn ihyan ne?

⁵Ndedecadino sahn chahn, ne rañh se van man se nduco vih:

—Ndete che cahma vo che cuande yahn Dendiohs ne, ndahconan se yuhn vo: “¿Dehco che hua ritahno nchuhn tuhme?” ⁶A namin no ndete che cahma vo che cuande yahn ihyan. Necuan nducoyaca ihyan yan, cah ye tu uvo, te devano cuaco ye te Juan ne, profeta ye.

⁷Chemin che tahque ndah rañh sahn chahn te hua devano se. ⁸Rañh Dihvo vo ri ye sahn:

—Namin u, hua cahmá có nchuhn deh vederihquentiyon va tãh che tihca redin.

Ejemplo yahn sahn redin ntiyon che ama duhtuno ihyan se

⁹Tuhme nte Dihvo vo ejemplo cuh, chihnevan ihyan che chenun ye min:

—Ama ihyan ne, chihche ye dihyo uva, ne cah ye chendata me ama o sahn che din se ntiyon nduco cava che cahmañh se nduco ye. Chica ye min, ne cuahn rañh ye. ¹⁰Cuahn che nda ro che a rine ndute me ne, dechuh ye ama sahn decahya yahn ye cava che ndaca se mañh va ndute ndata me sahn chahn. Ate chahn se sahn decahya me, ne ndedechuh se sahn, diya tah se. ¹¹Dechuh ye tama sahn decahya yahn ye, ne din tan sahn chahn nduco se, chahn se sahn, ne namin ndedechuh se sahn, diya tah se. ¹²Dihve chendata me ne, ndaconan dechuh ye tama sahn decahya yahn ye. Namin chahn sahn chahn sahn, chi nun se sahn cuahn chevah.

¹³Tuhme ndedecadino ihyan che dihve chendata me: “¿Taca din? Tahque ndah dechuh sahn dayá che yahinó. ¿A huane nevahnecun sahn chahn sahn cuahn che nda se min?” ¹⁴Ate cuahn che ndihchero sahn chahn sahn ne, rañh se van man se nduco vih: “Sahnguh che co yahn se vedecuihca cuh. Cahno vo sahn cava che co yuhn vo.” ¹⁵Tuhme quenda sahn chahn sahn cuahn chihno cañh va chendata me, ne chihno se sahn.

Rañh Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¿Deh din ihyan che dihve chendata me nduco sahn chahn? ¹⁶Cahn ye, ne decuihno ye sahn. Tuhme cah ye chendata me tah tama ca ihyan che din ye ntiyon nduco.

Nducote chihnevan sahn fariseo che chenun se min ne, rañh se:

—¿Tahque ndah ndete che hua cuahnecun Dendiohs che tihca co!

¹⁷Ate ndihchero Dihvo vo sahn chahn, ne rañh ye ri ye sahn:

—¿Tuhme deh conahn che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca?:

Tu che hua quenan ino sahn che rahto vah ne, chemin che tahque chichihve.

¹⁸Ihyan che cotahno ye u ne, anduhneca ndete che condañ ndudo ye nan tu me, ndaca yah ye. Me ihyan che hua cotahno ye u ne, anduhneca ndete che condañ ndudo tu me ihyan, cuihnonan yahn ye.

Tume cãde iyo che renehive ihyan yahn César

¹⁹A ura min no, chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ran dito se che nahn cotah se Dihvo vo, te tumacadino se che a yahn se che nte ye ejemplo me. Ate hua dehva din se, te vah se ihyan yan. ²⁰Tuhme dechuh se ama o se che din ca se che ndah ihyan se, cava che tumerande se ihyan, din se che cahma ye ama ndudo che hua ndahca. Tihca din se, te nahn caca nunde se yahn ye nan gobernador. ²¹Rañh sahn chahn ri se ihyan:

—Ihyan Ricuahn, a devano nuhn te ndah ndudo che rente ne man, ricuahn ne man. Dama no rendihche ne nducoyaca ihyan, ne ricuahn ne numa cuaco nduhca che nahn Dendiohs che cuahtechica ihyan. ²² Cahma ne co ne nuhn: ¿a redin yahn che nedihvo no tume cade iyo yahn César, o hua?

²³ A devano Dihvo vo te o nan o chende sahn chahn, ne rahn ye ri ye sahn: —¿Dehco che returamande nchuhn u?

²⁴ Conahma ne ama tume u.

Cuahh che ndihchero ye tume me ne, tumerune ye sahn:

—¿Duh yavenan man, duh che duche man, quenan nan tume cuh ne? Ndahconan sahn chahn:

—César.

²⁵ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cha che rihquentiyon César ne, codinahn nchuhn, ne cha che rihquentiyon Dendiohs ne, namin codinahn ne.

²⁶ Hua chi tumerande se ihyan nduco nde ama ndudo nan ihyan yan. Cuahn ino se chi yahn che tihca ndahconan ye, ne chahte dihn chende se.

Tumerune sahn saduceo yahn che ntuche tenahn

²⁷ Chihno min ne, nda ama o sahn saduceo. Sahn chahn ne, hua ritahno se che va che ntuche tenahn. Rahn se ri se Dihvo vo:

²⁸ —Ihyan Ricuahn, nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon tuhca: “Ndete che coh ama se che hua ndaca daya se nduco ndahta yahn se ne, va che cahnevaco dihno se nduco te, cava che hua cuihno ndata yahn dihno se.” ²⁹ Ama yune ne, chahte ndache se che dihno se vih. Sahn che menan me ne, chihnevaco se nduco ama ndahta. Ate hua no rahn me ne, chih se, ne hua ndaca daya se nduco te. ³⁰ Chihnevaco ama dihno se nduco te, ne namin chih se, ne hua ndaca daya se nduco te. ³¹ Tihca queri ama sahn chahn, nduh che ndache se, chihnevaco se nduco te, ate chih nducoyaca se nde ama se hua ndaca daya se nduco te. ³² Adiva ne, chih ndahta me. ³³ Nda ro che ntuche tenahn ne, nducote nduh che ndache se chihnevaco se nduco tahn min ne, ¿cha se che ndahta yahn se tahn ne?

³⁴ Tuhme ndahconan Dihvo vo:

—Ihyan che vate ye man ro cuh ne, rihnevaco ye man, redcahnovaco ye man. ³⁵ Ate nda ro che ntuche tenahn ne, ihyan che ndevahn ye ne, metah cahnevaco ye, nde metah decahnovaco ye, ³⁶ te ametah ndaconan coh ye. Nducote ntuche ihyan chahn van tenahn ne, nedin daya Dendiohs ihyan, ne nduhca angel ne, tihca co ye. ³⁷ Yahn che va che ntuche tenahn ne, man Moisés dirun ye yahn cuahn che riche yahn yan me: “Dihvo vo Dendiohs ne, Dendiohs yahn Abraham man, Isaac man, Jacob man.” ³⁸ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye man, ihyan che a ndih ye man, te nan ye ne, chenduche nducoyaca ye.

³⁹ Tuhme rahn ama o sahn devano ley che dirun Moisés ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, cuaco niyon rahn ne.

⁴⁰ Nduco chemin ne, ametah chihquino se tumerune ca se ihyan.

David ne, dirun ye yahn Dihvo vo Jesucristo che Dihve ye ihyan

⁴¹ Rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—¿Dehra cuande che rente ihyan te ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehmse ne, Daya David ihyan? ⁴² Man David a dirun ye nan libro yahn Salmo:

Rahn Dihvé Dendiohs ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuacó,

⁴³ numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di.”

44 Nducote dirun David te ihyan min che Dihve ye ne, ¿taça che ðaya ye tuhme?

Sahn devano ley che dirun Moisés ne, ndevih Dihvo vo Jesucristo nunde yahn se vaçonã se

45 Nan nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol yahn ye:

46 —Cuihco nchuhn cudado nduco sahn devano ley che dirun Moisés, te renan ino se cuahtechica se, chenun se cahteca chano se man, renan ino se che necah ihyan Dendiohs sahn cuahn ndihve numacuahn vedencun man, chete yaco man, nan vihco man ne, renan ino se cuahte se nan che tahque ndeva ihyan yavenã se man. 47 Nde dehtenduh che va yahn ndahta vah ne, rehnevi se, ne ama rahn revah se, redin ca se che ndah ihyan se. Sahn chahn che tahque chahte castigo din Dendiohs sahn.

21

Vedino yahn ama ndahta vah

1 Cuahn che quenun Dihvo vo Jesucristo chete yaco ne, ndihchero ye nduhca che rih ihyan cuihca tume chete yave yahn tume vedino. 2 Namin ndihchero ye che chih ama ndahta vah o tume cahya chete yave me. 3 Tuhme rahn Dihvo vo:

—Cuaco rahn ri nchuhn te nan Dendiohs ne, tahque rignonun chihve vedino yahn ndahta vah cah che co vedino yahn ihyan chenahn sih, 4 te nducoyaca ye ne, chih ye che ngava yahn ye. Ate ndahta vah cah ne, van vedechevah yahn ye ne, chih ye nde che va che toh ye.

Dehtenduh che va che conahn cuahn che a cochi nino che nto iyehñse

5 Rahn ama o ihyan te yaco chahte ne, ama ndahchan tu che ndahto man, dehtenduh vedino che necuco man. Tuhme rahn Dihvo vo:

6 —Nducuahñ dehtenduh che tahchan cah che rendihchero nchuhn ne, nda ro che hua cotave dama nde o tu che ndahto vih.

7 Tumerune ihyan chahn:

—Ihyan Ricuahn, ¿ticuahn conahn che rahn ne me ne? ¿Deh vederihno co ran cuahn che a nun conahn ne?

8 Rahn Dihvo vo:

—Cuihco nchuhn cudado che hua cahñcheh nde ama ihyan nchuhn, te ama yahn sahn rihñcheh nda se, ne cahma queri ama se te a man se ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn ye ihyan iyehñse. Namin cahma se: “A cochi nino ro.” Ate rahn ri nchuhn che hua tumacah ne yahn se. 9 Cuahn che cahnevan nchuhn che va çanda man, che rahteruhn ihyan nduco vih man ne, hua dehve dihya nchuhn co, te a tihca va che co menã vih. Ate ro min ne, ametah conahn nducuahñ.

10 Van nación ne, cuanã canda, ne cuahtecuhma ama ihyan che rihquentiyon ye nduco tama ye. 11 Ama nuhn yahn man, ne cuahnguh cuahngah ne, ama cuhnde cuico man, cah man. Nan ro ne, cuhnde ro vederihno rahte, ne ama dihya ihyan co.

12 Ate cuahn che ametah conahn nducuahñ che tihchan ne, co tan ihyan nduco nchuhn man, din ye preso nchuhn man, quenda ye nchuhn yaco man, cuih ye nchuhn vaçoyahn man. Yahn che rinduco nchuhn u ne, quenda ye nchuhn nan rey man, gobernador man, ndere caça nunde ye yahn ne. 13 Tihca cuahno nchuhn çava che ndaça yune che cuahndudo ne ndudo yahn, cahnevan ihyan chahn. 14 Nde hua ndedecadino nchuhn taça ndahconan ne yahn ye, 15 te u cahmá có nchuhn ndudo che cahma ne man,

té vededevano yáhn che conan cuma ne man, nde hua co ndahconan ye yahn ne. ¹⁶ Nde indihche yahn nchuhn man, dihno ne man, ihyan yahn ne man, ihyan rendihche ne man, necah ye nchuhn. Ama o nchuhn ne, cahno ye nchuhn. ¹⁷ Nducoyaca ihyan ne, hua co ndihche ye nchuhn yahn che rinduco ne u. ¹⁸ Ate nde ama yudo tin nchuhn ne, hua conda. ¹⁹ Ndete che quenda ne vedehtahtino van nducuahn vedeyah min ne, ndevahn ne.

²⁰ Cuahn che ndihchero nchuhn che a ntechendive sandado yan Jerusalén ne, codevano ne te a nda ro che cuihno yan min. ²¹ Tuhme ihyan che vate ye estado yahn Judea man, yan Jerusalén man ne, tahque ndah che cano ye, cahno ye van icoyahn. Ihyan che chenani ye viyata ne, tahque ndah che hua ndaconan ye viyan. ²² Ro min ne, co ihyan castigo, din nunde yahn ye cava che conahn nducuahn che a chenani caca. ²³ ¡Chevah ihyan ndahta che chenun daya ye ro min man, che retava ye daya ye man!, te ama chahte castigo co ihyan yan min, ne ama cuhnde vedeyah iyehense. ²⁴ Nahni ye ne, cahno se ihyan nduco espada, ne nahni ye ne, quenda se ihyan tama nación cava che din ye ntiyon. Sahn tama nación ne, condinun condinahn se yan Jerusalén tude nro che ndihco cade Dendiohs.

²⁵ Tuhme cuhnde ro vederihno yahn Dendiohs nan yahn man, iyo man, iyon man. Muhn iyehense cuh ne, ama cuhnde vedeyah nducuahn nación, nde hua devano ihyan deh che din ye che vah ye. ²⁶ Condave cuno ihyan che rendedecadino ye yahn nducuahn vedeyah che cochi ca, te nde nducuahn che va cade nan ro ne, nuhn. ²⁷ Tuhme ndihchero ihyan u che rinducó nducoyaca ihyan, che ndá van man numacuahn vederihquentiyon chahte yahn. ²⁸ Cuahn che cuanan conahn dehtenduh che tuhchan ne, cah yeno nchuhn chedave yahn ne, te a cochi nino ro che ndevahn ne.

²⁹ Namin nte Dihvo vo ejemplo cuh:

—Condihche nchuhn nduhca che ri yahn yahn higo man, yahn chenahn che rendaconun yata yahn man. ³⁰ Cuahn che a renecahn yan ne, a devano nchuhn te a cochi nino ro ihno. ³¹ Namin cuahn che a rinahn dehtenduh che tuhchan ne, cuedevano nchuhn te a nun cuanan vederihquentiyon yahn Dendiohs.

³² Cuaco rahn ri nchuhn te cuahn che ametah coh ihyan che vate ye man ro cuh ne, a conahn nducuahn. ³³ Iyehense ne, cuihno. Ate ndudo yahn ne, hua cuihno; va che conahn.

³⁴ Cuihco nchuhn cudado. Hua denda ne ura yahn ne che deman che cheh ne man, che cocoh ne man, che ndedecadino ne yahn ntiyon yahn ne man, cava che nda ro min ne, vateyan ne. ³⁵ Vedeyah che tuhchan ne, a denan conahn numachahte iyehense. ³⁶ Ro ro ne, cuahteyan nchuhn man, covah ne man, cava che co ndevahn ne yahn vedeyah che tuhchan man, cava che vateyan ne ro che u che rinducó nducoyaca ihyan, ndá.

³⁷ Ro ne, ricuahn Dihvo vo chete yaco chahte, ne vino ne, rahn ye renan ye ama cuan nan che duche Cuete Olivo. ³⁸ Nducoyaca ihyan yan, rahn ye yaco vatiyan vatiyan, rihnevan ye che ricuahn Dihvo vo.

22

Rente cade se tacq din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Cuahn che a cochi nino vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn ne, ² chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, renuhn ino se tacq cahno se Dihvo vo cava che hua cadino ihyan yan, te vah se che co tan ye.

³ Chenda chundah Judas Iscariote, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan che ndichio chahn, ⁴ ne chahn se nan chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin se cudado yaco chahte man, ne rahn se te co necah se Dihvo vo tah sahn chahn. ⁵ Chi yeno sahn chahn, ne nte cade se nduco se che cah se tume sahn. ⁶ Cah Judas ndudo yahn se sahn chahn, ne nuhn ino se taqa co necah se Dihvo vo cava che hua cadino ihyan yan.

Vihco ro yudo

⁷ Nda vihco ro yudo, ro che reh ihyan pan che ametah ya yahn. Ro min ne, nihnde cade che rihno ihyan ama itecuche lihn cava che co te vedino.

⁸ Dihvo vo ne, dechuh ye Pedro nduco Juan, ne rahn ye:

—Cuahn nchuhn, cuihcuyan ne che chuh vo che cuande yahn ro yudo.

⁹ Tumerune ihyan chahn:

—¿Ti nahn ne che cahcuyan nuhn ne?

¹⁰ Ndahconan Dihvo vo:

—Ura che conda nchuhn viyan ne, ntaca ne ama sahn che nda se ama cuhtenune. Quendi nchuhn sahn min nde vah nan che conda se, ¹¹ ne cahma ne co ne ihyan che vaco ye min: “Dechuh Ihyan Ricuahn nuhn che tumerune nuhn ndih: ¿Ti va cuarto nan che cheh ye nduco ihyan apostol yahn ye che cuande yahn ro yudo ne?” ¹² Tuhme nahma ye ama cuarto chahte nchuhn che a va yan. Min cuihcuyan nchuhn che chuh vo nduco vih.

¹³ Chahn ihyan chahn, ne ntaca ye nducuahn che rahn Dihvo vo ri ye ihyan, ne chihcuyan ye che cheh ye che cuande yahn ro yudo.

¹⁴ Cuahn che nda ura che cheh ye ne, chihnde Dihvo vo nan mesa nduco ihyan apostol yahn ye, ¹⁵ ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ama nahn chéh nduco nchuhn che cuande yahn ro yudo numanahn che ametah cahno se u, ¹⁶ te rahn ri nchuhn te ametah ndaconan chéh, nde nda ro che conahn nducó che ndihco cade Dendiohs, ne conán nan che rihquentiyon ye.

¹⁷ Tuhme chetah ye ama vaso vino, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne rahn ye:

—Cotah nchuhn, cuih ne nduco vih. ¹⁸ Rahn ri nchuhn te ametah ndaconan cuh vino yahn uva, nde nda ro che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹⁹ Chetah ye pan me, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, cah ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Che tuhca redin ne, conahn che cuahnecon che cahno ihyan u cava che ndevahn nchuhn. Tihca cheh nchuhn cava che cahco ran ne che renecahco ne u.

²⁰ Chihno cheh vino ye ne, ndaconan chetah ye vaso vino me, ne rahn ye:

—Chu ne, yun yahn che recah dito ndudo ra che ndahco cade Dendiohs. Va che cora cava nchuhn.

²¹ Meniyon ne, sahn che necah se u ne, dama reh se nducó. ²² Cuaco te cahno ihyan u che rinducó nducoyaca ihyan, nduhca che a nihnde cade. Ate yah ri cava sahn che necah se u.

²³ Tuhme canan tumerune vih ihyan chahn cha ye che tihca din ye.

Rente ihyan apostol nduco vih cha ye che tahque conan ye

²⁴ Chihno min ne, rente ihyan apostol nduco vih cha ye che tahque conan ye. ²⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Adecoduhno rey ne, ama yudo rihquentiyon ye naciön yahn ye, ne sahn intiyahn ne, rendeva ihyan yavenan se. ²⁶ Ate van nchuhn ne, hua co

tihca, te cha nchuhn che tahque quenun yan ne ne, co ne nduhca ama sahn yuno, ne cha nchuhn che tahque ndinan ne ne, co ne nduhca ama mozo. ²⁷ Condedecadino ne duh che tahque ndinan. ¿A ihyan che va ye nan mesa, reh ye, o sahn decayha che redin se cudado numanahn che reh ye? ¿A ndiyu ihyan che va ye nan mesa, reh ye che tahque ndinan ye? Ate condihche nchuhn. U ne, nduhca ama ihyan che redin ye ntiyon yahn nchuhn.

²⁸ 'Ro ro che chuhrihn ne, a nchuhn che chinduco ne u. ²⁹ Chemin che nduhca che te Chidá vederihquentiyon, quenán cumá ne, namin té vederihquentiyon, cuahtenan cuma ne ³⁰ cava che chuh vo man, cuh vo man, dama nduco vih, ro che cahcantiyón, ne cuahte ne techeca de ne yahn ihyan nación yahn Israel, nduh che ndichio ndata yahn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye te cahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

³¹ Namin rahn Dihvo vo ri ye Pedro:

—Simón, Simón, cuihque cudado, te chundah ne, chica se Dendiohs cava che tumerande se nchuhn nde nan che ndahco ndiya se nchuhn. ³² Ate u ne, covah cave cava che hua ama yune no cahcoman. Cuahn che ndaconen cotehne ne, cuenecah yan chedave yahn ihyan che ritahno ye u.

³³ Ndahconan Simón, ne rahn ye:

—Dihvé, va vedeyenó che conducó ndih, andahre conún vacoyahn nduco ne man, andahre cóh dama nduco ne man.

³⁴ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Pedro, rahn ri di te ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.

³⁵ Tuhme rahn Dihvo vo nduco nducoyaca ihyan chahn:

—Cuahn che dechuh nchuhn che nde dino, nde morral, nde indaco, hua quenda ne ne, ¿deh chinda yahn ne ne?

Ndahconan ye:

—Hua dehva chinda yahn nuhn.

³⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ate man ne, ndete che va dino yahn nchuhn, cuiquenda ne, ndete che va morral, cuiquenda ne. Cha nchuhn che ametah espada yahn ne ne, cuendihcue ne tino rendiche ne, cua ne ama. ³⁷ Rahn ri nchuhn te va che conahn ndudo cuh che a ndirun yahn: “Cahma ihyan te ihyan min ne, ihyan nunde ye.” Nducuah che a ndirun che va che cuahno có ne, va che conahn.

³⁸ Tuhme rahn ihyan chahn:

—Dihve nuhn, nga o espada, va yahn nuhn.

Ndahconan ye:

—Nduco sih ne, a va.

Getsemani

³⁹ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo Cuete Olivo nduhca che a rahn ye, ne cuahn ihyan apóstol nduco ye. ⁴⁰ Cuahn che nda ye min ne, rahn ye nduco ihyan chahn:

—Covah nchuhn cava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

⁴¹ Tuhme chihco rino Dihvo vo ihyan chahn, ne cuahn ye cana nan me. Min chehtihya ye, covah ye, ⁴² ne rahn ye:

—Chida man, ndete che nahn ne ne, cuehnevi ne che va che chuhrihn. Ate hua co nduhca che nahn. Co nduhca che nahn man ne.

⁴³ Tuhme nda ama angel che chica ye vahchetero, ne necah yan ye chedave yahn Dihvo vo. ⁴⁴ Ama chuhrihn ye che rendedecadino ye, ne tahque dito covah ye. Ama chi ye nuneyan nduhca yun, ne ra nde ndiyahn.

⁴⁵ Chihno covah ye ne, ndaconan ye nan che chenun ihyan apóstol chahn, ne ntaca ye ihyan che vateyado ye, te ama ndi cuno ye che ran ye. ⁴⁶ Tuhme rahn ye ri ye ihyan:

—¿Dehco che vateyado nchuhn? Cuenecuan ne, covah ne cava che hua dinahn ne cuahn che tumarande chundah nchuhn.

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁷ Nde ametah cuihno cahma ye cuahn che nda ama yahn sandado nduco sahn policia che redin se cudado yaco chahte, ne ndahnan Judas, ama cha sahn che chi cuande se van ihyan che ndichio chahn. Chahn nda sahn min nan Dihvo vo cava che tenan se ihyan. ⁴⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Judas, ¿a nahn tenan u, ne nduco tihca necah u che rinducó nducoyaca ihyan ne?

⁴⁹ Cuahn che ndihchero ihyan apóstol che tihca ri ne, tumerune ye ihyan:

—Dihve nuhn, ¿a cuahn nuhn sahn sih nduco espada ne?

⁵⁰ Ama cha ihyan chahn ne, chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, chacondah ye revan se lado tah cuaco se. ⁵¹ Ate rahn Dihvo vo:

—Hua cuhma nchuhn.

Tuhme nahn tah ye revan sahn min, ne ndonan. ⁵² Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan ndinan man, sahn ndinan yahn policia che redin cudado yaco man, sahn intiayahn man:

—¿A cochi nchuhn nduco espada man, nduco yahn man, din ne preso u nduhca sahn duco? ⁵³ Ro ro quenún chete yaco chahte van nchuhn, ne hua din ne preso u. Ate man ne, nda ura yahn ne, ura che rihquentiyon chundah.

Rahn Pedro te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

⁵⁴ Tuhme din sahn chahn preso Dihvo vo, quenda se ihyan vaco chidocuyan che tahque ndinan. Cuahn Pedro diyahn diyahn, quendi ye ihyan.

⁵⁵ Din sahn chahn ama vacoyahn chevah, ne vatendi se, recah ihno se sahn. ⁵⁶ Tuhme ndihchero ama tahn decahya che nduco Pedro, nti ye min. Ndi chero ndah te ihyan, ne rahn te:

—Sahnguh ne, chinduco se sahn preso cah.

⁵⁷ Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye tahn:

—Nde hua rendihché ihyan.

⁵⁸ Namenan me ne, ndihchero tama se ihyan, ne rahn se:

—Namin di, ndoque van sahn che rinduco se sahngah.

Ndahconan Pedro:

—Ndiyu u.

⁵⁹ Chihno tenduh ama ura ne, rahn tama se:

—Cuaco te sahnguh ne, chinduco se sahngah, te sahn Galilea se.

⁶⁰ Ndahconan Pedro:

—Nde hua devano deh che rahn.

Nde ametah cuihno cahma Pedro, ne cah tuh. ⁶¹ Tuhme chaconan Dihvo vo, ndihchero ye Pedro, ne necahco ye nduhca che rahn Dihvo vo: “Ura che ametah cuah tuh ne, cahme ino yune te hua rendihche u.” ⁶² Tuhme ndihquenda Pedro, ne ama chaco ye.

Chahn se Dihvo vo Jesucristo

⁶³ Sahn che redin se cudado Dihvo vo ne, redin duche yahn se ihyan, ne rahn se ihyan. ⁶⁴ Dechiche se ama tino nan ye. Rahn se ihyan, ne rahn se:

—Cahme duh che chahn di.

⁶⁵ Ama ndeh nan ca dehtenduh rahn se, din duche yahn se ihyan.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan intiyahn

⁶⁶ Cuahn che a chi dave me ne, ndo dama chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn intiyahn man, ne quenda se Dihvo vo nan che cuhnde cade yahn ye. ⁶⁷ Min tumerune se ihyan:

—¿A di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehanse ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che cahmá có nchuhn te u ne, nde hua cotahno ne. ⁶⁸ Ndete che va deh che tumeruné ne, nde hua ndahconan ne yahn. ⁶⁹ Ate u che rinducó nducoyaca ihyan ne, a nun cuhndé lado tah cuaco Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

⁷⁰ Tumerune nducoyaca sahn chahn:

—¿A di che Daya Dendiohs tuhme ne?

Ndahconan ye yahn se:

—A u. A man nchuhn rahn ne meniyan.

⁷¹ Tuhme rahn se:

—¿Dehca din vo testigo? Nduco ndudo che tihca rahn se ne, a va. A man vo chihnevan vo.

23

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹ Tuhme necuan nducoyaca se, quenda se Dihvo vo nan Pilato. ² Canan ndere rica nunde se yahn ye, ne rahn se:

—Ntaca nuhn sahnguh che rinun se ihyan che hua nedihve ye tumecadiyo yahn César. Avane ne, rahn se te man se che rey man, ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehanse man.

³ Tuhme tumerune Pilato ihyan:

—¿A di che rey yahn nación yahn Israel ne?

Ndahconan Dihvo vo:

—U, nduhca che rahn.

⁴ Rahn Pilato ri se chidocuyan ndinan nduco nducoyaca ihyan:

—Hua rendacá nde ama nunde yahn sahnguh.

⁵ Ate quendi sahn chahn rica nunde se, ne rahn se:

—Numacuahn nación yahn nuhn, nde estado yahn Galilea nde muhn, ndedecuan se ihyan nduco ndudo che ricuahn se.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Herodes

⁶ Cuahn che chihnevan Pilato che rahn se yahn Galilea ne, tumerune se ndete che min yan vao Dihvo vo. ⁷ Cuahn che checadino se te min yan vao ye ne, dechuh ye ihyan nan Herodes, te sahn min che rihquentiyon se min, ne quenan se yan Jerusalén ro min. ⁸ Ama chi yeno Herodes cuahn che ndihchero se Dihvo vo, te a rahn che nahn ndihchero se ihyan. Nducote rihnevan se che ama rente ihyan yahn Dihvo vo ne, quenan rino se che din ye ama vederihno, ndihchero se. ⁹ Ama ndeh nan che tumerune se, ate nde hua ndahconan Dihvo vo. ¹⁰ Chidocuyan ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man ne, ndevanan se, ndere rica nunde se yahn ye. ¹¹ Tuhme Herodes nduco sandado yahn se ne, din duche yahn se Dihvo vo. Tihyon se ama tino ndah ihyan, ne ndedechuh se ihyan nan Pilato. ¹² Ro menan ne, tan Pilato nduco Herodes, ate nde ro min ne, ndoyan se nduco vih.

Ndaconan Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

¹³ Nedin dama Pilato chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man, ihyan yan man, ¹⁴ ne rahn se:

—Nchuhn ne, nda ne sahnguh nán, rica nunde ne yahn che ndedecuan se ihyan yān. Ate tumeruné sahn nan nchuhn yahn dehtenduh che rica nunde ne yahn se, ne metah nde ama nunde yahn se. ¹⁵ Dechúh nchuhn nduco se nan Herodes, ne namin hua ntāca se nde ama nunde yahn se. Cuāco te hua dehva din se cava che cahno vo sahn. ¹⁶ Tahque ndah cuáhn sahn, ntahtë sahn.

¹⁷ Nduyo nduyo che renda vihco ro yudo ne, va che ntahte se ama preso.

¹⁸ Ate cah nducoyaca ihyan:

—¡Cuihno ne sahn tih! ¡Cuentahte ne Barrabás!

¹⁹ Barrabás ne, quenun se vacoyahn, te ndedecuan se ihyan yān che cuhma ye nduco gobierno man, chihno se sandado yahn ye man. ²⁰ Ndaconan rahñ Pilato te nahn ntahte se Dihvo vo. ²¹ Ate cah tun ihyan chahn:

—¡Cuenahn yah ne sahn! ¡Cuenahn yah ne sahn!

²² Ndaconan rahñ Pilato nde nan che chi ino yune:

—¿Dehra nedin sahnguh? Hua co cahno vo sahn, te metah nde ama nunde yahn se. Tahque ndah dín castigo sahn, ne ntahtë sahn.

Nahn yah se Dihvo vo Jesucristo

²³ Ate quendi ihyan chahn rah ye, rica ye che conan yah Dihvo vo. Ama quendi chidocuyan ndinan nduco ihyan chahn rah ye. ²⁴ Tuhme cah yune Pilato che co nduhca che rica ye. ²⁵ Ntahte se sahn che quenun vacoyahn me nduhca che nahn ye, ne chihquentiyon se sandado che nahn yah se Dihvo vo.

²⁶ Cuahn che quenda sandado chahn Dihvo vo ne, chihquentiyon se ama ihyan yān Cirene che duche ye Simón, che cuenchi ye nahn ye viyāta, che ntihde dihme ye cruz, quendi ye Dihvo vo.

²⁷ Ama yah ihyan yān man, ihyan ndahta che raco ye man, rah ran ye man, cuahn ye nduco vih. ²⁸ Ndiherero Dihvo vo ihyan ndahta chahn, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Nchuhn ihyan yān Jerusalén, hua cuaco ne cava u. Cuaco ne cava man ne man, cava daya ne man, ²⁹ te nda ro che cahma ihyan: “Ndah ro yahn ihyan ndahta che hua rahcoyan ye man, ihyan ndahta che hua renda ca daya ye man, ihyan ndahta che hua retave ye man.” ³⁰ Ro min ne, cahma ihyan co ye ico man, cuete man: “Condah ndudo nchuhn nuhn, cuedende ne nuhn.” ³¹ Nducote numacuahn vedetan cahno se u che ametah nunde yahn ne, nda ro min ne, tahque nun cahno se ihyan nunde.

³² Namin quenda se o sahn nunde cava che cahno se sahn dama nduco Dihvo vo. ³³ Cuahn che nda se nan che duche Cuete Ine Tin Tenahn ne, nahn yah se Dihvo vo dama nduco sahn nunde chahn. Ama se ne, quenān yah se lado tah cuaco ye, ne tama se lado tah cueh ye. ³⁴ Covah Dihvo vo:

—Chida man, cuenchahco ne yahn ihyan sih, te nde hua devano ye deh che redin ye.

Sandado chahn ne, din se sortear tino yahn ye, cha sahn quenda yahn se che co yahn se queri ama. ³⁵ Ihyan yān chahn ne, vatendi ye, rendihchero ye. Sahn intiyahn ne, riyon nan se Dihvo vo, ne rahñ se:

—Tama ca ihyan ne, ndedevahn se. Ndete che sahn tih che a va cade che dechuh Dendiohs, ndedevahn se ihyan iyehñse ne, ¿dehco che hua ndedevahn man se sahn?

³⁶ Namin redin duche yahn sandado chahn ihyan, recah se vinagre, cuh ye, ³⁷ ne rahñ se ri se ihyan:

—Ndete che di che rey yahn nación yahn Israel ne, cuendedevahn man di.

³⁸ Tin cruz ne, ndirun ndudo griego man, ndudo latin man, ndudo hebreo man, tuhca: “Nga Rey yahn naci6n yahn Israel.”

³⁹ Ama cha sahn nunde chahn che quenan yah se ne, riyon nan se ihyan, ne rahn se:

—Ndete a di ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehkse ne, cuendedevahn man di man, cuendedevahn nuhn man.

⁴⁰ Ate sahn che tama me ne, rahva se nduco vih, ne rahn se:

—Namin di, za hua vah Dendiohs, andahre quenan yah nduhca che quenan yah ye? ⁴¹ Uvo ne, a redin yahn che rechuhrihn vo, te renedihvo vo nunde yuhn vo. Ate ihyan cuh ne, nde ama nunde hua quendihco ye.

⁴² Tuhme rahn se ri se Dihvo vo:

—Cuahn che a va ne, rihquentiyon ne ne, cuenecahco ne u, ne conan vahino ne u.

⁴³ Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Cuaco rahn ri di te nde a man ro cuh conen nduc6 vahchetero.

Nduhca che chih Dihvo vo Jesucristo

⁴⁴ Ura che a chi man yahn ne, ama chi man numachahte iyehkse nde nan rahco ino a chino, ⁴⁵ te chih yahn. Tino che quendihco chete yaco chahte ne, nde, ndo o ndi. ⁴⁶ Tuhme cah Dihvo vo:

—Chida man, ndahc6 chedave yahn tah ne.

Chihno rahn ye tihca ne, chih ye.

⁴⁷ Nducote ndihchero sahn ndinan yahn sandado che tihca chi ne, ndeva se yavenan Dendiohs, ne rahn se:

—Cuaco niyon te ihyan tuh ne, metah nde ama nunde yahn ye.

⁴⁸ Nducoyaca ihyan che chenun ye min, ndihchero ye che tihca chi ne, yah ri ye, ne conahn ye, rahn ye ticua ye. ⁴⁹ Ate nducoyaca ihyan che a rendihche ye Dihvo vo man, ihyan ndahta che chinduco ye Dihvo vo nde estado yahn Galilea man ne, yahn no chahtendi ye, ndihchero ye che tihca chi.

⁵⁰ Ama ihyan yan Arimatea, estado yahn Judea, che duche ye Jos6 che nduco ye van ihyan ndinan yahn naci6n yahn Israel ne, ndah ihyan ye nan Dendiohs man, nan ihyan man. ⁵¹ Namin quenan rino ye che conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, hua chi dama ndudo yahn ye nduco combiero yahn ye, chih nunde se yahn Dihvo vo. ⁵² Chahn ihyan min nan Pilato, ne chica ye sahn che cah yune se che cuhche ye Dihvo vo. ⁵³ Tuhme chahn ye, ndedevah ye ihyan. Chahcotuma ye ama tino ihyan, ne chacondihte ye ihyan chete ama yayan ra, che ndindah nan ama yava. ⁵⁴ Ro min ne, vispera yahn ro yudo, a cuanan ro che rahte tuhno ihyan.

⁵⁵ Ihyan ndahta chahn che chica ye estado yahn Galilea nduco Dihvo vo ne, chahn nduco ye, ne ndihchero ye nan va yayan man, taca chacondihte ye Dihvo vo man. ⁵⁶ Cuahn che ndaconan ihyan ndahta chahn ne, ca ye yunedan man, nunedan man, ne nducote a canan ro che rahte tuhno ihyan ne, chahte tuhno ye nduhca che a va cade.

24

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Ama vatiyan dahca, ro che ndeva ndate ne, cuahn ihyan ndahta chahn nduco tama te o ihyan ndahta, quenda ye yunedan man, nunedan man, che a ndihcoyan ye. ² Cuahn che nda ye nan yayan me ne, ndihchero ye che a ndavi tu che ndechendih chende. ³ Chenda ye chete yayan me, ate hua ntaca ye Dihvo vo. ⁴ Ama dihya ye chi che tihca, ne numanahmin ne, adenan

chinan ye o ángel, vatendi ye, chenun ye tino che ama diyahn. ⁵ Tuhme nde tahque dihya ihyan ndahta chahn chi, ne chendih ye, nde ametah nahn ndonihyon nan ye che vah ye. Rahn ángel chahn nduco ye:

—¿Dehco che van tenahn renuhn nchuhn ama ihyan che quenduche ye? ⁶ Metah ye muhn, te a ntuche ye. Cueneca hco nchuhn cuahn che nduco ca ne ihyan esta do yahn Galilea, nduhca che rahn ye ri ye nchuhn: ⁷ “U che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che necah se u tah sahn nunde cava che nahn yah se u. Ate cuihno ino ro ne, ntuché.”

⁸ Tuhme nta tin ihyan ndahta chahn che tihca rahn Dihvo vo. ⁹ Ndaça ye nan yayan me, conahn ye, ne necah cuande ye ihyan apóstol che ndichiamá chahn man, ihyan chenahn che nduco ye man. ¹⁰ María yahn yan Magdala man, Juana man, María che chaco Jacobo man, nduco ihyan ndahta chenahn chahn ne, a ihyan chahn che necah cuande ye ihyan apóstol che tihca chi. ¹¹ Ate ihyan apóstol chahn ne, hua chitahno ye, ne rahco ye te co hua va cuaco dave yahn ihyan ndahta chahn che tihca rahn ye.

¹² Tuhme necuan Pedro, cuahn ye rano ye nan yayan me. Nda ye min ne, ndihchero ye che a deman tino che chacotuma Dihvo vo quendite min. Ama cuahn ino ye che tihca, ne conahn ye.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan o ihyan che cuahn ye yan Emaús

¹³ A ro min no ne, cuahn o ihyan chahn ama yan lihn che duche Emaús, ri tenduh ndichio dahno che renda yan Jerusalén. ¹⁴ Numanahn che chenun yune ihyan chahn ne, rente ye nduco vih yahn nducuahn che chi. ¹⁵ Ura min nda man Dihvo vo nan ihyan chahn, ne cuahn ye dama nduco vih. ¹⁶ Ate hua nchanan ihyan chahn ihyan, te a tihca va cade che hua nchanan ye ihyan.

¹⁷ Tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿Deh che rente nchuhn van man ne nduco vih che ama ran ne ne?

¹⁸ Ama cha ihyan chahn che duche ye Cleofas ne, ndahconan ye:

—¿A deman ndih che tama yan cochi ne, che hua devano ne dehtenduh che chi yan Jerusalén ro cuh?

¹⁹ Tumerune Dihvo vo:

—¿Deh chi min ne?

Tuhme ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ama ndeh nan dehtenduh chahno chi Jesús yahn yan Nazaret. Ihyan min ne, ama ihyan profeta che quenán cuma ye vederihquentiyon chahte nan Dendiohs man, nan ihyan man, che din ye vederihno man, chicuahn ye man. ²⁰ Chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man ne, chih nunde se yahn ye, ne necah se ihyan tah sahn che nahn yah se ihyan. ²¹ Nuhn ne, chenán ino nuhn che a ihyan min che ndedevahn ye ihyan nación yuhn vo, Israel. Man ne, a chi ino ro che chihno se ihyan. ²² Avane ne, ama rendedecadino nuhn, te ama o ihyan ndahta che chinduco ye nuhn ne, chahn ye nan yayan ura che chi dave, ²³ ate hua ntaca ye ihyan min chete yayan me. Cuahn che ndaconan ye ne, rahn ye te ndihchero ye ángel. Angel chahn ne, rahn ye te a ntuche ihyan min. ²⁴ Tuhme chahn ama o combiero yahn nuhn nan yayan me, ne ntaca ye nduhca che rahn ihyan ndahta chahn, ate hua ndihchero ye ihyan min.

²⁵ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—¡Ama tuntu nchuhn! ¡Taca che hua renahn ne nduhca che dirun ihyan profeta! ²⁶ ¿A ndiyu a nihnde cade che ihyan che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense ne, chuhrihn ye dehtenduh che tuhchan man, nda ye vahchetero man?

²⁷ Tuhme çah cuande ye ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, canan ye nde che dirun Moisés man, che dirun nducoyaca ihyan profeta man, yahn nduhça che cuahno ye co.

²⁸ Nda ihyan chahn yan lihn me, ne din ca Dihvo vo che nahn chuh dama ye, çahn ye tahque yahn ca. ²⁹ Ate din ihyan chahn fuerza ihyan che conan ye min, te a chi chino. Tuhme chenda ye chete vah, chinduco ye ihyan chahn. ³⁰ Ura che chahte ye, cheh vino ye ne, chetah Dihvo vo pan, necah ye nundihve cuahn Dendiohs, ne ndeh ye, çah ye ihyan chahn. ³¹ Ura min nchanan ihyan chahn te a ihyan min che Dihvo vo, ne adenan no chehnan ihyan chahn ihyan. ³² Tuhme rahn ye nduco vih:

—¿A ndiyu yeno chedave yuhn vo numanahn che rente ye nduco vo man, ricuahn ye uvo Ndudo yahn Dendiohs man, cuahn yune?

³³ Ndetahno ndaconan ihyan chahn yan Jerusalén, ne ntaca ye ihyan apóstol che ndichiama chahn che ndi dama ye nduco ihyan chenahn chahn.

³⁴ Ihyan che ndi dama ye min ne, rente ye van man ye nduco vih:

—Cuaco che ntuche Dihvo vo, te chihnde ro ye nan Simón.

³⁵ Tuhme necah cuande ihyan che o chahn nduhça che çahno ye chi cuahn yune man, nduhça che nchanan ye Dihvo vo ura che ndeh ye pan man.

Cihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan ihyan apóstol yahn ye

³⁶ Numanahn che rente ihyan chahn yahn dehtenduh che tihchan ne, adenan chinan ye Dihvo vo che nti ye mendahn. Rahn ye ri ye ihyan chahn: —Dehve rahco nchuhn.

³⁷ Dihya ihyan chahn chi, rahco ye te co ama vaco ndihchero ye. ³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Dehco che ama vah nchuhn man, ndeh rendedecadino ne man?

³⁹ Condiheche ne yahvetah man, çah man, te a u che ní nan ne. Conahn tah ne u, ne condiheche ne te va yute yahn man, va ine yahn man, ndiyu ama vaco nduhça che rendedecadino ne.

⁴⁰ Chihno rahn ye chemin ne, nahma ye yahvetah ye man, çah ye man, ihyan chahn. ⁴¹ Ate nducote ama cuahn ino ihyan chahn man, ama yeno ye man ne, nde ametah cotahno ye. Chemin che tumerune Dihvo vo ihyan chahn:

—¿A va deh che chuh vo muhn ne?

⁴² Tuhme çah ihyan chahn ama ndi yahca ndiyuche nduco ama ndi vaconedih yahn. ⁴³ Cheh ye man, chih ye man, nan ihyan chahn. ⁴⁴ Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuahn che nduco ca nchuhn ne, a te cuandé nchuhn te va che conahn nducuahn che nihnde çade che cuahno có, nduhça che a ndirun nan ley che dirun Moisés man, nduhça che dirun ihyan profeta man, nduhça che ndirun nan libro yahn Salmo man.

⁴⁵ Tuhme din Dihvo vo che chenahn ihyan chahn Ndudo yahn Dendiohs, ⁴⁶ ne rahn ye:

—A tihça va che conahn nducó nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. U che a va çade che chí, ndedevahn ihyan iyehanse ne, a tihça nihnde çade che çahno se u nduhça a chi. Namin a nihnde çade che cuihno ino ro ne, ntuché van tenahn. ⁴⁷ Va che dechuh ihyan, cuahndudo ye muhn yan Jerusalén man, nde nducuahn nación man, che nto ino ihyan nunde yahn ye çava che nchahco Dendiohs yahn ye. ⁴⁸ A nchuhn che ndihchero ne nducuahn dehtenduh che tihça chinahn, ne va che cuahndudo ne. ⁴⁹ Condiheche nchuhn. Nduhça che a te Chidá ndudo yahn ye ne, u dechuh

Vaco Ndah yahn ye, conun nchuhn. Cuahtenan rino nchuhn muhn yan Jerusalén nde nda ro che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye.

Conda Dihvo vo Jesucristo vahchetero

⁵⁰ Cuahn Dihvo vo nduco ihyan chahn nde yan Betania. Chenihyon tah ye, ne chica ye Dendiohs cava ihyan chahn. ⁵¹ Tuhme chica ye min, ne conda ye vahchetero. ⁵² Ndeva ihyan chahn yavenan Dihvo vo, ne conahn ye yan Jerusalén, ama yeno ye. ⁵³ Min chete yaco chahtenun ye ro ro, rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno. Tihca chi.

NDUDO NDAH YAHN DIHVO VO JESUCRISTO CHE DIRUN SAN JUAN

¹ Cuahn che metah cuhnde iyehense ne, a va ama ihyan che duche ye Ndudo yahn Dendiohs. Ihyan min ne, nduco ye Dendiohs Chida, ne Dendiohs ye.

² Nde nan che canan nducuahn ne, a nduco ye Dendiohs. ³ A nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn. Ndendi ndendita che va ne, a nduco ye dendah ye. ⁴ Ihyan min ne, a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense, ne anduhneca dave yahn yahn che ri ro dave nan ihyan ne, tihca ihyan min, te chicuahn ye ndudo yahn Dendiohs ihyan. ⁵ Quechica ye van ihyan nunde, chicuahn ye ihyan, ne andahre nahn ndahco ndiya ihyan chahn vederihquentiyon yahn ye, ate hua chicha ye, te vederihquentiyon yahn ye ne, anduhneca dave yahn yahn che rendihco dave nan che man.

⁶ Ama yune ne, tendahnun Dendiohs ama ihyan che duche ye Juan, ⁷ cah ye vederihquentiyon ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense, cava che cahnevan nducoyaca ihyan, ne cotahno ye. ⁸ Juan ne, ndiyu man ye che ndedevahn ye ihyan iyehense, te vederihquentiyon che quenan cuma ye ne, che cuahndudo ye yahn ihyan min che a va cade che chi ye. ⁹ Ro che quechica Juan cahndudo ye ne, a cochi nino ro che cuanan ntiyon yahn ihyan min che cacuahn ye nducoyaca ihyan iyehense nduhca che nahn Dendiohs che runecade cuahtechica ye.

¹⁰ Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, nda ye iyehense, ne andahre nduco ye Dendiohs dendah ye iyehense, ate ihyan iyehense ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹¹ Nda ye muhn iyehense cuh che dendah man ye, ate ihyan naci6n yahn ye ne, chacondah vedame ye ihyan. ¹² Me ihyan che nevahnecon ye ihyan, chitahno ye ihyan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndahco ye ihyan chahn tah Dendiohs, nedin daya ye ihyan. ¹³ Ihyan chahn ne, chi daya Dendiohs ihyan, ndiyu cava ndata yahn ye, nde huane yahn che tihca nahn indihthe yahn ye, te man Dendiohs nedin daya ye ihyan.

¹⁴ Ihyan min che duche ye Ndudo yahn Dendiohs ne, ndo ye nduhca ihyan iyehense, ne quechica ye neve nduyo van nuhn. Ndiherero nuhn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, ne tumacadino nuhn che Daya Dendiohs Chida ihyan. Metah nde ama ihyan nduhca ye. Ama chahte vedeyahino quenan cuma ye man, deman ndudo cuaco chicuahn ye man.

¹⁵ Ama yune ne, rahn Juan yahn ihyan min tuhca:

—A ihyan tih che rente yahn ye ro menan me cuahn che rahn ri nchuh che cochi ama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehense.

¹⁶ Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, redin yahino ye nducoyaco vo. ¹⁷ Ihyan min ne, Dihvo vo Jesucristo, che dechuh Dendiohs ihyan, chicuahn ye Ndudo yahn ye man, yahn vedeyahino yahn ye man, ne chemin ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che dirun Mois6s. ¹⁸ Nde ama ihyan, hua ndihche ye Dendiohs Chida. Ate Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya man ye, che ama yahino ye ne, a ihyan min che chicuahn ye uvo taca ye.

Juan Bautista ne, rahn ye yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Ama yune ne, sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel che vate se yan Jerusal6n ne, dechuh se ama o chidocuyan ndinan man, sahn levita che redin

se cudádo nan ta man, che chahn se tumerune se Juan deh vederihquentiyon quenan cuma ye. ²⁰ Juan ne, rahn cuaco ye ri ye sahn chahn:

—U ne, ndiyu ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

²¹ Tumerune se ihyan:

—¿Duh ndih tuhme ne? ¿A ndih che profeta Elías ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Ndiyu u.

Tumerune tun se ihyan:

—Tuhme, ¿a ndih ihyan profeta che a va cade che chi ye ne?

Ndahconan Juan yahn se:

—Ndiyu u.

²² Ndaconan tumerune se ihyan:

—¿Deh vederihquentiyon quenan cuma ne ne?, te va che necah cuande nuhn ihyan ndinan yahn nuhn che tahve ye nuhn. ¿A hua co cahma ne co ne nuhn deh ntiyon quechica ne ne?

²³ Ndahconan Juan yahn se:

—Ntiyon che quechicá ne, che rahndudó yahn nan che metah duhva nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Cuihcoyan nchuhn chedave yahn ne cava che nevahñecun ne Dihvo vo cuahn che nda ye.”

²⁴ Sahn ndinan che dechuh se sahn chahn ne, fariseo se. ²⁵ Rahn se ri se Juan:

—Nducote ndiyu ndih ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, nde huane Elías, nde huane profeta min ne, ¿deh cuande che rehdenune ne ihyan tuhme?

²⁶ Ndahconan Juan, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ntiyon che quechicá ne, che rihcoyan chedave yahn ihyan cava che nevahñecun ye Dihvo vo, ne chemin che rehdenuné ihyan. Ihyan min ne, quechica ye nación yuhn vo, ne nde hua rendihche nchuhn ihyan. ²⁷ A va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse, ne a va cade che chi ye tah cuahn adive che co u. U ne, nde hua rigonun chihvé cava che có mare ama sahn dechya yahn ye.

²⁸ Ro min ne, quenan Juan rehdenune ye ama cuan nan che duche Betábara, chihto ico Jordán, lado cuahn nan che riquendah yahn. Min che chahn sahn chahn tumerune se ihyan.

Juan Bautista ne, rahn ye yahn Dihvo vo Jesucristo che a ihyan min che nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse

²⁹ Tama ro me ne, nda nino Dihvo vo, ne cuahn che ndihchero Juan ihyan ne, rahn ye ri ye ihyan che chenun ye min:

—Condihche nchuhn. A ihyan tih che dechuh Dendiohs ihyan. Nduhca ama itecuche lihn che co te vedino cava nunde yahn ihyan ne, tuhca ye, cahco mendahn ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse. ³⁰ A ihyan tih che renté yahn ye ro min cuahn che tuhca rahn: “Cochi ama ihyan che tahque chahte vederihquentiyon quenan cuma ye che co u, te a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse.” ³¹ Ro menan me ne, nde hua devanó che a ihyan tih, ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. Ate nducote a devanó che va che chi ye ne, chemin che rehdenuné ihyan nación yuhn vo Israel, cava che cuahteyan ye, ne nevahñecun ye ihyan.

³² Namin rahn Juan ri ye ihyan chahn:

—Ndihcheró Vaco Ndah yahn Dendiohs, nduhca ama icui, chiya, ne quenun ihyan tih. ³³ Ro menan me ne, nde hua devanó duh ihyan che a va

çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, ate Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u çava che cuehdenuné ihyan yan ne, rañn ye ri ye u: “Ihyan che ndihchero che co Vaco Ndah yáhn, conun ihyan ne, a ihyan min che din ye che conun Vaco Ndah yáhn ihyan yáhn.” ³⁴ Mañ ne, a ndihché ihyan, ne rañn rí nchuhn te Daya Dendiohs ihyan.

Ihyan che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che canañ din ye ntiyon yahn ye

³⁵ Tama ro me ne, a min tun quenan Juan nduco o ihyan che rinduco ye ihyan. ³⁶ Ura min ne, ndihchero ye che chuh Dihvo vo, ne rañn Juan ri ye ihyan chahn:

—A ihyan tih che dechuh Dendiohs. Nduhça ama itecuche lihn che co te vedino çava nunde yahn ihyan ne, tihça ye, te çahco mendahn ye ihyan coh ye, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehñse.

³⁷ Chihnevan ihyan che o chahn che tihça rañn ye, ne cuahn ye cuahn nañ cuahn Dihvo vo çava che conduco ye ihyan. ³⁸ Ndaconan Dihvo vo, ndihchero ye ihyan chahn, ne tumerune ye:

—¿Deh renuhn nchuhn?

Ndahconan ihyan chahn yahn ye:

—Ihyan Ricuahn, nuhn ne, cochi nuhn, te nahn ndihchero nuhn ti vaco ne.

³⁹ Rañn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, ndihchero ne.

Tuhme cuahn ihyan chahn nduco ye nañ che quenan ye, ne nducote a ri tenduh nañ rahco cun a chino ura min ne, chahtenan ye nduco vih.

⁴⁰ Ama cha ihyan chahn ne, duche ye Andrés, dihno Simón Pedro. ⁴¹ Ihyan min ne, cuahn che ndaça ye min ne, dinoca chahn ye chinuhn ye dihno ye Simón, ne cuahn che ntaça vih ye ne, rañn ye ri ye ihyan:

—Ntaça nuhn ihyan min che Mesías.

Ihyan nación yahn Israel ne, rañn ye “Mesías” yahn ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

⁴² Ndetahno quenda ye dihno ye nañ quenan Dihvo vo, ne cuahn che nda ye ne, rañn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Di ne, doche Simón, daya Jonás, ate mañ ne, ndahcó che doche Cefas —che nahn çahma Pedro.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Felipe nduco Natanael çava che conduco ye ihyan

⁴³ Cuahn che a chi cun ro min ne, tañn nun Dihvo vo ama ihyan che duche ye Felipe, ne rañn ye ri ye ihyan:

—Cuhn vo, condoque u.

Tuhme cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan estado yahn Galilea. ⁴⁴ Felipe ne, yan Betsaida yan vaco ye. Dama yan vaco ye nduco Andrés mañ, Pedro mañ. ⁴⁵ Ura che cuahn Felipe ne, chinuhn ye ama amigo yahn ye che duche ye Natanael, ne rañn ye ri ye ihyan:

—Ntaça nuhn ihyan min che dirun Moisés mañ, ihyan profeta mañ, yahn ye. Ihyan min ne, duche ye Jesús daya José. Nazaret yan vaco ye.

⁴⁶ Rañn Natanael ri ye Felipe:

—¿Taça che yan min quendañ ama ihyan che cochihve ye?

Ndahconan Felipe yahn ye:

—Cuhn vo ndoque, ne ndihchero man.

⁴⁷ Cuahn che nda ihyan chahn min ne, nte Dihvo vo yahn Natanael, ne rañn ye:

—Ihyan cuh che cuāco ne, redin yahn che caħmo vo yahn ye che ihyan naciōn yahn Israel ihyan, te hua o nan o chende ye.

⁴⁸ Cuahn ino Natanael, ne raħn ye:

—¿Tāca che a rendihche ne u?

Ndahconan Dihvo vo yahn ye:

—Ndiheró di nde ura che metah yahve Felipe di, ura che ve min man yahñ higo me, ne a checadinó nduhca ihyan di.

⁴⁹ Tuhme raħn Natanael ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ndih che Daya Dendiohs, ndih che Rey yahn naciōn yuhn vo Israel.

⁵⁰ Raħn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chitehne u, yahn che raħn rí di che ndihcheró di man yahñ higo me man, yahn che checadinó nduhca ihyan di man, ate raħn rí di te nde hua caħn ine cava chemin, te comañ ndihchero vederihno che tahque rahte ca.

⁵¹ Namin raħn ye ri ihyan chahn:

—Cuāco raħn rí nchuhn te cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs che te ye quenān cumá, ne anduhneca ndete che condah vahchetero, ndihchero ne u che rinducó nducoyaca ihyan, che cuahn cochi ángel yahn ye nan.

2

Vihco che rihnevāco ihyan yan Caná, estado yahn Galilea

¹ Cuahn che a co ino ro che chinduco Felipe man, Natanael man, Dihvo vo ne, chihnde ama vihco che rihnevāco ihyan, ama yan che duche Caná, estado yahn Galilea. Chaco Dihvo vo ne, a quenān ye min. ² Namin Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan ne, yahve ihyan che redin vihco me ihyan cava che caħn ye conduco ye. ³ Cade mendaħn vihco me ne, a chihno vino, ne raħn chaco Dihvo vo ri ye ihyan:

—A chihno vino yahn ihyan siħ. ¿A hua conen tah ihyan?

⁴ Ate raħn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Chacó, metah deh cuande che caħma ne nducó yahn vino, te metah nda ura che cuhnde ro vederihquentiyon che quenān cumá.

⁵ Tuhme raħn chaco ye ri ye saħn che chenān se rinān se nan vihco me:

—Codināhn nchuhn nducuahn che caħcantiyon ye.

⁶ Min vate an chite rahte che demañ tu ndi ndah. Chite chemin chan ne, che retoh ihyan naciōn yahn Israel, rih ye nune che renāno ye dehtenduh cava che co vihco nduhca costumbre yahn ye. Queri ama chite chemin chan ne, raħn tenduh ama ciento litro nune. ⁷ Raħn Dihvo vo ri ye saħn chahn:

—Cuedecuto nchuhn nune chite che tihchan vate tan.

Cuahn che a chihno decuto nahn se chite chahn ne, ⁸ tuhme raħn Dihvo vo ri ye saħn:

—Man ne, cuetendāh nchuhn tah, ne caħ ne ndāco ndihte.

Dināhn saħn chahn, ⁹ ne caħ se ndāco ndihte me, dechihñ ye. Nune me ne, a ntacondā vino, nde hua devano ndāco ndihte me ti chica, atenan saħn chahn. Tuhme caħ ye saħn che rihnevāco me, ¹⁰ ne raħn ye ri ye saħn:

—Nducoyaca ihyan che redin ye vihco ne, dinoca vino ndah recaħ ye, ne cuahn che a ya ndih ihyan ne, recaħ ye vino ndere. Me di ne, ¿dehra cuande che denderen che redin, nde man tendāh vino ndah?

¹¹ Tihca chi che canān din Dihvo vo vederihno, min yan Caná, estado yahn Galilea, chihco ro ye che ama yudo vederihquentiyon che quenān cuma ye, ne ihyan che rinduco ye ihyan ne, chitahno ye ihyan. ¹² Chihno min ne,

cuahn Dihvo vo yān Capernaum nduco chaco ye mān, dihno ye mān, ihyān chahn che rinduco ye ihyān mān, ne min chahtenan ye nduco vih neve ro.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndetendāh ye sahn che rendihcue se dehtenduh, chenun se chete yačo

¹³ Cuahn che a ndā nino vihco ro yudo che renun vān ihyān naciōn yahn Israel ne, cuahn Dihvo vo yān Jerusalén. ¹⁴ Cuahn che ndā ye min ne, cuahn ye chete yačo chahte, ne min chenun sahn che rendihcue itenine mān, sahn che rendihcue itecuche mān, sahn che rendihcue icui mān. Namin min chenun sahn che rendahcorun tume, vate se nan mesa yahn se. ¹⁵ Tuhme din chine ye ama ndi ihyo, ne nduco chemin ndetendāh ye sahn chahn chete yačo, nde nduco itenine yahn se mān, itecuche yahn se mān. Me sahn che rendahcorun tume chahn ne, chih muhn chih min ye mesa yahn se, chihtera ye tume me ndiyahn. ¹⁶ Me sahn che rendihcue icui chahn ne, rahn ye ri ye sahn:

—¡Cuahn nchuhn cuahn chevah nduco dehtenduh yahn ne! ¡Hua tuma ne yačo yahn Chidá cava che ndihcue ne dehtenduh yahn ne!

¹⁷ Ura min ne, ntā tin ihyān che rinduco ye ihyān nduhca che a ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “¡Ama yahinó yačo yahn ne! ¡Hua cuahnecún che ndere din ihyān, cuahtenun ye chete!”

¹⁸ Sahn ndinan yahn naciōn yahn Israel che redin se cudado min ne, rahn se ri se Dihvo vo:

—Codin ama vederihno, ndihchero nuhn, cuhnde ro deh vederihquentiyon che quenān come che tihca redin.

¹⁹ Rahn ye ri ye sahn:

—Ndete che ndahtera nchuhn yačo cuh ne, cuihno ino ro ne, nedin numá.

²⁰ Tuhme rahn se ri se ihyān:

—O raco an nduyo chendāh ihyān, che dendāh ye yačo cuh, ¿a rahque che nduco ino ro no nedin nome?

²¹ Sahn chahn ne, hua chenahn se. Rahnco se che yahn yačo che nti min che tihca rahn ye. Ate rahn ye yahn mān ye, ndiyu yahn yačo. ²² Ndā ro che ndedetuhche Dendiohs ihyān vān tenahn ne, tuhme ntā tin ihyān apóstol yahn ye yahn che tihca rahn ye, ne chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs, chenahn ye che nduco ndudo che tihca rahn ye ne, conahn che va che ntuche ye vān tenahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a devano ye deh che rendedecadino ihyān

²³ Numanahn che quenān Dihvo vo yān Jerusalén ro yudo me ne, ama yahn ihyān chitahno ye ihyān, yahn vederihno che din ye. ²⁴ Ate Dihvo vo ne, hua chichahtino ye ihyān chahn, te a devano ye nduhchan ihyān iyehse, rendacorun ye vederendecadino yahn ye. ²⁵ Hua rendotenān ye che cahma ihyān nduco ye tachān ye, te a mān ye devano ye deh che rendedecadino queri ama ihyān.

3

Nicodemo ne, chendihchero ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihnde ama ihyān, partido yahn fariseo, che duche ye Nicodemo. Ihyān min ne, nduco ye vān ihyān ndinan yahn ihyān naciōn yahn Israel. ² Tuma ye ama vino, chahn ye chendihchero ye Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyān:

—Ihyān Ricuahn, a devano nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih cava che cacuahn ne nuhn, te nde ama ihyān hua co din ye vederihno che redin ne, ndete che hua nduco Dendiohs ihyān.

³ Tuhme ráhn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco ráhn rí ndih te cava che nedin yahn Dendiohs ihyan, cahcantiyon ye ihyan ne, va che cuahteyan ye quenuma ra.

⁴ Cuahn ino Nicodemo chi, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—¿Taca chemin? ¿Taca co ndonun ama ihyan che a ndico ye chete chaco ye cava che ndaconan cuhndeyan ye?

⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne ráhn ye ri ye ihyan:

—Cuaco ráhn rí ndih te ne, atenan ihyan che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra, cuedenune ye ne, atenan ihyan chahn che nedin yahn Dendiohs ihyan, cahcantiyon ye ihyan. ⁶ Daya ihyan iyehense ne, ihyan nunde. Ate ihyan che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rendacorun vederendedecadino yahn ye, rendo ye ihyan ra ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. ⁷ Hua cahñ ino ne yahn che ráhn rí ndih: “Nducoyaca ihyan, nahn che ndacorun vederendedecadino yahn ye, ndo ye ihyan ra.” ⁸ Yuhne ne, rano muhn min, ne andahre rihnevan ne, ate hua devano ne ticuahn rechi, nde huane ticuahn ráhn. Atihnoca Vaco Ndah yahn Dendiohs, te hua devano ne taca redin che rendacorun vederendedecadino yahn ihyan, rendo ye ihyan ra.

⁹ Tuhme tumerune Nicodemo ihyan:

—¿Taca che ráhn ne?, te hua renáhn.

¹⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¿Taca che ihyan ricuahn yahn ihyan nación yahn Israel ndih, ne hua renahn ne che ráhn nduco ne? ¹¹ Cuaco ráhn rí ndih te nuhn ne, ráhn nuhn ri nuhn nchuhn yahn dehtenduh che devano nuhn man, che a tihche nuhn man, ate nchuhn ne, hua ritahno ne. ¹² Nducote hua ritahno nchuhn che renté nduco ne yahn dehtenduh che ri iyehense ne, tahque hua cotahno ne ndete che nté nduco ne yahn vahchetero.

¹³ Nde ama ihyan iyehense ne, hua nahn ye vahchetero, cava che co nte ye yahn. Atenan u che rinducó nducoyaca ihyan, te min chicá, ne min va che ndaconán. ¹⁴ Nduhcá che chaconahn Moisés cu che ntave ye me tin ama yahn min yahn nan che metah duhva ne, tihca u che rinducó nducoyaca ihyan ne, va che cuaconahn yah ihyan u nan ama cruz, ¹⁵ cava che ndevahn nducoyaca ihyan che cotahno ye u, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Nduhcá che din yahino Dendiohs ihyan iyehense

¹⁶ Tihca, te ama yahino Dendiohs ihyan iyehense, ne andahre ama ndiyahn ra Daya ye, ate chihco mendahn ye ihyan, cava che nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁷ Dechuh Dendiohs Daya ye muhn iyehense cuh, ndiyu cava che din ye castigo ihyan iyehense, ate cava che cotahno ihyan iyehense ihyan min, ndevahn ye ihyan.

¹⁸ Ihyan che ritahno ye Daya Dendiohs ne, hua co ye castigo. Ate ihyan che hua ritahno ye ne, a vate mendahn ye che co ye castigo, te hua ritahno ye Daya man Dendiohs. ¹⁹ Ihyan che hua ritahno ye Daya Dendiohs ne, a vate mendahn che co ye castigo, te nda ihyan min muhn iyehense cuh, chicuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, ate ihyan chahn ne, tahque yeno ye che quendi ye cuahtendihco ye nunde, ne chemin che hua chitahno ye. ²⁰ Nducoyaca ihyan che riquendi ye rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye yahn Ndudo yahn Dendiohs. Hua renevahnecan ye, te hua nahn ye che cuhnde ro nunde yahn ye. ²¹ Ate ihyan che runecade vatechica ye ne, renevahnecan ye Ndudo yahn Dendiohs, cava che cuhnde ro che rinduco Dendiohs ihyan nan dehtenduh che redin ye.

Juan Bautista ne, quendi ye nte ye yahn Dihvo vo Jesucristo

²² Chihno min ne, cuahn Dihvo vo nduco ihyan che rinduco ye ihyan, estado yahn Judea. Min chahtenan ye neve ro, ne chidama ihyan, chedunune ye. ²³⁻²⁴ Ro min ne, metah din se preso Juan, ne quenana ye ama cuahn nan che duche Enón, nino yan Salim, rehdenune ye ihyan che renda ye, te min ne, ama va nune.

²⁵ Tahn min ne, nda ama o sahn ndinan yahn nación yahn Israel, ne chahtecuhn chende se nduco ihyan che rinduco ye Juan, ndahchenan se che redenune ihyan. ²⁶ Tuhme chahn ihyan chahn chengo ye Juan:

—Ihyan Ricuahn, ihyan che nduco ne cuahn che quenana ne viche lado cah yahn ico Jordán, che nte ne yahn ye nduco nuhn ne, man ne, rehdenune ye ihyan, ne ama yahn ihyan rinduco ye ihyan.

²⁷ Rahn Juan ri ye ihyan:

—Querí ama vo ne, a man Dendiohs ndihco ye tah vo ntiyon che redin vo. ²⁸ A rahn cuaco ri nchuhn te ndiyu u, ihyan che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense, te ntiyon che ndihco Dendiohs tah ne, che cahcoyan chedave yahn ihyan cava che nevahnecon ye ihyan min. ²⁹ Nan vihco che rihnevaco ihyan ne, ama ri yeno ndaco ndihte cuahn che ndihchero ye che yeno sahn che cahnevaco se, te a devano ye te ndahca rinahn ntiyon che quenana ye. Atihnoça u, te ama ri yeno yahn che ama ri yahn ihyan rinduco ye ihyan min. ³⁰ Ihyan min ne, a va cade che co chahte ntiyon yahn ye, ne u ne, a va cade che cuihno ntiyon yahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, a vahchetero chica ye che nda ye muhn iyehense cuh

³¹ Dihvo vo ne, chica ye vahchetero, ne ndinan ye yahn nducoyaco vo. Ihyan iyehense ne, rahndudo ye deman yahn dehtenduh che ri iyehense cuh. ³² Ihyan min ne, rahndudo ye yahn dehtenduh che ri vahchetero, che ndihche ye man, chihnevan ye man, ate atenan ama o ra ihyan ritahno ye. ³³ Ihyan che ritahno ye ne, recah dito ye Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo ihyan min, rihco ro ye che cuaco. ³⁴ A Dendiohs dechuh ye ihyan min, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, quenana cuma ye nducahn vederihquentiyon yahn. Chemin che numacuahn vederihquentiyon min rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ³⁵ Dendiohs Chida ne, yahino ye ihyan min che Daya ye, ndahco ye nducahn vederihquentiyon tah ye. ³⁶ Ihyan che ritahno ye ihyan min che Daya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan min ne, hua ndaca vahchetero cuahtenan ye. Tahque ndah ne, ama yah castigo din Dendiohs ihyan.

4

Ama tahn nación yahn Samaria, chitahno te Dihvo vo Jesucristo

¹ Tahn min ne, ama yahn ihyan rinduco ye Dihvo vo, redenune ye, ne checadino sahn fariseo che tahque yahn ihyan rinduco ye Dihvo vo che co Juan. ² Ndiyu man Dihvo vo che rehdenune ye ihyan chahn, te ihyan apóstol yahn ye. ³ Nducote hua nahn Dihvo vo che co yudo yahn sahn chahn, yahn che ama yahn ihyan rinduco ye ihyan ne, chica ye min estado yahn Judea, conahn ye estado yahn Galilea.

⁴ Yune cuahn nan che cuahn ye ne, chuh nación yahn Samaria. ⁵⁻⁶ Ama ro, tenduh nan inguiyahn ne, nda ye chihco ama yan yahn Samaria che duche Sicar, nan yahn yahn Jacob che chihco ye yahn daya ye José. Min va ama pozo nune che duche Pozo yahn Jacob, ne nducote ndi cuno Dihvo vo ne, cuahn

ye chihnde ye chihito pozo me. ⁷⁻⁸ Ihyan apóstol yahn ye ne, cuahn ye viyan me cua ye dehtenduh che cheh ye nduco vih. Ura min ne, nda ama tahn yan min nan pozo me tendah te nune, ne rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—¿A hua te tah nune, cúh?

⁹ Cuahn ino te, ne rahn te ri te ihyan:

—¿Taca che rica ne nune cuh ne u?, te ndih ne, ihyan nación yahn Israel ndih, ne u ne, ihyan nación yahn Samaria u.

(Tihca rahn te, te ihyan nación yahn Israel ne, nde hua rente ye nduco ihyan nación yahn Samaria.) ¹⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye tahn:

—Nde hua renehn yahn vedeyahino yahn Dendiohs, nde hua devene duh u che ricá nune di, te ndete che devene ne, man caque nune u, nune min che vedevihche yahn ihyan iyehanse.

¹¹ Rahn te ri te ihyan:

—Pozo cuh ne, ama yano, ne ndih ne, nde hua nda ne deh che tendah nduco ne nune, ¿ti ra ngua ne nune che rahn ne che te ne u? ¹² Ihyan ndico yahn nuhn Jacob, chino ye pozo cuh, chichihve yahn man ye man, yahn daya ye man, yahn ite ndata yahn ye man, ne man ne, nuhnde tah nuhn. ¿A rahco ne che tahque rignonun chihve ne che co ihyan min?

¹³ Rahn ye ri ye tahn:

—Nducoyaca ihyan che cuh ye nune tih ne, ndaconan co yaca ye. ¹⁴ Ate ihyan che cuh ye nune che cah ne, ametah ndaconan co yaca ye, te nune min ne, hua nda ro che tihnan, ne din che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

¹⁵ Tuhme rahn te ri te ihyan:

—Te ne nune che rahn ne me, cúh, cava che ametah ndaconan co yaca, ne hua conan cuma che chí tendah nan pozo cuh.

¹⁶ Rahn ye ri ye tahn:

—Cuehn ngua inchahn, tuhme cochi nduco se.

¹⁷⁻¹⁸ Ndahconan te yahn ye:

—Metah inchahn.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—Cuaco rahn che metah inchahn, te ro menan ne, uhn inchahn nenan come, ate sahn che quenan come man ne, ndere quenén nduco se.

¹⁹ Cuahn che chihnevan te che tihca rahn ye ne, rahn te ri te ihyan:

—Che tihca rahn ne ri ne u ne, a ndero ndi che ihyan profeta ndih.

²⁰ Ihyan ndico yahn nuhn ne, muhn cuete cuh rechi ye rendeva ye yavenan Dendiohs, ne nchuhn ihyan nación yahn Israel ne, rahn ne te min yan Jerusalén va che ndeva vo yavenan ye. ¿Cha che cuaco ne?

²¹ Ndahconan ye yahn te:

—Cuedevene te ndiyu deman cuete cuh, nde huane deman yan Jerusalén ndeva ihyan yavenan Dendiohs Chida, te a nda ro che, adecotino che chenán ihyan ne, a min no co ndeva ye yavenan ye. ²² Nchuhn, ihyan nación yahn Samaria ne, nde hua devano ne taca va cade che ndeva ihyan yavenan Dendiohs. Ate nuhn ihyan nación yahn Israel ne, a devano nuhn, te a van ndata yahn nuhn, quendah ihyan che ndedevahn ye ihyan iyehanse. ²³ A nda ro che ihyan che redin yahn che cahmo vo che rendeva ye yavenan Dendiohs Chida ne, rendeva ye yavenan ye numacuahn chedave yahn ye man, numa cuaco man, te ihyan min ne, nahn ye che tihca ndeva ihyan yavenan ye.

²⁴ Dendiohs ne, ama Vaco, ne ihyan che rendeva ye yavenan ye ne, nahn che ndeva ye numacuahn chedave yahn ye man, numa cuaco man.

²⁵ Rahn te ri te ihyan:

—A devanó che va che chi ihyan min che Mesías, che a va çade che ndedevahn ye ihyan iyehñse, ne cuahn che ndá ye ne, te cuande ye uvo yahn nducuahñ.

²⁶ Rahn ye ri ye tañh:

—A u, ihyan min, che renté ndoque.

²⁷ Ura min ntá ihyan apóstol yahn ye, ne cuahn ino ihyan chahn che rente ye nduco ama ndahta, ate nde ama ye hua chihquino ye tumerune ye ihyan deh chica ye tañh mañ, deh yahn che rente ye nduco te mañ. ²⁸ Tuhme chihco te cuhte yahn te min, conañh te, ne rahn te ri te ihyan viyan:

²⁹ —Cochi nchuhn ndihchero ne ama ihyan che rahn ye ri ye u nducuahñ che nedín. Co a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

³⁰ Tuhme cuahn ihyan yañ quendihchero ye Dihvo vo. ³¹ Numanahn min ne, rahn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan Ricuahñ, ¿a hua cheh inguiyahñ ne?

³² Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—U ne, va ama comida yáhn, che nde hua devano nchuhn yahn.

³³ Ate hua chenahn ihyan chahn deh conahn che tihçá rahn ye, ne rente ye vañ mañ ye nduco vih:

—¿A va duh che checu che cheh ye, che tihçá rahn ye?

³⁴ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Che dináhn nañ ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u ne, chemin che vedeyeno yáhn, anduhneca ama comida yáhn. ³⁵ Nchuhn ne, rahn ne te renda ca te cun iyo çava che ndevahn ihyan ndute ndata. Ate u ne, rahn rí nchuhn te, nde meniyon ne, ama yañ ihyan vateyañ ye çava che çahcovan ye Ndudo yahn Dendiohs che cuahndudo ne. ³⁶ Nañ ntiyon yahn ihyan ne, nañ cuan ne, ama ye rino ye ndute ndata, ne tama ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn. Atihnoçá nañ ntiyon yahn Dendiohs, te nañ cuan ne, ama ye ranan ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne tama ye riquendi ye, tuhme ritahno ihyan. Ihyan che ritahno ye ne, rendevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahñ ro. Me ihyan che redin ye ntiyon min, ihyan che rahndudo ye menañ mañ, ihyan che rahndudo ye cuahn che a ritahno ihyan mañ ne, rahte yeno ama tama ye nduco vih. ³⁷ Nducote tihçá ne, riquendañ cuaço ndudo che tuhçá rente ihyan: “Ama ye rino ye ndute ndata, ne tama ye rendevahn ye cuahn che a ri yahn.” ³⁸ U ne, dechúh nchuhn, cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs nañ che a vih ihyan nedín ye ntiyon, ne ndondañ tañ ne ntiyon min quendi ne.

³⁹ Ama yañ ihyan yañ min, rente tañh min nduco ye yahn che rahn Dihvo vo ri ye tañh nducuahñ che nedín te, ne chitahno ye ihyan. ⁴⁰ Chemin che cuahn che ndá ihyan yañ chahn nañ Dihvo vo ne, yahve ye ihyan che conan ye min. Quenan ye yañ min o ro, ⁴¹ ne nde tahque yañ ca ihyan chitahno ye ihyan cuahn che chihnevan ye che rahndudo ye. ⁴² Tuhme rahn ihyan yañ chahn ri ye tañh min:

—Chitahno nuhn ihyan min, yahn che nte yahn ye nduco nuhn. Ate mañ ne, tahque chichahtino nuhn ihyan, te chihnevan mañ nuhn che rahndudo ye. A devano cuaço nuhn te a ihyan min che a va çade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sañh dihn, daya ama sañh ndinan

⁴³ Chihno nduh che o ro min ne, chica Dihvo vo yañ min cuahn ye cuahn estaño yahn Galilea. ⁴⁴ Nducote mañ ye rahn ye te atenan ihyan tama yañ

che renevañhecun ye ihyan profeta, ndiyu ihyan yan vāco ye ne, chemin che cuahn ye min. ⁴⁵ Cuahn che ndā ye ne, ihyan che vate ye min ne, ama nevañhecun ye ihyan, te namin chahn ihyan chahn yan Jerusalén vihco ro yudo, ne ndihchero ye vederihno che din ye min.

⁴⁶⁻⁴⁷ Cuahn che quechica ye min estado yahn Galilea ne, ndā tun ye yan Caná, yan min nan che din ye vederihno, din ye che ndaconda vino nune me. Numanahn che quenan ye yan min ne, ndā ama sahn ndinan che va se yan Capernaum, rinuhn se ihyan. Sahn min ne, ama cah sahn dihn yahn se, adeche coh se, ne chemin che, cuahn che checadino se che a ndaconan Dihvo vo che chahn ye estado yahn Judea ne, chahn se yahve se ihyan. Chica se favor ihyan che cañ ye ndevāco se, din ye che ndoyahn daya se. ⁴⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, nde hua cotahno ne ndete che hua ndihchero ne vederihno.

⁴⁹ Ate rahn se ri se ihyan:

—Co din favor, ne cuhn vo nduco ne, te adeche coh dayá.

⁵⁰ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Co ndaconen conahn, te sahn daye ne, a ndoyahn se.

Chitahno se che rahn ye, ne conahn se. ⁵¹ Ura che a ntā nino se ndevāco se ne, chahn ama o mozo yahn se chēdi yune se sahn, ne rahn se ri se sahn:

—Sahn dihn yahn ne, a ndoyahn se.

⁵² Tumerune se sahn chahn deh ura canan chihnde dihn yahn daya se. Ndahconan sahn chahn yahn se:

—Ico, nan rahco ama a chino, chavi ihno che netah sahn.

⁵³ Tuhme ntā tin sahn ndinan me che a ura min rahn Dihvo vo nduco se che a ndoyahn daya se, ne chemin che chitahno se ihyan nduco nducoyaça ihyan yahn se.

⁵⁴ Nduco chemin chi o yune che din Dihvo vo vederihno estado yahn Galilea.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che ndoyahn ama sahn che ndi cheche se ama cuan nan che duche Betesda

¹ Cuahn che quenan ca Dihvo vo estado yahn Galilea ne, quenun ama vihco yahn ihyan nación yahn Israel min yan Jerusalén, ne cuahn Dihvo vo vihco me. ² Ama chendevah yahn chete che ndacoriya yan min ne, duche Chendevah yahn Itecuche. Nino chendevah min ne, va ama tanque nune che duche Betesda, che devāco hebreo. Chihto tanque me ne, chendiho uhn corredo, ³ ne min chenun ama yahn ihyan che ve nan ye man, ihyan che neneva doh cañ ye sahn, ihyan che ndi cheche ye man, chenani rino ye ura che nuhn nune me. ⁴ Yahn quenun riya ama ángel, rendahchetahn ye nune me, ne ihyan che conun condā ye van nune me ura che cuihno ndahchetahn ne, ndoyahn ye, adecodehno che ndi yahn ye. ⁵ Min quendite ama sahn che a ri ndico ntiyhon ino nduyo che ndi cheche se. ⁶ Ndā Dihvo vo min, ne ndihchero ye sahn. Checadino ye che a rahn cuahn ndi cheche se, ne tumerune ye sahn:

—¿A nehn che ndoyehn ne?

⁷ Ndaconan se yahn ye:

—Tācā hua. Nahn che ndoyahn, ate metah duh ihyan che quenda ye u van nune ura che nuhn. Queri ama yune che redin fuerza, nahn condā van nune ne, tama ca ihyan rechuhn ye u, rendā ye.

⁸ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuenequen, condo tah yundo yehn, ne cuique.

⁹ A ndetahno ndoyahn sahn min, ndo tah se yundo yahn se, ne canan rica se. Ro min ne, ama ro che rahtetuhno ihyan, ¹⁰ ne ama o sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel ne, rahn se ri se sahn che ndoyahn me:

—Man ne, ro che rahtetuhno vo. Hua redin yahn che din ntiyon, quenohn yundo yehn.

¹¹ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—Hua te, a man ihyan che din ye che ndoyahn, chihquentiyon ye che quenuhn yundo yahn, ne cacá.

¹² Tuhme tumerune sahn chahn sahn:

—¿Duh ihyan min che chihquentiyon ye che quenohn yundo yehn, caque ne?

¹³ Ate sahn min ne, nde hua devano se che a Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn se, te ama yahn ihyan chenun ye min, ne ndetahno chenda ye van ihyan, cheh nan se ihyan. ¹⁴ Adiva ne, ndihchero Dihvo vo sahn, quenun se chete yaco, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuihcoven che cahmá có di. Man che a ndoyehn ne, ametah ndaconen condihque nunde cava che hua cotah tama cah dí, din che tahque chuhrihn.

¹⁵ Tuhme chahn sahn min, chengo se sahn ndinan chahn che a Dihvo vo che din ye che ndoyahn se. ¹⁶ Nducote a ro che rahtetuhno ihyan redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che din tan sahn chahn nduco ye, nahn cahno se ihyan.

¹⁷ Ama yune ne, rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Chidá ne, cuahn dama redin ye che ndah cava ihyan, ne u ne, riquendi yune yahn ye.

¹⁸ Che tihca rahn ye ne, nde tahque chi tan sahn ndinan chahn, nahn cahno se ihyan, te cuahn che rahn ye te a Dendiohs che Chida ye ne, rahco se te duche rino ye ihyan, nahn co ye dama nduhca ihyan min. Avane ne, nducote redin Dihvo vo che rendoyahn ihyan cah, andahre ro che rahtetuhno ihyan ne, rahco se te rahcotahn ye che rihquentiyon ley nduhca che rahtetuhno ihyan.

Vederihquentiyon che quenana cuma Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Cuaco rahn rí nchuhn te hua co dín nde ama nan ntiyon che ndiyu ntiyon yahn Chidá. Nducuahn che redin ye ne, namin redín. ²⁰ Chidá ne, yahino ye u, ne man ye nduco ye u redin ye nducuahn vederihno. Nde va ca vederihno che tahque rahte che din ye, ne ama cahno ino nchuhn.

²¹ Cuahn che man nahn ne, nde ndedetuhché tenahn, nduhca che redin Chidá. ²² Chidá ne, ndahco ye vederihquentiyon yahn ye tah, cava che techecadé yahn nducoyaca ihyan, ²³ te nahn ye che ndeva ihyan yavenan nduhca che rendeva ihyan yavenan ye. Ihyan che hua rendeva ye yavenan ne, namin hua rendeva ye yavenan Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²⁴ Cuaco rahn rí nchuhn te ihyan che rihcovan ye ndudo yahn, ne ritahno ye ihyan min che dechuh ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, hua conda ye, te ndevahn ye. ²⁵ Cuaco rahn rí nchuhn te nducoyaca ihyan nunde ne, anduhneca ndete che a ndih ye nan Dendiohs. Man ne, a nda ro che cahnevan ye ndudo yahn, ne nducoyaca ye che cotahno ye ne, ndevahn ye. ²⁶ Tihca, te Chidá ne, quenana cuma ye vederihquentiyon cava che ndedevahn ye ihyan iyeahnse, ne ndahco ye vederihquentiyon min tah. ²⁷ Namin ndahco ye vederihquentiyon tah cava che techecadé yahn ihyan iyeahnse, te a u che rinduco nducoyaca ihyan. ²⁸ Hua cahno ino nchuhn che tihca rahn, te nda ro che, nducoyaca tenahn ne, cahnevan ye ndudo

yáhn, ²⁹ ne ntuche ye. Ihyan che ndah din ye chahtenan ye iyehñse ne, cuahtenan ye vahchetero, ne ihyan che hua ndah din ye ne, co ye castigo.

Nduhçá che a ndero ndi vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

³⁰ 'Che tin demán ne, hua co dín nde ama nan dehtenduh. Retecheçadé nduhçá che rihquentiyon Dendiohs Chida u, ne nducuahn che retecheçadé ne, numa cuaço, te a ndudo yahn ihyan min ndiyu ndudo yahn mán. ³¹ Cuahn che rendonán vederihquentiyon che quenan cumá ne, nde hua richihve che renté, che rahco nchuhn. ³² Ate che rendonan Dendiohs vederihquentiyon yáhn ne, a ndero ndi che cuaço, te ihyan min ne, cuaço nducuahn che rahñ ye. ³³ Nchuhn ne, tahve ne sahn che tumerune se Juán, ne ndudo che ndahconan ye yahn ne yahn vederihquentiyon che quenan cumá ne, cuaço. ³⁴ U ne, hua rendotenan che ihyan iyehñse çahma nan ye u, ate ntihyon yán ndudo che ndahconan ye yahn ne, çava che cotahno ne u, ne ndevahn ne. ³⁵ Juán ne, nduhçá ama yahn che din che chi ro dave nan ne neve ro, te chicuahn ye nchuhn yahn vederihquentiyon yáhn, ne quenan ino ne. ³⁶ Ate vederihno che redín ne, tahque rihco ro che quenan cumá vederihquentiyon che co ndudo che rahñ Juán yáhn, te çava chemin ne, a ndero ndi che a Dendiohs Chida dechuh ye u. ³⁷ Namin, andahre hua nihnevan nchuhn ndudo yahn Dendiohs Chida, nde hua ntihche ne ihyan, ate rihco ro ye van nchuhn, che man ye dechuh ye u. ³⁸ Me nchuhn ne, racondah vedame ne ndudo yahn ye, te hua ritahno ne u che man ye dechuh ye. ³⁹ Rendihchenan ne Ndudo yahn ye nduco cudado, te rahco ne te ndudo min din che ndevahn ne, ne cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Ate nde hua retumacadino ne che a nan Ndudo min ndirun yahn vederihquentiyon yáhn. ⁴⁰ Hua nahn cotahno ne u çava che ndevahn ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ 'U ne, hua rendotenán che ndeva nchuhn yavenán. ⁴² Avane ne, a rendihché nduhchan ihyan nchuhn, ne a devanó che hua yahino ne Dendiohs. ⁴³ U ne, man Chidá dechuh ye u, ne nchuhn ne, racondah vedame ne u. Ate ndete che ndá tama sahn che ricuahn se vededevano yahn man se ne, sahn min che cuaço nevahnecon ne sahn. ⁴⁴ ¿Taçá co cotahno nchuhn Dendiohs?, te ndotenan che nuhn ino ne dinahn ne, çava che co yeno ye nduco ne ne, renan ino ne rendeva ama tama ne yavenan vih. ⁴⁵ Ndiy u che çahco ró nunde yahn nchuhn nan Chidá, te a ley che dirun Moisés, che ama ndichahtino nchuhn ne, a chemin che renuhnde nunde yahn ne. ⁴⁶ Ndete che ritahno nchuhn che dirun Moisés ne, namin cotahno ne u, te ihyan min dirun ye yahn vederihquentiyon yáhn. ⁴⁷ Ate nducote hua ritahno ne ndudo che dirun ye ne, chemin che nde hua co cotahno ne ndudo yáhn.

6

Çah Dihvo vo Jesucristo cheh nchuh ca uhn mil ihyan

¹ Chihno min ne, cuahn Dihvo vo tama lado viche yahn vine yahn Galilea, nan che duche Tiberias. ² Nducote rendihchero ihyan vederihno che redin ye che rendoyahn ihyan cah ne, chemin che ama yahn ihyan cuahn ye nduco ye. ³ Cuahn che ndá Dihvo vo min ne, cocha ye ama tingüete chihnde ye nduco ihyan apóstol yahn ye. ⁴ Ro min ne, a ndá nino vihco ro yudo yahn ihyan nación yahn Israel. ⁵ Cuahn che ndihchero Dihvo vo che ama yahn ihyan ndá ye chidama ye min ne, tumerune ye Felipe:

—¿Ti cuhn vo cua vo che cheh nducoyaça ihyan sih ne?

⁶ Dihvo vo ne, a derahn ye tihca che nahn cadino ye deh cahma Felipe, te man ye ne, a devano ye taca din ye che cahcacheh ye ihyan chahn.

⁷ Ndahconan Felipe yahn ye:

—Andahre o ciento tume diyahngua quenda vo che cua vo pan ne, nde hua tuno cava che ndaca tahsihn, cheh queri ama ihyan sih.

⁸ Tuhme tama ihyan apóstol, ihyan min che duche ye Andrés, dihno Simón Pedro ne, rahn ye ri ye Dihvo vo:

⁹ —Muhn quenun ama sahn dihn che nda se uhn pan che ndindah nduco cebada man, o yahca man. Ate rahcó che dehra cochihve chemin cava ihyan sih, te ama yahn ri ye.

¹⁰ Rahn Dihvo vo:

—Cahma nchuhn co ne nducoyaca ihyan sih che cuahte ye.

Amā va chano cahya min, ne chahte ihyan chahn nan chano me. Che deman ihyan chahn ne, ri tenduh uhn mil ye. ¹¹ Tuhme chetah Dihvo vo pan me, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Chihno min ne, cah ye ihyan apóstol yahn ye cava che cah ye cheh nducoyaca ihyan. Namin chetah ye yahca me. Atihnocā din ye, ne cheh nducoyaca ihyan nde nan che chito ihyan. ¹² Cuahn che a chenā cheh ihyan ne, rahn Dihvo vo ri ye ihyan apóstol:

—Cuendeahn nchuhn nducuahh che ngava cava che hua cora.

¹³ Ndeyahn ihyan chahn nducuahh, ne chito ndichio cuahte cheyahn pan me che ngava. ¹⁴ Nducote ndihchero ihyan vederihno min che din Dihvo ne, rahn ye:

—Cuaco niyon te ihyan cuh, ihyan profeta che a va cade che chi ye iyehhse.

¹⁵ Checardino Dihvo vo che nahn quenda ihyan chahn ihyan nduco fuerza, cava che co ye rey yahn ye, ne chemin che ndiquendāh ye van ye, cuahn ye deman ye tama tingüete yaco.

Dihvo vo Jesucristo ne, rica ye nan nune vine

¹⁶ Cuahn che a chi dah ne, cuenechahn ihyan apóstol chahn cuahn chihto vine me. ¹⁷ Chahtenun ye chete ama barco che va min, ne cuahn ye tama lado viche me, cuahn yan Capernaum. A man, ne Dihvo vo ne, a hua renta ye. ¹⁸ Ura min ne, canan rano yuhne tan, ne ama rendedecuan nune vine me. ¹⁹ A cuahn ihyan chahn nduco barco me tenduh an mil metro, cuahn che ndihchero ye Dihvo vo, che a nda nino ye, rica ye nan nune vine me, ne ama dihya ye chi. ²⁰ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che ntá. ¡Condi nchuhn dihya ne co!

²¹ Chenda Dihvo vo chete barco me, ne ama yeno ihyan chahn, netumane-cun ye ihyan. Nduco venchahte no nda barco me nan che cuahn ye.

Chinuhn ihyan Dihvo vo Jesucristo

²² Me ihyan che chahtenan ye tama lado viche yahn vine me ne, tumacardino ye chi dave tama ro me, che ihyan apóstol chahn ne, chahtenun ye chete ama ndiyahn ra barco che va min, cuahn ye, ne Dihvo vo ne, hua cuahn ye nduco vih. ²³ Numanahn che chenā ye min ne, nda neve barco che chica yan Tiberias, ne chan chihto vine, nino nan che cheh ye pan che cah Dihvo vo a ama ro me. ²⁴ Nducote ndihchero ihyan chahn che ametah Dihvo vo min, nde huane ihyan apóstol yahn ye ne, chahtenun ye chete barco chahn, cuahn ye yan Capernaum, quenuhn ye ihyan.

²⁵ Cuahn che a tuhe ihyan chahn vine me, nda ye nan che quenun Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahh, ¿deh ura nda ne muhn ne?

²⁶ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuaco rahn rí nchuhn te rinuhn ne u, yahn che chihcachéh nchuhn nde nan che chito nchuhn, ndiyu yahn che chenahn ne yahn vederihno che dín.

²⁷ Hua cuahcoran nchuhn deman yahn dehtenduh che reh ne, te chemin ne, rihno. Tahque ndah ne ne, codinun ino ne, cuihcovan ne ndudo yahn, cava che ndevahn ne, ne cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Ndudo yahn ne, anduhneca ama comida che ngu cuahn dama yahn ne. Tihca, te u che rinducó nducoyaca ihyan ne, ndahco Dendiohs Chida vederihquentiyon táh, cava che ndedevahn nchuhn.

²⁸ Tuhme tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿A va vederihquentiyon yahn Dendiohs che va che dinahn nuhn ne?

²⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Che nahn Dendiohs ne, che cotahno nchuhn u che man ye dechuh ye.

³⁰ Ndaconan tumerune ihyan chahn Dihvo vo:

—¿Deh vederihno co din ne, ndihchero nuhn, cava che cotahno nuhn ndih ne? ¿Deh ntiyon nda ne ne? ³¹ Ihyan ndico yahn nuhn ne, cheh ye pan che duche maná, min yahn nan che metah duhva nduhca che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cah Dendiohs pan che chica vahchetero, cheh ye.”

³² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Cuaco rahn rí nchuhn: Pan che chica vahchetero ne, ndiyu Moisés che cah ye ihyan, te a Chidá. Namin rete ye nchuhn tama nan pan che tahque ndah che chica vahchetero. ³³ Pan min che cah Dendiohs ne, chica vahchetero, ne nduco chemin rendevahn ihyan iyehnse.

³⁴ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Te ne pan che rahn ne me nuhn ro ro.

³⁵ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A u che anduhneca pan cava ihyan che ritahno ye u, te rendedevahn ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero. Che reh ihyan man, che rih ye man ne, hua retumanan ihyan cuahn dama. Ate vedeyahino yahn cava ihyan che ritahno ye u, ne hua nda ro che cuihno. ³⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne u, andahre rendihchero ne u, nduhca che a rahn rí nchuhn. ³⁷ Nducoyaca ihyan che retendahnun Chidá cava che cotahno ye u ne, ritahno ye u, ne hua racondah vedamé ihyan. ³⁸ Tihca, te u ne, chica vahchetero, dechuh Chidá u, cava che dinahn che nahn ye, ndiyu che nahn man. ³⁹ Chidá ne, dechuh ye u, ne nahn ye che ndedevahn nducoyaca ihyan che man ye tendahnun ye cava che cotahno ye u. Namin nahn ye che ndedetuhché ihyan chahn ro che cuihno iyehnse. ⁴⁰ Chidá ne, nahn ye che nducoyaca ihyan che ndihchero ye u che Daya ye, ne cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehnse, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁴¹ Nducote rahn Dihvo vo yahn man ye, che anduhneca pan che chica vahchetero cava ihyan iyehnse ne, chemin che ndahchenan sahn ndinan yahn nación yahn Israel chahn ihyan, ⁴² ne rente se van man se nduco vih:

—Ihyan tih che Jesús, che daya José me. Uvo ne, a rendihcho vo chida ye man, chaco ye man, ¿me dehco che rahn ye che vahchetero chica ye?

⁴³ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Hua ndahchenan nchuhn u. ⁴⁴ Cuedevano ne te nde ama ihyan hua co cotahno ye u, ndete che hua man Chidá tendahnun ye ihyan. Nducoyaca ihyan che cotahno ye u ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehnse. ⁴⁵ Nan libro che dirun ihyan profeta ne, tuhca rahn: “Dendiohs ne, din ye che

conahn nducoyaca ihyan.” Chemin che nducoyaca ihyan che redinahn ye yahn Dendiohs Chida ne, ritahno ye u.

⁴⁶ Nde ama ihyan iyehñse ne, hua ntihche ye Dendiohs Chida. Atenañ u che rendihché ihyan. ⁴⁷ Cuāco ráhn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁸ U ne, anduhñeca pan çava ihyan iyehñse, te rendedeváhn ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁹ Ihyan ndico yahn nchuhn ne, cheh ye pan che duche maná min yahn nan che metah duhva, ate pan min ne, metah vederihquentiyon yahn çava che ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero. ⁵⁰⁻⁵¹ Ate ihyan che cheh ye pan che chica vahchetero ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Pan min ne, redin che rendevahn ihyan. Adecoduhno ihyan che cheh ye ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Che ráhn yahn pan min ne, ráhn yahn man, te va che çahco mendáhn u cóh, çava che ndedeváhn ihyan iyehñse.

⁵² Tuhme ama ndeh rente sahn ndinan chahn van man se nduco vih, ne rañh se:

—¿Taca che ráhn ihyan tih che covahn ye pan, çava che chuh vo ihyan?

⁵³ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuāco ráhn rí nchuhn te, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, çava che ndevahn ne ne, va che cotahno ne u man, cochahtino ne yun yáhn che cora man. ⁵⁴ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino ye yun yáhn che cora ne, ndedetuhché ihyan ro che cuihno iyehñse, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁵⁵ Tihça, te çava che co ndevahn ihyan ne, va che çahco mendáhn u, cora yun yáhn çava ye. ⁵⁶ Ihyan che cotahno ye u, ne cochahtino yun yáhn che corá ne, conduco ye u, ne dín cuđado ihyan. ⁵⁷ Dendiohs Chida ne, hua nda ro che cuihno ye. A ihyan min che dechuh ye u, ne vedeyeno yáhn ne, che richahtinó ihyan. Me ihyan che richahtino ye u ne, ndedeváhn ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ⁵⁸ U ne, anduhñca pan che chica vahchetero, çava ihyan iyehñse. Pan che duche maná, che cheh ihyan ndico yahn nchuhn ne, metah vederihquentiyon yahn çava che ndevahn ihyan, cuahtenan ye vahchetero. Ate ihyan che cochahtino ye u ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁵⁹ Chete yaco, min van Capernaum, che tihça chicuahn Dihvo vo sahn chahn.

⁶⁰ Chihno chicuahn Dihvo vo ndudo min ne, nde ihyan che rinducó ye ihyan ne, ama yahn ye rañh ye:

Ndudo che tihça ricuahn ye ne, ama vahche. Nde ama ihyan hua co nevahñecun ye.

⁶¹ Checadino Dihvo vo che hua chahtenan ino ihyan chahn ndudo che chicuahn ye, ne rañh ye ri ye ihyan:

—Nducote hua chahtenan ino nchuhn ndudo che tihça ricuáhn ne, ⁶² nde tahque hua cuahtenan ino ne ndete che ndihchero ne u che rinducó nducoyaca ihyan, che náhn vahchetero nan che chicá. ⁶³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ihyan. U ne, çahco mendáhn u cóh, nedihvé nunde yahn ihyan iyehñse, ate a Vaco Ndah yahn Dendiohs che redin che rendevahn ye. Ndudo che renté nduco nchuhn ne, renté numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, çava che ndevahn ne. ⁶⁴ Ate hua nducoyaca nchuhn ritahno ne.

Tihça ráhn Dihvo vo, te a devano ye nde ro menañ, duhtenduh ihyan che hua ritahno ye ihyan man, sahn che va che ndihcue ndeh se ihyan man.

⁶⁵ Namin rañh ye:

—Ráhn rí nchuhn te ihyan che man Chidá tendahnun ye ihyan ne, atenan ihyan chahn che co cotahno ye u.

⁶⁶ Ama yahn ihyan che chinduco ye Dihvo vo ro menan ne, chihcoman ye ihyan nde ro min, ametah chinduco ye ihyan. ⁶⁷ Tuhme tumerune Dihvo vo nduh che ndichio ihyan apóstol yahn ye:

—Namin nchuhn ne, ¿a nahn cahcoman ne u ne?

⁶⁸ Ndahconan Simón Pedro, ne rahn ye:

—Dihve nuhn, metah nde tama ihyan che cochahtino nuhn cava che ndevahn nuhn, atenan ndih. Ndudo che ricuahn ne ne, retihyon yune ihyan che ndevahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁶⁹ Nuhn ne, a ritahno nuhn ndih, ne a devano cuaco nuhn te ndih che Daya Dendiohs, che hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn ye man, ndih, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse man.

⁷⁰ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A devano nchuhn che a man tendahnun nduh che ndichio ne, ate nde nduco nduh ne, rihquentiyon chundah ama cha nchuhn.

⁷¹ Che tihca rahn Dihvo vo ne, rahn ye yahn daya Simón, sahn min che duche se Judas Iscariote, te sahn min va che ndihcue ndeh se ihyan, andahre nduco se ndi cuande se van ihyan apóstol chahn.

7

Dihno Dihvo vo Jesucristo ne, hua ritahno ye ihyan

¹ Quendi Dihvo vo quechica ye estado yahn Galilea. Hua nahn conan ye estado yahn Judea, te sahn ndinan yahn nación yahn Israel che vate se min ne, nahn cahno se ihyan. ² Ro min ne, a nda nino vihco yahn vah cue che redin ihyan nación yahn Israel. ³ Tuhme rahn dihno Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuique muhn, cuehn yan Jerusalén cava che namin ihyan che vate ye min, che ritahno ye di ne, ndihchero ye vederihno che redin. ⁴ Tihca, te cuahn che nahn vo che cadino ihyan yahn ntiyon che redin vo ne, va che cahco ro vo. Chemin che tahque ndah, cuehn min, din vederihno nan che tahque yahn ihyan rendo dama ye.

⁵ Tihca rahn dihno ye, te nde ihyan chahn ne, hua ritahno ye ihyan.

⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Metah nda ura che cahn, ate nchuhn ne, adecodehno ura che nahn ne, co cahñ ne. ⁷ Nchuhn ne, hua tan ihyan nunde nduco ne, ate u che cuaco ne, tan ye nducó, te renevih nunde yahn ye vaconan ye. ⁸ Cuahn nchuhn vihco. U ne, hua cahn meniyon, te metah nda ura che cahn.

Chahn Dihvo vo Jesucristo vihco yahn vah cue

⁹⁻¹⁰ Chihno min ne, quenan ca Dihvo vo estado yahn Galilea, ne cuahn dihno ye. Adiva ne, cuahn che a chihno cuahn nducoyaca ihyan vihco me ne, tuhme cuahn ye deman ye. ¹¹ Sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, rinuhn ndudo se ti quenan Dihvo vo. ¹² Ama yahn ihyan ne, rente ye yahn Dihvo vo. Nahn ye ne, rahn ye: “Ihyan min ne, ndah ihyan ye.” Ate nahn ye ne, rahn ye: “Hua ndah ihyan ye, te rihñcheh ye ihyan.”

¹³ Nducoyaca ihyan ne, cuahn ndeh rente ye yahn Dihvo vo, yahn che vah che cadino sahn ndinan yahn nación yahn Israel. ¹⁴ Cuahn che a mendahn vihco me ne, chenda Dihvo vo chete yaco, canan ricuahn ye ihyan. ¹⁵ Me sahn ndinan chahn ne, ama rahn ino se che ama ndahca ricuahn ye, ne rahn se:

—¿Ti chehua ihyan tih che tihcā ricuahñ ye?, te hua nahn ye escuela che rahn ihyan ricuahñ.

¹⁶ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Che ricuahñ ne, ndiyu che cuande yahn man, te che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u. ¹⁷ Ihyan che nahn dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs ne, conahn ye te che ricuahñ ne, che cuande yahn Dendiohs, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu che cuande yahn man. ¹⁸ Ihyan che ricuahñ ye vededevano yahn man ye ne, che nahn ye ne, che ndeva ihyan yavenan ye. Ate ihyan che ricuahñ ye cava che quendañ yavenan ihyan che dechuh ye ihyan ne, ricuahñ ye numa cuaco.

¹⁹ Moisés ne, dirun ye ley, chihco ye yahn nchuhn, ate nde ama ne hua redinahn ne. Tahque ndah ne ne, nahn cahno ne u.

²⁰ Ndahconan ihyan chenahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Co quenun vaco chihnga ndih, ne chemin che tihcā rahn ne. ¿Duh nahn cahno ndih?

²¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Yahn ama vederihno che din ro che rahtetuhno ihyan ne, ama rahn ino nducoyaca nchuhn. ²² Moisés ne, dirun ye yahn ley che renan seña nchuhn, nduhca che chihquentiyon Dendiohs ihyan ndico yahn ye. Chemin che raconahn ne seña checahya, andahre ro che rahtetuhno ihyan. ²³ Nducote raconahn ne seña checahya, andahre ro che rahtetuhno ihyan cava che hua cuahcotahn ne yahn ley min ne, ¿me dehco che ri tan ne nducó, yahn che ro che rahtetuhno ihyan din che ndoyahn ama sahn che rechuhrihñ se? ²⁴ Ndotenan che ndahchenan nchuhn ne, cuendedecadino ndah ne, ne tumacadino ne che ndahca redin.

²⁵ Ama o ihyan che vate ye yan min che a devano ye che nahn cahno se Dihvo vo ne, retumerune vih ye:

—¿A ndiyu ihyan tih che rinuhn se ihyan, che nahn cahno se ihyan ne?

²⁶ Man ne, nga ye, quenun ye tan ricuahñ ye, ne hua duhva retumacah ihyan, cava che co ye preso. A din ndete che, a nduco ihyan ndinan yuhn vo, ritahno ye che ihyan tih, che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse. ²⁷ Ate ndiyu ihyan tih chemin, te uvo ne, a devano vo ti chica ye. Cuahn che nda ihyan min ne, nde ama ihyan hua co devano ye ticuahn quendañ ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ye ti chica ye

²⁸ Dihvo vo ne, chihnevan ye che tihcā rente ihyan chahn. Tuhme ama dito rahn ye:

—Nchuhn ne, rahn ne che a rendihche ne u man, a devano ne ti chicá man, ate ndere rahn ne chemin. Ndiyu che cuande yahn man che cochí, te cochí che cuande yahn Chidá, ihyan min che quenan cuma ye vederihquentiyon che ama chahte, ihyan min che nde hua rendihche ne ihyan. ²⁹ U ne, a rendihché ihyan, te a nan ye quenán, ne a man ye dechuh ye u.

³⁰ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihcā rahn ye ne, nahn din se preso ihyan, ate nde ama se, hua chihquino se din se preso ihyan, te ro min ne, metah nda ro yahn ye che cahno se ihyan. ³¹ Van ihyan chahn ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan, ne rahn ye:

—A ihyan cuh che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse, te ¿a chi tama ye che tahque din ca ye vederihno che co ihyan cuh?

Sahn fariseo ne, dechuh se policia cava che din se preso Dihvo vo Jesucristo

³² Checadino sahn fariseo che rendonan ihyan yan Dihvo vo. Chemin che nte cade se nduco chidocuyan ndinan, ne dechuh se policia yahn yaco, ngua se ihyan, co ye preso. ³³ Cuahn che nda se ne, rahn Dihvo vo:

—Conan ca te neve ro nduco nchuhn, tuhme nahn nan Ihyan che dechuh ye u. ³⁴ Nda ro min ne, nuhn nchuhn u, ate hua ntaca ne u, te hua co cahñ ne nan che conan.

³⁵ Tuhme rente sahn chahn van man se nduco vih, ne rahn se:

—¿Ti ra conan ihyan tih che rahn ye che hua ntaca vo ihyan? ¿A ndihco ye che cahñ ye van ihyan naciòn yuhn vo che chenán ye naciòn chenahn? ¿A min conan ye, cacuahn ye ihyan naciòn chenahn chahn? ³⁶ ¿Deh conahn che tihca rahn ye che nuhn vo ihyan, ne hua ntaca vo ihyan, te hua co cuhn vo nan che conan ye?

Rahn Dihvo vo Jesucristo te ihyan che ritahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan

³⁷ Ro vihco chahte me ne, chandi Dihvo vo nan nducoyaca ihyan, ne cahndudo ye:

—Adecoduhno ihyan che yaca ye ne, chi ye nan, cahñ nune, cuh ye.

³⁸ Nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ihyan che cotahno ye u ne, cuahtenan cuma ye vederihquentiyon, anduhneca ama nune che hua retihnan.

³⁹ Che tihca rahn Dihvo vo ne, cah ye, checadino ihyan, che ihyan che cotahno ye ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ro min ne, ametah co Vaco Ndah yahn Dendiohs, te metah nahn Dihvo vo vahchetero.

Ihyan ne, hua ra vih ndudo ye cava Dihvo vo Jesucristo

⁴⁰ Cuahn che a chihno cah cuande Dihvo vo ihyan ne, nahn ihyan ne, rahn ye:

—Cuaco niyon che ihyan tih, ihyan profeta che a va cade che chi ye.

⁴¹ Nahn ye ne, rahn ye:

—Ihyan tih ne, a man ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse.

Ate nahn ihyan ne, rahn ye:

—Hua cuaco chemin, te ihyan min che a va cade che chi ye ne, ndiyu estado yahn Galilea quendañ ye, ⁴² te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan min ne, nan ndata yahn rey David quendañ ye man, cuhndeyan ye yan Belén, yan vaco David man.

⁴³ Tihca chi che a vih rahn ama, a vih rahn tama ihyan chahn, yahn Dihvo vo. ⁴⁴ Van ihyan chahn ne, chenun ama o se che nahn din se preso Dihvo vo, ate hua chihquino se.

Sahn ndinan yahn ihyan naciòn yahn Israel ne, hua chitahno se Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵ Sahn policia chahn ne, ndaconan se nan che chenun sahn fariseo man, chidocuyan ndinan man. Tuhme rahn se ri se sahn policia chahn:

—¿Dehco che hua quenda nchuhn ihyan min?

⁴⁶ Ndahconan sahn policia chahn, ne rahn se:

—Hua quenda nuhn ihyan, te nde ama yune hua nihnevan nuhn che ricuahn ihyan nduhca che ricuahn ihyan min.

⁴⁷ Rahn sahn fariseo chahn ri se sahn:

—Namin nchuhn ne, co a cah yune ne che chihnechey ye nchuhn.

⁴⁸ Cuedevano ne, te nde ama nuhn, hua ritahno nuhn ihyan min. ⁴⁹ Sahn yan sih ne, hua devano se ley che dirun Moisés, ne chemin che ndinda se.

⁵⁰ Van sahn ndinan chahn ne, ndi cuande ama ihyan fariseo che duche ye Nicodemo. A ihyan min che chahn ye ama vino, chendihchero ye Dihvo vo. Ihyan min ne, rahn ye ri ye combiero yahn ye:

⁵¹ —Ley che riquendi vo ne, rihquentiyon che hua co cahmo vo che a ndinda ama ihyan numanahn che metah cadino cuaco vo deh nunde yahn ye va.

⁵² Ndaconan se yahn Nicodemo, ne rahn se:

—¿A namin nduco di chique estado yahn Galilea? Condihchenen nan Ndudo yahn Dendiohs, ne cadine te nde ama ihyan profeta hua quendaḥ ye min.

⁵³ Chihno min ne, conahn queri ama se ndevaco se.

8

Ama tahn che ndere quechica te

¹ Chihno chicuahn Dihvo vo ihyan chahn ne, cuahn ye Cuete Olivo. ² Chi dave tama ro me ne, nda tun ye, ne chenda ye chete yaco. Ndo dama nducoyaca ihyan nan ye, ne chihnde ye, ndevanan ricuahn ye ihyan chahn. ³ Tuhme nda sahn devano ley che dirun Moisés man, sahn fariseo man, nda se ama tahn ndahta che va inchahn te, che ntaca ihyan tahn, ura che quendite te nduco chihyo te. Chihno se tahn mendahn, ⁴ ne rahn se ri se Dihvo vo:

—Ihyan Ricuahn, tahn tih ne, ntaca ihyan tahn, ura che quendite te nduco chihyo te. ⁵ Nan ley che dirun Moisés ne, rihquentiyon che cahno nuhn tahn che tihchan sih, nduco tu. ¿Me ndih, deh rahn ne ne?

⁶ Tihca rahn sahn chahn, te retumarande se Dihvo vo, renuhn ino se taca co caça nunde se yahn ye. Ate Dihvo vo ne, nde hua tumacaḥ ye yahn se, ne canan dirun ye ndiyahn, nduco ndutitah ye. ⁷ Quendi se retumarune se ihyan. Nan menan ne, ndevandi cuaco ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Adecochano nchuhn che metah nunde yahn ne ne, caḥ ne tu tahn.

⁸ Chihno rahn ye ne, ndaconan ndondih ye, ne quendi ye redirun ye ndiyahn. ⁹ Chi cuihnan sahn chahn che tihca rahn ye ri ye sahn, te a devano se te chendihco se nunde, ne canan ndiquendaḥ vah ca ama ca ama se, conahn se, menan vihca sahn che tahque ndico chahn. Cuahn che a chihno conahn se ne, a deman tahn ndahta me, nti te min. ¹⁰ Tuhme ndevandi cuaco Dihvo vo, ne tumerune ye tahn:

—¿Tiya sahn chahn che rih nunde se yehn ne? ¿A nde ama se hua quendi se rih nunde se yehn ne?

¹¹ Ndaconan te yahn ye, ne rahn te:

—Hua Dihvé, nde ama se.

Tuhme rahn ye ri ye tahn:

—U ne, nchahcó nunde yehn. Man ne, conahn. Ametah ndaconan ndere cochique condihque nunde.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan ye vahchetero

¹² Tama yune ne, ricuahn Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—U ne, anduhneca ama yahn che ri ro dave nan ihyan iyehnse. Chemin che ihyan che ritahno ye u ne, conahn ye ndudo yahn, ne ndedevahn ihyan, cuahtenan ye vahchetero.

¹³ Tuhme rahn sahn fariseo chahn ri se ihyan:

—Ndih ne, rendonan man ne ndih. Chemin ne, hua cochihve yahn ne.

¹⁴ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Ndudo che renté ne, cuáco, andahre rahn nchuhn che rendonan man u, te u ne, devano ti chicá man, ti náhn man. Ate nchuhn ne, hua devano ne ti chicá nde huane ti náhn. ¹⁵ Nchuhn ne, ra cuande ne ihyan nduhca costumbre yahn ne, rendaichenan ne ihyan. Ate u ne, hua rendaichenan nde ama ihyan. ¹⁶ Me cuahn che retעהcadé ne, retעהcadé numa cuáco, te retעהcadé dama nduco Chidá, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu demán. ¹⁷ Nan ley che rendihchenan nchuhn ne, rihquentiyon che, cuahn che va o testigo che ra vih ndudo yahn ye, rahn ye che cuáco ne, va che cotahno vo che rahn ye. ¹⁸ U ne, rahn ndudo cuáco yahn ntiyon yahn. Me Chidá che dechuh ye u ne, namin rahn ye yahn.

¹⁹ Tuhme tumerune sahn chahn ihyan, ne rahn se:

—¿Ti va chida ne ne?

Ndahconan ye yahn se, ne rahn ye:

—Nchuhn ne, hua renahn ne yahn vederihquentiyon che quenán cumá, nde hua rendihche ne Chidá. Nducote hua renahn ne yahn vederihquentiyon che quenán cumá ne, chemin che hua rendihche ne Chidá.

²⁰ Tihca chicuahn Dihvo vo chete yáco, nan che va yave yahn tume vedino. Ate nde ama sahn chahn, hua din se preso ihyan, yahn che metah nda ura che ndihco cade Dendiohs.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn tun ye che nahn ye vahchetero

²¹ Ndaconan rahn Dihvo vo tama yune nduco ihyan tuhca:

—U ne, náhn, ne nchuhn ne, nuhn ne u, ate hua ntaca ne u. Conda ne, din nunde yahn ne, te nan che náhn ne, hua co nda ne.

²² Tuhme rahn sahn ndinan chahn van man se nduco vih:

—¿A cahno man ihyan tih ihyan, che tihca rahn ye che nan che cahno ye ne, hua co nda vo ne?

²³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Nchuhn ne, ihyan iyehense nchuhn. Ate u ne, vahchetero chicá.

²⁴ Chemin che rahn ri nchuhn che conda ne, din nunde yahn ne. Tihca, te ndete che hua cotahno ne che u, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense ne, conda ne, din nunde yahn ne.

²⁵ Tuhme tumerune sahn chahn ihyan:

—¿Duh ndih ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—A rahn ri nchuhn nde a rahn me. ²⁶ Ama ndeh nan dehtenduh va che có nchuhn man, nevih nunde yahn ne vaconan ne man. Ihyan che dechuh ye u ne, riquendah cuáco che rahn ye. Me u ne, a ndudo yahn ye che ricuahn ihyan iyehense.

²⁷ Ate sahn chahn ne, hua chenahn se che a yahn Dendiohs Chida che tihca rahn ye. ²⁸ Chemin che rahn ye ri ye sahn:

—Cuahn che cuaconahn yah nchuhn u che rinducó nducoyaca ihyan ne, tuhme tumacadino ne yahn vederihquentiyon che quenán cumá. Namin tumacadino ne che hua ricuahn che cuande yahn man, te ricuahn ndudo che a man Chidá te cuande ye u. ²⁹ Tihca, te Chidá ne, dechuh ye u, ne rinduco ye u. Hua rihcoman ye u, te cuahn dama redinahn nducuahn che renan ino ye.

³⁰ Cuahn che chihno rahn Dihvo vo nducuahn ndudo chemin chan ne, ama yahn ihyan chitahno ye ihyan.

³¹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndete che quendi nchuhn numa ino ne cotahno ne ndudo che ricuáhn nchuhn ne, tuhme che cuáco conduco ne u. ³² Aváne ne, conahn ne ndudo yáhn, ne ndo ne libre.

³³ Ndahconan ihyan chahn ne, ráhn ye ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, ndáta yáhn Abraham nuhn, ne nde ama yune hua ntihcue ihyan nuhn. ¿Me táca che ráhn ne che ndo nuhn libre ne?

³⁴ Ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuáco ráhn rí nchuhn te nducoyaca ihyan che vatechica ye vedeyeno yáhn man ye, rahtendiho ye nunde ne, anduhneca ndete che hua libre ye, te hua co cahcoman ye nunde yáhn ye. ³⁵ Nchuhn ne, nduhca sahn decahya yáhn ihyan che hua redin cuande ye van daya ye ne, tihchan nchuhn nan Dendiohs. Ate u ne, Daya ye u. ³⁶ Chemin che, cuahn che ndedeváhn ihyan ne, ametah deh che ndedecadino ye. ³⁷ A devano che ndáta yáhn Abraham nchuhn. Ate hua renevahnecon ne ndudo yáhn, ne chemin che nahn cahno ne u. ³⁸ U ne, ricuáhn nchuhn ndudo che rete cuande Chidá u, ne nchuhn ne, redin ne dehtenduh che nahn chida ne.

³⁹ Ndahconan ihyan chahn yáhn Dihvo vo, ne ráhn ye:

—Nuhn ne, Abraham che chida nuhn.

Ate ráhn ye ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin chida nchuhn Abraham, te hua riquendi ne yune yáhn ye. ⁴⁰ U ne, ráhn cuáco rí nchuhn ndudo che a man Dendiohs rete cuande ye u, ate nchuhn ne, nahn cahno ne u. Abraham ne, ndiyu chemin che din ye.

⁴¹ Nchuhn ne, cuahto redin chida ne, cuahto redin man ne.

Ráhn ihyan chahn ri ye Dihvo vo:

—Nuhn ne, Dendiohs che Chida nuhn.

⁴² Ráhn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—A ndere redin Chida nchuhn Dendiohs. Hua cuáco che ráhn ne, ne chemin che hua ri rendihche ne u. Ndiyu che cuande yáhn man che cochí, te a man Dendiohs dechuh ye u. ⁴³ Yáhn che hua renevahnecon nchuhn ndudo yáhn ne, chemin che hua renahn ne. ⁴⁴ Nchuhn ne, chundah che chida ne, sahn min che redinahn ne yáhn se. Sahn min ne, rihquentiyon se sahn rihno ihyan nde ro che chihnde iyehne. Cuahn dama rihneche se, te chemin che ntiyon yáhn se. ⁴⁵ U ne, ricuáhn ndudo cuáco, ate nducote ndi nino ne vederihneche ne, chemin che hua ritahno ne che ráhn. ⁴⁶ Nde ama nchuhn ne, hua co cahma ne che va nunde yáhn. Ndudo cuáco che ricuáhn, ne redin yáhn che cotahno ne. ⁴⁷ A ndero ndi ihyan che yáhn Dendiohs ihyan, te rihcovan ye Ndudo yáhn ye. Ate nchuhn ne, ndiyu yáhn Dendiohs nchuhn, ne chemin che hua nahn cahcovan ne Ndudo yáhn ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhndeyan Abraham

⁴⁸ Tuhme ráhn sahn ndinan chahn ri se Dihvo vo:

—Ráhn cuáco nuhn ri nuhn ndih che ndere ihyan ndih, nduhca ihyan nación yáhn Samaria man, quenun vaco chihnga ndih man.

⁴⁹ Ráhn Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—U ne, rendevá yavenan Chidá. Ate nchuhn ne, rendauchenan ne u, ne chemin che ndere ráhn ne che quenun vaco chihnga u. ⁵⁰ U ne, hua rendonan man u. Ate va Chidá che rendeva ye yavenan, ne ihyan min che retechecade ye. ⁵¹ Cuáco ráhn rí nchuhn te ihyan che rihcovan ye che ricuáhn ne, cuahtenan ye cuahn dama.

⁵² Tuhme ráhn se ri se Dihvo vo:

—Man ne, a devano cuáco nuhn che quenun vaco chihnga ndih, yáhn che tihca ráhn ne. Abraham man, nducoyaca ihyan profeta man ne, chih ye.

Me ndih ne, rahn ne te ihyan che cahcovan ye ndudo che ricuahn ne ne, cuahtenan ye cuahn dama. ⁵³ ¿A tahque rignonun chihve ndih che co chida nahn Abraham, che rahnco ne? Ihyan min man, nducoyaca ihyan profeta man ne, chih ye. ¿Duh ndih, che rahnco ne?

⁵⁴ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che rendonan man u ne, nde hua cochihve yahn. Chida, ihyan min che rahn nchuhn che Dendiohs yahn ne ne, a ihyan min che rendeva ye yavenan. ⁵⁵ U ne, rendihché ihyan, ate nchuhn ne, hua rendihche ne ihyan. Rendihché ihyan, ne redinahn che rihquentiyon ye. Cuaco che rahn, ndiyu nduhca nchuhn che ndere rahn ne che rendihche ne ihyan. ⁵⁶ Ihyan ndico yahn nchuhn, Abraham ne, ama chi yeno ye cuahn che checadino ye che va che chí iyehse, ne nde tahque chi yeno ye cuahn che a chinahn.

⁵⁷ Tuhme rahn se ri se Dihvo vo:

—Nde mare o raco ndiche nduyo metah co ndih, ¿taça che ndihchero ne Abraham?

⁵⁸ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Cuaco rahn rí nchuhn te u ne, a vá nde ro che metah cuhndeyan Abraham.

⁵⁹ Tuhme chetah sahn chahn tu, che cah se Dihvo vo. Ate cheh nan se ihyan, ne ndiquendañ ye chete yaco me. Chuh ye van nducoyaca se, cuahn ye.

9

Dihvo vo Jesucristo ne, din ye che chi ro nan ama sahn che ve nan se nde ro che chihndeyan se

¹ Ama ro ne, ndihchero Dihvo vo ama sahn che ve nan se nde ro che chihndeyan se. ² Ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye ihyan:

—Ihyan Ricuahn, ¿dehco che ve nan sahn tih ne? ¿A cava nunde yahn indihche yahn se, o cava nunde yahn man se ne?

³ Ndahconan Dihvo vo yahn ihyan chahn, ne rahn ye:

—Ndiyú cava nunde yahn indihche yahn se, nde huane cava nunde yahn man se. Ve nan se cava che cuhnde ro vederihquentiyon yahn Dendiohs, tumacadino ihyan. ⁴ U ne, va che din nun inó dinahn ntiyon yahn Ihyan che dechuh ye u numanahn che quenán cá iyehse. ⁵ Numacuahn ro che quenán muhn ne, ricuahn Ndudo yahn Dendiohs ihyan cava che netah ndutinán ye.

⁶ Chihno rahn ye chemin ne, din ye tah nchete nduco nunedan ye, ne chacotañme ye ndutinán sahn nan ve me. ⁷ Tuhme rahn ye ri ye sahn:

—Cuehn conane nan nan nune che duche Siloé —che tihca duche nune me ne, conahn “Nune Rica.”

Cuahn sahn nan ve me, ne cuahn che nano se nan se nan nune me ne, chi ro nan se. ⁸ Cuahn che nta se ne, rahn ihyan nino ndevaco se man, ihyan che rendihche ye sahn man:

—¿A ndiyu sahn tih che rica se che din ihyan vedevahino nduco se ne?

⁹ Nahn ihyan ne, rahn ye:

—Sahn tih chemin.

Nahn tun ihyan ne, rahn ye:

—Ndiyú sahn tih chemin, ate tihca ro se.

Rahn man se:

—A u chemin.

¹⁰ Tumerune ihyan sahn:

—¿Me taça chi che chí ro nan ne?

¹¹ Ndahconan se, ne rahn se:

—Ihyan min che duche ye Jesús, din ye nchete, chacotahme ye ndutinán, ne tahve ye u, chahn nanó nan nan nune Siloé. Chihno nanó nan ne, ndetahno chi ro nan.

¹² Tumerune ihyan chahn sahn:

—¿Ti quenan ihyan min ne?

Ndahconan se, ne rahn se:

—Hua devanó.

¹³ Tuhme quenda ihyan sahn min nan sahn fariseo. ¹⁴ Ro che din Dihvo vo che chi ro nan sahn min ne, ro che rahtetuhno ihyan. ¹⁵ Chemin che tumerune sahn fariseo chahn sahn taça chi che chi ro nan se. Ndahconan se, ne rahn se ri se sahn chahn:

—Chacotahme Jesús nchete ndutinán, ne nanó nan nduhça che rahn ye, ne ndetahno chi ro nan.

¹⁶ Tuhme rahn ama o sahn fariseo chahn:

—Sahn che tihça din me ne, ametah yahn Dendiohs che tihça redin se, te hua renevahnecun se ro che rahtetuhno ihyan.

Ate tama te o se ne, rahn se:

—Ndete che hua yahn Dendiohs sahn ne, ¿taça redin se vederihno tuhme?

Nduco tihça ne, hua cavih ndudo yahn se nduco vih, ¹⁷ ne ndaconan tumerune se sahn min:

—Me di, ¿deh rahn yahn sahn min che din se che chi ro nan ne?

Ndahconan se, ne rahn se ri se sahn chahn:

—U ne rahn te ihyan min ne, ama ihyan profeta.

¹⁸ Ate sahn chahn ne, hua nahn cotahno se che ve nan sahn min ro menan. Chemin che tahve se chehua indihnte yahn sahn min, ¹⁹ ne tumerune se ihyan:

—¿A nchuhn daya ne sahguh ne? ¿A cuaco che ve nan se cuahn che chihndeyan se ne? ¿Me taça chi che chi ro nan se ne?

²⁰ Ndahconan indihnte yahn sahn min:

—Sahguh che daya nuhn, ne ve nan se cuahn che chihndeyan se. ²¹ Ate hua devano nuhn taça chi che chi ro nan se, nde hua devano nuhn duh ihyan din ye che chi ro nan se. Tumerune nchuhn sahn. A va nduyo yahn se, ne man se co nte cuande se nchuhn.

²² Indihnte yahn sahn min ne, tihça rahn ye, te vahino ye, yahn che a checadino ye te sahn ndinan chahn ne, a ntuhno se che ndetendah se adecoduhno ihyan chete yaco, ndete che cotahno ye che Dihvo vo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense. ²³ Chemin che rahn ihyan chahn ri ye sahn ndinan chahn che tumerune se man sahn daya ye te a va nduyo yahn se.

²⁴ Tuhme ndaconan cah sahn ndinan chahn sahn min, ne rahn se ri se sahn:

—Codin çaça Dendiohs, ne cahme co nuhn cha che cuaco, te nuhn ne, devano nuhn te sahn min che din se che chi ro nan ne, sahn nunde se.

²⁵ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—U ne, hua devanó a ihyan nunde ye o hua. Ate devanó che ro menan me ne, ve nan, ne ihyan min din ye che chi ro nan.

²⁶ Ndaconan tumerune sahn chahn sahn:

—¿Taça din se che chi ro nan ne?

²⁷ Ndahconan sahn min, ne rahn se ri se sahn chahn:

—A rahn ri nchuhn, ne hua ritahno ne. ¿Deh ndah co yahn ne che ndaconan cahma tún ne? ¿A nduco ne nahn cotahno ne ihyan min ne?

²⁸ Rahn sahn chahn nduco sahn min, ne rahn se ri se sahn:

—Di ne, ndichahtine sahn min. Ate nuhn ne, ndichahtino nuhn Moisés.
 29 A devano nuhn te Moisés ne, a man Dendiohs cah ye ntiyon ihyan. Ate sahn che rahh me ne, nde hua devano nuhn ti chica se.

30 Ndahconan sahn min, ne rahh se ri se sahn chahn:

—Ama rahh inó yahn nchuhn, che rahh ne che hua devano ne ti chica ihyan min, te u ne, din ye che chi ro nan. 31 A devano cuaco vo te Dendiohs ne, hua rihcovan ye yahn ihyan nunde, ate rihcovan ye yahn ihyan che renevahnecun ye ihyan man, redinahn ye vederihquentiyon yahn ye man.
 32 Nde ama yune hua nihnevan vo yahn ama ihyan che co din ye che co ro nan ihyan nan ve. 33 Ihyan min ne, Dendiohs dechuh ye ihyan, ne chemin che redin ye vederihno. Ndete che hua ne, hua dehva co din ye.

34 Rahh sahn chahn ri se sahn min:

—Di ne, ama sahn nunde di nde ro che chihneyan. ¿Taca che nahn cacuehn nuhn ne?

Chihno rahh se chemin ne, ndetendah se sahn chete yaco.

35 Checadino Dihvo vo che ndetendah sahn ndinan chahn sahn min chete yaco, ne cuahn che ntaca ye sahn ne, tumerune ye sahn:

—¿A ritelne Daya Dendiohs ne?

36 Rahh se ri se ihyan:

—Dihvé, cahma ne co ne u duh ihyan min cava che cotahnó ihyan.

37 Ndahconan Dihvo vo, ne rahh ye ri ye sahn:

—A u chemin, che renté ndoque. Man ne, a ndihche u.

38 Tuhme chehtihya se nan Dihvo vo, ne rahh se ri se ihyan:

—Dihvé, ritahnó ndih.

39 Namin rahh Dihvo vo:

—U ne, ndá iyehhse cuh cava che techecadé yahn nducoyaca ihyan. Ihyan che hua devano ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cacúahn ihyan, ne ihyan che devano ye che rahco ye ne, cuhnde ro yahn ye che nde hua devano ye.

40 Ama o sahn fariseo che chenun se min ne, chihnevan se che tihca rahh ne, ne rahh se ri se ihyan:

—¿A namin nuhn, rahh ne yahn nuhn che hua devano nuhn ne?

41 Ndahconan Dihvo vo, ne rahh ye ri ye sahn:

—Ndete che hua devano nchuhn ne, nde hua chendihco ne nunde. Ate nducote a man nchuhn rahh ne te a devano ne man, nducote rahcotahn ne man ne, chemin che chendihco ne nunde.

10

Ejemplo yahn itecuche

1 Quendi Dihvo vo, ne rahh ye:

—Cuaco rahh ri nchuhn te sahn duco ne, hua renda se cuahn chendevah yahn chan nan chenun itecuche, te renda se cuahn chihito chan. 2 Ate ihyan che redin ye cudado itecuche ne, renda ye cuahn chendevah yahn chan.

3 Sahn che redin cudado chendevah ne, renahne se, ne renda ye. Rahh ye che duche queri ama te, ne rah ye ite. Cuahn che rah ye ite ne, rechi te, ne retendah ye ite chete chan. 4 Cuahn che a retendah ye nducoyaca te chete chan ne, riquendahnay ye yahn te, ne riquendi te ihyan, te ndi nino te ihyan.

5 Ate hua riquendi te sahn che hua rendihche te. Tahque ndah te ne, rano te yahn se, yahn che hua rendonahn te ndudo yahn se.

6 Dihvo vo ne, nte ye ejemplo cuh cava sahn chahn, ate hua chenahn se.

Ejemplo yahn ihyan che ndah redin ye cudado itecuche

7-9 Quendi Dihvo vo, ne rahh ye ri ye sahn chahn:

—Cuāco ráhn rí nchuhn te, nduhcā che richihve chendevah yahn chan cava che co chuh itecuche ne, tihcā u cava ihyan yáhn. Ihyan che ritahno ye u ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero. Ihyan chahn ne, anduhneca itecuche che hua ndere vatechica man te, che rendondā te chete chan, ri te cudādo man, riquendāh te rahn te reh te man. Nducoyaca sahn rihnceh che chahte se ro che metah ndá, redin cā se che Ndudo yahn Dendiohs rahndudo se ne, anduhneca sahn duco, tihchan se, ne ihyan yahn Dendiohs ne, hua rihcovan ye ndudo yahn se.

¹⁰ Sahn duco ne, renda se cava che cahno se ihyan man, duco se man, cuihno denda se ihyan man. Ate u ne, ndá cava che ndedeváhn ihyan, ne ama ndahcā cuahno ye, cuahtenan ye vahchetero. ¹¹ Nduhca ama ihyan che ndah redin ye cudādo itecuche yahn ye nde ndihco mendáhn ye ihyan cava che ndedevahn ye ite ne, tihcā u, te ndah redin cudādo ihyan yáhn, nde cahco mendáhn u cóh, cava che ndedeváhn ihyan. ¹² Ate nducoyaca sahn mozo che redin se ntiyon min ne, nducote ndiyu yahn se itecuche ne, hua cudādo se. Cuahn che renda lobo ne, rihcoman se itecuche che nduco se, ne rano se. Tuhme retah lobo ite, ne rihno rano ite chenáhn. ¹³ Rano se, te ndiyu dihve itecuche sahn, ne hua redin se cudādo ite numa ino se.

¹⁴⁻¹⁵ U ne, anduhneca ama ihyan che ndah redin ye cudādo itecuche yahn ye. Chidá ne, rendihche ye u, ne u ne, rendihché ihyan. U ne, nda cuandé ihyan yáhn, ne man ye ne, richahtino ye u. U ne, nde cahco mendáhn u cóh, cava che ndedeváhn ihyan. ¹⁶ Namin vate ca ihyan che nedin yáhn ihyan, ndedeváhn ihyan. Man ne, vatechica vane ye, ate nevahnecun ye u, ne ndo dama ye van ihyan yáhn.

¹⁷ Chidá ne, yahino ye u, te cahco mendáhn u cóh, cava che ndedeváhn ihyan iyehnse. Cuihno min ne, va che ntuché. ¹⁸ Nde ama ihyan ne, hua co cahno ye u, ndete che hua man cahco mendáhn u. Va vederihquentiyon yáhn cava che cahco mendáhn u cóh. Namin va vederihquentiyon yáhn che ntuché. Vederihquentiyon min che te Chidá u.

¹⁹ Cuahn che chihno ráhn Dihvo vo ndudo chemin chan, chihnevan sahn ndinan chahn ne, ndevanan se, a vih ráhn ama a vih ráhn tama se. ²⁰ Ama yahn se ne, ráhn se:

—Nde hua tumacah nchuhn che ráhn sahn tih, te quenun vaco chihnga sahn, ne hua va cuāco dave yahn se.

²¹ Ate nahn tun se ne, ráhn se:

—Adecoduhno ihyan che quenun vaco chihnga ihyan ne, hua tihca runecade rente ye. Avane ne, hua co din ye che co ro nan ihyan nan ve.

Sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, nahn cah se tu Dihvo vo Jesucristo

²² Ro min ne, ro iche, ne tahn min redin ihyan vihco yahn yaco, min van Jerusalén. ²³ Dihvo vo ne, quechica ye ndiyaco me man corredor che duche Corredor yahn Salomón. ²⁴ Ndo dama sahn ndinan chahn nan ye, ne ráhn se ri se ihyan:

—Ndete che ndih, ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehnse ne, cahma cuāco no ne co ne nuhn. Hua ndahcā che rihco ndeh ne.

²⁵ Ndahconan Dihvo vo, ne ráhn ye ri ye sahn:

—A ráhn rí nchuhn, ne hua ritahno ne. Nduco vederihno che redin numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá ne, a ndero ndi che a u chemin. ²⁶ Ate nchuhn ne, hua ritahno ne, te hua ndi cuande ne van ihyan yáhn, nduhca che a ráhn rí nchuhn. ²⁷ Ihyan yáhn ne, rihcovan ye ndudo yáhn, ne rinduco ye u. Me u ne, nda cuandé ihyan. ²⁸ Rendedeváhn ihyan, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Hua duhva co din che conda ye,

te u nda cuandé ihyan. ²⁹ Man Chidá tendahnun ye ihyan chahn çava che cotahno ye u. Ihyan min che tahque chahte vederihquentiyon yahn ye, ne nducote namin nda cuande ye ihyan ne, chemin che hua duhva co din che conda ye. ³⁰ U nduco Chidá ne, ama no vederihquentiyon yahn nuhn man, ama no vederendedecadino yahn nuhn man.

³¹ Cuahn che tihça rahñ Dihvo vo ne, ndaconan chetah sahn ndinan chahn tu che çah se ihyan. ³² Tuhme rahñ ye ri ye sahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, ama ndeh nan dehtenduh che ndah nedín nan nchuñ. Ate nchuñ ne, de tu nahn çah ne u.

³³ Ndahconan sahn chahn ne, rahñ se ri se ihyan:

—Ndiyu yahn dehtenduh che redin ne che çah nuhn tu ndih, ate yahn che duche rino ne Dendiohs che tihça rahñ ne. A ndero ndi che ihyan iyehñse ndih, ne rahñ ne te ama no vederihquentiyon quenau cuma ne nduco Dendiohs.

³⁴ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye sahn chahn:

—Nan ley che riquendi nchuñ ne, ndirun che rahñ Dendiohs yahn ihyan tuhça: “Nchuñ ne, menun Dendiohs nchuñ.” ³⁵⁻³⁶ A devano nchuñ te cha che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs ne, hua co çahmo vo che hua cuaco. Nducote a man Dendiohs rahñ ye yahn ihyan che rihnde tah ye Ndudo yahn ye te menun Dendiohs ihyan ne, chemin che nde tah hua ndahça che tihça rahñ ne che duche rinó Dendiohs, che rahñ che u che Daya ye man, che tendahnun ye u, dechuh ye u muhn iyehñse man. ³⁷ Cuentah nchuñ ndutinan ne, condihchero ne. Ndete che numacuahn vederihquentiyon yahn Chidá, redín vederihno, tuhme cotahno ne u. ³⁸ Nducote redín vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, cotahno ne u, andahre hua nahn cotahno ne yahn ndudo che ricuahn. Tuhme tumacadino ne che rinduco Dendiohs Chida u.

³⁹ Chihco dama ino sahn chahn tama yune che nahn din se preso ihyan, ate ndiquendah ye van se, ne din vi ye.

⁴⁰ Tuhme cuahn ye cuahn chihto ico Jordán, ne min quenau ye, lado cuahn nan che riquendah yahn, cuahn nan che quenau Juan Bautista chehdenuñe ye ihyan ro menan. ⁴¹ Ama yahn ihyan rahñ ye, rendihchero ye Dihvo vo, ne rahñ ye:

—Juan Bautista ne, andahre hua din ye nde ama vederihno, ate nducuahn che rahñ ye yahn ihyan cuh ne, cuaco.

⁴² Ihyan che chahn ye min ne, ama yahn ye chitahno ye ihyan.

11

Chih Lázaro

¹⁻³ Van Betania ne, chihnde ama ihyan che duche ye Lázaro. Ihyan min ne, chahte o cahve ye; ama ye ne, duche ye María, ne tama ye ne, duche ye Marta. A ihyan che duche María me che chacotahme ye nunedan çah Dihvo vo, ne ndi cuma ye nduco yudo tin ye. Ama yune ne, chetah çah Lázaro, ne ama tahn ndi ye. Tuhme tahve nduh che o cahve ye ndudo yahn Dihvo vo, ne rahñ ye:

—Dihve nuhn, amigo yahn ne Lázaro ne, chetah çah ihyan, ne ama tahn ndi ye.

⁴ Cuahn che chihnevan Dihvo vo ne, rahñ ye:

—Çah min ne, andahre din che coh ye, ate chemin ne, çava che cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs, ne ndeva ihyan yavenan ye man, ndeva ye yavenan u che Daya ye man.

⁵ Andahre ama yahino Dihvo vo ihyan chahn, Lázaro man, María man, Marta man ne, ⁶ cuahn che nda ndudo yahn ye che çah Lázaro ne, chendah

ca ye te o ro min nan che quenán ye. ⁷ Chihno min ne, rahñ ye ri ye ihyán apóstol yahn ye:

—Ndaconan cuhn vo nduco nchuhn estádo yahn Judea.

⁸ Tuhme rahñ ihyán chahn ri ye ihyán:

—Ihyán Ricuahn, cade chuh neve ro che nahn cahno sahn ndinan chahn ndih nduco tu, ne man ne, ¿a rihco ne che cahñ tun ne min ne?

⁹ Rahñ ye ri ye ihyán chahn:

—Ndichio ura che ama ro, ne cuahn che ro vatechica vo ne, hua renda cah vo, te ro nan vo yahn che quendiñco dave yahn yahñ. ¹⁰ Ate ndete che vino vatechico vo ne, conda cah vo yahn che man ro.

¹¹ Chihno min ne, rahñ ye ri ye ihyán chahn:

—Amigo yuhn vo Lázaro ne, quiyádo ye, ate cahñ ndedetuhché ihyán.

¹² Rahñ ihyán chahn ri ye ihyán:

—Dihve nuhn, ndete che chetañ yahnde ihyán ne, ametah nduh dito ri yahn ye.

¹³ Dihvo vo ne, hua rahñ cuáco ye che a chih Lázaro, ne chemin che rahco ihyán apóstol chahn che quiyádo ye. ¹⁴ Tuhme rahñ cuáco ye ri ye ihyán chahn:

—Lázaro ne, a chih ye. ¹⁵ Tahque ndahca che hua quenán min ro che chih ye, te nduco tihca ne, tahque ndah ro yahn nchuhn, ça va che cotahno ne. Man ne, cuhn vo quendiñchero vo ihyán.

¹⁶ Tomás, ihyán min che ntahco ihyán che duche ye “Cuahche” ne, rahñ ye ri ye ihyán apóstol chenahn chahn:

—Cuhn vo nduco nchuhn, conduco vo Dihvo vo, andahre va che coh vo dama nduco ye.

A Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ye ihyán iyehñse man, rendedetuhche ye tenahn man

¹⁷ Cuahn che ndá Dihvo vo yan Betania ne, a cun ro che quenun Lázaro chete yayan. ¹⁸ Betania ne, nino nduco yan Jerusalén, ri tenduh o kilómetro quenán man, ¹⁹ ne ama yahñ sahn ndinan yahn nación yahn Israel, chahn se chendiñchero se Marta man, María man, ça va che necah se vedechahñno ihyán, yahn che chih cahve ye. ²⁰ Cuahn che checadino Marta che a ndá nino Dihvo vo ne, cuahn ye quendi yune ye ihyán. Numanahn min ne, quenun María vah. ²¹ Ura che a tahñ nun Marta Dihvo vo ne, rahñ ye ri ye ihyán:

—Dihvé, ndete che muhn quenán ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih ye. ²² Ate dehve dín yahn, te ndih ne, adecodehno che ça va ne Dendiohs ne, cuahñecun ye.

²³ Rahñ Dihvo vo ri ye Marta:

—Quehve ne, ndaconan conan se.

²⁴ Rahñ Marta ri ye Dihvo vo:

—Cuáco che ndaconan conan ye, cuahn che ntuche tenahn, ro che cuihno iyehñse.

²⁵ Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye Marta:

—Che ntuche tenahn man, che cuahtenan ye vahchetero man ne, a u che rihquentiyón. Ihyán che ritahno ye u ne, andahre coh ye ne, ntuche ye.

²⁶ Nducoyaca ihyán che ritahno ye u ne, hua conda ye, te cuahtenan ye vahchetero cuahn dama. ¿A ritehne chemin ne?

²⁷ Rahñ Marta ri ye Dihvo vo:

—Taca hua, Dihvé. Ritahnó. Namin ritahnó che a ndih che Daya Dendiohs man, a ndih che a va cade che chi ne ndedevahn ne ihyán iyehñse man.

²⁸ Chihno rahn Marta ne, cuahn ye ngua ye coh ye María, ne rahn ye deco deco ri ye ihyan:

—Ndá Ihyan Ricuahn, ne rah ye di.

²⁹ Ndetahno necuan María, ne cuahn ye nan che quenun Dihvo vo. ³⁰ Dihvo vo ne, ametah conda ye viyan, te quenun rino ye yune nan che ntaca Marta ihyan. ³¹ Sahn ndinan chahn che chenano se vaco María renecah se vedechahtino ihyan ne, ndihchero se che aderano ye necuan ye cuahn ye, ne cuahn se nduco ye. Rahnco se te cuahn ye nan yayan, cuaco ye cava cahve ye.

³² Cuahn che ndá María nan Dihvo vo ne, chehtihya ye, ne rahn ye:

—Ndete che muhn quenano ne ro che chi dito yahn cahvé ne, nde hua chih ye.

³³ María ne, ama raco ye. Namin sahn chahn ne, raco se. Ndi chero Dihvo vo, ne ama chi ndache ye. ³⁴ Tumerune ye ihyan chahn:

—¿Ti chihche nchuhn tenahn me ne?

Rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Dihve nuhn, cuhn vo nduco ne, ndihchero ne.

³⁵ Namin chaco Dihvo vo. ³⁶ Tuhme rahn ama o sahn chahn:

—Condi chche nchuhn. A ndero ndi che ama yahino ye tenahn me.

³⁷ Tama te o se ne, rahn se:

—Ihyan tih ne, din ye che chi ro nan sahn nan ve me. ¿Taca che hua din ye che ndoyahn Lázaro, ne hua chih ye?

Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche ye Lázaro

³⁸ Dihvo vo ne, ama chi ndache ye, ne cuahn ndá ye nan yayan me. Yayan me ne, ndindah nan ama yava, ne ama tu chahno ndi chende vah yahn.

³⁹ Rahn Dihvo vo:

—Cuehnevi nchuhn tu chende yayan. Conahne ne.

Tuhme rahn Marta ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, co a ran tenahn, te a chihno cun ro che chih ye.

⁴⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye Marta:

—A rahn ri di te ndete che ritehne ne, tumacacine vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

⁴¹ Tuhme chehnevi ihyan chahn tu me. Chenihyon nan Dihvo vo nan ro, ne covah ye tuhca:

—Chidá, renté nundihve cuahn ndih yahn che rihcovan ne che revah.

⁴² A devano te cuahn dama che revah ne, rihcovan ne, ate tihca rahn cava che ndah yahn ihyan che chenun ye muhn, cava che cotahno ye che a ndih dechuh ne u.

⁴³ Chihno covah ye ne, rahn ye ama dito:

—Lázaro, ¡cuendi quendah tan!

⁴⁴ Ndetahno ntuche ihyan min, ndiquendah ye chete yayan. Deva ndacotuma ye tino, nde tah nde cah ye man, nan ye man. Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Cuentahte nchuhn tino che ndacotuma ye.

Rente cade sahn ndinan chahn che din se preso Dihvo vo Jesucristo

⁴⁵ Sahn ndinan chahn che chahn se chinduco se María cuahn che chih cahve ye ne, ndihchero se vederihno che din Dihvo vo, ne ama yahn se chitahno se ihyan. ⁴⁶ Ate nah se ne, chahn se chengo se sahn fariseo yahn vederihno che din ye, ndedetuhche ye Lázaro. ⁴⁷ Tuhme ndo dama sahn

fariseo chahn man, chidocuyan ndinan man, nduco nducoyaca sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel, nte cade se, ne rahn se:

—¿Taca din vo?, te ihyan min ne, ama redin ye vederihno. ⁴⁸ Ndete che cahcoman vo che quendi ye ne, nducoyaca ihyan cotahno ye ihyan, ne denan chi sahn ndinan yahn Roma, cuihno ndahtera se yaco yuhn vo man, cuihno cahno se ihyan naci6n yuhn vo man.

⁴⁹ Ate Caifás, ihyan min che chidocuyan che tahque ndinan nduyo min ne, rahn ye ri ye sahn chahn:

—Nchuhn ne, nde hua devano ne. ⁵⁰ Nde tah hua retumacadino ne, te tahque ndahca yuhn vo, che coh ama no ihyan cava ihyan naci6n yuhn vo yudomin ca che coh nducoyaca ye.

⁵¹ Caifás ne, ndiyu che ndedecadino man ye che tihca rahn ye. Nducote ihyan min ndinan ye nduyo min ne, cah Dendiohs, checadino ye, ne chemin che rahn ye che va che coh Dihvo vo Jesucristo, cava che ndedevahn ye ihyan naci6n yahn Israel man, ⁵² nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che chenani muhn min numachahte iyehense man. ⁵³ Tihca chi, che nde ro min, chihco cade sahn ndinan chahn che cahno se Dihvo vo.

⁵⁴ Chemin che ametah quechica ro Dihvo vo van ihyan. Tahque ndah ye ne, chica ye estado yahn Judea, ne cuahn ye ama cuan, nino yahn nan che metah duhva, chihto ama yan che duche Efraín. Min quenani ye nduco ihyan ap6stol yahn ye.

⁵⁵ A cohi nino vihco ro yudo yahn ihyan naci6n yahn Israel, ne ama yahn ihyan rica ye yan yaco ye, rahn ye yan Jerusalén ama o ro numanahn che metah cuanan vihco me, cava che ndo dave ye nduhca costumbre yahn ye. ⁵⁶ Rinuhn ihyan chahn Dihvo vo, ne ama retumarune vih ye ura che chenun ye chete yaco:

—Nchuhn, a hua devano ne, ¿a chi ye vihco ne?

⁵⁷ Sahn fariseo man, chidocuyan ndinan man ne, a ndihquentiyon se che adecoduhno ihyan che devano ye ti quenani Dihvo vo ne, cahma ye co ye sahn, cava che din se preso ihyan.

12

Ama ihyan ndahta ne, chacotahme ye nunedan cah Dihvo vo Jesucristo

¹ Te an ro ca renda che nda ro yudo me, ne cuahn Dihvo vo yan Betania, quendihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche ye ihyan van tenahn.

² Yaco Lázaro din ihyan chahn ama vihco cava Dihvo vo, ne cah ye, cheh vino ye. Marta ne, chihntave ye che cheh ihyan chahn, ne Lázaro man, Dihvo vo man, vate ye nduco ihyan chenahn nan mesa. ³ Ura min nda María, nda ye tenduh mahñ litro nunedan ndah, che duche nardo. Chemin ne, ama yahn chihve. Chacotahme ye cah Dihvo vo, ne nedin cuma ye nduco yudo tin ye. Numacuahn chetevah me quendihco chan dan. ⁴ Tuhme ama sahn che ndi cuande se van ihyan ap6stol chahn, che duche se Judas Iscariote, daya Simón, sahn min che va che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, rahn se:

⁵ —Nunedan tih ne, rignonun chihve tenduh ino ciento tume diyahngua, ¿taca che hua ndihcue tahn tih, ndaca che conan te ihyan chevah?

⁶ Judas ne, ndiyu che yahino se ihyan chevah che tihca rahn se, te yahn che duco se. Nducote sahn min ndi se tesorero van ihyan ap6stol chahn ne, rendaca yune che reduco se. ⁷ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Hua cahca tan che tihca redin te. Chehdenda te nunedan me u, cava che cuhndeyan che conun chete yayan. ⁸ Ihyan chevah ne, cuahn dama chenun

ye van nchuhn, ne co conan ne ihyan cuahn che nahn ne. Ate u ne, hua cuahn dama conán nduco ne.

Rentuhno sahn ndinan chahn cava che cahno se Lázaro

⁹ Ama yahn ihyan nación yahn Israel, checadino ye che van Betania que nan Dihvo vo, ne cuahn ye quendihchero ye ihyan. Namin nahn ndihchero ye Lázaro, ihyan min che ndedetuhche Dihvo vo ihyan van tenahn. ¹⁰ Tuhme ntuhno chidocuyan ndinan chahn che namin nduco Lázaro cahno se ihyan, ¹¹ te a cava Lázaro che ama yahn ihyan nación yahn Israel rihcoman ye sahn, ritahno ye Dihvo vo.

Chenda Dihvo vo Jesucristo yan Jerusalén

¹² Ama yahn ihyan nda ye vihco ro yudo, yan Jerusalén. Chi dave tama ro me ne, checadino ye che va che nda Dihvo vo. ¹³ Tuhme chihca ye iyon, quenda ye, ne cuahn ye quendi yune ye Dihvo vo. Cuahn che tahn nun ye ihyan ne, chenda ye viyan rah yeno ye:

—¡Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che dechuh ye! ¡Ndeva vo yavenan ihyan cuh che Rey yahn nación yuhn vo Israel!

¹⁴ Dihvo vo ne, ndaca ye ama burro lihn, quendudo ye ite, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

¹⁵ Nchuhn ihyan yan Jerusalén, hua dehva rahco ne.

Condihche ne. Cochi Rey yahn ne, quendudo ye ama burro lihn.

¹⁶ Ro menan ne, hua chenahn ihyan apóstol yahn dehtenduh che tuhchan, ate adive cuahn che a conahn Dihvo vo vahchetero ne, tuhme chenahn ye che nducuahh che chahno chi Dihvo vo ne, a ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁷ Ihyan che ndihchero ye vederihno che din Dihvo vo, ndedetuhche ye Lázaro van tenahn ne, rente ye yahn. ¹⁸ Chahn ino ihyan yahn vederihno me, ne chemin che ama yahn ye chahn ye chendi yune ye Dihvo vo. ¹⁹ Tuhme rente sahn fariseo chahn van man se nduco vih:

—Condihche nchuhn. A chihnonan yahn ntiyon yuhn vo, te nducoyaca ihyan ne, a chinduco ye ihyan cah.

Ama o sahn nación yahn Grecia ne, nahn ndihchero se Dihvo vo Jesucristo

²⁰ Van ihyan che chahn ye vihco min yan Jerusalén, ndeva ye yavenan Dendiohs ne, nduco neve sahn nación yahn Grecia. ²¹ Sahn chahn ne, chahn nda se nan ama ihyan yan Betsaida, estado yahn Galilea, duche ye Felipe, ne rahh se ri se ihyan:

—Codin ne favor, ne quenda ne nuhn nan Jesús, te nahn ndihchero nuhn ihyan.

²² Felipe ne, chahn ye rahh ye nduco Andrés, ne cuahn nduh che o ye, yahve ye Dihvo vo. ²³ Tuhme rahh Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—U che rinducó nducoyaca ihyan ne, adecodehno ura nahn vahchetero.

²⁴ Cuaco rahn ri nchuhn te cava che co yahn ama ndute trigo, ndo ndeh ne, va che cuehche ndiyahn. Ndete che hua cuehche ne, hua co ndeh. ²⁵ Ihyan che nahn ndedevahn man ye ihyan ne, denda ye ihyan. Ate ihyan che rihco mendahn ye ihyan muhn iyehhne ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ²⁶ Duh ihyan che nahn din ye ntiyon yahn ne, va che cahco dama ino ye conduco ye u. Ihyan che redin ye ntiyon yahn ne, cuahtenan ye vahchetero nducó, ne din Chidá che quenda yavenan ye.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te va che cahno se ihyan

²⁷ M̄an ne, ȁma r̄an. Ate ndotenan che ȁhm̄á có Chidá che ndedevahn ye u, cahnevi ye che va che chuhrihn ne, tahque ndah ȁhco ȁma inó, te a ȁva che chuhrihn che cochí. ²⁸ Chidá, ȁhm̄á có ihyan: “Vá vedeyeno che dináhn nducuyahn che chihquentiyon ne, ȁva che quendaḥ yavenān ne.”

Tuhme chenun ȁma ndudo che chica vahchetero, che r̄ahn:

—A dín che quendaḥ yavenān. M̄an ne, dín che quendaḥ yavenān t̄ama yune.

²⁹ Chihnevan ihyan che chenun ye min, ne n̄ahn ye ne, r̄ahn ye che chine ȁve. Nahn tun ye ne, r̄ahn ye te co ȁma ángel yāhve ye Dihvo vo. ³⁰ Tuhme r̄ahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Ndudo che chihnevan nchuhn ne, a ȁva m̄an ne, ndiyu ȁva u. ³¹ A ndá ura che cuhnde ȁde yahn ihyan iyehñse, ne chundah, s̄ahn min che rihquentiyon se iyehñse ne, ndāhco ndiya Dendiohs s̄ahn. ³² Cuedevano nchuhn te cuahn che conan yāh, dín che cotahno ihyan numachahte iyehñse u.

³³ Che tihȁ r̄ahn ye ne, r̄ahn ye nduhȁ che va che coh ye. ³⁴ R̄ahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—A devano nuhn te n̄an Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun che ihyan che a va ȁde che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehñse ne, hua ndā ro che cuihno vederihquentiyon yahn ye. ¿Țaȁ che r̄ahn ne che ndih che rinduco ne nducoyȁca ihyan, conan yāh ne? ¿Duh ndih tuhme ne?

³⁵ Tuhme r̄ahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Conan cá te neve ro nduco nchuhn, cacuáhn nchuhn. Cuihcovan ne ndudo yāhn, ȁva che runeȁde cuahtechica ne, ne co ndevahn ne, te ihyan che hua runeȁde vatechica ye ne, nde hua devano ye ti ndā ti tuno ye. ³⁶ Cuitahno nchuhn u, numanahn che quenán nduco ne, ȁva che co ne ihyan runeȁde.

Chihno r̄ahn Dihvo vo chemin ne, chihcomān ye ihyan chahn, ne cuahn ye.

Deh cuande che hua ritahno ihyan nación yahn Israel Dihvo vo Jesucristo

³⁷ Andahre ȁma din Dihvo vo vederihno vān ihyan chahn ne, hua chitahno ye ihyan. ³⁸ Hua chitahno ye, te va che conahn nduco ye, nduhȁ che dirun ihyan profeta Isaías tuhȁ:

Dihvé, neve cuahn ra ihyan che ritahno ye ndudo che rahndudo nuhn.

Neve cuahn ra ihyan che tumacadino ye vederihquentiyon yahn ne.

³⁹ Tihȁ chi che hua chi chitahno ihyan chahn. Namin dirun ihyan profeta Isaías tuhȁ:

⁴⁰ Dendiohs ne, deche ye ndutinān ihyan chahn m̄an, din cheche ye chedave yahn ye m̄an,

ȁva che hua nchanān ye m̄an, hua conahn ye m̄an, ne hua cotahno ye Dihvo vo, ndevahn ye.

⁴¹ Tihȁ dirun ihyan profeta Isaías yahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo, te chinahn ȁma vederihno nduco ye, ndihchero ye vederihquentiyon min.

⁴² Andahre tihȁ ne, ȁma yahn ihyan nación yahn Israel chitahno ye Dihvo vo. Nde s̄ahn ndinān chahn, chitahno neve se. Ate hua chihco ro se che ritahno se ihyan, yahn che vāh se che cahnevi s̄ahn fariseo chahn vederihquentiyon yahn se chete yȁco. ⁴³ Hua chihco ro se che ritahno se Dihvo vo, te tahque renan ino se che quendaḥ yavenān se n̄an ihyan iyehñse che co n̄an Dendiohs.

Ihyan che hua rihcovan ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, va che conda ye

⁴⁴ Ama yune cuahn che rahndudo Dihvo vo ne, ama dito rahn ye:

—Ihyan che ritahno ye u ne, namin ritahno ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u. ⁴⁵ Ihyan che rendihche ye u ne, retumacadino ye taça ihyan min. ⁴⁶ U ne, ndá muhn iyehñse, ricuáhn Ndudo yahn Dendiohs, ça va che ihyan che cotahn ye u ne, ndevahn ye, ne runecade cuahtenan ye. ⁴⁷ Ate ihyan che rihnevan ye ndudo yáhn, ne hua redinahn ye ne, ndiyu che nahn man che dín castigo ihyan, te ndá ça va che ndedeváhn ihyan iyehñse, ndiyu demañ che dín castigo ihyan. ⁴⁸ Ihyan che racondah vedame ye u, ne hua rihcovan ye ndudo yáhn ne, va che co ye castigo ro che cuihno iyehñse, tunoca che hua dinahn ye ndudo che ricuáhn. ⁴⁹ Tihça, te Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u ne, a ndudo che rihquentiyon ye che renté man, che rahndudó man, ndiyu dehtenduh che ri yeno man. ⁵⁰ A devano te che rihquentiyon Chidá ne, che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dama. Chemin che rahndudó nduhça che rihquentiyon ye u.

13

Dihvo vo Jesucristo ne, ñano ye cah ihyan apóstol yahn ye

¹ Cuahn che a tama ro ra renda che cuañah vihco ro yudo me ne, nducote a devano Dihvo vo che a ndá ro che ndá va ye iyehñse, ne ñahn ye ñan Dendiohs Chida ne, chihco ro ye nduhça che ama yahino ye ihyan yahn ye. ²⁻⁴ Chundah ne, a nde menañ çahn nun se chete chedave yahn Judas Iscariote, daya Simón, nduhça che ndihcue ndeh se Dihvo vo. Nducote Dihvo vo ne, a devano ye che a man Dendiohs Chida ndahco ye nducuahñ veredihquentiyon tah ye man, ñan ihyan min chica ye man, min ñahn ye man ne, ura che chihno cheh vino ye nduco ihyan apóstol yahn ye ne, necuan ye ñan mesa. Chehñevi ye tino tu che quenun ye, ne chetah ye ama toalla, chacondihco ye yutorañ ye. ⁵ Namin chetah ye cu che reñano nun ye tah ye, ne chih ye nune. Tuhme canañ reñano ye cah ihyan apóstol yahn ye, ne reñedin cuma ye nduco toalla me.

⁶ Cuahn che ndá ye ñan va Simón Pedro ça va che ñano ye cah ye ne, rahn ihyan min ri ye ihyan:

—Dihvé, ¿taça che ndih ñano ne cah ne?

⁷ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Man ne, hua reñehñ deh conañ che tihça redín, ate adiva ne, coneñ.

⁸ Ate rahn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—U ne, hua ndá ro che ñano ne cah.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndete che hua ñanó cah ne, ametah dín cuandé di van ihyan yáhn.

⁹ Rahn Simón Pedro ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, ndete che tihça ne, conaño ne ndiyu demañ cah, te namin conaño ne táh man, tín man.

¹⁰ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ihyan che a dave ye ne, a de cah ye rendotenan che ntu. Nchuhn ne, a dave ne, andahre hua nducoyaca ne.

¹¹ Rahn ye te hua dave nducoyaca ihyan chahn, yahn che a devano ye te ama cha sahn che chi cuande se van ihyan chahn ndihcue ndeh se ihyan.

¹² Chihno ñano Dihvo vo cah ihyan chahn ne, ndonun ye tino tu yahn ye, ne ndaconan chihnde ye ñan mesa. Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—¿A chenahn nchuhn deh conahn che nanó çah ne? Çahmá có nchuhn deh conahn che tihça nanó çah ne. ¹³ Nchuhn ne, renevahnecun ne u, rahñ ne te a u che Dihve ne man, Ihyan Ricuahn yahn ne man, ne cuäco che rahñ ne. ¹⁴ Cua cuande nchuhn. Andahre u che Dihve ne man, Ihyan Ricuahn yahn ne man, ate nanó çah ne. Tihça quenan cuma che din yahino ama tama ne vih, nano ne çah vih. ¹⁵ Chihcó ejemplo cuh çava che quendi ne. ¹⁶ Cuäco rahñ rí nchuhn te nde ama mozo hua tahque chahte vederihquentiyon yahn se che co patrón yahn se. Namin nde ama sahn che rahñ ntiyon hua tahque chahte vederihquentiyon yahn se che co ihyan che redechuh ye sahn. ¹⁷ Ndete che chenahn nchuhn yahn ejemplo che chihcó yahn ne, ne dinahn ne ne, ama ndah ro yahn ne.

¹⁸ Che tuhça rahñ ne, hua çava nducoyaca nchuhn. U ne, ndiyu che hua tumacadinó duh nduh nchuhn che tendahnún nchuhn, ate va che conahn Ndudo yahn Dendiohs che a ndirun tuhça: “Sahn che dama reh dama rih se nducó ne, sahn min che din tan se nducó.” ¹⁹ Rahñ rí nchuhn ndudo cuh man che ametah conahn, çava che cuahn che a conahn ne, cotahno ne te a u che a va çade che chí ndedeváhn ihyan iyehñse. ²⁰ Cuäco rahñ rí nchuhn te adecoduhno ihyan che nevahnecun ye ihyan che dechúh ihyan ne, a u renevahnecun ye. Me ihyan che renevahnecun ye u ne, renevahnecun ye Dendiohs Chida, ihyan min che dechuh ye u.

Dihvo vo Jesucristo ne, rahñ cuäco ye te Judas va che ndihcue ndeh se ihyan

²¹ Chihno rahñ Dihvo vo chemin ne, ama chi ran ye, ne rahñ cuäco ye:

—Cuäco rahñ rí nchuhn te ama cha nchuhn ndihcue ndeh ne u.

²² Ihyan apóstol chahn ne, a ndere rendihchenun ye nan vih, rendedecadino ye duh yahn che rahñ Dihvo vo. ²³ Ama ihyan apóstol che ama yahino Dihvo vo ihyan ne, dama va ye nduco vih. ²⁴ Din tah Simón Pedro yahn ye, çava che tumerune ye Dihvo vo duh yahn che rahñ ye. ²⁵ Tuhme cuahn nda ca ye nan Dihvo vo, ne tumerune ye ihyan:

—Dihvé, ¿duh yahn che rahñ ne ne?

²⁶ Ndahconan Dihvo vo, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Decahnda ama ndi pan, ne sahn che çah, cheh se ne, a sahn min.

Tuhme decahnda Dihvo vo ama ndi pan, ne çah ye, cheh Judas Iscariote, daya Simón. ²⁷ Ndetahno che chetah Judas pan me ne, quenun chundah chete chedave yahn se. Tuhme rahñ Dihvo vo ri ye sahn:

—Cha che ndihque che din ne, codin no ndetahno.

²⁸ Nde ama ihyan che vate ye nan mesa ne, hua chenahn ye deh cuande che tihça rahñ Dihvo vo ri ye Judas. ²⁹ Nducote sahn min ndi se tesorero yahn ihyan chahn ne, chemin che nahñ ye ne, ndedecadino ye, te co rahñ Dihvo vo nduco se che cua se dehtenduh che nahñ yahn vihho, o che çah se tume ihyan chevah. ³⁰ Ura min ne, a man, ne cuahn che chihno cheh Judas pan me ne, quendañ vah se cuahn se.

Ama vederihquentiyon ra

³¹ Cuahn che a chuh Judas cuahn se ne, rahñ Dihvo vo:

—Man ne, u che rinducó nducoyaca ihyan ne, nan dehtenduh che cuahno có ne, cuhnde ro vederihquentiyon chahte yáhn. Namin cuhnde ro vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs. ³² Nducote u che rinducó nducoyaca ihyan, çahco ró vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs ne, namin Dendiohs ne, çahco ro ye vederihquentiyon chahte yáhn, ne a nun cuahn çahco ro ye. ³³ Daya che yahinó nchuhn, a te neve ro ra che quenán nduco ne. Nchuhn ne, nuhn ne u, ate anduhñeça che rahñ nduco sahn ndinañ chahn

ne, tihça ráhn nduco ne man, te nan che nahn ne, hua co çahn ne quenuhn ne u. ³⁴ Çahcô ama vederihquentiyon ra çava nchuhn. Chemin ne, che din yahino ama çama ne vih, nduhça che yahino man nchuhn. ³⁵ Ndete che din yahino ama çama ne vih ne, tumacadino nducoçaca ihyan che ritahno ne u.

Rahn Dihvo vo Jesucristo te çahma Pedro te hua rendihche ye ihyan

³⁶ Simón Pedro ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihvé, çti che nahn ne ne?

Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nan che nahn ne, hua co condoque u man, ate adiva ne, condoque u.

³⁷ Tuhme rahn Pedro ri ye ihyan:

—Dihvé, çdehco che hua co conducó ndih man?, te nde vá vedeyeno che çahco mendahn u, andahre çahno ihyan u çava ne.

³⁸ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Ndere rahn che ve vedeyeno che çahco mendahn di, çava u. Cuaco ráhn rí di te numanahn che metah cuah tuh ne, çahme ino yune te hua rendihche u.

14

Atenan che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo che co cuahtenan ye nan Dendiohs Chida

¹ Hua ndeh ndedecadino nchuhn. Codin chahtino ne Dendiohs. Namin codin chahtino ne u. ² Vaco Chidá ne, ama va nan che cuahtenan ihyan. Ndete che hua tihça ne, a rahn cá rí nchuhn. Çahn çahcoçan nan che cuahtenan ne. ³ Cuahn che a çahn chihcoçan nan che cuahtenan nchuhn ne, çhi tún ndichecuá nchuhn çava che cuahtenan ne dama nducó nan che conán. ⁴ Nchuhn ne, a devano ne ti nahn. Namin a devano ne taça tuno ne min.

⁵ Rahn Tomás ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, nducote hua devano nuhn ti che nahn ne ne, nde hua codevano nuhn taça che co tuno nuhn min.

⁶ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—A u che retihyon yuné ihyan, a u che ricuáhn ndudo cuaco, a u che rendeváhn ihyan. Atenan çava u che co cuahtenan ihyan nan Dendiohs Chida.

⁷ Ndete che a tumacadino nchuhn yahn vederihquentiyon che quenán cumá ne, namin tumacadino ne duh che Chidá. Man ne, a tumacadino ne duh che Chidá, anduhneca ndete che a ndihchero ne ihyan.

⁸ Tuhme rahn Felipe ri ye Dihvo vo:

—Dihvé, codin ne che co ndihchero nuhn Dendiohs Chida, ne nduco chemin ne, a cochahntino nuhn.

⁹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye:

—Felipe, ametah ro che rinducó nchuhn, me çtaça che hua retumacatine yahn vederihquentiyon yáhn? Ihyan che rendihchero ye u ne, anduhneca ndete che rendihchero Dendiohs Chida. Ametah deh cuande che caque u che dín che ndihchero nchuhn ihyan. ¹⁰ Che tihça rahn ne, rihque ro che hua devene che u ne, rinducó Chidá, ne rinduco man ye u. Ndudo che ricuáhn nchuhn ne, ndiyu che cuande yahn man, te che cuande yahn Chidá. A ihyan min che rinduco ye u, redin ye che rinahn ntiyon yahn ye. ¹¹ Cuitahno nchuhn che u ne, rinducó Chidá, ne man ye rinduco ye u. Me ndete che hua co cotahno ne chemin che dendudo renté nduco ne ne, cuitahno ne yahn vederihno che redín. ¹² Cuaco ráhn rí nchuhn te ihyan che ritahno ye u ne,

namin din ye vederihno nduhc̄a che redín, nde vederihno che tahque rahte din ye. Tihc̄a, te u ne, n̄ahn n̄an Dendiohs Chida, ¹³ ne nducuah̄n che c̄aca nchuhn ihyan che cuandé yáhn ne, u che Daya ye ne, dín che conahn nduco ne, c̄ahco ró che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. ¹⁴ U dín che conahn nduco nchuhn adecodehno che c̄aca ne che cuandé yáhn.

Rahn Dihvo vo Jesucristo che dechuh ye Vaco Ndah yahn Dendiohs

¹⁵ 'Ndete che yahino nchuhn u ne, codinahn ne che rihquentiyón. ¹⁶ Nducote va che n̄ahn ne, c̄acá favor Chidá, ne dechuh ye Vaco Ndah yahn ye conduco nchuhn cuahn dama, ndaca vedechahtino yahn ne. A Vaco Ndah yahn ye redin che renahn ihyan cha che cuaco. ¹⁷ Ihyan nunde ne, hua co conduco Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, te hua retumacadino ye vederihquentiyon yahn. Ate nchuhn ne, retumacadino ne, te rinduco Vaco ye nchuhn, ne conun nchuhn cuahn dama. ¹⁸ Hua ama yune c̄ahcomán nchuhn, te ndaconan conduco nchuhn. ¹⁹ Cuihno neve ro ne, ametah ndaconan ndihchero ihyan iyeahnse u, ate nchuhn ne, tumacadino ne che quendí conduco nchuhn, ne cuahtenan ne vahchetero, te u ne, vá c̄ava ne. ²⁰ Tuhme tumacadino ne te u ne, rinducó Chidá. Me nchuhn ne, ndichahtino ne u, ne rinducó nchuhn. ²¹ Ihyan che renahn ye, ne redinahn ye che rihquentiyón ne, rihco ro ye che yahino ye u. Chidá ne, yahino ye ihyan che yahino ye u, ne namin u ne, yahinó ihyan, ne rinducó ihyan.

²² Ama ihyan apóstol che duche ye Judas, ndiyu Judas Iscariote ne, tumerune ye Dihvo vo:

—Dihvé, ¿dehco che rahn ne che conduco ne nuhn, ne hua conduco ne ihyan iyeahnse ne?

²³ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Ihyan che yahino ye u ne, redinahn ye che rihquentiyón. Ihyan chahn ne, yahino Chidá ihyan man, rinduco ye ihyan man. Namin u ne, rinducó ihyan. ²⁴ Ihyan che hua yahino ye u ne, hua redinahn ye che rihquentiyón. Ndudo che ricuáhn nchuhn ne, a ndudo yahn Chidá, ihyan min che dechuh ye u, ndiyu ndudo yahn man.

²⁵ 'Rete cuandé nchuhn nducuah̄n ndudo che tuhchan numanahn che quenán cá nduco ne. ²⁶ Avane ne, Vaco Ndah yahn Dendiohs, che dechuh ye che cuandé yáhn, c̄ava che nte vedechahtino nchuhn man, conan nchuhn man ne, dín che conahn nchuhn nducuah̄n man, ntihyon yan nducuah̄n che te cuandé nchuhn man.

²⁷ 'Man ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Dín che ama ndahc̄a cuahtenan ne, cuahte dihn chedave yahn ne, ne chemin ne, hua co dín ndé ama ihyan iyeahnse. Hua ndeh ndecadino nchuhn, nde huane dihya ne co. ²⁸ A chihnevan nchuhn che rahn rí nchuhn che n̄ahn, ne ndaconán conduco nchuhn. Ndete che cuaco che yahino nchuhn u ne, nde tuno chi yeno ne che rahn rí nchuhn che n̄ahn n̄an Chidá, te Ihyan min ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co u. ²⁹ A nde man no rahn rí nchuhn, c̄ava che cuahn che a conahn ne, cotahno ne che a n̄an ihyan min che n̄ahn.

³⁰ 'Ametah tuno ura yáhn che quendi cá te cuandé nchuhn, te a cochi nino ura che conahn che nahn chundah, sahn min che rihquentiyon se iyeahnse cuh. Sahn min ne, metah nde ama vederihquentiyon yahn se n̄an, ³¹ ate cuahnecún che conahn nduhc̄a che nahn se, c̄ava che codevano ihyan iyeahnse che yahinó Chidá, ne redinahn che rihquentiyon ye. Man ne, c̄aco vo muhn, cuhn vo nduco nchuhn.

15

Ejemplo yahn dihyo uva

¹U ne, anduhneca dihyo uva ndah. Me Chidá ne, anduhneca ihyan che redin ye cudado dihyo uva. ²Dune dihyo uva che hua ri yahn ne, rihca ye. Ate dune che ri yahn ne, rihca ndudo ye man, rene din dave ye man, cava che tahque co yahn. Anduhneca ndete che tihca redin Chidá nduco ihyan che ritahno ye u. ³Nchuhn ne, anduhneca dihyo uva che a nedin dave, tihchan ne, yahn che a chicuahn nchuhn. ⁴Cuiquendi ne cochahtino ne u, ne u ne, quendi nda cuandé nchuhn. Ndete che nda riya ama dune dihyo uva ne, ametah co yahn, te ametah nda nan duto. Cuihco nchuhn cudado cava che hua cuahno co ne tihca. Ndete che hua quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhca dune dihyo uva che a metah ri ndute yahn, yahn che ametah nda nan duto.

⁵U ne, anduhneca duto dihyo uva. Me nchuhn ne, anduhneca dune. Nchuhn che nda cuandé nchuhn, ne ndete che quendi ne cochahtino ne u ne, co ne nduhca dune dihyo uva che ama ri yahn. Ate che tin deman nchuhn ne, hua dehva co din ne, te hua ndichahtino ne u. ⁶Duh nchuhn che hua cochahtino ne u ne, cuacondah vedame nchuhn, co ne nduhca ama dune dihyo uva che a ntah. Dune chemin chan ne, reth, ne rene din dama ihyan rihquiyahn ye.

⁷Ndete che quendi nchuhn cochahtino ne u man, quendi ne dinahn ne che a chicuahn nchuhn man ne, cuica ne deh che nahn ne, ne conahn nduco ne. ⁸Chidá ne, riquendah yavenan ye cuahn che ama ndahca redin nchuhn ntiyon. Nduco tihca ne, rihco ro ne che numa cuaco rinduco ne u. ⁹Nduhca che yahino Chidá u ne, tihca yahino nchuhn. Cuiquendi ne, cochahtino ne u, ne quendi din yahino nchuhn. ¹⁰U ne, redinahn vederihquentiyon yahn Chidá, ne cuahn dama yahino ye u. Namin nchuhn ne, ndete che dinahn ne che rihquentiyon nchuhn, quendi din yahino nchuhn.

¹¹Tihca ricuahn nchuhn cava che ama co yeno ne nduhca che yeno man. ¹²Vederihquentiyon yahn cava nchuhn ne, che din yahino ama tama ne vih nduhca che yahino man nchuhn. ¹³Vedeyahino che tahque chahte che co cuahtenan cuma ihyan ne, che cahco mendahn ye ihyan coh ye, ndedevahn ye amigo yahn ye. ¹⁴Nchuhn ne, amigo yahn nchuhn, ndete che dinahn ne che rihquentiyon nchuhn. ¹⁵Ihyan ne, hua renecah cuande ye mozo yahn ye dehtenduh che redin ye. Ate nchuhn ne, amigo yahn nchuhn. Hua rinó nchuhn nduhca mozo yahn, ne chemin che chicuahn nchuhn nducuahn che te cuande Chidá u. ¹⁶Ndiyu nchuhn che tendahnun ne u. A man che tendahnun nchuhn, ne chihquentiyon nchuhn che din ne ntiyon yahn, ntiyon min che cochihve numacuahn ro. Nduco tihca ne, din Chidá che conahn nduco ne, nducuahn che caca ne ihyan che cuande yahn. ¹⁷Man ne, ndaconan rihquentiyon nchuhn che din yahino ama tama ne vih.

Ihyan iyehse ne, rendihche tan ye Dihvo vo Jesucristo man, ihyan yahn ye man

¹⁸Nchuhn ne, a devano ne che din tan ihyan iyehse nduco. Chemin che nde hua cahñ ino ne cuahn che din tan ye nduco ne. ¹⁹Nchuhn ne, hua dama ri ne nduco ihyan nunde. Chemin che hua yahino ye nchuhn nduhca che yahino ye combiero yahn ye. U ne, a tendahnun nchuhn van ye, ne redin tan ye nduco ne, yahn che ametah dama ri ne nduco ye. ²⁰Cuenechco nchuhn ndudo che a rahn ri nchuhn tuhca: “Nde ama mozo yahn ihyan ne, hua tahque yudo se che co man ye.” Ihyan che redin tan ye nduco ne, namin din

tan ye nduco nchuhn. Me ihyan che redinahñ ye yahn ndudo che ricuáhn ne, namin nevahnecun ye ndudo che cacuahñ nchuhn. ²¹ Va che chuhriñ nchuhn nducuahñ vedetan yahn ihyan, yahn che rinduco ne u. Din tan ye nduco ne, te hua rendihche ye Chidá, ihyan min che dechuh ye u.

²² Nducote ndá, chicuáhn ihyan, ne hua chitahño ye ne, chemin che tahque chihta nunde yahn ye, nde nan che çahña ye metah. ²³ Ihyan che hua ri rendihche ye u ne, namin hua ri rendihche ye Chidá. ²⁴ Vederihño che nde ama ihyan hua nedin ye ne, dín van ye, ate nde nduco nduh ne, rendihche tan ye u man, rendihche tan ye Chidá man, ne chemin che nde tahque chihta nunde yahn ye. ²⁵ Tihça va che co çava che conahn ndudo yahn Dendiohs che a ndirun tuhça: “Andahre nde ama nunde yáhn metah, ate din tan ihyan nducó.”

²⁶ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete vedechahtino nchuhn man, che rete duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye man. Dechúh, ne cuahn che nda ne, te duto ndudo yahn ndudo yáhn. ²⁷ Namin nchuhn ne, çah ne duto ndudo yahn ndudo yáhn, te chinduco ne u nde ro che canañ ntiyon yáhn.

16

¹ Rete cuandé nchuhn yahn dehtenduh che cuahño co ne, çava che hua ndaca dama ne. ² Sahn tan chahn ne, ndetendah se nchuhn chete yaco, ne nda ura che adecoduhño sahn che çahño se nchuhn ne, nde tuno ndedecadino se che a ntiyon yahn Dendiohs che redin se. ³ Tihça din se, te hua rendihche se Chidá man, u man. ⁴ Cuahn che nda ura che conahn nduco nchuhn tihça ne, cuenecañco ne te a ráhn rí nchuhn.

Vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs

Ro menañ ne, hua te cuandé nchuhn yahn ndudo cuh, yahn che quenán cá muhn iyehñse nduco ne. ⁵ Ate man ne, náhn nan Ihyan che dechuh ye u, ne nde ama nchuhn hua retumarune ne u ti che náhn. ⁶ Tahque ndah ne, ama chi ran ne che tihça ráhn nduco ne. ⁷ Rahn cuacó rí nchuhn te tahque ndah çava ne che náhn, te atenan nduco tihça co dechúh Vaco Ndah Yahn Dendiohs, nte vedechahtino nchuhn. ⁸ Cuahn che nda ne, din che conahn ihyan che chendihco ye nunde man, din che conahn ye che runecañe u man, din che conahn ye che Dendiohs ne, techecañe ye yahn ye, din ye castigo ihyan man. ⁹ Conahn ye che chendihco ye nunde yahn che hua ritahño ye u. ¹⁰ Conahn ye che runecañe u, te náhn nan Chidá, ndacá van nchuhn. ¹¹ Conahn ye che Dendiohs ne, techecañe ye yahn ye, din ye castigo ihyan, te chundah, sahn min che quenán cuma se vederihquentiyon muhn iyehñse ne, a techecañe ye yahn se, ne va che din ye castigo sahn.

¹² Ama va ca ndudo che cacuáhn nchuhn ate meniyan ne, hua tuno ved-erendecadino yahn ne che conahn ne. ¹³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs che recañ duto ndudo yahn ndudo ndah yahn ye. Cuahn che nda ne, te cuande nchuhn yahn ndudo min. Ndiyu tin demañ che tihça din, te a Dendiohs che rihquentiyon che tihça din. Namin te cuande nchuhn nde yahn dehtenduh che comañ cochi che co. ¹⁴ Ndeva yavenán, te a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn. ¹⁵ Tihça, te nducuahñ vederihquentiyon yahn Chidá ne, va táh. Chemin che ráhn che Vaco Ndah yahn ye ne, a vederihquentiyon yáhn che te cuande nchuhn.

Ihyan apóstol ne, co ran ye, ate adiva ne, cuavi vederañ yahn ye, ne co yeno ye

¹⁶ 'A tah ra che quenán nduco nchuhn, te nahn nan Dendiohs Chida. Ate adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u.

¹⁷ Tuhme retumerune vih nahn ihyan apóstol chahn van man ye nduco vih:

—Rahn ye che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero vo ihyan man, che adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero vo ihyan man, che a nahn ye nan Dendiohs Chida man. ¿Dehra conahn ne? ¹⁸ ¿Dehra conahn che rahn ye che cuihno neve ro me ne? Hua renahn vo deh conahn che tihca rahn ye.

¹⁹ Dihvo vo ne, checadino che hua chenahn ihyan chahn, ne nahn tumerune ye ihyan. Tuhme rahn ye ri ye ihyan:

—U ne, rahn ri nchuhn che cuihno neve ro ne, ametah ndihchero ne u, ne adive tah cuahn ne, ndaconan ndihchero ne u. ¿A yahn chemin che ama retumerune vih ne ne? ²⁰ Cuaco rahn ri nchuhn che ama co ndache ne, nde ama cuaco ne. Numanahn min ne, ihyan nunde ne, ama co yeno ye. Ate cuavi vederan yahn ne, ne co yeno ne. ²¹ Ama ndahta, cuahn che a nda ura yahn te che cuacoyahn te ne, ri ran te, yahn che ra yah chete te. Ate cuahn che a chacoyahn te decuah yahn te ne, nde metah renecahco te yahn vedeyah me, yahn che ama yeno te che a va decuah yahn te. ²² Nduhca vederan min che hua rengu ne, tihca vederan yahn nchuhn, te cuahn che ndaconan conducó nchuhn ne, ama co yeno ne, nde hua duhva co din che co ran ne.

²³ Nda ro min ne, nde ama nan dehtenduh ametah ndotenan che caça ne u che te cuandé nchuhn. Cuaco rahn ri nchuhn te nducuahn dehtenduh che nahn ne ne, co caça ne Chidá che cuande yahn, ne din ye che conahn nduco ne. ²⁴ Nde meniyon ne, nde ama nan dehtenduh hua rica nchuhn Ihyan che cuande yahn. Man ne, cuica ne nducuahn dehtenduh che nahn ne, ne din ye che conahn nduco ne, cava che ama co yeno ne.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndahco ndiya ye ihyan nunde

²⁵ Ricuahn nchuhn deman nduco ejemplo, ate nda ro che ametah cacuahn nchuhn nduco ejemplo, te tahque ndah ne, cahma cuaco có nchuhn yahn vederihquentiyon yahn Chidá. ²⁶ Ro min ne, nducuahn dehtenduh che caça ne Dendiohs Chida che cuande yahn ne, metah ndotenan che u caça favor ihyan che conahn nduco ne, ²⁷ te yahino ye nchuhn, ne man ye din ye che conahn nduco ne. Yahino ye nchuhn yahn che yahino ne u man, yahn che ritahno ne che man ye dechuh ye u man. ²⁸ U ne, chicá nan Dendiohs Chida, ndá muhn iyehanse. Man ne, a nun ndacá muhn, ne nahn tün nan ye.

²⁹ Tuhme rahn ihyan apóstol yahn ye ri ye ihyan:

—Man che cuaco ne, rahn cuaco ne nduco nuhn. Ametah nduco ejemplo rete cuande ne. ³⁰ A ndero ndi che devano ne nducuahn dehtenduh nde hua rendotenan che caça ihyan ndih che cah cuande ne ihyan. Chemin che ritahno nuhn che Dendiohs dechuh ye ndih.

³¹ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Man ne, a ritahno nchuhn u numa ino ne. ³² Ate a cochi nino ura che cano ne, cahñ muhn cahñ min ne, cahcoman ne u. Ate hua deman, te nduco Dendiohs Chida u. ³³ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, rete cuandé nchuhn cava che cochahtino ne u, ne cuahte dihn chedave yahn ne. Cuedevano ne te va che chuhrihn ne, din tan ihyan nunde nduco ne, ate hua dehva rahco ne, te va che ndahco ndiyá chundah nduco ihyan yahn se.

¹ Chihno che tihçá rahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye ne, cheni-hyon nan ye nan ro, ne covah ye tuhçá:

—Chidá, ndá nino ura che va che chuhríhn. Cuendeva ne yavenán çava che namin u ne, ndevá yavenán ne. ² Tihçá, te ndih ne, chihco ne vederihquentiyon tãh che çahcantiyón nducoyaca ihyan iyehñse man, che ndedeváhn nducoyaca ihyan che tendáhnun ne che cotahno ye u, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro man. ³ Atenan ndih che Dendiohs, ne ihyan che nevahñecun ye ndih man, u che dechuh ne man ne, atenan ihyan chahn che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁴ U ne, ndevá yavenan ne muhn iyehñse. Namin dináhn ntiyon che chihquentiyon ne che dín. ⁵ Chidá, man ne, cuendeva ne u, ne codin ne che cuhnde ro vederihquentiyon yuhn vo nduhçá ro menan cuahn che metah cuhnde iyehñse.

⁶ Ihyan che tendáhnun ne van ihyan nunde çava che cotahno ye u ne, a çah cuandé ihyan che Dendiohs ndih. Ihyan chahn ne, ihyan yahn ne, ne dín ne che chitahno ye u, nevahñecun ye ndudo ndah yahn ne. ⁷ Man ne, a devano ye te nducuahñ vederihquentiyon che quenán cumá ne, a ndih te ne u. ⁸ Chicuéahn ihyan ndudo yahn ne che ndahco ne tãh, ne nevahñecun ye. A checadino ndah ye, ne chitahno ye che a man ne dechuh ne u.

⁹ Ricá ndih çava ihyan chuhn che tendáhnun ne che cotahno ye u, te ihyan yahn ne ihyan. Ndiyu çava ihyan nunde che ricá. ¹⁰ Nducoyaca ihyan yáhn ne, yahn ne ihyan. Namin nducoyaca ihyan yahn ne ne, yáhn ihyan, ne a çava ihyan chahn che ndeva ihyan yavenán.

¹¹ U ne, ndaçá muhn iyehñse, ne nchí çava che conán nduco ne. Ate ihyan chuhn ne, cuahtenan ca ye iyehñse. Chidá che va ne vahchetero, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, codin ne cudádo ihyan che tendáhnun ne che cotahno ye u, çava che ama ndudo co no ye nduhçá uvo. ¹² Numanahn che quenán muhn iyehñse nduco ihyan chuhn che tendáhnun ne che cotahno ye u ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ne, dín cudádo ihyan. Hua chinda nde ama ye, atenán ama sahn che a ndinda se, çava che conahn nduhçá che a ndirun nan Ndudo yahn ne.

¹³ Man ne, nchí nan ne. Ate numanahn che quenán cá muhn ihyense ne, tihçá ricá ndih çava che co yeno ihyan chuhn, nduhçá che yeno man.

¹⁴ Chicuéahn ndudo yahn ne ihyan chuhn, ne ihyan nunde ne, rendihche tan ye ihyan yahn che ametah dama ri ye nduco ye, nduhçá che u ne, hua dama ri nduco ihyan nunde. ¹⁵ Ricá ndih çava ihyan chuhn. Ndiyu çava che ndetáhnno ndeva ne ihyan, ate che ndedeváhn ne ihyan tãh chundah.

¹⁶ Nduhçá che ndiyu ihyan nunde u ne, namin ihyan chuhn ne, ametah dama ri ye nduco ihyan nunde. ¹⁷ Numacuahn vederihquentiyon yahn Ndudo yahn ne, Ndudo min che redin che renahn ihyan cha che cuaco ne, cuihco vih ne ihyan chuhn çava man ne. ¹⁸ Nduhçá che te ne ntiyon u, dechuh ne u van ihyan nunde ne, tihçá çah ntiyon ihyan chuhn, dechúh ihyan van ihyan nunde. ¹⁹ A çava ihyan chuhn che çahco mendáhn u cóh, çava che cotahno ye ndudo ndah yahn ne, ne runecáde cuahtenan ye.

²⁰ Ricá ndih, ndiyu deman çava ihyan chuhn, te namin çava ihyan che cotahno ye u adive, yahn che çahnevan ye ndudo che cuahndudo ihyan chuhn. ²¹ Chidá, nduhçá u nduco ne ne, ama no vederendedecadino yuhn vo ne, ricá ndih che dín ne che ama ndudo no co nducoyaca ye, cochahtino ye uvo. Nahn che ama ndudo no co nducoyaca ye, çava che cotahno ihyan iyehñse che ndih dechuh ne u. ²² Vederihquentiyon che te ne u ne, namin

cáh ihyan chuhn, cava che ama ndudo no co ye, nduhcá che u nduco ndih ne, ama no vederendedecadino yuhn vo. ²³ Ndihi ne, rinduco ne u, ne u ne, rinducó ihyan chuhn, cava che ama ndudo no co ye. Nduco tihcá ne, tumacadino ihyan nunde che dechuh ne u man, yahino ne ihyan chuhn nduhcá che yahino ne u man.

²⁴ 'Chidá, ihyan chuhn che tendahnun ne cava che co nduco ye u ne, náhn che cuahtenan ye nducó nan che conán, cava che tumacadino ye yahn vederihquentiyon che numacuahn vedeyahino yahn ne ndahco ne tãh nde ro che metah cuhnde iyehse. ²⁵ Chidá che va ne vahchetero, ihyan nunde ne, hua rendihche ye ndih, ate u ne, rendihché ndih. Me ihyan chuhn ne, a devano ye che ndih dechuh ne u. ²⁶ A cah cuandé ihyan chuhn yahn vederihquentiyon yahn ne, ne conduco cá ihyan, quendí cah cuandé ihyan, cava che, nduhcá che yahino ne u ne, tihcá dín yahino ne ihyan.

18

Din se preso Dihvo vo Jesucristo

¹ Chihno rahñ Dihvo vo dehtenduh che tuhchan ne, chica ye min nduco ihyan apóstol yahn ye, cuahn ye tama lado viche ama ya che duche Cedrón. Ama cuañ min ne, va yahn ndata, ne min chenda ye nduco vih. ² Judas, sahn min che a riho cade se che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, namin a rendihche se min, te ama ndeh yune chahn Dihvo vo nduco ihyan apóstol yahn ye. ³ Nducote a rendihche se min ne, hua chi vahche yahn se, ne chahn cuaco no se nan che quenun Dihvo vo. Nduco se ama yahn sandado man, policia yahn yaco man, che dechuh chidocuyan ndinan nduco sahn fariseo. Sandado chahn man, policia man ne, nda se espada man, linterna man. Cuahn che a nda nino sahn chahn ne, ⁴ nducote a devano Dihvo vo nducuahn che va che cuahno co ye ne, quendañ ye van ihyan apóstol yahn ye ne, tumerune ye sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

⁵ Ndahconan sahn chahn, ne rahñ se ri se ihyan:

—Jesús yahn yan Nazaret, rinuhn nuhn.

Rahñ ye ri ye sahn:

—A u che rahñ nduco nchuhn.

Judas, sahn min che ndihcue ndeh se Dihvo vo ne, min quenun se van sahn chahn. ⁶ Cuahn che rahñ Dihvo vo ri ye sahn chahn che a ihyan min che rinuhn se ne, chica dama nducoyaca se, ne chera se nde ndiyahn. ⁷ Tuhme ndaconan tumerune Dihvo vo sahn:

—¿Duh rinuhn nchuhn ne?

Rahñ se ri se ihyan:

—Jesús yahn yan Nazaret rinuhn nuhn.

⁸ Rahñ ye ri ye sahn:

—A rahñ rí nchuhn te a u che rahñ nduco ne. Nducote u che rinuhn ne ne, cuahnecun ne che nahñ ihyan chuhn.

⁹ Tihcá chi cava che conahn nduhcá che rahñ man Dihvo vo tuhca: "Ihyan che tendahnun Dendiohs Chida cava che conduco ye u ne, hua chinda nde ama ye." ¹⁰ Simón Pedro ne, nda ye ama espada. Ndetendañ ye, ne chahn ye ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan che duche se Malco, ne chacondañ ye revan se lado tah cuaco se. ¹¹ Ate rahñ Dihvo vo ri ye Pedro:

—Cuentihyen ndah espada tih chete vaco. Va che chuhrihn nducuahn che a ndihco cade Dendiohs Chida.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan chidocuyan che tahque ndinan

¹² Sandado chahn nduco sahn ndinan yahn se man, sahn policia yahn yaco man ne, chi ihyo se Dihvo vo, din se preso ihyan. ¹³ Quenda se ihyan ndevaco Anás, inchahn ndico Caifás, chidocuyan che tahque ndinan ye nduyo min. ¹⁴ Caifás ne, a ihyan min che rahn ye ri ye sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel, che tahque ndahca che ama no ihyan coh ye cava nducoyaca ihyan naci6n yahn ye.

Pedro ne, rahn ye te hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Sim6n Pedro nduco tama ihyan ap6stol ne, cuahn ye diyahn diyahn cuahn nan cuahn Dihvo vo. Ihyan ap6stol che tama me ne, a rendihche chidocuyan ndinan me ihyan, ne chemin che chi chenda ye ura che nda Dihvo vo, quenun ye nan che ri chevah vaco chidocuyan ndinan me. ¹⁶ Ate Pedro ne, chandi ye cuahn chevah me. Tuhme quenda ihyan ap6stol che tama me, ne yahve ye tahn che redin cudado chendevah me, ne quenda ye Pedro cuahn chete me. ¹⁷ Tahn che redin cudado chendevah me ne, tumerume te Pedro:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro ne, rahn ye ri ye tahn:

—Hua. Hua rinduc6 ihyan.

¹⁸ Nducote ama iche vino min ne, sahn decahya yahn chidocuyan man, sahn policia man, ndihco se ama vacoyahn, ne vatendi se recah ihno se sahn. Nam6n Pedro ne, nduco ye sahn chahn, nti ye chihto vacoyahn me, recah ihno ye ihyan.

Chihnde cade yahn Dihvo vo Jesucristo nan chidocuyan che tahque ndinan

¹⁹ Chicarune chidocuyan che tahque ndinan me Dihvo vo, duh nduh ihyan che rinduco ye ihyan man, deh che ricuahn ye man. ²⁰ Rahn Dihvo vo ri ye chidocuyan me:

—U ne, cuahn dama chicuahn van nducoyaca ihyan, chete yaco chahte man, yaco cahya man, nan che rendo dama nducoyaca ihyan naci6n yahn Israel. Dehve chicuahn cuahn man cuahn ndeh. ²¹ Ndotenan che u cacarune ne ne, cuicarune ne ihyan che chicuahn. Ihyan chahn cahma ye co ye ndih deh che chicuahn ihyan.

²² Cuahn che tihca rahn Dihvo ne, chahn ama sahn policia yahn yaco vaconan ye, ne rahn se ri se ihyan:

—¿Dehco che tihca ndahconen yahn chidocuyan ndinan?

²³ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndete che hua tihca che rahn ne, cahme ti quenan che hua ndahca rahn. Ate ndete che ndahca rahn ne, hua ndahca din che chehn u.

²⁴ Tuhme ndedechuh Anás Dihvo vo, nchiche ihyo ye, tah Caifás, chidocuyan che tahque ndinan.

Ndaconan rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo Jesucristo

²⁵ Numanahn min ne, nti Pedro recah ihno ye ihyan chihto vacoyahn, ne tumerune sahn che chenun min ihyan:

—¿A ndiyu nduco di rindoque ihyan cah ne?

Ndahconan Pedro yahn se:

—Hua. Hua rinduc6 ihyan.

²⁶ Tuhme ama sahn decahya yahn chidocuyan che tahque ndinan, sahn vih sahn che chacondah Pedro revan me ne, rahn se ri se Pedro:

—¿Taca hua?, te u ne, ndihcher6 di nduco ye min van yahn ndata me.

²⁷ Ndaconan rahn Pedro che hua rendihche ye Dihvo vo, ne ura min cah tuh.

Quenda se Dihvo vo Jesucristo nan Pilato

²⁸ Tuhme quenda sahn ndinan chahn Dihvo vo, chica se vaco Caifás, ne nda se nduco ye nan palacio yahn gobernador. Ura min ne, a chi dave. Sahn chahn ne, hua chenda se chete palacio me, te rahco se te cahnda yahn se, ne hua co conduco se, ro yudo me. ²⁹ Nducote hua chenda se ne, quenda Pilato, ne tumerune se sahn:

—¿Deh yahn che rica nunde nchuhn yahn ihyan cuh ne?

³⁰ Ndahconan sahn chahn, ne rahn se:

—A che a duhtuno ihyan sahn tih, ne chemin che checu nuhn sahn tah ne.

³¹ Tuhme rahn Pilato ri se sahn chahn:

—Cuiquenda nchuhn ihyan, cotechecade man ne yahn ye nduhca che rihquentiyon ley yahn ne.

Ndahconan sahn chahn, ne rahn se:

—Ate nuhn ihyan naci6n yahn Israel ne, metah vederihquentiyon yahn nuhn cava che cahno nuhn ihyan.

³² Nduco tihca ne, canan chinahn che rahn Dihvo vo nduhca che va che cahno se ihyan. ³³ Ndaconan ndonda Pilato chete palacio, ne cah se Dihvo vo, tumerune se ihyan:

—¿A ndih che Rey yahn ihyan naci6n yahn Israel ne?

³⁴ Rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—¿A che rendecadine man che tihca retumerone, o a ihyan rahn ye ri ye di ne?

³⁵ Ndahconan Pilato, ne rahn se:

—U ne, ndiyu ihyan naci6n yahn Israel u. Sahn naci6n yahn ne man, chidocuyan ndinan man, checu se ndih tah. ¿Deh din ne ne?

³⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye sahn:

—Ndiyu iyehmse cuh che rihquentiy6n. Chemin che ihyan che rinduco ye u ne, hua cuhn ye cava che ndedevahn ye u tah sahn sih.

³⁷ Rahn Pilato ri se ihyan:

—¿A Rey ndih tuhme ne?

Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye sahn:

—Rey u, nduhca che rahn. U ne, nda iyehmse cuh, chihndeyan, cava che cuahndud6 ndudo cuaco. Nducoyaca ihyan che renevahnecon ye ndudo cuaco ne, rihcovan ye che rahndud6.

³⁸ Rahn Pilato ri se ihyan:

—¿Deh ndudo cuaco che tihca rahn ne yahn ne?

Chihco cade se che cahno se Dihvo vo Jesucristo

Chihno rahn Pilato chemin ne, quenda se tama yune, ne rahn se ri se sahn ndinan chahn:

—Ihyan cuh ne, nde ama nunde yahn ye metah. ³⁹ Nchuhn ne, va costumbre yahn ne che ntahte adedoduhno preso che nahn ne vihco ro yudo. ¿A nahn ne che ntahte ihyan cuh che Rey yahn ne ne?

⁴⁰ Tuhme ndaconan cah sahn chahn:

—¡Sahn tih ne, hua! ¡Cuentalte ne Barrabás!

Me Barrabás ne, ama sahn duco.

19

¹ Tuhme chihquentiyon Pilato che chahn sandado Dihvo vo. ² Sandado chahn ne, dendah se ama corona yan, tihyon se tin Dihvo vo, ne tihyon se

ama tino morado ihyan, nduhca tino che rahtenun rey. ³ Chihno min ne, ndo dama se nan ye, ne redin ca se che rendeva se yavenan ye. Rah se:

—jNdeva vo yavenan Rey yahn ihyan naci6n yahn Israel!
Namin chahn se vaconan ye.

⁴ Quendah tun Pilato, ne rahn se ri se sahn ndinan chahn:

—Condihche nchuhn. Ndetendah ihyan meniyon cava che codevano ne te metah nde ama nunde yahn ye.

⁵ Quendah Dihvo vo, quenun tin ye corona yan me man, quenun ye tino morado me man. Tuhme rahn Pilato ri se sahn chahn:

—jNga ye! jCondihchero nchuhn ihyan!

⁶ Cuahn che ndihchero chidocuyan ndinan chahn man, sahn policia man, Dihvo vo ne, numacuahn vedetan cah se:

—jCuaconahn yah ne sahn! jCuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn:

—Cuiquenda man nchuhn ihyan, cuaconahn yah ne ihyan, te u ne, a techecade yahn ye, ne a devano te metah nde ama nunde yahn ye.

⁷ Ndahconan sahn chahn, ne rahn se ri se Pilato:

—Sahn tih ne, va che coh se, te tihca rihquentiyon ley yahn nuhn yahn che rahn se che Daya Dendiohs sahn.

⁸ Cuahn chihnevan Pilato che tihca rahn sahn chahn ne, nde tahque dihya se chi. ⁹ Ndaconan ndonda se chete palacio yahn se, ne tumerune se Dihvo vo:

—jTi yan vaco ne ne?

Ate Dihvo vo ne, nde hua ndahconan ye yahn se.

¹⁰ Tuhme rahn se ri se ihyan:

—jDehco che hua rendahconan ne yahn? jA hua devano ne te va vederihquentiyon yahn? Co ndahco libre ndih ndete che nahn. Namin co cahcantiyon che conan yah ne.

¹¹ Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nde ama vederihquentiyon, hua co conan come nan, ndete che Dendiohs hua te ye di. Chemin che sahn che checu se u tah ne, tahque chendihco se nunde che co di.

¹² A nde ura min rinuhn ino Pilato taca co ndahco se libre Dihvo vo, ate sahn ndinan chahn ne, cah se yahn se:

—Ndete che ndahco ne libre sahn tih ne, jhua amigo yahn ne emperador ndih!, te adecodeduhno ihyan che nahn co ye rey ne, redin vahche ye yahn ye.

¹³ Cuahn che chihnevan Pilato che tihca rahn sahn chahn ne, chihquentiyon se che ndiquendah Dihvo vo, ne chihnde se nan che retechecade se, nan che duche Gabata che devaco hebreo, che conahn tuhca: “Nan Che Chenun Tu.” ¹⁴ Ura min ne, ri tenduh nan mahn yahn, ne a tama ro me che ro yudo. Tuhme rahn Pilato ri se sahn ndinan chahn:

—jNga Rey yahn nchuhn!

¹⁵ Ate sahn chahn ne, rah se:

—jCuedecuihno ne sahn! jCuedecuihno ne sahn! jCuaconahn yah ne sahn!

Rahn Pilato ri se sahn chahn:

—jTaca che cuaconahn yah Rey yahn ne?

Ate sahn chicocuyan ndinan chahn ne, ndahconan se, ne rahn se ri se Pilato:

—Nuhn ne, atenan emperador che rey yahn nuhn.

¹⁶ Nduco ndudo che tihca rahn se ne, ndahco Pilato Dihvo vo tah se cava che conan yah ye, ne quenda se ihyan.

Chaconahn yah se Dihvo vo Jesuchristo

¹⁷ Quenda se Dihvo vo, ne quenda ye cruz nan che va che conan yah ye, cuahn ye ama cuahn nan che duche Cuete Ine Tin Tenahn, ne che devaco hebreo ne, duche Gólgota. ¹⁸ Min chaconahn yah se Dihvo vo dama nduco o se, ama se ama ama lado chihto nan ye. ¹⁹ Dirun Pilato ama letrero, ne chihquentiyon se che quenan tin cruz. Ndirun tuhca: “Ihyan cuh che Jesús yahn yan Nazaret, Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” ²⁰ Ama yahn sahn nación yahn Israel ndihchenan se che tihca ndirun, te nan che chaconahn yah se Dihvo vo ne, nino viyan me. Letrero me ne, ndirun devaco hebreo man, griego man, latin man.

²¹ Chidocuyan ndinan chahn ne, rahn se ri se Pilato:

—Hua ndahca che dirun ne “Rey yahn ihyan nación yahn Israel.” Tahque ndah ne, codirun ne “Ihyan cuh ne, rahn ye che man ye che Rey yahn ihyan nación yahn Israel.”

²² Ate Pilato ne, rahn se ri se sahn:

—Che dirun ne, a tihca conan, ametah ndahcorun.

²³ Cuahn che a chihno chaconahn yah sandado chahn Dihvo vo ne, cahn mañ se tino yahn ye van cun se. Namin chetah se cahteca tu yahn ye, ne nducote chemin ne, hua ntahyon te ndiya ne, ²⁴⁻²⁵ chemin che rahn se nduco vih:

—Tahque ndah ne, hua ndeh vo, ne tendah vo suerte yuhn vo cava che cadino vo cha uvo che quenda yuhn vo che co yuhn vo.

Tihca din se, ne chinahn nduhca che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cahn mañ se tino yahn nduco vih, ne tendah se suerte cha sahn quenda yahn se che co yahn se tino tu yahn.”

Chihto cruz nan che quenan yah Dihvo vo ne, nti chaco ye man, coh chaco ye María, ndahnta yahn Cleofas man, María yahn yan Magdala man. ²⁶ Cuahn che ndihchero Dihvo vo chaco ye man, ama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino ye man, che vatendi ye min ne, rahn ye ri ye chaco ye:

—Chacó, nga daya ne, nti se tan.

²⁷ Namin rahn ye ri ye ihyan apóstol me:

—Nga cheque, nti ye tan.

Nde ro min ndeva ihyan apóstol min chaco Dihvo vo ndevaco ye.

Chih Dihvo vo Jesucristo

²⁸ Chihno min ne, nducote a devano Dihvo vo che a chinahn nducuañ ne, cava che conan conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs ne, rahn ye:

—Yaca ri.

²⁹ Va ama jarro min ndito vino. Tuhme chaconahn sahn chahn ama esponja tin ama nduco che duche hisopo, ne decahnda se esponja me nduco vino me, chaconahn se chende Dihvo vo. ³⁰ Tihve ye vino me, ne rahn ye:

—Man ne, a chinahn nducuañ.

Tuhme chendih ye, ne chih ye.

Ama sandado ne, terun se lanza ticua Dihvo vo Jesucristo

³¹ A tama ro me che vihco ro yudo, ne chemin che hua nahn chidocuyan ndinan chahn che cuahtendihco tenahn nan cruz ro che rahtetuhno ihyan, te ama yudo ro min. Chemin che chica se Pilato che dechuh se sandado che cañ se, ndeh se ine dihma ihyan che chenah yah chahn, ne ndedevah se ihyan. ³² Tuhme tahve Pilato sandado, chahn se, ndeh se ine dihma ama sahn che quenan yah chihto nan Dihvo vo. Chihno min ne, ndeh se ine dihma sahn che tama me.

³³ Me cuahn che chahn nda se nan che quenah yah Dihvo vo ne, ndihchero se che a ndih ye. Chemin che ametah ndeh se ine dihma ye.

³⁴ Ate nde nduco nduh ne, cah ama sandado lanza ticua ye nino van chete ye, ne quenda yun man, nune man. ³⁵ U che dirun caça cuh ne, cuaco ndudo che dirun, te man ndihchero che tihca chi. Dirun yahn caça che namin nchuhn ne, cotahno ne. ³⁶ Tihca chahno chi Dihvo vo caça che conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua ndeh se nde ama ine yahn ye.” ³⁷ Namin chinahn nduhca che a ndirun tama cuan nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Cuahtendi se, ndihchero se ihyan che cah se lanza.”

Quenun Dihvo vo Jesucristo chete yayan

³⁸ Chihno min ne, ama ihyan yan Arimatea che duche ye José, che chitahno ye Dihvo vo cuahn ndeh yahn che vah ye chidocuyan ndinan chahn ne, chica ye Pilato caça che cah yune se che ndedevah ye Dihvo vo, quenda ye ihyan, cuhche ye ihyan. Cah yune Pilato, ne chahn José quenda ye Dihvo vo. ³⁹ Nicodemo, ihyan min che chahn ye vino chendihchero ye Dihvo vo ne, namin chahn ye nduco José, ne quenda ye ndico ndiche kilo nunedan che ndindah nduco mirra man, aloes man. ⁴⁰ Ndedevah ihyan chahn Dihvo vo, ne chacotahme ye nunedan me tino, chahcotuma ye Dihvo vo nduhca costumbre yahn ihyan nación yahn Israel che rihche ye tenahn. ⁴¹ Nino nan che nahn yah se Dihvo vo ne, va ama cuan nan che va yahn ndata. Min va ama yayan ra nan che nde ama tenahn metah conun ye. ⁴² Min chaconuhn ihyan chahn Dihvo vo yahn che nino ri, te a cuanan ro che rahtetuhno ihyan.

20

Ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn

¹ Ro che ndeva ndate ne, chahn María yahn yan Magdala vateyan dahca, nan yayan nan che quenun Dihvo vo, ne cuahn che nda ye ne, a ndavi tu chahno che ndechendih chende yayan me. ² Tuhme conahn ye rano ye nan che quenun Simón Pedro nduco tama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Ndetenda ihyan Dihvo vo chete yayan, ne hua devano nuhn ti quenda ye ihyan.

³ Ndetahno cuahn Pedro nduco ihyan apóstol che tama me nan yayan. ⁴ Ama rano nduh che o ye cuahn ye, ate ihyan che tama me ne, tahque dito chano ye che co Pedro, ne tahque menan ca nda ye nan yayan me. ⁵ Ndiichenun ye chete yayan me, ne ndihchero ye tino che chahcotuma ihyan Dihvo vo che chetave min, ate hua chenda ye. ⁶ Numanahn min ne, nda Simón Pedro, ne chenda ye chete yayan me. Namin ndihchero ye tino chahn che chetave min. ⁷ Avane ne, tino che chacotuma tin Dihvo vo ne, ndechetive, quendite ama lado. ⁸ Tuhme chenda ihyan apóstol che tama me chete yayan, ne ndihchero ye nduhca che chi, ne chitahno ye. ⁹ Ro min ne, metah conahn ihyan chahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che va che ntuche Dihvo vo van tenahn. ¹⁰ Chihno min ne, ndaconan ihyan apóstol chahn nan che chenun ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, chihnde ro ye nan María yahn yan Magdala

¹¹ Numanahn min ne, ndaconan María, ne chihnde ye chihto yayan me, raco ye. Ura che raco ye ne, ndihchenun ye chete yayan me, ¹² ne ndihchero ye o ángel chenun ye tino cua, vate ye nan che chacondihte ihyan Dihvo vo.

Āma ye cuahn nan che chi nihno tin Dihvo vo, ne tama ye ne, cuahn ndiya cah ye. ¹³ Tumerune ángel chahn ihyan:

—¿Deh cuande che reque ne?

Ndahconan María, ne rahn ye ri ye ángel chahn:

—Racó yahn che quenda ihyan Dihvé, ne hua devanó ti chengu ye ihyan.

¹⁴ Cade chihno rahn ye chemin cuahn che ndaconan ye, ne ndihchero ye Dihvo vo che nti ye min, ate hua devano ye che ihyan min. ¹⁵ Tuhme tumerune Dihvo vo ihyan, ne rahn ye:

—¿Deh cuande che reque ne? ¿Duh rinohn ne?

María ne, rahco ye te co sahn che redin cudado yahn ndata me, ne rahn ye:

—Ndete che ndih quenda ne Dihvé ne, cahma ne co ne u ti chengu ne ihyan, cava che cahn quengúa ihyan.

¹⁶ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—¡María!

Ndaconan María, ne rahn ye devaco yahn ye, hebreo, ri ye Dihvo vo:

—¡Raboni! —che nahn cahma Ihyan Ricuahn.

¹⁷ Rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Hua nahn tah u, te metah nahn nan va Chidá. Tahque ndah ne, cuehn ngo ihyan apóstol yahn che nahn nan va Chidá, ihyan min che Chida nchuhn man, Dendiohs yahn man, Dendiohs yahn ne man.

¹⁸ Tuhme chahn María chego ye ihyan apóstol chahn che ndihchero ye Dihvo vo man, nduhca che rahn ye ri ye ihyan man.

Chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan ihyan apóstol yahn ye

¹⁹ A ro min no cuahn che a chi man ne, ndi dama ihyan apóstol chahn, ne nenecahde ye vah nan che chenun ye yahn che vah ye sahn ndinan yahn ihyan nación yahn Israel. Ura min ne, adenah chenda Dihvo vo vah, chandi ye mendahn, ne rahn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

²⁰ Chihno rahn Dihvo vo chemin ne, nahme ye tah ye nan che nchuh clavo man, ticua ye man, ihyan chahn, ne ama chi yeno ye ndihchero ye ihyan.

²¹ Ndaconan rahn Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

Namin rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nduhca che dechuh Chidá u ne, namin dechuh nchuhn.

²² Tuhme tivenan ye ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. ²³ Ndete che nchahco ne nunde yahn adecoduhno ihyan ne, a ndaca ye vederenchahco. Me ndete che hua ne, a hua ndaca ye.

Tomás ne, chitahno ye che ntuche Dihvo vo Jesucristo cuahn che ndihchero man ye ihyan

²⁴ Āma ihyan apóstol chahn che duche ye Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” ne, metah ye ro che nda Dihvo vo. ²⁵ Cuahn che nta ye ne, rahn ihyan chenhahn chahn ri ye ihyan:

—A ntuche Dihvo vo. A ndihchero nuhn ihyan.

Ate rahn Tomás ri ye ihyan chahn:

—Atenah che terún ndutitah yahvetah ye nan che nchuh clavo man, ticua ye nan che nchuh lanza man, tuhme cotahnó che a ntuche ye.

²⁶ Chihno nine ro ne, nto dama tun ihyan apóstol chahn chete ama vah, ne ro min ne, nduco Tomás quenun ye min. Andahre ntude chendevah ne, chenda Dihvo vo chandi ye mendahn, ne rahn ye:

—Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua dehve rahco ne.

²⁷ Tuhme rahñ ye ri ye Tomás:

—Condihchero yahvetáh, ne cueteron ndutitah. Namin cueteron ndutitah ticuá. Cuitehne, che a ntuché. Hua o ndedecadine.

²⁸ Tuhme rahñ Tomás ri ye Dihvo vo:

—¡Ndih che Dihvé man, Dendiohs yahñ man!

²⁹ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan:

—Tomás, man ne, ritehne yahn che ndihchero u. Ndah ro yahn ihyan che andahre hua rendihchero ye u, ate ritahno ye u.

Chirun caca cuh cava che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo

³⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, ama ndeh nan ca vederihno din ye nan ihyan apóstol yahn ye che hua ndirun nan caca cuh. ³¹ Me nducuahn che ndirun ne, cava che cotahno nchuhn che Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndevahn ye ihyan iyehñse man, a ihyan min che Daya Dendiohs man, ne nduco che cotahno ne ihyan ne, ndevahn ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

21

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye nan chenun ndache ihyan apóstol yahn ye

¹ Chihno min ne, nda Dihvo vo nan che chenun ihyan apóstol yahn ye, chihto vine yahn Galilea nino yan Tiberias. Tuhca chi: ² Nto dama ihyan apóstol chahn, Simón Pedro man, Tomás, ihyan min che ntahco ihyan che duche ye “Cuahche” man, Natanael yahn yan Caná, estado yahn Galilea man, nduh che o sahn daya Zebedeo man, nduco te o ihyan apóstol man. ³ Rahñ Simón Pedro ri ye ihyan chahn:

—Cahn cotah yahca.

Rahñ ihyan chahn ri ye ihyan:

—Namin nuhn ne, cahn nuhn nduco ne.

Tuhme cuahn ye, ne chahtenun ye ama barco che va nan vine me, ate numa yan min ne, nde ama yahca hua chetañ ye. ⁴ Cuahn che a cochi ri dave ne, nda Dihvo vo chihto vine me, ate ihyan apóstol chahn ne, hua nchanan ye che ihyan min. ⁵ Tuhme rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn sahn cahya, ¿a hua ndaca ne nde ama yahca ne?

Ndahconan ihyan chahn, ne rahñ ye ri ye ihyan:

—Nde ama te hua ndaca nuhn.

⁶ Rahñ ye ri ye ihyan chahn:

—Cotihyon nchuhn yana yahn ne lado tah cuaco barco, ne ndaca ne ite.

Tihca din ihyan chahn, ne cuahn che ndetendañ ye yana me ne, nde hua richa ye che ama ndito yahca. ⁷ Tuhme ama ihyan apóstol, ihyan min che ama din yahino Dihvo vo ihyan ne, rahñ ye ri ye Pedro:

—¡A Dihvo vo che nda ye tan!

Ndetahno che chihnevan Simón Pedro yahn Dihvo vo ne, ndonun ye tino menañ yahn ye, ne ca nun ye van nune che cahn ye nan che va ye. ⁸ Nan chenun ihyan apóstol chenhñ chahn nduco chihto vine ne, ri tenduh ama ciento metro. Chichahca ye barco me nde min, chihnda ye yana me, ndito yahca. ⁹ Cuahn che ndiquendañ ye chete barco me ne, ndihchero ye che va ama vacoyahn, ama chenun nducoyahn, ne quendudo ama yahca nan nducoyahn me, riyuche te. Namin va pan. ¹⁰ Rahñ Dihvo vo ri ye ihyan chahn:

—Te nchuhn neve yahca che cade chetañ ne.

¹¹ Chenda Simón Pedro chete barco me, ne chihnda ye yana me, ndetendaḥ ye van nune. Chenun demañ yahca rahte, ri ama ciento quenán o raco ndiche ino te. Andahre ama yahn te, ate hua chendan yana me. ¹² Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyán chahn:

—Cochi nchuhn, cahdino ne.

Ihyán apóstol chahn ne, a devano ye che Dihvo vo, ne chemin che nde hua chihquino ye tumerune ye ihyán duh ihyán ye. ¹³ Chahn nda Dihvo vo, ne chetaḥ ye pan me man, yahca me man, ne cah ye, cheh ihyán chahn.

¹⁴ A ro min chi ino yune che chendihchero Dihvo vo ihyán apóstol yahn ye cuahn che a ntuche ye van tenahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, yahve ye Simón Pedro

¹⁵ Cuahn che a chihno cahdino ihyán chahn ne, tumerune Dihvo vo Pedro:

—Simón, daya Jonás, ¿a tahque yahine u che co ihyán chuhn ne?

Ndahconan Simón Pedro yahn ye:

—Taca hua, Dihvé. Yahinó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyán:

—Tuhme ne, codin cudado ihyán yahn.

¹⁶ Ndaconan tumerune ye ihyán, chi o yune:

—Simón, daya Jonás, ¿a yahine u ne?

Ndahconan Pedro yahn ye:

—Taca hua, Dihvé. Yahinó ndih. A man ne devano ne.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyán:

—Tuhme ne, codin cudado ihyán yahn.

¹⁷ Ndaconan tumerune ye ihyán, chi ino yune:

—Simón, daya Jonás, ¿a yahine u ne?

Nducote a nde ino yune che tumerune ye Pedro ndete che a yahino ye ihyán ne, chi ndache ye, ne rahn ye:

—Dihvé, a man ne devano ne nducuahñ. A devano ne che yahinó ndih.

Rahn Dihvo vo ri ye ihyán:

—Tuhme ne, codin cudado ihyán yahn. ¹⁸ Cuaco rahn rí di te cuahn che decahya di ne, rendonon man tino yehn, ne rehn ti che nahn cahn. Ate cuahn che a co ndico di ne, ntaḥ reche, ne tama ca ihyán ntiyon ye tino yehn di, ne quenda ye di nan che hua nahn cahn.

¹⁹ Che tihca rahn Dihvo vo ri ye Pedro ne, conahn nduhca che va che cahco mendahn ye ihyán nan ntiyon yahn Dendiohs, cahno se ihyán. Tuhme rahn Dihvo vo ri ye Pedro:

—¡Cuindoque u!

²⁰ Ura che cuahn ye ne, ndaconan Pedro, ne ndihchero ye che cuahn nduco ihyán apóstol min che ama din yahino Dihvo vo, ihyán min che dama chihnde ye nduco Dihvo vo cuahn che cheh vino ye me, ne tumerune ye duh che ndihcue ndeh ihyán. ²¹ Tuhme tumerune Pedro Dihvo vo:

—Dihvé, me ihyán tih ne, ¿deh co yahn ye ne?

²² Ndahconan Dihvo vo, ne rahn ye ri ye ihyán:

—Ndete che u náhn che conan ye iyeñse nde ro che ndaconan chí ne, di ne, hua cuande yehn chemin. Cuindoque u.

²³ Chemin che chihnde ndudo van dihno vo che ihyán apóstol min ne, hua nda ro che coh ye. Ate Dihvo vo ne, ndiyu che rahn ye che hua coh ihyán min, te rahn ye te ndete che nahn ye che conan ihyán min nde ro che chi tun ye ne, hua cuande yahn Pedro chemin.

²⁴ A ihyán apóstol min che dirun ye caça cuh, ne a devano vo che nducuahñ che dirun ye ne, cuaco.

²⁵ Ama ndeh nan ca dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo. Ndete che corun queri ama nan dehtenduh che din ye ne, rahcó te cuto libro numachahte iyehñse, nde hua tuno nan che conun. Tihçá chi.

NTIYON CHE DIN IHYAN APOSTOL

Nda Vaco Ndah yahn Dendiohs nduhcā che a necāh ye ndudo yahn ye

¹ Ndiñ Teófilo che yahinó ndiñ, ñan cāca che dendáh menān ne, a dirún ama ndeh ñan dehtenduh che din Dihvo vo Jesucristo man, che chicuahn ye man, ² nde ndā ro che conahn ye vahchetero. Cuahn che ametah ñahn ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, cāh ye ntiyon che va che din ihyan apóstol yahn ye che a tendāh nun ye. ³ Adivē che chihno se Dihvo vo ne, ntuche ye, ne man ye ndā ye ndeh yune, chinduco ye ihyan chahn chete che o raco ro. Nduco chemin ne, chenahn ihyan chahn te cuāco che quenduche ye, ne cāh cuande ye ihyan chahn yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ⁴ Cuahn che nduco ca ye ihyan apóstol chahn ne, ñahn ye ri ye ihyan:

—Hua ndāca nchuhn yan Jerusalén. Conan rino ne nde ndā ro che conahn che ndihco cāde Dendiohs Chida che co Vaco Ndah yahn ye. A yahn chemin che renté nduco ne nde ro menān. ⁵ Cuāco te Juan ne, chehdenune ye ihyan, ate nchuhn ne, cuihno neve ro ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.

Conāhn Dihvo vo Jesucristo vahchetero

⁶ Tāhn min cuahn che ndidāma ihyan chahn ne, tumerune ye Dihvo vo:
—Dihve nuhn, ¿a man ro cūh che ndāhco cāde ne che cāhcantiyon man naciōn yahn Israel ne?

⁷ Ndahconan ye, ne ñahn ye ri ye ihyan chahn:
—Hua cuande yahn nchuhn che cadino ne deh ro, o deh ura che conahn che man Dendiohs Chida a ndihco cāde ye. ⁸ Ate chu che cuande yahn ne. Cuahn che co Vaco Ndah yahn Dendiohs, conun nchuhn ne, conan cuma ne vederihquentiyon. Tuhme cuācotuhñ ne ndudo yāhn yan Jerusalén man, numacuahn estādo yahn Judea man, naciōn yahn Samaria man, nde numachahte iyehñse.

⁹ Chihno ñahn Dihvo vo chemin ne, ñahn min che rendihchero ihyan chahn ne, condā ye vahchetero. Tuhme quendihco āma man, ne chehñan ihyan chahn ihyan. ¹⁰ Numanahn che vatendi ca ye, rihno ye che condā Dihvo vo ñan ro ne, adenān ndā o ángel, chenun ye tino cua. ¹¹ Ñahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, saññ Galilea, ¿dehco che rihno cuāhn ñan ro ne? Man Dihvo vo che ndāca ye van nchuhn, din Dendiohs che conāhn ye vahchetero ne, nduhcā che ndihchero ne che conāhn ye, tihcā ndaconan chi tun ye.

Tendāhnun ye Matías cāva che co ye apóstol, conan ye menun Judas

¹² Chihno min ne, ndāca ihyan chahn min ñan che duche Cuete Olivo, ne conāhn ye yan Jerusalén. Nino yune min, nuhneva che nihnde cāde ñan ley yāñ Dendiohs che co cāca ihyan ro che rahte tuhno ye. ¹³ Cuahn che ntā ihyan chahn viyan me ne, chenda ye āma vah, cocha ye ñan o cuahto, cuarto ñan che rahtenun ye. Van ihyan chahn ne, nduco Pedro man, Jacobo man, Juan man, Andrés man, Felipe man, Tomás man, Bartolomé man, Mateo man, Jacobo, che dāya Alfeo man, Simón Zelote man, Judas, che dihno Jacobo man. ¹⁴ Ro ro ne, rendo dāma nducoyāca ihyan chahn nduco dihno Dihvo vo man, chaco ye, María man, yahn ca ihyan ndāhta man, revāh ye.

¹⁵ Ama ro min ne, chandi Pedro ñan ihyan che ritahno ye Dihvo vo, che ri ye tenduh āma ciento quenan ndico, ne cahndudo ye:

16 —Nchuhn dihnó, a va che conahn ndudo che din Vaco Ndah yahn Dendiohs che dirun David yahn Judas, che quendaññan se yahn sahn che din se preso Dihvo vo. 17 Sahn min ne, chi cuande se van nuhn, din se ntiyon nduco nuhn. 18 Tume che ndaca se yahn nunde yahn se ne, ca ama ndi yahn. Chihno min ne, chendah se, denderen se, ne chendan se, chihno chetuhn rehte se ndiyahn. 19 Cuahn che checadino ihyan yan Jerusalén yahn chemin ne, chaconahn ye che duche yahn min, Acéldama, devaco yahn ye, che nahn cahma Yahn Yahn Yun. 20 A ndirun nan libro yahn Salmo tuhca: Cuhnde man vaco se.

Nde ama ihyan hua conun ye min.

Namin a ndirun:

Conan tama ihyan menun se, ndondañ tah ye ntiyon che quenan cuma se.

21 'Chemin che ama cha ihyan che namin chinduco ye Dihvo vo numacuahn ro che quechica ye, 22 nde ro che chehdenuñe Juan ihyan, nde nda ro che din Dendiohs che conahn ye vahhetero ne, va che co cuande ye van nuhn, cava che cuacotuhn ye ndudo yahn che a ntuche Dihvo vo.

23 Ntihyon yan ihyan chahn o ihyan. Ama ye ne, José Barsabás, che namin duche ye Justo, ne tama ye ne, Matías. 24 Tuhme covah nducoyaca ye:

—Dihve nuhn, a ndih che rendihche ne chedave yahn nducoyaca ihyan. Conahma ne nuhn cha ihyan che o chuhn, nahn ne 25 che co ye apóstol, conan ye menun Judas, din ye ntiyon che denda se, din nunde yahn se, te a cuahn se nan che redin yahn che conun se.

26 Tuhme din ihyan chahn sortear, ne quendañ yahn Matías che co ye apóstol, co cuande ye van ihyan che ndichiama chahn.

2

Chiya Vaco Ndah yahn Dendiohs

1 Cuahn che nda vihco Pentecostés ne, nto dama ihyan apóstol nduco nducoyaca ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. 2 Adenñ chahco chine nan ro nduhca yuhne tan che ama rano, ne chito chete vah nan che chenun ye. 3 Ndihchero ye che deca ro ruchiyahn ro chetuhn, ne chiya tin queri ama ye. 4 Tuhme quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyaca ihyan chahn, din che rahn ye tama te o nan devaco.

5 Ama yahn ihyan ndata yahn Israel che redinahn ye che nihnde cade nan ley yahn Dendiohs ne, chica ye numachahte iyehñse, ne chenun ye yan Jerusalén ro min. 6 Cuahn che chihnevan ye che chine ne, ndo dama ye, ne ama rahn ino ye, te queri ama ye ne, chihnevan ye devaco yahn man ye che rente ihyan che chenun ye chete vah. 7 Ama rahn ino ihyan chahn, ne rahn ye van man ye nduco vih:

—¿A ndiyu ihyan Galilea nducoyaca ihyan sih che tihca rente ye? 8 ¿Taca che rente ye devaco yahn queri ama vo che rente vo yan vaco vo? 9 Van nducoyaco vo ne, nduco ihyan yahn yahn Partia man, Media man, Elam man, Mesopotamia man, Judea man, Capadocia man, Ponto man, Asia man, 10 Frigia man, Panfilia man, Egipto man, Africa che nde tahque yahn ca va che co yan Cirene man. Namin nduco ihyan yan Roma man. Nahn vo ne, ihyan nación yahn Israel, ne nahn vo ne, ihyan tama nación che ritahno vo dama nduco ye. 11 Namin nduco ihyan yahn yahn Creta man, Arabia man. Rahndudo ihyan sih ndudo yahn vederihno che redin Dendiohs, rihnevan queri ama vo devaco yahn man vo.

12 Ama rahn ino nducoyaca ye, ne tumerune vih ye:

—¿Deh conahn che tihca ri ne?

¹³ Ate nahñ ihyan chahn ne, duche rino ye, ne rahñ ye:
—Coh ihyan sih, ne chemin che tihçá redin ye.

Cahndudo Pedro

¹⁴ Tuhme necuandi Pedro nduco ihyan apóstol che ndichiamá chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel nduco nducoyaça ne che vate ne yan Jerusalén, cua cuande ne man, cuihcovan ndah ne che cahmá man. ¹⁵ Hua dehve coh nuhn nduhça che rahñ nchuhn, te meniyon ne, comañ rahco nun vatiyan. ¹⁶ Che rendihchero nchuhn ne, a yahn chemin che dirun ihyan profeta Joel tuhça:

¹⁷ Rahñ Dendiohs: “Cuahn che a nahn tuno ro che conahn che a ndihco çadé ne,
dechúh Vacó, çava che conun ihyan iyehñse.

Daya nchuhn ne, cuahndudo ye ndudo yáhn man,
ihyan deçahya ne, ndihchero ye vederihno van yáhnde yahn ye man,
ihyan ndico ne, çahno ye man.

¹⁸ Ro min ne, dechúh Vacó çava che conun ihyan che redin ye ntiyon yáhn,
ne cuahndudo ye ndudo yáhn.

¹⁹ Nan ro man, ndiyáhn man, dín vederihno, ne cuhnde ro yun man, yáhn man,
yáhme man.

²⁰ U che Dihve nducoyaça ihyan ne, cuahn che ametah ndá ro che techecadé ne,
nan yáhn ne, co man,

ne iyo ne, ndo nduhça yun.

Ro min ne, ro che ama yudo, ro che çahco ró che ama chahte vederihquenti-
tion yáhn.

²¹ Tuhme nducoyaça ihyan che cuah ye u che Dihve ye ne, ndedeváhn ihyan.”

²² Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, cuihcovan ndah ne che cahmá:
Dendiohs ne, dechuh ye Jesús yahn yan Nazaret van nchuhn, ne man
nchuhn devano cuäco ne, te numacuahn vederihquentiyan yahn Dendiohs,
din ye vederihno, ndihchero ne. ²³ Cuahn che ndá ye tah nchuhn ne, nduhça
che a ndihco çadé Dendiohs nde ro menañ ne, din nchuhn preso ihyan,
necah ne ihyan tah sahn nunde. Nahn yah se ihyan, ne chihno se ihyan
nduhça che nahn ne. ²⁴ Ate ndedetuhche Dendiohs ihyan, chehnevi ye ihyan
tah vederih, te hua co che ndahco ndiya vederih ihyan. ²⁵ Hua co che conan
ye tah vederih cuahn dama, te a yahn ye che dirun David tuhça:
Dihvé, cuahn dama rendihché ndih che nduco ne u.

Quenan ne laço tah cuäcú, çava che hua dihya nun inó co.

²⁶ Chemin che chi yenó, ne ndevá yavenañ ne numacuahn vedeyeno.
Recáh vedeçahntino chedave yáhn,

²⁷ te u che yahino ne ne, hua çahcomañ ne u van tenáhn,
nde hua cuahñecun ne che conún chete yayan cuahn dama, çá u.

²⁸ Tihyon yune ne u nduhça che ndahça conán nan ne.

Ama yenó yahn che nduco ne u.

²⁹ Nchuhn dihnó, cuäco te chih indihthe yuhn vo David man, che chehche
ye man, che va yayan yahn ye nde meniyan man. ³⁰ Ihyan min ne, profeta
ye, ne numacuahn vedeyudo ne, çah Dendiohs ndudo yahn ye che van
ndata yahn ye ne, quendá ihyan min che a va çadé che chi ye, ndedevahn
ye ihyan iyehñse, nuhnde tah ye vederihquentiyan yahn ye. ³¹ David ne,
anduhñeçá ndete che ndihchero ye che ntuche ihyan min che a va çadé
che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse, ne chemin che dirun ye che hua

conun ihyan min van tenahn man, che hua cha ye man. ³² Man ne, Dendiohs ne, a ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo, ne nuhn ne, devano cuaco nuhn yahn. ³³ Nducote ndedetuhche Dendiohs Chida ihyan min numacuahn vederihquentiyon yahn ye man, nducote dinahn ye ndudo che necah ye che dechuh ye Vaco Ndah yahn ye man ne, chemin che redin ihyan min vederihno che rendihchero nchuhn man, rihnevan ne man. ³⁴ A yahn ihyan min che nda ye vahchetero che dirun David tuhca, ndiyu yahn man ye: Dihve Dendiohs ne, rahn ye ri ye Dihvé:

“Cuihnde muhn lado tah cuaco,

³⁵ numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, ndeva ye yavenan.”

³⁶ Nducote tihca ne, codevano cuaco nducoyaca ihyan naci6n yahn Israel te a Jesús, ihyan min che nahn yah nchuhn ne, ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah ye che ndedevahn ye ihyan iyehmse man, che co ye Dihve nducoyaca ihyan man.

³⁷ Cuahn che chihnevan ihyan chahn che tihca cahndudo Pedro ne, ama chi ran ye, ne tumerune ye Pedro nduco ihyan ap6stol chenahn chahn:

—Dihno nuhn, ¿deh va che din nuhn man ne?

³⁸ Ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Querí ama nchuhn, cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuah ne Dihvo vo Jesucristo, cuedenune ne, cava che nchahco Dendiohs nunde yahn ne, ne din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn. ³⁹ Tihca, te a necah Dihvo vo Dendiohs ndudo min cava nducoyaca ihyan che tendahnun ye, nchuhn man, daya ne man, ndata yahn ne man.

⁴⁰ Cuahn che chihno cahndudo Pedro ndudo cuh nduco ndeh nan ca ndudo che tuhchan ne, yahve ye ihyan chahn, ne rahn ye:

—Cuendedevahn ne nchuhn van ihyan nunde che vate ye man ro cuh.

⁴¹ Tuhme ihyan che nevahnecon ye ndudo yahn ye ne, chedenune ye, ne ro min ne, tenduh ino mil ihyan chitahno ye Dihvo vo, chinduco ye ihyan chahn. ⁴² Nducoyaca ye ne, riquendi ye che ricuahn ihyan ap6stol chahn, ne rendo dama ye nduco vih man, revah ye man, rendeh ye pan nduhca che chihquentiyon Dihvo vo man.

Nduhca che redin ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁴³ Ama rahn ino nducoyaca ihyan yan, te ama redin ihyan ap6stol chahn vederihno. ⁴⁴ Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ama no vederendedecadino yahn ye nduco vih, ne rihco mendahn ye dehtenduh yahn ye cava nducoyaca ye. ⁴⁵ Cuahn che va vederetahn yahn combiero yahn ye ne, rendihcue ye yahn yahn ye man, dehtenduh yahn ye man, ne recah ye tume me querí ama ihyan chahn tunoca va vederetahn yahn ye. ⁴⁶ Ro ro rendo dama ye yaco chahte, ne ndevaco ye ne, reh ye nduco vih, ne rendeh ye pan nduhca che chihquentiyon Dihvo vo. Chenan cuma ye vedeyeno man, vedenecon man. ⁴⁷ Rendeva ye yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ndahca chenah ye nan nducoyaca ihyan. Ro ro ne, rendedevahn Dihvo vo Dendiohs ihyan, rinduco ye ihyan chahn.

3

Ndoyahn ama sahn che neneva doh cah se

¹ Ama ro nan rahco ino a chino, ura che revah ihyan ne, cuahn Pedro nduco Juan yaco chahte. ² Ama chende yaco me ne, duche Hermosa, ne ama sahn che neneva doh cah se nde ro che chihndeyan se ne, va se min. Ro ro riquenda ihyan sahn, ne min rihco ye sahn cava che caça se ihyan che renda

ye yaco che din ye vedevahino nduco se. ³ Cuahn che ndihchero se Pedro nduco Juan che nda ye chende yaco me ne, chica se che din ye vedevahino nduco se. ⁴ Ndihchero ihyan chahn sahn, ne rahn Pedro ri ye sahn:

—Condihchero nuhn.

⁵ Sahn min ne, va yan se, rendihchero se ihyan, te rahco se te cah ye tume sahn. ⁶ Ate rahn Pedro ri ye sahn:

—Metah diyahnguan yahn, nde hua ne diyahngua, ate co conan di. Nduco vederihquentiyon yahn Jesucristo yahn yan Nazaret, cuenecuen, ne cuique.

⁷ Chetah Pedro tah cuaco se, ndedecuan ye sahn, ne ndetahno nuhnde cava dandocah se, ne ndo cuaco cah se. ⁸ Tuhme nde tuno ca yaco se, canan rica se. Chenda se chete yaco nduco ihyan chahn, ra yaco se che yeno se man, rendeva se yavenan Dendiohs numacuahn vedeyeno man. ⁹ Nducoyaca ihyan che chenun ye min ne, ndihche ye che rica se man, chihnevan ye che rendeva se yavenan Dendiohs man, ¹⁰ ne ama rahn ino ye man, redihya ye ri man, yahn vederihno me, te a rendihche ye te a sahn min che rihnde se chende yaco Hermosa, rica se che din ihyan vedevahino nduco se.

Cahndudo Pedro man corredor che duche Salomón

¹¹ Sahn che a ndoyahn me ne, nda ca se tah Pedro man, Juan man, chenun ye man corredor che duche Salomón. Nducote ama rahn ino ihyan che chenun ye chete yaco ne, aderano ye, ndo dama ye min. ¹² Cuahn che ndihchero Pedro che ama chito ihyan min ne, cahndudo ye:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, ¿dehco che ama rahn ino ne? ¿Dehco che ama rendihchero ne nuhn? ¿A rahco ne che nduco vederihquentiyon yahn man nuhn, o che ama ndah ihyan nuhn, din nuhn che ndoyahn sahnguh? ¹³ Hua, te Dendiohs yahn indihche yuhn vo Abraham man, Isaac man, Jacob man ne, a ihyan min che din ye vederihno cuh, cava che ndeva ye yavenan daya ye Jesucristo che necah nchuhn tah Pilato. Pilato ne, nahn ntahte ye ihyan, ate nchuhn ne, hua cahnecon ne. ¹⁴ Ndotenan che caca nchuhn che ntahte ye ihyan min che ndah ye nan Dendiohs ne, chica ne che ntahte ye ama sahn rihno ihyan. ¹⁵ Tihca chihno nchuhn ihyan min che que nan cuma ye vederihquentiyon che din ye che cuahtenan ihyan vahchetero numacuahn ro. Ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan van tenahn, ne yahn chemin ne, nuhn devano cuaco nuhn. ¹⁶ Nduco vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndoyahn sahnguh che a ntihche nchuhn sahn, te chitahno se ihyan. Chitahno se ihyan, ne chemin che ndoyahn se nduhca che rendihchero ne. ¹⁷ Nchuhn dihno, u devano te van vedetundo yahn ne nduco ihyan ndinan yahn ne, chihno ne Dihvo vo. ¹⁸ Ate nde ro menan me ne, a ndihco cade Dendiohs che va che chuhrihn ihyan min yahn ye che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense. Yahn chemin ne, a dirun ihyan profeta, ne tihca chinahn. ¹⁹ Man ne, cuento ino nchuhn nunde yahn ne man, cuah ne Dendiohs man, cava che nchahco ye yahn ne man, din ye che cuahte dihn chedave yahn ne man, necah yan ye chedave yahn ne man. ²⁰ Va che dechuh tun ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye nchuhn. ²¹ Ate man ro cuh ne, va che conan ca ye vahchetero nde nda ro che cuihno ndahco cade Dendiohs nducuahn, nduhca che cah ye ndudo yahn ye, dirun ihyan profeta ndah yahn ye a rahn me. ²² A chinahn nduhca che rahn Moisés ri ye indihche yuhn vo tuhca: “Dihvo vo Dendiohs ne, tendah nun ye ama ihyan profeta van ndata yahn nchuhn nduhca che tendah nun ye u. Codinahn ne nducuahn che cahma ihyan min, ²³ te nducoyaca ihyan che hua dinahn ye che cahma ye ne, conda ye van ihyan nación yuhn vo.”

²⁴ Nducoyaca ihyan profeta, nde Samuel, nde nducoyaca ye che chahte ye adiva ne, namin dirun ye yahn ro cuh. ²⁵ A cava nchuhn che dirun ihyan chahn, ne che ndah yahn ne che nte cade Dendiohs nduco ihyan ndico yuhn vo nduhca che cah ye ndudo yahn ye Abraham tuhca: “Cava ihyan, ndata yehn, din che ndah nduco nducoyaca ihyan iyehmse.” ²⁶ Cuahn che, a ndedetuhche Dendiohs Daya ye ne, menan vih ca dechuh ye ihyan van nchuhn, cava che din ye che ndah nduco ne, ne cahcoman ne nunde yahn ne.

4

Sahn intiyahn ne, din se preso Pedro man, Juan man

¹ Nde ametah cuihno cuahndudo Pedro man, Juan man, cuahn che nda chidocuyan ndinan chahn man, sahn saduceo man, sahn ndinan yahn policia che redin se cudado yaco man. ² Yudo ri yahn sahn chahn yahn che Pedro nduco Juan ne, ricuahn ye ihyan yan che a ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne chemin che va che ntuche tenahn. ³ Tuhme quenda se ihyan chahn, chih se ihyan vacoyahn nde tama ro me, te ura min ne, a chino. ⁴ Ate yahn ihyan che chihnevan ye che ricuahn ihyan chahn ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne ihyan chahn nduco ihyan che a chitahno ye Dihvo vo nde ro menan me ne, ri ye tenduh uhn mil che deman ihyan chahn.

⁵ Tama ro me ne, min yan Jerusalen ndo dama nducoyaca sahn ndinan yahn nacion yahn Israel man, sahn intiyahn man, sahn devano ley che dirun Moises man. ⁶ Namin nduco Anas, chidocuyan che tahque ndinan man, Caifas man, Juan man, Alejandro man, nducoyaca ihyan che ndata yahn chidocuyan ndinan chahn man. ⁷ Tuhme tahve sahn chahn che ngua Pedro man, Juan man, chahtendi ye mendahn, ne chiquerune se ihyan:

—¿Duh te nchuhn vederihquentiyon che redin ne dehtenduh che tihchan ne?

⁸ Tuhme numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ndahconan Pedro, ne rahn ye ri ye sahn:

—Nchuhn, sahn ndinan man, sahn intiyahn yahn nacion yuhn vo man, ⁹ man che riquerune ne yahn vederihno che chinahn nduco sahnguh che nenevadoh cah se man, taca chi che ndoyahn se man, ¹⁰ cahma nuhn nan nchuhn cava che codevano nducoyaca ihyan nacion yuhn vo. Sahnguh che nti se muhn nan nducoyaca nchuhn ne, a ntoyahn se nduco vederihquentiyon yahn Jesucristo yahn yan Nazaret. A ihyan min che nahn yah nchuhn, ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan van tenahn. ¹¹ Nduhca sahn rahto vah che chacondah se tu che tahque cochihve yahn se ne, tihchan nchuhn, te hua nevahnevan ne ihyan min. ¹² Nde ama ihyan hua co ndedevahn ye uvo, te atenan ihyan min che va tah ye vederihquentiyon che ndedevahn ye ihyan iyehmse.

¹³ Cuahn che ndihche sahn ndinan chahn che hua vah Pedro man, Juan man, che rente ye numa ino ye ne, nducote a devano se te ihyan chahn ne, ndata yahn ihyan chevah ihyan man, hua devano ye caca man ne, ama cuahn ino se, ne tumacadino se che chinduco ye Dihvo vo Jesucristo.

¹⁴ Avane ne, sahn che ndoyahn me ne, min nti se nduco ihyan chahn. Chemin che nde nan che cahma sahn ndinan chahn metah. ¹⁵ Tuhme chihquentiyon se che ndiquendah vah ihyan chahn, numanahn che nte cade se nduco vih.

¹⁶ Rahn se:

—¿Deh din vo nduco sahn chuhn ne?, te nducoyaca ihyan che vate ye yan Jerusalen, a devano ye yahn vederihno me, ne hua co cahma vo che hua

cuaco. ¹⁷ Man ne, cava che hua quendi cotuhn ndudo yahn vederihno me ne, nahn dihyo vo sahn, ne ametah quendi se cahma se nduco nde ama ihyan yahn vederihquentiyon yahn Jesús min.

¹⁸ Tuhme cah sahn ndinan chahn ihyan, ne chihquentiyon se che ametah quendi ye cacuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo. ¹⁹ Ate ndahconan ihyan chahn, ne rahñ ye ri ye sahn:

—Condedecadino man nchuhn. Nan Dendiohs ne, ¿a ndahca che hua dinahn nuhn che rihquentiyon ye, cava che dinahn nuhn yahn ne ne? ²⁰ Va che dinahn nuhn yahn Dendiohs, te yahn nducuahñ che ndihchero nuhn man, chihnevan nuhn man ne, va che cahma nuhn.

²¹ Tuhme nahn dihya sahn ndinan chahn ihyan, ne ndedechuh se ihyan, conahn ye. Hua chihquino se din se castigo ihyan yahn che rendeva nducoyaca ihyan yan yavenan Dendiohs yahn vederihno che chinahn. ²² Sahn che chinahn vederihno nduco me, ndoyahn se ne, a ri se nchuh o raco nduyo.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye che cah Dendiohs vedechahntino ihyan

²³ Pedro nduco Juan ne, cuahn che ndaca ye nan chidocuyan ndinan chahn man, sahn intiyahn chahn man ne, conahn ye nan che chenun combiero yahn ye, ne necah cuande ye ihyan nducuahñ che rahñ se ri se ihyan.

²⁴ Chihno necah cuande ye ihyan ne, covah nducoyaca ye tuhca:

—Dihve nuhn, Dendiohs, ndih che dendah ne nan ro man, iyehñse man, nuniyahn man, nducuahñ che va man. ²⁵ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ne ne, cah cuande ne ihyan yahn ne David, ne dirun ye tuhca:

¿Dehco che rendedecadino ihyan nación yahn Israel yahn dehtenduh che hua cochihve?

¿Dehco che renecuan ihyan nación chenahn, ri tan ye nduco Dendiohs?

²⁶ Nducoyaca rey che vate ye iyehñse ne, necuan ye, ne nducoyaca ihyan che rihquentiyon ye ne, ndo dama ye, cava che cuhma ye nduco Dihvo vo Dendiohs man, ihyan yahn ye che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse man.

²⁷ Tihca chinahn, te muhn yan cuh ne, ndo dama Herodes man, Poncio Pilato man, sahn nación yahn Israel man, sahn nación chenahn man, cava che chihno se Daya Ndah yahn ne, Jesucristo, ihyan min che ndahco ne vederihquentiyon tah ye. ²⁸ Nduco tuhca chenun cah nducuahñ che a ndihco cade ne. ²⁹ Dihve nuhn, man ne, condihche ne nduhca che renahn dihya sahn sih nuhn. Cuete ne vedechahntino nuhn cava che numa ino nuhn cuahndudo nuhn Ndudo yahn ne. ³⁰ Numacuahn vederihquentiyon yahn ne ne, codin ne che ndoyahn ihyan cah man, che cuhnde ro vederihno man, che cuande yahn Daya Ndah yahn ne, Jesucristo.

³¹ Cuahn che chihno covah ihyan chahn ne, nuhn yahn nan che chenun ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, quenun nducoyaca ye, ne rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs numa ino ye.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va mendahn dehtenduh yahn ye cava nducoyaca ye

³² Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama no vederedecadino yahn ye nduco vih. Nde ama ye ne, hua rihco vih ye dehtenduh yahn ye, te ndihco mendahn ye cava nducoyaca ye. ³³ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs rahndudo ihyan apóstol chahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne ama rinan Dendiohs nducoyaca ihyan chahn, redin

ye che chenan cuma ye vedeyahino nduco vih. ³⁴ Nde ama ihyan chahn ne, hua rindanan dehtenduh che nahn ye, te ihyan che va yahn yahn ye man, o vah yahn ye man ne, rendihcue ye, ne riquenda ye tume me, ³⁵ renecah ye ihyan apóstol chahn cava che recah ihyan chahn queri ama ihyan tunoca vederetahn yahn ye. ³⁶ Tihca din ama ihyan, yahn yahn Chipre, che duche ye José, ndata yahn chidocuyan Levita. Ihyan apóstol ne, chaconahn ye che duche ye Bernabé, che nahn cahma ihyan che renecah yan ye chedave yahn ihyan. ³⁷ Ihyan min ne, ndihcue ye ama yahn yahn ye, ne necah ye tume me ihyan apóstol chahn.

5

Nunde yahn Ananías nduco Safira

¹ Ate hua tihca din ama sahn che duche se Ananías nduco ndahta yahn se Safira. Namin ndihcue se ama yahn yahn se, ² ne chihco vih se tah tume yahn. Quenda se tume chenañn me, din ca se che a nducuahñ, ne necah se ihyan apóstol chahn. Tahñ ndahta yahn se ne, a devano te chemin. ³ Tuhme rahn Pedro ri ye sahn:

—Ananías, ¿dehco che dinehn che chinun chundah di ne?, te nahn cahneh Vaco Ndah yahn Dendiohs, chihco vih tah tume yahn yahn che ndihcue. ⁴ Nde ama ihyan hua din ye fuerza di cava che ndihcue yahn yehn, nde huane che checo tume che ca yahn muhn. ¿Dehco che tihca ndedecadine?, te nunde yahn vederihñcheh yehn ne, quendihque nan Dendiohs, ndiyu demañ nan ihyan.

⁵ Cuahn che chihnevan Ananías ndudo cuh ne, chendañ se, ne chih se. Nducoyaca ihyan che checadino ye che tihca chi ne, ama dihya ye chi. ⁶ Nda ama o sahn decayha, ne chahcotuma se tino sahn, quenda se sahn, chihche se sahn.

⁷ Chihno tenduh ino ura ne, nda tahñ ndahta me, nde hua devano te deh che chi. ⁸ Tumerune Pedro tahñ:

—¿A cuaco che tuhva tume ca nchuhn yahn yahn yahn ne ne?

Ndahconan te:

—Cuaco. Nduco tihva.

⁹ Tuhme rahn Pedro ri ye tahñ:

—¿Dehco che tihca din nchuhn, che ntuhno ne cava che tumarande ne Vaco Ndah yahn Dihvo vo Dendiohs? A tan cuenchi sahn che chahn se chihche se inchahn. Man ne, namin quenda se di, cuhche se di.

¹⁰ Ndetahno chendañ tahñ min, ne chih te nan Pedro. Cuahn che nta sahn decayha chahn ne, a ndih te, ne quenda se tahñ chihche se tahñ dama nduco inchahn te. ¹¹ Nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nde ihyan chenañn ne, checadino ye che tihca chi, ne ama dihya ye chi.

Ama din ihyan apóstol vederihno

¹² Ama redin ihyan apóstol vederihno nan ihyan, ne nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rendo dama ye yaco chahte, man corredor che duche Salomón. ¹³ Ihyan yan ne, ama renevahñecun ye ihyan chahn, ne andahre vahino ye, condā van ye min, ¹⁴ ate ama yahn ye, nde ndahta, nde chahn ye, chitahno ye Dihvo vo, ne chinduco ye ihyan chahn. ¹⁵ Quendi tihca nde nda ro cuahn che ama riquenda ihyan cah yahn ye nduco yundo, rentave ye chihto yune, cava che cuahn che chuh Pedro ne, amare dahno ye conan ama o ihyan chahn. ¹⁶ Namin rica ihyan yan che nino, renda ye yan Jerusalén, nda ye ihyan cah yahn ye nduco ihyan che chenun vaco

chihnga ihyan, ne ihyan cah chahn ne, rendoyahn ye, ne ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, rendiquendaḥ.

Din se preso Pedro man, Juan man

¹⁷ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn saduceo che rinduco se ihyan ne, chi tan se, din vedeve. ¹⁸ Din se preso ihyan apóstol chahn, ne chih se ihyan vacoyahn. ¹⁹ Ate ama ángel yahn Dendiohs ne, nahne ye vacoyahn me vino, ne ndetendaḥ ye ihyan chahn, ne rahn ye ri ye ihyan:

²⁰ —Cuahn nchuhn chete yaco chahte, cuahndudo ne nan ihyan vederihquentiyon che rendaḥcorun Dendiohs ihyan, rendedeveahn ye ihyan.

²¹ Dinahn ihyan chahn, ne tama ro tiyan ndita ne, chenda ye chete yaco me, cahndudo ye.

Numanahmin ne, chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn che rinduco se ihyan ne, nedin dama ye nducoyaca sahn ndinan yahn nación yahn Israel man, sahn intiyahn man. Tuhme tahve ye che chehua ihyan apóstol che chenun ye vacoyahn. ²² Ate cuahn che nda sahn policía vacoyahn me ne, metah ihyan chahn, ne ndaconan se, chengu se ndudo. ²³ Rahn se:

—Vacoyahn ne, ndah ntude, ne sandado chahn ne, chenan se cudado chendeveah. Ate cuahn che nahne nuhn chende vacoyahn me ne, metah duhva.

²⁴ Cuahn che chihnevan chidocuyan che tahque ndinan man, sahn ndinan yahn policía che redin cudado yaco man, chidocuyan ndinan chahn man ne, retumerune vih se nde ti nda, nde ti tuno che tihca ri. ²⁵ Ura min ne, nda ama se, ne rahn se ri se sahn chahn:

—Sahn che chih nchuhn vacoyahn ne, chete yaco chenun se, ricuahn se.

²⁶ Tuhme cuahn sahn ndinan me nduco policía yahn se, chehua se ihyan apóstol chahn nduco ndah. Hua din tan se nduco ye, te vah se che cah ihyan yan tu sahn. ²⁷ Cuahn che nta se ne, chengu se ihyan nan sahn ndinan chahn. Tuhme rahn chidocuyan che tahque ndinan me ri ye ihyan apóstol chahn:

²⁸ —Nuhn ne, numacuahn vedeyudo chihquentiyon nuhn che hua quendi nchuhn cacuahn ne vederihquentiyon yahn sahn min. Ate hua dinahn ne, te a ndacotuhn ne ndudo che ricuahn ne numachahte yan Jerusalén. Avane ne, ricueh dame ne nuhn che nuhn chihno nuhn sahn min.

²⁹ Tuhme Pedro nduco ihyan apóstol chenahn chahn ne, ndahconan ye:

—Nuhn ne, quenan cuma che dinahn nuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te chemin che tahque yudo che co vederihquentiyon yahn ihyan iyehnese. ³⁰ Nchuhn ne, nahn yah ne Jesucristo nan ama cruz, chihno ne ihyan, ate Dendiohs yahn indihthe yuhn vo ne, ndedetuhche ye ihyan,

³¹ ne chihco ye ihyan lado tah cuaco ye, ndahco ye vederihquentiyon tah ye che conan ye man, ndedeveahn ye ihyan iyehnese man, cava che nto ino ihyan nación yahn Israel nunde yahn ye, ne ndaca ye vederenchahco. ³² Nuhn ne, racotuhn nuhn ndudo yahn dehtenduh che tuhchan numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, che redin Dendiohs che renun ihyan che redinahn ye ndudo yahn ye.

³³ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihca rahn ihyan apóstol ne, ama chi tan se, ne nahn cahno se ihyan. ³⁴ Ate van sahn chahn ne, nduco ama ihyan fariseo che duche ye Gamaliel. Ihyan min ne, ihyan devano ley che dirun Moisés, ne ama renevahnecun ihyan yan ihyan. Chandi ye, ne chihquentiyon ye che ndiquendaḥ vah ihyan apóstol chahn menan lihn.

³⁵ Tuhme rahn ye ri ye combiero yahn ye:

—Nchuhn, ihyan ndinan yahn nación yuhn vo Israel, cuihco ne cudado deh che rihco ne che din ne nduco ihyan sih. ³⁶ Cuenecahco ne te ametah rahñ me che necuan Teudas, chinun se ihyan che va tah se ama vederihquentiyon, ne chinduco tenduh cun ciento ihyan sahn. Ate chihno sandado sahn, chihno chano nducoyaca ihyan che chinduco ye sahn, ne min chihnonan yahn se. ³⁷ Adiva ne, ro che renan caça ihyan ne, necuan Judas yahn estado yahn Galilea, ne ama yahn ihyan chinduco ye sahn. Ate namin chihno sandado sahn, ne chihno chano ihyan che chinduco ye sahn. ³⁸ Chemin che tahque ndahca che hua cahdenun nchuhn yune yahn ihyan sih, te ndete che vederihquentiyon yahn man ye che ricuahn ye ne, va che cuihno. ³⁹ Ate ndete che vederihquentiyon yahn Dendiohs che ricuahn ye ne, hua co decuihno nchuhn. Avane ne, ndete che tihca ne, cahnda yahn ne, te redin vahche ne yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs.

⁴⁰ Quenan ino nducoyaca sahn ndinan chahn che rahñ ihyan min, ne cah se ihyan apóstol chahn, chahn se ihyan. Chihquentiyon se che ametah ndaconan cacuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo, ne ndedechuh se ihyan, conahn ye. ⁴¹ Ndacá ihyan apóstol chahn nan sahn ndinan chahn, ne ama yeno ye, te cah yune Dendiohs che chuhrihn ye cava Dihvo vo. ⁴² Quendi ihyan apóstol chahn chicuahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo ro ro, chete yaco man, yaco ihyan man.

6

Tendahnun ye ndache diácono

¹ Tahñ min ne, ama ri yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ihyan che rente ye devaco griego ne, chica nunde ye yahn ihyan che rente ye hebreo, te ura che rih ye dehtenduh che cheh ihyan ne, hua ndahva reçañ ye ndahca vah che rente ye griego. ²⁻³ Tuhme nedin dama ihyan apóstol che ndichio chahn nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne rahñ ye:

—Dihno nuhn, hua ndahca che cahcoman nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, din nuhn ntiyon che cuih nuhn che cheh nchuhn. Chemin che van nchuhn ne, cuetendahnun ne ndache ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, che chenan ino vo ihyan man, che ndahca vederendedecadino yahn ye man, ne ihyan chahn ne, ndahco nuhn ntiyon cuh tah ye. ⁴ Me nuhn ne, quendi nuhn covah nuhn man, cacuahn nuhn Ndudo yahn Dendiohs man.

⁵ Chahtenan ino ihyan chahn, ne tendahnun ye Esteban, ama ihyan che numa ino ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man, che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man. Namin tendahnun ye Felipe man, Prócoro man, Nicanor man, Timón man, Parmenas man, Nicolás man, ama ihyan yan Antioquia che chitahno ye dama nduco ihyan nación yahn Israel ro menan. ⁶ Tuhme covah ihyan apóstol cava ihyan chahn, nahn tah ye ihyan, ndahco ye ntiyon min tah ye.

⁷ Ndudo yahn Dendiohs ne, ama retuhn, ne min yan Jerusalén ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama ri yahn ye. Nde chidocuyan, ama yahn ye chitahno ye, chinduco ye ihyan chahn.

Din se preso Esteban

⁸ Esteban ne, redin ye vederihno nan ihyan, te ama yahino Dendiohs ihyan man, necañ ye vederihquentiyon ihyan man. ⁹ Ama o sahn ndiyaco che duche Esclavos Libertados, nduco ama o sahn yan Cirene man, Alejandria man, yahn yahn Cilicia man, Asia man ne, canan se ruhn chende se nduco Esteban. ¹⁰ Ate hua chi ndahco ndiya se ihyan, te quenun Vaco Ndah yahn

Dendiohs ihyan man, ama va vededevano yahn ye man. ¹¹ Tuhme nedihve se ama o sahn cava che cuacotuhn se ndudo cuahnde, ne cahma se te chihnevan se che chihnga rahn Esteban yahn Dendiohs man, yahn ley che dirun Moisés man. ¹² Nduco chemin ne, ndedecuan se sahn yan man, sahn ndinan man, sahn devano ley che dirun Moisés man, ne chi tan sahn chahn nduco Esteban, quenda se ihyan nan intiyahn. ¹³ Namin nuhn sahn chahn ama o se che cahma se ndudo cuahnde tuhca:

—Cuahn dama chihnga rahn sahn tih yahn yaco cuh che nihnde vih yahn Dendiohs man, yahn ley che dirun Moisés man. ¹⁴ Cuaco chemin, te chihnevan nuhn che rahn se te Jesucristo yahn yan Nazaret ne, ndatera ye yaco cuh man, ndahcorun ye costumbre che chihco Moisés man.

¹⁵ Nducoyaca sahn ndinan che vate se min ne, ndihchero se Esteban, ne nduhca che ro nan angel, tihca ro nan ye.

7

Cahndudo Esteban che rendedevahn ye ihyan

¹ Tuhme chidocuyan che tahque ndinan me ne, chiquerune ye Esteban:

—¿A cuaco nducuahn che rica nunde sahn sih yehn ne?

² Ndahconan Esteban, ne rahn ye:

—Nducoyaca nchuñ, dihnó man, ihyan ndinan yahn nación yuhn vo man, cuihcovan ne che cahma. Dendiohs yuhn vo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, nda ye nan indihnte yuhn vo Abraham, cuahn che quenán ca ye yahn yahn Mesopotamia, ro che ametah cuhnde ye yan Harán, ³ ne rahn ye ri ye ihyan: “Cuihcoman yan vaque man, nducoyaca ihyan yehn man, ne cuehn ama cuan yahn nan che nahma di.” ⁴ Tuhme chica Abraham yan vaco ye, Caldea, ne chahn ye, chihnde ye yan Harán. Adiva ne, chih chida ye, ne nahma Dendiohs ihyan yune, nde nan che nda ye muhn, yahn nan che vahto vo man ro cuh. ⁵ Hua cah Dendiohs nde ama ndi yahn cuh ihyan, nde nan che cahno ye ama cah ye. Ate cah ye ndudo yahn ye ihyan te co yahn ndata yahn ye, andahre ro min ne, ametah nde ama daya ye. ⁶ Namin rahn Dendiohs ri ye ihyan te ndata yahn ye ne, va che cuahtenan ye yan vaco ihyan tama nación, ne din tan ihyan nación min nduco ye man, din ye ntiyon yahn ihyan chahn nduco fuerza man, nde cuihno cun ciento nduyo. ⁷ Ate namin rahn Dendiohs ri ye ihyan: “U dín castigo ihyan nación min che cahcantiyon ye numacuahn vedetan ndata yehn che din ye ntiyon yahn ye. Cuihno min ne, ndaca ye nación min, ne cochi ye muhn yahn cuh, ndeva ye yavenán.” ⁸ Namin cah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham, ne chihquentiyon ye che conan ama seña queri ama ihyan, ndata yahn ye, cava che cahco ran ye che nevahnevan ye ndudo min. Chemin che cuahn che chihndeyan daya Abraham che duche Isaac ne, chihno nine ro ne, chaconahn ye seña. Tihca chaconahn Isaac seña daya ye Jacob, ne Jacob ne, tihca chaconahn ye seña nducoyaca daya ye. A ihyan min che chihco ndata ye nduh che ndichio ndata yahn ihyan nación yahn Israel.

⁹ Daya Jacob che ihyan ndico yuhn vo ne, a ihyan chahn che din ve ye yahn diho ye José, ne ndihcue ndeh ye ihyan nduco sahn che quenda se ihyan nde nación yahn Egipto. Ate Dendiohs ne, chinduco ye José, ¹⁰ ne ndedevahn ye ihyan yahn nducuahn che rechuhrih ye. Cah Dendiohs vederendecadino che ndahca ihyan, ne din ye che Faraón, rey yahn Egipto ne, din yahino ye ihyan. Chemin che chaconahn Faraón ihyan che cahcantiyon ye ndevaco ye man, nde numachahte nación yahn Egipto man.

11 'Tuhme chihnde cuico numachahte nación yahn Egipto man, Canaán man, ne ama chuhrihn nducoyaca ihyan, nde indihthe yuhn vo, ne ametah renda che cheh ye. 12 Ate cuahn che checadino Jacob che min nación yahn Egipto va trigo ne, dechuh ye daya ye. Tahn min ne, cade ama yune chahn ihyan ndico yuhn vo. 13 Cuahn che chi o yune che chahn ihyan chahn ne, cah José che checadino ye te ihyan min che dihno ye, ne nduco chemin checadino Faraón ti chica ndata yahn José. 14 Tuhme dechuh José che chehua chida ye Jacob nduco ihyan yahn ye. Nducoyaca ihyan chahn ne, ri ye ino raco ntihyon. 15 Tihca chi che chahn Jacob, chihnde ye nación yahn Egipto. Adiva ne, chih ye, ne namin a min chih ihyan ndico yuhn vo. 16 Adiva ne, ndiquenda ihyan ine yahn tenahn chahn nde yan Siquem. Min chihche tun ye ihyan nan yayan che ca Abraham, ndihcue daya Hamor.

17 'Cuahn che a nda nino ro che conahn ndudo che cah Dendiohs numacuahn vedeyudo Abraham ne, ihyan nación yahn Israel ne, ama chi yahn ye min nación yahn Egipto. 18 Tahn min chihnde tama rey yahn Egipto che hua rendihche ye José. 19 Rey min ne, din tan ye numacuahn vederihnech eh nduco ihyan ndico yuhn vo, ne chihquentiyon ye ihyan chahn che cade cuahteyan daya ye che chahn ne, cah ye, cuacondah ye cava che coh. 20 Tahn min chihndeyan Moisés, ne ama quenan ino Dendiohs lihn me. Ino iyo ra chi tave indihthe yahn se sahn, 21 ne cuahn che chihcoman ye lihn me ne, tahn daya man rey ntaca te sahn. Ndeva te sahn, ne tave te sahn nduhca daya man te. 22 Chemin che chahn Moisés nducuahndevadevano yahn ihyan nación yahn Egipto. Cuahn che chi chahte ye ne, ama dito nan ye nan che rente ye man, nan dehtenduh che redin ye man.

23 'Cuahn che a chi ye o raco nduyo ne, chahn ye chendihchero ye ihyan nación yahn ye, Israel. 24 Min ndihchero ye che chahn ama sahn Egipto ama sahn nación yahn ye, ne chihno ye sahn Egipto me, ndedevahn ye sahn che tama me. 25 Tihca din ye, te rahco ye te nduco chemin ne, ihyan nación yahn ye ne, conahn ye te dechuh Dendiohs ihyan, ndedevahn ye ihyan chahn. Ate ihyan chahn ne, hua chenahn ye. 26 Tama ro me ne, ndihchero Moisés o sahn nación yahn ye che rahteruhn se nduco vih, ne nahn cahco dihn ye sahn. Rahn ye ri ye sahn: "Nchuhn ne, dama nación yuhn vo nduco vih, ¿dehco che rahteruhn ne nduco vih?" 27 Ate sahn che redin tan nduco combiero yahn me ne, chaconda se ihyan, ne rahn se: "¿Duh chaconahn di che conan yahn nuhn, techecade yahn nuhn?" 28 ¿A namin nahn cahne u nduhca che chihne sahn Egipto me ico?" 29 Cuahn che chihnevan Moisés che tihca rahn sahn min ne, chano ye, ne cuahn ye, chihnde ye ama cuan yahn che duche Madián. Min chihnevaco ye, ne ndaca o daya ye.

30 'Chihno o raco nduyo ne, min yahn nan che metah duhva, nino nan cuete che duche Sinaí ne, adenan chihnde ro ama ángel van ruchiyahn yahn ama yahn lihn che riche, ndihchero Moisés. 31 Moisés ne, ama cuahn ino ye yahn vederihno che rendihchero ye, ne cuahn che chahn nda ye cava che ndihchero ndah ye ne, chihnevan ye che rahn Dihvo vo Dendiohs: 32 "U che Dendiohs yahn ihyan ndico yehn, Abraham man, Isaac man, Jacob man." Tuhme ama dihya Moisés chi, nde tuno rendoh ye che vah ye, nde metah chihquino ye ndihchero ca ye. 33 Rahn Dendiohs ri ye ihyan: "Cuehnevi ndaca che chenun cah, te cahnda yehn yahn che nti nino nan che quenún. 34 A ndihcheró che rechuhrihn ihyan yahn min nación yahn Egipto, ne chihneván che revah ye. Chemin che cochí, ndedevahn ihyan. Man ne, conan yan, te dechuh di Egipto."

³⁵ 'Andahre hua nevahnecon ihyan chahn Moisés ro menan, rahn ye ri ye ihyan: "¿Duh chaconahn di che conan yahn nuhn, techecade yahn nuhn?" Ate man Dendiohs dechuh ye ihyan cava che conan ye yahn ihyan chahn man, cava che ndedevahn ye ihyan man, nduhca che rahn ye ro che chihnde ro ángel me nan yahn lihn che riche me. ³⁶ A Moisés che ndetendah ye ihyan ndico yuhn vo min nación yahn Egipto, ne din ye vederihno yahn min man, nan Nuniyahn Cuah man, yahn nan che metah duhva man, chete che o raco nduyo. ³⁷ A Moisés che rahn ye ri ye ihyan nación yuhn vo, Israel: "Dendiohs ne, ndedecuan ye ama ihyan profeta van ndata yuhn vo nduhca che ndedecuan ye u, ne che cahma ihyan min ne, chemin che codinahn nchuhn." ³⁸ A Moisés che quendahnah ye yahn ihyan nación yuhn vo, Israel, min yahn nan che metah duhva, ne a ihyan min che nte ángel nduco ye min Cuete Sinai cava che cah ye ndudo min ihyan ndico yuhn vo. A ihyan min che chihnevan ye ndudo yahn che ndedevahn Dendiohs ihyan iyehanse, chihco ye cavo vo.

³⁹ 'Ate ihyan ndico yuhn vo ne, chacotahn ye yahn Moisés man, nahn ndaconan ye nación yahn Egipto man. ⁴⁰ Rahn ihyan chahn ri ye Aarón: "Nahn nuhn che dendah ne ama o dendiohs che quendahnah ye yuhn vo, te Moisés, ihyan min che ndetendah ye uvo nación yahn Egipto ne, a hua renta ye, ne hua devano nuhn deh chi yahn ye." ⁴¹ Tuhme dendah ihyan chahn ama itenine lihn. Chihno ye ama o ite cava che co te vedino nan itenine me, ne ama chi yeno ye nduco dendiohs min yahn ye che dendah man ye. ⁴² Chemin che chihcoman Dendiohs ihyan chahn, ne cah yune ye che chitahno ye iyon che chenah nan ro, chivahn dendiohs yahn ye, nduhca che dirun ama cha ihyan profeta tuhca:

Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, cuahn che chahtechica ne yahn nan che metah duhva chete che o raco nduyo ne,

ndotenan che cahno ne ite cava che co te vedino, ndeva ne yavenan ne,

⁴³ tahque ndah ne ne, quenda ne yaco nan che quenun Moloc man, iyon yahn Renfán man,

ndeva ne yavenan dendiohs chemin chan che dendah man ne.

Chemin che quenah cuma che din castigo nchuhn, dechuh nchuhn nde tahque cana yahn nación yahn Babilonia.

⁴⁴ 'Min yahn nan che metah duhva ne, ihyan ndico yuhn vo ne, chihnde tah ye yaco che chindah nduhca che nahma Dendiohs Moisés taca va che dendah ye. A chete yaco min ne, chenun ndah tu rahno nan che ndirun ley yahn Dendiohs. ⁴⁵ Chan rine, chihnde tah ihyan chahn yaco me nde ro che nda ye nduco Josué, chetah ye yahn yahn ihyan tama nación che chehnevi Dendiohs nan ye. Tihca chihco cudado ye yaco me nde ro che quenah David. ⁴⁶ Dendiohs, ihyan min che ndeva Jacob yavenan ye ne, din yahino ye rey David, ne nahn cahno rey me ama yaco yahn ye. ⁴⁷ Ate Salomón che chihno ye yaco yahn Dendiohs, ⁴⁸ andahre Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, hua rendotenan ye yaco che rihno ihyan. Tihca nduhca che dirun ihyan profeta me tuhca:

⁴⁹ Rahn Dihvo vo Dendiohs: "Rihquentiyón nde vahchetero man, nde numachahte iyehanse man.

¿Taca conún chete ama yaco che rihno ihyan?

¿Taca cuhndé ama cuan no?

⁵⁰ A man dendah nducuahn dehtenduh che va."

⁵¹ Quendi Esteban, ne rahn ye:

—Nchuhn ne, cheche chedave yahn ne. Dama ri ne nduco ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, te hua redinahn ne. Numacuahn ro ne, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Nduhca ihyan ndico yahn ne ne, tihchan ne. ⁵² Nducoyaca ihyan profeta ne, din tan ihyan ndico yahn nchuhn nduco ye. Ihyan ndico yahn ne ne, chihno ye ihyan profeta chahn che dirun ye nde ro menan che va che chi Daya Dendiohs, ne cuahn che nda ye ne, a man nchuhn hua chitahno ne ihyan, ne chihno ne ihyan. ⁵³ Nchuhn ne, nduco angel dechuh Dendiohs ley yahn ye cava che dinahn ne, ate hua redinahn ne.

⁵⁴ Cuahn che chihnevan sahn ndinan chahn che tihca rahn Esteban ne, ama chi tan se, nde tuno reh dihyon se. ⁵⁵ Ate Esteban ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne chenihiyon nan ye nan ro, ne ndihchero ye che ama yudo vederihquentiyon yahn Dendiohs man, che nti Dihvo vo Jesucristo lado tah cuaco ye man. ⁵⁶ Tuhme rahn ye:

—¡Condihche nchuhn! ¡Quendah vahchetero! ¡Nga Ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan, nti ye lado tah cuaco Dendiohs!

⁵⁷ Ate sahn chahn ne, necahde se iverevan se, nde tuno rah tan se, tumangan se Esteban. ⁵⁸ Quenda se ihyan cuahn chihto yan, ne min cah se tu ihyan. Ama sahn che duche se Saulo ne, din se cudado tino yahn sahn che chenah se ntiyon che cah se tu ihyan. ⁵⁹ Ura che recah se tu Esteban ne, covah ye tuhca:

—Dihvé Jesucristo, ndahcá chedave yahn tah ne.

⁶⁰ Tuhme chehntihya ye, ne rahn ye numa dito ye:

—Dihvé, cuenchahco ne yahn sahn sih che tihca redin se. Chihno rahn ye chemin ne, chih ye.

8

Din tan Saulo nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Saulo ne, dama chi se nduco sahn chahn che chihno se Esteban.

A ro min no canan ama redin tan se nduco ihyan yan Jerusalén che ritahno ye Dihvo vo. Van ihyan chahn ne, atenan ihyan apóstol che chahtenan ye min, te chihno chano nducoyaca ye, cuahn muhn cuahn min ye estado yahn Judea man, nación yahn Samaria man. ² Ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, ama chi ran ye cava Esteban, ne chahn ye chihche ye ihyan.

³ Saulo ne, quendi se redin tan se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne renda se nduh vah nduh vah, retendah vah se ihyan. Nde ndahta, nde chahn ye, rihnda rudo se ihyan, riquenda se ihyan, rih se ihyan vacoyahn.

Rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs min nación yahn Samaria

⁴ Ihyan che chano chahn ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs nduh cuan yan nan che renda ye. ⁵ Ama cha ihyan chahn che duche ye Felipe ne, cuahn che nda ye ama cuan yan yahn Samaria ne, min rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehense. ⁶ Ama rendo dama ihyan, rihnevan ye numacuahn vedeneacun che rahndudo Felipe man, rendihchero ye vederihno che redin ye man. ⁷ Ama yahn ihyan che chenun vaco chihnga ihyan ne, rendihquendah vaco chahn, ama rah. Namin rendoyahn ama yahn ihyan che ndi cheche ye man, che neneva doh cah ye man, tah ye man.

⁸ Chemin che nducoyaca ihyan yan min ne, ama yeno ye.

⁹ Yan min ne, va ama sahn che duche se Simón, che cuah se. A rahn me ne, ama chihncheh se ihyan che vate ye numachahte nación yahn Samaria,

rahn se te ametah nde ama ihyan nduhca sahn min. ¹⁰ Nducoyaca ihyan, nde ihyan ndico man, nde checahya man, renevahncun ye sahn, ne rahn ye:

—Sahnguh ne, quenan cuma se vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs.

¹¹ Ama rahn chitahno ihyan chahn sahn, te nduco vedecuah yahn se ne, chihncheh se ihyan. ¹² Ate cuahn che chihnevan ihyan chahn che rahndudo Felipe yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, yahn che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan man ne, nducoyaca ye, nde ndahta, nde chahn ye, chitahno ye Dihvo vo, ne chedenune ye. ¹³ Nde Simón cuah me ne, chitahno se, ne chedenune se. Chinduco se Felipe, ne ama rahn ino se yahn vederihno che rinahn.

¹⁴ Cuahn che ihyan apóstol che chenán ye yan Jerusalén checadino ye che nevahncun ihyan yahn yahn Samaria Ndudo yahn Dendiohs ne, dechuh ye Pedro nduco Juan. ¹⁵ Cuahn che nda ihyan apóstol chahn ne, covah ye cava che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn. ¹⁶ Ametah conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ama ihyan chahn, te cade chedenune ye che nevahncun ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Tuhme Pedro nduco Juan ne, nahn tah ye ihyan chahn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

¹⁸ Cuahn che ndihchero Simón che renun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan che renahn tah ihyan apóstol chahn ne, nahn cah se tume ihyan, ¹⁹ ne rahn se:

—Cuedin nchuhn che namin nducó conan cumá vederihquentiyon tih, cava che adecoduhno ihyan che nahn tah ihyan ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

²⁰ Tuhme rahn Pedro ri ye sahn:

—A ndinda di nde nduco tume yehn, te rendedecadine te co cua nduco tume vederihquentiyon che recah Dendiohs. ²¹ Di ne, nde hua co conen nan ntiyon cuh, te hua ndah chedave yehn nan Dendiohs. ²² Cuento ine yahn nunde yehn, ne cuique Dendiohs ndete che nchahco ye yehn che tihca rendedecadine, ²³ te ndero ndi che a ndinda di, nedin nunde yehn.

²⁴ Ndahconan Simón, ne rahn se ri se ihyan:

—Covah nchuhn cava che nchahco Dihvo vo Dendiohs nunde yahn, ne hua cuahno có nduhca che rahn ne.

²⁵ Cuahn che a nte ihyan apóstol chahn yahn vederihno che din Dendiohs man, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man ne, conahn ye yan Jerusalén, racotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ama ndeh yan yahn Samaria nan che rechuh ye.

Felipe nduco sahn nación yahn Etiopía

²⁶ Chihno min ne, rahn ama ángel yahn Dihvo vo Dendiohs ri ye Felipe:

—Cuehn cuahn yune che rica yan Jerusalén, rahn cuahn yan Gaza.

Yune min che rechuh cuahn yahn nan che metah duhva. ²⁷ Tuhme cuahn Felipe, ne ura che a quenun yune ye ne, ntaca ye ama sahn ndinan, che tesorero yahn tahn Candace, reina yahn nación yahn Etiopía. Ro min ne, a ndaconan se che chahn se yan Jerusalén, ndeva se yavenan Dendiohs. ²⁸ Conahn se yan vaco se, va se chete carro yahn se, ne rahndudo se libro che dirun ihyan profeta Isaías. ²⁹ Tuhme rahn Vaco Dendiohs nduco Felipe:

—Cuehn, cotone carro tih.

³⁰ Cuahn che tuno Felipe carro me ne, chihnevan ye che rahndudo sahn min libro che dirun Isaías, ne tumerune ye sahn:

—¿A renahn ne ndudo tih che rahndudo ne ne? ³¹ Ndahconan se yahn ye:

—Hua, te metah duh che te cuande u.

Tuhme yahve se ihyan che conda ye chete carro me, cuhnde ye dama nduco se. ³² Nan Ndudo yahn Dendiohs che rahndudo se ne, ndirun tuhca: Nduhca che riquenda ihyan itecuche nan che cahno ye ite ne, tihca quenda ye ihyan.

Nduhca ama itecuche lihn che hua rah te che rendu ihyan ite ne, tihca ihyan min, te hua dehva cahma ye.

³³ Ndere caça nunde se yahn ye, ne ametah deh che cahma ye, te hua ndaca duh che techecađe yahn ye numa cuaco.

¿Duh co cahma yahn ndata yahn ihyan min?, te cahno se ihyan, ne ndaca ye iyehñse cuh.

³⁴ Tumerune sahn min Felipe:

—Codin favor, ne cahme co u, ¿Duh yahn che tihca dirun ihyan profeta me? ¿A yahn man ye, o yahn tama ihyan?

³⁵ Tuhme canan Felipe nde nan che rahndudo se, cah cuande ye sahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ³⁶ Cuahn che nda ihyan chahn ama cuan nan che va nune ne, rahn sahn ndinan me:

—Muhn va nune, ¿a hua co cuedenuné ne?

³⁷ Ndahconan Felipe yahn se:

—Ndete che ritahnó ne numacuahn chedave yahn ne ne, taça hua, co cuedenune ne.

Tuhme rahn sahn min:

—Ritahnó te Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs.

³⁸ Chihquentiyon se che chan carro me. Tuhme cochahn se nduco Felipe nan nune me, ne chehdunune ye sahn. ³⁹ Cuahn che ndiquendañ ihyan chahn van nune ne, quenda Vaco Dihvo vo Dendiohs Felipe, ne chehnan se ihyan. Tuhme ndonun yune se, conahn se, ne ama yeno se. ⁴⁰ Felipe ne, adenan nda ye yan Azoto, ne chuh ye nduh yan nduh yan, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs nde nda ye yan Cesarea.

9

Nto ino Saulo nunde yahn se

¹ Numacuahn ro min ne, riquendi Saulo redin tan se nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nahn cahno se ihyan. Chahn se nan chidocuyan che tahque ndinan, ² chica se ama caça, quenda se, caça che cahñ se yaco yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yan Damasco, din se preso nde ndahta, nde chahn, ihyan che ritahno ye Dihvo vo, quenda se ihyan yan Jerusalén. ³ Ate cuahn che nda nino se yan Damasco ne, adenan chiya ama dave che chica nan ro nan se. ⁴ Ndetahno chendañ se ndiyahn, ne chihnevan se ama ndudo che rahn:

—Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yáhn?

⁵ Tumerune se:

—Dihvé, ¿duh ndih ne?

Ndaconan ndudo me:

—U che Jesucristo che redin tan nducó. Nduhca itenine che renun yah man te ite, renun te yahn cuiyon che rahco nduco ihyan ite ne, tihca redin.

⁶ Saulo ne, ama dihya se chí, nde tuno rendoh se che vah se, ne rahn se:

—Dihvé, ¿deh nahn ne che dín ne?

Ndahconan Dihvo vo yahn se:

—Cuenequen, ne cuehn viyan. Min cahma ama ihyan co ye di deh va che din.

⁷ Namin sahn che nduco Saulo ne, ama dihya se chí, te chihnevan sahn chahn ndudo me, ate hua duhva ndihche se. ⁸ Tuhme necuan Saulo, ate

cuahn che nahne se ndutinan se ne, ametah ro nan se. Chemin che chetah sahn chahn tah se, ne quendanan se sahn nde nda se yan Damasco. ⁹ Min quenun se ino ro, ne hua ro nan se, nde hua cheh se, nde hua chih se.

¹⁰ Yan min va ama ihyan che duche ye Ananías che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ndihero ihyan min ama vederihno van yahnde yahn ye che nda Dihvo vo nan ye, ne yahve ye ihyan:

—¡Ananías!

Ndahconan ye:

—Dihvé, cahma ne.

¹¹ Tuhme rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuehn cuahn yune che duche Yune Cuaco, ne min ndevaco Judas, cuiquerone cava ama sahn yan Tarso che duche se Saulo. Min quenun se, revah se. ¹² Sahn min ne, din Dendiohs che van yahnde yahn se ndihchero se di che nda, nahn tah sahn cava che ndaconan co ro nan se.

¹³ Cuahn che chihnevan Ananías che tihca ne, rahn ye:

—Dihvé, ama yahn ihyan rente ye nducó yahn sahn min che ama redin tan se min yan Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye ndih. ¹⁴ Man ne, nda se muhn, nda se ama caca che dendah chidocuyan che tahque ndinan cava che din se preso nducoyaca nuhn che ritahno nuhn ndih, quenda se nuhn.

¹⁵ Ate rahn Dihvo vo ri ye ihyan:

—Cuehn, te man tendahnún sahn cava che cuahndudo se ndudo yahn, cahnevan ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenhahn man, rey yahn ye man. ¹⁶ Cah cuandé sahn che va che ama chuhrihn se che cuandé yahn.

¹⁷ Tuhme cuahn Ananías, chenda ye vah nan che quenun Saulo. Nahn tah ye sahn, ne rahn ye ri ye sahn:

—Dihnó Saulo, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihnde ro ye nan cuahn yune ne, dechuh ye u cava che ndaconan co ro nan man, cava che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs di man.

¹⁸ Ndetahno chera che deca ro yun ro che chenan ndutinan se, ne chi ro nan se. Tuhme necuan se, ne chedenune se. ¹⁹ Chihno min ne, cheh se, ne ndeva fuerza sahn. Quenan se neve ro min yan Damasco nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

Cahndudo Saulo Ndudo yahn Dendiohs yan Damasco

²⁰ Chihno min ne, canan cahndudo Saulo nduh cuan chete yaco, ne rahn ye te Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs. ²¹ Nducoyaca ihyan che rihnevan ye ne, rahn ino ye, ne retumarune vih ye:

—¿A ndiyu sahn tih che redin tan se yan Jerusalén nduco ihyan che ritahno ye Jesús? ¿A ndiyu sahn tih che nda se muhn cava che quenda se ihyan che ritahno ye ihyan min, necah se ihyan tah chidocuyan ndinan?

²² Ate Saulo ne, nde tahque numa ino se rahndudo se che cuaco te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyehse. Nde nan che ametah deh che cahma ihyan nación yahn Israel che vate ye min yan Damasco.

Chano Saulo

²³ Chihno ndeh ro ne, ihyan nación yahn Israel chahn ne, ntuhno ye cava che cahno ye Saulo, ²⁴ ate checadino se. Nde ro nde rahn rano ihyan chahn sahn nduh cuan chende chan yahn yan me cava che cahno ye sahn. ²⁵ Ate ama vino ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedevah ye sahn chete ama cuahte chahte nan chete che ndi chan yahn yan me, ne tihca chi che ndevahn se.

Ntą Saulo Ƶan Jerusalén

²⁶ Cuahn che ntą Saulo Ƶan Jerusalén ne, nahn conduco se ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ate nducoyaca ihyan chahn ne, vah ye, te rahco ye te co hua cuaco che a ritahno se Dihvo vo. ²⁷ Ate Bernabé ne, quenda ye Saulo nan ihyan apóstol chahn, ne necah cuande ye ihyan nduhca che chihnde ro Dihvo vo nan se cuahn yune man, nduhca che yahve ye sahn man, nduhca che numa ino se cahndudo se Ƶan Damasco vederihquentiyon yahn Dihvo vo man. ²⁸ Tuhme chinduco Saulo ihyan apóstol chahn, ne quenan se min Ƶan Jerusalén. ²⁹ Numa ino se rahndudo se vederihquentiyon yahn Dihvo vo, riyahve se ihyan, ndata yahn Israel, che rente ye devaco griego. Ate ihyan chahn ne, rinuhn ino ye taça co cahno ye sahn. ³⁰ Cuahn che checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo che tihca ne, quenda ye sahn Ƶan Cesarea, ne ndedechuh ye sahn Ƶan vaco se Tarso.

³¹ Tahñ min ne, numachahte estado yahn Judea man, Galilea man, nación yahn Samaria man ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, cheguan redin tan ihyan nduco ye, ne a ndevate tahn ye, rende va ye yavenan Dihvo vo Dendiohs numacuahn vedeneccun. Renecah Ƶan Vaco Ndah yahn Dendiohs chedave yahn ihyan chahn, ne redin Dendiohs che ama yahn ihyan ritahno ye Dihvo vo, rinduco ye ihyan.

Ndoyahn Eneas

³² Cuahn che quechica Pedro, rahndudo ye van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chahn ye, chendihchero ye ihyan che vate ye Ƶan Lida. ³³ Min ntaca ye ama sahn cah che duche se Eneas. A nine nduyo ndi cheche se, quendite se nan yundo. ³⁴ Rahñ Pedro ri ye sahn:

—Eneas, Dihvo vo Jesucristo din ye che ndoyehn. Cueneccun, condihte ndah yundo yehn.

Ndetahno ndoyahn Eneas, ne necuan se. ³⁵ Nducoyaca ihyan Ƶan Lida man, Ƶan Sarón man, ndihchero ye che ndoyahn se, ne ama yahn ye chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan, ne chitahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Ntuche Dorcas

³⁶ Tahñ min ne, chihnde ama ihyan ndahta Ƶan Jope che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ihyan min ne, duche ye Tabita, ne che devaco griego ne, Dorcas. Ama ndah ihyan ye, ne ama yeno ye, rinan ye ihyan chevah. ³⁷ Chetah cah ihyan min, ne chih ye. Chihno nano ihyan tenahn me ne, chacondihte ndah ye ihyan chete cuarto che va nan o cuahto. ³⁸ Checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo che Ƶan Lida quenan Pedro, ne nducote nino Ƶan min ne, tahve ye o ihyan che cahñ ye, ngua ye ihyan, ne rahñ ye:

—Cuhn vo nduco ne Ƶan Jope tenun tenun no.

³⁹ Tuhme cuahn Pedro nduco ihyan chahn, ne cuahn che nda ye min ne, quenda ihyan chahn ihyan chete vah nan che quendite tenahn me. Min chenun nducoyaca ndahta vah, ama raco ye, ne nahme ye Pedro vestido man, coyano man, che ndahyon tenahn me ro che quenan ye iyehñse. ⁴⁰ Chihquentiyon Pedro che ndiquendah vah nducoyaca ihyan chahn, ne chentihya ye, covah ye. Ndi chero ye tenahn me, ne rahñ ye:

—Tabita, cueneccun.

Ndetahno nahne ye ndutinan ye, ne ndihchero ye Pedro, ne necuan ye, va ye nan yundo. ⁴¹ Tuhme chetah Pedro tah ye, ne ndedecuan ye ihyan. Cah ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man, ndahta vah chahn man, ne nahme ye ihyan ndahta me che a ntuche ye van tenahn.

⁴² Nducoyaca ihyan Ƶan Jope ne, checadino ye yahn vederihno me, ne ama

yahn ye chitahno ye Dihvo vo. ⁴³ Rahn quenan Pedro min yan Jope, ndevaco Simón, ama sahn che redin dave se ima.

10

Chahn Pedro ndevaco Cornelio

¹ Min yan Cesarea chihnde ama capitán che duche se Cornelio, che ndi cuande se compañía che duche Italiana. ² Sahn min nduco nducoyaca ihyan yahn se che chenun ye ndevaco se ne, rendeva se yavenan Dendiohs numacuahn vedeneacun. Ama recah se tume che rinan se ihyan nación yahn Israel, ne revah se ro ro. ³ Ama ro, tenduh nan rahco ino a chino ne, chinahn ama vederihno nan se, ndihchero ndah se ama ángel yahn Dendiohs che chenda ye nan quenun se, ne yahve ye sahn:

—¡Cornelio!

⁴ Ama dihya se chi, ndihchero se ángel me, ne tumerune se ihyan:

—Dihvé, ¿deh nahn ne ne?

Ndahconan ángel me yahn se:

—Dendiohs, a chihnevan ye che revah, ne ndihchero ye che redin vedevahino nduco ihyan chevah. ⁵ Man ne, cuedechoh ihyan che cahñ ye yan Jope, ngua ye Simón che namin duche ye Pedro. ⁶ Quenan ye ama vah che nti nino nuniyahn, vaco ama sahn redin dave ima che namin duche se Simón. Ihyan min cahma ye co ye di deh che va che din.

⁷ Cuahn che conahn ángel me ne, cah Cornelio o sahn decayha yahn se nduco ama sandado che quenan se ndevaco se che namin ritahno se Dendiohs. ⁸ Chihno necah cuande se sahn nducuahn ne, dechuh se sahn yan Jope.

⁹ Tama ro me ne, tenduh nan inguiyahn ne, cuahn che a cuahn nino sahn chahn yan Jope ne, cocha Pedro tin vah yuto nan che quenan ye, cava che covah ye. ¹⁰ Ama chi cuico ye, ne numanahn che rindah che cheh ye ne, chinahn ama vederihno nan ye. ¹¹ Ndhichero ye nan ro ama che deca ro ama tino chahte tihca ro che nechiche nduh che cun esquina yahn, ne cochahn cuahn ndiyahn nino nan ye. ¹² Min chete tino me chenun nducoyaca nan ite che cun cah te man, cu man, yahda man. ¹³ Tuhme chihnevan ye ama ndudo che rahn:

—Pedro, cuihne ite sih, coheh ite.

¹⁴ Ate ndahconan Pedro:

—Dihvé, hua, te u ne, nde menahn metah chéh nde ama nan ite che chihnga te.

¹⁵ Ndaconan ndudo me:

—Cha che a nedin dave Dendiohs ne, hua quendi ndedecadine che chihnga.

¹⁶ Ino yune ndaconan ndihchero ye vederihno me. Tuhme condá tino me cuahn nan ro. ¹⁷ Nahmin che ama rendedecadino Pedro deh conahn vederihno me ne, sahn che dechuh Cornelio ne, a nda se chendevah, retumerune se ti che vaco Simón. ¹⁸ Tuhme tumerune se a min quenan ama ihyan che duche ye Simón che namin duche ye Pedro. ¹⁹ Rendedecadino ca Pedro yahn vederihno me cuahn che yahve Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan:

—Nda ino se, rinuhn se di. ²⁰ Cuenchehn, ne cuehn nduco se. Dehve rahque, te u dechuh sahn. ²¹ Tuhme cuenchahn Pedro cuahn nan che vatendi sahn che dechuh Cornelio, ne rahn ye ri ye sahn:

—U che rinuhn nchuhn. ¿Deh ntiyon cochí ne ne?

²² Ndahconan sahn chahn:

—Huate, capitán Cornelio dechuh ye nuhn. Ihyan min ne, ama ndah ihyan ye, ne rendeva ye yavenan Dendiohs. Nducoyaca ihyan nación yahn Israel ne, yahino ye ihyan. Rahn ama ángel yahn Dendiohs ri ye ihyan che dechuh ye chehua ndih, cava che chahn ne ndevaco ye, cahnevan ye deh che va che cahma ne co ne ihyan.

²³ Tuhme rahn Pedro che condá sahn chahn chete vah, ne chahtenan se nduco ye. Nde tama ro me cuahn ye nduco se, nduco neve ihyan yan Jope che ritahno ye Dihvo vo. ²⁴ Nan che chi o ro me ne, nda ihyan chahn yan Cesarea, ne quenán rino Cornelio nduco nducoyaca ihyan yahn se man, amigo yahn se man, che ndiyahve se. ²⁵ Cuahn che nda nino ihyan chahn vaco Cornelio ne, quenda se vah cava che nevahnevan se Pedro, ne chehtihya se nan ye, rendeva se yavenan ye. ²⁶ Ate ndedecuan Pedro sahn, ne rahn ye:

—Cuenequen, cuandi. Hua ndahca che ndeva yavenan, te u ne, ihyan iyehne u nduhca di.

²⁷ Ca rahn ca rica ye, chenda ye chete vah, ne ndihche ye che ama yahn ihyan ndi dama ye min. ²⁸ Tuhme rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn ne, a devano ne te cahnda va yahn nuhn, ihyan nación yahn Israel, che chahn nuhn ndevaco ihyan tama nación man, che conduco nuhn ihyan chahn man. Ate Dendiohs ne, te ye, checadino te hua quendi ndedecadinó che hua ndahca che codama nuhn nduco ihyan tama nación.

²⁹ Chemin che cuahn che tahve nchuhn che chehua u ne, ndetahno cochí, hua chacotahn. Man ne, nahn cadinó deh cuande che tahve ne che chehua u.

³⁰ Tuhme ndahconan Cornelio:

—A man cun ro, co tenduh ura cuh ne, va yahte man, revah man, muhn chete vaco, cuahn che chihnde ro ama ángel, quenun ye tino che tuno diyahn ro. ³¹ Rahn ye ri ye u: “Cornelio, chihnevan Dendiohs che revah, ne ndihchero ye che redin vedevahino nduco ihyan chevah. ³² Man ne, cuedechoh nde yan Jope che ngua Simón che namin duche ye Pedro. Quenan ye ama vah che nti nino nuniyahn, ndevaco ama sahn che redin dave ima, che namin Simón duche se.” ³³ Chemin che a ndetahno dechuh che chehua ndih. Ndahca din ne che cochi ne. Man ne, nto dama nducoyaca nuhn muhn nan Dendiohs cava che cahnevan nuhn nducuahn che chihquentiyon ye che cahma ne.

³⁴ Tuhme cahndudo Pedro:

—Man ne, a chenahn te Dendiohs che cuaco niyon ne, hua retendañun ye ihyan, ³⁵ te dama no yahino ye nducoyaca ihyan adecotino nación yahn ye, ndete che rendeva ye yavenan ye man, redin ye che ndah man.

³⁶ Dendiohs ne, dechuh ye Jesucristo, Dihve nducoyaca ihyan, van ihyan nación yahn Israel, cava che cuahndudo ye ndudo ndah yahn che ndo yan Dendiohs nduco ihyan iyehne. ³⁷ Nchuhn ne, a devano ndah ne yahn nducuahn che coman chinahn numachahte nación yahn Israel, canan nde estado yahn Galilea, cuahn che a chuh che cahndudo Juan Bautista man, chehdene ye ihyan man. ³⁸ A devano ne te Dendiohs ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye Jesucristo yahn yan Nazaret, ne ndahco ye vederihquentiyon chahte tah ye. Ihyan min ne, quechica ye, redin ye che ndah, ne rendedevahn ye ihyan che rechuhrihn ye, redin chundah. Tihca

redin ye, te quenán cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. ³⁹ Nuhn racotuhn nuhn ndudo cuaco yahn nducuahn che din Dihvo vo Jesucristo numachahte nación yahn Israel man, yan Jerusalén man. Ihyan min ne,

nahn yah se ihyan nan ama cruz, chihno se ihyan. ⁴⁰ Ate chihno ino ro ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne cahnecon ye che quechica ro ye van nuhn. ⁴¹ Hua quechica ro ye van nducoyaca ihyan yan, ate quechica ro ye van nuhn che a tendah nun Dendiohs nuhn nde ro menan cava che cuacotuh nuhn ndudo yahn che tihca chi. Cuahn che a ntuche ye van tenahn ne, dama cheh nuhn, dama chih nuhn nduco ye. ⁴² Chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn nan ihyan che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah ye cava che teche cade ye yahn nducoyaca ihyan che chenduche ye man, che ndih ye man. ⁴³ A yahn ihyan min che dirun nducoyaca ihyan profeta nde a rahm me. Dirun ye te nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, nchahco Dendiohs nunde yahn ye che cuande yahn ihyan min.

⁴⁴ Nde metah cuihno cuahndudo Pedro cuahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nducoyaca ihyan che rihnevan ye ndudo me. ⁴⁵ Ihyan naci6n yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo che nduco ye Pedro ne, ama cuahn ino ye chi yahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nde ihyan tama naci6n.

⁴⁶ Devano cuaco ye te quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn, te rente ye tama te o nan devaco man, rendeva ye yavenan Dendiohs man.

⁴⁷ Chemin che rahm Pedro:

—¿A va duh che cahco tan che cuedenune ihyan chuhn?, te a quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan nduhca che quenun uvo.

⁴⁸ Tuhme chihquentiyon ye che cuedenune ihyan chahn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo. Chihno min ne, chica ihyan chahn favor Pedro che conan ye neve ro nduco vih.

11

Necah cuande Pedro ihyan ndiyaco che vate ye yan Jerusal6n

¹ Ihyan ap6stol chahn nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye estado yahn Judea ne, checadino ye te nde ihyan tama naci6n a chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs. ² Cuahn che nta Pedro yan Jerusal6n ne, ihyan naci6n yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo ne, rahva ye nduco ye.

³ Tumerune ihyan chahn:

—¿Dehco che chehn vaco ihyan tama naci6n, cheh dama nduco ye ne?

⁴ Tuhme necah cuande Pedro ihyan chahn nducuahne che chi:

⁵ —Ama ro cuahn che quen6n yan Jope ne, ura che revah ne, chinahn ama vederihno nan. Ndiher6 ama che dec6 ro tino chahte tihca ro, ne nechiche nduh che cun esquina yahn, chica nan ro, cochahn cuaco nan che quen6n.

⁶ Cuahn che chihco ndah cudado deh chenun chete ne, ndihcher6 ite che cun cah te man, ite chano man, cu man, yahda man, ⁷ ne chihnev6n ndudo che rahm: “Pedro, cuihne ite sih, coheh ite.”

⁸ Ate ndahcon6n: “Dihv6, hua, te nde menahn metah ch6h nde ama ite che chihnga te.” ⁹ Tuhme ndaconan ndudo me nde nan ro: “Cha che u, Dendiohs, a nedin dav6 ne, hua quendi ndedecadine che chihnga.” ¹⁰ Ino co ndaconan chinahn vederihno me nan, ne cond6 cuahn nan ro. ¹¹ A ura min no nda ino se che rinuhn se u, che chica se nde yan Cesarea. ¹² Chihquentiyon Vaco Dendiohs che hua dehve rahc6, cahne nduco se. Namin 6n dino vo chuhn ne, chinduco ye u, chahn nuhn vaco ama sahn, ¹³ che nte cuande se nuhn che ndihchero se ama 6ngel che chandi ye, chihto nan se ndevaco se, ne tuhca rahm ye ri ye sahn: “Cuedechoh che ngua Sim6n che namin duche ye Pedro, quenun ye yan Jope. ¹⁴ Ihyan min cahma ye co ye di nduco ihyan yehne deh va che din nchuhe cava che ndevahn ne.” ¹⁵ Cuahn che chihno nte sahn min ne, canan cahndud6. Ate

numanahn che cahndudó ne, adenan quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan chahn nduhca che quenun uvo ro menan me. ¹⁶ Tuhme necahco che rahn Dihvo vo: “Juan ne, chehdenuye ye ihyan, ate nchuhn ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn.” ¹⁷ Nducote man Dendiohs din ye nduco ihyan chahn nduhca che din ye nduco uvo che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ¿duh u cava che din vahché yahn Dendiohs?

¹⁸ Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, chahtedihn chende ye, ne ndeva ye yavenan Dendiohs, ne rahn ye: “Tuhme ne, rah necun Dendiohs che nto ino ihyan tama nación nunde yahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.”

Ihyan yan Antioquia che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁹ Cuahn che chuh che chih Esteban ne, canan redin tan ihyan nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chano ihyan chahn. Nahn ye ne, cuahn ye nde nación yahn Fenicia man, Chipre man, yan Antioquia man. Min chacotuhn ye Ndudo yahn Dendiohs atenan van ihyan nación yahn Israel, te van ihyan tama nación ne, hua chacotuhn ye ndudo me. ²⁰ Ate neve ihyan nación yahn Chipre man, yan Cirene man, cuahn ye yan Antioquia, ne ihyan chahn chacotuhn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nde van ihyan tama nación. ²¹ Nducote chenana cuma ihyan chahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, ama yahn ihyan chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan me, ne chitahno ye Dihvo vo.

²² Cuahn che checadino ihyan che ritahno ye Dihvo vo che chenana ye yan Jerusalén ne, dechuh ye Bernabé nde yan Antioquia. ²³ Cuahn che nda Bernabé min ne, ndihchero ye che ama va vedeyahino yahn Dendiohs van ihyan chahn, ne ama chi yeno ye. Yahve ye ihyan chahn che quendi ye numa ino ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo. ²⁴ Tihca din Bernabé, te ama ndah ihyan ye man, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, numa ino ye ritahno ye man. Yan min ne, ama yahn ihyan chitahno ye Dihvo vo.

²⁵ Chihno min ne, cuahn Bernabé yan Tarso, ngua ye Saulo. Cuahn che ntaca ye ihyan ne, ndaconan ye nduco vih yan Antioquia. ²⁶ Min chahtenan ye ama nduyo nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo, chicuahn ye ama yahn ihyan. Min yan Antioquia cade canan ihyan rahn ye yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo te cristiano ye.

²⁷ Tahn min ne, ama o ihyan che recadino ye yahn che va che co ne, chica ye yan Jerusalén, ne nda ye min yan Antioquia. ²⁸ Ama cha ihyan chahn che duche ye Agabo ne, din Vaco Dendiohs che checadino ye che ama cuhnde cuico numachahte iyehñse. Chandi ihyan min nan ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne rahn ye che tihca va che co. Ndudo min ne, chinahn adive cuahn que quenana Claudio emperador. ²⁹ Tuhme ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye min yan Antioquia ne, nte cade ye nduco vih che nedin dama ye tume nduhva che tuno tah ye, dechuh ye yahn dihno vo che vate ye estado yahn Judea cava che conan ye ihyan. ³⁰ Tihca din ihyan chahn, ne dechuh ye Bernabé nduco Saulo, quenda ye tume me, necah ye tah intiyahn yaco che vate ye min.

12

Chihno se Jacobo man, chaconuhn se Pedro vacoyahn man

¹ Tahn min ne, redin tan rey Herodes nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ² Jacobo, dihno Juan ne, chihquentiyon rey me che chihno se ihyan nduco espada, ³ ne nducote ndihchero se che quenana ino ihyan nación

yahn Israel ne, namin din se preso Pedro. Ro che tihcā din se ne, ro vihco che reh ihyan pan che hua nduco ya yahn. ⁴ Cuahn che a din se preso Pedro ne, chaconuhn se ihyan vacoyahn, ne ntihyon ama sandado chahtenan se cudado ihyan, te chuh vihco me ne, nahn tendah se ihyan, techecade se yahn ye, ne cahno se ihyan nan ihyan yan. ⁵ Ama vateyan sandado che redin se cudado Pedro che quenun ye vacoyahn, ne ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, revah ye numa ino ye cava ye.

Din Dendiohs che ndiquendah Pedro vacoyahn

⁶ Vino che co dave tama ro me che nahn tendah Herodes Pedro nan ihyan yan ne, quiyado ye chete vacoyahn me mendahn yahn o sandado, nchiche ye nduco o cadena. Sandado chenahn chahn ne, redin se cudado chende vacoyahn me. ⁷ Adenah chenda ama angel yahn Dihvo vo Dendiohs chete vacoyahn me, ne ama chiya dave. Denuhn nun angel me Pedro, ndedetuhche ye ihyan, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Cuenequen tenun tenun no.

Ndetahn ntahte cadena che nchiche tah Pedro, ⁸ ne rahn angel me:

—Condahco chiche ima che renan chete, ne condonun cah ndaco yehn.

Cuahn che a va yan Pedro ne, ndaconan rahn angel me:

—Condonon tino tu yehn, ne cuiquendi u, cuhn vo.

⁹ Pedro ne, quendi ye angel me, nde hua devano ye a cuaco chemin, te rihno ye che rahco ye. ¹⁰ Chuh ye o cuan nan che chenun sandado, redin se cudado, ne cuahn che nda ye chendevah cu che a renda nan calle ne, nane man chendevah me. Ndiquendah ye, chica ca ye tah, ne conahn angel me. ¹¹ Tuhme chenahn Pedro, ne ndedecadino ye:

—Man ne, a devano cuacó te Dendiohs tahve ye ama angel yahn ye cava che ndedevahn ye u tah Herodes man, yahn nducuahn che chenan ino ihyan naci6n yahn Israel che cuahno có man.

¹² Pedro ne, ca rendedecadino ye yahn che tihca chi, ca rica ye, cuahn ye ndevaco Maria, chaco Juan Marcos. Min ndi dama ama yahn ihyan, revah ye. ¹³ Cuahn che nda ye min ne, recah tah ye chendevah chahte man, riyahve ye man. Cuahn ama tahn dihn che duche te Rode, quendihchero te duh che riyahve. ¹⁴ Ate cuahn che ndonahn te ndudo Pedro ne, nducote ama yeno te ne, nde hua nahne te chendevah me. Ndaconan te, rano te, ngu te ndudo che nti Pedro chendevah. ¹⁵ Ihyan chahn ne, rahn ye ri ye tahn:

—¡Luco ri di, tahn dihn!

Ate tahn min ne, rahn te te cuaco che ihyan min. Tuhme rahn ihyan chahn:

—Ndiyuh ihyan min. Co angel che redin cudado ihyan.

¹⁶ Numanahmin ne, quendi Pedro, recah tah ye chendevah. Cuahn ihyan chahn nahne ye chendevah me, ne cuahn che ndihchero ye Pedro ne, ama cuahn ino ye chi. ¹⁷ Ate din tah Pedro yahn ihyan chahn che cuahte dihn chende ye nahmin che necah cuande ye nduhca che ndetendah Dendiohs ihyan vacoyahn. Namin rahn ye:

—Cahma nchuhn co ne Jacobo man, dihno vo chenahn man, nduhca che chi.

Tuhme chica ye min, cuahn ye tama cuan.

¹⁸ Cuahn che chi dave tama ro me ne, a ri rite co luco sandado chahn, te hua devano se deh chi nduco Pedro. ¹⁹ Herodes ne, dechuh ye che chinuhn Pedro, ne nducote hua ntaca ihyan ne, chica ye sahn chahn che necah cuande se ihyan deh chi. Tuhme chihquentiyon ye sandado chenahn che cahno se sahn. Chihno min ne, chica Herodes min estado yahn Judea, ne cuahn ye quenun ye yan Cesarea.

Chih Herodes

²⁰ Herodes ne, tañ ye nduco ihyan yañ Tiro mañ, ihyan yañ Sidón mañ, ate ihyan chahn ne, ntuho ne che cava che cahn ye nañ Herodes. Yahve ye ama sahn ndinañ yahn rey me che duche se Blasto, che cahma nan se ihyan, cava che ndoyan rey me nduco ye. Tihcañ din ihyan chahn, te nañ yahn yahn rey me, rica dehtenduh che reh ye. ²¹ Herodes ne, chihco vih ye ama ro cava che ndo dama ihyan chahn, ne nda ro min ne, ndonun ye tino che renun ye ura che retechecade ye. Chihnde ye nañ che rihquentiyon ye, ne cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn. ²² Tuhme rendeva ihyan chahn yavenañ rey me, ne rah ye:

—Ihyan tih che rahndudo ye ne, ñndiyu ihyan iyehñse ye, te Dendiohs ye!

²³ A ura min no chiya ama ángel yahn Dendiohs, ne din ye che chetañ cah Herodes. Chine ndañ ihyan, ne ama yah vederih chih ye, te cah yune ye che ndeva ihyan yavenañ ye, nduhcañ ndete che ihyan min che Dendiohs.

²⁴ Tahn min ne, ama retuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ri yañ ihyan che ritahno ye.

²⁵ Cuahn che a dinahn Bernabé nduco Saulo ntiyon che chahn ye ne, ndaca ye yañ Jerusalén, conañ ye yañ Antioquía, quenda nduco ye Juañ Marcos.

13

Bernabé nduco Saulo ne, canañ chahtechica ye cahndudo ye

¹ Van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye yañ Antioquía ne, chenun van ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs mañ, ihyan ricuahn mañ. Ihyan chahn ne, Bernabé mañ, Saulo mañ, Simón cuan mañ, Lucio yahn yañ Cirene mañ, Manaén mañ, ihyan min che chihta ye dama nduco Herodes, gobernador yahn Galilea. ² Ama ro che vate ihyan chahn yahte mañ, revah ye mañ ne, rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nduco ye:

—Cuedechuh nchuhn Bernabé nduco Saulo che cahñ se, din se ntiyon che a necañ che din se.

³ Tuhme chahte tun ihyan chahn yahte, ne covah ye. Chihno min ne, nahn tañ ye ihyan che o chahn cava che nuhnde tañ ye ntiyon min, ne dechuh ye ihyan, cuahn ye.

Cahndudo ihyan apóstol yañ yahn Chipre

⁴ Bernabé nduco Saulo ne, cuahn ye yañ Seleucia nduhca che chihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs. Min chahtenun ye ama barco, ne cuahn ye yañ yahn Chipre. ⁵ Cuahn che nda ihyan chahn yañ Salamina ne, canañ rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs chete yaco. Juañ Marcos ne, nduco se ihyan chahn, rinan se ihyan. ⁶ Chahtechica ye numachahte yañ min, ne nda ye yañ Pafos. Min ntaca ye ama sahn, ndata yahn Israel, che duche se Barjesús. Sahn min ne, cuah se, ne redin ca se che Dendiohs rinan ye sahn. ⁷ Nduco se gobernador Sergio Paulo, ama ihyan che renahn ye. Ihyan min ne, tahve ye che chehua Bernabé nduco Saulo, te nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. ⁸ Ate sahn cuah me, che namin duche se Elimas ne, redin vahche se yahn ihyan chahn, te hua nahn se che cotahno gobernador me. ⁹ Tuhme Saulo, che namin duche ye Pablo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan. Ndiñche ro ndah ye sahn, ¹⁰ ne rahva ye nduco se:

—Di, ¡daya chundah! ¡Ama duhtuno ihyan di! ¡Ndere quechique, rihñcheh! ¡Hua renan ine nde ama dehtenduh che ndah! ¿Dehco che hua reguen, redetohnen vederihquentiyon yahn Dendiohs? ¹¹ Mañ ne, Dendiohs din ye castigo di. Co ve nan, ne hua co ro nan.

Ndetahno chiya man nan se, ametah chi ro nan se. Canan rinuhn tah se duh che quendanan sahn, te hua ro nan se. ¹² Cuahn che ndihchero gobernador me che tihca chi ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, te ama rahn ino ye yahn ndudo yahn Dihvo vo che ricuahn ihyan chahn.

Pablo nduco Bernabé ne, nda ye yan Antioquia, yahn yahn Pisidia

¹³ Pablo nduco combiero yahn ye ne, chahtenun ye ama barco, ne chica ye yan Pafos, nda ye yan Perge, yahn yahn Panfilia. Juan Marcos ne, chihcoman se ihyan chahn, ne conahn se yan Jerusalén. ¹⁴ Ihyan chahn ne, quendi ye yune yahn ye, chica ye yan Perge, ne nda ye yan Antioquia, yahn yahn Pisidia. Ama ro che rahte tuhno ihyan ne, chenda ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel, chahte ye. ¹⁵ Cuahn che a chihno cahndudo ihyan ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun profeta man ne, ihyan ndinan yahn yaco me ne, dechuh ye ndudo yahn ihyan chahn:

—Dihno nuhn, ndete che va ndudo che cahma ne nduco ihyan ne, co cahma ne meniyan.

¹⁶ Tuhme necuan Pablo, ne din tah ye che cuahteyan ihyan chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn, ndata yahn Israel, che rendeva ne yavenan Dendiohs, cuihnevan ne. ¹⁷ Dendiohs yahn nación yuhn vo Israel ne, tendahnun ye ihyan ndico yuhn vo. Cuahn che chenana ca ihyan chahn nación yahn Egipto ne, din ye che ama chi yahn ye, ne ndetendah ye ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn ye. ¹⁸ Cuahn che chenana ihyan chahn yahn nan che metah duhva ne, din chahtino Dendiohs yahn ye tenduh o raco nduyo, ¹⁹ ne decuihno ye ndache nación min yahn yahn Canaan, ne cah ye yahn min ihyan chahn. ²⁰ Canan nde ro min, chete che cun ciento quenana o raco ndiche nduyo, nde ro che quenana ihyan profeta Samuel ne, raconahn Dendiohs juez che rihquentiyon ye ihyan chahn. ²¹ Tuhme chica ihyan chahn ama rey cava che cahcantiyon ye ihyan, ne cahnecun Dendiohs. Chaconahn ye Saúl, daya Cis, ndata yahn Benjamín, cava che co se rey yahn ihyan chahn o raco nduyo. ²² Cuahn che tuno ro ne, Dendiohs ne, chehnevi ye Saúl. Cah ye vederihquentiyon me David, ne rahn ye: “David, daya Isai ne, ama sahn che renevahnevan se che nahn, ne dinahn se nducuahn che cahcantiyón.”

²³ Van ndata yahn David ne, ndedecuan Dendiohs Jesucristo, nduhca che a cah ye ndudo yahn ye cava che ndedevahn ye ihyan nación yahn Israel.

²⁴ Numanahn che metah nda Jesucristo ne, nda Juan, cahndudo ye che nto ino nducoyaca ihyan nación yahn Israel nunde yahn ye, ne cuedenune ye.

²⁵ Cuahn che a nino cuihno ntiyan yahn Juan ne, rahn ye: “Co rahco nchuhn te u ne, ihyan che chenana rino ne, ate ndiyu u, te adive ne, cochi ama ihyan che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. U ne, nde hua rignonu chihve u cava che co mozo yahn ihyan min, ntahte correa yahn ndaco yahn ye.”

²⁶ Nchuhn dihnó, ndata yahn Abraham, che rendeva ne yavenan Dendiohs, a dechuh ye ndudo cuh yahn ne cava che ndevahn ne. ²⁷ Ihyan yahn Jerusalén nduco ihyan ndinan yahn ye ne, hua checadino cuaco ye deh vederihquentiyon quenana cuma Dihvo vo Jesucristo, nde hua chenahn ye che dirun ihyan profeta, andahre ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rihnevan ye ndudo min, rahndudo ihyan chete yaco. Chemin che chihco cade ye che cahno se ihyan min, ne nduco chemin chinahn nducuahn che dirun ihyan profeta chahn. ²⁸ Andahre metah nde ama nunde yahn Dihvo vo, ate chica ihyan chahn che cahcantiyon Pilato che cahno sandado ihyan.

²⁹ Cuahn che a din ihyan chahn nducuahn che a va cade che cuahno Dihvo vo

co, nduhc̄a che a ndirun n̄an Ndudo yahn Dendiohs ne, ndedevah ye ihyan n̄an cruz, ne chacondihte ye ihyan chete ama yayan. ³⁰ Ate Dendiohs ne, ndedetuhche ye ihyan v̄an tenahn, ³¹ ne ama ndeh ro chinduco ye ihyan che chica ye estado yahn Galilea, nd̄a ye nduco ye yan Jerusalén. Man ne, a ihyan chahn che racotuhn ye ndudo yahn ihyan min v̄an nducoyaca ihyan.

³² Namin nuhn ne, rahndudo nuhn n̄an nchuhn yahn ndudo ndah che c̄ah Dendiohs ihyan ndico yuhn vo. ³³ Man ne, a dinahn Dendiohs ndudo min, te a ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo c̄ava uvo, nduhc̄a che a ndirun n̄an Salmo o tuhca: “Di che Dayá. Man ro cuh ne, a chihco ró di n̄an nducoyaca ihyan, c̄ava che codevano ye te Daya m̄an di.” ³⁴ Namin t̄ama cuan n̄an Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca: “U, Dendiohs, din yahinó nchuhn nduhc̄a che a c̄ah ndudo yahn David.” Nduco ndudo cuh ne, chihco ro ye che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo v̄an tenahn c̄ava che hua c̄a ye. ³⁵ Namin va t̄ama ndudo che ndirun n̄an t̄ama Salmo tuhca: “Hua cuahnecun ne che c̄a Daya ne.” ³⁶ Me David ne, a devano vo che, nduhc̄a che chihquentiyon Dendiohs ne, chichihve ye n̄an ihyan che vate ye ro che quenay ye iyehñse. Tuno ro yahn ye ne, namin chih ye nduhc̄a ihyan ndico yahn ye, ne c̄a ye. ³⁷ Ate ihyan min che ndedetuhche Dendiohs ihyan ne, hua c̄a ye. ³⁸ Nchuhn, dihnó, cuedevano ne te che cuande yahn ihyan min ne, co nd̄aca ne vederenchahco yahn nunde yahn ne. Chu che rahndudo nuhn n̄an ne. ³⁹ Che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan ne, rend̄aca ye vederenchahco yahn nunde yahn ye, che hua nd̄aca ihyan ro che rihquentiyon ley che dirun Moisés. ⁴⁰ Man ne, cuihco nchuhn cud̄ado che hua conahn nduco ne nduhc̄a che dirun ama cha ihyan profeta tuhca:

⁴¹ Nchuhn che duche rino ne, condihche ne.

Cuahn ino ne, ne cuih ne, te ro che vate ne ne,

u, Dendiohs, d̄in vederihno rahte, che nde hua cotahno ne, andahre c̄ahma ihyan co ye nchuhn.

⁴² Cuahn che ndiquend̄ah Pablo nduco combiero yahn ye chete ȳaco me ne, ihyan che hua nd̄ata yahn Israel ne, chica ye che ndaconan cuahndudo ye yahn dehtenduh che tuhchan, ndate che t̄ama, ro che rahtetuhno ihyan.

⁴³ Cuahn che a conahn ihyan ne, ama yahn ihyan nación yahn Israel man, ihyan t̄ama nación man, che ritahno ye numa ino ye nduco vih ne, cuahn ye nduco Pablo nduco Bernabé. Ama riyahve ye ihyan chahn che quendi ye numa ino ye, cotahno ye, ne hua c̄ahcoman ye Dendiohs, ihyan min che redin yahino ye ihyan.

⁴⁴ T̄ama ndate me, ro che rahtetuhno ihyan ne, ndo d̄ama a nahn numa yan, ihyan che nahn cahnevan ye Ndudo yahn Dendiohs. ⁴⁵ Ate cuahn che ndihchero ihyan nación yahn Israel chahn che ama yahn ihyan ne, chi ve ye, ne canan ruhn chende ye nduco Pablo man, rahn tan ye man. ⁴⁶ Tuhme Pablo nduco Bernabé ne, numa ino ye rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, a c̄ava nchuhn menan vihca che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs. Ate man ne, nducote hua nahn nevahñecun nchuhn man, rahco ne te dehve rendotenan ne man ne, c̄ahcoman nuhn nchuhn, ne cuahndudo nuhn, cahnevan ihyan t̄ama nación.

⁴⁷ Va che dinahn nuhn nduhc̄a che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo nuhn tuhca:

Tend̄ah nún di c̄ava che cuahndode ndudo yahn v̄an ihyan nducuahñ nación. Nde numachahte iyehñse, nducoyaca ihyan che nevahñecun ye ndudo yahn, ndevahn ye.

⁴⁸ Cuahn che chihnevan ihyan tãma nación che chenun ye min che tihça rahñ ihyan chahn ne, ama chi yeno ye, ne nevahñecun ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Van ihyan chahn ne, chitahno nducoyaça ihyan che a va çade che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁴⁹ Tihça chetuhn ndudo yahn Dihvo vo numachahte yahn min. ⁵⁰ Ate ihyan nación yahn Israel chahn ne, chinun ye ama o sahn nahñ nduco ama o tahñ ndahta che ndah ihyan te, che renevahñecun ihyan yan tahn. Tihça ndedecuan ihyan chahn ihyan che chi tan ye nduco Pablo nduco Bernabé nde cande che ndetendañ ye ihyan yahn min. ⁵¹ Tuhme chihde ihyan chahn ndaço yahn ye, chihtera ye yuniyahñ çava che nahma ye ihyan yan min te hua ndahça din ye che hua nevahñecun ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn ye yan Iconio. ⁵² Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama yeno ye, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan.

14

Pablo nduco Bernabé ne, nda ye yan Iconio

¹ Cuahn che nda Pablo nduco Bernabé yan Iconio ne, chenda ye chete yaco, ne ama ndahça cahndudo ye. Chemin che ama yahn ihyan nación yahn Israel man, ihyan tãma nación man, chitahno ye. ² Ate ihyan nación yahn Israel che hua chitahno ye ne, chinun ye ihyan tãma nación che ametah cotahno ye, çava che ndihche tan ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ³ Ama rahñ chahtenan ihyan chahn min, ne rahndudo ye numa ino ye, chenan ino ye Dendiohs. Dendiohs ne, redin ye che renahn ihyan te çaço che yahino ye ihyan iyehñse nduhça che rahndudo ihyan chahn, te çah ye vederihquentiyon ihyan çava che din ye vederihno. ⁴ Ihyan yan min ne, o cuañ ndi ye. Ama cuañ ye ne, rinduco ye ihyan nación yahn Israel, ne tãma cuañ ye ne, rinduco ye ihyan apóstol chahn. ⁵ Tuhme ihyan nación yahn Israel chahn nduco ihyan tãma nación ne, ntuho ye nduco intiyahn çava che din tan ye nduco ihyan apóstol chahn, çah ye tu ihyan. ⁶ Ate Pablo nduco Bernabé ne, checadino ye, ne chano ye, cuahn ye yahn yahn Licaonia, yan Listra man, yan Derbe man, nduh cuañ nan che nino man. ⁷ Min chahtechica ye, cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs.

Ihyan yan Listra ne, çah ye tu Pablo

⁸ Min yan Listra va ama sahn che nenevadoh çah se nde ro che chihndeyan se, nde tah hua ri rica se. ⁹ Sahn min ne, va se, rihnevan se che rahndudo Pablo. Ndihero ndah ye sahn, ne checadino ye te ritahno se che co din Dendiohs che ndoyahn se. ¹⁰ Tuhme çah ye yahn se:

—Cuenequen, cuandi cunque.

Ndetahno chandi çaço se, ne canan rica se. ¹¹ Cuahn che ndihchero ihyan yan vederihno che din Pablo ne, nduco devaço yahn man ye, devaço yahn Licaonia ne, rah ye:

—O dendiohs yuhn vo, ndaconda ye ihyan, chiya ye iyehñse.

¹² Rahñ ihyan chahn te Bernabé ne, dendiohs yahn ye che duche ye Júpiter, ne Pablo ne, Mercurio, te ihyan min che rahndudo ye. ¹³ Chidocuyan yahn Júpiter che nti yaco yahn ye chihto yan me ne, nda ye, nda ye nanda man, itenine man, çava che çahno ye ite che co te vedino, ndeva ye nduco ihyan yan chahn yavenañ Bernabé nduco Pablo. ¹⁴ Cuahn che checadino ihyan apóstol chahn che tihça ne, canan rendeh ye tino yahn ye çava che nahma ye che hua tihça din ihyan chahn, ne chenda ye van nducoyaça ye, rah ye:

15 —¿Dehco che tihca redin nchuhn?, te nuhn ne, ihyan iyehmse nuhn nduhca nchuhn. A cava chemin che cochi nuhn, cahma nuhn nduco ne che cahcoman ne dehtenduh che tihchan che hua cochihve, ne cotahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehmse man, nuniyah man, nducuah che va man. 16 Ro menan me ne, cah yune ye che quendi ihyan yune yahn man ye. 17 Ate hua chihcoman ye ihyan, te din ye che ndah nduco ye, chihco ro ye vedeyahino yahn ye. A Ihyan min che redin ye che ran co man, che ndah ri chendata man. Rihquechey ye uvo man, renecah yan ye chedave yuhn vo man.

18 Andahre tihca rahn Pablo man, Bernabé man, ate acونده cuahn chicade chica tan ye che cahno ihyan yan chahn itenine che co te vedino, che ndeva ye yavenan ye.

19 Tuhme nda neve ihyan, ndata yahn Israel, che chica ye yan Antioquia man, yan Iconio man, chinun ye ihyan yan, ne cah ye tu Pablo. Chihno min ne, co a ndih Pablo rahco ihyan chahn, ne chihnda rudo ye ihyan nde cuahn chihto yan. 20 Ate ura che ndi dama ihyan che ritahno ye Dihvo vo nan Pablo ne, necuan ye, ne conahn ye viyan nduco vih. Tama ro me ne, chica ye min nduco Bernabé, nda ye yan Derbe.

21 Min cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ama yahn ihyan chitahno ye Dihvo vo. Chihno min ne, ndaconan ye, nchuh ye yan Listra man, yan Iconio man, nta ye yan Antioquia. 22 Queri ama yan nan che nchuh ye ne, renecah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne riyahve ye ihyan che quendi cotahno ye numa ino ye. Rahn ye ri ye ihyan chahn te va che ama chuhrihn ye muhn iyehmse, ate adive ne, cuahtenan ye vahchetero. 23 Namin tendah nun ye neve ihyan queri ama cuan cava che co ye intiyahn yaco. Covah ye man, chahte ye yahte man, ne ndahco ye nducoyaca ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo tah Dendiohs.

Pablo nduco Bernabé ne, conahn ye yan Antioquia, yahn yahn Siria

24 Chihno min ne, nchuh ihyan chahn yahn yahn Pisidia, ne nda ye yahn yahn Panfilia. 25 Cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs yan Perge, tuhme cuahn ye yan Atalia. 26 Chahtenun ye ama barco, chica ye min, conahn ye yan Antioquia, a yan min che ndahco intiyahn yaco ihyan chahn tah Dendiohs che ama va vedeyahino yahn ye, cava che cahno ye nan ntiyon che man ne, a dinahn ye. 27 Cuahn che a nta ye ne, nedin dama ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne necah cuande ye ihyan chahn nducuah che din Dendiohs nduco ye man, nduhca che din Dendiohs che chitahno ihyan tama naci6n man. 28 Pablo nduco Bernabé ne, ama rahn chahtenan ye yan min nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

15

Chi ama junta yan Jerusalén

1 Tahn min ne, ama o sahn che chica se estado yahn Judea, nda se yan Antioquia ne, min chicuahn se ihyan che ritahno ye Dihvo vo te cava che co ndevahn ye ne, va che conan seña ihyan nduhca che chihquentiyon Moisés. 2 Pablo nduco Bernabé ne, riyahve ye sahn chahn che ndiyu tihca, ate ama chahtecuhn chende se nduco ye. Nducote hua chi chihnde cade min ne, nte cade ihyan che ritahno ye Dihvo vo che dechuh ye ihyan chahn nduco tama te o ihyan yan Jerusalén cava che nte cade ye nduco ihyan ap6stol man, intiyahn yaco man.

3 Chica ihyan chahn yan Antioquia, chuh ye naci6n yahn Fenicia man, Samaria man, renecah cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate

ye min, nduhca che chihcoman ihyan tama nación dehtenduh che ritahno ye menan, ne chitahno ye Dendiohs. Nducoyaca ihyan che chihnevan ye ndudo me ne, ama chi yeno ye.

⁴ Cuahn che nda Pablo nduco Bernabé min yan Jerusalén ne, nducoyaca ihyan ndiyaco man, ihyan apóstol man, intiyahn yaco man, nevahnevan ye ihyan. Tuhme Pablo nduco Bernabé necah cuande ye ihyan chahn yahn nducuahn che din Dendiohs nduco ye. ⁵ Ate ama o sahn fariseo che namin ritahno se Dihvo vo ne, chahtendi se, ne rahn se:

—Va che conan seña ihyan tama nación che ritahno ye Dihvo vo man, va che dinahn ye ley che dirun Moisés man.

⁶ Tuhme ndodama ihyan apóstol chahn nduco intiyahn yaco cava che nte cade ye yahn chemin. ⁷ Cuahn che a ama ndeh rente ihyan chahn ne, chandi Pedro, ne rahn ye:

—Dihnó, a devano nchuhn te a rahn ne, van uvo ne, tendah nun Dendiohs u cava che cuahndudó Ndudo yahn ye, cahnevan ihyan tama nación, ne cotahno ye. ⁸ Dendiohs che rendihche ye chedave yahn nducoyaca ihyan ne, te ye, checadino vo che ndeva ye ihyan chahn, te din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye ihyan, nduhca che quenun uvo. ⁹ Dendiohs ne, dama no yahino ye uvo nduco ihyan chahn, te namin ihyan chahn ne, nchahco ye nunde yahn ye yahn che chitahno ye. ¹⁰ ¿Dehco che retumarande nchuhn Dendiohs? Che tihca rihquentiyon ne ne, recah rihn ne ihyan tama nación che ritahno ye Dihvo vo, te nducuahn che nahn ne che dinahn ye ne, nde ihyan ndico yuhn vo, nde man vo, hua chi dinahn vo. ¹¹ A devano vo te deman nduco vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo che ndevahn vo man, ihyan chahn man.

¹² Tuhme chahtedihh chende ihyan, ne chihcovan ye che necah cuande Pablo nduco Bernabé yahn vederihno che din Dendiohs nduco ye van ihyan tama nación. ¹³ Cuahn che chihno nte ihyan chahn ne, necuandi Jacobo, ne rahn ye:

—Dihnó, cuihcovan nchuhn che cahmá. ¹⁴ Simón Pedro ne, a neco ye uvo nduhca che din yahino Dendiohs ihyan tama nación, ne tendah nun ye van ihyan chahn, ihyan che co yahn ye. ¹⁵ Tihca va che co, te a tihca dirun ama cha ihyan profeta tuhca:

¹⁶ Rahn Dendiohs: “Cuihco min ne, ndaconán, ne ndahco cadé vederihquentiyon yahn David che va man.

Dín che ndaconan ndo chahte man, che cahcantiyon man man,

¹⁷ cava che ihyan yahn nducuahn nación che a tendahnún ne, cotahno ye u che Dihve ye.”

¹⁸ Tihca rahn Dihvo vo Dendiohs, te ye, checadino vo dehtenduh che tuhchan nde a rahn me.

¹⁹ Chemin che rahn te hua ndahca che cah rihn vo ihyan nación chenahn che a chihcoman ye dehtenduh che ritahno ye ro menan me, ne chitahno ye Dendiohs. ²⁰ Tahque ndahca che dirun vo yahn ye che hua cheh ye che rihco ihyan nan che rahn ye dendiohs yahn ye man, che hua cheh ye yute yahn ite che hua ra yun yahn te man, che hua cheh ye yun man, che hua ndere cuahtenan ye nduco ndahca che ndiyu ndahca yahn ye man. ²¹ Tihca din vo, te nducuahn yan, nde a rahn me, ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan ne, rahndudo ihyan ley che dirun Moisés, ne hua ndahca che din vo che co ndache ihyan che riquendi ye ley min.

²² Tuhme ihyan apóstol man, intiyahn yaco man, nducoyaca ihyan chenahn che ritahno ye Dihvo vo man ne, nte cade ye, ne tendahnun ye

o ihyan çava che dechuh ye ihyan nduco Pablo man, Bernabé man, yan Antioquía. Quendah yahn o ihyan che namin ndinan ye van ihyan che ritahno ye Dihvo vo. Ama ye ne, Judas, che namin duche ye Barsabás, ne tama ye ne, duche ye Silas. ²³ Nduco ihyan chahn ne, dechuh ye ama çaca nan che dirun ye:

“Nuhn, ihyan apóstol man, intiyahn yaco man, nducoyaca ihyan chenahn che ritahno ye Dihvo vo man ne, rente nuhn Dendiohs nchuhn, dihno nuhn, ihyan nación chenahn che vate ne yan Antioquía man, yahn yahn Siria man, Cilicia man. ²⁴ Checadino nuhn te ama o ihyan che chica ye muhn, ne nda ye tan ne, redin vahche ye yahn nchuhn man, redetoh ye ino nchuhn man, che ndere ricuahñ ye che va che conan seña nchuhn man, dinahn ne ley che dirun Moisés man. Hua ndiyu nuhn che dechuh nuhn ihyan chahn. ²⁵ A nte çade nuhn, ne tendahnun nuhn o dihno vo van nuhn, dechuh nuhn ihyan tan, quendihchero ye nchuhn dama nduco dihno vo che ama yahino vo ihyan, Bernabé man, Pablo man. ²⁶ Ihyan chahn che ndihco mendahn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. ²⁷ Me ihyan che o che dechuh nuhn ne, Judas man, Silas man. A ihyan chahn che nte cuande ye nchuhn yahn nducuahn che nte çade nuhn. ²⁸ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nte çade nuhn che hua çah riñ nuhn nchuhn nduco ama ndeh nan dehtenduh. Atenañ dehtenduh che tuhchan, va che dinahn ne. ²⁹ Hua cheh nchuhn yute che riñco ihyan che ri vedino nan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye man, hua cheh ne yun man, yute yahn ite che hua ra yun yahn te man, hua ndere cuahñenan ne nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn man ne man. Ndete che dinahn ne dehtenduh che tuhchan ne, ndahta din ne. Dendiohs conduco ye nchuhn.”

³⁰ Tuhme chica ye min, ne nda ye yan Antioquía. Nedin dama ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne neçah ye çaca me. ³¹ Cuahn che cahndudo ihyan çaca me, chihnevan ihyan chahn ne, ama neçah yan ye chedave yahn ye, ne chi yeno ye. ³² Judas nduco Silas ne, namin quenan cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, ne cuahn che cahndudo ye, chihnevan ihyan chahn ne, ama neçah yan ye chedave yahn ye. ³³ Cuahn che a ndeh ro chahtenan ye min ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndedechuh ye ihyan numacuahn vedeyeno yan Jerusalén. ³⁴ Ate Silas ne, quenan ye min yan Antioquía. ³⁵ Namin Pablo man, Bernabé man, chahtenan ye min, ne nduco ama yahn ihyan ne, quendi ye, ricuahñ ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, rahndudo ye man.

Chahn Pablo tama yune cahndudo ye

³⁶ Adiva ne, rahñ Pablo ri ye Bernabé:

—Cuhn vo tama yune nduco ne, quendihchero vo nducoyaca dihno vo che vate ye nducuahn yan nan che a chahtechico vo, cahndudo vo ndudo yahn Dihvo vo. Ndiñchero vo taça chenani ye.

³⁷ Bernabé ne, nahn ye che çahn Juan Marcos, co nduco se ihyan. ³⁸ Ate Pablo ne, rahñ ye te hua ndahta che quenda ye sañ yahn che, cuahn che chahn ye menañ me ne, chihcomañ se ihyan yahn yahn Panfilia, conañ se, ne hua quendi se nduco ye nan ntiyon. ³⁹ Nducote hua chidama ndudo yahn ye nduco vih ne, chihcomañ vih ye. Bernabé ne, quenda ye Juan Marcos, ne chahtenun ye ama barco, ne cuahn ye yahn yahn Chipre. ⁴⁰ Me Pablo ne, quenan ino ye che conduco Silas ihyan. Covañ ihyan che ritahno ye Dihvo vo çava che numacuahn vedeyahino conduco Dendiohs ihyan, ne cuahn ye. ⁴¹ Chuh ye yahn yahn Siria man, Cilicia man, renegah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo.

16

Timoteo ne, chinduco se Pablo nduco Silas

¹ Pablo nduco Silas ne, chuh ye yan Derbe, ne nda ye yan Listra. Min va ama sahn che duche se Timoteo, che ritahno se Dihvo vo Jesucristo. Sahn min ne, daya ama ndahta nación yahn Israel che namin ritahno ye Dihvo vo. Chida se ne, ihyan nación yahn Grecia. ² Ihyan che vate ye yan Listra man, yan Iconio man, che ritahno ye Dihvo vo ne, rahn ye yahn se che ndah ihyan se. ³ Pablo ne, nahn ye che conduco sahn min ihyan, ne nahn ye seña sahn cava che hua co yudo yahn ihyan nación yahn Israel che vate ye yahn min, te nducoyaca ye ne, devano ye te chida se ne, ihyan tama nación ye. ⁴ Nducuahn yan nan che renda ye ne, recah cuande ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo nduhca che chihco cade ihyan apóstol man, intiyahn yaco man, che vate ye yan Jerusalén. ⁵ Me nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, riquendi ritahno ye numa ino ye, ne ro ro ne, ihyan che ranan ritahno ye Dihvo vo ne, rinduco ye ihyan chahn, ne ri yahn ye.

Chinahn ama vederihno, ne ndihchero Pablo ama sahn yahn yahn Macedonia van yahnde yahn ye

⁶ Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua cah yune che cahñ ihyan chahn, cuahndudo ye yahn yahn Asia. Chemin che chahtechica ye yahn yahn Frigia man, Galacia man, ⁷ nde nda ye nan ri vah yahn yahn Misia. Cuahn che chenani ye min ne, nahn cahñ ye yahn yahn Bitinia, ate hua cah yune Vaco Dihvo vo Jesucristo che cahñ ye. ⁸ Tuhme chuh dama ye yahn yahn Misia, ne nda ye yan Troas. ⁹ Min chinahn ama vederihno, ne ndihchero Pablo van yahnde yahn ye che nti ama sahn yahn yahn Macedonia nan ye, ne rica se favor ihyan: “Cahn ne yan vacó, Macedonia, conan ne nuhn.” ¹⁰ Ndetahn che ndihchero ye vederihno me ne, chihco yan nuhn dehtenduh yahn nuhn cava che cahñ nuhn yahn yahn Macedonia, te a devano cuaco nuhn te nahn Dendiohs che cahñ nuhn, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye min.

Pablo nduco Silas ne, nda ye yan Filipos

¹¹ Min yan Troas chahtenun nuhn ama barco, ne cuahn cuaco nuhn yahn yahn Samotracia, ne tama ro me ne, nda nuhn yan Neápolis. ¹² Chica nuhn min, ne nda nuhn yan Filipos, yan che tahque chahte che co tama yan min yahn yahn Macedonia. Yan min ne, Roma ndi cuande. Min chahtenan nuhn neve ro. ¹³ Nda ro che rahte tuhno ihyan ne, cuahn nuhn cuahn chihto yan. Nda nuhn chendico nan che rahn ihyan, revah ye. Min chahte nuhn, ne cahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs, chihnevan neve ihyan ndahta che chi dama ye min. ¹⁴ Min nduco ama ndahta yahn yan Tiatira che duche ye Lidia. Ihyan min ne, ihyan rendihcue tino morado, ne ritahno ye Dendiohs. Rihnevan ye che rahndudo Pablo, ne din Dihvo vo che chenahn ye ndudo me. ¹⁵ Ihyan min nduco ihyan ndevaco ye ne, chedenune nducoyaca ye. Chihno min ne, chica ye favor nuhn:

—A ndihche nchuhn che a chitahnó Dihvo vo Jesucristo. Cuhn vo nduco ne ndevacó, cuahtenan ne.

Tuhme din ye fuerza nuhn che chahtenan nuhn.

¹⁶ Ama ro ne, ura che cuahn nuhn, covah nuhn ne, ndihchero nuhn ama tahn dihn che quenun vaco chihnga tahn, che recadino suerte yahn ihyan. Vate ama o dihve te, ne ama renda se tume nan ntiyon min. ¹⁷ Tahn min ne, quendañ te nuhn, ne rah te:

—Ihyan chuhn ne, redin ye ntiyon yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ne rahndudo ye ndudo nduhça che co ndevahn ihyan.

¹⁸ A ama nde ro che tihça redin te, nde nan che chi yudo yahn Pablo, ne chaconan ye, ndihchero ye tahn, ne rahn ye ri ye vaco chihnga che quenun tahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Jesucristo, rahn ri di, cuendiquendah tahn tih.

A ndetahno ndiquendah vaco me tahn.

¹⁹ Cuahn che checadino dihve te che a ndiquendah vaco chihnga me tahn, che ametah ndaca se tume nan ntiyon min ne, chetah se Pablo nduco Silas, ne quenda se ihyan ndevacoyan nan intiyahn. ²⁰ Chih nunde se yahn ye, ne rahn se:

—Sahn chuhn ne, sahn naciön yahn Israel, ne rendedecuan se ihyan yan vaco vo. ²¹ Ricuahn se costumbre che hua co nevahnecon vo, nde hua co quendi vo, te uvo ne, Roma ndi cuando vo.

²² Tuhme chi tan ihyan yan nduco ihyan chahn, ne chihquentiyon intiyahn che cahnevi se tino yahn ye, ne cuahn se ihyan nduco nducodi. ²³ Chihno che ama chahn se ihyan ne, chih se ihyan vacoyahn, ne chihquentiyon se sahn che redin cudado vacoyahn me che din ndah se cudado ihyan. ²⁴ Sahn che redin cudado vacoyahn me ne, chih se ihyan chahn chete ama cuarto che va nde cuahn candevah chete vacoyahn me, ne chih chiche se cah ye nduco ama nan vihto che duce cepo.

²⁵ Tenduh nan mahñ yan me ne, revah Pablo nduco Silas, rita ye himno, rendeva ye yavenañ Dendiohs, ne sahn preso che chenun se min ne, rihco-van se. ²⁶ A ura min no adenan ama nuhn yahn, nde name yahn vacoyahn me, ama chihde. Nane nducuahn chende vacoyahn me, ne chihno ntahte cadena che nechiche nducoyaca preso chahn. ²⁷ Sahn che redin cudado vacoyahn me ne, ntuche se, ne cuahn che ndihchero se che chendah chende vacoyahn me ne, tico se espada yahn se, nahn cahno man se sahn, te rahco se te co a chihno chano preso chahn. ²⁸ Ate cah Pablo yahn se:

—Hua te cahne man di, te muhn chenun nducoyaca nuhn.

²⁹ Tuhme chica se ama yahn, ne aderano se, chenda se nan che chenun preso chahn, nde tuno rendoh se che vah se, ne chehntihya se nan Pablo nduco Silas. ³⁰ Ndetahno ndetendah se ihyan chahn, ne tumerune se ihyan:

—¿Deh va che dín cava che ndevahn u ne?

³¹ Ndahconan ye yahn se:

—Cuitehne Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn di nduco ihyan ndevaue.

³² Tuhme cahndudo ihyan chahn ndudo yahn Dihvo vo, chihnevan se nduco nducoyaca ihyan ndevaco se. ³³ A ura min no chete rahn, naho se nan ntaca yah yahn ihyan chahn. Tuhme chedenune se nduco nducoyaca ihyan ndevaco se. ³⁴ Chihno min ne, ndiquenda se ihyan chahn ndevaco se, ne cah se, cheh ye. Ama yeno se che chitahno se Dendiohs, ne ihyan ndevaco se ne, namin ama yeno ye che chitahno ye.

³⁵ Cuahn che a chi dave me ne, dechuh intiyahn sahn policia che cahma se nduco sahn che redin cudado vacoyahn me, che ntahte se Pablo nduco Silas.

³⁶ Tuhme rahn sahn che redin cudado vacoyahn me ri se Pablo:

—A chihquentiyon intiyahn u che ntahte nchuhn. Man ne, co ndiquendah ne, hua dehve rahco ne.

³⁷ Rahn Pablo ri ye sahn policia chahn:

—Ihyan che ndi cuande ye Roma ne, rihquentiyon ley che hua co co ye castigo numanahn che metah cuhnde cade yahn ye. Nuhn ne, Roma ndi

cuande nuhn, ate nchuhn ne, nde hua teche çade ne yahn nuhn, ne chahn ne nuhn nan nducoyaça ihyan yan, chih ne nuhn vacoyahn. Man ne, za rihco nchuhn che ndetendah ne nuhn cuahn ndeh ne? Hua. Chi man intiyahn, ndetendah ye nuhn.

³⁸ Nta sahn policia chahn, ne necah cuande se intiyahn chahn. Cuahn che checadino ye te ndi cuande ihyan chahn Roma ne, ama dihya ye chi, ³⁹ ne cuahn ye, ndaca ye che nchahconunde Pablo nduco Silas. Tuhme ndetendah ye ihyan chahn, ne chica ye favor ihyan che ndaca ye yan min. ⁴⁰ Cuahn che ndiquendah ye vacoyahn me ne, cuahn ye ndevaco Lidia, quendihchero ye ihyan chahn che ritahno ye Dihvo vo. Chihno yahve ye ihyan chahn ne, chica ye min, ne cuahn ye.

17

Ndo dama sahn yan Tesalónica, nahn cuahn se Pablo

¹ Pablo nduco Silas ne, chuh ye yan Anfipolis man, yan Apolonia man, ne nda ye yan Tesalónica, nan che nti ama yaco yahn ihyan nación yahn Israel. ² Pablo, nducote a ntiyan min nda ye ne, chahn ye yaco me, ne ino ndate, ro che rahte tuhno ihyan ne, rahndudo ye che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan yan min. ³ Rahndudo ye nduhca che va che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo man, nduhca che chihno se ihyan man, nduhca che va che ntuche ye man. Namin rahn ye:

—Dihvo vo Jesucristo che rahndudo yahn ye nan nchuhn ne, a ihyan min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehmse.

⁴ Tuhme neve ihyan nación yahn Israel chahn ne, chitahno ye Dihvo vo, ne chinduco ye Pablo nduco Silas. Namin ama yahn ihyan nación yahn Grecia, che renevahnecon ye Dendiohs nde menan, nduco ama yahn ndahta nchico ne, chitahno ye Dihvo vo. ⁵ Ate sahn nación yahn Israel che hua chitahno se ne, chi ve se, ne din dama se ama o sahn dahnde che duhtuno ihyan se, vatechica se viyan, ne chinun se sahn che ndedecuan se ihyan yan. Chahn se vaco ama ihyan che duche ye Jasón, rinuhn se Pablo nduco Silas çava che tendah vah se ihyan, necah se ihyan tah ihyan yan. ⁶ Nducote hua ntaca se ihyan chahn min ne, chihnda rudo se Jasón nduco ama o dihno vo che chenay ye min, quenda se ihyan nan intiyahn, ne cah se:

—Sahn che rinun se ihyan, rendedecuan se ihyan numachahte iyehmse ne, man ne, nda se muhn. ⁷ Jasón tih ne, retuma ino se sahn ndevaco se. Nducoyaça sahn chahn ne, redetoh nan se ley yahn César, te rahn se te va tama rey che duche ye Jesús.

⁸ Cuahn che chihnevan ihyan yan man, intiyahn man, che tihca ne, ama chi tan ye. ⁹ Ate Jasón nduco ihyan chenahn chahn ne, nedihve ye intiyahn, ne ntahte ye ihyan.

Pablo nduco Silas ne, nda ye yan Berea

¹⁰ Ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, a vino min no dechuh ye Pablo nduco Silas nde yan Berea. Cuahn che nda ye min ne, chenda ye chete yaco yahn ihyan nación yahn Israel. ¹¹ Ihyan nación yahn Israel che vate ye min ne, tahque renahn ye che co ihyan che vate ye yan Tesalónica, te nevahnecon ye Ndudo yahn Dendiohs numacuahn vedeyeno, ne ro ro rendihchenan ye Ndudo min çava che cadino ye a cuaco nduhca che rahndudo Pablo. ¹² Chemin che ama yahn ihyan chahn chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin van ihyan nación yahn Grecia, nde ndahta nchico man, nde chahn man, chitahno ye ihyan. ¹³ Cuahn che checadino sahn nación yahn Israel

che vate se yan Tesalónica che quenan Pablo min yan Berea, rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chahn se min, chinun se ihyan yan, ndedecuan se ihyan. ¹⁴ Ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ndetahno dechuh ye Pablo cuahn chihto nuniyahn. A deman Silas nduco Timoteo chahtenan ye min yan Berea. ¹⁵ Me ihyan che chengu yune ye Pablo ne, chinduco ye ihyan nde yan Atenas. Ndetahno ndaconan ihyan chahn, nda ye ndudo yahn Pablo che cahñ Silas nduco Timoteo, ntuno ye ihyan tenun tenun no.

Quenan Pablo yan Atenas

¹⁶ Numanahn che quenan rino Pablo che nda Silas nduco Timoteo min yan Atenas ne, ama rendedecadino ye yahn ihyan yan min, te ndihche ye te ama vate dehtenduh che redin vahn ye dendiohs yahn ye. ¹⁷ Chemin che ama rente ye chete yaco nduco ihyan nación yahn Israel man, ihyan tama nación che renevahnecon ye Dendiohs man. Namin rente ye ro ro nduco ihyan che chenun ye ndihve. ¹⁸ Ama o sahn che rahn se vededevano yahn Epicureo nduco tama te o se che rahn se vededevano yahn estoico ne, canan rente se nduco Pablo. Ama o se ne, tumerune se:

—¿Deh che rahn sahn tih che ama cahnda chende se?

Tama te o se ne, rahn se:

—Cane racotuhn se ndudo yahn tama te o dendiohs.

Tihca rahn sahn chahn, te rahndudo Pablo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, yahn che va che ntuche tenahn man. ¹⁹ Tuhme quenda se ihyan ama cuete che duche Areópago nan che rendo dama ihyan ndinan, rente cade ye, ne tumerune se ihyan:

—¿A nahn te cuande ne nuhn yahn ndudo ra che rahndudo ne ne?, ²⁰ te rente ne dehtenduh ndudo che hua nihnevan nuhn, ne nahn cadino nuhn deh conahn.

²¹ Tihca rahn se, te nducoyaca ihyan yan Atenas man, ihyan nación chenahn che vate ye min man ne, deman yahn dehtenduh che hua devano ye nahn nte ye man, nahn cahnevan ye man.

²² Tuhme chandi Pablo min Areópago nan nducoyaca sahn chahn, ne cahndudo ye:

—Nchuhn ihyan yan Atenas, rendihché te ama ritahno ne dendiohs yahn ne, ²³ te cuahn che quechicá, rendihcheró yaco yahn nchuhn, ne namin ntacá ama nan ta nan che ndirun tuhca: “Nan ta yahn Dendiohs che hua rendihche ihyan.” Dendiohs min che rendeva nchuhn yavenan ye andahre hua rendihche ne ihyan ne, a ndudo yahn ye che rahndudó.

²⁴ A Dendiohs min che dendah ye iyehñse nduco nducuahn che va. A Dendiohs min che rihquentiyon ye numachahte iyehñse, nde nan ro man, nde ndiyahn man. Hua renun ye chete yaco che rihno ihyan, ²⁵ nde hua rendotenan ye dehtenduh che co din ihyan cava ye, te man ye redin ye che chenun ico nducoyaco vo man, rete ye vedevihche yuhn vo man, nducuahn dehtenduh che rendotenan vo man. ²⁶ A ihyan min dendah ye ama ndata no ihyan yahn nducuahn nación, ne chihquentiyon ye che cuahte ye numachahte iyehñse. Chihco cade ye ro che cuahte ye man, nan che cuahte ye man. ²⁷ Nahn Dendiohs che nuhn ihyan iyehñse ihyan ndete che ndaca ye ihyan, andahre cuaco te hua yahn quenan ye yahn queri ama vo. ²⁸ Hua yahn quenan ye, te a ihyan min che redin ye che chenun ico vo man, vatechico vo man, chenduche vo man. Namin rahn ama o ihyan devano yahn nchuhn ndudo cuh che dama: “Ndata yahn Dendiohs uvo.” ²⁹ Tuhme, nducote ndata yahn Dendiohs uvo ne, hua ndedecadino vo che Dendiohs ne, ama mieca che ndindah nduco diyahnguan man, o diyahngua man, o

tu man, che redendah ihyan nduhca che nahn man ye. ³⁰ Ro menan me ne, din chahtino Dendiohs vedetundo yahn ihyan, ate man ne, rihquentiyon ye ihyan che vate ye numachahte iyehense che nto ino ye nunde yahn ye, ³¹ te a ndihco cade ye ro che techecade ye numa cuaco yahn nducoyaca ihyan iyehense. A tendah nun ye ama ihyan che techecade ye menun ye, ne ndedetuhche ye ihyan min van tenahn. Nduco chemin ne, cah ye, checadino nducoyaca ihyan che tihca va cade.

³² Cuahn che chihnevan sahn chahn yahn che ntuche tenahn ne, nahn se ne, rihyon nan se Pablo, ne nahn se ne, rahn se:

—Tahque ndah tama ro cuahndudo ne, cahnevan nuhn.

³³ Tuhme chica Pablo min, conahn ye. ³⁴ Ate van sahn chahn ne, chenun neve ihyan che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne chinduco ye Pablo. Ama ye ne, duche ye Dionisio. Ihyan min ne, ama intiyahn yahn junta Areópago. Tama ye ne, ama ndahta che duche ye Dámaris. Namin te neve ihyan, chitahno ye Dihvo vo.

18

Nda Pablo yan Corinto

¹ Chihno min ne, chica Pablo yan Atenas, ne nda ye yan Corinto. ² Min ntaca ye ama sahn, ndata yahn Israel, che duche se Aquila. Yahn yahn Ponto chihta se. Adiva ne, chihnde se yahn yahn Italia. Nducote chihquentiyon emperador Claudio che ndaca nducoyaca ihyan, ndata yahn Israel, Roma, yahn yahn Italia ne, chica se min nduco ndahta yahn se che duche te Priscila. Pablo ne, cuahn ye, quendihchero ye ihyan chahn, ³ ne nducote dama ntiyon yahn ihyan chahn nduco ye, che rendahton ye tino tu cava che co vah tino ne, quenan ye nduco ihyan chahn, din ye ntiyon nduco vih. ⁴ Ndate ndate, ro che rahtetuhno ihyan, rahn Pablo yaco. Min rahndudo ye, ne redin ye che renahn ihyan nación yahn Israel man, ihyan tama nación man.

⁵ Cuahn che nda Silas nduco Timoteo che chica ye yahn yahn Macedonia ne, chihcoman Pablo ntiyon che redin ye, ne rahndudo ye ro ro nan ihyan nación yahn Israel. Rahndudo ye te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehense. ⁶ Ate ihyan chahn ne, chi tan ye nduco Pablo, ne rahn tan ye nduco ye. Chemin che chihde ye tino yahn ye, cah ye, checadino ihyan chahn che ndaca ye min, cahcoman ye ihyan. Rahn ye:

—A man nchuhn chendihco ne nunde che conda ne, te u ne, a yahvé nchuhn. Man ne, cah, cuahndudó, cahnevan ihyan nación chenahn.

⁷ Ndiquenda ye yaco min, ne cuahn ye vaco ama ihyan che duche ye Justo, che nti chihto yaco. Ihyan min ne, namin rendeva ye yavenan Dendiohs. ⁸ Ama intiyahn yaco che duche ye Crispo nduco nducoyaca ihyan ndevaco ye ne, chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuahn che chihnevan ama yahn ihyan yan Corinto Ndudo yahn Dendiohs ne, chitahno ye, ne chedenune ye. ⁹ Ama vino ne, chinahn ama vederihno nan Pablo, ne chihnevan ye che rahn Dihvo vo nduco ye:

—Cuiquendi, cuahndode. Hua te vah. Hua ngüen, ¹⁰ te u ne, nducó di, ne nde ama ihyan hua co nahn tah ye di cava che nuhn yah ye di. Cuiquendi, cuahndode, te muhn yan cuh ne, vate ca ama yahn ihyan che cotahno ye u.

¹¹ Chemin che quenan Pablo min yan Corinto ama nduyo quenan man, ricuahn ye Ndudo yahn Dendiohs, rihnevan ihyan chahn.

¹² Ate cuahn che quenan Galión gobernador yahn Acaya ne, ihyan nación yahn Israel ne, chi tan ye nduco Pablo, ne ndo dama ye, quenda ye ihyan nan se. ¹³ Rahn ye ri ye sahn:

—Sahnguh ne, rinun se ihyan che cotahno ye Dendiohs, ate hua nduhca che rihquentiyon ley.

¹⁴ Pablo ne, adeche cuanan cahma ye cuahn che rahn Galión ri se ihyan chahn:

—Nchuhn, ihyan nación yahn Israel, ndete che cava ama nunde chahte che nda ne sahn tih nan ne, va vedeyenó che techecadé yahn se. ¹⁵ Ate nducote deman ndudo man, che duche ihyan man, yahn ley yahn man nchuhn man ne, tan condihche ne taca techecade man ne, te u ne, nde hua nahn techecadé yahn dehtenduh che tihchan.

¹⁶ Chihno rahn se chemin ne, chihquentiyon se che ndiquendah vah ihyan chahn. ¹⁷ Tuhme nducoyaca sahn nación yahn Grecia che nduco se min ne, tumangan se ihyan ndinan yahn yaco che duche ye Sóstenes, ne a min no chahn se ihyan. Gobernador ne, ndihchero se, ate nde hua tumacah se.

Nta Pablo yan Antioquia, ne ndaconan cuahn tun ye che co ino yune, cuahndudo ye

¹⁸ Pablo ne, ndeh ro ca quenan ye yan min. Tuhme yahve ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenun ye ama barco nduco Aquila nduco Priscila, ne cuahn ye nduco vih yahn yahn Siria. Min yan Cencrea, ura che ametah conun Pablo chete barco me ne, ndu rah tin ye cava che nahma ye che a tuno ro yahn ama ndudo che a necah ye Dendiohs ro menan. ¹⁹ Cuahn che nda ihyan chahn yan Efeso ne, Pablo ne, chihcoman ye Aquila nduco Priscila, ne cuahn ye yaco, nte ye nduco ihyan nación yahn Israel che rendo dama ye min. ²⁰ Ihyan chahn ne, chica ye favor ihyan che conan ca ye min, ate hua cahnecon ye. ²¹ Tuhme yahve ye ihyan chahn:

—Va che cahn yan Jerusalén cava che a min quenán nda ro vihco. Ate ndete che nahn Dendiohs ne, ndaconan tün, ndihchero vih vo.

Tuhme ndonun ye barco me, ne chica ye yan Efeso.

²² Cuahn che nda Pablo yan Cesarea ne, chahn ye yan Jerusalén, necah ye Dendiohs ihyan ndiyaco. Tuhme conahn ye yan Antioquia. ²³ Cuahn che a chi rahn che nta ye min ne, cuahn tun ye nduh yan nduh yan, yahn yahn Galacia man, Frigia man, renecah yan ye chedave yahn nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Rahndudo Apolos yan Efeso

²⁴ Tahn min ne, ama ihyan, ndata yahn Israel, che duche ye Apolos ne, nda ye yan Efeso. Ihyan min ne, chihta ye yan Alejandría. Ama devano ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ama ndahca rahndudo ye. ²⁵ Ndah nahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne numa cuaco man, numa ino ye man, rahndudo ye yahn ye, andahre deman yahn che chehdenune Juan Bautista devano ye. ²⁶ Min chete yaco ne, tihca cahndudo ye numa ino ye, ne ihyan che chihno cahndudo ye ne, Aquila nduco Priscila ne, quenda ye ihyan deva vih, ne cah cuande ndah ye ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ²⁷ Cuahn che nahn cahn Apolos yahn yahn Acaya ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan, ne dirun ye ama cava yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo che vate ye yahn min cava che nevahnecon ye ihyan. Cuahn che nda ye yahn min ne, ama chinan ye ihyan chahn che numacuahn vedeyahino yahn Dendiohs chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ²⁸ te rihco ro ye nan nducoyaca ihyan te hua ndahca che

rendedecadino ihyan nación yahn Israel, nde nan che cahma ye metah. Nduco Ndudo yahn Dendiohs ne, recah cuande ye ihyan chahn te Dihvo vo Jesucristo ne, a ihyan min che va cade che ndedevahn ye ihyan iyehkse.

19

Nda Pablo yan Efeso

¹ Numanahn che quenan Apolos yan Corinto ne, chuh Pablo cuahn icoyahn, ne nda ye yan Efeso. Min ndihche ye neve se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo, ² ne tumerune ye sahn:

—¿A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn cuahn che chitahno ne Jesucristo ne?

Ndahconan sahn chahn:

—Nde hua nihnevan nuhn yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

³ Tuhme ndaconan tumerune ye sahn chahn:

—¿Taca chedenune nchuhn tuhme ne?

Ndahconan se:

—Chedenune nuhn nduhca che chehdene Juan Bautista ihyan.

⁴ Rahn Pablo ri ye sahn:

—Juan ne, chehdene ye ihyan cava che co ro che a nto ino ihyan chahn nunde yahn ye. Namin rahn Juan ri ye ihyan te va che cotahno ye ama ihyan che cochi ye adiva. A ihyan min che Jesús che a va cade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehkse.

⁵ Cuahn che chihnevan sahn chahn che tihca ne, chedenune se, cah se Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Nahn tah Pablo sahn, ne quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn, din che nte se tama te o devaco man, cahndudo se Ndudo yahn Dendiohs man. ⁷ Van nducoyaca ne, ri se tenduh ndichio ihyan se.

⁸ Numanahn che quenan Pablo min ino iyo ne, rahn ye yaco, rahndudo ye numa ino ye, redin ye che renahn ihyan yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. ⁹ Ate ama yahn ihyan ne, nducote cheche chedave yahn ye ne, hua chitahno ye, ne chihnga rahn ye yahn ndudo ndah yahn Dendiohs. Chemin che Pablo nduco nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, chihcoman ye ihyan chahn, ne cuahn ye, ndo dama ye chete escuela yahn ama ihyan che duche ye Tiranno. Min cahndudo ye ro ro. ¹⁰ Chete che o nduyo quendi ye, rahndudo ye min, ne ama yahn ihyan, ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenahn man, che vate ye yahn yahn Asia ne, chihnevan ye ndudo yahn Dihvo vo. ¹¹ Dendiohs ne, cah ye vederihquentiyon, quenun cuma Pablo, ne rinahn vederihno rahte. ¹² Nde tino che retoh Pablo, o payon yahn ye ne, riquenda ihyan, renahn ye ihyan cah, ne rendoyahn ye, renahn ye ihyan che chenun vaco chihnga ihyan, ne rendiquenda.

¹³ Ate ama o sahn nación yahn Israel che vatechica se, rendetenda se vaco chihnga che chenun ihyan ne, nahn ndetenda se vaco chihnga nduco vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Rahn se ri se vaco chahn:

—Numacuahn vederihquentiyon yahn Jesucristo che rahndudo Pablo yahn ye ne, rihquentiyon nuhn nchuhn che ndiquenda.

¹⁴ Esceva, ama ihyan nación yahn Israel, che chidocuyan ndinan ye ne, vate ndache daya ye, ne sahn chahn ne, tihca redin se. ¹⁵ Ate ama yune cuahn che tihca rahn se nduco ama vaco chihnga ne, ndahconan vaco me yahn se:

—A rendihché Jesucristo. Namin a devanó duh che Pablo. Ate nchuhn ne, ¿duh nchuhn ne?

¹⁶ Tuhme sahn che quenun vaco chihnga me ne, tumangan se sahn chahn, ne chahn se sahn numacuahn vedetan, nde nan che din cuno se nducoyaca se. A devane sahn chahn man, ntaca yah se man, ndiquenda vah se, chano

se. ¹⁷ Nducoyaca ihyan naci3n yahn Israel man, ihyan naci3n chenahn man, che vate ye min yan Efeso ne, checadino ye che tihca chi. Ama chahn ino ye, ne ndeva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo.

¹⁸ Me ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, ama yahn ye ne, ntuma ino ye nunde yahn ye che chitahno ye vedecuah ro menan me. ¹⁹ Namin ama yahn ihyan che quenan cuma ye vedecuah ro menan me ne, quenda ye libro yahn ye, chihquiyahn ye nan nducoyaca ihyan. Cuahn che tendah cuande ihyan tava chihve nducuah libro chahn ne, rignonun o raco ndiche mil tume diyahngua. ²⁰ Nduco tihca ne, ama chetuhn ndudo yahn Dihvo vo, chihnde ro vederihquentiyon yahn ye.

²¹ Chihno min ne, chihco cade Pablo che cahn ye yahn yahn Macedonia man, Acaya man, quendihchero ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne quendi ye nde yan Jerusalen. Tuhme va che cahn ye yan Roma. ²² Dechuh ye o combiero yahn ye che rinan se ihyan, Timoteo nduco Erasto, che cahn se yahn yahn Macedonia numanahn che quenan ca ye yahn yahn Asia.

Ndo dama ihyan yan Efeso numacuahn vedetan

²³ Tahn min ne, ama chi tan ihyan yahn che retuhn ndudo ndah yahn Dendiohs. ²⁴ Vedetan min ne, canan cava ama sahn vichediyahngua che duche se Demetrio. Sahn min ne, rendedevihne se diyahngua, redendah se yaco cahya nduhca yaco yahn Diana, dendiohs che va ye yan vaco se. Yahn chihve ntiyon min, ne yahn sahn che redin se ntiyon nduco se. ²⁵ Din dama se sahn chahn man, nducoyaca ca sahn che rinan se sahn nan ntiyon min man, ne rahn se ri se sahn:

—Nchuhn ne, a devano ne te nan ntiyon cuh ama renda vo tume.

²⁶ A rendihche ne man, a rihnevan ne man, nduhca che ama racotuhn Pablo ndudo van nducoyaca ihyan yan Efeso man, van ihyan che vate ye numachahte yahn yahn Asia man. Hua renguan se, rahndudo se te dendiohs che redendah ihyan ne, ndiyu dendiohs, ne a ama yahn ihyan ritahno ye. ²⁷ Che redin se ne, cahnda yahn ntiyon che redin vo, te co cuihno, nde co cuhnde man yaco yahn dendiohs Diana, che ama yudo ye, che rendeva nducoyaca ihyan yavenan ye, numachahte yahn yahn Asia man, numachahte iyehne man. Ndete che quendi tihca ne, nde ametah tumecah ihyan yahn vederihquentiyon yahn ye.

²⁸ Cuahn che chihnevan sahn chahn che tihca ne, ama chi tan se, ne canan cah se:

—iAma yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yan Efeso!

²⁹ Nduco chemin ne, necuan ihyan yan numacuahn vedetan, chetah ye Gayo nduco Aristarco, o ihyan yahn yahn Macedonia che nduco ye Pablo, ne chihnda rudo ye ihyan chahn, quenda ye ihyan ndevacoyan. ³⁰ Pablo ne, nahn cahn ye min, yahve ye ihyan yan chahn, ate ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, hua cahnevan ye. ³¹ Namin o ino ihyan ndinan che rihquentiyon ye yahn yahn Asia, che amigo yahn Pablo ne, tahve ye ndudo yahn ye che hua nahme nan ye min. ³² Numanahmin ne, vari chende ihyan yan chahn, chenun ye min. A vih rah ama, a vih rah tama ye, te a nahn nducoyaca ye nde hua devano ye deh cuande che nto dama ye. ³³ Ama o sahn che nduco se min ne, cah cuande se Alejandro deh che ri, ne chaconahn ihyan naci3n yahn Israel sahn nan nducoyaca ihyan cava che cahma nan se ihyan. Din tah se che cuahte dihn chende nducoyaca ihyan yan chahn cava che cuahndudo se. ³⁴ Ate cuahn che checadino ye te ndata yahn Israel sahn ne, cah ye tenduh o ura tuhca:

—iAma yudo vederihquentiyon yahn Diana, dihve ihyan yan Efeso!

³⁵ Tuhme nda sahn secretario, chihco dihn se ihyan chahn, ne rahn se:

—Nchuhn, ihyan yan Efeso, numachahte iyehense ne, devano ihyan te redin ihyan yan Efeso cudado yaco yahn dendiohs Diana che chica ye nan ro. ³⁶ Nducote nducoyaca ihyan devano ye yahn chemin ne, cuahte dihn nchuhn. Hua cuhma ne numanahn che metah ndedecadino ndah ne, ³⁷ te sahn sih che nda ne muhn ne, hua chihnga rahn se yahn dendiohs yahn ne. ³⁸ Ndete che Demetrio nduco sahn che redin ntiyon nduco se vate canda se nduco adecoduhno ihyan ne, va vacoyan man, vate intiyahn che retechecade ye man. Min cahn queri ama se cuhnde cade yahn se. ³⁹ Ate ndete che tahque chahte canda yahn se ne, conan rino se, te va che ndo dama nducoyaca ihyan yan, ne ro min ne, co cuhnde cade yahn se. ⁴⁰ Nde cahnda yuhn vo che tihca rendo dama nchuhn, rah ne, te co caça nunde ihyan yuhn vo che rendedecuan vo canda. Ndete che cacarune ihyan ndinan ne, nde nan che cahma vo metah.

⁴¹ Chihno rahn ye chemin ne, ndedechuh ye ihyan yan chahn, conahn ye.

20

Ndaconan Pablo, nchuh ye yahn yahn Macedonia, nta ye yahn yahn Grecia

¹ Cuahn che a chahte dihn ihyan yan chahn ne, nedin dama Pablo ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne yahve ye ihyan. Chihno min ne, chahtemahn vih ye, ne ndaca ye min, nda ye yahn yahn Macedonia. ² Quechica ye nduh yan nduh yan yahn Macedonia, yahve ye nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo, nde nda ye yahn yahn Grecia. ³ Min quenan ye ino iyo, ne cuahn che a va yan yahn ye che conun ye ama barco, rahn ye yahn yahn Siria ne, checadino ye te ihyan naciön yahn Israel ne, nahn cahno ye ihyan. Chemin che ndonon yune ye, ndaconan ye yahn yahn Macedonia. ⁴ Sópater yahn yan Berea man, Aristarco nduco Segundo yahn yan Tesalónica man, Gayo yahn yan Derbe man, Timoteo man, Tiquico man, Trófimo yahn yan yahn Asia man ne, cuahn ye nduco Pablo. ⁵ Quendah nan ihyan chahn yahn nuhn, ne chahtenan rino ye nuhn nde yan Troas. ⁶ Chuh ro yudo, vihco che reh ihyan pan che metah ya yahn ne, chahtenun nuhn ama barco, chica nuhn yan Filipos. Chihno uhn ro ne, ntuno nuhn ihyan chahn min yan Troas, ne min chahtenan nuhn nduco vih ndache ro.

Rahndudo Pablo yan Troas

⁷ Ro che ndeva ndate ne, ndo dama nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo cava che ndeh ye pan nduhca che a va cade, ne riyahve Pablo ihyan. Quendi ye rente ye nde chi mahñ yan, te tama ro me ne, va che ndaca ye min. ⁸⁻⁹ Nto dama ihyan chahn nde nan cuarto che tahque yaco, nan ino cuahto, ne ama chendihco lámpara, riche. Ama sahn yuno che duche se Eutico ne, va se nan ventana, ne nducote ama rahn quendi Pablo rahndudo ye ne, chetah yahnde sahn, ne cuahn che a ndah quiyado se ne, ndaconda se min, chendah se nde ndiyahn. Chahn ihyan chahn, ndedecuan ye sahn, ne a ndih se. ¹⁰ Tuhme cuenchahn Pablo, ne chahtemahn ye sahn. Rahn ye ri ye ihyan chahn:

—Huate dihya nchuhn co, te man ne, quenduche se, a ndedetuhche Dendiohs sahn.

¹¹ Chihno min ne, condá Pablo, ne cheh ye nduco ihyan chahn. Quendi ye rahndudo ye nde chi dave, ne tuhme cuahn ye. ¹² Me sahn yuno me ne, ndiquenda ihyan chahn sahn ndevaco se, quenduche se, ne ama chi yeno nducoyaca ye.

Pablo nduco combiero yahn ye, chica ye yan Troas, cuahn ye yan Mileto

¹³ Chahtenun nuhn ama barco, quendañ nan nuhn yahn Pablo, cuahn nuhn yan Asón. A nte cade nuhn te min va che cuahtenan rino nuhn ihyan, te man ye nahn caca cah ye nde min. ¹⁴ Cuahn che ntaça vih nuhn nduco ye min yan Asón ne, chendā ye chete barco nduco nuhn, ne ndā nuhn yan Mitilene. ¹⁵ Tama ro me ne, chica nuhn min, ne chuh nuhn yan Trogilio, ne nde tama ro me ne, ndā nuhn yan Mileto. ¹⁶ Tihca din nuhn, te nahn chuh dama Pablo yan Efeso cava che hua condah ye yahn yahn Asia. Ndete che conun ne, nahn nta nun ye yan Jerusalén, conan ye min ndā ro vihco Pentecostés.

Cahndudo Pablo nan intiyahn yaco che vate ye yan Efeso

¹⁷ Cuahn che a chenān nuhn yan Mileto ne, tahve Pablo che chehua intiyahn yaco nde yan Efeso. ¹⁸ Cuahn che ndā ihyan chahn min ne, cahndudo Pablo:

—Nchuhn ne, a devano ne nduhca che quechicā van nchuhn nde ro che ndā yahn yahn Asia. ¹⁹ Numacuahn ro che quenān nduco nchuhn ne, dín ntiyon yahn Dendiohs numacuahn vedenecon. Ama chuhríhn man, chihtera nune ndutinān man, yahn che ihyan naciōn yahn Israel ne, chenun ino ye vedetan nducó. ²⁰ Ate hua cheguān cahndudo nan nchuhn nducuahn che cochihve yahn ne. Chicuāhn nchuhn nan nducoyaca ihyān man, queri ama ne ndevāco ne man. ²¹ Ihyān naciōn yahn Israel man, ihyān naciōn chenāhn man, chicuāhn nducoyaca ye che va che nto ino ye nunde yahn ye, ne cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²² Man ne, nahn Vaco Dendiohs che cahn yan Jerusalén, nde hua devanó nducuahn che cuahno có min. ²³ Ate devanó te nduh cuān yan nan che ráhn ne, ráhn Vaco Ndah yahn Dendiohs ri u te va che conūn vacoyāhn man, ama chuhríhn man. ²⁴ Ate nde hua rendedecadinó yahn chemin, andahre cahno ihyān u, te nahn dināhn numacuahn vedeyeno ntiyon che te Dihvo vo Jesucristo u, che cuahndudó ndudo ndah yahn vedeyahino yahn Dendiohs.

²⁵ Man ne, a devano cuacó te nde ama nchuhn che cahndudó ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs nan ne ne, ametañ ndaconan ndihchero ne u. ²⁶ Chemin che cahmá có nchuhn te ametañ quendihcó nunde cava nde ama ne, ²⁷ te a cahndudó nan ne nducuahn che ndihco cade Dendiohs, nde tah hua chinān. ²⁸ Cuihco nchuhn cudādo man ne. Namin codin ne cudādo nducoyaca ihyān che ritahno ye Dihvo vo, te chaconahn Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn che din ne ntiyon min. Nunde yahn ihyān chahn ne, a nenevihve nduco yun yahn Dihvo vo. ²⁹ U devanó te cuahn che a conāhn ne, ndā sahn che conun se ihyān che ritahno ye Dihvo vo, ne din se che cuihno cotuhn ye nduhca che retuhn itecuche cuahn che renda lobo. ³⁰ Van man nchuhn ne, quendañ sahn che detoh nan se ndudo cuaco, cahnceh se ihyān che a ritahno ye Dihvo vo, ne quenda se ihyān lado yahn se. ³¹ Chemin che cuihco nchuhn cudādo, ne cuenecahco ne te ino nduyo nde ro nde ráhn, riyahvé queri ama ne, nde chihterá nune ndutinān cava ne.

³² Dihno, man ne, ndahcó nchuhn tah Dendiohs. Codinahn ne ndudo yahn vedeyahino yahn ye, te va vederihquentiyon yahn, ne co din che quendi cotahno ne Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Namin nedin dama Dendiohs nchuhn nduco nducoyaca ihyān che a ndihco vih ye cava che co ye ihyān yahn man ye. ³³ Cava man ne, hua nahn yahn nde ama dehtenduh yahn ihyān, nde tume, nde tino. ³⁴ Man redín ntiyon cava che ndāca che rechuhnūn nduco ihyān che rinduco ye u. A man nchuhn devano ne.

³⁵ Cuahn dama chicuáhn nchuhn che tihca va che din vo ntiyon, ne conan vo ihyan che metah yahn ye nduhca che rahn Dihvo vo Jesucristo: “Tahque ndah che cah vo ihyan che co che cotah vo che te ye.”

³⁶ Cuahn che a chihno cahndudo Pablo ne, chehntihya ye, ne covah ye nduco nducoyaca ihyan chahn. ³⁷ Tuhme ama chaco nducoyaca ihyan chahn, chatemahn ye Pablo, ne tenan ye ihyan, ³⁸ te ama chi ran ye yahn che rahn Pablo te ametah ndaconan ndihche vih ye. Tuhme chengu yune ye Pablo nde nan che va barco.

21

Cuahn Pablo yan Jerusalén

¹ Chihco man nuhn dihno vo chahn, chahtenun nuhn chete barco me, ne cuahn dama nuhn nde yahn yahn Cos. Tama ro me ne, nda nuhn yahn yahn Rodas, ne chica nuhn min, cuahn nuhn yan Pátara. ² Min ndihche nuhn ama barco che cuahn cuahn yahn yahn Fenicia, ne chahtenun nuhn chete, cuahn nuhn. ³ Chuhnan nuhn yahn yahn Chipre, quenau cuahn lado tah cueh nuhn, ne cuahn dama nuhn nde yahn yahn Siria. Nducote barco min ne, yan Tiro chan cava che ndevah chede yahn ne, cuenchahn nuhn. ⁴ Min ntaca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenun nuhn nduco ye ndache ro. Ihyan chahn ne, din Vaco Dendiohs che checadino ye deh che va che co, ne rahn ye ri ye Pablo che hua cahñ ye yan Jerusalén. ⁵ Ate chihno ndate min ne, chica nuhn min, ne nducoyaca ihyan chahn, nde ndahta, nde chahn, nde chechahya yahn ye man, chengu yune ye nuhn nde chihto nuniyahñ. Min chehntihya nducoyaca nuhn, covah nuhn. ⁶ Chihno yahve vih nuhn man, chahtemahn vih nuhn man, tuhme chahtenun nuhn barco me, ne ihyan chahn ne, conahn ye ndevaco ye.

⁷ Chica nuhn yan Tiro, nda nuhn yan Tolemaida. Min ntaca nuhn ihyan che ritahno ye Dihvo vo, ne chahtenun nuhn nduco ye ama ro. ⁸ Tama ro me ne, chica nuhn min, ne nda nuhn yan Cesarea. Chenda nuhn vaco dihno vo, Felipe evangelista, ama ihyan diacono che ndache chahn, ne min chahtenan nuhn nduco ye. ⁹ Ihyan min ne, vate cun tahn ntuco daya ye, che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁰ A ndeh ro chenan nuhn min cuahn che nda ama ihyan che duche ye Agabo che chica ye estado yahn Judea. Ihyan min ne, recah Dendiohs che recadino ye deh che va che co. ¹¹ Nda ye nan che chenun nuhn, ne chetañ ye payon chahno yahn Pablo. Dechiche ye cah ye man, tah ye man, ne rahn ye:

—Rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs te ihyan naci6n yahn Israel che vate ye yan Jerusalén ne, tuhca dechiche ye ihyan che yahn ye payon chahno cuh, ne necah ye ihyan tah sahn tama naci6n.

¹² Tuhme nuhn nduco dihno vo che vate ye yan Cesarea ne, ama ndeh rahn nuhn nduco Pablo che hua cahñ ye yan Jerusalén. ¹³ Ndahconan ye, ne rahn ye ri ye nuhn:

—¿Dehco che raco nchuhn, recah ran ne chedave yahñ?, te u ne, a va yan ndiyu demañ che dechiche ihyan u, ate a va yan andahre cahno ye u min yan Jerusalén yahn che rahndud6 ndudo yahn Dihvo vo.

¹⁴ Nducote hua chicha ndudo yahn nuhn ne, cheguan nuhn riyahve nuhn ihyan, ne rahn nuhn:

—Co nduhca che nahn Dihvo vo Dendiohs.

¹⁵ Chihno min ne, chihco yan nuhn dehtenduh yahn nuhn, ne cuahn nuhn yan Jerusalén. ¹⁶ Yahn dihno vo che vate ye min yan Cesarea ne, cuahn ye nduco nuhn. Namin cuahn ama dihno vo, yahn yahn Chipre, che duche

ye Mnasón. Ihyan min ne, a rahn ritahno ye Dihvo vo, ne vāco ye va che cuahtenan nuhn min yan Jerusalen.

Chahn Pablo quendihchero ye Jacobo

¹⁷ Cuahn che ndā nuhn yan Jerusalén ne, ihyan yan min che ritahno ye Dihvo vo ne, nte ye Dendiohs nuhn numacuahn vedeyeno. ¹⁸ Tama ro me ne, chahn nuhn nduco Pablo, chendihchero ye Jacobo, ne min nto dama nducoyāca intiyanh yāco. ¹⁹ Pablo ne, necah ye Dendiohs ihyan chahn, tuhme necah cuande ye ihyan queri ama vederihno che din Dendiohs van ihyan nación chenahn. ²⁰ Cuahn che chihnevan ihyan chahn ne, ndeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Dendiohs. Tuhme rahn ye ri ye Pablo:

—Dihno nuhn, ndahcā nduhcā che rahn ne, ate rendihche ne te ama yahñ ihyan nación yahñ Israel, cāde mil ye, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne nducoyāca ye ne, nahn ye che quendi vo, dinahn vo ley che dirun Moisés. ²¹ Checadino ihyan chahn te ndih ne, ricuahn ne ihyan nación yahñ Israel che vate ye nación chenahn, che hua dinahn ye ley min man, hua nahn ye seña dayā ye man, hua quendi ye costumbre ndico yuhn vo man. ²² Man ne, ¿deh din ye?, te ndo dama nducoyāca ye cuahn che cadino ye che a ndā ne. ²³ Tahque ndah tuhcā codin ne. Vate cun sahn dihno vo muhn che a nahn cuihno ro che vate se yahte yahñ ndudo che cah se Dendiohs. ²⁴ Cuinduco ne sahn, ne cah ne tume sahn cava che cua se dehtenduh che co vedino ro min cuahn che va che ndu rah tin se. Tuhme cadino ihyan chahn te hua cuāco nduhcā che rahn ihyan nduco ye yahñ ne, ne codevano ye te namin ndih ne, redinahn ne che rihquentiyon ley. ²⁵ Me ihyan tama nación che ritahno ye Dihvo vo ne, a dirun nuhn yahñ ye che hua tumecah ye yahñ nducoyahn dehtenduh, atenan o ino che tuhchan. Hua cheh ye yute che ri vedino, rihco ihyan nan dehtenduh che redin vahn ye dendiohs yahñ ye man, hua cheh ye yun man, yute yahñ ite che hua ra yun yahñ te man, hua cuahtenan ye nduco ndāhta che ndiyu ndāhta yahñ ye man.

Din se preso Pablo chete yāco chahte

²⁶ Tuhme chinduco Pablo sahn che cun chahn, ne tama ro me ne, ndodave ye nduco se nduhcā costumbre min, ne chendā ye chete yāco chahte cava che co ye chidocuyan ro che cuihno yahte yahñ se man, cah queri ama se vedino yahñ se man.

²⁷ Ate cuahn che a nahn tuno nduh che ndache ro che va che cah sahn chahn vedino yahñ se ne, ndā ino cun sahn nación yahñ Israel che chīca se yahñ yahñ Asia, ne ndihchero se Pablo chete yāco me. Chinun se nducoyāca ihyan yan, ne tumangan se Pablo, ²⁸ cah se:

—Nchuhn, ihyan nación yahñ Israel, ¡cuinan ne nuhn! Cotah vo sahgñuh che quechica se nduh yan nduh yan, rinun se ihyan che hua dinahn ye che rihquentiyon nación yuhn vo man, yāco yuhn vo man, ley yuhn vo man. Avāne ne, nda se ama o sahn tama nación muhn chete yāco, detoh nan se muhn nan che rendeva vo yavenan Dendiohs.

²⁹ Tihcā rahn sahn chahn yahñ che ndihchero se Pablo viyan me che nduco ye Trófimo, ama sahn yan Efeso, ne rahco se te co quenda ye sahn min chete yāco.

³⁰ A nahn nducoyāca ihyan yan, aderano ye, ndo dama ye, ne tumangan ye Pablo numacuahn vedetan. Chihndā rudo ye ihyan cuahn chevah, ne ndetahno necahde ye chende yāco. ³¹ Adeche cahno ihyan chahn Pablo cuahn che checadino ihyan ndinan yahñ sandado che nducoyāca ihyan yan Jerusalén, a nto dama ye numacuahn vedetan. ³² Ndetahno quenda ihyan

ndinan me sandado yahn ye man, capitán man, ne cuahn ye rano ye nan che nto dama ihyan yan chahn. Cuahn che ndihche ihyan yan chahn che nda ihyan ndinan me nduco sandado chahn ne, chenguan ye rahn ye Pablo. ³³ Chihquentiyon ihyan ndinan me che din sandado chahn preso Pablo, dechiche se ihyan nduco o cadena. Tuhme tumerune ye duh ihyan ye man, deh nedin ye man. ³⁴ Ihyan yan chahn ne, a vih rah ama, a vih rah tama ye, ne nducote hua chi chenahn ihyan ndinan me yahn che ama vari chende ye ne, chihquentiyon ye sandado che quenda se Pablo chete cuartel. ³⁵ Cuahn che nda sandado chahn nduco Pablo nan nda che renda chete cuartel ne, quenda yaco se ihyan, te ama canda chende ihyan yan chahn, ³⁶ ndito cahche ye, rah ye:

—¡Cuihno nchuhn sahn tih!

Cahndudo Pablo nan ihyan yan

³⁷ Cuahn che nda se nduco Pablo chendevah cuartel ne, tumerune ye ihyan ndinan me:

—¿A te yune ne che cahma ama o ndudo ne?

Ndahconan ihyan ndinan me:

—¿A ri rente devaco griego? ³⁸ ¿A ndiyu di sahn nación yahn Egipto che ndedecuen canda a rahn me, quenda cun mil sahn rihno ihyan cuahn icoyahn?

³⁹ Tuhme ndahconan Pablo:

—U ne, ihyan nación yahn Israel u. Yan vacó ne, Tarso, ama yan chahte, yahn yahn Cilicia. Codin ne favor, ne te yune ne che cahma nduco ihyan sih.

⁴⁰ Cah yune ihyan ndinan me che cahma Pablo, ne chandi ye nan nda me, din tah ye cava che cuahte dihn chende ihyan yan chahn. Tuhme cahndudo ye devaco hebreo:

22

¹—Nducoyaca nchuhn, ihyan ndico man, dihnó man, cuihcovan ne che cahma, te hua dehva nedín yahn ne.

² Cuahn che chihnevan ihyan chahn che devaco hebreo rente ye ne, tahque chahte dihn chende ye, ne quendi ye rahn ye:

³—U ne, ndata yahn Israel u. Chihndeyán yan Tarso, yahn yahn Cilicia, ate muhn yan Jerusalén chihtá. Muhn chahn ndáh, Gamaliel chicuahn ye u nducuahn ley che dinahn ihyan ndico yuhn vo. Numacuahn ro ne, redinahn numa inó nducuahn che rihquentiyon Dendiohs, nduhca che redin nchuhn man ro kuh. ⁴ Ro menan ne, tihca redin tán nduco ihyan che ritahno ye Jesucristo, ne retendah váh nde ndahta, nde chahn ye, rih ihyan vacoyahn, nde nahn decuihnó ihyan. ⁵ Chidocuyan che tahque ndinan nduco intiyahn, a devano cuaco ye yahn chemin, te a ihyan chahn te ye caca u cava che cahn yan Damasco, nguá nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan min, din nuhn castigo ihyan muhn yan Jerusalén.

Cahndudo Pablo nduhca che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ate cuahn che cuahn ninó yan Damasco, tenduh nan inguiyahn ne, adenan chiya chihto nan ama dave che chica nan ro, ⁷ ne chendáh nde ndiyahn. Ura min no chihneván ama ndudo che rahn nducó: “Saulo, Saulo, ¿dehco che redin tan nduco ihyan yahn?” ⁸ Tuhme tumeruné: “Dihvé, ¿duh ndih ne?” Ndahconan ndudo me: “U che Jesucristo yahn yan Nazaret. A u che redin tan nducó.” ⁹ Sahn che nduco se u ne, ama dihya se chi, ndihche se dave me, ate hua chenahn se ndudo me. ¹⁰ Tuhme tumeruné: “Dihvé, ¿deh

va che dín ne?” Rahn Dihvo vo ri ye u: “Cuenecuen, ne cuehn dame yan Damasco. Min cahma ihyan co ye di deh che va che din.” ¹¹ Chi ve u, din dave me, ne a sahn combiero yahn chetah se tãh, quenda nan se u nde nda nuhn viyan me.

¹² Min va ama ihyan che duche ye Ananías che redinahn ye ley che dirun Moisés, ne nducoyaca ihyan nación yahn Israel che vate ye yan min ne, ama renevahneucun ye ihyan. ¹³ Nda ihyan min nan che quenún, ne rahn ye: “Dihno Saulo, man ne, ndaconan co ro nan.” Ndetahno chi ro nan, ne ndihcheró ihyan. ¹⁴ Tuhme rahn ye ri ye u: “Dendiohs yahn ihyan ndico yuhn vo ne, a tendah nun ye di nde ro menan cava che coneñ deh che nahn ye man, cava che ndihche Daya Ndah yahn ye man, cava che cahneven ndudo che cahma ye co ye di man. ¹⁵ Tihca din Dendiohs, te va che cuahndode ndudo yahn ye nan nducoyaca ihyan man, va che cuacotohn ndudo yahn nducuahn dehtenduh che ndihchero man, chihneven man. ¹⁶ Man ne, ¿dehco che quenan rine? Cuenecuen, ne cuedenune di, cuah Dihvo vo Jesucristo cava che nchahco Dendiohs nunde yehñ.”

Rahn Pablo nduhca che dechuh Dihvo vo Jesucristo ihyan, cuahndudo ye van ihyan nación chenhahn

¹⁷ Cuahn che ndaconan muhn yan Jerusalén ne, chahn, covah chete yaco chahte. Numanahn che revah ne, chinahn ama vederihno nan. ¹⁸ Ndhichero Dihvo vo Jesucristo, ne rahn ye ri ye u: “Cuique muhn yan Jerusalén tenun tenun no, te muhn ne, hua tumacah ihyan che cuahndode ndudo yahn.”

¹⁹ Tuhme rahn ri ihyan: “Dihvé, nducoyaca ihyan sih ne, a devano ye te quechicá nduh yan nduh yan, renda chete yaco, rehuá ihyan che ritahno ye ndih, ne rahn ihyan man, rih ihyan vacoyahn man. ²⁰ Cuahn che nte cade intiyahn che va che coh Esteban, ihyan min che dinahn ye ndudo yahn ne man, cahndudo ye ndudo yahn ne man ne, namin nducó, chi dama ndudo yahn nduco ye, nde tuno dín cudado tino yahn sahn che chihno se ihyan.”

²¹ Ate rahn Dihvo vo ri ye u: “Cuehn, te u dechuh di yahn yahn, cuahndode ndudo yahn van ihyan nación chenhahn.”

Va Pablo tah ihyan ndinan yahn sandado

²² Nde ndudo min chihnevan ihyan yan chahn, tuhme canan rah ye:

—¡Cuihno nchuhn sahn tih! ¡Ametah nahn ndihchero nuhn sahn!

²³ Nducote quendi rah ihyan chahn numacuahn vedetan, ri yaco ye tino yahn ye man, ri yaco ye yuniyahn man, ²⁴ chihquentiyon ihyan ndinan me che quenda sandado chahn Pablo chete cuartel, ne cuahn se ihyan cava che cahma ye deh cuande che tihca rah ihyan yan chahn yahn ye. ²⁵ Ate cuahn che a dechiche sahn chahn Pablo che a cuanah cuahn se ihyan ne, tumerune ye sahn capitán che nti se min:

—¿A rihquentiyon ley che cuahn nchuhn ama ihyan che ndi cuande ye Roma numanahn che metah techecade ne yahn ye?

²⁶ Cuahn che chihnevan capitán chemin ne, chahn se, chengo se ihyan ndinan yahn se:

—Cuihco ne cudado deh che redin ne, te sahangah ne, Roma ndi cuande se.

²⁷ Tuhme cuahn ihyan ndinan me nan Pablo, ne tumerune ye ihyan:

—¿A cuaco che Roma ndi cuande di ne?

Ndahconan Pablo yahn ye:

—Taca hua. Roma ndi cuandé.

²⁸ Tuhme rahn ihyan ndinan me ri ye ihyan:

—U ne, ama ndeh tume nedihvé cava che chi cuandé Roma.

Rahn Pablo:

—Ate u ne, dehve nedihvé che ndi cuandé min, te chidá ne, min ndi cuande ye.

²⁹ Nduco chemin ne, sandado che vatendi yan se che cuahn se Pablo ne, ndaca dame se, chihcomañ se ihyan. Nde man ihyan ndinan me ne, nducote checadino ye che Roma ndi cuande Pablo ne, dihya nun ino ye chi yahn che chihquentiyon ye che चाह्यातो ye.

Chahn Pablo nan nducoyaca sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel

³⁰ Tama ro me ne, nducote nahn cadino ihyan ndinan me deh cuande che redin tan ihyan yan chahn nduco Pablo ne, chihquentiyon ye che ntahte sandado cadena che nchiche ihyan, ne cah ye nducoyaca sahn ndinan yahn naci6n yahn Israel, chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn man. Tuhme tendah ye Pablo, ne nda ye ihyan nan sahn chahn.

23

¹ Ndihchero Pablo nducoyaca sahn ndinan chahn, ne rahn ye:

—Nchuhn, dihn6, u ne, dave yavenan nan Dendiohs nde meniyan.

² Tuhme chidocuyan che tahque ndinan che duche ye Ananias ne, chihquentiyon ye sahn che vatendi se min che cuahn se chende Pablo. ³ Rahn Pablo ri ye ihyan min:

—O nan o chende ne, Dendiohs tihca cuahn ye ndih. ¿A ndiyu va ne tan che techecade ne yahn nduhca che rihquentiyon ley? ¿Me dehco che redin ne che hua rihquentiyon ley, chihquentiyon ne che cuahn sahn sih u?

⁴ Sahn che vatendi min ne, rahn se ri si Pablo:

—¿Dehco che rahn tan nduco chidocuyan che tahque ndinan?, te a Dendiohs che necah ye vederihquentiyon ihyan.

⁵ Rahn Pablo:

—Dihn6, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: “Hua cahme tan yahn ihyan ndinan yahn yan vaque.” Ate hua nta tin che ihyan tih che chidocuyan che tahque ndinan.

⁶ A devano Pablo te sahn ndinan chahn che nto dama se, retechecade se ne, o cuan ndi se. Ama cuan se ne, saduceo, ne tama cuan se ne, fariseo. Chemin che rahn ye numa dito ye:

—Dihn6, u ne, fariseo u. Namin chidá ne, fariseo ye. Retechecade nchuhn yahn yahn che ritahn6 te va che ntuche tenahn.

⁷ Cuahn che tihca rahn ye ne, sahn fariseo chahn nduco sahn saduceo chahn ne, canan rahteruhn chende se, ne hua chi dama ndudo yahn se nduco vih, ⁸ te sahn fariseo ne, ritahno se te va che ntuche tenahn man, vate angel man, vaco man. Ate sahn saduceo ne, hua ritahno se nde ama nan dehtenduh che tihchan. ⁹ Ama vari chende nducoyaca sahn chahn. Tuhme necuan neve sahn devano ley che dirun Mois6s che ndi cuande se van fariseo, ne rahn nan se Pablo:

—Sahnguh ne, metah nunde yahn se. Ndete che ndiyahve ama vaco ndah, o ama angel sahn ne, hua ndahca che din tan vo nduco se, te co din vahcho vo yahn Dendiohs.

¹⁰ Nducote ama rahteruhn chende sahn chahn ne, vah ihyan ndinan me che denan cahno se Pablo. Chemin che dechuh ye che chehua sandado cava che ndetendah se ihyan van sahn chahn, ndiquenda se ihyan nan cuartel.

¹¹ Vino min ne, chihnde ro Dihvo vo Jesucristo nan Pablo, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Pablo, hua dehve rahque, te nduhca che cahndode ndudo yáhn muhn yan Jerusalén ne, namin va che cuahndode min yan Roma.

Rinuhn ino sahn yan Jerusalén taqa cahno se Pablo

¹² Tama ro me, ura che a chi dave ne, yahn sahn nación yahn Israel ntuhno se nduco vih che cahno se Pablo. Cah se ndudo yahn se numacuahn vedeyudo che nde hua cheh se nde hua cuh se numanahn che ametah dinahn se ndudo min. ¹³ Sahn che tihca ntuhno chahn ne, nchuh ca o raco ihyan se. ¹⁴ Chahn sahn chahn nan chidocuyan ndinan man, sahn intiyahn yahn nación yahn Israel man, ne rahn se:

—Nuhn ne, ntuhno nuhn, ne cah nuhn ndudo yahn nuhn numacuahn vedeyudo che nde hua cheh nuhn nde hua cuh nuhn numanahn che ametah cahno nuhn Pablo. ¹⁵ Man ne, nchuhn nduco nducoyaça ihyan ndinan chenahn ne, cuedechuh ne ndudo yahn ihyan ndinan yahn sandado che checú ye Pablo caviyan muhn nan ne, din ca ne che nahn techecade ndah ne yahn se. Me nuhn ne, cuahtenan yan nuhn yune, ne ura che metah nda nino se ne, cahno nuhn sahn.

¹⁶ Ate sahn dihn dacua Pablo ne, checadino se che nahn cahno sahn chahn ihyan, ne chahn se nan cuartel, chengo se ihyan. ¹⁷ Tuhme cah Pablo ama sahn capitán, ne rahn ye ri ye sahn:

—Cuiquenda ne sahn dihn cuh nan ihyan ndinan yahn ne, te va ama ndudo che cahma se nduco ye.

¹⁸ Capitán min ne, quenda se sahn dihn me nan ihyan ndinan me, ne rahn se:

—Pablo che quenun ye vacoyahn ne, cah ye u, ne rahn ye ri ye u che checú sahn dihn cuh nan ne, te va ama ndudo che cahma se nduco ne.

¹⁹ Ihyan ndinan me ne, chetah ye tah sahn dihn me, quenda ye sahn ama lado, ne tumerune ye sahn:

—¿Deh che nahn cahme nducó ne?

²⁰ Tuhme rahn sahn dihn me ri se ihyan:

—Yahn sahn yan ne, ntuhno se nduco ihyan ndinan yahn nación yahn nuhn che caça ye ndih che ngu ne Pablo nan ye caviyan, cava che techecade ndah ye yahn ye. ²¹ Ate hua cotahno ne che cahma ye, te nchuh ca o raco se chenun ndeh se, chenah rino se Pablo. Sahn chahn ne, a cah se ndudo yahn se numacuahn vedeyudo che nde hua cheh se nde hua cuh se numanahn che ametah cahno se ihyan. Man ne, a vateyan se, chenah rino se deh ndudo ndahconan ne.

²² Tuhme rahn ihyan ndinan me ri ye sahn dihn me che hua cahma se nduco nde ama ihyan che cah se, checadino ye yahn chemin, ne ndedechuh ye sahn.

Dechuh ye Pablo tah gobernador Félix

²³ Cah ihyan ndinan me o sahn capitán yahn ye, ne chihquentiyon ye sahn che cahcoyan se cun ciento quenah ino raco ndiche sandado, o ciento sahn che rica cah man, o ciento sahn che nda lanza man, ino raco ndiche sahn che ra yuhdo man. Cuahteyan se cava che cah se yan Cesarea nan rahco nun vino. ²⁴ Namin chihquentiyon ye che cahcoyan se ama o caballo che ca Pablo man, din se cudado ihyan man, cava che ndahca nda ye nan gobernador Félix. ²⁵ Nduco sahn capitán chahn dechuh ye ama caça nan che dirun ye tuhca:

²⁶ “Gobernador Félix che ama renevahnecún ndih, u, Claudio Lisias nté Dendiohs ndih. ²⁷ Ihyan nación yahn Israel ne, din ye preso sahguh, a nahn cahno ye sahn, ate cuahn che checadino che Roma ndi cuande se ne, chahn nduco sandado yáhn, chehnevi sahn tah ye. ²⁸ Nducote nahn cadino

deh cuande che din ye preso sahn ne, quendá sahn nan sahn ndinan yahn ye. ²⁹ Min checadinó te nahn techecade sahn chahn yahn se nduhca che rihquentiyon ley yahn man se. Ate nduhca che rihquentiyon ley yuhn vo ne, nde metah deh cuande che cahno ye sahn, nde hua ne che co se preso. ³⁰ Adiva checadinó te ama yahn sahn yan ntuhn se che cahno se sahn. Chemin che man ne, dechuh sahn nan ne. A rahn ri sahn ndinan chahn che chi se nan ne, cuhnde cade yahn se nduco se. Caviyan tuhme.”

³¹ Dinahn sandado chahn che chihquentiyon ihyan ndinan me, ne quenda se Pablo vino min, nda se nde yan Antipatris. ³² Tama ro me ne, a deman sandado ra yuhdo cuahn se nduco Pablo, ne sahn chenahn chahn ne, ndaconan se nan cuartel. ³³ Cuahn che nda se yan Cesarea ne, necah se caça me tah gobernador. Namin necah se Pablo tah ye. ³⁴ Cuahn che chihno ndihchenan gobernador caça me ne, tumerune ye Pablo deh estado ndi cuande ye, ne cuahn che checadino ye che Cilicia ne, ³⁵ rahn ye ri ye ihyan:

—Techecadé yehn cuahn che nda sahn che rica nunde se yehn.

Tuhme chihquentiyon ye sandado che din se cudado ihyan chete palacio yahn Herodes.

24

Pablo nan gobernador Félix

¹ Chihno uhn ro min ne, Ananías, chidocuyan che tahque ndinan nduco neve sahn intiyahn ne, nda se min yan Cesarea, nda se ama abogado che duche se Tértulo. Chahn sahn chahn nan gobernador caça che caça nunde se yahn Pablo. ² Cuahn che a chehua sandado Pablo ne, canan Tértulo, rica nunde se yahn ye:

—Gobernador, nundihve cuahn ndih yahn che numacuahn vededevano yahn ne, redin ne cudado numachahte yan vaco nuhn, ne ama dihn va man, ama ndahca chenah nuhn man. ³ Gobernador Félix, ama renevahnecun nuhn ndih, ne nte nuhn nundihve cuahn ndih yahn nducuahn che redin ne caça nuhn. ⁴ Man ne, caça che hua nduh tihyon nuhn ura yahn ne ne, codin chahtino ne, cuihnevan ne menan lihn che cahma nuhn. ⁵ Sahn tih ne, nduhca ama cah caça nuhn, tihca se, te quechica se numachahte yahn yahn Roma, rendedecuan se ihyan nación yahn Israel, rinun se ihyan che rahteruhn ye nduco vih. Namin ndinan se yahn partido yahn sahn yan Nazaret che duche se Jesús. ⁶ Nde nahn detoh nan se yaco chahte yahn nuhn. Chemin che chetah nuhn sahn, nahn techecade nuhn yahn se nduhca che rihquentiyon ley yahn nuhn. ⁷ Ate Lisias, ihyan ndinan yahn sandado ne, chenda ye, ntico ye sahn numacuahn fuerza tah nuhn, ⁸ ne rahn ye te duh ihyan che nahn caça nunde ye yahn se ne, chi ye nan ne. Co cacarune man ne sahn, ne cadino ne te cuaco nducuahn che rica nunde nuhn yahn se.

⁹ Sahn nación yahn Israel che nduco se min ne, namin rahn se te cuaco nducuahn chemin. ¹⁰ Tuhme din tah gobernador caça che cahma Pablo, ne rahn ye:

—Ama yenó che ndih techecade ne yahn, te a devanó te a ndeh nduyo rihquentiyon ne yan vacó. ¹¹ Co cadino man ne te coman ri ndichio ro che nda yan Jerusalén caça che ndevá yavenan Dendiohs. ¹² Hua rente candá nduco ihyan, hua rendedecuan ihyan, nde huane chete yaco chahte man, nde huane chete yaco cahya man, nde huane viyan man. ¹³ Sahn sih ne, hua co ndahco cuaco se nde ama dehtenduh che rica nunde se yahn. ¹⁴ Cahma cuacó có ndih te redinahn vederihquentiyon ra che ndahco

çade Dendiohs yahn ihyan ndico yáhn. Sahn sih ne, rahn se te a deva vih vederihquentiyon min, ate hua, te ritahnó Dendiohs man, nducuahn ley yahn ye man, nducuahn vederihquentiyon yahn ye che dirun ihyan profeta man. ¹⁵ Nduhça che ritahno sahn sih ndudo yahn Dendiohs che va che ntuche nducoyaca tenahn, ihyan che ndah ye nan Dendiohs man, ihyan che hua ndah ye man ne, tihça ritahnó. ¹⁶ Chemin che ama rihcò cudado ro ro çava che dave yavenan nan Dendiohs man, nan ihyan man.

¹⁷ Chihno ndeh nduyo che quechicá nan yahn yahn ne, ndaconán nación yáhn çava che necáh tume che ndi vedevahino çava ihyan chevah man, çah vedino yáhn nan Dendiohs man. ¹⁸ Chihno che ndo davé nduhça costumbre yahn nuhn ne, ama o sahn nación yahn Israel che chica se yahn yahn Asia ne, ndihchero se u chete yaco chahte ura che recáh vedino yáhn. Hua redin çandá, nde hua yahn ihyan nducó. ¹⁹ A sahn chahn che va che chi se muhn, çaca nunde se yáhn ndete che va dehca che nedín yahn se. ²⁰ Ndete che hua ne, sahn sih çahma se deh nunde ntaca se ro che ndo dama se, techecade se yáhn. ²¹ Ametah nde ama nunde yáhn atenan che ama dito rahn nan se tuhça: “Man ne, retechecade nchuhn yahn che ritahnó che va che ntuche tenahn.”

²² Cuahn che chihnevan Félix che tihça ne, nducote a ndah devano ye nduhça che ritahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, chaconahn nan ye che retechecade ye, ne rahn ye ri ye sahn chahn:

—Cuahn che nda Lisias, ihyan ndinan yahn sandado ne, cadino ndáh yahn dehtenduh che rica nunde nchuhn.

²³ Tuhme chihquentiyon Félix capitán me che quendi se, din se cudado Pablo. Ate hua tihyon chiche se ihyan man, çah yune se che çahn ihyan yahn ye quendichero ye ihyan man, çah ye dehtenduh yahn ye man.

²⁴ Chihno neve ro me ne, chenda Félix nan che retechecade ye, ne nduco ye ndahta yahn ye, Drusila, ama tahn nación yahn Israel. Dechuh tun ye che chehua Pablo çava che çahma ye nduhça che va che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo. ²⁵ Ate cuahn che rahn Pablo yahn che va che çahcoman ihyan dehtenduh che ri yeno man ye man, va che dinahn ye che rihquentiyon Dendiohs man, va che techecade Dendiohs yahn ihyan man ne, dihya Félix chi, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nduco chemin ne, a va. Tama ro cuahn che conun yáhn ne, tahvé che ngua di.

²⁶ Namin quenan rino Félix che çah Pablo tume ihyan çava che ntahte ye ihyan, ne chemin che ama ndeh yune çah ye ihyan çava che nte ye nduco vih.

²⁷ Tihça chihno o nduyo, ne ndiquendah Félix che quenan ye gobernador, chenda Porcio Festo menun ye. Nducote Félix ne, nahn ye che quendi co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, hua ntahte ye Pablo.

25

Pablo nan gobernador Festo

¹ Tuhme nda Festo çava che conan ye gobernador. Chihno ino ro min ne, chica ye min yan Cesarea, ne nda ye yan Jerusalén. ² Chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, necah cuande se ihyan nduhça che a chica nunde se yahn Pablo. ³ Nducote a ntuhno sahn chahn che dechuh se sahn che çahno se Pablo çahn yune ne, chica se ama favor chahte Festo che tahve ye che quengua Pablo yan Cesarea. ⁴ Ate ndahconan Festo te Pablo ne, a yan Cesarea quenan ye vacoyahn, ne cuihno

neve ro ne, va che ndaconan man ye min nan che rihquentiyon ye. ⁵ Rahn ye ri ye sahn chahn:

—Co cahn nchuhn yan Cesarea nducó, ne min cuhnde cade yahn ne nduco sahn min ndete che va nunde chahte yahn se.

⁶ Atenan nun, o ndiche ro quenán Festo yan Jerusalén, tuhme conahn ye yan Cesarea. Tama ro me ne, chihnde ye nan che retechecade ye, ne tahve ye che chehua Pablo. ⁷ Cuahn che nda Pablo ne, ama yahn sahn ndinan yahn nación yahn Israel che chica se yan Jerusalén, nda se min ne, chahtendi se, chica nunde se yahn ye yahn ama nde nan nunde rahte, ate nde ama hua chi ndahco cuaco se. ⁸ Tuhme rahn Pablo, rendedevahn ye ihyan:

—U ne, hua quendihco nde ama nunde. Hua chihnga rahn, nde huane yahn ley yahn ihyan nación yahn Israel, nde huane yahn yaco chahte yahn ne, nde huane yahn emperador che rihquentiyon ye Roma.

⁹ Ate nducote nahn Festo che co yeno ihyan nación yahn Israel nduco ye ne, tumerune ye Pablo:

—¿A nahn cahn yan Jerusalén cava che min techecade yehn ne?

¹⁰ Ndahconan Pablo yahn ye:

—A nan intiyahn yahn emperador yahn Roma ntí meniyon. A muhn va che cuhnde cade yahn. A devano ndah ne te nde ama nunde hua quendihco yahn ihyan nación yahn Israel. ¹¹ Ndete che quendihco ama nunde che va che coh ne, cuihquentiyon ne che coh. Ate ndete che hua cuaco nde ama nan dehtenduh che rica nunde sahn sih yahn ne, nde ama ihyan hua co necah se u tah se. Man ne, ricá che man emperador teche cade ye yahn.

¹² Nte cade Festo nduco ihyan che rinan ye ihyan, tuhme rahn ye ri ye Pablo:

—Man ne, nducote a chique che techecade emperador yehn ne, nan emperador cahn.

Pablo nan rey Agripa

¹³ Chihno neve ro min ne, rey Agripa nduco Berenice ne, chahn ye yan Cesarea che ndihchero ye Festo. ¹⁴ Ndeh ro chahtenan ihyan chahn min, ne ama ro ne, rente Festo nduco rey me yahn Pablo, ne rahn ye:

—Quenun ama preso vacoyahn che chaconahn Félix sahn. ¹⁵ Cuahn che chahn yan Jerusalén ne, chidocuyan che tahque ndinan nduco sahn ndinan yahn nación yahn Israel ne, nte cuande se u yahn nunde che redcueh dame se sahn, ne chica se che coh se. ¹⁶ Ndahconán yahn sahn chahn te ihyan ndinan yahn Roma ne, hua rihquentiyon ye che coh ama ihyan numanahn che ametah cuhnde cade yahn ye nduco ihyan che rica nunde ye yahn ye.

¹⁷ Chemin che cuahn che nda sahn chahn muhn ne, hua chihco rinó ihyan. Tama ro me ne, chahn nan che retechecade, ne tahvé che chehua sahn preso me. ¹⁸ U rahco te co ama nunde chahte quendihco se, ate sahn che rica nunde chahn ne, hua ri deh nunde che redcueh dame se sahn. ¹⁹ Deman yahn dehtenduh che ritahno se nduco yahn ama ihyan che duche ye Jesucristo che a ndih ye, ne sahn preso ne, rahn se te quenduche ye. A chemin no che rica nunde sahn chahn yahn se. ²⁰ Nducote u ne, hua devano taça techecade yahn dehtenduh che tihchan ne, tumerune sahn ndete che nahn cahn se yan Jerusalén, cuhnde cade yahn se. ²¹ Ate chica se che techecade emperador Augusto yahn se. Chemin che chihquentiyón che ndonun se vacoyahn nde ro che co dechuh sahn tah ye.

²² Tuhme rahn Agripa ri ye Festo:

—Namin u nahn cahneván che cahma se.

Ndahconan Festo yahn ye:

—Caviyan cahnevan ne che cahma se.

²³ Tama ro me ne, Agripa nduco Berenice ne, chenda ye numacuahn vedeyudo chete palacio nduco ihyan ndinan yahn sandado man, ihyan nahñ che vate ye yan min man. Tuhme tahve Festo che chehua Pablo, ²⁴ ne rahn ye:

—Rey Agripa man, nchuhn che nto dama ne muhn man, nga sañguh. Ama yahn sahn ndinan yahn naciòn yahn Israel, nde chica nunde se yahn se cuahn che cháhn min yan Jerusalén, nde nda se muhn, hua renguan se rica se u che cahcantiyón che coh se. ²⁵ Ate u ne, hua ntacá nde ama nunde yahn se çava che coh se, ne nducote man se chica se che techcadé emperador Augusto yahn se ne, chihquinó che dechúh sahn nan ye. ²⁶ Ate nducote hua devanó deh nunde yahn se che dirún nan çaca che dechúh yahn emperador yuhn vo ne, tahvé che chehua sahn. Nti se nan nducoyaca nchuhn, menan vihca nan ndih, rey Agripa, çava che tumacadino ne deh nunde quendihco se che co dirún nan çaca che dechúh, ²⁷ te rahcó te din ama vedenine ndete che dechúh ama preso che nde hua dirún deh nunde quendihco se.

26

Chihnevan rey Agripa yahn Pablo

¹ Tuhme rahn Agripa ri ye Pablo:

—Co cahme.

Chenihyon Pablo tah ye, ne rahn ye:

² —Rey Agripa, ama ndah ro yahn che co cahma nan ne yahn nducuahn che rica nunde sahn ndinan yahn naciòn yahn Israel yahn, ³ te ndih ne, a devano ne nducuahn costumbre yahn nuhn, ihyan naciòn yahn Israel man, yahn che ndeh cuan ndi nuhn man. Chemin che ricá ndih che din chahtino ne yahn nducuahn che cahma.

Nduhca che din Pablo ro che ametah cotahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁴ Nducoyaca ihyan naciòn yahn Israel ne, ndihche ye nduhca che quechica yan vacó man, yan Jerusalén man, nde ro che lihn u. ⁵ Ndete che nahn ye ne, co cahma ye te nde ro che chihá ne, chinducó partido yahn fariseo, partido min che tahque yudo vederihquentiyon yahn. ⁶ Man ne, cuhnde çade yahn, te ritahnó che va che ndedetuhche Dendiohs tenahn nduhca che a cah ye ndudo yahn ye ihyan ndico yahn nuhn. ⁷ Nducoyaca ihyan, nduh che ndichio ndata yahn Israel ne, ritahno ye che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye, ne chemin che, nde ro nde rahn, redinahñ ye che rihquentiyon ye man, rende va ye yavenañ ye numacuahn chedave yahn ye man. Rey Agripa, man ne, a yahn che tihca ritahnó che va che conahn ndudo min che rica nunde sahn chahn yahn. ⁸ ¿Dehco che hua ritahno nchuhn che Dendiohs va che ndedetuhche ye tenahn?

Nduhca che din tan Pablo ro menan me, nahn cahno ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁹ Ro menan me ne, ndedecadinó che va che din tan nduco ihyan che ritahno ye Jesucristo yahn yan Nazaret, ¹⁰ ne tihca din tan nduco ihyan chahn yan Jerusalén. Chidocuyan ndinan ne, dirun ye ama çaca, te ye u çava che cuñ ihyan vacoyahn, ne chíh ama yahn ihyan che ritahno ye Jesucristo. Cuahn che rihno ye ama cha ihyan chahn ne, namin nducó ri dama ndudo yahn nduco ye. ¹¹ Ama ndeh yune cah ríhn ihyan chahn çava che cahcoman

ye che ritahno ye Jesucristo. Tihça redín nduh yān nduh yān chete yāco, te ama din tān nduco ihyan chahn che nde tāmā naciōn rāhn, rinúhn ihyan.

Rente Pablo nduhça che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² A ntiyon min cháhn yān Damasco, ndá çaca che te chidocuyan ndinan chahn u. ¹³ Ndiher, cuihcovan ndah ne. Nan inguiyahn, cuahn che quenun yuné, cuáhn ne, u nduco sahn che nducó, ndihchero nuhn ama dave che chica nan ro, che tahque yudo ro che co yahn che quendihco nan ro, ne chiya chihto nan nuhn. ¹⁴ Chera nducoyaca nuhn ndiyahn, ne chihneván ama ndudo devāco yahn mān, che rāhn: “Saulo, Saulo, çdehco che redin tan nduco ihyan yāhn? Che tihça redin ne, nduhça redin itenine che renun yah mān te ite, renun te yāhn cuiyon che rahco nduco ihyan ite.” ¹⁵ Tuhme tumeruné: “Dihvé, çduh ndih ne?” Ndahconan Dihvo vo, ne rāhn ye ri ye u: “A u che Jesucristo che redin tan nducó. ¹⁶ Cuenecuen, te chihnde ró nan çava che din ntiyon yāhn. A tendāhnún di çava che cuacotohn ndudo yāhn che ndihchero u mān ro cuh. Mān va ca che ndihchero u, ne tihça cuacotohn ndudo yahn chemin. ¹⁷ Ndedevāhn di tah ihyan naciōn yahn Israel mān, tah ihyan naciōn chenāhn mān, te van ihyan chahn dechúh di, ¹⁸ çava che cacuehn ihyan, ne hua quendi ye vedetundo yahn ye mān, hua quendi ye, dinahn ye che rihquentiyon chundah mān. Ate quendi ye vededevano mān, dinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs mān. Namin cotahno ye u, ne nduco chemin ne, ndāca ye vederenchahco yahn nunde yahn ye, ne cuahtenan ye çama nduco ihyan yahn Dendiohs.”

Dinah Pablo ndudo che chihnevan ye

¹⁹ Rey Agripa, hua chacotāhn ndudo che chica vahchetero, chihneván, ²⁰ te cahndudó ndudo min nan ihyan yān Damasco mān, nan ihyan yān Jerusalén mān, nan ihyan che vate ye numachahte estādo yahn Judea mān, nan ihyan che vate ye naciōn chenāhn mān. Riyahvé ihyan chahn che nto ino ye nunde yahn ye mān, che cuah ye Dendiohs mān, che ndāhça cuahtenan ye çava che çahco ro ye che a nto ino ye mān. ²¹ Yahn che tihça redín ne, sahn naciōn yahn Israel ne, tumangan se u min chete yāco chahte, nahn çahno se u. ²² Ate rinan Dendiohs u, ne nde meniyan riquendí rahndudó ndudo yahn ye nan nducoyaca ihyan, ihyan nahñ mān, ihyan chevah mān. Ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta mān, Moisés mān, yahn che va che co ne, a ndudo min no che rahndudó. ²³ Rahndudó che a va che chuhrihn ihyan min che a va çade che chi ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse, ne cuihno che coh ye ne, ihyan min menān vihca va che ntuche ye van tenāhn, çah ye ndudo ihyan naciōn yahn nuhn mān, ihyan naciōn chenāhn mān, che ndevahn nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan.

Nahn Pablo che cotahno rey Agripa

²⁴ Cuahn che tihça rāhn Pablo, che rendedevahn ye ihyan ne, cah Festo: —Pablo, çluco ri di!, yahn che çama rehñ.

²⁵ Ate ndahconan Pablo:

—Festo, che çama renevahñecún ndih, hua dehve luco u, te che renté, rihnevan nchuhn ne, demān ndudo cuāco. ²⁶ Nga rey Agripa, a devano ndah ye dehtenduh che tuhchan. Chemin che nde hua rá cudādo, renté nan ye. A devano cuācō te namin ihyan cuh ne, a devano ye nducuahñ dehtenduh che tuhchan, te nan nducoyaca ihyan chinahn. ²⁷ Rey Agripa, ça ritahno ne ndudo che din Dendiohs che dirun ihyan profeta ne? U devanó te ritahno ne.

²⁸ Rahn Agripa ri ye Pablo:

—Nduco tah cuahn ne, din che cotahnó Jesucristo.

²⁹ Tuhme rahn Pablo:

—Nduco tah o nduco ndeh ama ndahca ndete che cuahnecun Dendiohs che ndih nduco nducoyaca ihyan che vate ye muhn, rihnevan ye che rahn, cotahnó nchuhn Jesucristo nduhca che ritahnó. Namin ama ndahca ndete che hua cuahnecun Dendiohs che co nchuhn preso nduhca u.

³⁰ Chihno rahn Pablo chemin ne, rey me man, Berenice man, gobernador man, nducoyaca ihyan che vate ye min man ne, necuan ye, ³¹ cuahn ye ama lado, ne rente ye yahn Pablo van man ye nduco vih:

—Sahn tih ne, dehve quendiho se nde ama nunde cava che coh se, nde huane cava che conun se vacoyahn.

³² Agripa ne, rahn ye ri ye Festo:

—Ndete che hua chica se che techecade emperador yahn se ne, co ntahte vo sahn.

27

Dechuh ye Pablo yan Roma

¹ Cuahn che a chihnde cade che dechuh ye Pablo yahn yahn Italia ne, chinduco nuhn ihyan. Ama capitán che duche se Julio, che ndi cuande se batallón che duche Augusto, ndonda tah se Pablo nduco te neve preso che va che cahñ se. ² Chahtenun nducoyaca nuhn ama barco yahn yan Adramitio che a va yan che nahn yahn yahn Asia, ne chica nuhn min. Namin Aristarco yahn yan Tesalónica, yahn yahn Macedonia ne, chinduco ye nuhn. ³ Tama ro me ne, nda nuhn yan Sidón, ne nducote Julio ne, renevahnecun se Pablo ne, cah yune se che chahn ye, chendihchero ye amigo yahn ye man, che conan ihyan chahn ihyan man. ⁴ Cuahn che chica nuhn yan Sidón ne, chuhnan nuhn yahn yahn Chipre, quenan lado tah cueh nuhn, te cuahn nan che cuahn nuhn rechi yuhne. ⁵ Chuh dama nuhn yahn yahn Cilicia man, Panfilia man, ne nda nuhn yan Mira, yahn yahn Licia.

⁶ Min ndaca capitán me ama barco yahn yan Alejandría che cuahn yahn yahn Italia, ne chihquentiyon se che chahtenun nuhn chete, quendi nuhn cuahn nuhn. ⁷ Chihno ndeh ro ne, a conunde nda nino barco me yan Gnido, te ama rino cuahn. Nducote ama rechi yuhne cuahn nan cuahn ne, tahque ndah che chuh nino yan Salmón, ne chaconduto nan yahn yahn Creta. ⁸ Ama conunde chuh barco me numacuahn chihto nuniyahn nde nda ama cuan nino yan Lasea nan che duche Buenos Puertos.

⁹ Ama ndeh ro chinda, ne ama cahnda che cuahtechica ca barco nan nuniyahn, te a cochi nino ro iche. Chemin che yahve Pablo nducoyaca ihyan che chenun ye min, ¹⁰ ne rahn ye:

—Nchuhn combiero, devanó te ama cahnda ndete che quendi vo cuhn vo, te denda vo barco cuh nduco chede che nda. Nde man vo ne, cahnda yuhñ vo.

¹¹ Ate capitán me ne, tahque tumacah ca ye yahn sahn che yahn se barco me man, sahn ndinan che ricañca man, che co che rahn Pablo. ¹² Nducote yan min ne, hua ndahca che cuahtenan ihyan ro iche ne, nducoyaca ihyan chahn ne, nahn ye che ndaca nuhn min, ndete che co nda nuhn Fenice, ama yan, yahn yahn Creta che rendihche cuaco cuahn nan Africa, cava che min cuahtenan nuhn ro iche.

Ama ri yudo nan nuniyahn

¹³ Ama ro ne, canan quendihco yuhne cuto che hua dito rano, ne chihco dāma ino ihyan chahn, ne cuahn nuhn numacuahn chihto yahn yahn Creta. ¹⁴ Ate huane rahn me ne, canan ama dito rano yuhne tan, rahn nan barco me. ¹⁵ Nducote hua recah yune yuhne tan me che cahñ barco cuahn nan che nahn nuhn ne, raqhe ndah chihcoman nuhn che quenda cuahn nan che nahn. ¹⁶ Chuh nuhn nino nan ama yahn lihn che duche Claudia nan che ametah nduh dito rano yuhne, ne a conunde chi ndo tah ihyan chahn indu lihn che renda barco, ¹⁷ ndeterun ye chete. Tuhme चाहcotuma ye ihyo barco me cava che hua condan. Nino min va ama cuan nan che duche Sirte, nan che hua yano nune, ne vah ye che min cuan barco me. Chemin che ndedevah ye tino tu che quendihco nan yahn yahn barco me cava che hua cahñ min. ¹⁸ Tama ro me ne, quendi ca rano yuhne tan me, ne chihtera ye chede che nda barco me van nuniyahn. ¹⁹ Chihno ino ro min ne, chihtera ye nde ama ndeh nan dehtenduh yahn barco me. ²⁰ A ama ndeh ro che nde yahn nde iyon hua rendihchero nuhn, ne a min cuihno coh nuhn che rahco nuhn, te ama riquendi ri yudo.

²¹ Chihno ndeh ro che hua reh nuhn ne, chandi Pablo mendahn, ne rahn ye:

—Combiero, ndete che dinahn nchuhn che rahn ro che chenan vo yahn yahn Creta ne, hua chica vo min, ndere chinda dehtenduh. ²² Man ne, hua dehve rahco nchuhn, te andahre conda barco, ate nde ama vo ne, hua dehva co yuhn vo. ²³ U ne, devano chemin, te icuino ne, Dendiohs yahn che redin ntiyon yahn ye ne, dechuh ye ama angel yahn ye, ²⁴ ne rahn ye ri ye u: “Pablo, hua dehve rahque, te va che nda nan emperador yahn Roma, ne cava di ne, ndedevahn Dendiohs nducoyaca ihyan che chenun ye ndoque chete barco.” ²⁵ Combiero, cah yan nchuhn chedave yahn ne, te u ne, devano cuaco te Dendiohs ne, redinahn ye ndudo yahn ye, ne conahn nduhca che rahn angel me. ²⁶ Ate barco ne, va che cahnan nan yava.

²⁷ Riquenda muhn riquenda min yuhne barco me, ne chihno o ndate ne, rechuh ama cuan nan che duche Adria. Nan mahñ yan ne, checadino sahn che recahca barco me che a nino va yahn cuma. ²⁸ Decade se van nune me a yano ca, ne ri ndico ntiyon ama metro. Tah cuahn cana nan ne, decade tun se, ne ri ndico ndache metro. ²⁹ Nducote vah se che cahnan barco me nan yava ne, ndedevah se nduco ihyo cun cu che duche ancla cuahn cah barco me, cava che ametah co cahñ ca, ne chahtenan rino se, ama rendedecadino se nde chi dave. ³⁰ Numanahmin ne, sahn che richca barco me ne, nahn cano se, ndedevahn se sahn. Chemin che canan ndedevah se indu me, redin ca se che nahn ndedevah se tama te o cu cuahn tin barco me. ³¹ Ate rahn Pablo ri ye capitān me nduco sandado chahn:

—Ndete che cano sahn chuhn ne, nchuhn ne, hua co ndevahn ne.

³² Tuhme chihca sandado chahn ihyo che nechiche indu me ne, chendah nun van nune.

³³ Cuahn che a nahn co dave ne, rahn Pablo ri ye nducoyaca sahn chahn:

—Ndahca che cheh nchuhn, te a o ndate che nde hua reh ne nde hua rahteyado ne. ³⁴ Cocheh nchuhn mare tah cava che cocha ne, cahca ne nune. Hua dehve rahco ne, te hua dehva co yahn ne.

³⁵ Chihno rahn ye chemin ne, chetah ye pan, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs nan nducoyaca sahn chahn, ne ndeh ye canan reh ye. ³⁶ Tuhme chavi tah vederan yahn sahn chahn, ne namin cheh se. ³⁷ Van nducoyaca nuhn che chenun nuhn chete barco me ne, ri nuhn o ciento quanen ino raco ntiyon ama ihyan. ³⁸ Chihno che cheh sahn chahn tah ne, chihtera ca se trigo cava che ndah cah nduh barco me.

Chehchenun barco van nuniyahn

³⁹ Cuahn che a chi dave me ne, hua nchanan sahn ricañca barco chahn ti man che chenun se. Ate chinan se ama reche nuniyahn che a ro yahndute numa chihto. Tuhme chihquino se che cacahca se barco me, ndete che co nda min. ⁴⁰ Chihca se ihyo yahn ancla chahn, nuhnde cava barco me. Ndahco cava se indu che ricañca barco, ne cuahn che ndedeca yaco se tino tu che rendihco tin yahn yahn barco ne, canan rica, cuahn cuahn nan va reche nuniyahn. ⁴¹ Ate nda barco me ama cuan nan che rentahn nun vih nune, ne cahnan nan yava. Min chihnde chiche, ne nducote ama rahh nune cuahn vedame ne, chihno chendan. ⁴² Tuhme ntuhno sandado chahn che cahno se sahn preso cava che hua cano nde ama se. ⁴³ Ate capitán min ne, nducote hua nahn se che coh Pablo ne, hua cah yune se che tihca din se. Chihquentiyon se che nducoyaca sahn che ri se nune ne, cahca se nune, cahh se nan yahn cuma, ⁴⁴ ne sahn chenahn ne, nan irahno man, cheyahn barco man, cahh nduco se. Nduco tihca ne, ndevahn nducoyaca nuhn.

28

Quenan Pablo yahn yahn Malta

¹ Cuahn che a nda nuhn yahn min ne, checadino nuhn che Malta duche. ² Ihyan che vate ye min ne, ama nevahnecon ye nuhn, ne chihco ye ama vacoyahn chahte cava che necah ihno nuhn, te ama iche man, ama ran co man. ³ Pablo ne, reneidin dama ye duniyahn cuma, ne cuahn che rih ye vacoyahn ne, quendah ama cu tan yahn ihno yahn vacoyahn, ne cah te tah ye. ⁴ Cuahn che ndihche ro ihyan yahn min che quendihco raco cu me tah Pablo ne, rahh ye van man ye nduco vih:
—Sahn tih ne, co sahn rihno ihyan se, ne andahre ndevahn se van nuniyahn, ate tah Dendiohs ne, hua ndevahn se.

⁵ Ate chihde Pablo tah ye, ne chendahnun cu me vacoyahn, ne hua dehva chi yahn ye. ⁶ Nducoyaca ihyan chahn ne, chenah rino ye che condito Pablo, o adenah no condah ye, coh ye. Ate cuahn che a chi ndeh ura che chenah rino ye ne, a hua dehva chi, ne ndahcorun ye che rendedecadino ye, ne rahh ye te Pablo ne, Dendiohs ye.

⁷ Nino min va yahn yahn ama ihyan che duche ye Pulio. Ihyan min ne, ndinan ye yahn ihyan chahn. Ama nevahnecon ye nuhn numacuahn vedeyeno, ne chahtenan nuhn vaco ye ino ro. ⁸ Chida Pulio ne, quendite ye, ndi ye cah ihno man, cah yun man. Chahn Pablo, chendihchero ye ihyan, ne chihno covah ye ne, nahn tah ye ihyan min, ne ndo yahn ye. ⁹ Checadino ihyan yahn chemin, ne ndo dama ihyan cah che vate ye yahn min, ne namin ndoyahn ye. ¹⁰ Ama nevahnecon ihyan yahn min nuhn, ne te ye nducuahn dehtenduh che cochihve yahn nuhn cuahn che ndaca nuhn min.

Nda Pablo yan Roma

¹¹ Chihno ino iyo ne, chahtenan nuhn chete tama barco yahn yan Alejandria che quenan min ro iche. Barco min ne, nda ama bandera nan che nentava se Castor nduco Polux, che rivahn dendiohs yahn sahn che ricañca barco. ¹² Nda nuhn yan Siracusa, ne min chahtenan nuhn ino ro. ¹³ Chica nuhn min, quendi nuhn numa chihto nuniyahn nde nda nuhn yan Regio. Tama ro me ne, rano yuhniyahn, ne chihno o ro ne, nda nuhn yan Puteoli. ¹⁴ Min ntaca nuhn yahn dihno vo, ne rahh ye nduco nuhn che cahtenan nuhn nduco ye. Chahtenan nuhn ama ndate, tuhme cuahn nuhn yan Roma. ¹⁵ Dihno vo che vate ye yan Roma ne, checadino ye che nda nino nuhn, ne nda ye, chendi yune ye nuhn ama cuan nan che duche Tres Tabernas.

Nahn ye ne, nda dama ye nde ndihve che duche Foro de Apio. Cuahn che ndihchero Pablo ihyan chahn ne, cah yan ye chedave yahn ye, ne necah ye nundihve cuahn Dendiohs. ¹⁶ Cuahn che nda nuhn yan Roma ne, necah capitán me preso chahn tah ihyan ndinan yahn sandado che redin cudado min. Me Pablo ne, cah yune ye che nuhn ye ama vah nan che conun ye, ne nduco ye ama sandado che redin se cudado ihyan.

Rahndudo Pablo Ndudo yahn Dendiohs yan Roma

¹⁷ Chihno ino ro che nda nuhn ne, din dama Pablo nducoyaca ihyan nahn, ndata yahn Israel, che vate ye min yan Roma, ne rahn ye ri ye ihyan:

—Nchuhn dihnó, u ne, nde ama nunde hua quendihcó nan ihyan nación yuhn vo Israel, nde hua rahcotahn costumbre che chihco ihyan ndico yuhn vo. Ate andahre che tihca ne, din ye preso u min yan Jerusalén, ne necah ye u tah ihyan ndinan yahn Roma. ¹⁸ Ihyan ndinan chahn ne, techecade ye yahn, ne nducote ametah nde ama nunde yahn cava che cahcantiyon ye che coh ne, nahn ntahte ye u. ¹⁹ Ate ihyan nación yuhn vo ne, hua cahnevan ye. Chemin che a cade chicá che techecade emperador yahn, andahre metah nde ama nunde che cah ihyan nación yuhn vo. ²⁰ Man ne, din damá nchuhn cava che ndihche vih vo man, cava che nte cuandé nchuhn deho che nchiche cadena cuh u man. Nchiche cadena cuh u, te ritahnó che va che conahn ndudo che te Dendiohs, checadino uvo, ihyan nación yahn Israel.

²¹ Tuhme rahn ihyan chahn ri ye ihyan:

—Nde ama caca che dirun ihyan estado yahn Judea yahn dehtenduh che redin ne, ametah nda tah nuhn. Namin nde ama dihno vo che rica ye min, renda ye muhn ne, hua chihnga rahn ye yahn ne. ²² Ate nahn cahnevan nuhn deh cahna ne, te a numacuahn no ne, tan ihyan yahn vederihquentiyon ra che ritahno nchuhn.

²³ Tuhme chihco ye ama ro, ne ama yahn ye ndo dama ye vah nan che quenun Pablo, ne numa ro cahndudo ye yahn vederihquentiyon che ndahco cade Dendiohs. Rahndudo ye ley che dirun Moisés man, ndudo che dirun profeta man, ne nahn ye che conahn ihyan chahn yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Nahn ihyan chahn ne, chitahno ye, ne nahn ye ne, hua chitahno ye. ²⁵ Nducote nahn ye ne, hua quenun ino ye ne, necuan ye che nahn nahn ye. Tuhme rahn Pablo ri ye ihyan chahn:

—A ndahca ndudo che cah Vaco Ndah yahn Dendiohs, cahndudo ihyan profeta Isaías, chihnevan ihyan ndico yuhn vo:

²⁶ Cuehn, cuahndode nan ihyan sih tuhca:

“Cuahn dama rihnevan nchuhn, ate hua renahn ne. Cuahn dama rendihche ro ne, ate hua renchanan ne, ²⁷ te nedin cheche man ne chedave yahn ne.

Hua redinahn ne man, hua rihcovan ne man, hua renahn ne man, hua rento ino ne nunde yahn ne man. Chemin che hua renchahco Dendiohs cava ne.”

²⁸ Man ne, cadino nchuhn te cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Jesucristo van ihyan nación chenahn. Ihyan chahn che cuaco ne, cahcovan ye, ne ndedevahn Dendiohs ihyan.

²⁹ Cuahn che chihno rahn Pablo tihca ne, conahn ihyan chahn, quenun ama ndeh rente ye nduco vih, te chi tan ye yahn ndudo min.

³⁰ Pablo ne, quenun ye min o nduyo, quenun ye vah nan che tumanan ye, ne nevahnevan ye nducoyaca ihyan che rahn ye, rendihchero ye ihyan.

³¹ Rahndudo ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, ricuahn ye

ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, ne nde ama ihyan ne, hua din vahche ye yahn ye.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN ROMA

¹ U Pablo, che tendahnun Dendiohs u, che dín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, che có apóstol man, che cuahndudó ndudo ndah yahn ye man ne, dirún caca cuh yahn ne.

² Yahn ndudo ndah min ne, a chihco cade Dendiohs nan Ndudo ndah yahn ye nde a rahn me, dirun ihyan profeta yahn ye. ³ Ndudo ndah min ne, rahn yahn Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihndeyan ye van ndata yahn David. ⁴ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ntuche ye van tenahn, ne nduco chemin chihnde ro che Daya Dendiohs ihyan. ⁵ Che cuande yahn ihyan min ne, din yahino Dendiohs nuhn, ne a tendahnun ye nuhn che co nuhn apóstol, cuahndudo nuhn Ndudo yahn ye van ihyan nducuahñ nación, cava che nevahñecun ye, ne cotahno ye. ⁶ Van ihyan chahn ne, nchuhn che a nedin yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne nduco ne ndi cuande ne, te a tendahnun Dendiohs nchuhn.

⁷ Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che yahino ye nchuhn, vate ne yan Roma ne, dechúh caca cuh yahn ne. Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Pablo ne, nahn cahn ye yan Roma

⁸ Numachahte iyehñse ne, a chetuhn ndudo yahn nchuhn, nduhca che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Chemin che menan vihca che cuande yahn ihyan min ne, reñecah nundihve cuahn Dendiohs cava ne. ⁹ Dendiohs, ihyan min che redín ntiyon yahn ye numa inó, rahndudó ndudo ndah yahn Daya ye ne, devano ye che cuahn dama revah cava nchuhn. ¹⁰ Ricá ihyan che atanoca nduh ne, cuahñecun ye che chí quendihcheró nchuhn, ¹¹ te ama nahn chí quendihcheró nchuhn, cava che dín che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ne tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹² Avane ne, nahn che neñah yan ama tamo vo chedave yahn vih, yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

¹³ Dihno, rahn rí nchuhn te ama ndeh yune nahn chí quendihcheró nchuhn, ne cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, nduhca che redín van ihyan nación chenahn, cava che din Dendiohs che co yahn ihyan, cotahno ye dama nduco nchuhn. Ate nde meniyon ne, hua ri che chí. ¹⁴ A chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo u che cuahndudó ndudo ndah yahn ye van ihyan yahn nducuahñ nación, van ihyan devano man, van ihyan tundo man. ¹⁵ Chemin che quenán inó che a nun cuahn chí van nchuhn che vate ne yan Roma, cuahndudó ndudo ndah yahn ye, cahnevan ne.

Vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Hua ri cuihnán yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs, cava che ndedevahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye, menan vihca ihyan nación yahn Israel, namin ihyan nación chenahn. ¹⁷ Ndudo ndah min ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs, te a nan ndudo min rihco ro ye che reñedin yahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: “Ihyan che

ritahno ye ne, ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye.”

Nunde yahn ihyan

¹⁸ Nahn che cotahno vo, te a devano vo che Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, din ye castigo yah nducoyaca ihyan nunde che rahcotahn ye yahn Ndudo yahn ye. ¹⁹ Hua ndahca che tihca rahcotahn ye, te a devano cuaco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, yahn che a man Dendiohs cah ye, checadino ye. ²⁰ Nde ro che dendah Dendiohs iyehhse ne, a devano ihyan te ihyan min che Dendiohs, ne quenan cuma ye vederihquentiyon cuahn dama, te tumacadino ye duh ihyan min, yahn dehtenduh che dendah ye. Chemin che nde metah deh che cahma ye, cava che ndedevahn ye ihyan. ²¹ Andahre a devano ye che va Dendiohs, ate hua rendeva ye yavenan ye, nde hua renecah ye nundihve cuahn ihyan. Tahque ndah ye ne, rendedecadino ye yahn dehtenduh che nde hua richihve, nto ye ihyan tundo. ²² Andahre ama devano ye, che rahco ye, ate nde hua renahn ye. ²³ Ndotenan che ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dama man, che ama chahte vederihquentiyon yahn ye man ne, rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah man ye, rentave ye ihyan iyehhse man, ite che chenan cun cah te man, yahda man, cu man.

²⁴ Chemin che chacondah vedame Dendiohs ihyan chahn, cava che quendi ye yune chihnga yahn ye, cahtera ye vedecuihno yahn ye van man ye nduco vih. ²⁵ Ndotenan che quendi ye yune cuaco, ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehhse man, rendeva nducoyaco vo yavenan ye cuahn dama man ne, quendi ye vederihhcheh, rendeva ye yavenan dehtenduh che man Dendiohs dendah ye.

²⁶ Chemin che chacondah vedame Dendiohs ihyan cava che quendi ye nunde yahn ye nduco vih, cahtera ye vedecuihno yahn ye. Ihyan ndahta ne, ndotenan che cahnevaco ye, cuahtenan ye nduco inchahn ye ne, rahtenan ye van man ye nduco vih, rahtendihco ye nunde. ²⁷ A namin no tun ihyan chahn. Ndotenan che nuhn ye ndahta yahn ye ne, rihtera ye vedecuihno yahn ye, rahtenan ye van man ye nduco vih, ne nduco chemin recah rihh man ye ihyan, rihco yan man ye castigo che va che co ye.

²⁸ Nducote hua chihco ye chedave yahn ye che nevahhsecun ye Dendiohs ne, chacondah vedame Dendiohs ihyan cava che quendi ye vederendecadino chihnga yahn ye, cuahtendihco ye nunde. ²⁹ A ndedecuihta man ye nducuahn nan nunde, chendihco ye. Ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ndere rahtechica ye man, chenan cuma ye vede idihya man, vedeve man, vedetan man, vederihhcheh man. Cuahnde chende ye man, vate canda ye nduco vih man, rihno ye vih man. ³⁰ Chihnga rahh ye yahn vih man, rahcotahn ye yahn Dendiohs man, hua renevahhsecun ye nde ama ihyan man, redin yade ye man, redin cun ye man, rendedecadino ye deman yahn dehtenduh che chihnga man, hua renevahhsecun ye indihthe yahn ye man, ³¹ hua renahn ye man, hua redinahn ye ndudo yahn ye man, hua renan vahino ye vih man, hua devano nchahco ye yahn vih man. ³² Andahre devano ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che ihyan nunde ne, va che co ye castigo yahn nunde yahn ye, ate riquendi ye rahtendihco ye nunde, nde tuno rendonan ye combiero yahn ye che dama ri ye nduco vih.

2

¹ Nducote a devano nducoyaca ihyan che va che co ihyan nunde castigo ne, adecoduhno ihyan che rendahchenan ye ihyan chenahn ne, nde nan che cahma ye metah, te a dama ri ye nduco vih, rahtendiho ye nunde. ² A devano vo che dama no redin Dendiohs castigo ihyan che rendahchenan ye. ³ Nchuhn che rendahchenan ne ihyan nunde chenahn, ate dama ri ne nduco ye ne, hua rahco ne che ndevahn ne yahn castigo yahn Dendiohs. ⁴ Hua ducherino ne vedechahtino yahn Dendiohs man, vedeyahino chahte yahn ye man. A devano ne che quenan cuma Dendiohs vedeyahino nduco ne, te nahn ye che nto ino ne nunde yahn ne. ⁵⁻⁶ Ate nducote redin cheche ne chedave yahn ne, hua nahn nto ino ne ne, redecuhta ne nunde yahn ne. Man ne vedin ne, te techecade Dendiohs yahn ne numa cuaco, ne va che co ne castigo. Nda ro min ne, techecade ye yahn nducoyaca ihyan, tunoca che nedin ye ndahtenan ye iyehense. ⁷ Ihyan che chahtino ye, redin ye che ndah man, chenah ino ye che quendah yavenah ye man, che ndeva Dendiohs ihyan man ne, a ihyan chahn che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁸ Ate ihyan che canda tin ye man, che rahcotahn ye yahn ndudo cuaco man, che riquendi ye yune chihnga yahn ye man ne, quenan cuma che din Dendiohs castigo yah ihyan. ⁹ Nducoyaca ihyan nunde yahn nducuahn naci6n, menah vihca ihyan naci6n yahn Israel ne, chuhrihn ye, din Dendiohs castigo ihyan. ¹⁰ Me ihyan nducuahn naci6n che din ye che ndah, menah vihca ihyan naci6n yahn Israel ne, ama ndah ro yahn ye man, ndeva Dendiohs ihyan man, din ye che ndahca cuahtenan ye man.

¹¹ Tihca, te Dendiohs ne, quendihconahn retechecade ye. ¹² Nducoyaca ihyan che chendiho ye nunde, che nde hua devano ye ley che dirun Mois6s ne, ndiyu ley min che cahcantiyon castigo che co ye, ate va che co ye castigo. Namin nducoyaca ihyan che a devano ye ley min, ate chendiho ye nunde ne, va che co ye castigo nduhca che rihquentiyon ley min. ¹³ Tihca, te atenan ihyan che redinah ye ley min, che ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan, ndiyu ihyan che ndere rihnevan ye. ¹⁴ Cuahn che ihyan naci6n chenahn, che nde hua devano ye ley min, redin ye nduhca che rihquentiyon ne, a ndero ndi che redinah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, andahre hua devano ye ley min. ¹⁵ Nan nducuahn che redin ye ne, rihco ro ye che anduhneca ndete che renevahnevan ye ley min. Nahn cuan ne, renda yahn ye che cuahtendiho ye nunde, ne va che co ye castigo. Nahn cuan ne, renda yahn ye che hua co ye castigo, yahn che rahco ye che hua chahte nunde yahn ye. ¹⁶ Nda ro yahn ne, quenah cuma che cahcantiyon Dendiohs che techecade Dihvo vo Jesucristo nunde yahn nducoyaca ihyan, nde nducuahn nunde che chahtendiho ye cuahn ndeh.

Nunde yahn ihyan naci6n yahn Israel

¹⁷ Nchuhn ihyan naci6n yahn Israel, hua dehva co yahn ne, che rahco ne, te ndichahtino ne ley che dirun Mois6s. Redin yade ne, rahco ne che yahn Dendiohs nchuhn. ¹⁸ A devano ne deh che nahn ye che dinahn ne che rahco ne, ne nducote chahn ne ley min ne, rahco ne che devano tendahnun ne cha che ndah van dehtenduh che redin ne. ¹⁹ Numacuahn vedeyade chenah ino ne che devano cacuahn ne ihyan tundo. Rahco ne che ama devano cah cuande ne ihyan taca co tuno ye nan Dendiohs. ²⁰ Rahco ne che ama devano cacuahn ne nde ihyan che hua renahn ye man, nde chechaha man, te a nchuhn che va tah ne vededevano man, ndudo cuaco man, nan ley che dirun Mois6s. ²¹ Tuhme nducote ama devano cacuahn ne, che rahco ne, ¿me dehra cuande che hua redinah man ne? Nducote rahndudo ne che hua din duco ihyan, ¿me dehra cuande che reduco man ne? ²² Nducote rahndudo ne

che hua din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye, ¿me dehra cuande che redin duche yahn man ne che a nihnevaco ne? Nducote rahndudo ne che hua ndeva ihyan yavenan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye, ¿me dehra cuande che reduco ne dehtenduh che rigonun chihve che va chete yaco yahn ihyan chahn? ²³ Nducote ama redin yade ne che devano ne ley yahn Dendiohs, ¿me dehra cuande che duche rino ne ihyan, hua redinahn ne che rihquentiyon ye? ²⁴ Nduco che tihca redin ne ne, a tan renun cah nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Thyan naci6n chenahn ne, a cava che duhtuno ihyan nchuhn che chihngaahn ye yahn Dendiohs.”

²⁵ Che chenan seña nchuhn ne, taqa hua, richihve yahn ne ndete che redinahn ne ley che dirun Mois6s. Ate nducote hua redinahn ne ne, a ndere chenan seña me nchuhn. ²⁶ Me ihyan naci6n chenahn ne, ndete che redinahn ye che rihquentiyon ley min ne, redin yahn Dendiohs ihyan, andahre hua chenan seña ihyan. ²⁷ Ihyan che redinahn ye ley min, andahre hua chenan seña ihyan ne, ndahco ndiya ye nchuhn che nde chenan seña nchuhn man, nde devano ne ley min man, ate hua redinahn ne. ²⁸ Ndiyu che ndata yahn Israel nchuhn man, che chenan seña nchuhn man, che cochihve yahn ne cava che nedin yahn Dendiohs nchuhn, ²⁹ te atenan ihyan che numacuahn chedave yahn ye renevahnecun ye che rihquentiyon Dendiohs man, redinahn ye man, rene6n yahn Dendiohs ihyan. Che cochihve yahn ne ne, che nedin yahn Dendiohs nchuhn, ndiyu che nevahnecun ihyan iyehnsen nchuhn.

3

¹ Nducote tihca ne, co vate nchuhn che rahco ne che tahque ndah ro yahn ihyan naci6n chenahn, che co nchuhn che ndata yahn Israel nchuhn man, che chenan seña nchuhn man. ² Ate tahque ndah ro yahn nchuhn, te a tah ihyan ndico yahn ne, chihco Dendiohs Ndudo yahn ye. ³⁻⁴ Andahre ama yahn ihyan chahn hua dinahn ye yahn Ndudo min, ate ndiyu cava chemin che ndaca dama Dendiohs yahn ndudo yahn ye che cah ye, te ihyan min ne, redinahn ye ndudo yahn ye, andahre nducoyaca ihyan hua redinahn ye. Tihca ye, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: Nducuahh che redin Dendiohs ne, ndah.

Chemin che nde hua co cahma nunde ihyan yahn ye.

⁵ Co vate nchuhn che rahco ne te nan nunde yahn ne rihnde ro che ama ndah Dendiohs, ne hua redin yahn che din ye castigo nchuhn cava nunde yahn ne. ⁶ Ate hua, te Dendiohs ne, a numa ca ndah ihyan ye. Ndete che hua tihca ne, nde hua co techecade ye yahn ihyan nunde.

⁷ Ndete che nan nunde yahn vo tahque ndah cuhnde ro che ama ndah Dendiohs ne, nde hua quenah cuma che techecade ye yahn vo. ⁸ Ndete che tihca ne, tahque ndah quendi vo nunde yahn vo, te chemin che cochihve. Vate nahh ihyan che ndere rahh ye che tihca rahndudo nuhn. Ihyan chahn ne, redin yahn che din Dendiohs castigo ihyan.

Nducoyaca ihyan ne, chendihco ye nunde

⁹ Co vate nchuhn che rahco ne che uvo, ihyan naci6n yahn Israel che tahque ndah ihyan uvo van nducoyaca ihyan iyehnsen. Ate hua cuaco chemin, te nducoyaca ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan naci6n chenahn man ne, quendihconahn chendihco ye nunde nduhca che a ndirun yahn ye, ¹⁰ nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Metah nde ama ihyan che ndah ihyan ye.

¹¹ Metah nde ama ihyan che renahn ye.

Metah nde ama ihyan che renecahco ye Dendiohs.

¹² Nducoyaca ye ne, chacondah vedame ye Dendiohs, quendi ye yune chihnga.

Metah nde ama ihyan che runecade ye.

¹³ Deman ndudo chihnga man, ndudo rihncheh man, ndudo rendih man, rente ye.

¹⁴ Deman che rahva ye man, rahn tan ye man.

¹⁵ Nduco hua no rihn deh ne, rihno ye vih.

¹⁶ Nduh cuan nan che vatechica ye ne, redetohnan ye man, rihco ye vedeyah man.

¹⁷ Nde hua renda yahn ye che ndahca cuahtenan ye nduco vih.

¹⁸ Nde hua renda yahn ye che nevahnecun ye Dendiohs.

¹⁹ A devano vo te nducuahn che ndirun nan ley che dirun Moisés ne, a ndirun cava che, nducoyaca ihyan che rihquentiyon ley min ihyan ne, tumacadino ye yahn nunde yahn ye, nde metah deh che cahma ye ro che techcade Dendiohs yahn ye. ²⁰ Ley min ne, nducote a chihnde atenan cava che co devano ihyan che va nunde yahn ye ne, chemin che nde ama ihyan hua co cahma ye che ndah ihyan ye nan Dendiohs, andahre rahn ye che redinahn ye.

Cava che ndevahn vo ne, va che cotahno vo

²¹ Ate man ne, a devano vo te ndiyu che quendi vo ley min che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo, te a man ye te ye, checadino vo taca che din ye, ne chemin ne, a ndirun nan ley min man, nan ndudo che dirun ihyan profeta man. ²² Nducoyaco vo ne, cava che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo ne, va che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo. Tihca, te dama no rendihche ye nducoyaco vo. ²³ Nducoyaco vo ne, chendihco vo nunde, nde hua co cahmo vo che ndah ihyan uvo nan Dendiohs. ²⁴ Andahre hua co cahmo vo che ndah ihyan uvo nan ye, ate numacuahn vedeyahino ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo. Man ne, a ndo yan ye nduco vo. ²⁵ Dechuh ye ihyan, chih ye, chera yun yahn ye cava nunde yuhn vo, ne che cotahno vo ihyan ne, ndaco vo vederenchahco. Che tihca din Dendiohs ne, chihco ro ye che numa cuaco din chahtino ye yahn nunde che chahtendihco ihyan ndico nde ro menan. ²⁶ Namin chihco ro ye man ro cuh, che numa cuaco rendo yan ye nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, rene din yahn ye ihyan.

²⁷ Man ne, ametah din yade nchuhn che redinahn ne yahn ley min, te atenan che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndo yan Dendiohs nduco ne, nedin yahn ye nchuhn. ²⁸ Tihca, te rahn ri nchuhn te andahre hua nedinahn ihyan ley min, ate nduco che cotahno ye ihyan min ne, ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan.

²⁹ Dendiohs ne, Dendiohs yahn nducoyaca ihyan iyehense, ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan naci6n chenahn man, ndiyu deman yahn ihyan naci6n yahn Israel. ³⁰ Tihca, te ama no Dendiohs, ne ihyan min ne, rendo yan ye nduco ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan naci6n chenahn man, rene din yahn ye ihyan nduco che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ³¹ Che ritahno vo ihyan min ne, ndotenan che renda hco ndiyo vo ley min ne, recah dito vo.

4

Nduhca che chitahno Abraham

¹ A devano vo nduhca che din ihyan ndico yuhn vo Abraham. ² Co rahco ihyan che nedin yahn Dendiohs ihyan min yahn che runecade quenan ye

iyehñse. Ate hua tihça, ³ te ñan Ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun tuhça: “Abraham ne, chitahño ye Dendiohs, ne chemin che din yahino Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan.” ⁴ Che renedihvo vo mozo yuhn vo ne, ndiyu vedevahino chemin, te quendihco vo yahn ye. ⁵ Ate che rendo ñan Dendiohs nduco ihyan nunde che ritahño ye Dihvo vo Jesucristo, reñedin yahn ye ihyan ne, chemin che cuāco ne, vedevahino, ndiyu che quendihco ye. ⁶ Atihñocāno tun che dirun David yahn ihyan che redin Dendiohs vedevahino nduco ye, rendo ñan ye nduco ye, reñedin yahn ye ihyan. ⁷ Dirun ye tuhça:
 Ama ndah ro yahn ihyan che rendāca ye vederenchahco cava nunde yahn ye.

⁸ Dihvo Dendiohs ne, hua redin ye castigo ihyan chahn.

⁹ Cuedevano nchuhn te vedeyahino yahn Dendiohs ne, ndiyu demān cava ihyan che chenān seña ihyan, te namin cava ihyan che hua chenān seña ihyan. A rañ vo che Abraham ne, nducōte chitahño ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ¹⁰ Ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nde metah conān seña ihyan. ¹¹ Dinocā chitahño Abraham, tuhme nedin yahn Dendiohs ihyan, chihquentiyon ye che conān seña ihyan, cava che cuhnde ro che a nedin yahn ye ihyan. Nduco tihça ne, tihyon yune Abraham nde ihyan che hua chenān seña ihyan, che cotahño ye Dendiohs, cava che ndo ñan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹² Namin tihyon yune ye ihyan che chenān seña ihyan, che hua cochahtino ye che chenān seña ihyan, te tahque ndah ye ne, cotahño ye Dendiohs nduhça che chitahño mañ ye, ro che nde metah conān seña ihyan.

Rendedevahn Dendiohs ihyan che ritahño ye

¹³ Dendiohs ne, çah ye ndudo yahn ye Abraham che co yahn ndata yahn ye iyehñse, yahn che chitahño ye ihyan, ndiyu yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés. ¹⁴ Ndete che atenan ihyan che redinahn ye ley min che reñedin yahn Dendiohs ihyan ne, tuhme nde metah deh cuande che cotahño vo ihyan, nde huane che çah ye ndudo yahn ye. ¹⁵ Ate hua tihça, te ley min ne, ndotenan che çahco ro che nedin yahn Dendiohs ihyan ne, tahque ndah ne, rihco ro che ñin ye castigo ihyan nunde. Me ndete che metah ley min ne, nde hua tumacadino vo che va nunde yahn ihyan.

¹⁶ Chemin che, che ritahño vo Dendiohs ne, numacuahn vedeyahino reñedin yahn ye uvo. Andahre hua ndi cuande vo ñan ihyan che va tah ye ley min, hua dehve din yahn, te nduco che ritahño vo ihyan nduhça che chitahño Abraham ne, reñedin yahn ye nducoyaço vo. Nduco tihça ne, riquendi vo yune yahn Abraham, ¹⁷ nduhça che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Ama yahn ihyan quendi ye yune yehn, cotahño ye u.” Quendi vo yune yahn ye nduhça che nahn Dendiohs, ihyan min che reñedetuhche ye ihyan che a ndih ye mañ, rihco çade ye dehtenduh che nahn ye, ne rinahn mañ.

¹⁸ Abraham ne, andahre ametah vedechahtino che ndāca ndata yahn ye, ate numacuahn vedechahtino chitahño ye che rañ Dendiohs nduco ye, che ama co yahn ndata yahn ye. ¹⁹ Ro min ne, ametah vedechahtino yahn ye, te a ri ye tenduh ama ciento nduyo, ne ihyan ndahta yahn ye Sara ne, namin a indihete ye. Avāne ne, a numacā hua rendāca ñaya ye. Ate nde nduco nduh ne, a chitahño ye ndudo che çah Dendiohs ihyan. ²⁰ Ndotenan che o vederendedecadino yahn ye ne, chitahño ye numa ino ye ndudo che çah Dendiohs ihyan, ne ndeva ye yavenān ye. ²¹ Chichahtino ye numacuahn chedave yahn ye che Dendiohs ne, va vederihquentiyon yahn

ye che redinahn ye nducuahn ndudo yahn ye che recah ye. ²² Chemin che nducote tihca chitahno ye Dendiohs ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

²³ Che nedin yahn Dendiohs ihyan min ne, a ndirun nan Ndudo yahn ye, ndiyu deman cava ihyan min, ²⁴ te namin cava uvo, cava che tumacadino vo che nduco che cotahno vo Dendiohs ne, ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo. A ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn. ²⁵ Che chihno ihyan iyehanse Dihvo vo ne, a cava nunde yuhn vo, ne che ntuche ye ne, a cava che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo.

5

Nduhca che ndo yan Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo

¹ Nducote tihca ne, nedin yahn Dendiohs uvo man, ndo yan ye nduco vo man, yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ² A cava Dihvo vo Jesucristo che din yahino Dendiohs uvo, nedin yahn ye uvo. Man ne, numacuahn vedeyeno chenan ino vo che cuahtenan vo nan ye vahchetero. ³ Ndiyu deman yahn chemin che ri yeno vo, te namin ri yeno vo yahn che rechuhrihn vo. A devano vo te cuahn che rechuhrihn vo ne, rendaço vo vedechahtino man, ⁴ cuahn che chenan cumo vo vedechahtino ne, riquendañ ndah vo man, cuahn che riquendañ ndah vo ne, chenan ino vo Dendiohs man, ⁵ cuahn che chenan ino vo Dendiohs ne, hua dehve rahco vo man. Hua dehve rahco vo, te Dendiohs ne, rihco ro ye vedeyahino chahte yahn ye nduco vo, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo.

⁶ Cuahn che ametah vedechahtino che ndaca ihyan vederenchahco cava nunde yahn ye ne, ro min niyon chih Dihvo vo Jesucristo cava nducoyaca ihyan nunde, nduhca che a chihco cade Dendiohs. ⁷ Hua ndere ndaca ama ihyan che cahquino ye cahco mendahn ye ihyan coh ye cava tama ca ihyan, andahre ndah ihyan ye. ⁸ Ate Dendiohs che cuaco, andahre ama chendihco vo nunde, chihco ro ye che ama yahino ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, chih ye cava che ndedevahn ye uvo. ⁹ Man ne, nducote a nedin yahn Dendiohs uvo, yahn che a chih ihyan min, chera yun yahn ye cava nunde yuhn vo ne, a devano cuaco vo te a ndedevahn ihyan min uvo, ametah che co vo castigo ro che techeca de Dendiohs yahn ihyan nunde. ¹⁰ Tihca, te ro menan cuahn che ri yudo yahn Dendiohs nduco vo, cava nunde yuhn vo ne, ndo yan ye nduco vo yahn che chih Daya ye, nedihve ye nunde yuhn vo. Man che a ntuche ihyan min man, che yan Dendiohs nduco vo man ne, tahque nun ndevahn vo. ¹¹ Ama yeno vo che ndo yan Dendiohs nduco vo, din Dihvo vo Jesucristo.

Ejemplo yahn Adán

¹² Cava Adán ne, chihnde nunde muhn iyehanse cuh, ne cava nunde min ne, chihnde cade che coh nducoyaca ihyan, te nducoyaca ye ne, chendihco ye nunde. ¹³ Nde ro che metah cuhnde ley che dirun Moisés ne, ihyan iyehanse ne, a ihyan nunde ye. Ate nan che metah ley ne, nde hua duhva ra cuande nunde yahn ihyan. ¹⁴ Andahre hua dama nunde yahn ihyan nduhca nunde che chahcotahn Adán yahn Dendiohs, ate quendi chih ye, canan nde ro min, nde nda ro che quenan Moisés iyehanse. Cava Adán ne, nducoyaca ihyan iyehanse ne, chendihco ye nunde. Ate cava Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che nda ye iyehanse adiva ne, co ndevahn nducoyaca ye.

¹⁵ Cava nunde yahn Adán ne, chendihco nducoyaca ihyan nunde. Ate hua tihca vedeyahino yahn Dendiohs, te dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn vedeyahino, ndiyu deman ndedevahn ye ama yahn ihyan cava che hua co ye castigo, ate namin din ye che co cuahtenan ye vahchetero

numacuahn ro. ¹⁶ Cava nunde yahn Adán ne, va che co nducoyaca ihyan castigo. Ate hua tihca vedevahino yahn Dendiohs, te andahre ama chendihco ihyan nunde, ate ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹⁷ Cava nunde yahn Adán ne, va che coh nducoyaca ihyan. Ate hua tihca vedevahino yahn Dendiohs, te cava Dihvo vo Jesucristo ne, nducoyaca ihyan che ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan ne, ama ndah ro yahn ye, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

¹⁸ Tuhme nducote quendihco Adán nunde ne, va che co nducoyaca ihyan castigo. Ate nducote ndahca din Dihvo vo Jesucristo, chih ye cava ihyan nunde ne, ndo yan Dendiohs nduco ye, nedin yahn ye ihyan. ¹⁹ Tihca, te yahn che chahcotahn Adán yahn Dendiohs ne, nducoyaca nducondi ihyan ne, chihndan ihyan. Ate yahn che dinahn Dihvo vo Jesucristo yahn Dendiohs ne, ama yahn ihyan, nedin yahn Dendiohs ihyan.

²⁰ Ley che dirun Moisés ne, chihnde cava che tahque cuhnde ro nunde yahn ihyan che co ro menan, ne ama chihnde ro che chendihco ye nunde. Ate nde nduco nduh ne, tahque quenan cuma Dendiohs vedeyahino, ²¹ ne andahre redin nunde yahn ihyan che co ye castigo, ate numacuahn vedeyahino ndo yan Dendiohs nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, nedin yahn ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

6

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ametah che cuahtendihco ye nunde

¹ Nducote tihca ne, nde hua ndedecadino vo che quendi vo cuahtendihco vo nunde cava che tahque cuhnde ro vedeyahino yahn Dendiohs nduco vo. ² Ndiyu tihca che va che din vo, te a chihcoman vo nunde yuhn vo, ne hua ndahca che quendi vo. ³ Cuedevano nchuhn te che chedenune vo, cah vo Dihvo vo Jesucristo ne, nguahco yuhn vo che chih ye, chi cuande vo van ihyan yahn ye. ⁴ Tihca, cava che nduhca che numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Chida ihyan min van tenahn ne, namin uvo che a ndi i vo, nedin nunde yuhn vo ne, din ye che ndo vo ihyan ra, cuahtehico vo runecade.

⁵ Tihca, te nducote nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo, chi cuande vo van ihyan yahn ye ne, namin din Dendiohs che ndo vo ihyan ra, cuahtehico vo runecade nduhca che ndedetuhche ye ihyan min van tenahn. ⁶ Din vo cuande che anduhneca ndete che a chenan yah vo nduco Dihvo vo, cava che cahcoman vo nducuan nunde che chahtendihco vo ro menan, ne hua quendi vo cuahtendihco vo. ⁷ Nduco tihca ne, anduhneca ndete che a chih vo, ne ama yune no chihcoman vo nunde yuhn vo. ⁸ Me nducote anduhneca ndete che a chih vo dama nduco Dihvo vo Jesucristo ne, a chenan ino vo che conduco vo ihyan, ⁹ te a devano vo che a ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ametah ndaconan coh ye. Cava ye ne, ametah vederih. ¹⁰ Me yahn che chih ye ne, ama yune no chih ye cava nunde yuhn vo. Ate ntuche ye, ne conahn ye vahchetero. Man ne, va ye nan Dendiohs. ¹¹ Nduco tihca ne, din vo cuande, ne cahcoman vo nunde yuhn vo, runecade cuahtehico vo nduhca che nahn Dendiohs, cochantino vo Dihvo vo Jesucristo.

¹² Chemin che hua quendi vo cuahtehico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde. ¹³ Hua cahco vo chedave yuhn vo, cuahtendihco vo nunde, te tahque ndah ne, nduhca ihyan ra ne, va che cahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs cava che runecade cuahtehico vo nduhca che nahn ye. ¹⁴ A ndevahn vo, ametah che cuahtendihco vo nunde, te ndotenan che

cahcantiyon ley che dirun Moisés uvo ne, a rihquentiyon Dendiohs uvo, redin yahino ye uvo.

¹⁵ Co vate ihyan che rahco ye che nducote yahino Dendiohs uvo man, hua rihquentiyon ley che dirun Moisés uvo man ne, a vatemān vo, co cuahtendihco vo nunde. Ate hua tihca. ¹⁶ A devano vo te ndete che cuanān din vo ntiyon nduco ama patrōn ne, va che dinahn vo che cahcantiyon ye. A namin no tun ndete che cahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs ne, va che runecade cuahtechico vo nduhca che nahn ye. Me ndete che cahco vo chedave yuhn vo che quendi vo yune yahn man vo ne, va che co vo castigo. ¹⁷ Nundihve cuahn Dendiohs, te nchuhn ne, andahre chahtechica ne vedeyeno yahn man ne ro menān, chahtendihco ne nunde, ametah tama nan che co din ne ne, ate chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco ne chedave yahn ne tah ye. ¹⁸ A ndevahn ne, a chihcomān ne yune chihnga yahn ne, cava che runecade cuahtechica ne. ¹⁹ Dirūn ejemplo chemin chan cava che co conahn ne. Ro menān me ne, chihco ne chedave yahn ne che quendi ne yune chihnga, ne ca cuahn ca cuahn nde tahque chihnga redin ne. Ate man ne, nahn che cahco ne chedave yahn ne tah Dendiohs, cava che tahque runecade cuahtechica ne ro ro.

²⁰ Ro menān cuahn che quendi ne yune chihnga, chahtendihco ne nunde ne, va man ino ne, nde hua renda yahn ne che runecade cuahtechica ne. ²¹ Nducuahān dehtenduh che chihnga din ne ro min ne, hua chichihve yahn ne, nde ri cuihnan ne yahn. Avane ne, a vate ne che co ne castigo. ²² Ate man che ndedevahn Dendiohs nchuhn, nchahco ye nunde yahn ne ne, chihco ne chedave yahn ne tah ye. Ama cochihve yahn ne, te runecade cuahtechica ne, ne cuihno min ne, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. ²³ Ihyan che rahtendihco ye nunde ne, va che co ye castigo, din nunde yahn ye. Ate ihyan che ndichahtino ye Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vedevahino, ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

7

Nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moisés

¹ Dihno, nducote a devano nchuhn ley che dirun Moisés ne, a tumacadino ne te rihquentiyon ihyan atenan ro che vate ye iyehne. ² Condihe ne. Ama ndahta ne, rihquentiyon ley min che hua co tehche te inchahn te, cahnevaco te nduco tama chahn. Ate ndete che coh inchahn te ne, nuhdeman te yahn vederihquentiyon min. ³ Chemin che ndete che cuhnde te nduco tama chahn numanahn che va inchahn te ne, din duche yahn te che a nihnevaco te, condihco te nunde. Ate ndete che coh inchahn te ne, nuhdeman te yahn vederihquentiyon min, ne co ndaconan cahnevaco te, ametah condihco te nunde.

⁴ Dihno, nduhca ndahta che a ndih inchahn te ne, tihchan vo nan ley che dirun Moisés, te nducote a chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye ndedevahn ye uvo ne, a chihno vederihquentiyon yahn ley min cavo vo. Man ne, a ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ne a ihyan min che rihquentiyon ye uvo, nahn ye che cochihvo vo nan ntiyon yahn Dendiohs. ⁵ Ro menān cuahn che chahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, andahre chihco ro ley min che chendihco vo nunde, ne va che co vo castigo, ate quendi vo chahtendihco vo nunde. ⁶ Ate ley ndico me ne, chihno vederihquentiyon yahn cavo vo. Man ne, redin vo ntiyon yahn Dendiohs numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye.

Rahn Pablo yahn nunde yahn ye

⁷ Andahre tihça, ate hua co çahmo vo che çava ley min che rahtendihco vo nunde. U ne, ndete che hua çava ley min ne, nde hua chidevanó cha che nunde. Nduhça vede idihya ne, a che a ndirun yahn nan ley min che chidevanó che nunde chemin. ⁸ A çava ley min che tumacadinó che ama quendihcó nunde yahn vede idihya, ate quendí nduco vede idihya. Ndete hua çava ley min ne, nde hua tumacadino vo che va nunde yuhn vo. ⁹ Ro menan cuahn che nde hua devanó ley min ne, va man inó. Ate cuahn che chidevanó ley min ne, tumacadinó che quendihcó nunde, ne ama chi ndaché çava. ¹⁰ Ley min ne, a chihnde çava che tihyon yune ihyan che runecade cuahtechica ye, ne quenan inó che ndahça conán. Ate ndotenan che tihça ne, chihco ro che ama va nunde yáhn, ne ama chi ndaché. ¹¹ Quenan inó che ndahça conán, ate chihncneh man u, te hua chichá dináhn nduhça che rihquentiyon ley min. Ama chi ndaché, te cuahn dama redín dehtenduh che rihco yudo ley min yahn.

¹² Chemin che a devano vo te ley min ne, ndah. ¹³ Din che chi ndaché, ate hua co çahma nundé yahn, te ley min ne, ndah, ne atenan che din ne, che chihco ró che chihnga dehtenduh che dín. Andahre tihça, ate चाहcotáhn che rihquentiyon, ne a nunde yahn man din che ama chi ndaché.

¹⁴ A devano vo te ley min ne, a Dendiohs che chihco ye, ate u ne, ihyan nunde u, a ndihcó chedave yáhn che condihcó nunde. ¹⁵ Nde man hua retumacadinó nduhça che redín, te ndotenan che dín dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che hua ndah che hua renan inó. ¹⁶ Nducote redín dehtenduh che chihnga, che nde man hua renan inó ne, retumacadinó te ley min ne, ndah, yahn che rihco yudo yahn dehtenduh che chihnga. ¹⁷ Andahre hua nahn dín dehtenduh chemin chan, ate hua richá, ne redín, rendihcó nunde. ¹⁸ Tihça, te vedeyeno yahn man ne, hua ndahça. Nahn dín dehtenduh che ndah, ate hua richá che dín. ¹⁹ Ndotenan che dín dehtenduh che ndah che renan inó ne, redín dehtenduh che chihnga che hua renan inó. ²⁰ Nducote redín deman dehtenduh che hua renan inó, rendihcó nunde ne, a ndero ndi che hua ndahça vedeyeno yáhn.

²¹ Tihça rahno rí. Cuahn che ndedecadinó che nahn dín che ndah ne, tahque nun renda yáhn che dín dehtenduh che chihnga. ²² Andahre nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ²³ ate hua richa yáhn, te tahque nun renda yáhn che riquendí vedeyeno yahn man, rendihcó nunde.

²⁴ ¡Ama vedín! ¿A va ihyan che co ndedevahn ye u yahn che ama quendihcó nunde ne? ²⁵ Atenan Dendiohs, te dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye u. ¡Nundihve cuahn ihyan! Nduhça che a ráhn ne, nahn dináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate hua richa yáhn, te tahque nun renda yáhn che riquendí vedeyeno yahn man, rendihcó nunde.

8

Nduhça che rahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote a chih Dihvo vo Jesucristo çava nunde yahn ihyan iyehñse ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ihyan, chihcoman ye che rahtendihco ye nunde, redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, ihyan chahn ne, a nchahco Dendiohs nunde yahn ye, ametah co ye castigo. ² Tihça, te uvo che ritahno vo Dihvo vo ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, redin che rendo vo ihyan ra, ne ametah rahtendihco vo nunde man, ndevahn vo yahn castigo che va che co ihyan nunde man. ³ Nducote ama nahn cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, hua chicha vo dinahn

vo ley che dirun Moisés. Ate Dendiohs ne, ndedevahn ye uvo, dechuh ye Daya ye, ndo ye nduhça ama ihyan iyehñse. Ihyan min ne, andahre hua quendihco ye nunde, ate chih ye, nedihve ye nunde yuhn vo. ⁴ Tihça din ye çava che, uvo che a chihcoman vo vedeyeno yahn man vo, runecade vatechico vo nduhça che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, co dinahn vo che rihquentiyon ley min.

⁵ Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, rendedecadino ye dehtenduh che chihnga. Me ihyan che vatechica ye nduhça che nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendedecadino ye yahn vederihquentiyon yahn. ⁶ Ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rendo ye ihyan ra, ne ndahça rahtechica ye. Ate ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, quenan cuma che din Dendiohs castigo ihyan. ⁷ Ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, rahcotahn ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua ri che dinahn ye. ⁸ Che tihça redin ihyan chahn ne, hua reçañ yune ye che ndo yan Dendiohs nduco ye.

⁹ Ate nchuhn ne, ndete che cuaço che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, hua vatechica ne vedeyeno yahn man ne, te redinahn ne che rihquentiyon. Me duh che metah nedin yahn Dihvo vo Jesucristo ne, hua quenun Vaco ye. ¹⁰ Ndete che quenun Vaco ye nchuhn ne, andahre ama chendihco ne nunde, ate ndo yan ye nduco ne, nedin yahn ye nchuhn. ¹¹ Ndete che Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn, quenun nchuhn ne, numacuahn vederihquentiyon min ndedetuhche ye nchuhn nda ro yahn.

¹² Dihno, chemin che quenan cumo vo che çahcoman vo vedeyeno yahn man vo, ¹³ te ndete che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde ne, va che co vo castigo. Ate ndete che cochahtino vo Vaco Ndah yahn Dendiohs, din che çahcoman vo vedeyeno yahn man vo ne, tuhme runecade cuahtechico vo.

¹⁴ Nducoyaço vo che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, a yahn ye uvo. ¹⁵ Che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo ne, ndiyu çava che din vah vo ihyan nduhça che din vo ro menan, te çava che nedin daya ye uvo. Che rañ vo yahn Dendiohs: “Ndih, Chida tuhn” ne, ¹⁶ a man Vaco ye rete che recadino vo che daya ye uvo. ¹⁷ Me nducote a daya ye uvo ne, ndeva ye uvo, cuahtenan vo dama nduco Dihvo vo Jesucristo vahchetero. Ndete che rechuhrihn vo man ro cuh nduhça che chuhrihn Dihvo vo ne, quenan cuma che cuahtenan vo dama nduco ye vahchetero.

¹⁸ A devano vo te che rechuhrihn vo man ro cuh ne, tah ra chemin, te ama ndahça cuahno vo cuahn che ndeva Dendiohs uvo, cuahtenan vo vahchetero. ¹⁹ Man ro cuh ne, nducuahn che va iyehñse ne, ama ndache chenani, ate nda ro che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye ne, nde nducuahn dehtenduh chemin chan ne, ama ndahça cuahno. ²⁰ Tihça, te nducuahn dehtenduh ne, a din dine Dendiohs, andahre metah nunde yahn. Ate nda ro yahn ne, ²¹ ndahco çade ye nducuahn, ne ama ndahça cuahno nduhça che cuahno ihyan yahn ye, te man ye çahcantiyon ye nducuahn. ²² A devano vo te nde meniyan ne, nducuahn che va iyehñse ne, ama ndache chenani. ²³ Namin uvo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo ne, ama ri ndache ino vo, chenani rino vo che ndedetuhche Dendiohs uvo, ndeva ye uvo. ²⁴ A ndedevahn Dendiohs uvo, ne chenani ino vo che ndeva ye uvo. Dehtenduh che a chinahn ne, ametah chenani ino vo che coman va che conani, te a chinahn. Tihça, te nde ama ihyan ne, hua quenani ino vo che coman va

che conahn dehtenduh che a chinahn. ²⁵ Uvo ne, numacuahn vedechahtino chenán ino vo dehtenduh che comán va che conahn.

²⁶ Namin Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rinan uvo van dehtenduh che rechuhrihn vo. Andahre hua devano covah vo nduhca che redin yahn, ate rinan Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo, rahñ nan uvo numa dito, nde hua tuno vederendedecadino yuhn vo deh cahmo vo yahn. ²⁷ Dendiohs, ihyán min che devano ye deh che rendedecadino vo ne, renahn ye deh che rica Vaco Ndah yahn ye, te rahñ nan ihyán yahn ye nduhca che nahn man ye.

Ihyán yahn Dendiohs ne, ametah deh cuande che dihya nun ino ye co

²⁸ A devano vo te uvo che yahino vo Dendiohs, che man ye tendahnun ye uvo ne, nducuahn che rahno ri vo ne, a çava che ndah yuhn vo. ²⁹ Tihca, te a tendahnun Dendiohs uvo, ne chihco çade ye nde ro menañ che cotahno vo ihyán, çava che ama yahn vo co vo nduhca Daya ye, ihyán min che conan ye yuhn vo. ³⁰ Uvo che a tendahnun Dendiohs uvo ne, din ye che chitahno vo. Ndo yan ye nduco vo, nedin yahn ye uvo, ne quenán cuma che ndeva ye uvo vahchetero.

³¹ A devano cuaco vo te nducote a man Dendiohs yahino ye uvo ne, ametah duh che co cahnevi uvo tah ye. ³² Ihyán min ne, andahre ama yahino ye Daya ye, ate chihco mendahn ye ihyán, chih ye çava nducoyaço vo. Nducote tihca din ye çavo vo ne, nde tahque nun din ye dehtenduh chenahn çavo vo. ³³ Uvo che a tendahnun Dendiohs uvo ne, nde hua cochihve yahn ihyán che cuih nunde ye yuhn vo, te a man Dendiohs nedin yahn ye uvo. ³⁴ Hua cochihve yahn ihyán che cuih nunde ye yuhn vo, te Dihvo vo Jesucristo, ihyán min che chih ye, ne ntuche ye van tenahn ne, va ye lado tah cuaco Dendiohs, ne a ihyán min che rahñ nan ye uvo. ³⁵ Ametah deh che co din che to ino Dihvo vo Jesucristo nduco vo. Andahre chuhrihn vo man, andahre din tan ihyán nduco vo man, andahre nde metah che chuh vo man, andahre nde metah tino yuhn vo man, andahre çahnda yuhn vo che vato vo tah vederih man, andahre çahno ihyán uvo man, ate Dihvo vo Jesucristo ne, yahino ye uvo. ³⁶ Tihca rahno ri vo, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: Dihve nuhn, yahn che ritahno nuhn ndih, rihno ihyán combiero yahn nuhn cuahn dama.

Rihno ye nuhn nduhca che rihno ye itecuche che va che çahno ye ite.

³⁷ Ate nde nduco nduh ne, hua dehva co yuhn vo, te Dihvo vo Jesucristo, ihyán min che yahino ye uvo ne, redin ye cudajo uvo. ³⁸ Chemin che a devano cuaco vo te nde huane vederih, nde huane vedevihche, nde huane ángel, nde huane vaco chihnga, nde huane dehtenduh che ri, nde huane dehtenduh che va che co, ³⁹ nde huane nan yaço, nde huane nan yano, nde ama nan dehtenduh chemin chan, hua co din che to ino Dendiohs nduco vo, te ihyán min ne, yahino ye uvo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

9

A tendahnun Dendiohs ihyán nación yahn Israel

¹ Nduhca che ritahnó Dihvo vo Jesucristo man, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man ne, cuaco rahñ ri nchuhn ²⁻³ te ama yah ri çava ihyán nación yahn man, ama rendedecadinó çava ye man, nde tuno nahñ che co dine man nan Dihvo vo Jesucristo, ndete che nduco chemin co ndevahn ihyán chahn. ⁴ Ihyán chahn ne, ndata yahn Israel ihyán, a nedin daya Dendiohs ihyán, ne numacuahn vederihquentiyon chinduco ye ihyán man, çah ye ndudo yahn ye ihyán man, chihco ye ley yahn ye tah ye man, chicuahn ye ihyán taça ndeva ye yavenan ye man. ⁵ Ihyán chahn

ne, ndata yahn ihyan ndico ihyan. A nan ndata yahn ye quendah Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Dendiohs ye. ¡Ama chahte vederihquentiyon yahn ye, ndeva vo yavenan ye cuahn dama!

⁶ Che chi dine ama yahn ihyan chahn ne, hua co din vo nunde yahn Dendiohs, te ndudo yahn ye ne, rinahn. Che cuaco ne, andahre nducoyaca ye ndata yahn Israel ihyan, ate hua nducoyaca ye chitahno ye. ⁷ Andahre ndata yahn Abraham ihyan, ate hua nducoyaca ye chitahno ye nduhca che chitahno ihyan min. Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca: “Atenan van daye Isaac din cuandé ndata yehn.” ⁸ Nduco tihca ne, tumacadino vo che hua nducoyaca ihyan che ndata yahn Abraham nedin yahn Dendiohs ihyan, te atenan ihyan che a necah ye ndudo yahn ye che nedin yahn ye ihyan. ⁹ Ndudo yahn Dendiohs che cah ye Abraham ne, tuhca: “Nda ro yahn ne, din vederihno, ne Sara ne, ndaca ama daya te.”

¹⁰ A namin no tun nduh che o sahn daya ihyan ndico yuhn vo Isaac, nduco ndahta yahn ye Rebeca. ¹¹ Sahn chahn ne, andahre nde metah cuahteyan se, andahre nde metah din se che ndah, nde huane che chihnga, ate Dendiohs ne, tendahnun ye ama cha sahn chahn, chihco ro ye che retendahnun ye ihyan che ri yeno man ye, atanochan ye. ¹² Rahn ye ri ye chaco se: “Sahn che ive me ne, conan se yahn dihno se che menan.” ¹³ Tihca chinahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Tahque din yahinó Jacobo che co Esau.”

¹⁴ Nde hua co cahma vo che hua ndahca che tihca redin Dendiohs, ¹⁵ te a ndirun nan Ndudo yahn ye che rahn ye nduco Moisés tuhca: “Conan vahinó adecoduhno ihyan che ri yeno man.” ¹⁶ Nducote tihca ne, ihyan che ndevahn ye ne, ndiyu yahn ntiyon che redin ye, nde huane yahn che redin nun ino ye, te atenan che conan vahino Dendiohs ihyan. ¹⁷ Namin a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nduhca che rahn ye nduco rey yahn Egipto tuhca: “A u che te yuné che quenen rey, ne redin vederihno nan, rihco ró che ama quenan cuma vederihquentiyon, cadino ihyan numachahte iyehense.” ¹⁸ Nduco tihca ne, a ndero ndi che duh che nahn conan vahino Dendiohs ne, renan vahino ye, ne duh che nahn din cheche ye chedave yahn ne, redin ye.

¹⁹ Co vate ihyan che rahco ye che nducote tihca ne, hua ndahca che din Dendiohs castigo ihyan nunde, te man ye redin cheche ye chedave yahn ihyan chahn. ²⁰ Ate nde ama ihyan hua co cahma nunde ye yahn Dendiohs. A Dendiohs che dendah ye ihyan iyehense, ne nde ama ihyan hua co cahma nunde ye yahn ihyan min yahn dehtenduh che redin ye. ²¹ Ihyan che dendah ye chite yahn ne, co dendah ye che ndahchan man, co dendah ye che ndere man, atanoca che ri yeno man ye.

²² Atihnoqa Dendiohs. Co din ye adecodehno che ri yeno man ye, ne nde ama ihyan hua co cahma nunde ye yahn ye. Cuahn che nahn ye ne, co din ye castigo ihyan nunde, cahco ro ye vederihquentiyon yahn ye. Andahre quenan cuma che din ye castigo ihyan chahn, ate redin chahtino ye yahn ye.

²³ Namin numacuahn vederihquentiyon yahn ye rihco ro ye che ama chahte vedevahino yahn ye nduco ihyan che a tendahnun ye nde ro menan. Ihyan chahn ne, ndeva ye ihyan vahchetero. ²⁴ Uvo van ihyan nación yahn Israel man, van ihyan nación chenahn man ne, a tendahnun ye uvo, ²⁵ nduhca che dirun ihyan profeta Oseas tuhca:

Rahn Dendiohs: “Ihyan che hua ihyan yahn ne, nedin yahn ihyan. Ihyan che hua din yahinó ne, din yahinó ihyan.”

²⁶ Namin rahn ye: “Ihyan nación chenahn che ndiyu ihyan yahn ne, nedin dayá ihyan,

cah̄ma nducoȳaca ihyan che ihyan chahn ne, daya Dendiohs ihyan.”

²⁷ Me ihyan naci3n yahn Israel ne, rah̄n Dendiohs yahn ye, dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Andahre ama yah̄n ihyan naci3n yahn Israel nduhca che ndeh yah̄ndute che chetave cuahn chito nuniyah̄n ne, neve ra ye che ndevahn ye, ²⁸te Dihvo vo Dendiohs ne, nduco nun no din ye castigo ihyan.”

²⁹ Namin dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

Ndete che Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, hua ndede-
vahn ye neve ihyan naci3n yuhn vo ne,
ametah nde ama vo; a chihno chih vo, nduhca che chihno chih ihyan yah̄n
Sodoma man, ihyan yah̄n Gomorra man.

³⁰ Nducote tihca ne, a tumacadino vo che ihyan naci3n chenahn che nde hua yahn Dendiohs ihyan ne, nducote a chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ³¹ Me ihyan naci3n yahn Israel ne, renevahnecun ye ley che dirun Moisés, chenah̄n ino ye che ndevahn ye, ate nducote hua dinahn ye ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan. ³² Hua nedin yahn ye ihyan, te ndotenan che cotahno ye ne, tahque ndah ye ne, ndedecadino ye che dinahn ye ley min, ndevahn ye. Ate hua ndevahn ye, te va deh cuande che denda ye, ³³nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Cuihcovan nchuhn. Dechuh̄ ama ihyan naci3n yahn ne.

Ihyan min ne, nduhca ama tu che conda cah̄ ihyan.

Ihyan che hua cotahno ye ihyan min ne, conda ye.

Ate ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye.

10

¹ Dihno, numacuahn chedave yah̄n ricá Dendiohs che ndedevahn ye ihyan naci3n yahn Israel. ² U ne, rah̄n te ihyan chahn ne, rahco ye te ama redinahn ye che rihquenityon Dendiohs, ate nde hua renahn ye vederihquentyon yahn ye. ³ Tihca, te nducote nde hua devano ye vederihquentyon yahn Dendiohs che ndo yah̄n ye nduco ihyan, nedin yahn ye ihyan ne, rahcotahn ye yahn vederihquentyon min, riquendi ye vededevano yahn man ye. ⁴ Dendiohs ne, rene din yahn ye nducoȳaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A cava ihyan min che chihno vederihquentyon yahn ley che dirun Moisés.

⁵ Moisés ne, dirun ye te ihyan che dinahn ye che rihquentyon ley min ne, nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁶ Me che nedin yahn Dendiohs ihyan che ritahno ye ne, co vate ihyan che duche rino ye, ne tuhca rah̄n ye: “¿Duhra chahn vahchetero, ndihchero che min chica ihyan min che a va cade che chi ye ndedevahn ye ihyan iyeh̄nse? ⁷ ¿Duhra chahn van tenahn, ndihchero che ntuche ihyan min?” Ama vedetundo che tihca rah̄n ihyan, ⁸ te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca: “Ndudo cuaco ne, a va tah̄ nchuhn.” Ndudo min ne, a ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rah̄ndudo nuhn.

⁹ Cava che ndevahn nchuhn ne, nahn che cotahno ne numacuahn chedave yah̄n ne, che Dihvo vo Jesucristo ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ne cah̄ma ne che a ihyan min che Dihve ne, renevahnecun ne ihyan.

¹⁰ Tihca, te ihyan che numacuahn chedave yahn ye ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne rah̄n ye che ihyan min che renevahnecun ye ne, ndevahn ye, ne rendo yah̄n Dendiohs nduco ye, rene din yahn ye ihyan.

¹¹ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca: “Adecoduhno ihyan che ritahno ye ihyan min ne, hua conda ye.” ¹² Tihca, te nducoȳaca ihyan, ihyan naci3n yahn Israel man, ihyan naci3n chenahn man, a ihyan min che Dihve ye, ne yahino ye nducoȳaca ihyan che ritahno ye ihyan, rendeva ye yavenan

ye. ¹³ Namin a ndirun tuhca: “Nducoyaca ihyan che cuah ye Dihvo vo ne, ndevahn ye.” ¹⁴ Ate ndete che hua ritahno ye Dihvo vo ne, nde hua cuah ye ihyan. Ndete che hua nihnevan ye ndudo yahn ye ne, nde hua cotahno ye ihyan. Ndete che metah duh che cuahndudo ne, nde hua cahnevan ye ndudo yahn ye. ¹⁵ Ndete che hua dechuh Dendiohs ihyan che cuahndudo ye ne, nde metah duh che cuahndudo. A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “¡Ama ndah ro yuhn vol, che renda ihyan rahndudo ye ndudo ndah yahn Dendiohs, din che ndahca cuahtenan vo.”

¹⁶ Ate hua nducoyaca ihyan redinahn ye yahn ndudo min nduhca che dirun ihyan profeta Isaías tuhca: “Dihvé, neve ra ihyan che ritahno ye ndudo yahn ne che rahndudo nuhn.” ¹⁷ Cava che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, va che cahnevan ye ndudo yahn ye.

¹⁸ Nde hua co cahma ihyan che hua chihnevan ye ndudo min, te nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca: Ndudo yahn ye ne, a chetuhn numachahte iyehense. A chihnevan nducoyaca ihyan.

¹⁹ Me ihyan nación yahn Israel ne, a chenahn ye ndudo min, te Moisés menan vihca dirun ye tuhca:

Rahn Dendiohs: “U ne, nedin yáhn ihyan nación chenahn che rahco nchuhn che ndere ihyan ye, dín che co ve ne man, co tan ne man.”

²⁰ Nde tahque numa dirun ihyan profeta Isaías tuhca:

Rahn Dendiohs: “Ihyan nación chenahn che nde hua tumacah ye u ro menan ne, cahco ró vederihquentiyon yáhn van ye, ne cotahno ye u.”

²¹ Me yahn ihyan nación yahn Israel ne, dirun ye ndudo che rahn Dendiohs yahn ye tuhca: “Cuahn dama riyahvé nchuhn, ate rahcotahn ne yáhn.”

11

Ihyan nación yahn Israel che ndevahn ye

¹ Co vate ihyan che rahco ye, che a ama yune no chacondah vedame Dendiohs ihyan yahn ye, ihyan nación yahn Israel. Ate hua tihca. A devano cuacó, te u ne, ihyan nación yahn Israel u. Abraham man, Benjamín man, che ihyan ndico yáhn. ² Dendiohs ne, hua chacondah vedame ye ihyan che a tendahnun ye nde a rahn me. A devano nchuhn nduhca che covah ihyan profeta Elías, ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs. Cahn nunde ye yahn ihyan nación yahn Israel tuhca: ³ “Dihvé, ihyan sih ne, a chihno chihno ye ihyan profeta yahn ne, a chihno ndahtera ye nducuah nan ta yahn ne. A deman u che ametah cahno ye, ne rinuhn ye u che cahno ye u.” ⁴ Ate a devano ne nduhca che ndaconan Dendiohs yahn ye. Rahn ye: “Vate ca te ndache mil ihyan yáhn che metah ndeva ye yavenan Baal che redin ihyan sih dendiohs yahn ye.” ⁵ Atihnoqa man ro cuh, te yahn ihyan nación yahn Israel che tendahnun Dendiohs ihyan numacuahn vedeyahino yahn ye. ⁶ Nducote yahn che yahino ye ihyan chahn che tendahnun ye ihyan ne, a ndero ndi che ndiyu cava che dinahn ihyan chahn ley che dirun Moisés. Ndete che yahn che dinahn ye ley min che tendahnun Dendiohs ihyan ne, tuhme nde hua rendotenan ye vedeyahino yahn Dendiohs cava che ndevahn ye.

⁷ Hua nducoyaca ihyan nación yahn Israel chi ndevahn ye nduhca che ndedecadino ye. Atenan ihyan che tendahnun Dendiohs che ndevahn ye. Me ihyan chenahn ne, din cheche Dendiohs chedave yahn ye, ⁸ nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Din Dendiohs che anduhneçá che a ndih chedave yahn ye. Nde meniyon ne, rendihchero no ye, ate hua renchanan ye, rihnevan no ye, ate hua renahn ye.

⁹ Namin dirun David tuhça:

Dihvé, codin ne che dehtenduh vihco che redin ihyan sih din che denda ye.

¹⁰ Cuacondah vedame ne ihyan cuahn dama, codin ne castigo ihyan.

¹¹ Co rahco ihyan che din cheche Dendiohs chedave yahn ihyan nación yahn Israel çava che ama yune no conda ye. Ate hua tihça, te che चाहcotahn ihyan chahn yahn Dendiohs, चाहतंहico ye nunde ne, ndaçá yune che ndevahn ihyan nación chenahn. Ndiherero ye che rendevahn ihyan nación chenahn ne, din nun ino ye, ndonun yune ye nevahneçun ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. ¹² Nducote çava nunde yahn ihyan nación yahn Israel ama ndaçá चाहno ihyan nación chenahn, ndevahn ye ne, nde tahque ndaçá yahn ye cuahn che ndeva Dendiohs nducoyaca ihyan nación yahn Israel.

¹³ Nchuhn ihyan nación chenahn, u ne, a tendahnun Dendiohs u che co apóstol, चाहndudó ndudo yahn ye van nchuhn. Redín ntiyon yahn ye numacuahn chedave yahn, ¹⁴ te nahn che ndihchero ihyan nación yahn nduhça che rendevahn Dendiohs nchuhn. A huane din nun ino neve ye, codaçá ye nduco ne, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye. ¹⁵ A çava che चाहcondah vedame Dendiohs ihyan nación yahn Israel che ndaçá चाहno ihyan nación chenahn, ndo van Dendiohs nduco ye. Che ndeva ye nducoyaca ihyan nación yahn Israel ne, nde tahque ndaçá yahn ihyan nación chenahn, anduhneçá ndete che a ndih ye, ne ntuche ye van tenahn.

¹⁶ Cuañ che renevahneçun Dendiohs ama vedino ne, renevahneçun ye nducuahñ. Añhnoçano tun ihyan ndico che chihco ndaçá ye ihyan nación yahn Israel. Nducote a ndeva Dendiohs ihyan chahn ne, namin ndeva ye nducoyaca ndaçá yahn ye.

¹⁷ Che चाहcondah vedame Dendiohs ama yahn ihyan nación yahn Israel ne, anduhneçá ndete che chindudo ye dune ama yahn olivo ndah. Che ndeva ye nchuhn, ihyan nación chenahn ne, anduhneçá ndete che chetah ye dune yahn olivo chano, ndaçco menun ye nan che chica ye dune yahn olivo ndah me, çava che a nan duto yahn olivo ndah me cuhnde cue yahn. ¹⁸ Ate hua din yade nchuhn çava chemin. Cuenecaçco ne te a ihyan ndico yahn ihyan chahn che tihyon yune ye nchuhn che chitahno ne, ndeva Dendiohs nchuhn.

¹⁹ Co rahco nchuhn te yahn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chahn che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, चाहcondah vedame ye ihyan.

²⁰ Cuaçco che ndeva Dendiohs nchuhn menun ye, ate hua din yade ne çava chemin. Tahque ndah ne, cuihco ne cudado. Cuenecaçco ne te a yahn che hua chitahno ihyan chahn che चाहcondah vedame Dendiohs ihyan. Namin चाहcondah vedame ye nchuhn, ndete che चाहcotahn ne yahn ye. ²¹ Tihça, te nducote चाहcondah vedame Dendiohs ihyan chahn, andahre ihyan yahn ye, nde tahque nun चाहcondah vedame ye nchuhn, ndete che चाहcotahn ne yahn ye. ²² Condihe nchuhn. Dendiohs ne, nduhça che ndah ye ne, tihça चाहnda ye. Chi tan ye nduco ihyan chahn che चाहcotahn ye yahn ye, ne din yahino ye nchuhn che dinahn ne yahn ye. Ndete che quendi ne dinahn ne yahn ye ne, quendi ye din yahino ye nchuhn. Ndete che hua ne,

namin चाहcondah vedame ye nchuhn. ²³ Ihyan chahn ne, ndete che nto ino ye che चाहcotahn ye, ndaconan cotahno ye ne, ndeva Dendiohs ihyan, te quenán cuma ye vederihquentiyon che ndeva ye ihyan. ²⁴ Tihça, te nducote ndeva Dendiohs nchuhn, andahre hua ihyan yahn ye nchuhn, nde tahque nun ndeva ye ihyan chahn, te ihyan yahn ye ihyan.

Va che ndevahn nducoyaca ihyan nación yahn Israel

²⁵ Dihnó, cava che hua din yade ne, duche rino ne ihyan nación yahn Israel ne, te cuandé nchuhn ama ndudo che nde hua devano ihyan ro menan. Ihyan chahn ne, yahn ye din cheche Dendiohs chedave yahn ye, nde conan cotahno ihyan nación chenahn che a va cade che cotahno ye. ²⁶ Cuihno min ne, ndedevahn Dendiohs nducoyaca ihyan nación yahn Israel nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Nchuhn ihyan nación yahn Israel, ndata yahn Jacobo, tendahnún ama ihyan nación yahn ne, ndedevahn ye nchuhn, din ye che nto ino ne nunde yahn ne.

²⁷ Tuhme nchahcó nunde yahn ne,

conahn trato che a chihco cadé nduco ne.

²⁸ Ihyan nación yahn Israel ne, hua dinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, chahcotahn ye yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Nduco chemin ne, ndaca yune che ndevahn ihyan nación chenahn. Ate Dendiohs ne, a tendahnun ye ihyan ndico yahn ihyan chahn, ne chemin che yahino ca ye ihyan. ²⁹ Tihca, te Dendiohs ne, nducuahn che rihco cade ye ne, redinahn ye. Vederihquentiyon che recah ye ihyan ne, hua reneviñ ye. Ihyan che renevinahn ye ne, hua racondah vedame ye ihyan. ³⁰ Nchuhn ihyan nación chenahn ne, chahcotahn ne yahn Dendiohs ro menan, ate man ne, quenan vahino ye nchuhn yahn che rahcotahn ihyan nación yahn Israel yahn ye. ³¹ Rahcotahn ye yahn Dendiohs man ro cuh, ate nduhca che quenan vahino Dendiohs nchuhn ne, namin conan vahino ye ihyan chahn. ³² Tihca, te Dendiohs ne, din cheche ye chedave yahn nducoyaca ihyan iyehñse, cava che cuahtendihco nducoyaca ye nunde, ndaca yune che conan vahino ye ihyan.

³³ ¡Ama devano Dendiohs! ¡Ama ndahca vederendecadino yahn ye! ¡Nde hua renan retumacadino vo nducuahn che rihco cade ye man, che redin ye man! ³⁴ Nde ama ihyan hua retumacadino ye che rendecadino Dendiohs. Nde ama ihyan hua tuno vededevano yahn ye. ¿Dehra che cacuahn ye Dendiohs? ³⁵ Nde ama ihyan ametah dehva yahn ye che cah ye Dendiohs. Ndiyu che quendihco Dendiohs yahn ihyan che redin ye che ndah nduco ye, te che renan vahino ye ihyan. ³⁶ Tihca, te nducuahn dehtenduh che va ne, a yahn Dendiohs, a man ye dendah ye. Ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

12

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihnó, nducote quenan vahino Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn ne, ricá nchuhn che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ndahco ne chedave yahn ne tah ye nduhca ama vedino ndah che conan ino ye. ² Hua quendi nchuhn vedeyeno yahn man ne. Tahque ndah ne ne, condahcorun ne vederendecadino yahn ne cava che runecade cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs.

³ Nducote yahino Dendiohs u, te ye vederihquentiyon u ne, riyahvé nchuhn che hua ndedecadino ne che ama devano ne, chuhnan ne vederihquentiyon che chenacuma ne. Tahque ndah ne, runecade ndedecadino ne, ne codin chahtino ne Dendiohs, codinahn ne tunoca vederihquentiyon che nte ye queri ama ne. ⁴ Ihyan ne, tah ye man, cah ye man, ndutinan ye man ne, a vih vih ntiyon che redin queri ama. ⁵ Atihnoqa uvo. Andahre ama

yahn uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate ama cuan no ndi vo nduco vih. Ate va te va ntiyon che redin queri ama vo man, rendotenan vo vih man.

⁶ Dendiohs ne, te ye ama ama nan vederihquentiyon queri ama vo, ne nahn che runecade dinahn vo. Duh ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che cuahndudo ye ndudo che te Dendiohs ne, cuahndudo ye anduhneva che cah Dendiohs, hua tihdenan ye che cahma ye. ⁷ Duh ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chete yaco ne, runecade dinahn ye. Me ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, runecade cacuahn ye. ⁸ Me ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che yahve ye ihyan chenahn ne, yahve ye ihyan nduco ndah. Me ihyan che cah ye vedino ne, cah ye numacuahn chedave yahn ye. Me ihyan che ndinan ye chete yaco ne, cahcantiyon ye nduco cudado. Me ihyan che din ye vedevahino ne, din ye numacuahn chedave yahn ye.

⁹ Cuahtenan cuma nchuhn vedevahino numacuahn chedave yahn ne. Hua din ne dehtenduh che chihnga; codin ne che ndah. ¹⁰ Codin ne cuande anduhneca ndete che dihno ne vih. Codin yahino ne vih, cuenevahnecon ne vih.

¹¹ Codin ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, hua din dahnde ne.

¹² Numacuahn vedeyeno cuahtenan ino ne che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye nduco ne. Codin chahtino ne cuahn che chuhrihn ne. Covah ne cuahn dama.

¹³ Cuanan ne dihno vo che va vederetahn yahn ye. Cuenevahnecon ne ihyan che nda ye ndevaco ne.

¹⁴ Ihyan che redin tan ye nduco ne ne, ndotenan che cahva ne nduco ye ne, cuica ne Dendiohs che din ye che ndah nduco ye.

¹⁵ Cuinduco ne ihyan che yeno ye man, ihyan che ri ndache ye man, cuenecah yan ne chedave yahn ye.

¹⁶ Ndahca cuahtenan ne nduco vih. Co dama ne nduco ihyan che necun ye. Hua din yade ne man, hua din cun ne man.

¹⁷ Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Runecade cuahtenan ne nan nducoyaca ihyan. ¹⁸ Cuihco nchuhn cudado nan nducuah, cava che hua ndaca yune che co tan ihyan nduco ne. ¹⁹ Dihno che yahino nchuhn, hua cuahtenan ino ne vedetan nduco vih. Tahque ndah ne ne, condahco ne tah Dendiohs cava che techecade ye, te a ihyan min che va che techecade ye nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye: "U quenan cuma che din castigo ihyan nunde. U ndahco menun yahn ye." ²⁰ Namin a ndirun: "Hua cuahtenan ino nchuhn vedetan nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah nduco ye. Ndete che cuico ye ne, cah ne che cheh ye, ndete che yaca ye ne, cah ne che cuh ye, te nduco chemin ne, din ne che co cuihnan ye, ne nto ino ye." ²¹ Hua cuahnecon ne che denda ne, din vedetan yahn ne. Tahque ndah ne ne, codin ne che ndah cava che hua denda ne.

13

¹ Nducoyaca nchuhn ne, codinahn ne yahn ihyan ndinan man, intiyahn yahn yan vaco ne man, te nducoyaca intiyahn ne, a Dendiohs necah ye vederihquentiyon ihyan, chaconahn ye ihyan nan ntiyon. ² Chemin che ihyan che cuahcotahn ye yahn intiyahn ne, va che co ye castigo, te nde yahn Dendiohs rahcotahn ye, yahn che ihyan min raconahn ye ihyan chahn nan ntiyon. ³ Ihyan che runecade vatechica ye ne, ametah deh cuande che din vah ye intiyahn. Ate ihyan che chendihco ye nunde ne, ihyan chahn che

vah ye intiyahn. Ndete che hua nahn cuahtenun ndeh ne yahn intiyahn ne, runecade cuahtechica ne. Tuhme co yeno ye nduco ne, ⁴ te raconahn Dendiohs ihyan nan ntiyon cava che ndah yahn ne. Ate ndete che rahcotahn ne yahn intiyahn ne, tuhme che cuaco, din vah ne ihyan, te a man Dendiohs cah ye vederihquentiyon ihyan, cava che din ye castigo ihyan che chendiho ye nunde. ⁵ Va che dinahn vo yahn intiyahn, ndiyu yahn che vah vo che co vo castigo, ate yahn che a devano vo che tihca nahn Dendiohs. ⁶ Nducote renevahnecun ne Dendiohs ne, va che nedihve ne cade iyo yahn ne che rica intiyahn. Tihca, te a man Dendiohs raconahn ye ihyan chahn nan ntiyon, ne a min chenah ye ro ro.

⁷ Nducoyaca intiyahn che caca ye cade iyo yahn ne ne, cuenedihve ne. Nducoyaca ihyan ndinan man, intiyahn man ne, cuenevahnecun ne ihyan man, codin yahino ne ihyan man. ⁸ Cuenedihve ne nducuahh che chendiho ne yahn ihyan. Codin yahino ne nducoyca ihyan, te ihyan che redin yahino ye ne, redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ⁹ che ndirun tuhca: "Hua din duche yehn che a nihnevaque. Hua cahne ihyan. Hua doque. Hua ndere cacueh dame nunde ihyan. Hua din idihye nduco dehtenduh yahn ihyan." Nducuahh vederihquentiyon che tuhchan ne, rendo dama nan vederihquentiyon cuh: "Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di." ¹⁰ Ihyan che yahino ye ihyan chenahn ne, hua ndere redin ye nduco ye. Chemin che cuahn che yahino vih vo ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs.

¹¹ Avane ne, a devano nchuhn te cahnda ro che vato vo. Cuahteyan ne, te a cochi nino ro che ndedevahn Dendiohs uvo. ¹² A nun cuihno ro cuh che ndere redin ihyan, a nun ndeva Dendiohs uvo. Chemin che nahn che hua din vo dehtenduh che chihnga. Nahn che cuahteyan vo nduhca sandado che a vateyan se, nda se dehtenduh che ndedevahn nduco se sahn. ¹³ Nahn che ama runecade cuahtechico vo nduhca che rahtechica ihyan che renahn ye. Hua cocoh vo man, hua cuahto vo vihco vedecoh man, hua ndere cuahtechico vo, cuahtendiho vo nunde man, hua cuahte canda vo man, hua din ve vo yahn vih man. ¹⁴ Ndotenan che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, runecade cuahtechico vo nduhca che nahn ye.

14

Hua ndahca che ndahchenan vo vih

¹ Me dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuenevahnecun ne ihyan. Hua cuhma chende ne nduco ye yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che hua dama renahn ne nduco vih. ² Vate dihno vo che ritahno ye che ndiyu nunde che cheh ye nducuahh nan dehtenduh. Namin vate dihno vo che metah conahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rahco ye che cuahtendiho ye nunde ndete che cheh ye yute. ³ Dihno vo che hua dehve rahco ye, reh ye nducuahh nan dehtenduh ne, hua ndahca che ndahchenan ye dihno vo che vahino ye cheh ye yute. Namin dihno vo che hua reh ye yute ne, hua ndahca che ndahchenan ye dihno vo che reh ye nducuahh nan dehtenduh, te a nedin yahn Dendiohs ihyan chahn. ⁴ Hua ndahca che cuih nunde ne yahn mozo yahn tama ihyan, te ndete che ndahca quenah mozo me nduco dihe ye, o hua ne, chemin ne, a man dihe ye rano cuande yahn ye. A namin no tun ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te a man Dihvo vo nda cuande yahn ye ihyan.

⁵ Namin vate dihno vo che ndihco vih ye ro che tahque renevahnecun ye. Vate tun dihno vo che rahh ye che a dama no nducuahh ro. Queri

ama ihyan ne, va che ndedecadino ndah ye cha che ndahca din ye cava che cuhndeman ino ye nan Dendiohs. ⁶ Ihyan che renevahnecun ye ama ro ne, rendeva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo. Atihnoça ihyan chenahn, te andahre hua renevahnecun ye ro min ne, ate namin nduco ye rendeva ye yavenan Dihvo vo. A namin no tun ihyan che hua vahino ye reh ye nducuahn nan dehtenduh, te nducote renecah ye nundihve cuahn Dendiohs cava ne, rendeva ye yavenan Dihvo vo. Atihnoça ihyan che rahco ye che hua ndahca che cheh ye ama o nan dehtenduh, te nducote renecah ye nundihve cuahn Dendiohs cava dehtenduh che reh ye ne, namin nduco ye rendeva ye yavenan Dihvo vo.

⁷ Ndiyu chenahn man vo che vato vo, nde huane chenahn man vo che coh vo. ⁸ Che vato vo ne, a Dihvo vo Jesucristo che rihquentiyon ye uvo, ne che coh vo ne, a ihyan min che ndeva ye uvo. Chemin che a vato vo, o coh vo, a yahn ye uvo, ⁹ te a chih ye, ne ndaconan ntuche ye cava che co yahn ye nducoyaco vo, a chenduche vo, o a ndih vo.

¹⁰ Hua ndahca che cua cuando vo dihno vo, ndahchenan vo ihyan, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che techecade ye yahn nducoyaco vo, ¹¹ nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Rahn Dihvo vo Dendiohs: “Numacuahn vederihquentiyon yahn rahn ri nchuhn te va che nevahnecun nducoyaca ihyan u, ndeva ye yavenan.”

¹² Nduco tihca ne, a devano vo che queri ama vo ne, va che necah cuando vo Dendiohs yahn dehtenduh che redin vo.

Hua din vo che co ndache dihno vo

¹³ Nducote a Dendiohs nda cuande yahn ye uvo ne, hua redin yahn che quendi vo cahma nunde vo yahn vih. Tahque ndah ne, ndedecadino vo, te hua ndahca che cava dehtenduh che redin vo, ndaca yune che co ndache dihno vo, cuahtendihco ye nunde. ¹⁴ Nduhca che ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuaco te ametah nde ama nan dehtenduh che reh ihyan che din che cuahtendihco ye nunde. Ate ndete che vate ihyan che vahino ye cheh ye ama o nan dehtenduh ne, tahque ndah hua cheh ye, te ndete che cheh ye ne, chihnga co ino ye, ne nduco chemin condihco ye nunde. ¹⁵ Ndete che cava dehtenduh che reh nchuhn rendaca yune che to ino dihno ne ne, rihco ro ne che hua chenana cuma ne vedeyahino. Cuihco ne cudado nan nducuahn che reh ne. Hua ndahca che cava chemin ndaca yune che to ino dihno ne, condihco ye nunde, te namin cava ihyan min che chih Dihvo vo Jesucristo. ¹⁶ Cuihcoman ne queri ama dehtenduh che redin ne, andahre devano ne che ndah, ndete che cava chemin che ndaca yune che chihnga co ino ihyan chenahn. ¹⁷ Tihca, te che nguahco yuhn vo nan Dendiohs ne, ndiyu yahn dehtenduh che reh vo man, rih vo man. Che tahque nahn ye ne, che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, runeçade cuahtenan vo man, ndahca cuahtenan vo nduco vih man, cuahtenan cumo vo vedeyeno man. ¹⁸ Nducoyaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nahn ye che tihca dinahn vo. Ndete che tihca dinahn vo ne, nedin yahn Dendiohs uvo man, nevahnecun nducoyaca ihyan uvo man.

¹⁹ Din vo cuande, ne din nun ino vo cava che ndahca cuahtenan vo nduco vih man, conan vih vo man, cotahno vo numa ino vo Dihvo vo Jesucristo man. ²⁰ Cuihco nchuhn cudado nan nducuahn che reh ne, cava che hua ndaca yune che to ino dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Cuaco che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendihco vo nunde. Ate nahn che cahco vo cudado che hua cava chemin to ino dihno vo, te ndete che tihca ne, cuahtendihco vo nunde. ²¹ Ama nunde ndete

che yahn che reh vo yute, o rih vo vino, o redin vo tãma nan dehtenduh, ndãca yune che co ndãche dihno vo, to ino ye. ²² Uvo che devano cuãco vo che nducuahn dehtenduh che reh vo ne, hua redin che rahtendiho vo nunde ne, hua nahn che cuacotuhn vo ndudo yahn chemin van dihno vo chenãhn, te denãh chihnga co ino ye. Nahn che man no vo devano vo. Namin Dendiohs ne, a devano ye. ¡ãma ndah ro yahn ihyan che a devano cuãco ye che hua rahtendiho ye nunde çava dehtenduh che reh ye! ²³ Me ihyan che ritahno ye che hua ndãhca che cheh ye ama nan dehtenduh, ne reh ye ne, rahtendiho ye nunde yahn che man ye chihnga ri ino ye. Tihca, te nducuahn dehtenduh che redin vo che o rendedecadino vo ne, rahtendiho vo nunde.

15

Cuahtenan cumo vo vedechahtino çava ihyan chenãhn

¹ Uvo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din chahtino vo yahn dihno vo che ametah conahn ndah ye, te hua ndãhca che din vo dehtenduh che ri yeno man vo, ndete che çava chemin co ran ye. ² Queri ama vo che a renahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nahn che din vo nducuahn çava che ndah yahn dihno vo che hua ndah renahn ye, nahn che conan vo ihyan çava che conahn ndah ye. ³ Tihca, te Dihvo vo Jesucristo ne, hua nuhn ye che ndah yahn man ye, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Vedetãn yahn ihyan che hua ri rendihche ye ndih ne, andahre ndiyu çava che ndah yahn man, ate u ntuma chihvé nducuahn.” ⁴ Nducahn che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs nde a ran me ne, a ndirun çava che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, necãh yan vo chedave yuhn vo, ne cuahtenan ino vo che ndeva ye uvo. ⁵⁻⁶ Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che rahtenan cumo vo vedechahtino, renecãh yan ye chedave yuhn vo ne, din ye che ndãhca cuahtenan nchuhn nduco vih, nduhca che nahn Dihvo vo, çava che ðama ndeva nducoyãco vo yavenãn ye.

Chetuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenãhn

⁷ Nduhca che nevahnecon Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, tihca cuenevahnecon ama tãma ne vih, çava che cua cuando ihyan chenãhn che tihca redin ne, ne ndeva ye yavenãn Dendiohs. ⁸ Cuenechãho nchuhn te Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan nación yahn Israel, chihco ro ye che dinahn Dendiohs ndudo yahn ye che çah ye ihyan ndico yahn ihyan chahn. ⁹ Namin tihyon yune ye ihyan nación chenãhn che ndeva ye yavenãn Dendiohs yahn che quenan vahino ye ihyan. Nducote Dihvo vo Jesucristo ne, chinan ye ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenãhn man ne, a ndero ndi che nahn che nevahnecon ihyan chahn vih. A devano vo te ihyan nación chenãhn ne, va che co cuando ye van ihyan yahn Dendiohs, te chemin ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Ndevã yavenãn ne van ihyan nación chenãhn,
catã himno, ndonãn ndih.

¹⁰ Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación chenãhn, cuando ðama ne nduco ihyan yahn Dendiohs, cuendeve ne nduco vih yavenãn ye.

¹¹ Namin ndirun:

Nchuhn ihyan nación chenãhn, cuendeve nducoyãca ne yavenãn Dihvo vo Dendiohs.

¹² Namin dirun ihyan profeta Isaías:

Nan ndata yahn Isaí quendah ama ihyan che cahcantiyon ye nación chenahn,
cochahino ihyan chahn ihyan.

¹³ Dendiohs, ihyan min che redin ye che chenan ino vo ihyan ne, din ye che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, co yeno ne, ne ndahca cuahtenan ne, cava che numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye cochahino ne ihyan.

¹⁴ Dihno, retumacadinó te ama ndah ihyan nchuhn man, ama chenan cuma ne vededevano man, nde devano cacuahn ne vih. ¹⁵ Andahre tihca ne, dirun yahn ne cava che ntiyon yan yahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde ama dito yavhé nchuhn yahn ama o nan. Tihca din, te numacuahn vedeyahino tendahnun Dendiohs u, ¹⁶ che din ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn, cuahndudó ndudo ndah yahn ye, cava che cotahno ihyan chahn, ne ndeva ye ihyan, cahco vih Vaco Ndah yahn ye ihyan.

¹⁷ Ama yeno che ama ndahca rinahn ntiyon yahn Dendiohs che redin, yahn che rinan Dihvo vo Jesucristo u. ¹⁸ Nde hua cahquinó cahma che a man che redin ntiyon min, te a Dihvo vo Jesucristo che redin ye. A ihyan min che redin ye che rinahn ntiyon che redin, ritahno ihyan nación chenahn. Nan nducuah che rahndudó man, che redin man ne, a man ye retihyon yune ye u. A yahn chemin no che te cuandé nchuhn. ¹⁹ A ihyan min che redin ye vederihno man, redin ye che quenan cuma vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man. Chemin che numachahte, nde yan Jerusalén, nde yan yahn Ilirico, chacotuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Nduco tihca ne, din nun inó che quechicá rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan che ametah cahnevan ye nde ama yune, cava che hua condá mendahn, cuahndudó nan che a nedin tama ca ihyan ntiyon. ²¹ Tihca din, cava che conahn nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: Ihyan che hua devano ye ne, cahnevan ye ndudo yahn ihyan min che a va cade che dechuh Dendiohs, ne conahn ye.

Pablo ne, nahn cahñ ye yan Roma

²² Nducote rahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan che metah cahnevan ye ne, chemin che nde meniyan ametah co chí quendihcheró nchuhn. ²³ Ate nducote ama chacotuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte yan cuahnguh man, nducote a ama ndeh nduyo nahn chí quendihcheró nchuhn man ne, ²⁴ chemin che quenan inó che conán neve ro nduco nchuhn yan vaco ne, ne cuahn che cahñ yahn yahn España ne, conan ne u, ndaca che chuhnun yune. ²⁵⁻²⁶ Numanahn min ne, cahñ yan Jerusalén, te dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia man, Acaya man ne, a nedin dama ye ama vedino cava dihno vo che metah dehva yahn ye che vate ye yan min, ne va che ngu yahn ye. ²⁷ Dihno vo ihyan nación chenahn chahn ne, ama yeno ye, din dama ye vedino min. Tihca redin yahn che din ye, te a cava ihyan nación yahn Israel che ndaca yune che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye, ne ndahca che conan ye ihyan chevah van ihyan nación yahn Israel che vate ye yan Jerusalén. ²⁸ Cuahn che a dinahn ntiyon min, necah vedino me tah ihyan chahn ne, va che chúh yan vaco nchuhn, cahñ yahn yahn España. ²⁹ A devano cuacó te cuahn che ndá tan ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cuahndudó ndudo yahn ye, ne ama cochihve yahn ne.

³⁰ Dihno, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, numacuahn vedeyahino yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ricá nchuhn che conan ne u, covah ne numa ino ne, ³¹ cava che ndedevahn Dendiohs u tah ihyan che hua ritahno ye che vate ye estado yahn Judea. Namin cava che, dihno vo che vate ye yan Jerusalén ne, nevahnecon ne, vedineco che quenda. ³² Namin cava che cuahnecon ye che numacuahn vedeyeno ndá yan vaco ne, necah yan ne chedave yahn. ³³ Dendiohs, ihyan min che redin ye che ndahca rahtenan vo, conduco ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

16

Renecah Pablo Dendiohs dihno vo

¹ Ricá nchuhn cava cahvo vo Febe, ihyan min che ndi cuande ye van intiyan vaco che vate ye yan Cencrea, ² che nevahnecon ne ihyan nduhca che nahn Dihvo vo Jesucristo che nevahnecon vo ihyan yahn ye. Cuenan ne ihyan nan adecodehno vederetahn yahn ye che va, te man ye ne, ndinan ye ama yahn ihyan. Namin chinan ye u.

³ Che cuande yahn ne, cuenecah ne Dendiohs Aquila nduco ihyan ndahta yahn ye Priscila. Ihyan chahn ne, combiero yahn nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ⁴ nde chihco mendahn ye ihyan cava che ndedevahn ye u. U man, nducoyaca dihno vo naci6n chenahn man ne, renecah nuhn nundihve cuahn ihyan chahn. ⁵ Namin cuenecah ne Dendiohs nducoyaca dihno vo che rendo dama ye ndevaco ihyan chahn, rendeva ye yavenan Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs Epeneto, amigo yahn che yahin6. Ihyan min che menan ndita chitahno ye Dihvo vo Jesucristo van ihyan che vate ye yahn yahn Acaya. ⁶ Namin cuenecah ne Dendiohs María, ihyan min che ama nedin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo van nchuhn. ⁷ Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan yahn, Andr6nico man, Junias man, ihyan chahn che dama chahtenun ye vacoyahn nduc6. Ihyan chahn ne, tahque menan chitahno ye Dihvo vo Jesucristo che co u, ne van ihyan ap6stol ne, ama yahin6 dihno vo ihyan.

⁸ Namin cuenecah ne Dendiohs dihno vo Amplias che yahin6 ihyan. ⁹ Namin cuenecah ne Dendiohs Urbano, ihyan min che nduco ye rinan ye nuhn nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs Estaquis che yahin6 ihyan. ¹⁰ Namin cuenecah ne Dendiohs Apeles, ihyan min che ndiquenda ndah ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan ndevaco Arist6bulo. ¹¹ Namin cuenecah ne Dendiohs Herodi6n, ihyan yan vac6. Namin cuenecah ne Dendiohs ihyan ndevaco Narciso che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹² Namin cuenecah ne Dendiohs Trifena man, Trifosa man, ihyan chahn che namin redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecah ne Dendiohs cahvo vo Pérsida che yahino vo ihyan. Ihyan min ne, ama nedin ye ntiyon yahn Dihvo vo. ¹³ Namin cuenecah ne Dendiohs dihno vo Rufo che ama ndah redin ye ntiyon yahn Dihvo vo. Namin cuenecah ne Dendiohs chaco ye, ihyan min che rihno ihyan nduhca chac6. ¹⁴ Cuenecah ne Dendiohs Asíncrito man, Flegonte man, Hermas man, Patrobas man, Hermes man, dihno vo chenahn che nduco ye ihyan chahn man. ¹⁵ Namin cuenecah ne Dendiohs Fil6logo man, Julia man, Nereo nduco cahve ye man, Olimpas man, dihno vo chenahn che nduco ye ihyan chahn man.

¹⁶ Nduco vedino vedenecon cuenecah ne Dendiohs vih che cuande yahn. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye nducuahn yan.

¹⁷ Dihno, ricá nchuhn che cahco ne cudádo ihyan che redin ye che ndeh cuan ri dihno vo man, che redin ye che rahtendihco ye nunde man, te rahcotahn ihyan chahn yahn Ndudo yahn Dendiohs che a chahn nchuhn. Cuihcoman ne ihyan chahn, ¹⁸ te ndotenan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, riquendi ye vedeyeno yahn man ye, rihncheh ye ihyan che necun ye nduco ndudo yade. ¹⁹ Yenó cava nchuhn, te ama va ndudo yahn ne che redinahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nahn che cuahteyan ne cava che din ne dehtenduh che ndah, ne cahcoman ne dehtenduh che hua ndah. ²⁰ Dendiohs, ihyan min che redin ye che ndahca rahtenan vo ne, nun din ye che ndahco ndiya nchuhn vederihquentiyon yahn chundah. Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn.

²¹ Cuendeva nchuhn Dendiohs yahn Timoteo, sahn min che rinduco se u nan ntiyon yahn Dendiohs. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn ihyan yahn, Lucio man, Jasón man, Sosípater man.

²² U Tercio, che dirun caça cuh che cuande yahn Pablo ne, namin nté Dendiohs nchuhn numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo.

²³ Cuendeva nchuhn Dendiohs yahn Gayo, ihyan min che renevahncun ye u nduco nducoyaça dihno vo ndevaco ye. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn Erasto, tesorero yahn yan. Namin cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo Cuarto.

²⁴ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaça nchuhn. Tihca co.

Ndeva Pablo yavenan Dendiohs

²⁵ Man ne, ndeva nducoyaço vo yavenan Dendiohs, ihyan min che co din ye che cotahno nchuhn numa ino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudó. Ndudo ndah min ne, hua devano ihyan a rahn me, ²⁶ te Dendiohs che va ye cuahn dama, chihquentiyon ye ihyan profeta che dirun ye nde a rahn me, ne cade cah ye, checadino nducoyaça ihyan iyehnse cava che cotahno ye.

²⁷ Nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn dama ndeva vo yavenan ama no Dendiohs, ihyan min che ama devano ye. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN CORINTO

¹ U Pablo, che tendahnun Dendiohs u che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, nduco dihno vo Sóstenes, ² dirun nuhn caça cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, vate ne yan Corinto. A tendahnun Dendiohs nchuhn che co ne ihyan ndah yahn ye, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Numachahte iyehense ne, a tendahnun ye uvo man, nducoyaca dihno vo man, che rendeva vo nduco ye yavenan Dihvo vo Jesucristo. ³ Chida vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Yahino Dendiohs ihyan yahn ye che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo

⁴ Cuahn dama renecah nundihve cuahn Dendiohs cava nchuhn yahn che yahino ye nchuhn che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Yahino ye nchuhn, ne te ndahva ye vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo yahn ye man, vededevano che chenan cuma ne man. ⁶ Tihca chinahn nduco ne, te a chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Nchuhn nduco nducoyaca ihyan yahn Dendiohs, quendihconahn te ye vederihquentiyon yahn ye nchuhn. A chenan rino ne ro che ndaconan nda tun Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Dendiohs ne, din ye che cochantino ne, quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, hua cuahtendihco ne nunde nde ro che ndaconan nda tun ye. ⁹ Dendiohs ne, redinah ye ndudo yahn ye, ne man ye tendahnun ye nchuhn cava che cotahno ne Daya ye Jesucristo, ihyan min che Dihvo vo.

Ihyan che rendo dama ye yaco ne, o ino cuan ndi ye

¹⁰ Dihno, nducote renevahnecon nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, rahn ri nchuhn che ndo yan ne nduco vih, ama cuan co no ne man, ama no vederendecadino cuahtenan cuma ne man. ¹¹ Dihno, nahn che tihca din nchuhn, te rahn ihyan ndevaco cahvo vo Cloé ri ye u che vate canda ne nduco vih yahn che a vih rahn ama, a vih rahn tama ne. ¹² Nahn ne ne, rahn ne che riquendi ne ndudo che ricuahn Pablo, nahn ne ne, che ricuahn Apolos, nahn ne ne, che ricuahn Pedro, nahn ne ne, che chicuahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Ama vedetundo che tihca redin ne. Dihvo vo Jesucristo ne, ama no ye. Ndiyu Pablo che quenan yah ye nan cruz cava che ndedevahn ye nchuhn. Ndiyu Pablo cah nchuhn cuahn che chedenune ne. ¹⁴ Nundihve cuahn Dendiohs che neve ra nchuhn, chehdenune nchuhn. Atenan Crispo man, Gayo man, chehdenune sahn. ¹⁵ Nde hua co cahma ne che u cah ne cuahn che chedenune ne. ¹⁶ Namin chehdenune ihyan ndevaco Estefanas. Co atenan ihyan chahn no che chehdenune, ¹⁷ te dechuh Dihvo vo Jesucristo u, ndiyu che chehdenune ihyan, ate che cuahndudo ndudo ndah yahn ye. Rahndudo ndudo min numa cuaco. Hua retihdenan vededevano yahn man, cava che tihca ne, codevano ndah ihyan nduhca che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye nan cruz.

Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vededevano yahn ye man

¹⁸ Ihyan che va che conda ye, din nunde yahn ye ne, rahco ye te ama vedetundo che ritahno vo che yahn che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan

yah ye nan cruz, co ndevahn vo. Ate uvo che ndedevahn Dendiohs uvo ne, a devano vo te chemin ne, ama vederihquentiyon chahte yahn ye, ¹⁹ nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Çahco ró che hua richihve vederendedecadino yahn ihyan, decuihnó vededevano yahn ye.

²⁰ Anduhneca ndete che hua richihve ndudo yahn sahn devano man, sahn che nda cuande se dehtenduh che ri iyehñse cuh man, te Dendiohs ne, a chihco ro ye che vededevano yahn se ne, ama vedetundo. ²¹ Tihca din ye, te numacuahn vededevano yahn ye chihco cade ye che ihyan iyehñse ne, hua tuno vededevano yahn man ye che cotahno ye ihyan. Tahque ndah ne, chihco cade ye che, nduco ndudo yahn man ye che rahndudo vo, ndedevahn ye ihyan yahn ye, andahre rahco ihyan chenahn te chemin ne, ama vedetundo.

²² Ihyan nación yahn Israel ne, dinoca nahn ndihchero ye vederihno cava che cotahno ye. Ihyan nación chenahn ne, atenan vededevano che dama nduco vededevano yahn man ye ritahno ye. ²³ Ate uvo, ihyan yahn Dendiohs ne, rahndudo vo che, cava che ndevahn ihyan ne, va che cotahno ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yah ye nan cruz. Ihyan nación yahn Israel ne, rahcotahn ye yahn ndudo min, rahtendihco ye nunde. Ihyan nación chenahn ne, rahco ye te ndudo min ne, ama vedetundo. ²⁴ Uvo che a tendahnun Dendiohs van ihyan nación yahn Israel man, van ihyan nación chenahn man ne, a devano vo che ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a vederihquentiyon yahn Dendiohs man, vededevano yahn ye man.

²⁵ Vededevano yahn Dendiohs man, vederihquentiyon yahn ye man ne, tahque chahte che co nducuahn vededevano yahn ihyan iyehñse, andahre rahco ye te ama vedetundo, nde hua richihve. ²⁶ Dihno, cuenecahco ne nduhchan ihyan ne ro menan. Atenan neve ne che ihyan devano ne van combiero yahn ne man, neve ne che chenacuma ne vederihquentiyon man, neve ne che ndata yahn ihyan nahn man, ²⁷ ate a tendahnun Dendiohs nchuhn. Ihyan iyehñse ne, rahco ye che tundo ne man, che hua rigonun chihve ne man, ate a tendahnun Dendiohs nchuhn cava che ndahco ndiya ye vededevano yahn ihyan chahn man, vederihquentiyon yahn ye man.

²⁸ Yade ihyan chahn, ne rahco ye che ndere ihyan nchuhn, nde hua redin cuande ye nchuhn. Ate a tendahnun Dendiohs nchuhn, chihco ro ye che nde hua richihve vederendedecadino yahn ihyan chahn. ²⁹ Tihca din ye cava che nde ama ihyan, hua co din yade ye. ³⁰ A Dendiohs che din ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A cava ihyan min che din ye che chenacuma vo vededevano man, nchahco ye nunde yuhn vo man, nedin yahn ye uvo man, ndedevahn ye uvo man. ³¹ Che nahn ne, che dinahn ihyan nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Hua ndahca che ndeva man ihyan yavenan ye. Tahque ndah ne, ndeva ye yavenan Dihvo vo Dendiohs.”

2

Ndudo yahn che quenan yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz

¹ Dihno, cuahn che nda cahndudo ndudo yahn Dendiohs, chihnevan ne ne, hua din yade, te cahndudo numacuahn vedeneñun. ² Chihco cudado che cahndudo deman ndudo yahn che quenan yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz, ndedevahn ye uvo. ³ Numacuahn ro che quenán yan vaco nchuhn ne, quechicá numacuahn vedino vedeneñun. Ama vahino man, ama ndedecadino man, yahn ntiyon cahnda che quenán. ⁴ Numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, nte man, cahndudo man, van nchuhn. Nde

tah hua chihchetáhn vededevano yahn mán, ⁵ çava che a vederihquentiyon yahn Dendiohs din che cotahno ne, ndiyu vededevano yahn mán.

Redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che renahn vo vederihquentiyon yahn ye

⁶ Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs van nchuhn che a renahn ndah ne man, van ihyan chenahn man ne, hua rahndudo nuhn vededevano yahn man nuhn, te rahndudo nuhn deman vededevano yahn Dendiohs. Vededevano min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyehñse. Ndiyu yahn sahn devano man, sahn ndinan man, che vate se man ro cuh. Sahn chahn ne, va che cuihno se. ⁷ Tahque ndah ne, rahndudo nuhn vededevano yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo, che nde hua devano ihyan ro menan. Nde cuahn che ametah dendah ye iyehñse ne, chihco çade ye vededevano min nduhça che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ⁸ Nde ama sahn che rihquentiyon se iyehñse cuh ne, hua tumacadino se yahn vededevano min. Chemin che nahn yah se Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Ndete che tumacadino se ne, hua tihça din se. ⁹ Andahre tihça din sahn chahn, ate a chinahn nduhça che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Dendiohs ne, a chihco çade ye che conan cuma ye vedeyahino nduco ihyan che yahino ye.

Ama chahte vedeyahino yahn ye, che nde hua co tumacadino ihyan nunde. ¹⁰ Ate uvo, ihyan yahn ye ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, tumacadino vo yahn vedeyahino yahn ye. Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, devano ndah nducuahn che ri, nde nducuahn che redin ye. ¹¹ Van ihyan iyehñse ne, queri ama ye ne, atenan man ye devano ye che rendedecadino ye. Namin nde ama ihyan hua devano ye che rendedecadino Dendiohs. Atenan Vaco Ndah yahn ye devano. ¹² Nuhn che rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyehñse che te Dendiohs, chenah cuma nuhn. Tahque ndah ne, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn, din che tumacadino nuhn yahn vedeyahino yahn ye çava nducoyaco vo. ¹³ Ndiyu nduco vededevano che chahn nuhn yahn ihyan, che rahndudo nuhn ndudo yahn vedeyahino yahn Dendiohs. Tahque ndah ne, a Vaco Ndah yahn ye che rete vededevano nuhn che rahndudo nuhn. Tihça rinan Vaco ye nuhn che rahndudo nuhn ndudo che nahn che cadino ihyan.

¹⁴ Ihyan iyehñse ne, hua renevahnecun ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, te rahco ye te chemin ne, ama vedetundo. Nde hua retumacadino ye yahn, te atenan ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan co tumacadino ye. ¹⁵ Ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, retumacadino ye yahn nducuahn dehtenduh, ne nde ama ihyan hua ndahça che ndahchenan ye ihyan. ¹⁶ A ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Ametah nde ama ihyan iyehñse che co tumacadino ye yahn vederendecadino yahn Dihvo vo Dendiohs. Ametah nde ama ye che tuno vededevano yahn ye che cacuahn ye ihyan.” Ate uvo che nedin yahn Dendiohs uvo ne, ama no vederendecadino yahn nduco Dihvo vo Jesucristo.

3

Ihyan che redin ye ntiyon yahn Dendiohs

¹ Dihno, cuahn che quenán nduco nchuhn ne, anduhneca ihyan che hua conun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan man, anduhneca ihyan nunde man, anduhneca checahya che queman rico man, tihchan ne, te metah conahn ndah ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che hua chi chicuahn

nchuhn nduhça che redin yahn che cacuáhn ihyan che renahn ndah ye. ² Nduhça che redin ihyan nduco decuañ yuno, ricuh ye demañ leche yahn che hua ri che çaçcacheh ye dehtenduh, tiñça dín nduco nchuhn ro min, te metah tumacadino ndah ne, ne hua chi chicuahn ndáh nchuhn. A devanó te nde meniyan ne, ametah tumacadino ndah ne, ³ te ðama ri ne nduco ihyan nunde. Redin ve ne yahn viñ man, vate çanda ne nduco viñ man, o ino cuañ ndi ne man. Che tiñça redin ne ne, riñco ro ne che ðama vederendedecadino yahn ne nduco ihyan nunde. ⁴ A ndero ndi che o ino cuañ ndi ne, te ñahn ne ne, ñahn ne che riquendi ne che ricuahn Pablo, ñahn ne ne, ñahn ne che riquendi ne che ricuahn Apolos. Vatechica ne nduhça ihyan nunde.

⁵ U nduco Apolos, atenañ ntiyon yahn Dihvo vo Dendiohs redin nuhn. Nða nuhn yan vaco nchuhn, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne. Queri ama nuhn ne, redin nuhn nduhneva ntiyon che chihco ye tañ nuhn. ⁶ Nuhn ne, ihyan redin ntiyon yahn ye nuhn. U, ne anduhneça ndete che tuhdó ndute ndata, te u menañ ndita cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne, ne Apolos ne, anduhneça ndete che chi se nune van chendata, te quendi ye chicuáhn ye nchuhn. Ate a Dendiohs che din ye che chitahno ne. ⁷ Ntiyon yahn nuhn ne, nduhça ntiyon che redin ihyan viyata. Ñahn cuañ ne, riquendañ yahn ama ihyan che retuhdo ye ndute ndata, ne riquendañ yahn tama ye che ri ye nune van. Ate a Dendiohs che redin ye che rihta. Nducote tiñça ne, tumacadino vo che anduhneça ndete che hua rignonun chihve ntiyon yahn ama tama ye, che retuhdo ye ndute ndata man, che ri ye nune van man, te atenañ Dendiohs che redin ye che rihta. ⁸ Ihyan che retuhdo ye ndute ndata man, ihyan che ri ye nune van man, ama cuañ ndi no ntiyon yahn ye nduco viñ. Tiñça ntiyon che redin nuhn nduco viñ. Ate a devano vo te Dendiohs ne, ndaño menuñ ye yahn queri ama vo tunoca ntiyon che a nedin vo. ⁹ Nuhn ne, ðama redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduco viñ, ne nchuhn ne, anduhneça ndete che chendata yahn ye.

Atiñnoça co çahma vo che nchuhn ne, anduhneça ndete che ama vah che riño Dendiohs. ¹⁰ Numacuahn vedeyahino yahn ye ne, ñaño ye ntiyon tañ che có anduhneça saññ viñcherahto ndah che chihco ñame yahn ama vah, ne tama ye ne, riquendi ye rahto ye. Ate ñahn che queri ama ye ne, çahco ye cudadó nduhça che rahto ye. ¹¹ Ñame min ne, anduhneça ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che nde ama ihyan, hua co ñahcorun ye. ¹² Ate anduhneça ndete che ama ñah che co cuahdo nduco ye. Anduhneça ndete che co cuahdo ye nduco dehtenduh che cocha nduhça diyahnguan man, diyahngua man, tu diyahn man. Namin anduhneça ndete che co dendah ye nduco dehtenduh che hua cocha nduhça irahno man, nduco man, yata cuma man. ¹³ Ate ntiyon yahn queri ama ye ne, va che co ro ndete che quendañ ndah, te ña ro che techecade Dendiohs ne, anduhneça ndete che ndihchenan ye nduco ruchiyahn. ¹⁴ Duh ihyan che quendañ ndah ntiyon yahn ye, anduhneça ndete che ñahto ye nduco dehtenduh che hua cuco ne, ihyan min ne, ñaño menuñ Dendiohs yahn ye. ¹⁵ Duh ihyan che hua quendañ ndah ntiyon yahn ye ne, andahre ñevahn man ye, anduhneça ama ihyan che ñevahn ye van ruchiyahn ne, ate va che conda ntiyon che nedin ye.

¹⁶ A devano ne te nchuhn ne, anduhneça ndete che ama vaco yahn Dendiohs nan che quenun Vaco Ndah yahn ye. ¹⁷ Duh ihyan che detoh ye ino ihyan yahn Dendiohs ne, din Dendiohs castigo ihyan, te ihyan yahn ye ne, a ndihco viñ ye çava ye.

¹⁸ Nde ama nchuhn ne, hua cahnceh man ne nchuhn. Duh nchuhn che ama quenan cuma ne vededevano yahn ihyan iyehse che rahco ne ne, cuihcoman ne vededevano min, cuiquendi ne vededevano yahn Dendiohs, ¹⁹ te vededevano yahn ihyan iyehse ne, ama vedetundo nan Dendiohs nduhca che ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: "Rahnecon Dendiohs che rinda ihyan, redin vederendedecadino yahn man ye." ²⁰ Namin a ndirun: "Nan Dihvo vo Dendiohs ne, nde hua richihve vederendedecadino yahn ihyan devano." ²¹ Chemin che hua din yade nchuhn, tendahnun ne che ricuahn queri ama nuhn, quendi ne, te nducuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a chihnde cava che ndah yahn ne. ²² A Dendiohs che dechuh ye Pablo man, Apolos man, Pedro man. A ihyan min che dendah ye iyehse man, rete ye vedevihche yahn nchuhn man, rihquentiyon ye vederih man, ro cuh man, ro che cochi man. Nducuahn ne, a cava che ndah yahn ne che chihco cade ye. ²³ Avane ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ne ihyan min ne, a Daya Dendiohs ihyan.

4

Ntiyon che chenana cuma ihyan apostol

¹ Hua din yade nchuhn cava nde ama nuhn. Cuedevano ne te queri ama nuhn ne, a ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin nuhn, rahndudo nuhn ndudo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo. ² Nducote tihca ne, nahn che queri ama ihyan che va tah ye ntiyon yahn Dendiohs ne, dinahn ye ntiyon min numa cuaco. ³ Che lado yahn ne, nde hua retumacah, a nchuhn, o intiyahn, deh rahn ne yahn nduhca che redin ntiyon yahn ye. Nde man, hua co cahma ndete che ndahca, o hua ndahca redin, ⁴ te andahre dave yavenan ne, ate nde man hua devano ndete che ndah redinahn. Atenan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che nda cuande ye ntiyon che redin. ⁵ Chemin che conan rino nchuhn, hua ndahchenan ne tachan redin ihyan ntiyon yahn Dendiohs nde nda ro yahn. Nda ro min ne, a Dihvo vo Jesucristo techecade ye yahn queri ama vo tunoca vederendedecadino yahn vo cuahn che chahtenan vo iyehse, cahco ro ye ndete che numa cuaco nedin vo ntiyon che chihnde tah vo. Tuhme ndahco menun Dendiohs yahn vo tunoca ntiyon che nedin vo.

⁶ Dihno, a cava che ndah yahn ne che tihca riyahve nchuhn. Andahre ndudo che ricuahn ihyan chenahn che redin che o ino cuan ndi nchuhn nduco vih, ate a dirun yahn ne anduhneca ndete che u nduco Apolos chendiho nuhn nunde nan ndudo yahn nuhn. Tihca dirun yahn ne cava che tumacadino ne che vederihquentiyon che chenana cuma nuhn ne, hua tahque chahte che co che a ndirun yahn nan Ndudo yahn Dendiohs. Namin cava che hua din yade ne cava ntiyon yahn ama, ndahchenan ne ntiyon yahn tama. ⁷ Nde ama ihyan hua rendihche ye nchuhn che tahque ndah ihyan ne che co ihyan chenahn. A Dendiohs che te ye nducuahn che va yahn ne. Nducote a ihyan min che te ye ne, hua redin yahn che din yade ne nduhca ndete che nan vedevano yahn man ne rendaqa ne dehtendu che va yahn ne.

⁸ A ama chenana cuma ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, che rahco ne, a va tah ne ndendi ndendita, che rahco ne. Chacondah vedame ne nuhn, ne vate ne, rihquentiyon ne, che rahco ne. ¡Ama ndahca ndete che cuaco niyon che rihquentiyon ne!, cava che nde nuhn ne, ndo dama nuhn nduco ne, cahcantiyon vo nduco vih. ⁹ Ama ndahca ndete che cuaco, te nuhn ihyan apostol ne, hua tihca vate nuhn. Tahque ndah ne, cane rahco che rahnecon Dendiohs che rechuhrihn nuhn nduhca ihyan che nde hua rignonun chihve

ye man, nduhca ihyan che ndindah caca nunde yahn ye cava che coh ye man. Cane rahco che ndihco mendahn Dendiohs nuhn nan nducoyaca ihyan iyehse man, nan angel man, cava che cahñ ino ye ndihchero ye nuhn. ¹⁰Ihyan nunde ne, rendihchero ye nuhn nduhca ihyan tundo che rahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Me nchuhn ne, ama devano ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, che rahco ne. Nuhn ne, ndi nuhn nduhca ihyan che nde hua rignonun chihve ye. Me nchuhn ne, ama ndinan ne, che rahco ne. Nuhn ne, nde hua retumacah ihyan nuhn. Me nchuhn ne, ama rendeva ihyan yavenan ne. ¹¹Nde meniyon ne, ama redin tan ihyan nduco nuhn. Ama rechuhrihn nuhn, rih cuico nuhn man, rih yaca nuhn man, metah tino yahn nuhn man, metah vaco nuhn man. ¹²A ndi cuno nuhn che redin man nuhn tama nan ntiyon cava che renda che rechunnun nuhn. Rahva ihyan nduco nuhn, ate numacuahn vedenecon rendahconan nuhn yahn ye. Chenan nan ye nuhn, redin tan ye nduco nuhn, ate hua rihcoman nuhn ntiyon che chenan cuma nuhn. ¹³Rendahchenan ye nuhn, ate riyahve nuhn ihyan nduco ndah. Cuahn dama rendihche ye nuhn nduhca dehtenduh che tahque chihnga.

¹⁴Tihca dirun yahn nchuhn, ndiyu cava che cahtera vedecuihno yahn ne, ate cava che riyahve nchuhn nduhca dayá che yahino. ¹⁵Tihca dirun, te andahre ndiche mil ihyan che ricuahn ye nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ate hua yahino ye nchuhn nduhca che yahino nchuhn. U ne, anduhneca indihite yahn ne, te a u che tihyon yune nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹⁶Chemin che, numacuahn chedave yahn, riyahve nchuhn che quendi ne yune yahn.

¹⁷Cava che co dinahn nchuhn ne, dechuh Timoteo che conan se nchuhn. Ama yahino sahn. Anduhneca daya man, te u tihyon yune sahn che chitahno se Dihvo vo Jesucristo. Nde meniyon riquendi se, ndah redin se ntiyon yahn ye. Sahn min ne, nduhca che recah cuande man dihno vo nduh can yaco nan che quechica, tihca te cuande se nchuhn cava che necahco ne nduhca che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, redinahn ndudo yahn ye. ¹⁸Ama o nchuhn ne, ama redin yade ne, rahco ne che ametah ndaconan chi quendihcheró nchuhn. ¹⁹Ate ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, chi nun quendihcheró nchuhn. Tuhme ndihcheró ndete che cuaco che rahñ ihyan yade chahn che vatechica ye numa cuaco, chenan cuma ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁰Tihca nahn che din, te ndiyu ndudo che rahñ ihyan rihco ro che rihquentiyon Dendiohs ihyan, te nan ntiyon che redin ye ne, min ndero ndi ndete che cuaco che chenan cuma ye vederihquentiyon. ²¹Man ne, cuetendahnun nchuhn cha che ri yeno ne. ¿A nahn ne che chí numacuahn vedeyahino man, vedenecon man, conán nchuhn? ¿O nahn ne che chí numacuahn vedetan, din castigo nchuhn?

5

Techecade Pablo ama nunde chihnga

¹Numachahte va ndudo che ama se van nchuhn ne, quenan se nduco checuma se. Nunde min ne, ama chihnga. Nde van ihyan che hua devano ye che va Dendiohs ne, hua tihca redin ye. ²Ate nde nduco nduh ne, ama redin yade nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuahte ran ne. Sahn chemin ca me ne, ametah cuahnecon nchuhn che conduco ca se van ne. ³Andahre hua quenán nduco nchuhn tan ne, yah ri chedave yahn cava ne. A techecade yahn se anduhneca ndete che quenun van nchuhn. ⁴Ro che ndo dama nchuhn,

ndeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca ndete che nduco nchuhn. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye ne, ⁵ condahco ne sahn tah chundah cava che co se castigo, andahre ndevahn se ro che nda Dihvo vo.

⁶ Hua ndahca che rahnecon ne che rinduco ca se van ne. A devano ne te nduco tah sihn ya ne, ri ya numacuahn yache. Tihca redin nunde yahn sahn min, te redetohnan vederihquentiyon che chenana cuma nducoya ne. ⁷ Nduhca che rihtera ihyan ya ndico, redendah ye pan che hua nduco ya yahn ne, tihca cuihcoman nchuhn nunde che chenana cuma ne ro menan, cuihco ro ne che a ndi vih ne cava Dendiohs. Tihca din ne, te nduhca ama itecuche lihn che chih te, chi te vedino ro yudo ne, tihca chih Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo. ⁸ Nduhca che rihcoman ihyan pan che ndindah nduco ya yahn ne, tihca nahn che cahcoman vo nducuahn nunde yuhn vo, ne runecade cuahtechico vo man, runecade ndedecadino vo man, nduhca che nahn Dendiohs. ⁹ Nan caca che dechuh yahn ne menan ne, a dirun che hua conduco ne ihyan nunde che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye. ¹⁰ Ate hua dirun che ama yune no cahcoman ne nducoya ihyan chahn man, combiero yahn ye che idihya ye man, che reduco ye man, che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, te cava che metah ndihchero ne ihyan chahn ne, atenan che ndaca ne iyehense cuh. ¹¹ Che tihca dirun ne, che hua conduco ne dihno vo ndete che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ndete che idihya ye man, ndete che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, ndete che rahva ye man, ndete che ricoh ye man, ndete che reduco ye man. Nduco dihno vo che tihchan ye ne, nde hua cheh ne dama nduco ye. ¹²⁻¹³ U ne, hua cuande yahn che techecade yahn ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. A man Dendiohs techecade ye yahn ye. Me nchuhn ne, a dihno vo che rinduco ye nchuhn, va che techecade ne yahn ye. Chemin che ametah cuahnecon ne che conduco ca sahn nunde me nchuhn.

6

Hua ndahca che cahn dihno vo, cuhnde cade yahn ye nduco vih nan intiyahyan

¹ Cuahn che va canda yahn nchuhn nduco vih ne, ndotenan che cahn ne yaco, cuhnde cade yahn ne ne, rahn ne nan intiyahyan che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¿Taca che ama tundo ne? ² Redin nchuhn anduhneca ndete che hua devano ne te nda ro yahn ne, nduco nchuhn ihyan yahn Dendiohs, techecade ne yahn ihyan nunde. Nducote tihca va cade ne, tahque nun co techecade ne canda yahn ne che nde hua vahche. ³ Redin ne anduhneca ndete che hua devano ne che nde angel va che techecade ne yahn ye. Tahque nun techecade ne yahn dehtenduh che rahno ri ne man ro cuh. ⁴ Tuhme ne, cuahn che va che cuhnde cade yahn ne nduco vih ne, ndotenan che cahn ne nan intiyahyan che nde hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, cahn ne nan dihno vo, andahre tundo ye, ne techecade ye yahn ne. ⁵ Tihca dirun yahn ne cava che co cuihnan ne. ¿Ametah nde ama ihyan van nchuhn che renahn ye mare tah, che co techecade ye yahn ne nduco vih? ⁶ Rihtera ne vedecuihno yahn ne che rahn ne, rica nunde ne yahn vih nan intiyahn che nde hua ritahno ye Dihvo vo.

⁷ Che rahte canda ne nduco vih ne, nduco chemin no, ama yahn redenda ne. Tahque ndah che codin chahtino ama tama ne yahn vih, nchahco ne

nunde yahn vih. ⁸ Ate hua tihça redin ne, te tahque ndah ne ne, duche rino ne nde van man ne nduco vih, rahtendihco ne nunde.

⁹⁻¹⁰ A devano ne te ihyan nunde ne, hua cuahtenan ye vahchetero nan che rihquentiyon Dendiohs. Cuede vano ne te ihyan che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che redin duce yahn ye che a nihnevaco ye man, ihyan che hua numa cuaco ye, che mahñ ndahta mahñ chahn ye, che rahtenan ye van man nduco vih man, ihyan che redeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan che reduco ye man, ihyan che idihya ye man, ihyan che ricoh ye man, ihyan che rahva ye man ne, nde ama ihyan che tihchan ye ne, hua conan ye vahchetero. ¹¹ Nahn nchuhn ne, tihchan ne ro menan. Ate man ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, a nchahco ye nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. A chedenune ne man, a nedin yahn ye nchuhn man.

Nahn che hua cuahtendihco vo nunde

¹² Va ama ndudo che tuhça: “A dehno che nahn vo ne, co din vo.” Cuaco ndudo min, ate hua redin yahn che tihça din vo. Hua ndahça che quendi vo nunde yuhn vo. ¹³ Va tama ndudo che tuhça: “Dehtenduh che va ne, chihnde çava che chuh vo.” Cuaco ndudo min, ate nda ro yahn ne, ndahco çade Dendiohs nducuahn, nde metah rendotenan che chuh vo çava che cuahtenun ico vo. Dendah Dendiohs uvo, ate ndiyu çava che cuahtenan vo nduco ihyan che hua nihnevaco nduco vo, te dendah ye uvo çava che co yahn ye uvo. ¹⁴ Numacuahn vederihquentiyon ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ne namin tihça ndedetuhche ye uvo.

¹⁵ A devano nchuhn te queri ama vo ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo. Nducote a yahn ye uvo ne, hua ndahça che cuahtenan vo nduco tahn che ndere vatechica te. ¹⁶ A devano ne te ihyan che conan ye nduco ndahta che ndere vatechica te ne, co ye nduco te anduhneça ama no ihyan nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Ihyan che conan cuma ye ama ndahta ne, co ye nduco te anduhneça ama no ihyan.” ¹⁷ Me ihyan che ritahn ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduco vih anduhneça ama no ihyan, chenan cuma ye nduco vih vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

¹⁸ Nducote tihça ne, condi nchuhn cuahtenan ne nduco ndahta che ndere vatechica te. Adecodehno nunde yahn ihyan ne, rahtendihco ye. Ate che rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye ne, rahtendihco ye nunde, nde redetoh man ye ihyan. ¹⁹ A devano vo te a din Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, a ndi vih vo anduhneça ama yaço nan che quenun. Hua rihquentiyon man vo uvo, ²⁰ te a yahn Dendiohs uvo. Nde hua tuno vederendecadino yuhn vo nduhva che yahino ye uvo, ndedevahn ye uvo çava man ye. Chemin che nahn che hua detoh man vo uvo man, ndeva vo numacuahn chedave yuhn vo yavenan ye man.

7

Çah cuande Pablo nduhça che cuahtenan cuma ihyan ndahta yahn ye

¹ Man ne, ndahconan yahn ne che dirun ne yahn. Rahco te ndahça çava ihyan che cuahteman ye. ² Ate çava che hua cuahtendihco ye nunde, ndere cuahtechica ye nduco vih ne, tahque ndah che cahnevaco ye. ³ Nchuhn che a nihnevaco ne ne, cuahtenan cuma ne vih nduhça che redin yahn çava che hua ndaçayune che ndere cuahtechica ama tama ne. ⁴ Nchuhn, ihyan ndahta ne, yahn ne inchahn ne. Nchuhn, ihyan chahn ne, yahn ne ihyan ndahta yahn ne. Chemin che nahn che dinahn ama tama ne yahn vih. ⁵ Hua

cuahcotahn ne yahn vih, atenan che nte cade ne che hua cuahtenan ne nduco vih ama o ro cava che covah ne. Cuihno min ne, ndo dama ne nduco vih, te adenan hua cocha ama cha ne che rahn cuhndeman ne, ne conan ne nduco tama ihyan, condihco ne nunde, dinahn ne che nahn chundah.

⁶ Rahn ri nchuhn che recah yune Dendiohs che cahnevaco ihyan che nahn ye. Ate ihyan che cocha ye, cuahteman ye ne, co cuahteman ye. ⁷ Che lado yahn ne, ndahca che cuahteman ihyan nduhca u. Ate hua nducoyaca ye cocha ye. Dendiohs ne, hua dama vederihquentiyon necah ye chenana cuma queri ama ihyan.

⁸ Nchuhn, sahn decahya man, ndahta vah man ne, rahco te ama ndahca ndete che cuahteman ne nduhca u. ⁹ Ate ndete che hua chenana cuma ne vederihquentiyon che cocha ne cuahteman ne ne, tahque ndah che cahnevaco ne, yodemica che chuhrihn ne, ndedecadino ne che nahn cahnevaco ne.

¹⁰ Me nchuhn che nihnevaco ne ne, rete cuandé nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che hua tehche vih ne. ¹¹ Ihyan ndahta ne, hua co tehche ye inchahn ye. Ndete che denan tehche ye inchahn ye ne, atenan che cuhndeman ye, o ndo nduco ye inchahn ye. Hua co cahnevaco ye nduco tama ca ihyan. Namin ihyan chahn ne, hua co tehche ye ndahta yahn ye.

¹² Man ne, te cuandé tama vederihquentiyon che hua ntihyon yan Dihvo vo Jesucristo. Dihno vo che nihnevaco ye nduco ndahta che hua ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu cava chemin che tehche ye tahn ndete che va te vedeyeno che quendi te nduco ye. ¹³ Namin cahvo vo che nihnevaco ye nduco chahn che hua ritahno se ne, ndiyu cava chemin che tehche ye sahn ndete che va se vedeyeno che quendi se nduco ye. ¹⁴ Ihyan chahn che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn ihyan ndahta yahn ye che ritahno ye. Ihyan ndahta che hua ritahno ye ne, redin chahtino Dendiohs yahn ye che cuande yahn inchahn ye che ritahno ye. Ndete che hua tihca ne, daya ihyan chahn ne, anduhneca daya ihyan che hua ritahno ye. Ate redin chahtino Dendiohs, rendihche ye daya ihyan chahn anduhneca daya ihyan che ritahno nduh che o ye. ¹⁵ Ndete che ama cha ihyan che hua ritahno ye, nahn tehche ye ihyan che nihnevaco nduco ye che ritahno ye ne, a tehche no man ye vih, nde hua cahnda yahn ihyan che ritahno ye, te Dendiohs ne, hua nahn ye che cuahte canda ihyan chahn nduco vih. ¹⁶ Ndete che tihca nahn ihyan che hua ritahno ye ne, hua redin yahn che cuahcotahn ihyan che ritahno ye, te nchuhn ihyan ndahta ne, nde hua devano ne, ndete che cava ne cotahno inchahn ne, ndevahn ye. Namin nchuhn ihyan chahn ne, nde hua devano ne ndete cava ne cotahno ihyan ndahta yahn ne, ndevahn ye.

¹⁷ Andahre hua cocha ndudo yahn nchuhn che cotahno ye, ate va che cuahtenan ne vedeyeno nduhca che ndihco cade Dihvo vo Dendiohs yahn ne man, nduhca che chenana ne ro che ndedevahn ye nchuhn man. Tihca rihquentiyon nduh cuan yaco. ¹⁸ Nchuhn che chenana seña nchuhn ro min ne, hua dehve rahco ne, quendi ne. Me nchuhn che hua chenana seña nchuhn ro min ne, hua cuahnecon ne che conana seña nchuhn. ¹⁹ A chenana, o hua chenana seña uvo ne, hua dehve din yahn chemin, te che nahn ne, che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs. ²⁰ Atanochan uvo ro che ndedevahn ye uvo ne, cuahtenan vo vedeyeno, quendi vo tihca. ²¹ Nchuhn che chenana cuma ne dihve ne, chenana ne vaco ye ro min ne, hua dehve rahco ne, quendi ne, din ne ntiyon yahn ye. Ndete che adenan te yune ye che ndaca ne ne, condaca ne. ²² Cuahn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, nde ro min ne, a ndedevahn ye nchuhn cava man ye. Me nchuhn che rihquentiyon ne nan ntiyon yahn man ne ro che chitahno ne Dihvo vo ne, a ndo ne anduhneca ihyan redin

ntiyon yahn ye. ²³ Ama chahte vedeyahino quenan cuma Dendiohs çava nchuhn, ndedevahn ye nchuhn. Çava nchuhn ne, tahque rignonun chihve vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn ihyan. ²⁴ Dihnó, nducote tihça ne, quendi nchuhn cuahtenan ne nan Dendiohs nduhça che chenar ne ro che ndedevahn ye nchuhn.

²⁵ Me nchuhn ihyan deçahya ne, hua te Dihvo vo Jesucristo, checadinó nde ama vederihquentiyon çava ne. Ate u ne, numacuahn vedeyahino ndedevahn Dihvo vo u, ne redin ntiyon yahn ye numa cuço. Chemin che raħcó te cochihve che te cuandé nchuhn taça cuahtenan ne. ²⁶ Che lađo yahn ne, ndaħça che cuahteman nchuhn, hua cahnevaco ne, te ro cuh che vato vo ne, caħnda. ²⁷ Nchuhn che a nihnevaco ne ne, hua tehche ne ndahta yahn ne. Me nchuhn che metah cahnevaco ne ne, hua nuhn ne ndahta. ²⁸ Nchuhn, saħn deçahya che cahnevaco ne ne, hua dehve raħco ne, hua nunde chemin. Me nchuhn, taħn deçahya che cahnevaco ne ne, hua nunde chemin. Ate adecoduhno nchuhn che cahnevaco ne ne, acađeno che yah cuahno ne. Raħn ri nchuhn çava che ndah yahn ne che tahque ndaħça yahn ne che hua cahnevaco ne.

²⁹ Dihnó, raħn ri nchuhn te caviyan deman ne, conahn che ndihco cađe Dendiohs. Man ne, nchuhn che nihnevaco ne ne, hua deman çava ndahta yahn ne ndedecadino ne. Menan vihca condedecadino ne nan ntiyon yahn Dendiohs. ³⁰ Nchuhn che ran ne ne, hua deman vederan cuahte ne. Nchuhn che yeno ne ne, hua deman vedeyeno cuahte ne. Nchuhn che ra ne dehtenduh ne, hua caħco ne vedechahtino yahn ne nan dehtenduh chemin chan. Codin ne cuande anduhneça ndete che metah dehva yahn ne. ³¹ Nchuhn che ndah rahno ne, chenar ne iyehñse ne, nde hua co yeno ne çava chemin, te nducuahñ che va iyehñse cuh ne, a nihnde cađe yahn che va che cuihno.

³² Nahn che hua denduh ino nchuhn. Saħn che metah cahnevaco se ne, va man ino se, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn se che co yeno ye. ³³ Ate saħn che quenan cuma se ndahta yahn se ne, rendedecadino se yahn vederetaħn yahn se, nahn se che co yeno ndahta yahn se. ³⁴ Atihnoça rahno ri taħn ndahta. Taħn che hua quenan cuma te inchaħn te ne, va man ino te, redin te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino te, ndi vih te çava Dendiohs. Ate taħn che quenan cuma te inchaħn te ne, rendedecadino te yahn ntiyon yahn te vaco te, nahn te che co yeno inchaħn te.

³⁵ Tihça dirin yahn nchuhn çava che ndah yahn ne, ndiyu che rihca tán che cahnevaco ne. Nahn che runecađe cuahtenan ne iyehñse, va man ino ne, din ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

³⁶ Che lađo yahn ne, raħcó che tahque ndah che cuahteman ihyan deçahya. Ate nchuhn che vate taħn cahya yahn ne ne, ndete che raħco ne che tahque ndah che cahnevaco nun te che co che cuahtenan te, co ndico te ne, co decahnevaco ne taħn, hua nunde chemin. ³⁷ Me nchuhn che a ndedecadino ne, a chihco ne chedave yahn ne che tahque ndah che hua decahnevaco ne taħn daya ne ne, hua dehve raħco ne, te namin ndaħça che tihça din ne. ³⁸ Nducote tihça ne, ihyan che redcahnevaco ye daya ye ne, ndaħça redin ye, ne ihyan che hua redcahnevaco ye daya ye ne, nde tahque ndaħça redin ye.

³⁹ Ihyan ndahta che nihnevaco ye ne, a ndihco cađe Dendiohs che hua tehche ye inchaħn ye nde nda ro che coh ye. Ndete che coh inchaħn ye ne, co ndaconan cahnevaco ye nduco adecoduhno ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ⁴⁰ Ate che lađo yahn ne, raħcó che tahque ndaħça çava

ye ndete che metah ndaconan cahnevaco ye. Tihca dirun, te co tihca nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs.

8

Vedino che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye

¹ Man ne, te cuandé nchuhn yahn vedino che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye. Nducoyaco vo ne, devano tumacadino vo yahn dehtenduh. Chemin ne, co din che din yade vo, ate hua co din che ndahca cuahtenan vo nduco vih nan Dendiohs, te atenan che chenah cumo vo vedeyahino nduco vih che ndahca cuahtenan vo nan ye. ² Adecoduhno vo che ama devano vo, che rahco vo ne, rihnceh man vo uvo, te nde hua devano vo nduhca che redin yahn. ³ Ate ndete che yahino vo Dendiohs ne, nda cuande ye uvo.

⁴ Me yahn che chuh vo dehtenduh che rihco ihyan nan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye ne, hua cahnda. A devano vo te dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, metah vederihquentiyon yahn, anduhneca ndete che hua dehva. Va ama no Dendiohs. ⁵ Tihca, te andahre ama va dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye man, dihve ye man, chenah nan ro man, ndiyahn man, ⁶ ate cava uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, va ama no Dendiohs. A ihyan min che Chido vo. A man ye dendah ye nducuahn dehtenduh che va. Dendah ye uvo cava ye. Namin va ama no Dihvo vo Jesucristo. Nduco ye Chida ye dendah ye uvo man, nducuahn dehtenduh che va man.

⁷ Ate hua nducoyaca dihno vo retumacadino ye che metah vederihquentiyon yahn dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. Neve ye ne, nducote nevahnecon ye dehtenduh chemin chan ro menah ne, chenun ca vedevah min ihyan. Chemin che nde menyon ndete che adenan cheh ye dehtenduh che ndi vedino nan dehtenduh chemin chan ne, cuahtendihco ye nunde, che rahco ye, te metah tumacadino ye te vedino chemin chan hua dehva niyahn. ⁸ Ndete che chuh vo vedino chemin chan ne, ndiyu chemin din che tahque co chihvo vo nan Dendiohs, nde huane che hua chuh vo din che detohnan vo. Devano vo te ndiyu che reh vo redin che renah ino Dendiohs uvo. ⁹ Nchuhn che a devano ne che hua dehva niyahn vedino chemin chan ne, cuihco ne cudado cava dihno ne che metah conahn ndah ye yahn. Hua ndahca che cava ne, detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde. ¹⁰ Ndete che adenan ndihchero ye nchuhn che vate ne yaco nan che vate dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye, reh ne ne, nduco ye cahquino ye cheh ye che ndi vedino nan dendiohs chemin chan, ¹¹ ne detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde. Nduco tihca ne, cava nchuhn che devano ne che hua cahnda che cheh ne ne, ndaca yune che tohnan chedave yahn dihno ne che metah conahn ndah ye. Cuenecahco ne te namin cava ihyan min chih Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye ihyan. ¹² Ndete che hua cahco nchuhn cudado ne, denah tihyon yune ne dihno ne cava che detohnan ye chedave yahn ye, ne man ne cuahtendihco ne nunde nan Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Nducote tihca ne, nahn che din vo cudado. Ndete che va dehtenduh che rahco dihno vo che cahnda che cheh ye ne, tahque ndah che hua chuh vo dehtenduh chemin chan, cava che hua ndaca yune che detohnan ye chedave yahn ye, cuahtendihco ye nunde.

9

Vederihquentiyon che chenah cuma ihyan apóstol

¹ A chitahnó Dihvo vo Jesucristo, ndeváhn. Quenan cumá vederihquentiyon, ndí apóstol yahn ye. Mán ndihcheró Dihvo vo. A u tihyon yuné nchuhn che chitahno ne ihyan. ² Andahre vate ihyan che hua renevah necun ye u nduhça apóstol, ate nchuhn che cuáço ne, a devano ne che ndí apóstol, te a u che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne, ne nduco chemin ndero ndi che quenan cumá vederihquentiyon yahn ye.

³ Tuhça rendahconán yahn ihyan che rendahchenan ye ntiyon che redín. ⁴ Nuhn ne, chenán cuma nuhn vederihquentiyon, ndi nuhn apóstol, ne quenan cuma che te ihyan ndiyáço che chuhnun nuhn. ⁵ Namin co cahneváço nuhn nduco ama cahvo vo, conduco ye nuhn nan che vatechica nuhn nduhça che redín dihno Dihvo vo Jesucristo man, Pedro man, ihyan apóstol chenahn man. ⁶ U nduco Bernabé ne, namin chenán cuma nuhn vederihquentiyon min, nde hua redin fuerza che din nuhn tama nan ntiyon çava che ndáça che chuhnun nuhn. ⁷ A devano nchuhn te nducoyáça sandádo ne, ndiyu nan ntiyon yahn man se riquendáh che rechuhnun se. Namin ihyan che rihche ye dihyo uva ne, reh ye ndute yahn. Atihnocáno tun ihyan che redin ye cudádo chiváto, te rih ye leche yahn te. ⁸⁻⁹ Hua rahco nchuhn che che nahn mán che tihça dirún yahn ne, te yahn chemin ne, a tihyon yan Moisés ama vederihquentiyon, dirun ye tuhça: “Hua dechiche duto itenine che redendehe te trigo çava che tiviyáto, te ri yahn te nahn cheh te.” Chihquentiyon Dendiohs che tihça, dirun Moisés, ndiyu deman yahn che redin ye cudádo ite, ¹⁰ te nduco ejemplo min çah ye, checadino ihyan che nducoyáça ihyan che redin ye ntiyon yahn ye ne, a nan ntiyon min quendáh che cheh ye. Tihça, te ihyan che ruhn yahn man, ihyan che rene din dave ye trigo man ne, redin ye ntiyon min, chenán ino ye che ndeva ye ndute ndáta. ¹¹ Namin nuhn che redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne ne, redin yahn che te ne che chuhnun nuhn. ¹² Ihyan chenahn ne, nducote recah nchuhn nduhça che redin yahn che rechuhnun ye ne, tahque ca nuhn, va che te ne, chuhnun nuhn.

Andahre quenan cuma che conan ne nuhn, te ne che chuhnun nuhn, ate nde hua chica nuhn nchuhn. Tahque ndah ne, din chahtino nuhn, te hua nahn denduh nuhn nchuhn çava che hua co vahche yahn ne che cotahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ A devano nchuhn te ihyan che redin ye ntiyon chete yáço man, chidocuyan che chénun ye nan ta man ne, a nan ntiyon min va che quendáh che chuhnun ye. ¹⁴ Namin tihça chihco çade Dihvo vo Jesucristo che ihyan che rahndudo ye ndudo ndah yahn ye ne, a nan ntiyon min quendáh che chuhnun ye. ¹⁵ Andahre redin yahn che nan ntiyon min quendáh che chuhnún ne, ate nde hua retumacáh yahn chemin, nde huane çava che conan nchuhn u che tihça dirún. Ndihcó che nde ro che cóh ne, nde ama ihyan hua cahnevi ye vedeyeno yáhn che hua nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo quendáh che chuhnún.

¹⁶ Ndiyu yahn che nahn din yadé che rahndudó ndudo ndah yahn ye, te a chemin va che dín. Tihça, te ama vedín ndete che hua dináhn yahn ye. ¹⁷ Chemin che rahndudó numacuahn vedeyeno yahn man, ne nuhnde menun yáhn. Ate ndete che rahndudó andahre hua náhn ne, atanocá nduh rihco ró che ndihco Dendiohs ntiyon min táh. ¹⁸ Vedeyeno yáhn ne, che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, dín tama nan ntiyon çava che ndáça che chuhnún, te hua náhn che nan ntiyon yahn ye quendáh che chuhnún andahre tihça va çade.

¹⁹ Andahre hua va che cochicá nduhcá che nahn ama o ihyan, ate tihcá redín cava che ndaca yune che tahque co yahn ihyan, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Cuahn che renún van ihyan nación yahn Israel, ihyan chahn che renevahnecon ye ley che dirun Moisés ne, ri dama ndudó nduco ye, redináhn dama nduco ye ley min andahre ametah va che dináhn. Tihcá redín cava che co yeno ye, ne cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²¹ Namin no tun cuahn che renún van ihyan nación chenahn, che hua renevahnecon ye ley min, ndiyu che hua redináhn vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, ate ri dama ndudó nduco ihyan chahn cava che co yeno ye, cotahno ye. ²² Cuahn che renún van dihno vo che hua renahn ndah ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, redin chahtinó yahn ye cava che te yune ye che cah cuande ndáh ihyan. Tihcá redín nduco nducoyaca ihyan. Hua rendahchenán nde ama nan che redin ye cava che co yahn ye, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ²³ Ama rihcó cudado nduhcá che quechicá van nducoyaca ihyan, te nahn che co yahn ye, cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndeváhn dama nduco ye.

²⁴ A devano nchuhn nduhcá che rano ihyan cade. Yahn ye rano ye nduco vih, ate ama no ye richa ye, ndonda tah ye premio yahn ye. Nduhcá ihyan che tahque dito chano ye ne, tihcá cuiquendi nchuhn numa ino ne, dináhn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nde nda ro che ndahco menun Dendiohs yahn ne. ²⁵ Nducoyaca sahn che reduche se ne, redin se cudado sahn yahn nducuahn dehtenduh che co din che denda se, te nahn se che cocha se cava che ndonda tah se premio yahn se. Premio chemin chan ne, nun rihno. Ate uvo ne, che ndahco menun Dendiohs yuhn vo ne, hua cuihno. ²⁶ Nduhcá sahn che rano se numa ino se man, nduhcá sahn che reduche se numa ino se man ne, tihcá redín. ²⁷ Nduhcá che ama redin sahn chahn cudado sahn cava che hua denda se ne, tihcá ama rihcó cudado nan nducuahn che redín, te cuihno che ama riyahvé ihyan chenahn che cahco ye cudado ne, hua náhn che denan denda man.

10

Yahve Pablo uvo che hua nevahnecon vo dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye

¹ Dihno, nahn che cadino ne che nducoyaca ihyan ndico yuhn vo ne, chahtechica ye nduco vih man man che quendihco nan ro me. Namin chuh ye dama nduco vih mendahn reche Nuniyahn Cuah. ² Tihcá chinduco nducoyaca ye Moisés, chahtechica ye nduco vih man man me, ne chuh ye nduco vih mendahn nuniyahn me, anduhneca ndete che dama chedenune ye nduco vih. ³ Dama cheh ye nduco vih che cah Dendiohs. ⁴ Namin adecotino che chahtechica ye nduco vih ne, chih ye nune che quendah nan yava me che cah Dendiohs ihyan. Yava min ne, anduhneca Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Andahre ama din Dendiohs vederihno nduco ye ne, ate a nahn nducoyaca ye chahcotahn ye yahn ye, ne chemin che din Dendiohs castigo ihyan, chih ye yahn nan che metah duhva.

⁶ Nducuahn che chahno chi ihyan chahn ne, cochihve yuhn vo ndete che cua cuande vo yahn cava che hua cuahcotahn vo yahn vedeyahino yahn Dendiohs nduhcá che din ye. ⁷ Hua quendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, te ama yahn ye ne, nevahnecon ye dehtenduh ndere din ye dendiohs yahn ye. A devano vo che tihcá din ye, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Ndo dama ye nan chemin ca che ndere din ye dendiohs yahn ye, cheh ye man, chih ye man, chahte vihco ye man.” ⁸ Hua cuahtenan nchuhn nduco

ihyan che hua nihnevaco nduco ne nduhca che din ama yahn ihyan chahn, ndere chahtechica ye. Din Dendiohs castigo ihyan chahn, chih tenduh ndico ino mil ye che ama ro no. ⁹ Hua cuahcotahn nchuhn yahn Dihvo vo Dendiohs, din ne che co doh ino ye nduco ne nduhca che din ama yahn ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, ne cah cu ihyan, chih ye. ¹⁰ Hua cahma nunde nchuhn yahn Dendiohs nduhca che cah nunde ihyan chahn. Din Dendiohs castigo ihyan, dechuh ye ama angel, cah ye cah ihyan, chih ye.

¹¹ Nducuah dehtenduh che tihchan chahno chi ihyan ndico yuhn vo ne, chihquentiyon Dendiohs che quenah caça çava che, uvo che vato vo man ro cuh che a nun cuihno iyehñse ne, cua cuando vo, ne hua ndere din vo.

¹² Nducote cahnda yuhn vo ne, duh nchuhn che hua dehva co yahn ne, che rahco ne ne, cuihco ne cudado che hua denan condihco ne nunde. ¹³ Nchuhn ne, returamande chundah nchuhn nahn cuan, rechuhrihn ne nduhca che rechuhrihn ihyan chenahn. Ate Dendiohs ne, redinahn ye nduco yahn ye, ne hua cuahñecun ye che chuhnan chuhrihn ne. Tahque ndah ye ne, conan ye nchuhn ura che returamande sahn min nchuhn çava che cocha ne.

¹⁴ Dihno che yahino nchuhn, nducote cahnda Dendiohs yuhn vo ne, cuihco ne cudado. Hua ndeva ne yavenan dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. ¹⁵ Nchuhn ne, ihyan renahn ne, ne a devano che conahn ne te cuaco ndudo che tihca dirun. ¹⁶ Cuahn che rendo damo vo nduco vih nduhca che chihco cade Dihvo vo Jesucristo ne, recah vo nundihve cuahn Dendiohs çava vino, rih vo. Nduco chemin ne, rihco ro vo che ama no vederendedecadino yuhn vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che chera yun yahn ye, quenah yah ye nan cruz çavo vo. Namin no tun, ura che rendeh vo pan, reh vo ne, rihco ro vo che ama no vederendedecadino yuhn vo, ritahno vo ihyan min che chihco mendahn ye ihyan, chih ye çavo vo. ¹⁷ Andahre yahn ri vo, ate nducote ama no pan reh vo nduco vih ne, ndero ndi che a nto vo nduco vih anduhñeca ama no ihyan. ¹⁸ Cuihco nchuhn cudado nduhca che ri van ihyan naciön yahn Israel. Nduco che reh ye nduco vih dehtenduh che ndi vedino nan ta ne, rihnde ro che ama no vederendedecadino yahn ye. ¹⁹ Me dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye ne, cuedeivano nchuhn te metah nde ama vederihquentiyon yahn. Atihñoca dehtenduh che rihco ye nan, ri vedino ne, hua cahnda, te hua dehva ri yahn. ²⁰ Ate rahn ri nchuhn che hua nahn che dama co ne nduco ye, te che tihca redin ye ne, a vaco chihnga che rinduco ihyan, ndiyu Dendiohs. ²¹ Nchuhn che renavahñecun ne Dihvo vo Jesucristo, reh ne pan man, rih ne vino man, nduhca che chihco cade ye ne, hua ndahca che dama co ne nduco ihyan che rahte vihco ye, reh ye man, rih ye man, che rendeva ye yavenan vaco chihnga. ²² A devano nchuhn te Dihvo vo Jesucristo ne, ama cahnda ye, ne hua ndahca che cahñ ne vedehva ihyan. Ama vedin ne ndete che din ye castigo nchuhn.

Nduhca che nahn che cuahtenan cumo vo vedeyahino nduco vih

²³ Cuaco che nducuah che nahn vo ne, co din vo. Ate hua nducuah redin yahn che din vo. Hua nducuah co conan dihno vo che tahque cochahtino ye Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Ndotenan che din vo dehtenduh che ri yeno man vo, tahque ndah ne, din vo dehtenduh che cochihve yahn ihyan chenahn. ²⁵ Adecodhno che nahn cheh nchuhn ne, co cua ne ndihve. Nde hua ndedecadino ne yahn, nde hua tumerune ne ihyan yahn dehtenduh, a ndi vedino o hua, ²⁶ te iyehñse nduco nducuah che va ne, a Dihvo vo Dendiohs chihco ye.

²⁷ Namin ndete che ama ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo yahve ye nchuhn che cahñ ne, cheh ne nduco ye ne, co cahñ ne ndete che nahn ne. Cocheh ne adecodehno che cheh ye nduco ne, ne cava che hua chihnga co ino ye ne, nde hua tumerune ne a ndi vedino dehtenduh chemin chan o hua. ²⁸ Atenañ che man ye quendañ chende ye, cahma ye co ye nchuhn che dehtenduh che chihco ye nan ne ne, a ndi vedino yahn dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye, tuhme che cuaco ne, cava che hua ndedecadino ye ne, hua cheh ne. ²⁹ Hua cheh ne, ndiyu yahn che cahnda yahn ne che cheh ne, ate cava che hua ndedecadino ihyan min.

Ama o nchuhn ne, co rendedecadino ne che co cheh ne adecodehno che nahn ne, ne rahco ne che nde hua nahn che din ne cudadó, andahre chihnga co ino ihyan chenañ. ³⁰ Rahco ne che nde hua redin yahn che ndahchenan ye yahn dehtenduh che reh ne, te renecañ ne nundihve cuahn Dendiohs cava chemin. ³¹ Hua ndahca ndete che tihca ndedecadino ne. Tahque ndah ne, cuihco nchuhn cudadó nan nducuañ dehtenduh che redin ne man, nan reh ne man, nan rih ne man, cava che ndaca yune che ndeva ihyan yavenañ Dendiohs. ³² Hua cah yune ne che cava dehtenduh che redin ne conda nde ama ihyan, ihyan nacióñ yahn Israel man, ihyan nacióñ chenañ man, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man. ³³ Me u ne, a chihco inó che din, ndiyu dehtenduh che ri yeno man, ate dehtenduh che conan ino ihyan chenañ cava che ndaca yune che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ye.

11

¹ Nduhca che riquendí yune yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihca cuiquendi nchuhn yune yahn.

Nduhca che va che nevahnecon ihyan ndahta chete yaco

² Dihno, ama venó che cuahn dama renecañco nchuhn u, ne redinahn ne nducuañ che chicuáñ nchuhn. ³ Namin nahn te cuandé nchuhn tama te o ndudo che náñ che cadino ne. Dendiohs Chida ne, ihyan min che rihquentiyon ye Dihvo vo Jesucristo. Jesucristo ne, ihyan min che rihquentiyon ye ihyan chahn. Ihyan chahn ne, ihyan chahn che rihquentiyon ye ihyan ndahta yahn ye. ⁴ Ihyan chahn ne, cahtera ye vedecuino yahn ye ndete che cuahco ye payon tin ye ura che covah ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs. ⁵ Me ihyan ndahta ne, cahtera ye vedecuino yahn ye ndete che hua cuahco ye payon tin ye ura che covah ye o cuahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs, te ndete che tihca ne, anduhneca ndete che ndu rah ye tin ye. ⁶ Ndete che hua cuahco ye tin ye ne, tahque ndah che ndu rah ye. Atenañ che cuihñan ye ndu rah ye ne, tuhme va che cuahco ye payon. ⁷ Ihyan chahn ne, hua redin yahn che cuahco ye tin ye, te dendah Dendiohs ihyan cava che co ro taça man ye man, taça vederihquentiyon yahn ye man. Me ihyan ndahta ne, dendah Dendiohs ihyan cava che cahco ro ye vederihquentiyon yahn inchañ ye. ⁸ Tihca, te dinoca dendah Dendiohs ihyan chahn, ne adive dendah ye ihyan ndahta. ⁹ A cava ihyan chahn che dendah ye ihyan ndahta. Ndiyu cava ihyan ndahta quenana cuma che dendah ye ihyan chahn. ¹⁰ Chemin che va che cuahco ihyan ndahta payon tin ye cava che cahco ro ye nan ihyan man, nan ángel man, che nevahnecon ye vederihquentiyon yahn inchañ ye. ¹¹ Andahre tihca ne, ate van uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nde ndahta, nde chahn, rigonun chihve. ¹² Andahre cava ihyan chahn che dendah Dendiohs ihyan ndahta, ate nde ro min ne, a ihyan ndahta che racoyahn ye ihyan chahn.

A Dendiohs che chihco çade ye nducuahñ

¹³ A devano man nchuhn te hua ndahça che hua cuahco ihyan ndahta payon tin ye ura che covah ye. ¹⁴ A namin no tun ama vedecuihno che cuahnecun ihyan chahn che co rahno yudo tin ye. ¹⁵ Ate ihyan ndahta che cuaco ne, redin yahn che cuahtenan cuma ye yudo tin ye che rahno, te richihve çava che chendih tin ye. ¹⁶ Me ihyan che çanda tin ye che hua conan ino ye che tihça te cuandé ne, codevano ye te nuhn man, ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahñ yaco man, hua chenana cuma nuhn costumbre che cuhna chende nuhn.

Ihyan ndiyaco ne, reneviñ Pablo nunde yahn ye vaçonan ye

¹⁷ Man ne, dirun yahn nchuhn yahn ama nan che hua ndahça redin ne, ne yahn chemin ne, hua co ndevá yavenan ne. Cane cuahn che rendo ðama ne ne, ndotenan che cochihve yahn ne ne, deredinda ne, ¹⁸ te rahñ ihyan ri ye u te cuahn che rendo ðama ne yaco ne, ri ro che ndeh çuan ndi ne. Tah ne, ritahnó, ne tah ne, hua ritahnó, ate rahcó te co cuaco nahñ ndudo che rahñ ye. ¹⁹ Va che ndeh çuan co ne, te min co ro cha nchuhn che ritahnó ne numa cuaco Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ Cuahn che rendo ðama ne, rih ne vino man, reh ne pan man, nduhça che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ndeh çuan ndi ne ne, ndero ndi che hua numacuahn chedave yahn ne, ²¹ te ndere vihco no che redin ne. Nahñ nchuhn ne, reh nduh ne dehtenduh che riquenda ne. Nahñ ne ne, hua rendaçá reh ne. Nahñ ne ne, nde ricoh ne. ²² ¡A chuhnan cuahn che tihça redin nchuhn! ¿Ametah ndevaco ne, che cuahtenun ne, cheh ne man, cuh ne man? ¿Dehco che redin duche yahn ne ihyan yahn Dendiohs? ¿Taçá rahco ne che rihtera ne vedecuihno yahn dihno vo che metah dehva yahn ye? Cua nchuhn tah vedecuihno. Che tihça redin ne ne, hua co ndevá yavenan ne.

Nduhça che chihco çade Dihvo vo Jesucristo che cheh ihyan pan man, cuh ye vino man

²³ Hua tihça chicuáhn nchuhn vederihquentiyon che ndahco Dihvo vo Jesucristo tah. Tuhça vederihquentiyon min: Vino che va che necah ndeh se Dihvo vo Jesucristo, co ye preso ne, ura che cheh vino ye ne, chetañ ye pan, ²⁴ necah ye nundihve cuahn Dendiohs. Tuhme ndeh ye, ne rahñ ye: “Cocheh nchuhn. Chu ne, yute yáhn. Va che nuhn yah ihyan u çava nchuhn. Tuhça codin ne, cuenecañco ne u.” ²⁵ Chihno cheh vino ye ne, namin chetañ ye ama vaso vino, ne rahñ ye: “Vino cuh ne, yun yáhn che cora çava che conahn trato ra che ndahco çade Dendiohs. Queri ama yune che tihça cuh ne ne, çahco ro ne che renecañco ne u.” ²⁶ Rahñ rí nchuhn te nduco tihça ne, çahco ro ne che renecañco ne Dihvo vo Jesucristo, te nde ro che ndaconan chí tun ye ne, queri ama yune che cheh ne pan man, cuh ne vino man, nduhça che chihco çade ye ne, çahco ro ne che renecañco ne nduhça che chih ye.

²⁷ Nducote çahnda vederihquentiyon min ne, adecoduhno ihyan che cheh ye pan man, cuh ye vino man, ate hua nduhça che chihco çade Dihvo vo Jesucristo ne, condiho ye nunde che din duche yahn ye che chih Dihvo vo man, che chera yun yahn ye man. ²⁸ Chemin che nahn che dinoca ndedecadino ihyan taçhan ihyan ye, tuhme nduco vedino vedeneçun cheh ye pan man, cuh ye vino man, nduhça che chihco çade Dihvo vo. ²⁹ Tihça va che din ye cuñado, te ihyan che ndere cheh ye, ndere cuh ye, che nde hua ndedecadino ye deh cuande ne, rihco yan man ye castigo che co ye yahn che duche rino ye Dihvo vo Jesucristo. ³⁰ A yahn nunde min che nahñ dihno vo van nchuhn ne, ndi ye cah cuno, ne nahñ ye ne, ndi ye tama te o

nañ cah, ne nañ ye ne, a chih ye. ³¹ Ate ndete che cañco vo cudado yahn vederihquentiyon min ne, hua conan cuma Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo uvo. ³² Ate che redin ye castigo uvo man ro cuh ne, che nahn ye che nto ino vo nunde yuhn vo cava che hua conda vo dama nduco ihyan nunde.

³³ Dihno, chemin che cuahn che ndo dama nchuhn, cheh ne pañ man, cuh ne vino man, nduhca che chihco cade Dihvo vo Jesucristo ne, cuahtenan rino ne vih. ³⁴ Ndete che cuico ne ne, tahque ndah che cuahte ne, cheh ne ndevaco ne che co che cañn ne ndiyaco, ndere cheh ne, ne conan cuma Dendiohs che din ye castigo nchuhn. Me yahn dehtenduh chenahn ne, nte cade vo nduco nchuhn cuahn che chí quendihcheró nchuhn.

12

Vederihquentiyon che reqah Vaco Ndah yahn Dendiohs queri ama ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno, nahn che codevano nchuhn yahn ndeh nañ vederihquentiyon che rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, chenacumovo. ² A devano nchuhn te cuahn che metah cotahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ne yavenan dehtenduh che nde hua ri rahn, che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. ³ Nducote nahn che codevano ndah nchuhn ne, chemin che rete cuandé nchuhn che adecoduhno ihyan che cañva ye yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan. A namin no tun, adecoduno ihyan che cañma ye che Jesucristo che Dihve ye ne, a Vaco Ndah yahn Dendiohs che rihquentiyon ihyan.

⁴ Vañ nducoyaco vo ne, ama ndeh nañ vederihquentiyon che chenacumovo, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete. ⁵ Ama ndeh nañ ntiyon che redin nducoyaco vo, ate a ama no Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Ama ndeh nañ ntiyon chenacumovo, ate ama no Dendiohs che redin ye che rinahn nducuahn. ⁷ Queri ama vo ne, rete Dendiohs vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, chenacumovo cava che ndah yahn nducoyaco vo. ⁸ Nañ vo ne, redin Vaco Ndah yahn ye che rihnde tah vo vederihquentiyon che co cañmo vo numacuahn vededevano. ⁹ Nañ vo ne, che cotahno vo. Nañ vo ne, che din vo che ndoyahn ihyan cah. ¹⁰ Nañ vo ne, che din vo vederihno. Nañ vo ne, che cuahndudo vo ndudo che te Dendiohs. Nañ vo ne, che tumacadino vo cha ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne cha ye che quenun vaco chihnga ihyan. Nañ vo ne, che cuahndudo vo tama te o nañ devaco. Nañ vo ne, che co cañ cuande vo deh conahn ndudo che cuahndudo ihyan devaco chemin chan. ¹¹ Andahre ama ndeh nañ vederihquentiyon chemin chan, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che rete queri ama vo tunoca che nahn man.

Nducoyaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndi vo anduhneca ama no ihyan

¹² Hua ndeh cuan ndi vo nduco vih, te andahre ama yahn ri vo, ate ndi vo anduhneca ama no ihyan, ndi cuande vo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Tihca, te andahre ihyan nación yahn Israel, o ihyan tama nación uvo, andahre chenacumovo dihvo vo, o rihquentiyon man vo uvo ne, ate a ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs nedin dama uvo, din che ndo vo anduhneca ama no ihyan, quenun queri ama vo.

¹⁴ Ihyan ne, chenacah ye man, chenacah ye man, chenacah nducuahn dehtenduh yahn ye man. ¹⁵ Andahre che cañma cañ ama ihyan: “U ne, hua tah ye u, ne chemin che hua ndi cuandé yahn ye”, ate ndiyu cava chemin che co din vih. ¹⁶ Andahre cañma revan ama ihyan: “U ne, hua ndutinan ye

u, ne chemin che hua ndi cuandé yahn ye”, ate ndiyu çava chemin che co din vih. ¹⁷ Ndete che ndutinan no ihyan chenane, ametah deh nduco che cahnevan ye. Ndete che revan no ihyan chenane, ametah deh nduco che tahno ye. ¹⁸ Ate hua tihça, te Dendiohs ne, numa dendah ye ihyan nduhça che nahn man ye. ¹⁹ Ndete che deman çah ihyan ne, nde hua cochihve ye. ²⁰ Ate che cuçaco ne, andahre ama ndeh nan dehtenduh yahn ihyan, ate ama no ye.

²¹ Hua redin yahn che çahma ndutinan ihyan co tah ye: “Hua rendotenán nchuhn.” Namin hua redin yahn che çahma tin ye co çah ye: “Hua rendotenán nchuhn.” ²² Hua redin yahn che tihça, te queri ama ne, rendotenan vih. Nde dehtenduh che rivahn che hua nduh richihve ne, chemin che nde tahque richihve. ²³ Dehtenduh che hua nduh rignonun chihve, che rahco vo ne, chemin che tahque ndah redin vo cudado. Namin dehtenduh che hua redin yahn che co ro ne, chemin ne, tahque nduco cudado chenano cumo vo ²⁴ che co dehtenduh chenahn. Tihça chihco çade Dendiohs che tahque din vo cudado dehtenduh yahn vo che hua nduh rignonun chihve, che rahco vo, ²⁵ çava che, ndotenan che devavih co ne, ama cuan no co, conan vih. ²⁶ Ndete che rechuhrihn ama nan dehtenduh yahn vo ne, rechuhrihn numachahto vo. Namin ndete che yan ama nan dehtenduh yahn vo ne, yan numachahto vo.

²⁷ Namin van nducoyaco vo ne, chenano cumo vo ndeh nan vederihquentiyon, ndi vo anduhneça ama no ihyan, ndi cuando vo yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁸ Dendiohs ne, te ye vederihquentiyon yahn queri ama vo. Nahn vo ne, te ye vederihquentiyon che tahque chahte che co vo apóstol. Nahn vo ne, che cuahndudo vo ndudo che te ye. Nahn vo ne, che cacuahn vo Ndudo yahn ye. Namin te ye tama te o nan vederihquentiyon nahn vo che hua nduh quenun yan. Nahn vo ne, che co din vo vederihno. Nahn vo ne, che co din vo che ndoyahn ihyan cah. Nahn vo ne, che conan vo chete yaco. Nahn vo ne, che çahcantiyon vo chete yaco. Nahn vo ne, che cuahndudo vo tama te o nan devaco. ²⁹ Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon yahn apóstol. Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs. Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che cacuahn vo ndudo yahn ye. Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che din vo vederihno. ³⁰ Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che co din vo che ndoyahn ihyan cah. Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che cuahndudo vo tama te o nan devaco. Hua nducoyaco vo va tah vo vederihquentiyon che çah cuande vo deh conahn devaco chemin chan. ³¹ Ndete che ama nahn cuahntenan cuma nchuhn ama vederihquentiyon chemin chan ne, codin nun ino ne che co cuhnde tah ne vederihquentiyon che tahque cochihve. Ate te cuandé nchuhn tama nan che nde tahque nahn che cuahntenan cumo vo.

13

Nahn che cuahntenan cumo vo vedeyahino

¹ Andahre co cuahndudo vo tama te o nan devaco, andahre devaco yahn ángel, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, ndi vo anduhneça tambu man, cu dan che ndere rahco man. ² Namin andahre rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs uvo, andahre ama chenano cumo vo vededevano che nde hua devano ihyan, andahre ama ritahno vo Dendiohs che nde cocha vederihquentiyon che chenano cumo vo che ndacorun ama icoyahn, cuhnde tama cuan, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihvo vo. ³ Andahre cuihno ndihco vo nducoahn dehtenduh che va yahn

vo, conan vo ihyan chevah, andahre cahco mendahn vo uvo, cuihno cuco vo, ate ndete che hua chenano cumo vo vedeyahino ne, nde hua cochihve yuhn vo. ⁴ Ndete che chenano cumo vo vedeyahino ne, chahtino vo man, cuno ino vo man, hua din ve vo man, hua din yade vo man, hua din vun vo man, ⁵ hua ndere din vo man, hua din idihya vo man, hua ndere co tan vo man, hua cuahtenan ino vo vedecahva man, ⁶ hua co yeno vo yahn ihyan che rendihco ye nunde man. Tahque ndah ne, cuahtenan cumo vo vedeyahino. Tuhme co yeno vo yahn ndudo cuaco, ⁷ ne yahn nducuahn dehtenduh ne, nevah necun vo man, din chahtino vo man, cuahtenan ino vo man.

⁸ Nda ro che cuihno vederihquentiyon che cuahndudo vo ndudo che rete Dendiohs man, che cuahndudo vo tama te o nan devaco man, che cuahtenan cumo vo vededevano man, ate vedeyahino ne, hua cuihno. ⁹ Va che cuihno nducuahn vederihquentiyon chemin chan, te hua numa. Hua numa vededevano che chenano cumo vo man, hua numa rahndudo vo ndudo che rete Dendiohs man. ¹⁰ Ate cuahn che ndahco cade Dendiohs vederihquentiyon che numa ne, cuihno che hua numa.

¹¹ Cuahn che cahya uvo ne, rente vo man, rendedecadino vo man, renahn vo man, nduhca checahya. Ate cuahn che chi ndico vo ne, chihcoman vo nduhca che redin checahya. ¹² Tihca, te man ro cuh ne, anduhneca ndete che ama cheh ro dehtenduh man, hua ndah renahn vo man. Ate nda ro min ne, nduhca che rendihche ndah Dendiohs uvo ne, tihca conahn ndah vo yahn nducuahn dehtenduh. ¹³ Nducote tihca ne, va che quendi vo ino nan vederihquentiyon. Ama ne, che cotahno vo. Tama ne, che cuahtenan ino vo. Tama ne, che cuahtenan cumo vo vedeyahino. Me che cuahtenan cumo vo vedeyahino ne, chemin che tahque rigonun chihve che co vederihquentiyon chengahn.

14

Vederihquentiyon che co cuahndudo vo tama te o nan devaco

¹ Codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vedeyahino, namin che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, menan vihca che cuahndudo ne ndudo che rete ye. ² Chemin che tahque nahn, te cuahn che redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahndudo ihyan tama te o nan devaco ne, atenan Dendiohs renahn ye. ³ Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve yahn nducoyaco vo, redin che tahque numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, necah yan chedave yuhn vo man. ⁴ Che rahndudo ihyan tama te o nan devaco che hua renahn vo ne, atenan cava man ye richihve. Ate che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, richihve cava nducoyaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Ama ndahca ndete che nducoyaca nchuhn cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne tama te o nan devaco. Ate tahque ndahca ndete che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, te vederihquentiyon min ne, tahque rigonun chihve che co vederihquentiyon che rahndudo ihyan tama te o nan devaco, atenan ndete che vate ihyan che te cuande ye uvo deh conahn devaco chemin chan. ⁶ Dihno, nducote tihca ne, hua cochihve yahn nchuhn ndete che chi cuahndudo tama te o nan devaco che hua conahn ne. Atenan che cuahndudo ndudo che te Dendiohs, o cacuah nchuhn Ndudo yahn ye, tuhme cochihve yahn ne.

⁷ Anduhneca up retive man, arpa man, che ihyan va che tive ye man, cuh ye man ne, ndete che a ndere cuah cuaco, o a ndere cuahco che hua nduco yuhno ne, nde hua cochihve. ⁸ A namin no tun van canda ne, ndete che a

ndere cuah cuāco corneta ne, hua conahn sandādo yuhno yahn, ne nde āma se hua cuahteyān se che cuhma se. ⁹ A chemin no cuahno co nchuhn ndete che cuahndudo ne demān devāco che hua conahn ne. A ndere cuahndudo ne devān yuhne. ¹⁰ Cuāco te āma ndeh nān devāco va iyehñse, ne ihyān che rente ye devāco chemin chan ne, renahn ye yahn vih. ¹¹ Ndete che cāhmo vo devāco yuhn vo nduco ihyān tāma naciōn ne, hua conahn ye. Namin ndete che cāhma ye devāco yahn ye nduco vo ne, hua conahn vo. ¹² Tihcā hua cochihve yuhn vo che cāhmo vo ndudo che hua conahn vo. Āma ndāhcā che āma nahn cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Vaco Ndāh yahn Dendiohs, ate codin nun ino ne che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che din che nducoyāca nchuhn, ihyān ndiyāco ne, tahque numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo.

¹³ Dihno vo che cuahndudo ye tāma nān devāco che hua conahn nchuhn ne, nahn che cāca ye Dendiohs che conahn ye, ne co te cuande ye nchuhn yahn ndudo che cuahndudo ye. ¹⁴ Tihcā, te ndete che covāh vo nduco tāma nān devāco che hua renahn vo ne, anduhñecā ndete che vāco vo che revāh, ate mān vo hua renahn vo. ¹⁵ Nducote tihcā ne, nahn che covāh vo nduco devāco che hua renahn vo, ate namin nahn che covāh vo nduco devāco che renahn vo. Nahn che cāto vo nduco devāco che hua renahn vo, ate namin nahn che cāto vo nduco devāco che renahn vo. ¹⁶ Ndete che necāh vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tāma nān devāco che hua renahn ihyān che nduco ye uvo ne, hua necāh ihyān chāhn nundihve cuahn Dendiohs dāma nduco vo, te hua devano ye deh che revāh vo. ¹⁷ Cuāco te numa ino vo co necāh vo nundihve cuahn Dendiohs nduco tāma nān devāco. Ate nducote hua conahn dihno vo che nduco ye uvo ne, hua co din che tahque numa ino ye quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Nchuhn ne, chenān cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne tāma te o nān devāco. Namin u ne, quenān cumā vederihquentiyon min, ne renecāh nundihve cuahn Dendiohs che tahque yudo vederihquentiyon min yāhn che co yahn nducoyāca nchuhn. ¹⁹ Ate cuahn che quenūn chete yāco vān dihno vo ne, tahque nāhn che cuahndudó mare uhn ndudo che co conahn ye che co che cuahndudó ndiche mil ndudo āma devāco che hua conahn ye.

²⁰ Dihnó, hua co nchuhn nduhcā checāhya nān vederendecadino yahn ne. Co ne nduhcā checāhya nān dehtenduh che chihngā, hua cuahtendihco ne nunde. Ate nān vederendecadino yahn ne ne, co ne nduhcā ihyān ndico. ²¹ Nān Ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs ne, ndirun tuhcā: “Dechúh ihyān tāma naciōn, cuahndudo ye ndudo yāhn nduco devāco yahn mān ye, cāhnevān ihyān naciōn cuh. Ate nde nduco nduh ne, hua nevahñecun ye u.” ²² Nducote tihcā ne, devano vo te vederihquentiyon che cuahndudo ihyān tāma nān devāco ne, a cāva ihyān che hua ritahno ye che chihco cāde Dendiohs, ndiyu cāva ihyān che ritahno ye. Ate vederihquentiyon che rahndudo ihyān ndudo che rete Dendiohs ne, a cāva ihyān che ritahno ye che chihco cāde ye, ndiyu cāva ihyān che hua ritahno ye. ²³ Chemin che ndete che ihyān che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ndā ye chete yāco, ne ura min vari ne rahndudo nducoyāca ne dāmandahn tāma te o nān devāco ne, ndedecadino ye che luco ne. ²⁴ Ate ndete che ura che ndā ye rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs ne, conahn ye, ne ndo ino ye, ²⁵ tumacadino ye che quendihco ye nunde nān Dendiohs. Tuhme numacuahñ vedeneñcun nto ino ye nunde yahn ye, ndeva ye yavenān Dendiohs. Cuacotuhñ ye ndudo che cuāco niyon che quenun Dendiohs vān nchuhn. ²⁶ Dihnó, tuhme ne, cuahn che ndo dāma nchuhn yāco ne, codinahn ne adecoñano vederihquentiyon che nte Dendiohs nchuhn, a che cāta ne salmo, a che cacuahn ne Ndudo

yahn ye, a che cuahndudo ne ndudo che rete ye, a che cuahndudo ne tama te o nan devaco, a che cah cuande ne deh conahn devaco chemin chan. Ate codin ne cuande che nan nducuahh dehtenduh che din ne ne, cochihve yahn nducoyaca ne cava che tahque numa ino ne quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁷ Cuahn che cuahndudo nchuhn tama te o nan devaco ne, hua damandahn cuahndudo nducoyaca ne, te ca ama ca ama ne cuahndudo ne. Avane ne, queri ama yune che ndo dama ne ne, co cuahndudo ama o ne, atenah cuahn ne, ino ne. Ate va che cah cuande ama cha nchuhn deh conahn devaco chemin chan. ²⁸ Ate ndete che ametah duh che te cuande ne, tahque ndah che cahma queri ama nchuhn chete chedave yahn ne, cahnevan Dendiohs, che co che cuahndudo ne van ihyan. ²⁹ Namin ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon che rahndudo ye ndudo che rete Dendiohs ne, queri ama yune che ndo dama ye ne, atenah o ino ye co cuahndudo ye, ne combiero yahn ye ne, va che cahcovan ye, din ye cudado vederihquentiyon min. ³⁰ Ndete che denan cah Dendiohs ndudo che cuahndudo tama ye ne, ihyan che a quendihco mendahn rahndudo ye ne, nguan ye cuahndudo ye, cuahnevan ye che cuahndudo combiero yahn ye. ³¹ Hua redin yahn che damandahn cuahndudo nchuhn, te co cuahtenan rino vih ne, cuahndudo ca ama ca ama ne cava che co conahn nducoyaca ihyan ndiyaco, ne cuahtenan ino ye. ³² Co cuahtenan rino vih ne, te andahre vederihquentiyon che chenan cuma ne redin che rahndudo ne, ate co cahcantiyon man ne, ne cuahndudo ne ura che redin yahn. ³³ Tihca, te Dendiohs ne, runecade ye, ne runecade nducuahh vederihquentiyon yahn ye.

Nduhca che va cade nduh cuan yaco nan che rendo dama ihyan yahn Dendiohs ne, ³⁴ hua redin yahn che cuahndudo ihyan ndahta. Tahque ndah ye ne, nevahnevan ye nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moises. ³⁵ Ndete che va deh che tumerune ye ne, ndevaco ye tumerune ye inchahn ye, te hua redin yahn che tumerune ye chete yaco.

³⁶ Cuedevano nchuhn, te Ndudo yahn Dendiohs ne, ndiyu nduco nchuhn canan, nde ndiyu deman cava nchuhn che va. ³⁷ Adecochano nchuhn che rahco ne che quenan cuma ne vederihquentiyon che rahndudo ne ndudo che rete Dendiohs, o tama nan vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye ne, ndete che cuaco ne, conahn ne che a Dihvo vo Jesucristo chihquentiyon ye che tihca dirun. ³⁸ Ate adecoduhno ihyan che hua nevahnevan ye ne, hua nevahnevan nchuhn ihyan.

³⁹ Dihno, man ne, codin nun ino nchuhn che cuahtenan cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne ndudo che rete Dendiohs. Namin hua cahca tan ne yahn vederihquentiyon che chenan cuma dihno vo che rahndudo ye tama te o nan devaco. ⁴⁰ Nahn che runecade ne nan nducuahh che redin ne. Ca ama ca ama ne cuahndudo ne.

15

Dihvo vo Jesucristo ne, ntuche ye van tenahn

¹ Dihno, namin nahn che ndedecadino nchuhn yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudo, chihnevan ne. Nevahnevan ne ndudo min, ne nde meniyon riquendi ne ritahno ne ihyan. ² Ndete che numa cuaco chitahno ne nduhca che cahndudo man, quendi ne dinahn ne man ne, din ndudo min che ndevahn ne. ³ Dendiohs ne, te ye checadino vederihquentiyon yahn ye che tahque menan vihca, ne cahndudo, chihnevan nchuhn. Vederihquentiyon min ne, che chih Dihvo vo Jesucristo cava nunde yuhn vo nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. ⁴ Chihno ino ro che cheche

ye ne, ntuche ye nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs. ⁵ Cuahn che a ntuche ye ne, chihnde ro ye nan Pedro. Chihno min ne, chihnde ro ye nan nduh che ndichiama apóstol yahn ye. ⁶ Adiva ne, nchuh ca uhn ciento dihno vo che ndi dama ye ne, ndihchero ye ihyan. Nahn ihyan chahn ne, a chih ye, ne nan ye ne, vate ca ye nde meniyon. ⁷ Tah cuahn adive ne, ndihchero Jacobo ihyan. Chihno min ne, ndihchero nducoyaca ihyan apóstol ihyan.

⁸ Nde nan che chihnonan yahn ne, chihnde ro ye nan. U che nde hua redin yahn che din yahn ye u ne, namin ndihchero ihyan. ⁹ Van nducoyaca ihyan apóstol ne, u che tahque hua rignonun chihvé. Nde hua redin yahn che có apóstol, te din tán nduco ihyan yahn Dendiohs che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Ate din yahino Dendiohs u, ne ndedevahn ye u, te ye vederihquentiyon quenan cumá. Ama chichihve che din yahino ye u, te u che tahque din ntiyon yahn ye che co nducoyaca ihyan apóstol chenahn. Ate ndiyu nduco vededevano yahn man che din ntiyon yahn ye, te numacuahn vedeyahino chinan man ye u. ¹¹ Nducote a ntuche Dihvo vo Jesucristo van tenahn ne, u man, ihyan apóstol chenahn man, a ndudo min che rahndudo nducoyaca nuhn. Me nchuhn ne, a chihnevan ne ndudo min, chitahno ne.

Tenahn ne, va che ntuche ye

¹² Nducote a ntuche Dihvo vo Jesucristo, chacotuhn nuhn ndudo yahn ne, hua ndahça redin ama o ihyan van nchuhn che vatehica ye rahndudo ye che tenahn ne, hua ntuche ye. ¹³ Ndere rahn ye chemin, te Dihvo vo Jesucristo ne, cuaco niyon che ntuche ye. ¹⁴ Andahre tihça rahn ihyan chahn, ate richihve ndudo che rahndudo nuhn, namin cochihve yahn nchuhn che chitahno ne, te Dihvo vo Jesucristo ne, a ntuche ye. ¹⁵ Numa cuaco rahndudo nuhn Ndudo yahn Dendiohs che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo. Me ihyan chahn che rahn ye che hua ntuche tenahn ne, nahn conahn che nde Dihvo vo Jesucristo ne, hua ntuche ye. ¹⁶ Ate Dihvo vo Jesucristo ne, cuaco niyon che ntuche ye. Namin quenan cuma che ntuche tenahn. ¹⁷ Che rahn ihyan chahn che metah vederihquentiyon che ntuche tenahn ne, nahn conahn che hua ntuche Dihvo vo Jesucristo man, hua chichihve yahn ne che chitahno ne ihyan man, nde hua ndaça ne vederenchahco ça va nunde yahn ne man. ¹⁸ Che lado yahn ihyan chahn ne, tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ama yune no chihnonan yahn ye. ¹⁹ Van nducoyaca ihyan ne, uvo che tahque ndah ro yuhn vo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne quenan cuma che ntuche vo.

²⁰ Menan vihca ne, ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo Jesucristo. Namin quenan cuma che ndedetuhche ye nducoyaca tenahn che chitahno ye ihyan, ²¹ te nduhça che ça va ama ihyan chihnde vederih ne, tihça ça va tama ihyan ne, chihnde çade che ntuche tenahn. ²² Tihça, te che chih Adán ne, quenan cuma che coh nducoyaca ihyan. Namin che ntuche Dihvo vo Jesucristo ne, quenan cuma che ntuche nducoyaca ihyan yahn ye. ²³ Ihyan ne, a va çade ro che ntuche ye. Menan vihca ntuche Dihvo vo Jesucristo, ne cuahn che ndaconan chi tun ye ne, tuhme ntuche nducoyaca ihyan yahn ye. ²⁴ Chihno min ne, va che nto iyehñse, decuihno Dihvo vo Jesucristo nducuahn vederihquentiyon che rahcotahn yahn ye, ne ndahco ye vederihquentiyon yahn ye tah Dendiohs Chida. ²⁵ Tihça, te Dihvo vo Jesucristo ne, va che quendi ye çahcantiyon ye nde conan ndahco ndiya Dendiohs nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan ça va che nevahnecun ihyan chahn ihyan. ²⁶ Nde nan che cuihnonan yahn ne, decuihno Dihvo vo Jesucristo vederih. ²⁷ Tihça

va che co, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs che ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon tah ye. Che tihca ndirun che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah Dihvo vo Jesucristo ne, nahn conahn che man ye ndinan ye, hua chuhnan Dihvo vo ihyan. ²⁸ Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs ne, nuhnde tah ye nducuahn vederihquentiyon, ne nevahneacun ye Chida ye Dendiohs. Cahco ro man ye che ihyan min che ndahco ye vederihquentiyon tah ye man, ihyan min che ndinan ye man. ²⁹ Me ihyan che redenune ye cava tenahn yahn ye ne, za ndiyu che chenani ino ye che ntuche ihyan chahn che tihca redin ye? Ndete che hua quenani cuma che ntuche tenahn ne, co nde hua tihca din ye.

³⁰ Ndete che hua va che ntuche tenahn ne, nde hua redin yahn che cahco mendahn nuhn nuhn, din tan ihyan nduco nuhn. ³¹ Dihno, nduhca che cuaco che ama yeno che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihca ndudo cuaco che ndihco mendahn u, redin tan ihyan nduco. ³² Muhn yan Efeso ne, anduhneca ndete che van ite tan quenun. Ndete che hua cuaco che va che ntuche tenahn ne, nde hua cahquinó cahco mendahn u tihca. Tahque ndah ne, cochica vedeyeno yahn man, chéh man, cúh man, te caviyan deman ne, va che cóh. ³³ Hua cahnech man ne nchuhn, ndedecadino ne che hua dehva co yahn ne che dama co ne nduco ihyan nunde, te co nino ne, ne quendi ne yune yahn ye. ³⁴ Condedecadino nchuhn, ne runecade cuahtenan ne, hua cuahtendihco ne nunde. Redin yahn che tihca yahvé nchuhn, te nde van nchuhn ne, vate ca ihyan che hua renahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne chemin ne, ama vedecuihno cava ne.

Nduhca che va che ntuche tenahn

³⁵ Co vate ama o nchuhn che tumerune ne, ztaca ntuche tenahn? Ztaca ndo numa ye ne? ³⁶ Ama tundo ihyan che tihca tumerune ye. A devano ye te cuahn che rihcho vo ama ndute ndata ne, riquenda yan, ne rihta, ate man ndute ndata ne, rechca. ³⁷ Che rihcho vo trigo, o tama nan ndute ndata ne, cuahn che riquenda ne, ametah dama nduco ndute ndata che chihcho vo. ³⁸ Redin Dendiohs che rihta tunoca ndata yahn nduhca che a ndihco cade ye. ³⁹ Nducuahn che dendah Dendiohs ne, hua dama nduco vih. Vate ihyan man, vate ite che cun cah te man, vate yahda man, vate yahca man, ne queri ama ne, a vih vih chan. ⁴⁰ Namin che chenani nan ro nduco che va ndiyahn ne, hua dama nduco vih. Ndahchan nduh che o nan, ate queri ama ne, a vih vih chan. ⁴¹ Dave yahn yahn man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man ne, hua dama. Nde iyon ne, hua dama dave yahn nduco vih. ⁴² Atihnoca vederihquentiyon che ntuche tenahn, te cuahn che ntuche ye ne, a ntacorun ye, amefah dama ye nduhchan ye cuahn che chahtenan ye ihyense. Che rehche ihyan ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, ametah ndaconan coh ye. ⁴³ Che rehche ye ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, ama ndahchan ye. Che rehche ye ne, ndih ye, ate che ntuche ye ne, detino ye. ⁴⁴ Che rehche ye ne, ihyan iyehense ye, ate che ntuche ye ne, ndacorun ye, co ye ihyan yahn vahchetero, cuahtenan cuma ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. Vate ihyan iyehense; namin vate ihyan yahn vahchetero.

⁴⁵ Tihca, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Van ihyan iyehense ne, menan vihca dendah Dendiohs Adan.” Adiva yahn ihyan min ne, nda tama ihyan ndinan che a nahn dama nduhca ihyan min, chica ye vahchetero, chihco ye vederihquentiyon che va che ntuche ihyan yahn ye. ⁴⁶ Man ro coh ne, ihyan iyehense uvo, ate caviyan deman ne, ndaonda vo ihyan yahn vahchetero. ⁴⁷ Adan me ne, ihyan iyehense ye, dendah Dendiohs ihyan nduco yuniyahn. Adiva yahn ihyan min ne, nda Dihvo vo Jesucristo,

ihyan min che chica ye vahchetero. ⁴⁸⁻⁴⁹ Nduhça che ðama vo nduco ihyan che dendah Dendiohs nduco yuniyahñ me ne, tiħça ðama co vo nduco ihyan che chica ye vahchetero me.

⁵⁰ Dihño, ráhn rí nchuhn te numanahn che metah ndacorun ihyan iyehñse ne, hua co cuahtenan ye vahchetero ñan che rihquentiyon Dendiohs. Hua co ye min nduhchan ye man ro cuh. Ihyan che va che coh ye ne, hua co cuahtenan ye min ñan che ametah ndaconan coh ihyan. ⁵¹ Namin nte cuandé nchuhn ama ndudo che cade te Dendiohs checadino vo. Hua nducoyaco vo va che coh vo, ate nducoyaco vo ne, va che ndacorun vo ⁵² venchahteno nduhça che riya cuah. Tiħça va che co ro min cuahn che cuah corneta ñan cuihnonan yahn. Ura che cuah corneta me ne, ntuche tenahn, metah ndaconan coh ye, ne ihyan che vate ca ye ro min ne, ndacorun ye. ⁵³ Va che ndacorun ye, te ihyan ne, hua rengu ye, ne quenan cuma che ndaconða ye ihyan che ngu ye cuahn ðama. Namin ihyan ne, rih ye, ne quenan cuma che ndaconða ye ihyan che metah ndaconan coh ye. ⁵⁴ Cuahn che a ndo vo ihyan che rengu ye, che metah ndaconan coh ye ne, tuhme conahn nduhça che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Vederih ne, cuihno. Ametah ndaconan coh ihyan.” ⁵⁵ Vederihquentiyon min ne, cuihno. Ametah deh cuande che vah vo. Ametah dehva co yuhn vo. ⁵⁶ Che numacuahn vedeyah rih ihyan ne, chihnde ça va nunde yahn ye. A ley yahn Dendiohs che dito yahn vederihquentiyon min. ⁵⁷ Nundihve cuahn Dendiohs che dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo taħ vederih.

⁵⁸ Dihño che yahinó nchuhn ne, nducote va che ntuche vo ne, chemin che cuiquendi ne numa ino ne codin ne ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. A devano ne te ntiyon che redin ne yahn ye ne, cochihve.

16

Vedino che chi ðama ça va ihyan yahn Dendiohs che vate ye yan Jerusalén

¹ Me yahn vedino che co ðama ça va ihyan yahn Dendiohs ne, codin ðama nchuhn anduhça che chihquentiyón nduh cuan yaco, yahn yahn Galacia. ² Ndate ndate domingo ne, cuihco vih queri ama nchuhn tume nduhva che tuno taħ ne, ça va che hua nde ro che ndá, nedin ðama ne vedino min. ³ Cuahn che ndá ne, ihyan che tendahnun nchuhn ne, dechúh ihyan yan Jerusalén. Dirún çaça, quenda ye nduco vedino yahn ne, necaħ ye dihno vo che vate ye min. ⁴ Ndete che va che caħn man ne, caħn nuhn ðama nduco vih.

Nte cåde Pablo ti nduh ñan che va che caħn ye

⁵ Dinoca caħn quendihcheró dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia, tuhme chí quendihcheró nchuhn. ⁶ Ndete che co ne, conán nduco nchuhn ama o iyo, o ndete che co ne, conán numacuahn ro iche. Tuhme co conan nchuhn u adecotino che va che caħn. ⁷ Tiħça, te hua náhn che atenan ama o ro no conán nduco nchuhn. Ndete che te yune Dendiohs ne, náhn che raħn conán nduco ne. ⁸ Ate conan cá muhn yan Efeso nde ndá vihco yahn Pentecostés, ⁹ te ama va ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che redín man, ama yahn ihyan che rahcotahn ye man.

¹⁰ Cuahn che ndá Timoteo ne, cuenevahñecun nchuhn saħn ça va che conan se numacuahn vedeyeno, te saħn min ne, redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhça u. ¹¹ Hua ducherino ne, ndihchero ne saħn. Tahque ndah ne, conan ne saħn ça va che va man ino se ndaça che chuhnun se che conun yune se, te quenan rinó saħn nduco dihno vo chenahn.

¹² Me dihno vo Apolos ne, ama chica favor sahn che chi se nduco dihno vo chenhahn, quendihchero se nchuhn, ate hua cahneacun se. Atenan cuahn che conun yahn se, chi se.

Renecah Pablo Dendiohs dihno vo che vate ye yan Corinto

¹³ Cuiquendi nchuhn numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo man, cuahteyan ne man, cuan dito ne man. ¹⁴ Nducuahn che din ne ne, codin ne numacuahn vedeyahino.

¹⁵ Dihno, a devano nchuhn te van ihyan che vate ye yahn yahn Acaya ne, Estefanas nduco ihyan ndevaco ye menan ndita chitahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin a devano ne te redinahn ihyan chahn vederihquentiyon che rinan ye ihyan yahn Dendiohs. ¹⁶ Cuiquendi nchuhn yune yahn ihyan chahn, codinahn ne nduhca che redinahn nducoyaca ihyan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, rinan ye ihyan yahn ye man. ¹⁷ Ama yenó che nda Estefanas man, Fortunato man, Acaico man, te anduhneca ndete che nchuhn nda ne. ¹⁸ Necah yan ye chedave yahn man, nchuhn man. Nahn che ntumanecun ne nducoyaca ihyan che nduhca ihyan chahn. ¹⁹ Numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo cuendeva nchuhn Dendiohs yahn nducoyaca dihno vo che vate ye yahn yahn Asia, Aquila man, Priscila man, nduco nducoyaca dihno vo che rendo dama ye vaco ye. ²⁰ Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyaca dihno vo che vate ye muhn. Numacuahn vedino vedeneacun cuenecah ne Dendiohs vih.

²¹ U Pablo, dirun man ama o ndudo yahn ne, renté Dendiohs nchuhn.

²² Cochi Dihvo vo Jesucristo. Adecoduhno ihyan che hua din yahino ye ihyan min ne, conda ye, co ye castigo yahn Dendiohs.

²³ Ihyan min ne, din yahino ye nchuhn. ²⁴ Me u ne, ama yahino nducoyaca nchuhn che ritahno ne ihyan. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN CORINTO

¹ U Pabło, che tendahnun Dendiohs u che ndi apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dirún çaça cuh nduco dihno vo Timoteo, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che vate ne yan Corinto man, numachahte yahn yahn Acaya man. ² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Nduhça che chuhrihn Pabło

³ Ndeva vo yavenan Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che yahino ye uvo man, reneçah yan ye chedave yuhn vo man. ⁴ Cuahn che yah rahno nuhn ne, a ihyan min che reneçah yan ye chedave yahn nuhn. Tihça redin ye, çaça che, nduhça che reneçah yan ye chedave yahn nuhn ne, tihça co neçah yan nuhn chedave yahn ihyan che yah rahno ye. ⁵ Co neçah yan nuhn chedave yahn ye, te nduhça che ama rechuhrihn man nuhn nahñ cuan, yahn che ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça rete ndahva ye vedechahtino yahn nuhn, retihyon yune ye nuhn che neçah nuhn vedechahtino ihyan chenahn. ⁶ Nan rechuhrihn nuhn man, nan rendaçá nuhn vedechahtino man, chemin ne, çaça che ndaçá yune che neçah yan ne chedave yahn ne, ndevahn ne. Cuahn che chuhrihn ne nduhça che rechuhrihn nuhn ne, co ndaçá ne vedechahtino, cocha ne. ⁷ Hua dehve rahco nuhn, te a devano nuhn te cuahn che rechuhrihn nchuhn nduhça che rechuhrihn nuhn ne, namin rendaçá ne vedechahtino nduhça nuhn.

⁸ Dihno nuhn, man ne, nahn nuhn che cadino nchuhn nduhça che ama chuhrihn nuhn min yahn yahn Asia. Ama yah chahno nuhn nde a dihya nun ino nuhn chi. Co ametah ndevahn nuhn, che rahco nuhn. ⁹ A chihco dāma ino nuhn nduhça che rihco dāma ino ihyan che a devano ye che va che coh ye. Ate chichihve yahn nuhn çaça che ndotenan che cochahtino nuhn man nuhn ne, cochahtino nuhn Dendiohs, ihyan min che rendedetuhche ye tenahn. ¹⁰ A ihyan min che ndedevahn ye nuhn ro min che a vate nuhn tah vederih. Riquendi ye rendedevahn ye nuhn nde meniyan, ne chenā ino nuhn ihyan che ndedevahn ye nuhn caviyan deman. ¹¹ Nahn che covah nchuhn man, covah ama yahn dihno vo man, çaça che conan Dendiohs nuhn. Tuhme tumacadinno ama yahn ihyan che yahino Dendiohs nuhn, ne neçah ye nundihve cuahn ihyan.

Rahn Pabło deh cuande che hua nda nun ye yan Corinto

¹² Yeno nuhn che hua o nan o chende nuhn man, che runeçade chahtechica nuhn nan ihyan nunde man, menan vihça nan nchuhn man. Chi chahtechica nuhn tihça, te chinan Dendiohs nuhn. Ndiyu nduco vedevano yahn man nuhn che tihça din nuhn, te a Dendiohs che chinan ye nuhn. ¹³⁻¹⁴ Hua o nan o chende nuhn, te nducuañ che redirun nuhn yahn ne ne, numa cuaçó, ne a man ne conahn ne ura che ndihchenan ne. Nduhça che a renahn ne tah ne, chenā ino nuhn che conan conahn ndah ne, çaça che cuahn che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo ne, co yeno nuhn çaça nchuhn, ne namin nchuhn ne, co yeno ne çaça nuhn.

¹⁵⁻¹⁶ Nducote a devanó che renevahneñun nchuhn u ne, chihco cadé che cuahn che çahn yahn yahn Macedonia ne, dinoca nchuhn, chuh quendiheró nchuhn, çaça che cuahn che ndaconán ne, co o yune quendiheró

nchuhn. Tuhme conan nchuhn u che cǎhn yǎhn yahn Judea. ¹⁷ Andahre hua chi nduhcǎ che chihco cadé, ate hua co cahma nchuhn che o ndudo dín, nde huane che ndi ninó costumbre min. ¹⁸ A devano cuāco Dendiohs te nuhn ne, hua o ndudo redin nuhn nan nchuhn, ¹⁹ te u man, Silas man, Timoteo man, cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs. Ihyan min ne, ama ndudo redin no ye, riquendǎh cuāco nducuahn che rǎhn ye. ²⁰ Cuāco ndudo yahn ye, te redin ye che rinahn nducuahn ndudo che chihco cadé Dendiohs. Chemin che cuahn che rendeva vo yavenǎn Dendiohs che cuande yahn vederihquentiyon yahn ihyan min ne, rihco ro vo che yeno vo che ndǎhcǎ redinahn ye. ²¹ A Dendiohs che tendǎhnun ye uvo, ne redin ye che riquendi vo numa ino vo ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ²² Man ye chihco vih ye uvo, nedin yahn ye uvo. Namin dín ye che quenun Vaco Nǎdah yahn ye uvo, chihco ro ye che ndeva ye uvo.

²³ Yahn che renan vahinó nchuhn ne, chemin che quenan rino cá che metah chí yan vǎco ne. Nde muhn nde nan Dendiohs ne, cuāco che rǎhn. ²⁴ Nuhn ne, ndiyu che nahn cahcantiyon nuhn nchuhn nan che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, te a ritahno ne ihyan numa ino ne. Che redin nuhn ne, che rinan nuhn nchuhn cǎva che tahque co yeno ne.

2

¹ Chihco dǎma inó che hua chi nún yan vǎco nchuhn, te a devanó te ndete che chí nún ne, va che dín castigo nchuhn, co rǎn ne. ² Ndete che dín che co rǎn ne, nducote a nchuhn che va che dín ne che co yenó ne, hua codín ne, yahn che rǎn ne. ³ Chemin che tahque ndah ne, dirun nó yahn nchuhn cǎva che, ndotenan che dín ne che co rǎn ne, dín ne che co yenó, te a devano cuāco te ndete che co yenó, namin nchuhn ne, co yeno ne. ⁴ Hua náhn che co rǎn ne, ne chemin che cuahn che dirún yahn ne ne, ama chi ndǎché che ndedecadinó cǎva ne, nde chacó, te náhn che tumacadino ne che ama yahinó nchuhn.

Nchahco Pablo yahn ama sahn che nto ino se nunde yahn se

⁵ Me sahn che quendihco nunde me ne, dín se che chí rǎn vo. Ate che lado yǎhn ne, anduhneca ndete che nde hua chí rǎn. A nchuhn no che chí rǎn ne tah. Tihcǎ rǎhn, te hua náhn che a ama yune decuihta nduh vo nunde yahn se. ⁶ A ndo dǎma nducoyaca nchuhn, dín ne castigo sahn, ne nduco chemin ne, a va. ⁷ Man ne, tahque ndah che nchahco nchuhn yahn se, necǎh yan ne chedave yahn se, che co che cuacondǎh vedame ne sahn, cǎva che hua chuhnan cuahn co ndǎche se. ⁸ Chemin che ricǎ favor nchuhn che ndaconan ne ndo yan ne nduco se, dín yahino ne sahn. ⁹ Dirún yahn nchuhn menǎn cǎva che techecade ne yahn sahn min, te nahn ndihchenán nchuhn ndete che renevahnecon ne che rihquentiyón. ¹⁰ Adecoduhno ihyan che nchahco nchuhn yahn ye ne, namin u ne, nchahcó yahn ye. Me sahn min ne, ndiyu che ama quendihco se nunde nǎn, ate cǎva che ndah yahn nchuhn, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahcó yahn se. ¹¹ Tihcǎ va che dín vo, te a devano vo te ama mayon chundah, quechica se rihncheh se, ne hua ndǎhcǎ che cǎh yune vo che dín duche yahn se uvo.

Ama ndedecadino Pablo, ndǎ ye yan Troas

¹² Cuahn che ndǎ yan Troas cǎva che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, andahre ama ndǎhcǎ cǎva che dín ntiyon yahn ye min, ¹³ ate nducote hua ntacǎ dihno vo Tito ne, hua chihndeman inó. Chemin che chihcomán dihno vo che vate ye min, ne cuáhn yǎhn yahn Macedonia.

Dendiohs ne, renecah yan ye chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che cuahn dama renecah yan ye chedave yuhn vo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne retihyon yune ye uvo che racotuhn vo ndudo ndah yahn ye numachahte. ¹⁵ Nuhn ne, rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ntiyon min ne, anduhneca yade yahn nanda che ama ndah ran. Ama quenan ino Dendiohs, ne retuhn van ihyan che ndevahn ye man, van ihyan che conda ye man. ¹⁶ Ihyan che ritahno ye ndudo min ne, retumacadino ye che ndevahn ye, ne ihyan che hua ritahno ye ne, retumacadino ye che va che conda ye. ¿A devano nchuhn duh che quendah ndah nan ntiyon min ne? ¹⁷ Quendah ndah nuhn, te hua retihdenan nuhn vededevano yahn man nuhn nan ndudo yahn Dendiohs, nduhca che redin ama yahn ihyan. A Dendiohs che tendahnun ye nuhn, ne rahndudo nuhn ndudo yahn ye numa cuaco, redinahn nuhn che rihquentiyan Dihvo vo Jesucristo.

3

Ndudo ndah yahn Dendiohs che ndahco cade ye, ndahco ye tah Dihvo vo Jesucristo

¹ Che tihca dirun ne, co riquendi nchuhn rendedecadino ne che rendeva man yavenan nuhn, ate hua. Hua rendotenan nuhn che dechuh ihyan cava yahn nchuhn cava che conan ne nuhn, nde huane che dechuh man ne cava yahn ihyan cava che conan ye nuhn, andahre tihca va che din nahh ihyan, ndotenan ye ama cava che cahma nan ihyan cava che ndaca ntiyon din ye. ² Nchuhn ne, anduhneca ama cava che chenah cuma nuhn cava che cahma nan nuhn. Che rendihchero ihyan nchuhn man, che recadino ye yahn ne man ne, retumacadino nducoyaca ye che a Dendiohs che te ye ntiyon che redin nuhn. ³ A ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chitahno ne ndudo ndah yahn ye che cahndudo nuhn. Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero ne, numacuahn vederihquentiyan yahn Vaco Ndah yahn ye ndedevahn ye nchuhn, ne vederihquentiyan che ndevahn ne ne, tahque chahte che co vederihquentiyan yahn ley che ndirun nan tu rahno, che ndahco Dendiohs tah Moisés.

⁴ Nduhca che chenah ino nuhn Dendiohs numacuahn vederihquentiyan yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuaco nuhn che conahn ntiyon che redin nuhn yahn ye. ⁵ Ndiyu vededevano yahn man nuhn richahtino nuhn, cava che co din nuhn ntiyon yahn ye, te richahtino nuhn che a man ye rinan ye nuhn. ⁶ Tihca, te a ihyan min che rete ye vededevano yahn ye nuhn, cava che co cuhnde tah nuhn vederihquentiyan ra yahn ye, cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Ndiyu ley che a ndirun che dito yahn vederihquentiyan min, te Vaco Ndah yahn Dendiohs che dito yahn. Ley che a ndirun ne, atenan che rihco ro che va che conda ihyan nunde, ate Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, redin che cuahtenan ihyan vahchetero numacuahn ro.

⁷ Ley che ndirun nan tu rahno, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, chihco cade Dendiohs che cuhno vederihquentiyan yahn, hua quendi cuahn dama. Andahre ama yudo vederihquentiyan yahn ley min, che nde nan Moisés ama diyahn ro, nde hua ri che ndihchero ihyan naci6n yahn Israel, ⁸ ate nde tahque yudo vederihquentiyan yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs. ⁹ Vederihquentiyan yahn ley min, che rihco ro che va che conda ihyan nunde ne, ama yudo, ate tahque yudo vederihquentiyan yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che rendedevahn ihyan. ¹⁰ Nducote tahque yudo vederihquentiyan yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne,

anduhneca ndete che a chihno vederihquentiyon yahn ley min. ¹¹ Tihca, te ley min che va che cuihno vederihquentiyon yahn ne, andahre ama yudo, ate tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, che hua nda ro che cuihno.

¹² Nducote a devano nuhn che tahque yudo vederihquentiyon yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che rahndudo nuhn numa ino nuhn. ¹³ Ametah nde ama nan che tihyon ndeh nuhn nduhca che din Moises, che chendih ye ama tino nan ye, cava che hua ndihchero ihyan naci6n yahn Israel nduhca che rino rino ravi che diyahn ro nan ye. ¹⁴ Rahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs nduco cudado, cava che conahn ihyan. Ate ihyan naci6n yahn Israel ne, nde meniyan hua renahn ye yahn vederihquentiyon ndico, anduhneca ndete che va che redin vahche yahn ye, te atenan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, tuhme conahn ye. ¹⁵ Namin nde meniyan cuahn che rahndudo ihyan ndudo che dirun Moises ne, anduhneca ndete che va che redin vahche yahn ye, hua renahn ye. ¹⁶ Ate cuahn che cotahno ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, tuhme conahn ye, cuavi che redin vahche yahn ye. ¹⁷ Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, dihn va chedave yahn ye nan ley che dirun Moises. ¹⁸ Chemin che nducoyaco vo che ritahno vo ihyan min ne, nducote ametah deh che redin vahche yuhn vo ne, riho ro vo che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Ro ro ne, rendo vo nduhca man ye, redin Vaco Ndah yahn Dendiohs che tahque rahtenan cumo vo vederihquentiyon yahn ye.

4

¹ Nducote man Dendiohs yahino ye nuhn, ne chihco ye vederihquentiyon tah nuhn che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che riguendi nuhn numa ino nuhn redinahn nuhn. ² Hua chihnga redin nuhn man, hua rihtera nuhn vedecuihno yahn nuhn man, hua rihteh nuhn man, hua retihdenan nuhn vededevano yahn man nuhn nan Ndudo yahn Dendiohs man. Tahque ndah ne, rahndudo nuhn deman ndudo cuaco, ne nduco tihca riho ro nuhn che runecade nuhn nan Dendiohs. ³ Ate ihyan che va che conda ye ne, a ihyan chahn che hua renahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rahndudo nuhn. ⁴ Hua ritahno ye, te a chihnech chundah ihyan, din se che hua co conahn ye vederihquentiyon chahte yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndihchero ihyan iyehse ihyan, tumacadino ye taca Dendiohs. ⁵ Hua rahndudo nuhn cava che nevahnecun ihyan nuhn, te rahndudo nuhn cava che nevahnecun ye Dihvo vo Jesucristo. Redin nuhn cuande anduhneca ndete che mozo yahn nchuhn nuhn, yahn che yahino vo Dihvo vo nduco vih. ⁶ Tihca rahndudo nuhn, te Dendiohs, ihyan min che chihquentiyon ye che chiya dave ne, namin din ye che chenahn nuhn yahn vederihquentiyon yahn ye che ndihco ye tah Dihvo vo Jesucristo.

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁷ Vederihquentiyon chahte che va tah nuhn, che rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin ne, nduhca ama vedecuihca, ate man nuhn ne, nde hua rignonun chihve nuhn. Tihca, cava che co ro che vederihquentiyon min ne, yahn Dendiohs, ndiyu yahn nuhn. ⁸ Rechuhrihn nuhn, ate hua ri doh ino nuhn. Ama rededecadino nuhn, ate hua retche ino nuhn. ⁹ Ama redin tan ihyan nduco nuhn, ate hua rihcoman Dendiohs nuhn. Vate nuhn tah vederih, ate rendedevahn ye nuhn. ¹⁰ Nduh cuan nan che vatechica nuhn ne, ama rechuhrihn nuhn nduhca che chuhrihn

Dihvo vo Jesucristo, çava che co ro che quenduche ye, rinduco ye nuhn. ¹¹ Numanahn che chenah nuhn iyehñse ne, ama cahnda yahn nuhn, che nahn cahno ihyan nuhn, yahn che ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, ne nduco chemin ne, rihnde ro che va ye çava nuhn. ¹² Cuahn dama vate nuhn tah vederih, ate cochihve yahn nchuhn çava che ndevahn ne.

¹³ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, ndirun nduhça che rahn ama ihyan: “Chitahnó Dendiohs, ne chemin che cahndudó ndudo yahn ye.” Riquendi nuhn yune yahn ihyan min, ritahno nuhn Dendiohs. Namin rahndudó nuhn ndudo yahn Dendiohs, ¹⁴ te a devano cuaco nuhn che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo van tenahn, ne çava Dihvo vo quenah cuma che ndedetuhche ye uvo, nedin dama ye uvo nan ye. ¹⁵ Nducuahñ che rahno ri nuhn ne, a çava che ndah yahn nchuhn, çava che cuhnde ro vedeyahino yahn Dendiohs nduco nuhn, ne ama yahn ihyan neçah ye nundihve cuahn ihyan man, ndeva ye yavenañ ye man.

¹⁶ Chemin che hua ri doh ino nuhn. Andahre ama ri cuno nuhn nan ntiyon yahn Dendiohs, ate man ye reneçah dito ye chedave yahn nuhn ro ro. ¹⁷ Hua ri doh ino nuhn, te che rechuhrihn nuhn man ro cuh ne, hua ngu cuahn dama. Tah ra chemin, te tahque ndahça cuahno nuhn cuahn che cuahtenan nuhn vahchetero numacuahn ro. ¹⁸ Nducote tihça ne, hua retumacah nuhn dehtenduh che va iyehñse cuh, te hua rengu. Tahque ndah ne, retumacah nuhn vederihquentiyon yahn Dendiohs, te chemin ne, hua nda ro che cuhno.

5

¹ Hua reçañ cudado uvo che rechuh rihñ vo man ro cuh, te a devano cuaco vo che cuahn che ndaço vo iyehñse cuh ne, ndeva Dendiohs uvo vahchetero nan che cuahtenan vo cuahn dama. ² Chemin che, numanahn che vato vo iyehñse ne, rahcorañ vo che nahn cuahtenan vo vahchetero. ³ Cuahn che ndaço vo iyehñse cuh ne, a va yan nan che cuahtenan vo. ⁴ Numanahn che chenah vo iyehñse cuh ne, rahcorañ vo, ndiyu che nahn vo che coh vo, ate che nahn vo che ndacorun vo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ⁵ Yahn che cuahtenan vo vahchetero ne, man Dendiohs tihyon yune ye uvo, din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, rihco ro ye che ndeva ye uvo.

⁶ Chemin che richahtino vo cuahn dama. A devano vo te, numanahn che chenah vo iyehñse ne, hua rendihcheró vo Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Ate ritahno vo ihyan, riquendi vo yune yahn ye, andahre hua rendihchero vo ihyan. ⁸ Ndichahtino vo ihyan, nde tuno nahn ndaço vo iyehñse çava che cuahtenan vo nan ye. ⁹ Chemin che a cuahtenan ca vo iyehñse, o hua, redin nun ino vo runecađe vatechico vo çava che yeno ye nduco vo. ¹⁰ Tihça, te va che ndo dama nducoyaco vo, techecađe Dihvo vo Jesucristo yuhn vo. Ro min ndahco menun ye yahn queri amo vo, a ndah, o hua ndah, din vo, chahtenan vo iyehñse.

Vederihquentiyon che ndevahn ihyan

¹¹ Nducote renevahnecun nuhn Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che redin nun ino nuhn riyahve nuhn ihyan nunde, çava che cotahno ye ihyan. Dendiohs ne, a devano ndah ye che runecađe vatechica nuhn, ne rahcó te namin nchuhn ne, a devano ne. ¹² Che dirún tihça ne, co riquendi nchuhn rededecadino ne che rendeva man yavenañ nuhn nduhça che rahn ihyan yahn nuhn, ate hua. Che nahn ne, che co yeno nchuhn che runecađe vatechica nuhn çava che hua co cuhnan ne, ndahconan ne yahn ihyan che ndere redin yađe ye, redin ça ye che runecađe ye. ¹³ Nahn cuan ne, co

rendedecadino ihyan che luco nuhn, ne nahñ cuañ ne, rendedecadino ye che runecade nuhn, ate hua dehve din yahn chemin, te redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs, çava che ndah yahn nchuhn. ¹⁴ Tihça, te nducote yahino Dihvo vo Jesucristo nuhn ne, chemin che renevahnecun nuhn che rihquentiyon ye. A devano nuhn te, nducote chih ye çava nducoyaca ihyan ne, nducoyaco vo ne, anduhneca ndete che chih vo dama nduco ye. ¹⁵ Tihça chih ye çava che, uvo che ndedevahn ye uvo ne, hua cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo. A ihyan min che chih ye, ne ntuche ye çavo vo, ne redin yahn che dinañ vo yahn ye. ¹⁶ Chemin che nuhn ne, hua rendahchenan nuhn nde ama ihyan, taçhan ihyan ye. Andahre ro menañ ndahchenan nuhn Dihvo vo Jesucristo, ate man ne, ametah tihça redin nuhn. ¹⁷ Tihça, te nducoyaco vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a ndahcorun Dendiohs uvo, a ndo vo anduhneca ihyan ra. Nducuahñ vederendedecadino chihnga che chenano cumo vo ro menañ ne, a chihcomañ vo. Man ne, a ndacorun vederendedecadino yuhn vo.

¹⁸ A Dendiohs che din ye nducuahñ chemin, ndo yan ye nduco vo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. Avane ne, te ye ntiyon nuhn che çah nuhn, cadino ihyan che a ndo yan ye nduco ye. ¹⁹ Dendiohs ne, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ne che cuande yahn ihyan min ndedevahn ye ihyan iyehñse, nchahco ye nunde yahn ye. Ndaconan raññ che te ye ntiyon nuhn che çah nuhn, cadino ihyan che ndo yan ye, nchahco ye nunde yahn ye.

²⁰ Dechuh Dihvo vo Jesucristo nuhn, cahndudo nuhn van nchuhn menun Dendiohs, anduhneca ndete che a man ye riyahve ye nchuhn. Chemin che riyahve nuhn nchuhn che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, che ndaça ne che nchahco nunde Dendiohs, ndo yan ye nduco ne. ²¹ Dihvo vo Jesucristo ne, hua quendiho ye nde ama nunde, ate din Dendiohs che nedihve ye nunde yuhn vo, anduhneca ndete che man ye quendiho ye nunde. Tihça din ye çava che, nduco che cotahno vo Dihvo vo ne, ndaço vo vederenchahco, ne runecade cuahtenan vo nduhça che nahñ ye.

6

¹ Nducote redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs ne, riyahve nuhn nchuhn che hua duche rino ne vedeyahino yahn ye çava ne, ² te nan Ndudo yahn ye ne, raññ ye ri ye ihyan ndico yuhn vo tuhça:

Cuahñ che nda ro ndah yahn nchuhn ne, chinán nchuhn, ndedevahn nchuhn.

Namin nchuhn ne, a ro cuh che ro ndah yahn ne, a ro cuh che ndevahn ne.

³ Nuhn ne, runecade vatechica nuhn, çava che hua ndaça yune che ndahchenan ihyan ntiyon che redin nuhn. ⁴ Nan nducuahñ che redin nuhn ne, rihco ro nuhn che numa cuaco redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs. Ama redin chahtino nuhn yahn nducuahñ che rechuhrihñ nuhn man, ⁵ raññ ihyan nuhn man, rih ye nuhn vaçoyahn man, rendo dama ye, redin çanda ye nduco nuhn man, ama rechuhrihñ nuhn che redin nuhn ntiyon man, hua ri che cuahteyado nuhn man, rih cuico nuhn man. Ate van nducuahñ dehtenduh chemin chan ne, rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs. ⁶ Namin rihco ro nuhn che redin nuhn ntiyon yahn ye, yahn che runecade vatechica nuhn man, renahn nuhn ndudo yahn ye man, ama redin chahtino nuhn man, chenano cuma nuhn vedevahino man, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn man, numa cuaco redin yahino nuhn ihyan man, ⁷ chenano cuma nuhn vederihquentiyon yahn ye man, rahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo man. Nduhça sandado che va che ruhn nduco se man, va che rendedevahn nduco se saññ man ne, tihça nuhn, te a ndo yan Dendiohs nduco nuhn, nedin yahn ye nuhn, ne hua dehva rinda

yahn nuhn. ⁸ Nahn ihyan ne, rendeva ye yavenan nuhn, ne nahn ye ne, rendahchenan ye nuhn. Nahn ihyan ne, ndah rahn ye yahn nuhn, ne nahn ye ne, chihnga rahn ye yahn nuhn. Nahn ihyan ne, rahn ye che rente nuhn ndudo cuaco, ne nahn ye ne, rahn ye che rihnceh nuhn. ⁹ Nahn ihyan ne, yahino ye nuhn, ne nahn ye ne, nde hua retumacah ye nuhn. Nahn cuan ne, vate nuhn tah vederih man, redin tan ihyan nduco nuhn man, ate rendevahn Dendiohs nuhn. ¹⁰ Andahre ran nuhn nahn cuan, ate hua dehve rahco nuhn. Andahre chevah nuhn, ate anduhneca ndete che redin cuihca nuhn ihyan, ricuahn nuhn Ndudo yahn Dendiohs ihyan. Andahre metah dehva yahn nuhn muhn iyehmse cuh, ate rinan Dendiohs nuhn, ne hua dehva rinda yahn nuhn.

¹¹ Nchuhn dihno nuhn che vate ne yan Corinto, numacuahn chedave yahn nuhn yahve nuhn nchuhn, hua chihco ndeh nuhn nde ama ndudo. ¹² Nuhn ne, yahino nuhn nchuhn, ate man nchuhn ne, ti nan ti ino ne rendihche ne nuhn. ¹³ Nduhca che riyahve ihyan daya ye ne, tihca riyahve nchuhn, cava che din yahino ne nuhn nduhca che yahino man nuhn nchuhn.

Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan yahn Dendiohs uvo

¹⁴ Hua dama co nchuhn nduco ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te hua redin yahn che ihyan che ndah ihyan ye ne, dama co ye nduco ihyan che duhtuno ihyan ye. Namin hua redin yahn che ihyan che a ntah ndutinan ye, renevahnecun ye Ndudo yahn Dendiohs ne, dama co ye nduco ihyan che hua renevahnecun ye. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, hua ri dama ndudo yahn ye nduco chundah. Namin ihyan che ritahno ye ihyan ne, hua ri dama ndudo yahn ye nduco ihyan che hua ritahno ye. ¹⁶ Ihyan che rendeva ye yavenan Dendiohs ne, nde hua redin yahn che dama co ye nduco ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che ndiyu Dendiohs. Dendiohs ne, quenduche ye, ne uvo ihyan yahn ye ne, anduhneca ndete che yaco yahn ye, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca:

Conun van ihyan yahn.

U che Dendiohs yahn ye.

¹⁷⁻¹⁸ Namin ndirun:

Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che quenam cuma ye nducuahn vederihquentiyon ne, rahn ye:

“Co din vi nchuhn yahn ihyan nunde, cuihcoman ne ihyan.

Hua din ne dehtenduh che chihnga, cuahtendihco ne nunde.

Tuhme ndeva nchuhn, din yahn nchuhn, ndo ne dayá.”

7

¹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihca nte Dendiohs ndudo yahn ye ne, nahn che cahcoman vo nunde yuhn vo, ne runecade cuahtechico vo, nevahnecon vo ihyan.

Nto ino ihyan ndiyaco nunde yahn ye

² Cuenevahnecon nchuhn nuhn. Hua nedin tan nuhn nduco nde ama ne. Hua nihnceh nuhn nchuhn. Nde ama nchuhn, hua ndinda ne cava nuhn.

³ Che dirun tihca ne, ndiyu che rahn nunde yahn nchuhn, te yahino nuhn nchuhn nduhca che a rahn ri nchuhn menan, andahre va che coh nuhn cava ne. ⁴ Ama rendaca vedechahino man, ama yeno man, ama renecah yan chedave yahn man, cava ne. Andahre rechuhrih nuhn, ate ama yeno.

⁵ Numacuahn ro che chahtechica nuhn yahn yahn Macedonia ne, nde tah hua chahtetuhno nuhn, te din tan ihyan nduco nuhn. Chuhrih nuhn, ne ama ndedecadino nuhn nan ntiyon che redin nuhn. ⁶ Ate Dendiohs, ihyan

min che reneçah yan ye chedave yahn ihyan che ran ye ne, neçah yan ye chedave yahn nuhn, yahn che ntã Tito. ⁷ Avane ne, nte cuande se nuhn nduhça che nevahneçun nchuhn sahn man, neçah yan ne chedave yahn se man, ama chi ran ne çava nunde yahn ne man, ama rendedecadino ne çavã man, ne çava nducuahn chemin ne, nde tahque chi yenó.

⁸ Cuahn che dirún yahn ne menan, dín che chi ran ne ne, nde man nto inó che tihça dín, ate man ne, yenó, te checadino che chichihve yahn ne, nto ino ne nunde yahn ne. ⁹ Man ne, yenó, ndiyu yahn che dín che chi ran ne, ate yahn che chichihve vederan yahn ne, dín che nto ino ne nunde yahn ne. Hua ndere çah ríhn nchuhn nduco che tihça dirún, te nto ino ne nunde yahn ne numacuahn vederan, nduhça che nahn Dendiohs. ¹⁰ Chichihve yahn ne, te cuahn che numacuahn vederan rento ino vo nunde yahn vo ne, rendedevahn Dendiohs uvo. Ate vederan che ametah co quendi vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde ne, nde hua cochihve. ¹¹ Condihche nchuhn nduhça che chichihve che nto ino ne nunde yahn ne nduhça che nahn Dendiohs. Chi yudo yahn ne yahn nunde yahn sahn min, nde dihya ne chi. Runeçade tumaçah ne yahn, ne ndaçã ne che nchahco nunde che hua tumaçah ne yahn menan. Namin neçahco ne u çava che conan nchuhn. Din ne castigo sahn, ne nan nducuahn chemin ne, chihnde ro yahn ne che dave yavenan ne yahn nunde min. ¹² Che dirún yahn nchuhn menan ne, che nahn che tumacadino ne nan Dendiohs nduhça che nevahneçun ne nuhn. Che dirún yahn ne ne, menan vihca a çava nchuhn che ndedecadinó, ndiyu deman yahn sahn min che quendihco se nunde, nde huane yahn ihyan che din duche yahn se ihyan. ¹³ Nducote nto ino nchuhn nunde yahn ne ne, chemin che chi yeno nuhn.

Avane ne, nducote ndihchero nuhn che ama yeno Tito yahn che neçah yan nducoyaca nchuhn chedave yahn se ne, chemin che nde tahque chi yeno nuhn. ¹⁴ Hua quendaçh cuihno u che ráhn rí sahn che ndah ihyan nchuhn. Nduhça che riquendaçh cuaço nducuahn che renté nduco ne ne, tihça quendaçh cuaço nducuahn che ráhn rí sahn yahn ne. ¹⁵ Me Tito ne, nde tahque yahino se nchuhn man ro cuh, che co ro che quenã se yan vaço ne, te reneçahco se nduhça che nevahneçun ne sahn nduco vedino vedeneçun, dinahn ne che chihquentiyon se. ¹⁶ Me u ne, ama yenó, te a devanó che renevahneçun nchuhn nducuahn che rihquentiyón.

8

Nduhça che nahn che çah vo vedino

¹ Dihno nuhn, man ne, nte cuande nuhn nchuhn nduhça che din yahino Dendiohs ihyan yahn ye che vate ye yahn yahn Macedonia, chinan ye ihyan çava che tuno tah ye che çah ye vedino. ² Ihyan chahn ne, andahre ama rechuhrihn ye che redin tan ihyan nduco ye man, ama chevah ye man, ate ama yeno ye, ne numacuahn chedave yahn ye çah ndahva ye vedino. ³ Man ndihcheró che numacuahn vedeyeno çah ye nde tahque ndahva ca che co che retumacadino vo che co çah ye. ⁴ Ama chica ye favor nuhn, che çah yuno nuhn che conda van nduco ye, conan ye dihno vo. ⁵ Nde hua ndedecadino nuhn che tihça dín ye, ate nde tahque quendaçhnan ye, te che tahque ndah ne, chihco ye chedave yahn ye nduhça che nahn Dendiohs, çava che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo man, çava che nevahneçun ye nuhn man. ⁶ Nducote tihça dín ihyan chahn ne, chemin che çah cuande nuhn Tito che ndaconan se yan vaço nchuhn, quendi se din dama se vedino min. ⁷ Nducote ama çenan cuma ne vederihquentiyon che cotahno ne man,

che cuahndudo ne man, che devano ne man, checo checunde chenán ne nan ntiyon yahn Dendiohs man, yahino ne nuhn man ne, chemin che ndahca che din nun ino ne, cuahtenan cuma ne vedevahino.

⁸ Ndiyu che rihquentiyón nchuhn, ate ráhn nduco ne çava che cadino ne nduhca che chenán cuma dihno vo chenahn vedevahino man, çava che cuhnde ro ndete che numa cuaco chenán cuma ne vedevahino man. ⁹ A devano nchuhn nduhca che ama yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, ne nahn che quendi ne yune yahn ye. Nduhca ama ihyan cuihca che ndo chevah ye, yahn che din ye vedevahino ne, tihca ihyan min, te andahre ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ate nducote yahino ye uvo ne, chihcoman ye nducuahn, nda ye muhn iyehñse cuh çava che ndedevahn ye uvo.

¹⁰ Tihca riyahvé nchuhn çava che ndah yahn ne, te a man nchuhn chihndeyan chedave yahn ne nde nduyo chuh me, canan recah ne vedino min. ¹¹ Man ne, nduhca che nduco vedeyeno canan çah ne, tihca nahn che quendi ne dinahn ne tunoca che tuno tah ne, nde conan çah ne. ¹² Tihca, te vedino che recah vo ne, a devano Dendiohs nduhva che co çah vo. Cuahn che recah vo numacuahn chedave yuhn vo ne, renevahñecun ye.

¹³ Che çah nchuhn vedino min dihno vo ne, ndiyu che çah ne nde ndo chevah man ne. ¹⁴ Che nahn ne, che conan ne ihyan çava che ndaca che chuhnun ye man ro cuh. Nda ro che va vederetahn yahn man ne ne, tihca conan ihyan chahn nchuhn. Nduco tihca ne, ndaca che chuhnun ama tama ne cuahn dama. ¹⁵ Va ama ejemplo yahn chemin che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Ihyan che ndeh din dama ye ne, hua ngava yahn ye, ne ihyan che doh din dama ye ne, hua chicuah nan yahn ye.”

Tito nduco combiero yahn se ne, ndaconan se yan Corinto

¹⁶ Nundihve cuahn Dendiohs che çahn nun ye chete chedave yahn Tito, che namin rendedecadino se çava che ndah yahn nchuhn nduhca che rendedecadinó. ¹⁷ Ndetahno nevahñecun se che yahvé sahn che chi se. Avane ne, nducote a man se ndihco se che chi se ne, cochi se quendihchero se nchuhn numacuahn vedeyeno.

¹⁸ Dechuh nuhn dama nduco se ama dihno vo che ama ndah ráhn ihyan yahn ye nduh cuan yaco, yahn che ama quendañ ndah ye che rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁹ Avane ne, a tendahnun ihyan ndiyaco dihno vo min, che conduco ye nuhn nan che vatechica nuhn. Quenan conan ye nuhn, din dama nuhn vedino che a ndanan redin dama nuhn, çava che ndeva ihyan yavenan Dihvo vo man, çava che cahco ro nuhn vedevahino yahn nchuhn man. ²⁰ Nducote hua nahn nuhn che ndere çahma nde ama ihyan che toh man nuhn vedino min ne, chemin che yahve nuhn ihyan ndiyaco che tendahnun ye ama cha dihno vo, çava che conduco ye nuhn. ²¹ Tihca, te nahn nuhn che dave yavenan nuhn nan Dendiohs man, nan nducoyaca ihyan man.

²² Avane ne, dechuh nuhn tama dihno vo nduco Tito. Dihno vo min ne, a rendihche nuhn ihyan che runecade ye cuahn dama nan nducuahn ntiyon yahn Dendiohs. Ihyan min ne, quenán ino ye che conahn ntiyon che chi ye, te a rendihche ndah ye nchuhn. ²³ Te cuandé nchuhn te Tito ne, rinduco se u nan ntiyon che quenán, cochi se, conan se nchuhn menún. Me dihno vo chenahn ne, ihyan ndiyaco dechuh ye ihyan. Ihyan chahn ne, nducote runecade ye ne, cuhnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Man ne, cuinan nchuhn ihyan chahn, çava che cadino ihyan ndiyaco chenahn nduhca che chenán cuma ne vedevahino man, çava che hua co cuihnan nuhn che rendeva nuhn yavenan ne man.

9

Vedino çava dihno vo

¹ Yahn vedino che redin dama nuhn çava dihno vo ne, raħcó che nde hua rendotenan che dirún yahn ne, ² te a rendihché nchuhn che ama cuno ino ne. Chemin che hua cuihnán renté nduco dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia, yahn nchuhn che vate ne yahn yahn Acaya, che a vateyan ne nde nduyo chuh çava che conan ne. Nducote checadino ye che redin nun ino ne recah ne vedino min ne, a nahn nducoyaca ye ama çah yeno ino ye, canan recah ye. ³ Andahre tihça ne, dechúh dihno vo chahn tan, çava che cuahteyan niyon nchuhn nduhça che a renté yahn ne, ne hua quendaħ cuihnó che rendonán nchuhn. ⁴ Tihça dín, te cuahn che chí ne, denan conduco ama o dihno vo che vate ye yahn yahn Macedonia u, ne nahn che a vateyan nchuhn. Ndete che hua ne, quendaħ cuihno nchuhn. Namin quendaħ cuihno nuhn che ama rendonan nuhn nchuhn. ⁵ Nducote hua náhn che quendaħ cuihno uvo ne, yahvé dihno vo chahn che chí ye, conan ye nchuhn, dín dama nduh ne vedino min che a ndihco ne chedave yahn ne che çah ne. Nduco tihça ne, cuahn che nda nuhn ne, hua quenan cuma nuhn che coman çaca nuhn nchuhn.

⁶ A devano nchuhn te cuahn che ndahva ndute ndata rihno vo ne, ndahva renevahn vo, ne cuahn che doh rihno vo ne, doh renevahn vo. ⁷ Atihnocano che recah vo vedino. Nahn che çah vo nduhva che ndihco vo che çah vo. Nahn che çah vo numacuahn chedave yuhn vo, hua nduco fuerza, te Dendiohs ne, yahino ye ihyan che nduco vedeyeno recah ye. ⁸ Dendiohs ne, va vederihquentiyon yahn ye che conan ye nchuhn nan nducuahn, çava che hua dehva conda yahn man ne man, çava che va ndahva yahn ne che conan ne ihyan chenahn man. ⁹ Tihça, te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhça:

Ihyan che redin ye vedevahino nduco ihyan chevah ne, rinan Dendiohs ihyan cuahn dama, ne hua ri doh dehtenduh yahn ye.

¹⁰ A Dendiohs che recah ye ndute ndata che rihno ihyan man, rihquechey ye ihyan man. A ihyan min che dín ye che co ndeh ndute ndata yahn nchuhn man, tihdenan ye vedevahino yahn ne man, ¹¹ çava che co chahte nducuahn ntiyon yahn ne, conan ne ihyan chevah numacuahn chedave yahn ne. Nduco tihça ne, ndeva ihyan yavenan Dendiohs yahn ntiyon che redin nuhn van nchuhn. ¹² Tihça, te vedino che vatechica nuhn redin dama nuhn ne, dín che ndaca che chuhnun dihno vo man, nde dín che ndeva ihyan yavenan Dendiohs man. ¹³ Ihyan che ndonda taħ ye vedino min ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ndiyu deman yahn che ama rinan nchuhn ihyan man, ihyan chenahn man, ate yahn che renevahnecun ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Namin covah ye çava nchuhn numacuahn chedave yahn ye yahn che tihyon yune Dendiohs nchuhn che dín ne vedevahino nduco ye. ¹⁵ Nundihve cuahn Dendiohs che ama chahte vedevahino yahn ye çavo vo, che nde hua retumacadino man vo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye uvo.

10

Vederihquentiyon che quenan cuma Pablo

¹ U Pablo, riyahvé nchuhn numacuahn vedino vedenecon nduhça che nahn Dihvo vo Jesucristo. Nahn nchuhn ne, raħn ne yahn che ama tán cuahn che yahn quenán, ne cuahn che quenún van nchuhn ne, ama necún. ² Ate riyahvé nchuhn che hua dín ne che ndaca yune che dín castigo nchuhn

cuahn che ndá, te va inó che dín castigo ihyan che rahn ye che vatechica nuhn vedeyeno yahn man nuhn. ³ Cuaco te ihyan iyehense nuhn, ate redin nuhn ntiyon yahn Dendiohs nduhca che nahn ye, ndiyu nduhca che nahn man nuhn. ⁴ Nduhca sandado che chenan cuma se dehtenduh che richihve yahn se nan che ruhn se ne, tihca chenan cuma nuhn vederihquentiyon chahte. Vederihquentiyon min ne, ndiyu yahn ihyan iyehense, te yahn Dendiohs, ne co ndahco ndiya ihyan che duhtuno ihyan ye. ⁵ Namin ndahco ndiya nuhn ihyan, che numacuahn vedeyade man, vededeveno yahn man ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs, ne ndahco nuhn ihyan tah Dihvo vo Jesucristo, cava che dinahn ye yahn ye. ⁶ Cuahn che a ndahca redinahn nchuhn ne, nuhn ne, vate nuhn cava che din nuhn castigo ihyan che rahcotahn ye.

⁷ Nchuhn ne, rihco ne cudado nde nan ran nde nan rica nuhn, ate hua rendihche ne taqa chedave yahn nuhn. Ndete che devano cuaco ne che a yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, cuedevano ne te namin nuhn ne, a yahn ye nuhn. ⁸ Te Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nuhn, ndiyu cava che din nuhn che conda nchuhn, ate cava che conan nuhn nchuhn che cotahno ne ihyan numa ino ne. Chemin che, andahre ama rendonan vederihquentiyon min ne, hua ri cuihnán. ⁹ Tihca rahn ri nchuhn cava che hua ndedecadino ne che ndere renahn dihyá nchuhn nduco caca che redechuh yahn ne. ¹⁰ Hua nahn che namin nchuhn tihca ndedecadino ne, te nahn ihyan ne, rahn ye te ama renan inó che cayá ihyan nan caca che redechuh yahn ye, ate cuahn che quenun van ye ne, hua dito nan nde hua ndahchan ndudo yahn. ¹¹ Ihyan che tihca rahn ye ne, codevano ye te nduhca che yudo rihquentiyon nuhn cuahn che yahn chenan nuhn, redirun nuhn yahn ne ne, atihnoqa yudo cahcantiyon nuhn cuahn che ndá nuhn van ne.

¹² Hua rendeva man nuhn yavenan nuhn nduhca che redin nahn ihyan che rendonan man ye ihyan, te ama vedetundo che redin ye, rendeva man ye yavenan ye, rahco ye che tahque rignonun chihve ye che co ihyan chenhahn. ¹³ Nuhn ne, hua redin yade nuhn, rechuhnan nuhn vederihquentiyon che te Dendiohs nuhn, che din nuhn ntiyon yahn ye van nchuhn. ¹⁴ Nuhn che ndá nuhn menan ndita, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan nchuhn, ne chemin che redin yahn che quendi nuhn cahcantiyon nuhn nchuhn. Che tihca redin nuhn ne, hua rechuhnan nuhn vederihquentiyon che chenan cuma nuhn. ¹⁵ Hua redin yade nuhn, rihquentiyon nuhn nan che nedin tama ca ihyan ntiyon. Che cuaco ne, chenan ino nuhn che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne, cava che co chahte ntiyon che redin nuhn van nchuhn, ne quendi nuhn nduhca che a cochi nuhn rihquentiyon nuhn. ¹⁶ Tuhme quendi nuhn cuacotuh nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo yan chenan, ate hua cahnevi nuhn ntiyon che nedin tama ca ihyan.

¹⁷ Duh nchuhn che nahn ndonan man ne nchuhn ne, tahque ndah che ndonan ne Dihvo vo Jesucristo, ¹⁸ te ihyan che rendonan man ye ihyan ne, hua cochihve yahn ye che tihca redin ye. Me ihyan che rendonan Dihvo vo Jesucristo ihyan ne, atenan ihyan chahn che rendeva Dendiohs ihyan.

11

Sahn che redin ca se che apóstol se

¹ Ama ndahca ndete che din chahtino nchuhn che ndonan vederihquentiyon che quenán cumá. Co rahco ne che ama vedetundo che tihca redin.

² Ate hua, te ama yahinó nchuhn nduhca che nahn Dendiohs, cahndudó

ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne, ne náhn che dave chedave yahn ne, nda ne nan ye. ³ Nducote chundah ne, ama mayon se ne, ndo se cu, chihncheh se Eva. Namin nchuhn ne, vahinó ça va ne, te denan hua numa ino ne ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne ça yune ne che cahnceh se nchuhn, cuacondah vedame ne ihyan. ⁴ Vahinó ça va nchuhn, te denan nda sahn che cacuah se tama ndudo menun ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, cuahndudo se tama ndudo, redin vahn se che ndudo ndah yahn Dendiohs man, conun se nchuhn che nevahnecon ne tama vaco menun Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ne a ndah no ino ne cotahno ne nducuah. ⁵ Ricá nchuhn che din chahtino ne yahn, nan sahn chahn che redin vahn ne apóstol ndah, te nde tah hua rinda nan yahn vederihquentiyon che quenán cumá nan vederihquentiyon yahn se. ⁶ Andahre hua ndahchan ndudo yahn nan che rahndudó, ate nan vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a devanó ndendi ndendita nduhca che a rendihche man nchuhn.

⁷ Hua dehve ama nunde che din man ntiyon, ndaca che chuhnún cuahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs, chihnevan nchuhn. Tahque ndah ne, quendañ vedechahtinó chuhríhn ça va che ndah yahn ne. ⁸ Cuahn che quenán van nchuhn, din ntiyon yahn Dendiohs ça va che ndah yahn ne, dihnno vo che vate ye tama yan chinan ye u ça va che ndaca che chuhnún, ate anduhneca che ndere chehneví yahn ye, te ndiyu ihyan chahn va che conan ye u ro min. ⁹ Cuahn che chicuah nan yahn ne, nde ama nchuhn hua dendúh nchuhn. Tahque ndah ne, ama o dihnno vo che chica ye yahn yahn Macedonia, chinan ye u. Nduco tihca ne, hua dendúh nchuhn ro min. Atihnocá hua dendúh nchuhn caviyan deman. ¹⁰ Nde muhn nde nan Dihvo vo Jesucristo, cuaco rahn rí nchuhn chemin. Numachahte yahn yahn Acaya, hua quendañ cuihnó nan nde ama ihyan, yahn che tihca rahn. ¹¹ Ndiyu che hua yahnó nchuhn che hua náhn che conan ne u. A man Dendiohs devano ye che ama yahnó nchuhn.

¹² Quendi din tihca ça va che co cuihnñ sahn yađe chahn che vatechica se redin ça se che apóstol se, redin ça se che redin se ntiyon nduhca che redin nuhn. ¹³ Sahn chahn ne, ndere vatechica se, rihncheh se ihyan, redin ça se che apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo sahn. ¹⁴ Hua çahn ino nchuhn che redin ça se che apóstol se, te a devano vo te namin chundah ne, rendedeche se sahn, co ndacondá se nde ama ángel diyahn ndete che nahn se. ¹⁵ Chemin che nde hua çahn ino nchuhn, ndihchero ne sahn chahn che redin se ntiyon yahn se, redin ça se che ndudo ndah yahn Dendiohs che rahndudo se. Yahn nducuah che redin se ne, va che din Dendiohs castigo sahn, nedihve se nunde yahn se.

Nduhca che rechuhrihn Pablo nan ntiyon yahn Dendiohs

¹⁶ Ndaconan rahn rí nchuhn che hua ndedecadino ne che ama vedetundo che náhn ndeva man yavenán. Ndete che tihca ndedecadino ne ne, codin chahtino ne yahn. ¹⁷ Che rahn rí nchuhn che náhn ndeva man yavenán ne, ndiyu Dihvo vo Jesucristo che tihca rihquentiyon ye, te chemin ne, vedetundo yahn man. ¹⁸ Nducote ama yan sahn che redin yađe se che ama ndah ihyan se ne, namin u ne, ndeva man yavenán. ¹⁹ Tihca din, te nchuhn ne, ama devano ne che rahco ne, nde hua rí cuihnñ ne, a ndah no ino ne retuma ino ne sahn che rendeva man se yavenán se. ²⁰ Andahre redin se decahya yahn se nchuhn man, rendinun rendinghno se nchuhn man, redin yahn se dehtenduh yahn ne man, rinañ se yahn nchuhn man, rahn se vaçonañ ne man, ate a ndah no ino ne. ²¹ Anduhneca ndete che

ama vedecuihno chemin çavá, te nuhn ne, hua rihquino nuhn che ndere din nuhn nduco nchuhn.

Andahre ama vedetundo, ate namin u ne, co din yadé nduhça che redin sahn chahn. ²² Ndete che redin yade se che sahn nación yahn Israel sahn ne, namin u ne, ihyan nación yahn Israel u. Ndete yahn che rente se devaço hebreo ne, namin u ne, renté devaço min. Ndete yahn che ndaça yahn Abraham sahn ne, namin u ne, ndaça yahn ye u. ²³ Ndete nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nahn din yade se ne, namin u co dín ama vedetundo, ndo yadé, te tahque ndichihve u nan ntiyon yahn ye man, tahque nedín ntiyon yahn ye man, tahque ndeh yune nenún vacoyahn man. Ama ndeh yune nahn ihyan u man, ama ndeh yune adeche cahno ihyan u man. ²⁴ Sahn nación yahn Israel ne, uhn yune din se castigo u, chahn se ndico ntiyon cun cuarta u. ²⁵ Ino yune chahn se yahn u. Ama yune ndo dama ihyan, çah ye tu u nde a chihno ye u, che rahco ye. Numacuahn ro che quechicá nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ino yune cheche nun barco nan che quenún, ama ro ama yan quenún van nuniyahn. ²⁶ Ama chuhríhn nduh cuan nan che quechicá yahn ntiyon che quenán. Ama ndeh yune adeche quenda icho u. Nduh cuan nan che quechicá ne, ama çahnda, yahn che ama vate sahn duco. Ama ndeh yune cuahto din tan ihyan nación yahn man, ihyan nación chenahn man, nducó, adeche cahno ye u. Adecotino che quechicá, viyan man, viyata man, nuniyahn man, ama chuhríhn, adeche coh nahn cuan. Me sahn che redin çá se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn dama chenun ino se vedetan, nahn cahno se u. ²⁷ Ama chi cunó nan ntiyon man, ama quenduché man, ama chih cuicó man, chih yacá man. Nahn cuan ne, adeche coh iché, quechicá van ngo, nde tino yahn metah.

²⁸ Avane yahn nducuahn chemin chan ne, ama rendedecadinó ro ro, çava nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te u che redín cudadó ihyan. ²⁹ Nducoyaca dihno vo che hua ndah richahtino ye Dihvo vo ne, ama rendedecadinó çava ye. Namin nducoyaca dihno vo che redin ihyan che rahtendiho ye nunde ne, ama ri ran çava ye. ³⁰ Ndete che nahn co yenó ne, tahque ndah che co yenó yahn dehtenduh che rihco ro che hua rignonun chihvé. ³¹ Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che rendeva vo yavenan ye cuahn dama ne, devano ye te cuaço che ráhn. ³² Cuahn che quenán yan Damasco ne, gobernador che rinan se rey Aretas, va se yan min, ne chih se sandado yune che nahn din se preso u. ³³ Ate ndedevah ihyan u chete ama cuahte cuahn vedame chete che ndacoriya chihto yan me, ne nduco tihça cáhn.

12

Ama vederihno che çah Dihvo vo Jesucristo, ndihchero Pqblo

¹ Hua redin yahn che ndeva man yavenán, ate va che có nchuhn yahn ama vederihno che te Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró. ²⁻³ A ndeh nduyo che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, ne man adiva ne, a ri ndiche cun nduyo ne, quenda ye u vahchetero. Hua devanó, a man, o vacó, atenan Dendiohs devano ye. Ate tanocá nduh ne, quenda ye u vahchetero. ⁴ Min chihneván ama ndeh ndudo che nde hua rentaquinó deh che çahmá yahn. Avane ne, çahnda va che çahmá. ⁵ Vederihno min che cuaço, redin yahn che ndonán. Ate çava man ne, nde hua redin yahn che ndo yadé. Atenan yahn che nde hua rignonun chihvé, atenan yahn chemin che co co yenó. ⁶ Ndete che nahn

ndo yadé ne, dehve ndere ndo yadé, te ndudo cuāco che cahmá. Ate tahque ndah che nde hua cahmá yahn, cava che hua cava chemin nevahneacun ihyan u, te atenan che cahnevan ye che renté man, cahco ye cudado nduhca che quechicá man.

⁷ Cava che hua ama din yadé che ndihcheró vederihno min ne, cah yune Dendiohs che dechuh chundah ama cah tan, chetah u, redin che rechuhríhn cuahn dama. ⁸ A ino yune ama chicá favor Dihvo vo Jesucristo che cahnevi ye cah min, ⁹ ate rahn ye ri ye u te nduco che yahino ye u, a va, te tahque rihco ro ye vederihquentiyon yahn ye nduco ihyan che nde hua rignonun chihve ye. Chemin che ama yenó che rechuhríhn, redin cah, te nduco tihca ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yahn ye nducó. ¹⁰ Ri yenó yahn nducaahn che rechuhríhn nan ntiyon yahn Dihvo vo, che ndere riya ihyan u man, che redin tan ye nducó man, che hua rendaça che rechuhnún man, che yah rahnó man, te cuahn che rendó nde ndiyahn ne, tahque rihco ro Dihvo vo vederihquentiyon yahn ye nducó.

Pablo ne, ama rendedecadino ye cava ihyan yahn Dendiohs che vate ye yan Corinto

¹¹ Ama vedetundo che rahn yadé nduco nchuhn, ate nducote retuma ino ne sahn che rihnceh se nchuhn ne, quenán cuma che tihca dín. Nchuhn che redin yahn che ndeva ne yavenán, ndiyu man, te andahre lado yahn nde hua rignonun chihvé, ate hua dehva rinda nan yahn nan sahn apóstol chemin chan, che rahco ne che ama ndah se. ¹² Cuahn che quenán van nchuhn ne, nduco rino nduco ndah dín vederihno, chihnde ro che apóstol numa cuāco u. ¹³ Nchuhn ne, dama no din yahinó nchuhn nduco dihno vo che vate ye tama yan. Ate ndete che rahco ne che quendihcó nunde yahn che hua dendúh nchuhn che ndaça che chuhnún ne, codin chahtino ne yahn.

¹⁴ Rahn rí nchuhn te a rihcoyan yahn che ndaconan chí quendihcheró nchuhn co ino yune. Nde hua dendúh nchuhn, te rechí cava che ndah yahn ne, ndiyu cava che nahn co yahn dehtenduh che va yahn ne. Tihca, te redín nduhca che redin ihyan che rihcaceh ye daya ye. Ndiyu man ye chenán ino ye che cahcaceh daya ye ihyan. ¹⁵ Andahre cuahn che tahque yahinó nchuhn, ra tin ne, ne ti nan ti ino ne rendihchero ne u, ate nde nduco nduh ne, vá vedeyeno che quendí conán nchuhn, nde vá vedeyeno che cahco mendáhn u cava che ndah yahn ne.

¹⁶ Andahre devano cuāco nducoyaca nchuhn che hua dendúh nchuhn cava che ndaça che chuhnún, ate nde nduco nduh ama o ne ne, renuhn ino ne, rahn ne che nducote ama mayon u ne, chihnchéh nchuhn. ¹⁷ Namin a devano nchuhn che ndiyu che chihnchéh nchuhn che dechúh ama o dihno vo, chendihchero ye nchuhn. ¹⁸ A dechúh Tito nduco tama dihno vo, chendihchero se nchuhn, ne a devano ne te hua chihncheh se nchuhn. Namin a devano ne te nde ama nuhn hua nihnceh nuhn nchuhn, te dama vederendecadino yahn nuhn man, runeçade vatechica nuhn man.

¹⁹ Dihno che yahinó nchuhn, che tihca dirún yahn ne ne, co rahco ne che rahn nan man nuhn. Ate hua, te nde muhn nde nan Dendiohs, nducaahn che redin nuhn ne, redin nuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, cava che tahque numa ino ne cotahno ne ihyan. ²⁰ Tihca dín, te nahn che runeçade chenán nchuhn cuahn che ndá, cava che co yenó cava ne, ne hua ndaça yune che dín castigo nchuhn, co rahn. Vahinó cava nchuhn, te denan cuahn che ndá, ntacá nchuhn che vate canda ne man, redin ve ne yahn vih man, tan ne nduco vih man, redin yade ne man, redin vi ne

man, retumacah ne cuendo nduco vih man, rih nunde ama tama ne yahn vih man, ndeh cuan ndi ne nduco vih man. ²¹ Namin vahinó, te denan cuahn che dechuh tun Dendiohs u van nchuhn ne, co cuihnán cava ne. Co nde va che cuacó cava ama yahn nchuhn che metah nto ino ne nunde che chenah cuma ne nde ro menah, metah cahcoman ne che chihnga redin ne man, che ndere rahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye man, che ama idihya ne man.

13

Rahn Pablo che cahn tun ye yan Corinto

¹ Man co ino yune che ndaconan chí quendihcheró nchuhn. Nducoyaca ne che va nunde yahn ne ne, dinoca ndahco cuaco o ino ihyan, tuhme co ne castigo. ² Cuahn che ndá chí o yune ne, a rahn nduco nchuhn te cuahn che chí tama yune ne, dín castigo nducoyaca nchuhn che a chendihco ne nunde nde a rahn me, nde nducoyaca nchuhn che cade rahtendihco ne nunde. Man ndaconan dirún yahn ne che a rahn cava che hua conan ne. ³ Nducote nahn nchuhn che cahco ró che quenán nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn che ndá tan ne, tumacadino ne. Dihvo vo Jesucristo ne, hua dehve vah ye nchuhn, te yudo vederihquentiyon yahn ye. ⁴ Andahre quenah yah ye nan cruz, chih ye nduhca ama ihyan che nde hua rignon chihve ye, ate ndedetuhche Dendiohs ihyan, ndahco ye vederihquentiyon tah ye. Atihnoca nuhn, andahre rahco ihyan che nde hua rignon chihve nuhn, ate ritahno nuhn ihyan min, ne chemin che te Dendiohs vederihquentiyon, chenah cuma nuhn cava che ndah yahn ne.

⁵ Cuendecadino nchuhn cava man ne, a ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, o hua. Ndete che numa cuaco ritahno ne ihyan ne, quenun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndete che hua ne, hua. ⁶ Quenan inó che codevano nchuhn te nuhn ne, ritahno nuhn ihyan min numa cuaco, quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn. ⁷ Rica nuhn Dendiohs cava nchuhn che hua cuahtendihco ne nunde, ne hua conan cuma che dín nuhn castigo nchuhn, cuhnde ro che quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn. Andahre ndahchenan ihyan nuhn, cahma ye che hua quenun Vaco Ndah yahn ye nuhn, ate tihca redin nuhn, te tahque nahn nuhn che runecade cuahtechica ne, che co che quendah yavenan nuhn. ⁸ Tihca, te nuhn ne, ndotenan che cahca tan nuhn yahn ihyan che redinahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne, va che ndeva nuhn yavenan ye. ⁹ Vedeyeno yahn nuhn ne, che cotahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. Dehve dín yahn che ndahchenan ihyan nuhn. Namin revah nuhn cava ne, che nde tahque numa ino ne cotahno ne ihyan. ¹⁰ Chemin che numanahn che ametah chí ne, dirún caça cuh, dechuh yahn ne, cava che nto ino ne nunde yahn ne, ne hua conan cuma che dín castigo nchuhn cuahn che ndá tan. Tihca, te hua náhn che vederihquentiyon che te Dihvo vo Jesucristo u, cochihve deman cava che dín castigo nchuhn. Tahque ndah ne, náhn che cochihve cava che quendi cotahno ne ihyan numa ino ne.

¹¹ Dihno, man ne, Dendiohs conduco ye nchuhn. Runecade cuahtenan ne man, cuenecah yan ama tama ne chedave yahn vih man, ama no ndudo codin ne nduco vih man, ndahca cuahtenan ne nduco vih man, ne Dendiohs, ihyan min che yahino ye uvo man, redin ye che rahte dihñ chedave yahn vo man ne, conduco ye nchuhn. ¹² Cuenecah ama tama ne Dendiohs vih numacuahn vedino vedenehun. ¹³ Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyaca dihno vo che vate ye muhn.

¹⁴Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn. Conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. Tihca co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN GALACIA

¹ U Pablo ne, ndiyu ihyan iyehñse che chihco ye vederihquentiyon tãh che co apóstol, te a Dihvo vo Jesucristo man, Dendiohs Chida, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo van tenahn man. ² Nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, che vate ne yahn yahn Galacia, u nduco nducoyaça dihno vo che chenán ye muhn nducó, dirun nuhn caca cuh, dechuh nuhn yahn ne.

³ Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cahtenan ne. ⁴ A Dihvo vo Jesucristo che chihco mendahn ye ihyan chih ye cava nunde yuhn vo, ndedevahn ye uvo van ihyan nunde nduhca che nahn Chido vo Dendiohs, ⁵ ihyan min che va che ndeva nducoyaça ihyan yavenan ye numacuahn ro. Tihca co.

Va ama nan no ndudo cava che ndevahn ihyan

⁶ Ama rahñ inó che nduco nun racondah vedame nchuhn Dendiohs, ihyan min che tendahnun ye uvo, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo che yahino ye uvo. Man ne, riquendi ne tama nan ndudo. ⁷ Ndiyu che va tama nan ndudo ndah, ate che tahque ri ne, vate ihyan che redetohnan ye inó nchuhn, nahn ndacorun ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tama nan ndudo che ndiyu ndudo che rahndudo nuhn, rihnevan nchuhn ne, ihyan min ne, va che conda ye, andahre u o ama ángel che caca ye vahchetero. ⁹ Nduhca che chichuahn nchuhn ro menan ne, man ne, ndaconan ntihton yan tama yune. Adecoduhno ihyan che cuahndudo ye tama nan ndudo che ndiyu ndudo che a chitahn nchuhn ne, ihyan min ne, va che conda ye.

¹⁰ U ne, hua rinuhn che co yeno ihyan iyehñse nducó, te che rinuhn ne, che co yeno Dendiohs. Ndete che nuhn che co yeno ihyan iyehñse nducó ne, nde hua co conán nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹¹ Dihno, nahn che codevano nchuhn te ndudo ndah che cahndudó, chihnevan ne ne, ndiyu vededevano yahn ihyan iyehñse, ¹² te nde ama ihyan iyehñse ne, hua chichuahn ye u. Che rahndudó ne, man Dihvo vo Jesucristo te ye, checadinó.

¹³ A checadino nchuhn nduhca ihyan u ro menan cuahn che chitahnó dama nduco ihyan nación yahn Israel. Din tán nduco ihyan yahn Dendiohs, rihcó che decuihnó ihyan. ¹⁴ Nduhca che ritahno ihyan nación yahn Israel ne, u che tahque quendahnán che co nducoyaça combiero yahn, te numa inó quendi costumbre yahn ihyan ndico yahn. ¹⁵ Ate Dendiohs ne, tendahnun ye u numacuahn vedeyahino yahn ye, ne chihco vih ye u nde ro che metah cuhndeyan. ¹⁶ Nda ro che nahn ye ne, dechuh ye Daya ye nan, te cuande ye ndudo yahn ye u cava che cuahndudó van ihyan nación chenahn. Cuahn che tihca chi ne, hua chahn chiqueruné nde ama ihyan, ¹⁷ nde hua chahn yan Jerusalén chendihcheró ihyan che tahque menan ndi ye apóstol che co u. Tahque ndah ne, chahn yahn yahn Arabia. Chihno min ne, ndaconán yan Damasco.

¹⁸ Nde chihno ino nduyo ne, tuhme chahn yan Jerusalén che ndihcheró Pedro, ne quenán nduco ye ntihton ro. ¹⁹ Atenan ihyan min nduco Jacobo,

dihno Dihvo vo Jesucristo, ndihcheró ihyan. Hua ndihcheró ihyan apóstol chenahn. ²⁰ Nde nan Dendiohs ne, ndudo cuaco che dirún yahn nchuhn.

²¹ Adiva ne, cháhn yahn yahn Siria man, yahn yahn Cilicia man. ²² Tahñ min ne, dihno vo che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che vate ye estado yahn Judea ne, hua rendihche ye u. ²³ Che devano ye yáhn ne, atenah che rente ihyan che a u che din tán ro menah me nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo man, che rahndudó ndudo che rihcó che decuihnó ro menah me man, ²⁴ ne rendeva ye yavenah Dendiohs çavá.

2

Pablo ne, nevahnecon ihyan apóstol chenahn ihyan

¹ Chihno ndichecun nduyo ne, cháhn tama yune yan Jerusalén nduco Bernabé, ne quendá Tito. ² Cháhn, te checadinó te tihca nahn Dendiohs. Min ndo dama demah ihyan che ndinan ye yahn yaco, ne necah cuandé ihyan yahn ndudo ndah che rahndudó van ihyan nación chenahn. Tihca din, te nahn cadinó deh cahma ye yahn ntiyon yáhn, a cochihve o hua. ³ Nde Tito che nduco se u, andahre sahn tama nación se, ate hua din ye fuerza che conan seña sahn. ⁴ Ama o sahn che redin ca se che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, cuahn ndeh chenda se min, rano se nuhn, nahn cua cuande se nuhn dehcó che vatemah ino nuhn, ritahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, te nahn se che ndaconan quendi nuhn ley che dirun Moisés, din che denduh ino nuhn. ⁵ Ate nde tah hua tumacah nuhn yahn sahn chahn, te rendedecadino nuhn çava nchuhn, ne hua cah yune nuhn che tihdenan se costumbre ndico nan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Me ihyan ndinan chahn ne, a ndinan ye o hua, chemin ne, nde hua cuande yáhn, te Dendiohs ne, dama no rendihche ye nducoyaca ihyan. Ihyan chahn ne, metah nde ama nan ndudo che quendudonan devano ye che va che cacuahñ ye u. ⁷ Tahque ndah ne, tumacadino ye che man Dendiohs nahn ye ntiyon u che cuahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan nación chenahn nduhca che nahn ye Pedro che cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ⁸ Nduhca che cah dito Dendiohs Pedro nan ntiyon van ihyan nación yahn Israel ne, tihca cah dito ye u nan ntiyon van ihyan nación chenahn. ⁹ Jacobo man, Pedro man, Juan man, ihyan chahn che ndinan ye, nducote tumacadino ye te numacuahn vedeyahino nte Dendiohs vederihquentiyon u ne, nevahnecon ye nuhn, u nduco Bernabé, ne nte cade ye che quendi nuhn cuahndudo nuhn van ihyan nación chenahn, ne man ye ne, quendi ye cuahndudo ye van ihyan nación yahn Israel. ¹⁰ Atenah che chica ye nuhn ne, che din nuhn cuande çava ihyan chevah che vate ye min. Chemin ne, numacuahn vedeyeno dináhn.

Pablo ne, yahve ye Pedro min yan Antioquía

¹¹ Adiva cuahn che chahn Pedro yan Antioquía ne, tumacadinó che hua runecade ye, ne quenana cuma che yahvé ihyan. ¹² A menah ne, reh ye dama nduco ihyan nación chenahn. Ate cuahn che nda ama o sahn che dechuh Jacobo ne, din vih ye, ametah cheh ye dama nduco ihyan chahn, te vah ye ihyan che riquendi ye redinahñ ye ley che dirun Moisés. ¹³ Nduco chemin ne, chihco ro ye che o nan o chende ye, ne nducoyaca ihyan nación yahn Israel che rendo dama ye min, nde Bernabé ne, dama chi ye nduco ye. ¹⁴ Che tihca din ye ne, chihnde ro yahn ye che hua runecade riquendi ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Chemin che rahn rí Pedro nan nducoyaca ihyan

ndiyaco: “Di, che sahn nación yahn Israel di, a metah ro che dama ri nduco dihno vo ihyan nación chenahn, chihcoman costumbre yahn ihyan nación yehn. Man ne, ztaça che nahn din fuerza dihno vo ihyan nación chenahn che dinahn ye costumbre yahn ihyan nación yehn?”

Ihyan nación yahn Israel man, ihyan nación chenahn man, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndevahn ye

¹⁵ Nuhn ne, ihyan nación yahn Israel nuhn, ndiyu ihyan nunde nuhn nduhca ihyan nación chenahn. ¹⁶ Ate devano nuhn che atenan che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo che ndeva Dendiohs uvo, ndiyu che dinahn vo ley che dirun Moisés. Chemin che nahn nuhn ne, çava che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndotenan che dinahn nuhn che rihquentiyon ley min ne, chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. Tihca din nuhn, te andahre dinahn ihyan che rihquentiyon ley min, ate hua çava chemin ndeva Dendiohs ihyan.

¹⁷ Man che a chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, che nahn nuhn che ndeva Dendiohs nuhn ne, ndete che quendañ ro yahn nuhn che ihyan nunde nuhn nduhca ihyan nación chenahn ne, za çahquino vo çahmo vo che Dihvo vo quendiho ye nunde ne? Hua. ¹⁸ Ama te a chihcoman nuhn ley che dirun Moisés ne, ndete che ndaonan nuhn dinahn nuhn che rihquentiyon ne, nduco chemin çahco ro nuhn che ihyan nunde nuhn. ¹⁹ Cuacho che tihca, te u ne, a nan ley min tumacadinó che hua ndaçá vederenchahco che dinahn vederihquentiyon yahn man, che tahque ndah cochahtinó Dendiohs man. ²⁰ Anduhneca ndete che quenan yah dama nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs. A ihyan min che rihquentiyon ye u, ndiyu man. A yahino ye u, ne chihco mendahn ye ihyan chih ye çava. Man ne, nducuahne che redin ne, a yahn che ritahnó ihyan. ²¹ Ndiyu che duche rinó vedeyahino yahn Dendiohs, ate hua co ndeva ye ihyan cuande yahn che dinahn ye ley che dirun Moisés, ne chemin che quenan cuma che chih Dihvo vo Jesucristo.

3

Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua redotenan vo ley che dirun Moisés

¹ Nchuhn dihno che vate ne yan Galacia, a te cuande ndah nuhn nchuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che quenan yah ye. Ate man ne, ama tundo ndaçonda ne, chitahno ne yahn ihyan che chihnceh ye nchuhn, chihcoman ne che redinahn ne ndudo cuacho. ² Nahn che cuaehte nchuhn ndedecadino ne. ¿A te Dendiohs Vaco Ndah yahn ye nchuhn yahn che dinahn ne ley che dirun Moisés, o te ye yahn che chitahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo? ³ Hua co nchuhn chevah ca tundo. A quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn yahn che chitahno ne, ne hua ndahca che ndevanan ne richahtino ne ley min. ⁴ Ndete che çahcoman nchuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nde ama nan dehtenduñ che a din Dendiohs nduco ne, hua cochihve yahn ne. Ate quenan inó che cochihve yahn nchuhn. ⁵ Cuahn che redin Dendiohs che renun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, rinahn vederihno van ne ne, ndiyu çava che redinahn ne ley che dirun Moisés, te çava che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Cua cuande ne nduhca che chinahn nduco Abraham. Ihyan min ne, chitahno ye Dendiohs, ne çava chemin no che nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁷ Cuedevano nchuhn te nducoyaca ihyan che ritahno ye Dendiohs ne, riquendi ye yune yahn Abraham. ⁸ Nde a rahn me ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs te ihyan nación chenahn che cotahno ye ne, nedin yahn

Dendiohs ihyan. Ndudo ndah min ne, a ndudo che çah Dendiohs Abraham, rañh ye tuhça: “Vedeyahino che quenán cumá ndoque ne, a namin che ndah yahn ihyan nducuañh nación.” ⁹ Nducote tihça ne, nducoyaca ihyan che ritahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan nduhça che nedin yahn ye Abraham yahn che chitahno ye.

¹⁰ Me nducoyaca ihyan che richahtino ye che ndevahn ye nduco che dinahn ye ley che dirun Moisés ne, va che conda ye, te nde ama ihyan hua cocha ye dinahn ye ley min. Va che conda ye, te a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Nducoyaca ihyan che hua dinahn ye nducuañh che ndirun ñan ley ne, va che conda ye.” ¹¹ Nducote tihça ne, a ndero ndi che nde ama ihyan hua tuno ye ñan Dendiohs nduco che dinahn ye ley min. A namin no tun ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “A ihyan che ritahno ye che ndedevahn Dendiohs ihyan, ndeva ye ihyan.” ¹² Ate hua tihça ley che dirun Moisés, te chemin ne, rihquentiyon che dinahn ihyan ndiyu che cotahno ye. Chemin ne, a ndirun ñan ley min tuhça: “Ihyan che dinahn ye nducuañh che rihquentiyon ley cuh ne, ndevahn ye.”

¹³ Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo, metah che conda vo nduhça che rihquentiyon ley min. Mañ ye chuhriñh ye menun vo, chi ye ye castigo che va che co vo. Chinahn nduco ye nduhça che a ndirun ñan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Nducoyaca ihyan che a ndinda ye ne, renan yah ye.” ¹⁴ Nduco tihça ndedevahn ye uvo çava che din ye che conahn ndudo che necah Dendiohs Abraham çava che ndah yahn ihyan nación chenahn. Namin nduco tihça ne, nducoyaco vo che ritahno vo ne, conun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo nduhça che a çah ye ndudo yahn ye.

¹⁵ Dihno, cua cuande nchuhn ejemplo cuh che ntiñyon yán: Cuahn che redendah ihyan ama çava, redin ye firma, rihco ye ne, nde ama ihyan hua co çahça tañ ye yahn, nde hua co ndedendah ye nduhça che nahñ ye. ¹⁶ Me ndudo yahn Dendiohs che çah ye Abraham nduco ndata yahn ye ne, che ndirun che ndata yahn ye ne, conahn che ama no ihyan ñan ndata yahn ye, ndiyu nducoyaca ye. Ihyan min ne, a Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷ Cuedevano nchuhn te Dendiohs ne, çah ye ndudo yahn ye Abraham, ne çah dito ye. Me ley che dirun Moisés chihno cun ciento ndico ndiche nduyo adive ne, hua co che çahça tañ yahn ndudo min. ¹⁸ Che çah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham che din ye che ndah nduco nducoyaca ihyan ne, conahn nduco ye yahn che tihça chi yeno Dendiohs ndiyu yahn che dinahn ye ley min.

¹⁹ Nducote tihça ne, co vate ihyan che ndedecadino ye: “¿Dehra cochihve ley che dirun Moisés tuhme ne?” Cuedevano nchuhn te chihnde adive atenañ çava che chihco ro nunde yahn ihyan nde nda ro che ñan ndata yahn Abraham quendañ ihyan min che a nente çade Dendiohs nduco Abraham yahn ye. Dechuh Dendiohs ángel, ndahco ye ley min tañ Moisés çava ihyan yan. ²⁰ A ndero ndi che chichihve Moisés yahn Dendiohs mañ, çava ihyan yan mañ. Namin a ndero ndi che Dendiohs che çah ye ndudo yahn ye Abraham ne, a ihyan min no tun che ndahco ye ley yahn ye tañ Moisés. ²¹ Andahre tihça, ate ley yahn ye che ndahco ye tañ Moisés ne, ndiyu che rendahco çade ye ndudo che çah ye Abraham, te hua nedin yahn ye ihyan, ndevahn ye nduco che dinahn ye ley min. ²² Tahque ndah ne, rihco ro ley min che va che conda nducoyaca ihyan, din nunde yahn ye. Tihça rihco ro ley min çava che ihyan che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva Dendiohs ihyan, nduhça che a necah ye ndudo yahn ye.

²³ Numanahn che metah nda Dihvo vo Jesucristo, cotahno vo ihyan ne, chihco rino ley min uvo. ²⁴ Anduhneça ndete che din ley min cuñado uvo,

tihiyon yune uvo çava che cotahno vo ihyan min, nedin yahn Dendiohs uvo. ²⁵⁻²⁶ Ate man che a nedin daya Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ametah rendotenan vo ley min. ²⁷ Nducoyaco vo che chedenune vo, nevahnecon vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo ihyan yahn ye. ²⁸ Man ne, nde hua redin yahn che ndahchenan vih vo. Dehve din yahn atanochan ihyan yahn ye, a ihyan naci3n yahn Israel ye, o ihyan tama naci3n ye, a redin ye ntiyon yahn ihyan, o redin ye ntiyon yahn man ye, a ndahta ye, o çahn ye. Hua dehve din yahn taçhan vo, te che ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dama no nducoyaco vo. ²⁹ Nducote a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo ne, riquendi vo yune yahn Abraham, ne ndeva Dendiohs uvo nduhca che a neçah ye ndudo yahn ye.

4

¹ Cua cuande nchuhn tama ejemplo: Ama sahn dihn che va che ndonda taç se vedecuihca yahn chida se ne, numanahn che lihn ca se ne, rendihche ihyan sahn anduhneca mozo, andahre sahn min co yahn se nducuahn. ² Va ihyan che redin ye cudado sahn man, rendihche ye cava se man, nde nda ro che ndahco chida se dehtenduh yahn ye taç se. ³ Atihnoça uvo, te ro che metah cotahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca cheçahya uvo, riquendi vo costumbre yahn ihyan ndico yuhn vo. ⁴ Ate cuahn che tuno ro che a ndihco çade Dendiohs ne, dechuh ye Daya ye. Ihyan min ne, ndo ye ihyan iyehense, chihndeyan ye, ne dinahn ye ley che dirun Moisés, ⁵ çava che nduco tihca ndedevahn ye uvo yahn vederihquentiyon yahn ley min, ne nedin daya Dendiohs uvo. ⁶ Man che a nedin daya Dendiohs uvo ne, dechuh ye Vaco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya ye, conun chete chedave yuhn vo, ne covah tuhca: “Ndih che Chidá.” ⁷ Nducote tihca ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan vane uvo. A ndevahn vo, nedin daya Dendiohs uvo, ne ndeva ye uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo.

Pablo ne, rendedecadino ye çava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁸ Ro menan me ne, vatechica vane nchuhn nan Dendiohs, nde hua devano ne che va ye, rendeva ne yavenan dehtenduh che ndere redin ne dendiohs yahn ne. ⁹ Ate man che a nevahnecon ne Dendiohs, nedin yahn ye nchuhn ne, çtaça che ndaconan ne dinahn ne costumbre chemin chan che nde hua cochihve? ¹⁰ Nchuhn ne, renevahnecon ne dehtenduh vihco man, rihco vih ne iyo man, nduyo man, che rahco ne che çahnda. ¹¹ Rendedecadino che a chinda ntiyon che din van ne, chicuahn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn.

¹² Dihno, nducote dama chi vo nduco vih ro menan me ne, ricá nchuhn che quendi ne yune yahn, çahcoman ne costumbre ndico nduhca che a chihcoman. Quenan inó che dinahn ne che ricá nduhca che din ne ro menan me. ¹³ A devano nchuhn te yahn che chi cáh, che quenán yan vaco ne, ne chemin che ndaça yune che cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne. ¹⁴ Andahre ndaça yune che ndahchenan nchuhn u yahn che cáh, ate hua din ne, nde hua chacondah vedame ne u. Tahque ndah ne, nevahnecon ne u, ndihche ne u anduhneca ndete che ama ángel yahn Dendiohs u man, anduhneca man Dihvo vo Jesucristo u man. ¹⁵ ¿A chinan nchuhn vedeyahino che chahtenan cuma ne nducó ro menan me ne? Ama ndedecadino ne yahn cah che quenan ndutinán, nde a rino ne che tico ne ndutinán ne, te ne u. ¹⁶ Man ne, ¿a racondah vedame nchuhn u yahn che riyahvé nchuhn che cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs ne?

¹⁷ Sahn che tihça rinun se nchuhn ne, ndiyu che yahino se nchuhn, te yahn che nahn se che cuacondah vedame ne nuhn, nevah necun ne sahn. ¹⁸ Codin nun ino nchuhn, codin ne che ndah cuahn dama, ndiyu deman cuahn che quenún van ne. ¹⁹ Dayá che yahinó nchuhn, ama rechuhrihn che rendedecadinó çava nchuhn, ne quendi chuhrihn nde nda ro che conan dinahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo nduhça che redin yahn. ²⁰ Ama náhn ndete che a quenún van nchuhn, ne cacuáhn nchuhn nduco rino nduco ndah çava che conahn ne, te ama rendedecadinó çava ne.

Ejemplo yahn Agar nduco Sara

²¹ Nchuhn che nahn nevah necun ne ley che dirun Moisés, ¿a renahn ne nducuahn che rihquentiyon ne? ²² Nan ley min ne, ndirun che Abraham ne, ndaça o daya ye. Ama se ne, chacoyahn tañ deçahya yahn ye che ndere quenan ye nduco te, ne tama se ne, chacoyahn ihyan ndahta yahn ye. ²³ Tañ deçahya yahn ye ne, ndaça daya te yahn che din chihyo ye tañ. Ate ihyan ndahta yahn ye ne, ndaça daya ye yahn che a tihça necağ Dendiohs ndudo yahn ye. ²⁴⁻²⁵ Che tihça chi ne, covahn ama ejemplo che tuhça conahn: Nduh che o ihyan ndahta chahn ne, anduhneça o ndudo che chihco Dendiohs. Agar, tañ deçahya che ndere quenan te nduco Abraham ne, anduhneça ley che çah Dendiohs Moisés min Cuete Sinaí, nación yahn Arabia. Ihyan yan Jerusalén man, ihyan chenahn man, che renevah necun ca ley min ne, anduhneça sahn decuağ deman che chacoyahn tañ min, che rihquentiyon ihyan sahn. ²⁶ Ate uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua tihchan vo, te quenan cuma che cuatengan vo vahchetero. ²⁷ Tihça, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: Di che hua rendaça daye, che nde hua devene deh che renan yah chete ndahta che racoyahn ye, co yene, nde tuno cuah yene, te fahque yahn daya ndahta deman che co ndahta che va inchahn ye.

²⁸ Dihno, uvo ne, anduhneça Isaac, daya Sara, ihyan min che a necağ Dendiohs ndudo yahn ye che va che cuhndeyan ye. ²⁹ Cudevano ne te ro menan me ne, sahn che chacoyahn tañ deçahya che ndere quenan te nduco Abraham ne, din tañ se nduco sahn daya Sara, sahn min che çah Vaco Ndah yahn Dendiohs fuerza chaco se che ndaça ye sahn. Atihnoça man ro cuh, te ihyan che renevah necun ca ye ley che dirun Moisés ne, redin tañ ye nduco uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ³⁰ Ate dehve din yahn chemin, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça: “Cuacondah vedame tañ deçahya me nduco sahn daya te.” Atihnoça ihyan che renevah necun ca ye ley che dirun Moisés, te hua co cuande ye van ihyan yahn Dendiohs. ³¹ Dihno, nducote tihça ne, cudevano ne te uvo ne, anduhneça daya Sara, ndiyu nduhça daya tañ deçahya me.

5

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, a ndedevahn ye uvo. Man ne, ametah nahn che çah rihn man vo uvo, quendi vo costumbre ndico che nevah necun vo ro menan.

² U Pablo ne, riyahvé nchuhn. Cuihcovan ne che çahmá. Ndete che cuahneco ne che conan seña nchuhn ne, nde hua cochihve yahn ne che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ³ Namin ráhn rí nchuhn tama yune te ihyan che cuah necun ye che conan seña ihyan ne, quenan cuma che dinahn ye nducuahn che rihquentiyon ley che dirun Moisés. ⁴ Duh nchuhn che

rahco ne che ndeva Dendiohs nchuhn yahn che redinahn ne ley min ne, a chacondah vedame ne Dihvo vo Jesucristo man, a denda ne, te metah yahino Dendiohs nchuhn man. ⁵ Uvo, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, nducote quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs uvo man ne, chenan ino vo che ndeva Dendiohs uvo. ⁶ Che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua rigonun chihve a chenan seña uvo, o hua. Che rigonun chihve ne, che cotahno vo ihyan min man, cuahtenan cumo vo vedeyahino man.

⁷ Ro menan me ne, ama ndahca dinahn nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Man ne, zduh rinun nchuhn che cuacotahn ne? ⁸ Dendiohs, ihyan min che tendahnun ye nchuhn ne, a ndero ndi che ndiyu ihyan min din ye che ndacorune vederendecadino yahn ne. ⁹ Cuedevano nchuhn te ndudo yahn sahn min che rinun se nchuhn ne, anduhneca tahsihn ya che rendih van nducuah yache. ¹⁰ U ne, quenan ino Dihvo vo Jesucristo che din ye che quendi nchuhn ndudo che chicuahn nchuhn. Me adecoduhno sahn min che rinun se nchuhn ne, va che din Dendiohs castigo sahn.

¹¹ Dihno, u ne, hua rihquentiyon ihyan che conan seña ihyan, quendi ye ley che dirun Moisés, te ndete che tuhca redin ne, ihyan nacion yahn nde hua din tan ye nduco man, nde hua co tan ye che rahndudo che quenah yah Dihvo vo Jesucristo nan cruz cava nducoyaco vo man. ¹² Sahn che vatechica se rinun se nchuhn che conan seña nchuhn ne, tahque ndahca che ama yune no cahca nduh se sahn.

¹³ Me nchuhn dihnó ne, a din Dihvo vo Jesucristo che vatemah ino ne. Ametah va che cah rihh ne nchuhn, dinahn ne che rihquentiyon ley ndico me. Ate hua ndedecadino ne che nducote a vatemah ino ne ne, co cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde. Tahque ndah ne, numacuahn vedeyahino cuinan ama tama ne vih, ¹⁴ te vederihquentiyon yahn Dendiohs che menah vihca ne, tuhca: “Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahine man di.” ¹⁵ Ate ndete che van man nchuhn condinun condinahn ne vih ne, cuihco ne cudado, te denan co ndache nducoyaca ne, ne din vi ama tama ne yahn vih.

Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, rihca tan che quendi vo vedeyeno yahn man vo

¹⁶ Rahn ri nchuhn che dinahn ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs cava che hua ndaca yune che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde, ¹⁷ te nduco chemin ne, recah ndache ne Vaco Ndah yahn Dendiohs. Chemin che hua ndahca che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde. ¹⁸ Ndete che recah yune ne che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, ametah quenah cuma che dinahn ne vederihquentiyon yahn ley che dirun Moisés.

¹⁹ A ndero ndi ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde, te ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, redin ye dehtenduh che chihnga man, metah vedecuihno nan ye man, ²⁰ redeva ye yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye man, redin cuah ye man, rendihche tan ye vih man, rahte canda ye nduco vih man, redin dihta ye man, ri tan ye man, redin cheche chedave yahn ye nduco ihyan chenahn man, rihco canda ye van ihyan man, ²¹ redin ve ye man, rihno ye vih man, rahtechica coh ye man, a cudado che reh no ye vate ye man, a ndeh nan ca nunde chemin chan rahtendihco ye man. Ndaconan riyahve nchuhn te nducoyaca ihyan chemin chan ne, hua nedin yahn Dendiohs ihyan.

²² Ate ihyan che reçaḥ yune ye che rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan ne, tuhchan ye: Chenan cuma ye vedeyahino maṇ, vedeyeno maṇ, ndaḥcaḥ chenan ye nduco ihyan chenahn maṇ, chahtino ye maṇ, ndah ihyan ye maṇ, redinahḥ ye ndudo yahn ye maṇ, ²³ necun ye maṇ, hua riquendi ye vedeyeno yahn maṇ ye, rahtendihco ye nunde maṇ. Ihyan chahn ne, rihquentiyon Vaco Ndah yahn Dendiohs ihyan, ne ametah quenan cuma che dinahn ye ley che dirun Moisés. ²⁴ Ihyan chahn ne, a yahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, ne ametah riquendi ye vedeyeno yahn maṇ ye, rahtendihco ye nunde. ²⁵ Nducote a ndacorun Vaco Ndah yahn Dendiohs vederendecadino yuhn vo, ndo vo anduhnecaḥ ihyan ra ne, nahn che naṇ nducuahn che redin vo ne, din vo nduhcaḥ che nahn. ²⁶ Hua din yahn che din cun vo maṇ, din ve vo maṇ, ndaça yune che co taṇ ama tama vo nduco vih.

6

Nduhcaḥ che nahn che cuahtechico vo

¹ Dihno, ndete che ama cha ihyan vaṇ nchuhn denaṇ condihco ye nunde ne, nchuhn che redinahḥ ne vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, coyahve ne ihyan nduco rino nduco ndah caḥa che nto ino ye nunde min, ndaça ye vederenchahco. Nahn che ama ndah caḥco ama tama ne cudado, te denaṇ nduco ne condihco ne nunde. ² Cuinan ama tama ne vih, te tihcaḥ rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo. ³ Ndete che rahco ama cha nchuhn che ama rigonun chihve ne cuahn che hua cuaco ne, rihnceh maṇ ne nchuhn. ⁴ Quenan cuma che ndedecadino queri ama ne yahn dehtenduh che redin ne, hua rendotenan che cua cuande ne ihyan chenahn. Me ndete che runecaḥ ne ne, va deh cuande che co yeno ne. ⁵ Tihcaḥ, te queri ama ihyan ne, caḥ rihḥ maṇ nunde yahn ye ihyan.

⁶ Ihyan che rahḥ ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che daṃa co ye nduco ihyan ricuahn yahn ye, din ye dehtenduh che runecaḥ.

⁷ Hua co nchuhn chevah caḥ tundo, ndedecadino ne che co cahnceh ne Dendiohs, te tuno ca nunde yahn ihyan ne, a tihcaḥ va che nedihve ye. ⁸ Ndete che cuahtechica ye vedeyeno yahn maṇ ye, cuahtendihco ye nunde ne, va che conda ye. Ate ndete che dinahn ye vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ⁹⁻¹⁰ Chemin che quenan cuma che numacuahn chedave yuhn vo din vo che ndah nduco yucaḥ ihyan, menaṇ vihca nduco ihyan che daṃa ritahno vo nduco ye Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihcaḥ din vo cuahn daṃa ne, ndeva Dendiohs uvo.

¹¹ Condihche nchuhn nduhcaḥ che a ndero ndi che ama rahte letra redirun maṇ yahn ne. ¹² Saḥn che redin se fuerza nchuhn che conan seña nchuhn ne, tihcaḥ redin se, te nahn se che quendah yavenaṇ se naṇ ihyan nación yahn Israel maṇ, hua nahn se che din taṇ ye nduco se yahn che rahndudo se che quenan yah Dihvo vo Jesucristo caḥo vo maṇ. ¹³ Saḥn chahn ne, chenan seña saḥn, ate hua redinahḥ se nducuahn che rihquentiyon ley che dirun Moisés. Che nahn se che conan seña nchuhn ne, atenaṇ caḥa che din yaḍe se che saḥn chahn chihquentiyon se che conan seña nchuhn. A chemin che vedeyeno yahn se. ¹⁴ Ate u ne, atenaṇ che chih Dihvo vo Jesucristo, quenan yah ye naṇ cruz, ndedevahn ye u ne, a chemin no che vedeyeno yahn, te nduco chemin chihcomán che quechicá vedeyeno yahn maṇ, quendihco nunde. ¹⁵ Uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, hua dehve din yahn a chenan seña uvo, o hua. Che rigonun chihve ne, che ndacorun vo vederendecadino yuhn vo, ndo vo anduhnecaḥ ihyan ra. ¹⁶ Nducoyaca ihyan che redinahḥ ye vederihquentiyon cuh maṇ, ihyan chenahn che namin ndi cuande ye vaṇ

ihyan yahn Dendiohs mañ ne, ricá Dendiohs che din yahino ye ihyan, din ye che ndahça cuahtenan ye.

¹⁷ Che cuahn ca ne, ametah náhn che denduh nde ama nchuhn u nduco vedetundo yahn ne che ritahno ne yahn sahn chahn. Cuedevano nchuhn te che chenan muhn chenan min ya to u ne, a yahn che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁸ Dihno, Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaça nchuhn. Tihça co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN EFESO

¹ U Pablo, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo che tendahnun Dendiohs u, dirún caca cuh, dechuh yahn nchuhn ihyan yahn Dendiohs che vate ne yan Efeso, ritahno ne numa ino ne Dihvo vo. ² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Redin Dendiohs che ndah nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Ndeva vo yavenan Dendiohs yuhn vo, Chida Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che din ye nducuah che ndah cava chedave yuhn vo. Din ye che ritahno vo Dihvo vo, ne man ne, anduhneca ndete che vate vo vahchetero. ⁴ Nde ro che ametah cuhnde iyehense ne, a tendahnun ye uvo cava che co vo ihyan yahn ye man, cava che hua cuahtendihco vo nde ama nunde nan ye man. ⁵ Numacuahn vedeyahino chihco cade ye che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo, nedin daya ye uvo nduhca che nahn man ye. ⁶ Tihca din ye cava che ndeva vo yavenan ye yahn vedeyahino chahte yahn ye. Nedin yahn ye uvo, te ama yahino ye uvo che cuande yahn Daya ye che yahino ye, ⁷ ihyan min che chera yun yahn ye cava che ndevahn vo. Man ne, a nchahco Dendiohs nunde yuhn vo, te ama yahino ye uvo. ⁸ Te ndahva ye vededevano chahte uvo, ⁹ din ye che chenahn vo taca che nahn man ye, che nde hua tumacadino ihyan ro menan. Tihca din ye nduhca che a chihco cade man ye. ¹⁰ Nducote ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye ne, chihco cade Dendiohs che ndo dama nducoyaca nducondi ihyan chahn. Nda ro yahn ne, a vahchetero, o muhn iyehense cuh, adecotino che chenah ye, va che ndo dama ye.

¹¹ Dendiohs che redin ye nducuah ataneca che nahn man ye ne, a tendahnun ye nuhn cava che cotahno nuhn Dihvo vo Jesucristo, ndevahn nuhn. ¹² Tihca din ye, te nahn ye che ndeva ihyan yavenan ye che cuande yahn nuhn che tahque menan chitahno nuhn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Namin nchuhn che chihcovan ne ndudo ndah, ndudo cuaco che rendedevahn ihyan, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne. A chitahno ne ihyan, ne chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs che necah ye ndudo yahn ye che va che chi muhn iyehense cuh ne, a chihco vih nchuhn. ¹⁴ Quenun Vaco Ndah yahn ye queri ama vo cava che co devano vo che va che conahn che ndevahn vo. Chemin che ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

Chica Pablo che din Dendiohs che conahn ndah ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Nducote tihca va che co man, nducote a checadino che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn ye man, ¹⁶ riquendi renecah nundihve cuahn Dendiohs cava ne queri ama yune che revah. ¹⁷ Rica Dendiohs yahn Dihvo vo Jesucristo, Dendiohs Chida che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, che din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, din che cuahtenan cuma ne vededevano, conahn ne ndudo ndah yahn ye. ¹⁸ Rica ihyan che din ye che codevano ne che tendahnun ye nchuhn cava che ndeva ye nchuhn man, nduhca che, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, ndedevahn ye ihyan yahn ye man, ¹⁹ rendahcorun

ye vederendedecadino yuhn vo, redin ye che rendo vo anduhneca ihyan ra man. A numacuahn vederihquentiyon min, ²⁰ ndedetuhche ye Dihvo Jesucristo van tenahn, chihco ndah ye ihyan lado tah cuaco ye vahchetero, ²¹ cava che cahcantiyon ye nducoyaca ihyan che chenah cuma ye vederihquentiyon man, nde nducoyaca angel man. Cahcantiyon ye cuahn dama, ro cuh man, ro che cochi man. ²² Ndahco Dendiohs nducuahndederihquentiyon tah ye, ne chaconahn ye ihyan che conan ye yahn nducoyaca ihyan yahn ye. ²³ Van nducoyaca ihyan chahn ne, anduhneca ndete che ri numa man ye. Ihyan min ne, rihquentiyon ye numachahte.

2

Ndedevahn Dendiohs ihyan yahn ye

¹ Ro menan me ne, anduhneca ndete che a ndih vo, nedin nunde yuhn vo. Ate man ne, ndo van Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo. ² Ro min ne, din vo nducuahndecher hua ndah, dinahn vo nduhca che nahn chundah, sahn min che nde meniyon rihquentiyon se vaco chihnga man, ihyan che rahcotahn ye yahn Dendiohs man. ³ Anduhnechan ihyan chahn, tihchan nducoyaco vo ro menan, te chahtechico vo vedeyeno yahn man vo, chahtendihco vo nunde. Chemin che a vate mendahn vo ro min che co vo castigo yah yahn Dendiohs. ⁴ Ate Dendiohs, nducote ama chahte vedevahino quenan cuma ye ne, ama yahino ye uvo. ⁵ Andahre anduhneca ndete che a ndih vo, din nunde yuhn vo, ate nducote chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndo van Dendiohs nduco vo, nedin yahn ye uvo. Man ne, anduhneca ndete che a ndedetuhche ye uvo, ametah rahtechico vo vedeyeno yahn man vo, rahtendihco vo nunde. A ndedevahn ye uvo numacuahn vedevahino yahn ye. ⁶ Ndedetuhche ye Dihvo vo, chihco ndah ye ihyan vahchetero, ne anduhneca ndete che tihca din ye nduco vo, nedin dama ye uvo nduco ye. ⁷ Tihca din ye cava che cahco ro ye numacuahn ro che ama yahino ye uvo che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Din ye che chitahno vo ihyan min, ndedevahn ye uvo numacuahn vedevahino yahn ye. A yahn vedevahino yahn man ye din ye che chitahno vo, ndiyu yahn vederendedecadino yahn man vo man, ⁹ ndiyu yahn che rignonun chihve dehtenduh che nedin vo man. A tihca va cade cava che hua din yade nde ama ihyan. ¹⁰ A Dendiohs che chihco cade ye tachan ihyan uvo. Nde ro che ametah cotahno vo, a ndihco cade ye yune che quendi vo. A ihyan min che din ye che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo.

Ndo van Dendiohs nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹¹ Nducote tihca din Dendiohs nduco vo ne, cuahatenun ino nchuhn te ro menan me ne, vatechica vane ne, hua ndi cuande ne van ihyan naci6n yahn Israel che chenah se6a che raconahn man ye ihyan. ¹² Ro min ne, anduhneca ndete che ametah Dihvo vo Jesucristo cava nchuhn man, hua ndi cuande ne van ihyan naci6n yahn Israel man, nde hua cava ne che nente cade Dendiohs ndudo yahn ye man. A ndere vate ne iyehns, nde hua devano ne yahn che rendedevahn Dendiohs ihyan, nde hua devano ne che va ye. ¹³ Ro min ne, ama yahn chenah ne che cotahno ne Dendiohs. Ate man che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chera yun yahn ye cavo vo ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn, ¹⁴ te din Dihvo vo che ndo van ye nduco vo. Avane ne, nuhn ihyan naci6n yahn Israel man, nchuhn ihyan tama naci6n man, din ye che ndo van vo nduco vih, ¹⁵ chihnovi ye vedetan yuhn vo. Chihco mendahn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vederihquentiyon yahn

ley che dirun Moisés, nedin ye ama cuan no uvo nduco vih. ¹⁶ Quenan yah ye nan cruz, ne nduco chemin ne, chihnovi ye vedetan yuhn vo, nedin dama ye uvo nduco vih. Din ye che ndo yan Dendiohs nduco vo.

¹⁷ Tihca nda Dihvo vo Jesucristo, cahndudo ye ndudo ndah che ndo yan Dendiohs nduco vo, nuhn ihyan naci6n yahn Israel che a nedin yahn Dendiohs nuhn man, nchuhn ihyan tama naci6n che metah nedin yahn ye nchuhn man. ¹⁸ Nducote ritahno nducoyaco vo ihyan min ne, a ihyan naci6n yahn Israel uvo, o ihyan tama naci6n, dehve din yahn, te a ndo yan Dendiohs Chida nduco vo, din Vaco Ndah yahn ye. ¹⁹ Chemin che andahre ihyan tama naci6n nchuhn, ate a ndi cuande ne van ihyan yahn Dendiohs, a nedin daya ye nchuhn. ²⁰ Nchuhn ne, anduhneca ama yaco che nti nan ama name che chihco ihyan profeta man, ihyan ap6stol man. Dihvo vo Jesucristo ne, anduhneca tu che tahque richihve yahn. ²¹ Tunoca che ritahno ihyan Dihvo vo ne, anduhneca queri ama tu che ndahto che ndi ama yaco che ndi vih cava Dendiohs. ²² Namin nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndo dama ne nduco ihyan yahn ye, ndi ne anduhneca ama yaco yahn Dendiohs nan che quenun Vaco Ndah yahn ye.

3

Cqh Dendiohs ntiyon Pablo che cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo van ihyan naci6n chenhahn

¹ A ndi cuande nchuhn van ihyan yahn Dendiohs. Chemin che, u Pablo, che quenun vacoyahn yahn che rahndudo ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, rihnevan nchuhn, ricá Dendiohs cava ne. ² Co a devano nchuhn che chihco Dendiohs tah ntiyon che cuahndud6 ndudo nduhca che yahino ye nchuhn. ³ Dendiohs ne, din ye che checadin6 ama ndudo ra, dirun tah yahn nchuhn. ⁴ Cuahn che ndihchenan ne ne, tumacadino ne te a chenhahn ndudo ra yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Ndudo min ne, hua cah Dendiohs, checadino ihyan che chahte ye a rahn me. Ate man ne, numacuahn vederihquentiyan yahn Vaco Ndah yahn ye, recah ye, recadino ihyan ap6stol yahn ye man, ihyan che rahndudo ye ndudo yahn ye man. ⁶ Ndudo min ne, tuhca conahn: Che ihyan naci6n yahn Israel man, ihyan naci6n chenhahn man, ndevahn ye dama nduco vih. Cotahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ndedevahn Dendiohs ihyan nduhca che a nente cade ye. ⁷ Yahino Dendiohs u, ne numacuahn vederihquentiyan yahn ye, tendahnun ye u che co ap6stol yahn ye, ndahco ye ndudo ndah min tah cava che cuahndud6. ⁸ Andahre van nducoyaca ihyan yahn ye, u che tahque hua rigonun chihvé, ate ndahco ye ntiyon ndah cuh tah cava che cuahndud6 van ihyan naci6n chenhahn nduhca che ama chahte vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo cava ye, che nde hua renan retumacadino vo. ⁹ Chihquentiyan Dendiohs che cah cuandé nducoyaca ihyan nduhca che rendedevahn ye ihyan. A ihyan min che dendah ye nducuahn che va, ne nde a rahn me, atenan man ye devano ye nduhca che redin ye. ¹⁰ Ate man ne, ndahco ye ndudo yahn vededevano chahte yahn ye tah ihyan yahn ye cava che cuahndudo ye, cadino nde ángel che vate ye vahchetero. ¹¹ Nde ro che ametah cuhnde iyehmse ne, a tihca ndihco cade Dendiohs che dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, ndedevahn ye ihyan che nevahnecon ye ihyan. Man ne, a chinahn. ¹² Nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ndi cuande vo van ihyan yahn ye ne, co nda vo nan Dendiohs, hua dehve rahco vo. ¹³ Chemin che nahn che quendi nchuhn

cotahno ne numa ino ne, hua dihya nun ino ne co che rechuhríhn che cuande yahn ne. Tahque ndah ne, co yeno ne che tihça rahno rí çava ne.

Nduhça che yahino Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye

¹⁴ Yahn che a ndevahn nchuhn ne, chemin che reváh nan Dendiohs Chida Dihvo vo Jesucristo, ¹⁵ ihyan min che nedin daya ye nducoyaca ihyan yahn ye che chenán ye vahchetero man, muhn iyehñse cuh man. ¹⁶ A ihyan min che Chido vo. Ricá ihyan che numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, din ye che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, cotahno ne numa ino ne. ¹⁷ Ricá che conan Dihvo vo Jesucristo nduco ne, tunoca che ritahno ne. Namin ricá che quendi nchuhn numa ino ne, cuahtenan cuma ne vedeyahino, ¹⁸ çava che co conahn ndah ne nduco nducoyaca ihyan yahn Dendiohs nduhça che ama yahino Dihvo vo Jesucristo uvo. ¹⁹ Náhn che tumacadio ne vedeyahino chahte yahn ye che nde metah conan conahn vo. Nduco tihça ne, numa ino ne ndaħco ne chedave yahn ne taħ Dendiohs.

²⁰ Man ne, ndeva vo yavenan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye, ihyan min che ri redin ye nde tahque ndeh ca che co che rico vo man, che rendedecadino vo man. A vederihquentiyon yahn ye che chenán cumo vo, ne chemin che redin che rinahn. ²¹ Nducoyaca ihyan che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, nducote ritahno ye ihyan ne, ndaħça che ndeva ye yavenan Dendiohs numacuahn ro. Tihça co.

4

Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che ama ndudo ndi no vo, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn, chemin che u Pablo, che quenún vacoyahn yahn che rahndudó ndudo yahn ye, náhn che cuahtechica ne nduhça che redin yahn che cuahtechica ihyan che tendah nun Dendiohs. ² Cuahtechica ne nduco vedino vedeneçun, codin chahtino ne yahn vih numacuahn vedeyahino. ³ A Vaco Ndah yahn Dendiohs din che ama no ndudo ri nchuhn nduco vih. Man ne, codin nun ino ne, cuiquendi ne ndaħça cuahtenan ne nduco vih. ⁴ Ama no ndudo ndi vo nduco vih, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. A ama no Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun queri ama vo. A tendahnun Dendiohs nducoyaco vo. Dama ndichahtino vo ihyan che ndedevahn ye uvo. ⁵ A ama no Dihvo vo Jesucristo. Dama ritahno nducoyaco vo ihyan. A ihyan min no cah vo ihyan, che chedenune vo. ⁶ Va ama no Dendiohs, Chida nducoyaco vo. A ihyan min che rihquentiyon ye nducoyaco vo. Va ye çavo vo. Rinduco ye uvo.

⁷ Andahre dama ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ate a vih vih vederihquentiyon che chenán cuma queri amo vo, te numacuahn vedeyahino te ye vederihquentiyon yahn ye uvo tunoca che nahn man ye. ⁸ Che tihça co ne, a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Cuahn che conahn ye vahchetero ne, quenda ye ama yahn ihyan che ndedevahn ye ihyan man, cah ye vederihquentiyon, cuahtenan cuma ihyan yahn ye man.

⁹ Yahn che ndirun che conahn ye vahchetero ne, conahn vo che dinoca nda ye muhn iyehñse cuh, tuhme ndaca ye. ¹⁰ Ihyan che nda ye muhn iyehñse cuh ne, a ihyan min no che conahn ye vahchetero, nuhnde taħ ye vederihquentiyon çava che çahcantiyon ye numachahte. ¹¹ A man ye çah ye ntiyon che din queri ama ihyan yahn ye. Nahn ye ne, ndonda taħ ye ntiyon che co ye apóstol. Nahn ye ne, che çah ye, checadino ihyan vederihquentiyon

yahn Dendiohs. Nahn ye ne, che cuahtechica ye cuahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Nahn ye ne, che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs. Nahn ye ne, che cacuahñ ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹² Tihca chaconahn Dihvo vo Jesucristo ihyan ndinan yahn yaco cava che conan ye uvo che dinahn vo ntiyon che va tah vo man, conahn ndah vo Ndudo yahn Dendiohs man, ¹³ nde cande cotahno nducoyaco vo ihyan min che Daya Dendiohs, conan conahn vo ndudo yahn ye. Nduhca chechahya che rahn, ri numa vededevano yahn ne, tihca nahn che quendi vo cuahn vo ndudo yahn ye, nde conan conahn vo yahn. ¹⁴ Hua co vo nduhca chechahya che ritahno adecodehno che rente ihyan. Hua co vo nduhca yata cuma che riquenda yuhne adecotino che nahn. Hua cotahno vo adecodehno ndudo che rente ihyan che cochi ye nahn cahñcheh ye uvo. ¹⁵ Tahque ndah ne, quendi vo numacuahn vedeyahino, cotahno vo ndudo cuaco yahn Dendiohs. Nduco tihca ne, ca rino ca rino co vo nduhca Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yuhn vo, ndi ye tin yahn nducoyaca ihyan yahn ye. ¹⁶ Nduhca che rihquentiyon tin vo numacuahn vo ne, tihca rihquentiyon ye deh che din queri ama vo. Cuahn che redinahn vo yahn ye ne, rinan ama tama vo vih cava che tahque ndahca conahn ntiyon che redin queri amo vo man, tahque cheñan cumo vo vedeyahino nduco vih man.

¹⁷ Man ne, nduhca che nahn Dihvo vo Jesucristo, rahn ri nchuhn che ametah quendi ne cuahtechica ne nduhca che vatechica ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, rendedecadino ye dehtenduh che hua cochihve. ¹⁸ Ihyan chahn ne, hua ndahca vederendedecadino yahn ye, nde hua devano ye che rendedevahn Dendiohs ihyan, te redin vedetundo yahn ye che cheche chedave yahn ye. ¹⁹ Ihyan chahn ne, ametah devano ye deh che vedecuihno, ne ndihco mendahn ye ihyan, redin ye numa ino ye nducuahn dehtenduh che chihnga. ²⁰⁻²¹ Ndete che cuaco che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, chahn ne ndudo cuaco yahn ye ne, tuhme a devano ne te hua tihca chihco cade ye. ²² Man ne, cuihcoman nchuhn vedeyeno yahn man ne che quendi ne ro menan. Chemin ne, numacuahn vederihñcheh din che rinda ne. ²³ Condahcorun ne vederendedecadino yahn ne. ²⁴ Co ne anduhñeca ihyan ra che redin ye nducuahn che ndah nduhca che redin Dendiohs.

²⁵ Nducote nahn Dendiohs che co vo ihyan ndah nduhca man ye man, dama ritahno vo Dihvo vo Jesucristo man, chemin che cuente nchuhn deman ndudo cuaco nduco nducoyaca ihyan, ametah cahma ne ndudo cuahnde.

²⁶ Condi ne ndere co tan ne, cuahtendihco ne nunde. Ndete che va deh che din che co tan ne ne, codin nun ino ne, condo yan ne cava che hua tan ne numa ro. ²⁷ Hua cuahñecun ne che ndaca yune che cahñcheh chundah nchuhn.

²⁸ Ndete che vate ama o nchuhn che duco ne ro menan ne, tahque ndah cuihcoman ne vededuco, ne codin ne ntiyon che runecade cava che co conan ne ihyan chevah.

²⁹ Hua nte ne ndudo chihnga. Tahque ndah ne, cuente ne deman ndudo ndah nduhca che redin yahn cava che conahn ihyan yahn vedeyahino yahn Dendiohs, necah yan chedave yahn ye. ³⁰ Hua cah yune ne che din ndudo yahn ne che co ran Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun nchuhn, rihco ro che a nchuhn che ndedevahn ye nda ro yahn.

³¹ Hua cuahtenun ino ne vedetan. Hua chihnga cahma ne. Hua cuah canda ne nduco ihyan. ³² Tahque ndah codin yahino ne vih. Ndete che va dehca che redinda ne ne, cuenñahco ama tama ne yahn vih nduhca che nchahco Dendiohs yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

5

Nduhca che va che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

¹ Nducote yahino Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn ne, codin nun ino ne che co ne nduhca man ye. ² Cuahtenan cuma ne vedeyahino nduhca che quenán cuma Dihvo vo Jesucristo nduco vo. Nduhca ama itecuche lihn che chihno ihyan ite, chi te vedino nan Dendiohs, din che quenán ino ye ne, tihca ihyan min, te chihco mendahn ye ihyan, chih ye cayo vo. ³ Nducote ihyan yahn Dendiohs nchuhn ne, hua ndere cuahtenan nchuhn nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye. Hua cuahtendihco ne nde ama nunde chemin chan. Hua cuahtenan cuma ne vede idihya, ndere din yahn ne dehtenduh. ⁴ Hua nte ne ndudo nine man, nde ama ndudo che din che co cuihnan ne man, te hua ndahca. Tahque ndah cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs. ⁵ Ihyan che idihya ye ne, dama ri ye nduco ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redin ye dendiohs yahn ye. Codevano cuaco ne te ihyan chahn man, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che rahtendihco ye adecochano nunde chemin chan man, nde Dihvo vo Jesucristo, nde Dendiohs, hua nda cuande ye ihyan.

⁶ Cuihco nchuhn cudado che hua cahncneh nde ama ihyan nchuhn nduco ndudo tundo yahn ye, conun ye nchuhn che cuahtendihco ne nunde chemin chan, te din Dendiohs castigo yah nducoyaca ihyan che rahcotahn ye ndudo yahn ye, rahtendihco ye nunde. ⁷ Hua dama co nchuhn nduco ye, ⁸ te ro menan me ne, tundo nchuhn, ate man ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndonun cuaco vederendedecadino yahn ne. Cuahtechica ne nduhca che vatechica ihyan devano, ⁹ te ihyan devano ne, runecade ye, ne redin ye nducuahn dehtenduh che ndah man, riquendi ye nducuahn dehtenduh che cuaco man. ¹⁰ Codin nun ino ne, codin ne dehtenduh che nahn Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Hua dama co nchuhn nduco ihyan tundo che ndere chenán ye iyehñse, nde hua devano ye che va Dendiohs. Tahque ndah ne, coyahve ne ihyan che hua ndahca che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde. ¹² Tihca va che yahve ne ihyan. Andahre nde tuno ri cuihnan vo yahn dehtenduh che chihnga che redin ye cuahn ndeh, ¹³ ate quenán cuma che yahvo vo ihyan. Cah cuande vo Ndudo yahn Dendiohs ihyan, te co din che nto ino ye nunde yahn ye, nchahco Dendiohs yahn ye. ¹⁴ A tihca va che co, te va ama ndudo che tuhca:

Nchuhn che ndih i ne, nedin nunde yahn ne nduhca ihyan che quiyado ye, o ndih ye, cuentuche ne, cuah ne Dihvo vo Jesucristo, ne ndedevahn ye nchuhn.

¹⁵ Nducote hua ndahca che dama co nchuhn nduco ihyan nunde ne, cuihco ne cudado, ne runecade cuahtechica ne. Hua ndaconda ne ihyan tundo. Tahque ndah ne, cuahtechica ne nduhca ihyan che renahn ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁶ Codin ne ntiyon yahn Dendiohs numa ino ne, hua denda ne ura yahn ne, te ro che vato vo ne, cahnda. ¹⁷ Chemin che nahn che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, hua co ne nduhca ihyan tundo. ¹⁸ Hua cocoh nchuhn, te ihyan coh ne, redin ye dehtenduh che chihnga. Tahque ndah ne, cah yune ne che conun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn. ¹⁹ Cuando dama nchuhn nduco vih, cuihte ne ama o salmo man, himno man, cuendeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ne. ²⁰ Cuahn dama cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs Chida yahn nducuahn dehtenduh che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo.

Nduhca che va che din yahino vih ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

²¹ Nducote renevahnecun nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, cuenevahnecun ama tama ne vih, codinahn ne yahn vih. ²² Nchuhn ihyan ndahta ne, codinahn ne yahn inchahn ne, te tihca nahn Dihvo vo. ²³ Tihca, te ihyan chahn ne, inchahn ne che rihquentiyon ye nchuhn nduhca che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn ye che ndevahn ye ihyan. ²⁴ Nduhca che redinahn ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo che rihquentiyon ye ne, tihca va che dinahn nchuhn nducuahn che rihquentiyon inchahn ne.

²⁵ Nchuhn ihyan chahn ne, codin yahino ne ihyan ndahta yahn ne nduhca che yahino Dihvo vo Jesucristo uvo ihyan yahn ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye ²⁶ cava che nchahco Dendiohs yuhn vo. Tihca din ye cava che ndo dave chedave yuhn vo man, chedenune vo nduhca che va cade nan Ndudo yahn Dendiohs man, ²⁷ co vo ihyan ndah yahn ye man, hua cuahtendihco vo nde ama nunde, nda vo numacuahn vederihquentiyon yahn ye nan ye man. ²⁸ Tihca va che din yahino nchuhn ihyan ndahta yahn ne. Codin yahino ne ihyan anduhneca man ne. Cuahn che redin yahino ne ihyan ne, anduhneca ndete che yahino man ne nchuhn. ²⁹ A tihca, te nde ama ihyan ne, hua rendihche tan man ye ihyan. Tahque ndah ne, redin man ye cudado ihyan, yahino ye ihyan nduhca che redin Dihvo vo Jesucristo nduco uvo ihyan yahn ye. ³⁰ Redin ye cudado uvo man, yahino ye uvo man, anduhneca ndete che uvo che yute yahn ye man, ine yahn ye man. ³¹ Cuaco che tihca dirun, te atihnoca ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs: "Ihyan chahn che rihnevacoye ne, va che cahcoman ye chida ye man, chaco ye man, cava che conan cuma ye ihyan ndahta yahn ye, ne van nduh che o ye ne, anduhneca ndete che ama no ye." ³² Che tihca ndirun ne, ama ejemplo nduhca che Dihvo vo Jesucristo nduco ihyan yahn ye ndo ye anduhneca ndete che ama no ihyan. Chemin ne, ama vededevano chahte yahn Dendiohs che cade te ye, checadino vo. ³³ Man ne, ndaconan rihquentiyon nchuhn che din yahino ne ihyan ndahta yahn ne nduhca che yahino man ne nchuhn. Me nchuhn, ihyan ndahta ne, cuenevahnecun ne inchahn ne.

6

¹ Me nchuhn decayha ne, codinahn ne yahn indihite yahn ne, te tihca che ndahca man, tihca nahn Dihvo vo Jesucristo man. ² Dendiohs ne, cah ye ndudo yahn ye che din ye che ndah nduco ihyan che dinahn ye vederihquentiyon yahn ye che tahque yudo. Vederihquentiyon min ne, tuhca: "Cuende va yavenan chide man, cheque man, ³ cava che rahn conen iyehne man, ndahca conen man."

⁴ Me nchuhn che vate daya ne ne, hua din tan ne nduco, din ne che co tan. Tahque ndah ne, cotave ne nduco cudado, cuicuahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁵ Nchuhn che vate dihve ne, codinahn ne yahn ye numacuahn chedave yahn ne man, numacuahn vedenecon man, te tihca nahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Codin ne ntiyon yahn ye numa ino ne, cuahn che chenah ye nan ne man, cuahn che ametah ye man. Nducote rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, codinahn ne numacuahn chedave yahn ne nducuahn che nahn Dendiohs. ⁷ Numacuahn vedeyeno codin ne ntiyon yahn ye. Codin ne cuande anduhneca ndete che ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo redin ne. ⁸ A devano man nchuhn te nducoyaco vo, a vate dihvo vo, o ametah ye, ndahco menun Dihvo vo Jesucristo yuhn vo tunoca ntiyon ndah che din vo, chahtenan vo iyehne.

⁹ Nchuhn che chenan cuma ne ihyan redin ntiyon ne, namin codin ne che ndah nduco ye. Hua cahcantiyon ne ihyan nduco vedetan, te a devano man ne te ama no Dihve ne Jesucristo, va ye vahchetero, chenan cuma ne nduco vih. Ihyan min ne, dama yahino ye nducoyaco vo.

Vederihquentiyan yahn Dendiohs che chenan cuma ihyan yahn ye

¹⁰ Dihno, man ne, cuenecah dito ne chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyan chahte yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Nduhca sandado che nda se deh che ndedevahn nduco se sahn, tihca cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyan yahn Dendiohs cava che quendi ne numa ino ne, hua dinahn ne che cahnceh chundah nchuhn. ¹² A sahn min che rinun se uvo, ndiyu ihyan iyehse. A sahn min nduco nducoyaca vacho chihnga che vatechica van yuhne, rihquentiyan se ihyan nunde muhn iyehse. ¹³ Chemin che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyan yahn Dendiohs cava che cocha ne ro che tumarande se nchuhn, ne quendi ne cotahno ne numa ino ne. ¹⁴ Nduhca sahn redin ntiyon che necah chiche se chete se nduco ima man, nduhca sandado che chenun ticua se coraza che rendedevahn nduco se sahn man, tihca cuahteyan nchuhn. Quendi ne cotahno ne ndudo cuaco yahn Dihvo vo Jesucristo man, runecade cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs man. ¹⁵ Nduhca sandado che chenun cah zapato yahn se, vatendi yan se ne, tihca cuahteyan nchuhn cava che cahn ne, cuahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che rendedevahn ihyan, redin che ndahca rahtenan ye. ¹⁶ Nduhca che quenán cuma che quenda sandado escudo che ndedevahn nduco se sahn ne, tihca quenán cuma che quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, cava che cocha ne cahco vane ne nducuahn vederihnceh yahn chundah che rinun se nchuhn. ¹⁷ Nduhca sandado che rahtenun tin se casco man, nda se espada man, tihca quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye nchuhn. Namin cuenevahnecun ne Ndudo yahn Dendiohs che redin Vaco Ndah yahn ye che renahn ne. ¹⁸ Numacuahn vederihquentiyan yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs covah nchuhn cuahn dama. Cuiquendi ne cuahteyan ne. Covah ne cava nducoyaca ihyan yahn Dendiohs. ¹⁹ Namin covah ne cava u. Cuica ne Dendiohs che din ye che cuahndudo numa ino ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cade te ye, checadino vo. ²⁰ A dechuh ye u che cuahndudo ndudo ndah min, ne chemin che quenán vacoyahn. Covah nchuhn cava che conan ye u che cuahndudo numa ino ndudo min nduhca che redin yahn.

Chica Pablo che conan Dendiohs ihyan yahn ye

²¹ Dihno vo Tiquico che yahino vo sahn, che rinan se nuhn numa ino se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a chihco cade, ne a dechuh sahn, quendihchero se nchuhn. Quenan nte cuande se nchuhn yahn ntiyon che redin man, nduhca che quenán man. ²² Dechuh sahn cava che checadino ne taca chenan nuhn man, cava che necah yan se chedave yahn ne man.

²³ Dihno che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, din Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, che ndahca cuahtenan ne, cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih. ²⁴ Dendiohs din yahino ye nducoyaca nchuhn che yahino ne Dihvo vo Jesucristo cuahn dama. Tihca co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN FILIPOS

¹ Nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, nedin yahn Dendiohs nchuhn, nduco ihyan ndinan yahn yaco man, ihyan che redin ye ntiyon ndiyaco man, che vate ne yan Filipos ne, u Pablo nduco Timoteo, che redin nuhn ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, dirun nuhn caca cuh, dechuh nuhn yahn ne. ² Chida vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Revah Pablo cava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Queri ama yune che renechaco nchuhn ne, renechah nundihve cuahn Dendiohs. ⁴ Cuahn che revah ne, numacuahn vedeyeno ricá Dendiohs cava ne, ⁵ te, nde ro menan nde meniyon, ama rinan ne u che quechicá rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ A devano cuaco te Dendiohs, ihyan min che din ye che ndo ne ihyan ra ne, quendi ye conan ye nchuhn nde nda ro che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Redin yahn che ntiyon yan nducoyaca nchuhn cuahn che revah, te ama yahino nchuhn yahn che rinduco ne u nan nducuahn che numacuahn vedeyahino rete yune Dendiohs che rahno ri. Rinduco ne u cuahn che renun vacoyahn man, cuahn che rahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo man, cuahn che rahn nan intiyaahn, rahn nan ndudo min man. ⁸ A man Dendiohs devano ye che nduhca che ama yahino Dihvo vo Jesucristo nducoyaco vo ne, tihca ama yahino nducoyaca nchuhn. ⁹ Ricá Dendiohs che din ye che numacuahn vededevano man, numacuahn vederendedecadino che ndahca man, tahque quendi ne cuahtenan cuma ne vedeyahino, ¹⁰ cava che tumacadino ne quendi ne dehtenduh che tahque ndah, ne dave yavenan ne, hua chendihco ne nunde cuahn che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo. ¹¹ Nduco tihca ne, conan Dihvo vo Jesucristo nchuhn che runecade cuahtenan ne cuahn dama, ne cava nchuhn ne, ndeva ihyan chenahn yavenan Dendiohs.

Rahn Pablo te vedeyeno yahn ye che quenan ye iyehne ne, che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² Dihno, cuedevano ne te nducuahn che rahno ri ne, ndotenan che to nan nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, redin che tahque retuhn ndudo ndah yahn ye. ¹³ Nducoyaca sandado che redin se cudado palacio yahn emperador, nde nducoyaca ihyan chenahn ne, a devano ye che quenun vacoyahn, yahn che redin ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Namin a yahn che quenun vacoyahn ne, a nahn nducoyaca dihno vo ne, ndotenan che dihya nun ino ye co ne, nde tahque richaftino ye Dihvo vo Jesucristo, rahndudo ye numa ino ye Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁵ A devano nchuhn te nahn dihno vo ne, rahndudo ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, te nahn ye che cotuhn. Me nahn se ne, ve se man, canda tin se man, ¹⁶ ne rahndudo se te nahn se che conahn vederendedecadino yahn man se. Sahn chahn ne, o nan o chende se, ne rendedecuan se canda, te nahn se che tahque chuhrihn, ndedecadino man che quenun vacoyahn. ¹⁷ Ate dihno vo chenahn ne, rahndudo ye, te yahino ye u, ne retumacadino ye che cahnecon Dendiohs che quenun vacoyahn cava che cahma nan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Sahn chahn ne, andahre o nan o chende

se, ate hua dehve din yahn, te nducote rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ri yenó.

Nde tahque co yeno cá, ¹⁹ te nducote revah nchuhn çavá man, rinan Vaco Dihvo vo Jesucristo u man ne, a devanó te ndedevahn Dendiohs u van nducuahñ che rechuhrihn. ²⁰ Tihça, te quenan inó che hua co cuihnán, ne cuahn ðama quendi cuahndudó ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa inó. A conan cá iyehñse, o çahno ihyan u, ate nahn quendi çahco ró che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. ²¹ Che laðo yáhn, numanahn che quenán iyehñse ne, che ritahnó Dihvo vo Jesucristo, chemin che vedeyeno yáhn. Me ndete che çahno ihyan u ne, tahque ndah ro yáhn. ²² Ndete che conan cá iyehñse ne, co quendi cochihvé nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nde hua devanó cha che tahque ndah che çacá Dendiohs. ²³ Nde hua rentaquinó cha che tahque ndah. Che laðo yáhn ne, tahque ndah che cóh, te tuhme ndeva Dihvo vo Jesucristo u. ²⁴ Ate che laðo yahn nchuhn ne, tahque nahn che conan cá iyehñse, te tuhme co quendi conán nchuhn. ²⁵ Nducote a devanó te chemin che tahque nahn ne, vá vedeyeno che quendi conán çava che conán nchuhn, ne numacuahn vedeyeno quendi ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁶ Ndaconán chí quendihcheró nchuhn, ne ama ndeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo che ndedevahn ye u.

²⁷ Codin nchuhn cuande, ne runecade cuahtenan ne, te nducote ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihça redin yahn che din ne. Nduco tihça ne, a chí quendihcheró nchuhn, o hua, ate náhn che, adecotino che quenán ne, cadinó che ama cuan ndi no ne, ama ndudo ri no ne, riquendi ne numa ino ne rahndudo ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ²⁸ Hua din vah ne sahn che rendihche tan se nchuhn nan ntiyon min, te nduco chemin ne, riñnde ro te sahn chahn ne, conda se, ne nchuhn ne, ndedevahn Dendiohs nchuhn. ²⁹ Tihça, te ama ndah ro yahn nchuhn, rete yune Dendiohs che ndiyu demañ che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ate namin che rechuhrihn ne çava ye. ³⁰ Uvo ne, ðama ri vo nduco vih, numa ino vo redin vo ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ndihche ne nduhça che chuhrihn nan ntiyon yahn ye ro menan. Man ne, a devano ne nduhça che riquendi rechuhrihn.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, chica ye vahchetero, ndo ye nduhça ihyan iyehñse

¹ Ndete che ndichahtino nchuhn Dihvo vo Jesucristo man, ndete che numacuahn vedeyahino reneçah yan ye chedave yahn ne man, ndete che quenun Vaco ye nchuhn man, ndete che chenancuma ne vedeyahino man, vedevahino man ne, ² tuhme codin nun ino ne, ndahça cuahtenan ama tama ne man, ama no vederendedecadino cuahtenan cuma ne nduco vih man, ama no ndudo co ne nduco vih man, codin yahino ama tama ne vih man, çava che nde tahque co yenó çava ne. ³ Nan nducuahñ che redin nchuhn ne, hua din yaðe ne man, hua din ne nde ama nan dehtenduh çava vedeyeno yahn man ne man. Tahque ndah ne ne, cuenevahñecun ama tama ne vih, hua ndahco ndiya ne vih. ⁴ Ndotenan che din vi ne ne, cuinan ama tama ne vih.

⁵ Cua cuande nchuhn yahn Dihvo vo Jesucristo, cuiquendi ne yune yahn ye. ⁶ Ihyan min ne, ðama ye nduco Dendiohs. Ate hua quendañnan ye, chinan ye nduhça che ndinan Dendiohs. ⁷ Tahque ndah ne, ndahco ndiya man ye ihyan, ndo ye nduhça ama mozo, chihñdeyan ye nduhça che

rahteyan ihyan iyehñse. ⁸ Numacuahn ro che quenán ye iyehñse ne, ama necun ye man, ama dinahn ye man, nde chihco mendahn ye ihyan, chih ye nan cruz nduhca che rih sahn che chendihco nunde rahte. ⁹ Chemin che chihco ndah Dendiohs ihyan lado tah cuaco ye, ne cah ye vederihquentiyon che tahque yudo ihyan, ¹⁰ cava che nducoyaca nducondi ihyan, ihyan che chenán ye vahchetero man, ihyan che vate ye numachahte iyehñse man ne, ndeva ye yavenan ye. ¹¹ Namin ndeva nducoyaca ihyan yavenan Dendiohs Chida, nevahñecun ye Dihvo vo Jesucristo, ne cahma ye che a ihyan min che Dihve ye.

Ihyan nunde ne, ra cuande ye nduhca che runecade vatechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹² Dihno che yahino nchuhn, nduhca che dinahn nchuhn che chihquentiyon numacuahn ro che quenán yan vaco ne ne, tahque nahn che dinahn ne man che yahn quenán. Numacuahn vedino vedeneñcun quendi ne codinahn ne vederihquentiyon ndah yahn Dendiohs nde nda ro che ndeva ye nchuhn. ¹³ A ihyan min che redin ye che devano nchuhn dehtenduh che ndah che nahn ye che din ne, ne rinan ye nchuhn che redinahn ne.

¹⁴ Nducuahñ che redin ne ne, codin ne numacuahn vedeyeno, hua quenán ca cahma nunde ne, ¹⁵ cava che dave yavenan ne nan nducoyaca ihyan, te daya Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecade cuahtechica ne, cua cuande ihyan nunde. Nduhca iyon che chenán nan ro che diyahn ro nan che ama man ne, tihchan nchuhn van ihyan nunde, ¹⁶ te numa ino ne riquendi ne ritahno ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che din che ndevahn ihyan. Nduco tihca ne, co yeno cava nchuhn cuahn che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo, te a devano che hua chinda ntiyon che din che cahndudo ndudo yahn ye. ¹⁷ Andahre va che coh nan ntiyon min, ate hua dehve din yahn, te a tihyon yune nchuhn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne ama co yeno. ¹⁸ Namin nchuhn ne, conduco ne u, co yeno ne.

Timoteo nduco Epafrodito

¹⁹ Ndete che nahn Dihvo vo Jesucristo ne, nun dechuh Timoteo, quendiñhero se nchuhn, te nahn cadinó taça chenán ne cava che co yeno. ²⁰ Dechuh sahn min, te metah nde tama se che ndedecadino se nduhca che rendedecadino, cuahcoran se cava nchuhn, ²¹ te nducoyaca sahn chenahn ne, rendedecadino se cava che ndah yahn man se, nde hua rahcoran se cava ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ²² Nchuhn ne, a devano ne nduhca che richihve Timoteo, rinan se u nan ntiyon che rahndudo ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Rinan se u nduhca che rinan ihyan indihthe yahn ye. ²³ Chemin che va inó che dechuh sahn ndetahn cadinó taça cuhnde cade yahn. ²⁴ Quenán inó Dihvo vo Jesucristo che cuahñecun ye che namin u ne, nun chí quendiñcheró nchuhn.

²⁵ Rahco te namin va che dechuh diho vo Epafrodito che rinduco se u, rinan se u nan ntiyon. Sahn min ne, a man nchuhn dechuh ne sahn che rinan se u nan vederetahn yahn. ²⁶ Ama nahn nahn se, conan se nduco nchuhn. Ama nahn nahn se, te devano se che checadino nchuhn che chi cah se, ne hua nahn se che co ran ne cava se. ²⁷ Cuaco che ama chi cah se, a ura che coh se. Ate quenán vahino Dendiohs sahn man, quenán vahino ye u man, din ye che ndoyahn se cava che hua nde tahque co ran. ²⁸ Cava che metah ndedecadino nchuhn cava se ne, chemin che tahque nahn che nahn se, ne co yeno ne, ndaconan ndihchero ne sahn. Nduco tihca ne, nuhnde man inó, co yeno. ²⁹ Nducote dama ritahno vo nduco se Dihvo vo Jesucristo ne,

cuenevahneacun ne sahn numacuahn vedeyeno. Codin yahino ne nducoyaca ihyan che rihco mendahn ye ihyan, redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo nduhca che redin se.³⁰ Sahn min ne, a ura che coh se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, chihco mendahn se sahn che rinan se u, redinahn se ntiyon che dechuh ne sahn.

3

Nahn che runecade cuahtechico vo

¹ Dihno, cuahte ne vedeyeno che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. U ne, hua renduh ino andahre a dirun yahn ne ama nan no, te cochihve yahn ne. ² Cuihco nchuhn cudado, te ama yahn se vatehica se, redetohnan se nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Sahn chahn ne, a nduhca yahna tihchan se. Ndere recah rihn se ihyan, rihquentiyon se che conan seña ihyan, ricuahn se che nduco chemin ndevahn ye. ³ Cuihco nchuhn cudado, te a uvo che a nedin yahn Dendiohs uvo, ndiyu sahn chahn. A uvo che rendeva vo yavenan ye numa ino vo. Yeno vo che a yahn Dihvo vo Jesucristo uvo, ne hua ndichahtino vo che ndedevahn man vo uvo. ⁴ Ndete che cava dehtenduh che redin vo man, tachan ihyan uvo man, che ndevahn vo ne, tuhme u che tahque menan vihca cochahtino che ndevahn, ndiyu sahn chahn. ⁵ Chihno nine ro che chihndeyan ne, chaconahn ihyan seña u. U ne, ihyan nadión yahn Israel, ndata yahn Benjamín. Ihyan devaco hebreo u nduhca indihete yahn. Nan vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, fariseo u. ⁶ Ama din cudado vederihquentiyon min. Ro menan ne, ama din tan nduco ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. Ama dinahn vederihquentiyon min, nde ama ihyan hua co cahma nunde ye yahn. ⁷ Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, ama rignonun chihve che lado yahn che rahco ro menan, ate chihcoman nducuahn, chitahnó Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Van nducuahn dehtenduh che co nguahco yahn ne, tahque rignonun chihve che ritahnó Dihvo vo Jesucristo. A chihco vané nducuahn dehtenduh, redin cuandé anduhneca ndete che iyaca, cava che quendi yune yahn Dihvo vo Jesucristo, ⁹ ne nedin yahn ye u. Hua richahtino che ndevahn nduco che dinahn ley che dirun Moisés, te man ne, nduco che ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, nedin yahn Dendiohs u nduhca che redin yahn ye nducoyaca ihyan che ritahno ye. ¹⁰ Ama yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che ntuche ye van tenahn. Nahn quendi yune yahn ye, conan cumá vederihquentiyon min. Nahn chuhrihn nduhca che chuhrihn ye, nde coh nduhca che chih ye. ¹¹ Quenan ino che quendi dinahn yahn ye cava che ndedetuhche ye u van tenahn.

Nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹² Hua rahn che a va tah nducuahn, nde huane che ama runecade u, ate riquendi yune yahn Dihvo vo Jesucristo, quenan ino che conahn nducuahn, te a nedin yahn ye u. ¹³ Dihno, nduhca che a rahn ri nchuhn ne, metah tuno tah nducuahn. Nde metah retumacah yahn dehtenduh che a chihcoman cava che quendi numa ino yune yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹⁴ Nduhca sahn che rano se cade ne, tihca riquendi yune yahn Dihvo vo Jesucristo che ritahnó ihyan, nde nda ro che ndeva Dendiohs u, conan vahchetero.

¹⁵ Nducoyaco vo che a ndah renahn vo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, tihca nahn che ndedecadino vo. Ndete che hua tihca rendedecadino nchuhn ne, din Dendiohs che conahn ne nduhca che nahn. ¹⁶ Atanoca nduh, a renahn vo nduhca che redin yahn, o hua, ate nahn che quendi vo numa ino vo yune yahn Dihvo vo Jesucristo, hua cahcoman vo.

¹⁷ Dihno, cuiquendi nchuhn yune yáhn. Namin cua cuande ne yahn dihno vo che runecade vatechica ye nduhca che chicuahn nuhn nchuhn. ¹⁸ A ama ndeh yune rete cudado nchuhn yahn sahn che vatechica se rihnceh se. Riquendi riyahvé nchuhn, nde ama ri ndaché, te ama yahn se che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo, redetohnan se vederihquentiyon yahn ye che chih ye nan cruz. ¹⁹ Sahn chahn ne, ndere vatechica se vedeyeno yahn man se a chemin che rivahn dendiohs yahn se. Ndotenan che co cuihnan se ne, numacuahn vedeyade vatechica se, rahtendihco se nunde. Ate nda ro yahn ne, decuihno Dendiohs sahn. ²⁰ Me uvo ne, ndi cuande vo vahchetero, ne chenan rino vo che min caça Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo, ndaconan chi ye. ²¹ Uvo ne, ihyan vederih uvo, ate ihyan min ne, rihquentiyon ye nducuahn dehtenduh, ne numacuahn vederihquentiyon yudo yahn ye, ndacorun ye uvo, ndo vo nduhca man ye.

4

Cuahte yeno vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno che yahino nchuhn, ama yeno ça va ne, ne ama nahn chi quendi-cheró nchuhn. A ça va nchuhn che quendañ yavenan nan Dendiohs. Nducote chenan rino vo che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo ne, cuiquendi nchuhn numa ino ne cohahtino ne ihyan.

² Evodia nduco Síntique, nducote ritahno te Dihvo vo Jesucristo ne, riyahvé tahn che nchahco te yahn vih, nedin ndah te ndudo nduco vih. ³ Me ndih dihno che ama ndah rinan ne u nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, nahn che conan ne cahvo vo chahn ça va che nedin ndah te ndudo nduco vih, te chinan te u, chacotuhn nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin Clemente man, yahn ca dihno vo man, chinan ye u nan ntiyon min. Nducoyaça ihyan chahn ne, a ndaconahn caça Dendiohs ihyan ça va che cuahtenan ye vahchetero.

⁴ Cuañ dama cuahte yeno nchuhn yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ⁵ Codin yahino ne nducoyaça ihyan, cua cuande ye che chenan cuma ne vedeyahino. A devano ne te a nun ndahconan chi tun Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Hua co ran ne yahn dehtenduh che rahno ne. Cuica ne Dendiohs che conan ye nchuhn nan nducuahn. Namin cuañ che covah ne ne, cuenecañ ne nundihve cuañ ihyan. ⁷ Ndete che tihca din ne ne, din Dendiohs che ama cuahteman ino ne. Andahre nde ama ihyan hua conan conahn ye yahn, ate din ye che ama cuahteman ino ne. Cuahteman chedave yahn ne man, vederedecadino yahn ne man, cohahtino ne Dihvo vo Jesucristo.

Ndedecadino vo yahn dehtenduh che ndah

⁸ Dihno, cuenedecadino nchuhn yahn dehtenduh che ndah man, che runecade man, dehtenduh che cuahtenan ino ihyan, ne ndah cahma ye yahn man, dehtenduh che din che ndeva ihyan yavenan Dendiohs man.

⁹ Cuiquendi ne nducuahn che chicuahn nchuhn man, nducuahn che ca cuande ne nan renté man, dehtenduh che din man. Ndete che tihca din ne ne, conduco Dendiohs nchuhn, din ye che cuahteman ino ne nan ye.

Ihyan yan Filipos ne, dechuh ye vedino yahn Pablo

¹⁰ Nducote ritahnó Dihvo vo Jesucristo ne, ama ri yeno che renta tin nchuhn u. A devano che hua ndinan nchuhn u, ate yahn che yahn chenan ne ne, hua chi che chinan ne u. ¹¹ Ndiyu che rahn nundé che ama va vederetahn yahn che tihca rahn, te a ndi ninó che renan vedeyeno nduco adecodehno che rendaca. ¹² A devano yahn vedechevah, te a nchuhriñ man. Namin

a devanó taça cuahn che ama va dehtenduh, te nahn cuan ne, va yáhn. Chemin che hua ra cudado u, a va, o metah yáhn, andahre nde metah deh che chéh. ¹³ Nan nducuahn che rahno rí ne, nde hua ra cudado u, te a Dihvo vo Jesucristo che rinan ye u, rete ye vedechahtino yáhn. ¹⁴ Andahre hua nduh rendotenan ne, ama ndahca din nchuhn che chinan ne u man che rechuhríhn.

¹⁵ Nchuhn ihyan yan Filipos, a devano ne te ro menan cuahn che ndaca nación yahn ne Macedonia, che canan cháhn cahndudó ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, atenan nchuhn che chinán ne u, dechuh ne vedino yáhn, yahn che yeno ne che chinán nchuhn, chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

¹⁶ Avane ne, cuahn che metah ndaca nación yahn ne, numanahn che quenán cá yan Tesalónica ne, a nde ro min canan ne, dechuh ne o ino yune vedino yáhn, chinan ne u. ¹⁷ Ndiyu deman che conda táh vedino yahn nchuhn che tihca dirún yahn ne. Che tahque nahn ne, che din ne che ndah cava che ndahco menun Dendiohs yahn ne. ¹⁸ Nduco vedino che dechuh nchuhn nduco dihno vo Epafrodito ne, nde rengava ca yáhn. Dendiohs ne, ama renan ino ye che tihca din ne, te anduhneca ndete che cah ne ama vedino ndah ihyan. ¹⁹ Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye, conan ye nchuhn nan nducuahn vederetahn yahn ne, te ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ²⁰ ¡Ndeva vo yavenan Chido vo Dendiohs cuahn dama! Tihca co.

²¹ Numacuahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo, cuenecah nchuhn Dendiohs nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che vate ye tan. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che chenan ye muhn nducó. ²² Cuendeva ne Dendiohs yahn nducoyaca ihyan yahn ye che chenan ye muhn, menan vihca ihyan che chenan ye ndevaco emperador.

²³ Din yahino Dihvo vo Jesucristo nducoyaca nchuhn. Tihca co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE RITAHNO NE NUMA INO NE DIHVO VO JESUCRISTO. CHIDO VO DENDIOHS DIN YAHINO YE NCHUHN, DIN YE CHE NDAHÇA CUAHTENAN NE.

YAN COLOSAS

¹ U Pablo, che chaconahn Dendiohs u che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, nduco dihno vo Timoteo, ² dirun nuhn caca cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ihyan yahn Dendiohs che ritahno ne numa ino ne Dihvo vo Jesucristo. Chido vo Dendiohs din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Revah Pablo cava ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

³ Cuañ dama che revah nuhn ne, reneçah nuhn nundihve cuañ Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, cava nchuhn, ⁴ te recadino nuhn nduhça che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, nduhça che redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn Dendiohs man, ⁵ nduhça che chenano ne che ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne vahçetero man. Nchuhn ne, a chichahtino ne che cuahtenan ne vahçetero nde ro che chihnevan ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Ndudo min ne, chetuhn van nchuhn, ne retuhn numachahte iyehñse. Ama ri yahn ihyan che ritahno ye, ne redin ndudo me che ndah nduco ye, nduhça che din nduco nchuhn nde ro che chihnevan ne, ne chenahn ndah ne yahn vedeyahino yahn Dendiohs. ⁷ Ndudo min ne, a dihno vo Epafra che yahino vo sahn, chicuahn se nchuhn. Sahn min ne, combiero yahn nuhn nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn chedave yahn se rahndudo se ndudo yahn Dihvo vo van nchuhn. ⁸ A sahn min nte cuande se nuhn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn, chenano cuma ne vedeyahino.

⁹⁻¹⁰ Chemin che nde ro che checadino nuhn ne, hua reguan nuhn rica nuhn Dendiohs che conan ye nchuhn, din ye che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn ye man, vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye man. Rica nuhn ihyan che din ye che runecade cuahtechica ne nduhça che redin yahn che cuahtechica ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, din ne nducuahn che ndah nduhça che renan ino ye. ¹¹ Namin rica nuhn ihyan che numacuahn vederihquentiyon yudo yahn ye din ye che numacuahn vedeyeno cochahtino ne ihyan, quendañ ne vedechahtino nan nducuahn. ¹² A Chido vo Dendiohs che nedin yahn ye uvo cava che cuahtenan vo vahçetero dama nduco ihyan yahn ye, ne nahn che cueneçah ne nundihve cuañ ihyan, ¹³ te ndedevahn ye uvo tañ chundah, ne ndahco ye uvo tañ Daya ye, ihyan min che ama yahino ye cava che dinahn vo che rihquentiyon ye. ¹⁴ A Daya ye che chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye cava che ndaço vo vederenchahco.

Vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse, quenano cuma ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che hua ro ye. ¹⁶ Nduco ye Dendiohs dendah ye nducuahn dehtenduh che va vahçetero man, iyehñse man, dehtenduh che ro man, che hua ro man, ángel man, vaco chihnga man. A cava man ye dendah ye nducuahn. ¹⁷ Ihyan min ne, va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse, ne nducuahn dehtenduh ne, hua dehva ri yahn, te a man ye redin ye cudaço. ¹⁸ Avane ne, a ihyan min che quenano cuma ye vederihquentiyon che tahque chahte, ne ntuche ye menañ vih van tenahn cava che conañ ye nan nducuahn. ¹⁹ Tihça, te numacuahn

vedeyeno ndahco Dendiohs nducuahn vederihquentiyon yahn ye tãh ihyan min. ²⁰ Cava Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye, chih ye nan cruz ne, ndo ino Dendiohs nduco nducuahn dehtenduh che va iyehse man, vahchetero man.

²¹ Ro menan me ne, ama yahn chenan nchuhn nan Dendiohs, चाहcotahn ne vederihquentiyon yahn ye, चाहtechica ne vedeyeno yahn man ne, चाहtendihco ne nunde. ²² Ate man che ndo Dihvo vo Jesucristo nduhca ihyan iyehse, chih ye ne, ndo yan Dendiohs nduco ne, nchahco ye yahn ne, nedin yahn ye nchuhn. ²³ Ate nahn che quendi ne cotahno ne numa ino ne. Hua o ndedecadino ne, Ama cuiquendi no ne cohahtino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che chihnevan ne. Ndudo min ne, rahndudo ihyan, retuhn numachahte iyehse, ne namin u Pablo rinducó ihyan rahndudó.

Pablo ne, nda cuande yahn ye redin ye cudado ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

²⁴ Man ne, ama yenó che riquendí redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, rechuhrihn cava che ndah yahn nchuhn, ihyan yahn ye. ²⁵ A chaconahn Dendiohs u nan ntiyon che cuahndudó ndendi ndendita ndudo yahn ye van nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ²⁶ te cuandé nchuhn ndudo yahn ye che chihnde nde a rahn me. Ndudo min ne, nde hua devano ihyan yahn, ate man ne, cade cah ye, checadino ihyan yahn ye. ²⁷ Quenan cuma ye vedeyeno che cah ye, checadino ihyan chahn. Ama yudo ndudo min, ne retuhn van ihyan nación chenahn. Ndudo min ne, che rinduco Dihvo vo Jesucristo nchuhn, ihyan yahn ye, ne cohahtino ne ihyan, ndevahn ne. ²⁸ Rahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo, ne numacuahn vededevano riyahve nuhn man, ricuahn nuhn man, nducoyaca ihyan, cava che cotahno ye Dihvo vo, conahn ndah ye Ndudo yahn Dendiohs, ne ndeva ye ihyan. ²⁹ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che te ye u ne, redín ntiyon min numacuahn chedave yahn cava che conahn.

2

¹ Nahn che codevano nchuhn te ama rendedecadinó cava ne man, cava dihn vo che vate ye yan Laodicea man, cava ama yahn ca dihn vo che metah ndihchero ye u man. ² Nahn che nchuhn man, ihyan chahn man, necah yan ne chedave yahn ne, ama ndudo co no ne, din yahino ne vih. Ndudo che cade te Dendiohs, checadino vo ne, a ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne nahn che conahn ndah ne, cohahtino ne ihyan, ³ te vededevano yahn Dendiohs ne, ama yudo, ne a ihyan min che quenán cuma ye nducuahn. ⁴ Tihca dirún yahn nchuhn cava che tumacadino ne, ne hua co cahnceh nde ama ihyan nchuhn nduco ndudo yade yahn ye, ⁵ te andahre yahn quenán yahn nchuhn, ate rendedecadinó cava ne, ne ama yenó che riquendi ne numa ino ne nduhca che redin yahn, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Nducote chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che quendi ne yune yahn ye, cohahtino ne ihyan. ⁷ Numacuahn chedave yahn ne cohahtino ne Dihvo vo, hua cahcoman ne ihyan. Yahn chemin ne, a chahn nchuhn, ne nahn che quendi ne dinahn ne. Namin nahn che necah ne nundihve cuahn Dendiohs cuahn dama.

Rendacorun vederendecadino yahn ihyan cuahn che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

⁸ Cuihco nchuhn cudado yahn sahn che vatechica se ricuahn se vededevano yahn man se. Condi ne cuahnecun ne che cahnceh se nchuhn, te

sahn chahn ne, ndotenan che cacuahn se ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ricuahn se costumbre yahn ihyan iyehñse mañ, vededevano yahn se mañ.

⁹ Hua cañcovan nchuhn che ricuahn sahn chahn, te a Dihvo vo Jesucristo che quenan cuma ye nducuahñ vederihquentiyon yahn Dendiohs, ¹⁰ ne nducote ritahno ne ihyan ne, hua rendotenan ne tama nañ vederihquentiyon. Tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn nducoyaça ángel mañ, vaco chihnga mañ. ¹¹ Cuahn che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, chacondah vedame ne costumbre che renan seña ihyan. Namin chihcomañ ne vedeyeno yahn mañ ne, ne chichahtino ne Dihvo vo, nedin yahn ye nchuhn. ¹² Cuahn che chedenune nchuhn, nevahnecun ne Dihvo vo Jesucristo ne, anduhñeca ndete che chih ne dama nduco ye, chihcomañ ne che rahtendihco ne nunde. Mañ ne, nduhca che numacuahn vederihquentiyon chahte ndedetuhche Dendiohs Dihvo vo vañ tenahn ne, tiñca ndahcorun ye nchuhn, ndo ne ihyan ra yahn che chitahno ne ihyan. ¹³ Ro menañ me ne, ama yahn chenán nchuhn nañ Dendiohs, nedin nunde yahn ne. Avane ne, ihyan tama nación nchuhn, hua ndi cuande ne vañ ihyan yahn ye. Ate mañ ne, a ndedevahn ye nchuhn, chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁴ Nchahco ye nducuahñ nunde yahn ne che chahtendihco ne, chahcotahñ ne vederihquentiyon yahn ye. Ndedevahn ye nchuhn, dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, quenán yah ye nañ cruz, nehive ye nunde yahn ne. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye nañ cruz, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye vaco chihnga nañ nducoyaça ihyan, chehñevi ye vederihquentiyon yahn.

Nahn che ndedecadino vo yahn vederihquentiyon yahn Dendiohs

¹⁶ Chemin che hua ndahca che ndahchenan ihyan nchuhn nañ che reh ne mañ, nañ che rih ne mañ, yahn che hua rahte vihco ne cuahn che renuhñde iyo mañ, yahn che hua redin ne dehtenduh vihco mañ, yahn che hua rahtetuhno ne ro sabado mañ. ¹⁷ Hua nduh rignonun chihve dehtenduh chemin chan che riquendi ihyan. Vederihquentiyon che tahque rignonun chihve ne, che ndedevahn Dendiohs uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ¹⁸ Hua cuahnecun ne che cahñcheh ihyan nchuhn, conun ye nchuhn che quendi ne yune yahn ye, ñin ca ne che necun ne, te ihyan chahn ne, rendeva ye yavenañ ángel mañ, rente ye demañ yahn dehtenduh che nde hua rendihche ye mañ, redin yañde ye, ndere rendonan mañ ye ihyan che ama devano ye mañ, ¹⁹ hua riquendi ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yuhn vo mañ. A Dihvo vo Jesucristo che ndi ye tin yahn nducoyaço vo che yahn Dendiohs uvo, ne redin ye che ama cuañ no ndi vo nduco vih, rinan ye uvo che cotahno ndah vo nduhca che nahn Dendiohs.

²⁰ Nducote anduhñeca ndete che a chih nchuhn nduco Dihvo vo Jesucristo, chihcomañ ne vededevano yahn ihyan iyehñse ne, ²¹ hua redin yahn che dinahn ne che rañ sahn chahn tuhca: “Hua toh ne chu, hua toh ne cha, hua cheh ne chu, hua cheh ne cha, te cahnda.” ²² Nducuahñ dehtenduh chemin chan che rihco yudo se yahn ne, demañ vederihquentiyon yahn ihyan, nde hua regu. ²³ Vederihquentiyon che tiñca rihco yudo se ne, rivahn che ama devano se, rinan se ihyan chenahñ cava che tahque cotahno ye Dendiohs mañ, cava che tahque cuahtenan cuma ye vedecun mañ, cava che tahque cah rihñ mañ ye ihyan mañ, ate hua richihve cava che cahco tañ che cuahtechica ye vedeyeno yahn mañ ye, cuahtendihco ye nunde.

3

¹ Man che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn ne, anduhneca ndete che a ntuche ne nduco ye van tenahn. Chemin che nahn che codin nun ino ne cava che co cuahtenan ne vahchetero nan che va ye lado tah cuaco Dendiohs. ² Ndotenan che ndedecadino ne, nahn yahn ne dehtenduh che va muhn iyehanse ne, codin nun ino ne cava che co cuahtenan ne vahchetero. ³ Cuenecahco ne te anduhneca ndete che a chih ne dama nduco Dihvo vo, ne man che ritahno ne ihyan ne, nedin yahn Dendiohs nchuhn. ⁴ A yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo che va che cuahtenan vo vahchetero, ne cuahn che ndaonan chi tun ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye ne, nedin dama ye uvo nan ye.

Nduhca che nahn che cuahtechico vo

⁵ Nducote tihca ne, cuihcoman nchuhn che rahtechica ne vedeyeno yahn man ne, rahtendihco ne nunde. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevacō ne nduco ye man, hua din ne dehtenduh che chihnga man, nde hua din yahino ne tume, te nunde min ne, a dama nduco nunde che rendeva ihyan yavenan dehtenduh che ndere redin ye dendiohs yahn ye. ⁶ Ihyan che rahcotañ ye yahn Dendiohs, rahtendihco ye nunde che tuhchan ne, va che din Dendiohs castigo yah ihyan. ⁷ Ro menan me ne, namin nduco nchuhn chahtendihco ne nducuahn nunde che tuhchan. ⁸ Ate man ne, nahn che cahcoman ne. Namin nahn che cahcoman ne che ri tan ne man, che rahtenun ino ne vedetan man, che redin tan ne man, che ra ne canda ihyan man, che rahn ne ndudo chihnga man. ⁹ Hua cahncheh ne vih, te nchuhn ne, a chihcoman ne vedeyeno yahn man ne che chahtechica ne ro menan, chahtendihco ne nunde. ¹⁰ Man ne, a ndedevahn Dendiohs nchuhn, ndahcorun ye vederendedecadino yahn ne, din ye che ndo ne anduhneca ihyan ra. Ro ro rinan ye nchuhn cava che nde tahque runecade cuahtechica ne, nde conan conahn ne vederihquentiyon yahn ye, ndo ne ihyan nduhca che nahn ye. ¹¹ Dehve din yahn, a ihyan nación yahn Israel uvo, o ihyan tama nación, a chenan seña uvo, o hua, a redin vo ntiyon yahn ihyan, o redin vo ntiyon yahn man vo, te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, a dama no nducoyaco vo. Che richihve yuhn vo ne, che ritahno vo ihyan min, ndi cuando vo van ihyan yahn ye.

¹² Numacuahn vedeyahino tendahnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn. Chemin che nahn che cuahtenan cuma ne vedeyahino man, vedevahino man, vedeneacun man, vedechahtino man. ¹³ Codin chahtino ama tama ne yahn vih, ne ndete che din tan ama cha nchuhn nduco vih ne, cuenchahco ne yahn vih. Dihvo vo Jesucristo ne, a nchahco ye yahn nchuhn, ne nahn che quendi ne yune yahn ye, nchahco ne yahn vih. ¹⁴ Nan nducuahn ne, codin yahino ne vih cava che ndahca cuahtenan ne nduco vih, ne ama no ndudo co nducoyaca ne. ¹⁵ Dendiohs din ye che cuahteman chedave yahn ne, te a cava chemin che tendahnun ye nchuhn, ama cuan co no ne nduco vih. Nahn che necah ne nundihve cuahn ihyan yahn nducuahn che din ye nduco ne. ¹⁶ Cuahtenan ino ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo cuahn dama, hua cahcoman ne. Numacuahn vededevano cuicuahn vih ne man, cuenecah ne vedechahtino vih ne man, cuahndudo ne salmo man, cuita ne himno man, cuah ne Dendiohs chete chedave yahn ne, cuenecah ne nundihve cuahn ihyan man. ¹⁷ Nan nducuahn che redin ne man, che rente ne man, cuenecahco ne te va Dihvo vo Jesucristo. Namin cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs che cuande yahn ihyan min.

¹⁸ Nchuhn ihyan ndahta, codinahn ne yahn inchahn ne, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, quenan cuma che tihca din ne. ¹⁹ Nchuhn ihyan

chahn, codin yahino ne ihyan ndahta yahn ne, hua co tan ne nduco ye. ²⁰ Nchuhn decahya, codinahn ne nducuahh che rihquentiyon indihthe yahn ne, te chemin che renan ino Dihvo vo. ²¹ Nchuhn che vate daya ne, hua ndere din tan ne nduco daya ne cava che hua co ndache. ²² Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan, codinahn ne yahn patrón yahn ne numacuahh chedave yahn ne. Ndahca codin ne ntiyon yahn ye cuahn dama, ndiyu deman cuahn che rendihchero ye nchuhn, te nducote ritahno ne Dendiohs ne, tihca nahn che din ne. ²³ Nducuahh ntiyon che redin ne ne, codin ne nduco vedeyeno, cuenecahco ne te va Dihvo vo Jesucristo. ²⁴ Cuedevano ne te ndete che tihca dinahn ne ne, redinahn ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne man ye ndahco menun ye yahn ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne vahchetero. ²⁵ Namin cuedevano ne te ihyan che duhtuno ihyan ye ne, va che co ye castigo yahn nunde yahn ye. Ndahco menun Dendiohs yahn ye tunoca che nedin ye. Hua dehve rahco ne, te Dendiohs ne, dama no rendihche ye nducoyaca ihyan.

4

¹ Nchuhn che chenan cuma ne mozo yahn ne, cuihquentiyon ne ihyan nduhca che redin yahn, hua din tan ne nduco ye. Cuenecahco ne te namin nchuhn ne, va Dihve ne Jesucristo vahchetero.

² Nducoyaca nchuhn ne, cuahteyan ne cuahn dama, covah ne man, cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs man. ³ Cuica ne Dendiohs che din ye che ndaca yune che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ndudo min che hua devano ihyan ro manan. A yahn che rahndudó ndudo min che quenún vacoyahn. ⁴ Cuica ne Dendiohs che conan ye u che cuahndudó nduhca che redin yahn cava che conahn ihyan.

⁵ Nan nducuahh che redin nchuhn van ihyan che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nduco rino nduco ndah cava che ndaca yune che yahve ne ihyan, ne cotahno ye. ⁶ Nan ndudo yahn ne ne, nahn che runecade ne. Namin nahn che devano ne taca ndahconan ne yahn dehtenduh che tumerene queri ama ihyan.

Renecah Pablo Dendiohs ihyan

⁷ Dihno vo Tiquico che yahino vo sahn ne, ama ndah redinahn se, rinan se u nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Sahn min nte cuande se nchuhn nduhca che quenán muhn. ⁸ Dechuh sahn tan cava che nte cuande se nchuhn nduhca che chenan nuhn muhn man, cava che necah yan se chedave yahn ne man. ⁹ Dihno vo Onésimo, sahn yan vaco ne, che yahino vo sahn man, che ndahca redinahn se nan ntiyon yahn Dihvo vo man ne, namin nduco se cuenchi se tan. Sahn sih nte cuande se nchuhn yahn dehtenduh che ri muhn.

¹⁰ Aristarco che dama quenun se vacoyahn nducó ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Namin Marcos sahn vih Bernabé ne, dechuh se Dendiohs yahn ne. Sahn min ne, a nté nduco nchuhn yahn se. Cuenevahnecon ne sahn ndete che denan chi se tan. ¹¹ Namin Jesús che namin duche se Justo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Van ihyan nación yahn Israel che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, atenan sahn chahn che rinan se u nan ntiyon yahn Dendiohs, rendaca vedechantino chahte. ¹² Epafras, tama sahn yan vaco ne, che redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh se Dendiohs yahn nchuhn. Sahn min ne, cuahn dama ama rica se Dendiohs che din ye che quendi nchuhn cotahno ne numa ino ne man, dinahn ne nducuahh vederihquentiyon yahn ye man. ¹³ U devano cuacó nduhca che ama rendedecadino se cava nchuhn man, dihno vo che vate ye yan Laodicea

man, yan Hierápolis man. ¹⁴ Doctor Lucas che yahino vo ihyan man, Demas man ne, dechuh ye Dendiohs yahn ne.

¹⁵ Cueneçah nchuhn Dendiohs dihno vo che vate ye yan Laodicea man, Ninfas man, dihno vo che rendo dama ye vaco ye, rendeva ye yavenan Dendiohs man. ¹⁶ Cuihno ndihchenan nchuhn çaca cuh tan ne, cuedechuh ne yan Laodicea, ndihchenan dihvo vo che vate ye min. Namin condihchenan ne çaca che dechuh yahn ihyan chahn. ¹⁷ Çahma ne co ne Arquipo che ndahça dinahn ye ntiyon che ndihco Dihvo vo Jesucristo tah ye.

¹⁸ Nan che rente nuhn Dendiohs nchuhn nan çaca cuh ne, man dirún. Cueneçahco ne te u ne, vacoyahn quenún. Dendiohs din yahino ye nchuhn. Tihça co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN TESALONICA

¹ Nchuhn, ihyan yahn Dendiohs Chida man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che vate ne yan Tesalónica, u Pablo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne. Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

Nduhca che chitahno ihyan yan Tesalónica

² Cuahn dama renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs cava nducoyaca nchuhn, revah nuhn cava ne. ³ Cuahn dama rentihyon yan nuhn nan Chido vo Dendiohs yahn ntiyon che redin nchuhn man, nduhca che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, yahino ne ihyan man, nduhca che rechuhrihn ne numacuahn vedenecon, ndichahtino ne ihyan man. ⁴ Dihno nuhn, Dendiohs ne, yahino ye nchuhn. Devano nuhn te man ye tendahnun ye nchuhn. ⁵ Cahndudo nuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino nuhn, chihnevan nchuhn, ne numacuahn vederihquentiyon din Vaco Ndah yahn Dendiohs che chitahno ne. A devano nchuhn nduhca che chahtechica nuhn van ne cava che ndah yahn ne.

⁶ Quendi nchuhn nduhca che chicuahn Dihvo vo Jesucristo man, nduhca che chicuahn nuhn man. Andahre ama chuhrihn ne, ate din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecun ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numacuahn vedeyeno. ⁷ Ama yahn ihyan, yahn yahn Macedonia man, Acaya man, chihco ye cudado nduhca che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ne namin chitahno ye ihyan. ⁸ Tihca chi che chetuhn ndudo yahn Dihvo vo yan nchuhn. Ndiyu deman yahn yahn Macedonia man, Acaya man, te numachahte devano ihyan nduhca che redinahn nchuhn ndudo yahn Dendiohs. Nde nuhn, metah deh cuande che cahma nuhn, ⁹ te nde man ihyan chahn rente cuande ye nuhn nduhca che nevahnecun nchuhn nuhn, chihcoman ne dehtenduh che redin ihyan dendiohs yahn ye, ne chitahno ne Dendiohs, ihyan min che quenduche ye, ndeva ne yavenan ye. ¹⁰ Rente ye yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche Dendiohs ihyan van tenahn, ihyan min che ndedevahn ye uvo yahn castigo yah che va che cuahno co ihyan nunde. Namin rente ye nduhca che chenan rino nchuhn che cava ye vahchetero, ndaconan chi tun ye.

2

Nduhca che cahndudo Pablo Ndudo yahn Dendiohs

¹ Dihno nuhn, a man nchuhn devano ne te chichihve ntiyon che din nuhn van ne. ² Andahre ama chuhrihn nuhn ro menan, din tan ihyan yan Filipos nduco nuhn, ate Dendiohs ne, chinan ye nuhn, ne numa ino nuhn cahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye van nchuhn. ³ A devano cuaco nuhn te ndudo ndah che rahndudo nuhn. Hua ndere rahndudo nuhn dehtenduh ndudo cava che cahnceh nuhn ihyan. ⁴ Tendahnun Dendiohs nuhn, ne chihquentiyon ye che cuahndudo nuhn ndudo ndah yahn ye. Nducuahn chemin che rahndudo nuhn. Hua retumacah nuhn andahre hua renan ino ihyan, te Dendiohs ne, tihca nahn ye. A ihyan min che rendihche ye chedave yahn nuhn. ⁵ Hua nte yade nuhn nduco nchuhn cava che te ne tume nuhn. A devano man nchuhn chemin, nde Dendiohs ne, a devano ye. ⁶ Andahre

nuhn ne, nduhça intiyahn che dechuh Dihvo vo Jesucristo, ate hua renuhn nuhn che ndeva ihyan yavenan nuhn. ⁷Tahque ndah ne, chahtechica nuhn numacuahn vedenećun. Chahtenan nuhn van nchuhn, din yahino nuhn nchuhn nduhça che yahino ihyan ndahta đaya ye che reťave ye nduco cudado. ⁸Ama yahino nuhn nchuhn. Chemin che chicuahn nuhn ndudo ndađ yahn Dendiohs nchuhn, nde man nuhn, chihco mendahn nuhn čava ne. ⁹Dihno nuhn, namin a devano nchuhn nduhça che chuhrihn nuhn, din nuhn ntiyon nde ro nde rađn čava che ndača che chuhnun nuhn. Tiħađ din nuhn numacuahn ro che chahtenan nuhn van vaćo nchuhn, cahndudo nuhn ndudo ndah yahn Dendiohs, te hua nahn denduh nuhn nde ama cha nchuhn.

¹⁰Nduco cudado chahtenan nuhn van nchuhn, nde ama nunde hua चाह-
tendiħo nuhn. A man nchuhn a devano ne, nde Dendiohs ne, a devano ye. ¹¹Namin a devano nchuhn te nećah yan nuhn chedave yahn ne nduhça che renećah yan ihyan chedave yahn đaya ye. ¹²Tiħađ din nuhn, chicuahn nuhn nchuhn nduhça che va che cuahtechica nchuhn nduco cudado, te nchuhn ne, ihyan yahn Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye.

¹³Cuahn che cahndudo nuhn ndudo yahn Dendiohs, chihnevan nchuhn ne, nevahnećun ne, te chenahn ne che chemin che vederihquentiyon yahn Dendiohs, ndiyu yahn ihyan iyehñse. A ndudo min che redin che ndah nduco nchuhn che chitahno ne. Chemin che cuahn đama renećah nuhn nundiħve cuahn Dendiohs. ¹⁴Dihno, nduhça che redin ihyan naciń yahn Israel che rechuhrihn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye eűado yahn Judea, tiħađ rechuhrihn nchuhn, redin ihyan van vaćo ne.

¹⁵A ihyan naciń yahn Israel chahn che chihno ye Dihvo vo Jesucristo. A ihyan ndico yahn ihyan chahn che chihno ye ihyan profeta a rađn me. Man ne, a ihyan chahn tun che redecano ye nuhn. Hua redinahn ye che riħquentiyon Dendiohs. Nde ama ihyan hua ri rendiħche ye. ¹⁶Riħca řan ye che cuahndudo nuhn, cahnevan ihyan naciń chenahn čava che ndedevahn Dendiohs ihyan nduhça che ndedevahn ye uvo. Nduco tiħađ din chahte nduh ye nunde yahn ye. Ate man che cuaćo ne, a vate ye vedeyah, ri ye castigo yah yahn Dendiohs.

Nahn cađn Pablo řama yune, quendiħchero ye ihyan van řesalńnica

¹⁷Dihno, cuahn che ndača nuhn van nchuhn ne, ama chi řan nuhn. Andahre yahn chenah nuhn, ate ama renećahco nuhn nchuhn, ama nahn ndaconan chi nuhn quendiħchero nuhn nchuhn. ¹⁸U Pablo ne, ama ndeh yune nahn chi man, ama nađn che chi nuhn man. Ate queri ama yune ne, din vaħche chundah. ¹⁹Ama yeno nuhn che chitahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo. Cuahn che naćonan chi tun ye ne, ama co yeno nuhn, te ro min ne, co ro ntiyon che din nuhn van nchuhn. ²⁰A čava nchuhn che ama yeno nuhn.

3

¹Ro che ama ndedecadino nuhn čava nchuhn ne, chihco đama ino nuhn che cuahtenan nuhn deman nuhn van Atenas, ²ne dechuh nuhn diħno vo Timoteo čava che nećah yan se chedave yahn nchuhn. řahn min ne, nduco se nuhn, redin se ntiyon yahn Dendiohs, rahndudo se ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ³Dechuh nuhn řahn, te hua nahn nuhn che co řan nchuhn yahn dehtenduh che rechuhrihn ne. A devano man ne te va che chuhrihn vo. ⁴Cuahn che chenah ca nuhn nduco nchuhn ne, a rente nuhn nduco ne te va che chuhrihn vo. Man ne, a chinahn ndudo min. A rendiħche

ne. ⁵ Nducote ametah chichá che rendedecadinó çava nchuhn ne, dechúh che tumeruné ndete che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Ndedecadinó te co a detohnan chundah ntiyon che din nuhn, din se che chihcomañ ne che chitahno ne.

⁶ Ate mañ ne, a ndaconan Timoteo, ne nte cuande se nuhn nduhça che riquendi nchuhn ritahno ne mañ, nduhça che chenán cuma ne vedeyahino mañ. Namin nte cuande se nuhn che renecahco nchuhn nuhn numacuahn vedeyahino, nahn ndihchero ne nuhn nduhça che nahn ndihchero mañ nuhn nchuhn. ⁷ Dihno, chemin che andahre ama rechuhrih nuhn, ate ama yeno nuhn mañ che checadino nuhn nduhça che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. ⁸ Ama vedechahtino çava nuhn che tihça riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo. ⁹ Nde hua rentaquino nuhn taça necah nuhn nundihve cuahn Dendiohs yuhn vo che ama yeno nuhn çava nchuhn. ¹⁰ Nde ro nde rahñ revah nuhn che nahn ndihchero nuhn nchuhn, cacuahn ca nuhn nchuhn che quendi ne cotahno ne numa ino ne.

¹¹ Ama nahn nuhn che mañ Chido vo Dendiohs mañ, Dihvo vo Jesucristo mañ, te yune ye che chi nuhn quendihchero nuhn nchuhn. ¹² Nahn nuhn che din Dihvo vo che conahn ndah ne vederihquentiyon yahn ye, din yahino vih ne mañ, din yahino ne nducoyaça ihyan mañ, nduhça che yahino mañ nuhn nchuhn. ¹³ Namin nahn nuhn che din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numa ino ne, çava che nda ro che nda ye nduco ihyan yahn ye ne, dave yavenañ ne nañ Chido vo Dendiohs.

4

Nduhça che nahn Dendiohs che cuahtenan ihyan

¹ Dihno, mañ ne, va ama nañ che rihquentiyon nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. Nchuhn ne, a ca cuande ne yahn nuhn nduhça che nahn Dendiohs che cuahtenan vo iyehñse, ne tihça chenán ne nduco vih. Ate nahn nuhn che nde tahque ndahça cuahtenan ne.

² A devano nchuhn nduhça che chicuahn nuhn nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ³ Nahn Dendiohs che dave yavenañ nchuhn nañ ye. Hua ndere cuahtenan ne nduco ihyan che hua nihnevaco ne nduco ye. ⁴ Queri ama nchuhn, cuahtenan cuma ne ndahta yahn ne nduco vedino vedeneñ. ⁵ Hua ndere cuahtechica nchuhn vedeyeno yahn mañ ne, nduhça che vatechica ihyan che nde hua devano ye che va Dendiohs. ⁶ Hua tihça cuahtechica nchuhn, cuahtendihco ne nunde nañ ihyan, te Dihvo vo Dendiohs ne, din ye castigo ihyan yahn nunde che tuhchan, nduhça che a te cuande nuhn nchuhn. ⁷ Dendiohs ne, a tendahnun ye uvo, ne nahn ye che dave yavenañ vo nañ ye. Hua nahn ye che ndere cuahtechico vo. ⁸ Adecoduhno ihyan che hua redinahn ye che tihça rihquentiyon nuhn ne, hua rahcotahn ye vederihquentiyon yahn ndere ihyan, te rahcotahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che rete ye Vaco Ndah yahn ye uvo. ⁹ Me nduhça che va che din yahino nchuhn vih ne, nde hua redin fuerza che dirun nuhn yahn ne, te a mañ Dendiohs chicuahn ye nchuhn che din yahino vih ne. ¹⁰ Dihno, a redin yahino nchuhn nducoyaça ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo che vate ye yahn yahn Macedonia, ne ama nahn nuhn che tihça quendi ne. ¹¹ Ndahça cuahtenan nchuhn. Hua conda mendahñ ne nañ dehtenduh che redin ihyan. Codin ne ntiyon nduhça che a te cuande nuhn nchuhn, ¹² çava che ndahça chuhnun ne, ne nevahneñ nducoyaça ihyan nchuhn. Va che nda tun Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Dihno, nahn nuhn che codevano nchuhn yahn dihno vo che rendaça ye iyehñse cuh. Hua

co ran nchuhn cava ye, nduhca che redin ihyan che hua devano ye che va che ntuche tenahn, ne cuahn che rih ama ihyan yahn ye ne, rahco ye te ama yune no chihnonan yahn ye. ¹⁴Uvo ne, a devano vo te chih Dihvo vo Jesucristo, ne ntuche ye. Namin a devano vo te nducoyaca tenahn che chitahno ye ihyan cuahn che chahte ye iyehnse ne, va che ndedetuhche Dendiohs ihyan.

¹⁵Chemin che numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rete cuande nuhn nchuhn, te ro che nda tun ye ne, nducoyaco vo che chenac vo iyehnse, hua quendahnah vo yahn dihno vo che a ndih ye. ¹⁶Nda ro min ne, man Dihvo vo Jesucristo caca ye vahchetero. Ura min ne, cuah ama ndudo nan ro numacuahn vederihquentiyon. Namin cuah ama angel ndinan. Namin cuah corneta yahn Dendiohs. Tuhme menah vihca va che ntuche nducoyaca tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁷Cuihno min ne, nducoyaco vo che chenac vo iyehnse, ndedecuan Dendiohs uvo dama nduco ihyan chahn van man, ne ntahn nun vih vo nduco Dihvo vo Jesucristo nan ro. Tuhme cuahtenan vo nduco Dihvo vo numacuahn ro. ¹⁸Nducote a tihca va cade che va che conahn ne, cuente nchuhn yahn chemin nduco vih, cuenecah yan ne chedave yahn ama tama ne.

5

¹Dihnó, hua co co nuhn nchuhn deh ro, o deh nduyo che tihca conahn, ²te a devano cuaco man nchuhn te adenan techecade Dendiohs yahn ihyan, nde hua duh devano deh ura. ³Cuahn che tahque ndahca vate ihyan, che nde tah hua rendedecadino ye ne, a denan nda venecuino min nan ye nduhca che ra yah chete ndahca che a nda ura che cuacoyahn ye, ne hua co ndevahn ye yahn vedeyah min. ⁴Ate nchuhn dihnó, nducote a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, a vateyan ne adecodehno ura che conahn. ⁵Uvo ne, a ndedevahn Dendiohs uvo. Ate ihyan chenahn ne, cahnda yahn ye. ⁶Chemin che nahn che cuahteyan vo cava che hua co man vo nduhca ihyan chahn. ⁷Nahn ye ne, vateyado ye, ne nahn ye vatechica coh ye. ⁸Ate uvo ne, a chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne nahn che runecade cuahtechico vo. Nduhca sandado che va deh nduco che ndedevahn se sahn ne, tihca uvo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne cuahtenan cumo vo vedeyahino, ndichahtino vo che ndedevahn ye uvo. ⁹Dendiohs ne, tendahnun ye uvo, din ye che chitahno vo Dihvo vo Jesucristo cava che ndedevahn ye uvo yahn castigo yah che va che co ihyan nunde. ¹⁰A cava uvo che chih Dihvo vo, ne ro che nda ye ne, a ndih vo, o chenduche vo, va che cuahtenan vo dama nduco ye. ¹¹Chemin che cuiquendi nchuhn cuenecah yan ne chedave yahn ama tama ne.

Riyahve Pablo ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹²Dihnó, nahn nuhn che nevahnecon nchuhn ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, riyahve ye nchuhn, te ihyan chahn ne, chenac cuma ye vederihquentiyon. ¹³Va che din yahino ne ihyan cava ntiyon che redin ye.

Ndahca cuahtenan ama tama ne nduco vih. ¹⁴Dihnó, nahn nuhn che yahve nchuhn dihno vo che hua nahn din ye ntiyon man, cuenecah yan ne chedave yahn ihyan che ran ye man, cuenac ne ihyan che hua ndah ritahno ye man, codin chahtino ne yahn nducoyaca ye man.

¹⁵Cuihco nchuhn cudado. Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Tahque ndah ne, codin nun ino ne, codin ne che ndah nduco vih man, nduco nducoyaca ihyan man.

¹⁶⁻¹⁷ Cuahn dama cuenecah yan nchuhn chedave yahn ne man, covah ne man. ¹⁸ Adehno che cuahno co nchuhn ne, cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs. Tihca nahn Dendiohs che dinahn nchuhn. Chemin che dechuh ye Daya ye Jesucristo.

¹⁹ Hua cuahcotahn nchuhn vederihquentiyon yahn Vaco Dendiohs.

²⁰ Cuenevahnecon ne ndudo che recah Dendiohs che rente ihyan nduco ne.

²¹ Cuihco nchuhn cudado yahn ndudo che rihnevan ne. Cha che ndah ne, codinahn ne. ²² Hua nevahnecon ne nde ama nan dehtenduh che chihnga.

²³ Dendiohs, ihyan min che redin ye che rahte dihn chedave yahn ihyan, man ye nchahco ye nunde yahn nchuhn, nedin dave ye chedave yahn ne. Nda ro che nda Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye nchuhn. ²⁴ A ihyan min che tendahnun ye nchuhn. Va che dinahn ye nducuah, te redinahn ye ndudo yahn ye.

²⁵ Dihno, covah nchuhn cava nuhn.

²⁶ Cuenevahnecon nchuhn Dendiohs nducoyaca dihno vo numacuahn vedenecon.

²⁷ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rihquentiyon che cuahndudo nchuhn caca cuh, cahnevan nducoyaca dihno vo.

²⁸ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DEHÇUH YE YAHN IHYAN YAHN DENDIOHS CHE VATE YE YAN TESALONICA

¹ Nchuhn, ihyan yahn Chido vo Dendiohs man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che vate ne yan Tesalónica, u Pablo nduco Silas nduco Timoteo, dirun nuhn yahn ne. ² Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

Va che techecade Dendiohs yahn nducoyaça ihyan nunde

³ Dihno, numacuahn ro reneçah nuhn nundihve cuahn Dendiohs çava nchuhn. A tihça va che neçah nuhn nundihve cuahn ihyan, te queri ama ro ne, nde tahque ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, nde tahque yahino vih ne man. ⁴ Chemin che adecotino che renda nuhn van ihyan che ritahno ye Dihvo vo ne, rente nuhn numacuahn vedeyeno nduhça che riquendi nchuhn ritahno ne Dihvo vo numacuahn chedave yahn ne, andahre ama ndeh nan dehtenduh che rahno ri ne man, rechuhrihn ne man. ⁵ Hua cua ne cudado, te Dendiohs yuhn vo retechecade ye numa cuaco. Cuahn che cuihno techecade ye ne, ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne nan che rihquentiyon ye. A va che cuahtenan ne min, te yahn chemin che rechuhrihn ne.

⁶ Va che din Dendiohs castigo ihyan che redin ye che rechuhrihn nchuhn. ⁷ Cuahn che çaca Dihvo vo Jesucristo vahhetero nduco ángel yahn ye, cuhnde ro ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye van ruchiyahn che çaca nan ro ne, cahnevi Dendiohs nducuahn che rechuhrihn vo. ⁸ Nda ro min ne, nducoyaça ihyan che hua chitahno ye Dendiohs, hua dinahn ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, din Dihvo vo castigo ihyan. ⁹ ¡Ama chahte vederihquentiyon yahn Dihvo vo! ¡Ama yudo nan va ye! Ihyan che ndinda ye ne, ama yahn nan va Dihvo vo, min va che cuahtenun ye, co ye castigo numacuahn ro. ¹⁰ Cuahn che ndaconan chi Dihvo vo ne, ndeva ihyan yahn ye yavenan ye, ne ama ndah ro yahn ye, te a chitahno ye ihyan. Namin ama ndah ro yahn nchuhn, te a chitahno ne ndudo yahn ye che cahndudo nuhn.

¹¹ Yahn che tihça va che conahn ne, chemin che revah nuhn çava nchuhn ro ro, rica nuhn Dendiohs yuhn vo çava che ndahça quendi nchuhn, ne hua nto ino ye che a tendahnun ye nchuhn. Namin rica nuhn ihyan che numacuahn vederihquentiyon yahn ye din ye che conahn nduco nchuhn nducuahn che ndah man, conahn nducuahn ntiyon che nahn din ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man. ¹² Nduco tihça ne, ndeva ihyan yavenan Dihvo vo. Namin ndeva ye yavenan nchuhn yahn che Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, yahino ye nchuhn.

2

Va che nda ama sahn ndinda

¹ Dihno, nducote va che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo, nedin dama ye nducoyaço vo, conduco vo ihyan ne, va ama ndudo che co nuhn nchuhn. ² Hua cuahnecun nchuhn che cahnceh nde ama ihyan nchuhn. Andahre çahma ama vaco che a nda Dihvo vo Jesucristo man, andahre cuahndudo ihyan che a nda ye man, andahre dechuh ihyan ndudo yahn ne che a nda ye man, din ca ye che nuhn dirun nuhn yahn ne, ate nde hua cotahno ne, nde hua dihya ne co. ³ Hua tumeçah ne yahn nde ama ihyan che tihça nahn

cahncheh ye nchuhn. Numanahn che metah nda ro min ne, va che necuan ihyan, co tan ye nduco Dendiohs. Namin va che nda ama sahn ndinda. ⁴Sahn min ne, co tan se nduco nducuah che rendeva ihyan yavenan, redin vah ye Dendiohs. Nde conda se chete yaco chahte yahn Dendiohs, ndere चाहदुदो se che sahn min che Dendiohs.

⁵Cuenecahco nchuhn. Ro manan me cuahn che quenán nduco nchuhn ne, a ráhn ri nchuhn che tihca va che co. ⁶A devano nchuhn duh che redin vahche yahn sahn min man ro cuh, cava che hua co chi se nde nda ro yahn se. ⁷Vederihquentiyon chihnga che va cuahn ndeh ne, a va iyehse cuh. Man ne, adeche cuavi cha che redin vahche yahn, ⁸tuhme nda sahn ndinda me. Ate cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo ne, decuihno ye sahn. ⁹Sahn ndinda me ne, quenana cuma se vederihquentiyon chahte yahn chundah, ne ama ndeh nan vederihno din se numacuahn vederihncheh. ¹⁰Cahncheh se nducoyaca ihyan che va che conda ye, che hua chitahno ye ndudo cuaco cava che ndevahn ye. ¹¹Chemin che cuahnecun Dendiohs che cotahno ye vederihncheh min. ¹²Tihca va che conda nducoyaca ye, te hua nahn cotahno ye ndudo cuaco, ne tahque ndah ye ne, riquendi ye dehtenduh che chihnga.

Tendahnun Dendiohs ihyan che ndeva ye

¹³Me nchuhn dihnó, yahino Dihvo vo Jesucristo nchuhn. Chemin che renecah nuhn nundihve cuahn Dendiohs cava ne, te nde ro manan ne, tendahnun ye nchuhn cava che ndedevahn ye nchuhn. Nedin dave ye chedave yahn ne numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye, din ye che chitahno ne ndudo cuaco. ¹⁴Te yune Dendiohs che chitahno nchuhn ndudo che cahndudo nuhn, te a tendahnun ye nchuhn cava che ndedevahn ye nchuhn, ne cuatenan cuma nduco ne vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵Dihnó, quendi nchuhn cotahno ne numacuahn chedave yahn ne che chicuahn nuhn nchuhn man, che dirun nuhn yahn ne man. ¹⁶A Dendiohs che yahino ye uvo, ne renecah yan ye chedave yahn vo numacuahn ro, redin ye che chenana ino vo ihyan. ¹⁷Dihvo vo Jesucristo man, Chido vo Dendiohs man, necah yan ye chedave yahn nchuhn, din ye che cotahno ne numa ino ne, cava che runecade nducuah nan ndudo che rente ne man, nan ntiyon che redin ne man.

3

Nahn Pablo che covah ihyan

¹Dihnó, covah nchuhn cava nuhn. Cuihca ne Dendiohs che din ye che nun cotuhn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numachahte, ne nevahnecun ihyan nduhca che nevahnecun ne. ²Nducote vate ihyan che duhtuno ihyan ye, che hua ritahno ye Dihvo vo ne, cuihca ne Dendiohs che hua cuahnecun ye che din tan ye nduco nuhn. ³Dihvo vo Dendiohs ne, redinahn ye ndudo yahn ye. Din ye che quendi nchuhn, cotahno ne numa ino ne. Din ye cudado nchuhn cava che hua dehva cuahno co ne. ⁴Ndichahtino nuhn Dihvo vo Dendiohs che quendi nchuhn dinahn ne nducuah che te cuande nuhn nchuhn. ⁵Dihvo vo Jesucristo din ye che quendi nchuhn cotahno ne ihyan numacuahn chedave yahn ne man, din ye che tumacadino ne che yahino Dendiohs nchuhn man.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che din ye ntiyon

⁶Dihnó, numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, riquentiyon nuhn che cahcoman nchuhn dihno vo che hua nahn din ye ntiyon man, che hua nahn dinahn ye nduhca che chicuahn nuhn nchuhn

man. ⁷ A man nchuhn devano ne te va che quendi ne nduhca che din nuhn cuahn che chahtenan nuhn nduco nchuhn, din nuhn ntiyon. ⁸ Hua ndere cheh nuhn yahn nchuhn. Nde ro nde rahn ama chuhrihn nuhn din nuhn ntiyon cava che hua denduh nuhn nde ama cha nchuhn. ⁹ Andahre nchuhn va che te ne che cheh nuhn, ate din man nuhn ntiyon, ndaca che chuhnun nuhn, te nahn nuhn che cua cuande nchuhn, ne tihca quendi ne din ne ntiyon. ¹⁰ Ro min ne, tuhca chucuahn nuhn nchuhn: “Duh che hua nahn din ntiyon ne, hua ndahca che cheh.” ¹¹ A checadino nuhn te van nchuhn ne, vate ama o ihyan che hua nahn din ye ntiyon. Ndere vatechica ihyan chahn rendauchenan ye dehtenduh che redin ihyan. ¹² Numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo rihquentiyon nuhn che cuahte tahn ihyan chahn, din ye ntiyon, ndaca che chuhnun ye.

¹³ Dihno, cuiquendi ne codin ne che ndah; hua cua dahno ne. ¹⁴ Ndete che vate ihyan che hua nahn dinahn ye che rihquentiyon nuhn ne, cuihco nchuhn cudado cha ihyan che tihca redin ye, ne cuihcoman ne ihyan cava che co cuihnan ye. ¹⁵ Hua ndihche tan nchuhn ihyan. Cuiyahve ne ihyan nduco ndah, te dihno ne ihyan.

¹⁶ Man ne, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che rahte dihn chedave yahn ihyan, man ye din ye che ndahca cuahtenan nducoyaca nchuhn, conduco ye nchuhn numacuahn ro.

¹⁷ U Pablo, dirun caca cuh, dechuh yahn nchuhn, nte Dendiohs nchuhn. Cuihco nchuhn cudado. Tuhca rahconahn che duché nan nducuahn caca che redechuh. ¹⁸ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO MENAN, DECHUH YE YAHN TIMOTEO

¹ Dendiohs, ihyan min che ndedevahn ye uvo ne, tendahnun ye u Pablo, che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndichahtino vo ihyan. ² Timoteo, dechúh caça cuh yehn. Di ne, nduhca daya mán di, te riquendi u, ritehne numa cuaco Dihvo vo Jesucristo. Chido vo Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo, din yahino ye di, din ye che nduhca conen.

Recah Pablo cudado Timoteo

³ Cuahn che metah cahn yahn yahn Macedonia ne, rahn ndoque che conen yan Efeso cava che cahcantiyen che nguan ihyan cacuahn ye dehtenduh che hua cuaco, ⁴ cahcoman ye che ricuahn ye ndame nan cuento man, taça cochi ndata yahn ye man, te dehtenduh chemin chan ne, deman che rahteruhn chende ihyan, ate hua cochihve yuhn vo cava che cotahno vo Dendiohs man, cuahtenan vo nduhca che nahn ye man.

⁵ Nducote dave yavenan vo man, redinahn vo ndudo yahn Dendiohs man, ritahno vo Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yuhn vo man, chemin che nahn Dendiohs che cuahtenan cumo vo vedeyahino. ⁶ Ate vate sahn che hua redinahn se, ne a ndere dera derahn se. ⁷ Ama rahn ama ri no se ricuahn ye ley che dirun Moisés, ate nde che rente man se, hua renahn se.

⁸ Devano vo te ley min ne, ndah, ne va nan che cochihve. ⁹ Chihnde ndiyu cava ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs, ate cava sahn nunde man, sahn che duhtuno ihyan se man, sahn che hua renevahnecon se Dendiohs man, sah rihno ihyan man, sahn che rihno se chida se man, sahn che rihno se chaco se man, ¹⁰ sahn che ndere rahtenan se nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn se man, sahn che ndere rahtenan se van man se nduco vih man, sahn che reduco se ihyan man, sahn rihnceh man, sahn che ndere recah se ndudo yahn se che hua cuaco man, sahn che rahtendihco se ndeh nan ca nunde man. ¹¹ Dendiohs, ihyan min che rendeva vo yavenan ye, a ndudo ndah yahn ye che rihco yudo yahn nducuahn nunde chemin chan. A ndudo min che va tah che rahndudó.

Renecah Pablo nundihve cuahn Dihvo vo Jesucristo

¹² Renecah nundihve cuahn Dihvo vo Jesucristo, te nde a rahn me a devano ye che dinahn, ne chaconahn ye u nan ntiyon yahn ye man, rinan ye u man. ¹³ Tihca din ye nducó, andahre ro menan ne, din duche yahn vederihquentiyon yahn ye, ne chi tan nduco ye, din tan nduco ihyan che ritahno ye ihyan. Ro min ne, van vedetundo yahn che tihca din, te metah cotahno ihyan. Ate quenah vahino Dendiohs u, ¹⁴ ne andahre ama chahte vedetan yahn, ate nde tahque chahte vedeyahino yahn ye, din che chitahnó Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵ Ndahca che cotahno nducoyaca ihyan ndudo cuaco cuh yahn Dihvo vo Jesucristo, nduhca che nda ye muhn iyehse cuh cava che ndedevahn ye ihyan nunde. Van ihyan chahn ne, u che tahque quendihcó nunde. ¹⁶ Ate quenah vahino Dendiohs u, ne nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde yahn, chihco ro ye che ama chahtino ye. Tihca din ye cava che cua cuande ihyan nunde chenahn, ne namin cotahno ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁷ Va ama no Dendiohs. Ihyan min ne, hua ro ye. Hua nda ro

che coh ye. Ama va vededevano yahn ye. Ndahca che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

¹⁸ Dayá Timoteo, nduhca che rahn ama o dihno vo numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs, namin rihquentiyón di che nduhca sandado che yahino se ntiyon che nda se, ruhn se numa ino se, tihca quendi dinehn ntiyon che va tah. ¹⁹ Cotehne Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn. Codinehn Ndudo yahn Dendiohs. Chenun van ama o se che hua nahn dinahn se, ne chihcoman se che ritahno se. ²⁰ Tihca din Himeneo man, Alejandro man. Sahn chahn ne, a ndahcó sahn tah chundah cava che tuma cuahn se.

2

Nduhca che va che covah ihyan

¹ Menan vihca rihquentiyón che covah nchuhn cava nducoyaca ihyan iyehkse, cuenecah ne nundihve cuahn Dendiohs cava ye. ² Covah ne cava nducoyaca ihyan ndinan man, intiyahn man, cava che cahco dihn ye numachahte, ne ndahca cuahtenan vo nan Dendiohs man, nan ihyan man. ³ Dendiohs, ihyan min che rendedevahn ye uvo ne, renan ino ye che tihca din vo. ⁴ Ihyan min ne, nahn ye che codevano nducoyaca ihyan ndudo cuaco, ne ndevahn ye. ⁵ Va ama no Dendiohs. Namin va ama no ihyan che rahn nan ye ihyan iyehkse nan ye. Ihyan min che Dihvo vo Jesucristo. ⁶ Dihvo vo ne, cahnecon ye che chihno ihyan nunde ihyan. Nduco tihca ne, nedihve ye nunde yahn ihyan iyehkse. Nda ro che nahn Dendiohs ne, din ye che chetuhn ndudo yahn che tihca chi. ⁷ Chemin che tendahnun ye u cava che co apóstol, cuahndudó ndudo cuaco min, cacuahn ihyan nación chenhahn, ne cotahno ye. Nducote ritahnó Dihvo vo Jesucristo, cuaco che rahn.

⁸ Nahn che numachahte covah ihyan chahn numacuahn chedave yahn ye, cuahtenan cuma ye vedeyahino nduco vih. ⁹ Namin ihyan ndahta ne, nahn che runecade cuahtenan ye tino yahn ye. Hua ndedecuco ye tin ye. Hua ndedecuco ye ihyan nduco tu diyahn, o diyahnguan. Hua cuahtenan ye tino diyahn. ¹⁰ Tahque ndahca che runecade cuahtenan ye, din ye ntiyon che cochihve nduhca che redin ndahta che ritahno ye Dendiohs numa cuaco. ¹¹ Ihyan ndahta ne, va che cahcovan ye Ndudo yahn Dendiohs numacuahn vedenecon. ¹² Rihquentiyón che dihn cuahte chende ye. Hua cacuahn ye, nde hua cahcantiyon ye ihyan chahn. ¹³ Tihca chihco cade Dendiohs. Menan ne, dendah ye Adán. Adiva ne, dendah ye Eva. ¹⁴ Ndiyu Adán menan vihca quendihco ye nunde, te dinoca ihyan ndahta min, yahn che cah yune ye che chihncheh chundah ihyan. ¹⁵ Chemin che cahnda va yahn nducoyaca ihyan ndahta, nda ro che cuacoyahn ye. Ate ndete che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, din yahino ye ihyan man, dave yavenan ye nan Dendiohs man, runecade cuahtehica ye man ne, hua dehva co yahn ye.

3

Nduhca che va che cuahtehica ihyan ndinan yahn yaco

¹ Cuaco te ihyan che conan ye ntiyon ndinan ne, conan ye ntiyon ndah. ² Chemin che ihyan che conan ye yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che ama no ndahta conan cuma ye, nahn che runecade conan ye cava che nde ama ihyan hua cahma nunde ye yahn ye man, hua ricoh ye man, che ye numacuahn vedino vedenecon man, nevahnecon ye nducoyaca ihyan man, ndahca cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs man. ³ Ntiyon cuh ne, hua co conan nde ama sahnghoh, nde ama sahn che doh

ino se man, nde ama sahn che ndichahtino se tume man. Atenan ihyan che necun ye man, chahtino ye man, co conan ye ntiyon cuh. ⁴ Nahn ama ihyan che ndahca rihquentiyon ye vaco ye man, redinah daye ye yahn ye man, renevahnecun ihyan man. ⁵ Nahn ama ihyan che tihca ye, te ndete che hua devano ye cahcantiyon ye vaco man ye ne, hua co cahcantiyon ye ihyan yahn Dendiohs. ⁶ Nahn ama ihyan che a rahn ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, te ndete ama ihyan che cade canan ritahno ye ne, denan din yade ye, ne co ye castigo yahn Dendiohs nduhca che chahno chi chundah. ⁷ Namin nahn ama ihyan che, nde ihyan che hua ritahno ye, nevahncun ye ihyan cava che hua cora nde ama nan vedecuihno yahn ye, din chundah.

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che cuahtenan ye ntiyon yahn yaco

⁸ Tihca ihyan che cuahtenan ye ntiyon yahn yaco, nahn che runecade ye, che hua o nan o chende ye man, che hua ricoh ye man, che hua ndichahtino ye tume man. ⁹ Nahn ihyan che riquendi ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ye. ¹⁰ Nahn che a rendihche ndah ihyan ndiyaco ihyan. Ndete che ametah deh che redin vahche yahn ye ne, tuhme co cuahtenan ye ntiyon cuh. ¹¹ Ndahta yahn ihyan chahn ne, namin nahn che runecade ye man, redinah ye ndudo yahn ye man, hua ricoh ye man, hua nte ye cuendo man. ¹² Ama ihyan che conan ye ntiyon yahn yaco ne, nahn che ama no ndahta conan cuma ye man, ndahca rihquentiyon ye vaco ye man, daya ye man. ¹³ Ihyan che ndahca quenda ye ntiyon yahn yaco ne, rendeva ihyan yavenan ye man, nde tahque richahtino ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man.

Nduhca che va che cuahtenan ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁴ Rendedecadinó che a nun chí quendihcheró di. Numanahmin ne, dechúh caça cuh yehn, ¹⁵ te ndete che denan hua co chi nún ne, cochihve yehn cava che codevene nduhca che va che cuahtechico vo van ihyan yahn Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. Ihyan chahn ne, nduhca yaco yahn Dendiohs tihchan ye, te Dendiohs ne, nduco ye ihyan. Ihyan chahn che va tah ye Ndudo yahn Dendiohs, redin ye cudado. ¹⁶ Cuaco niyon te ndudo che ritahno vo, che cade te Dendiohs, checadino vo ne, ama yudo. Tuhca conahn ndudo min:

Dendiohs ne, nda ye muhn iyehense cuh, ndaconda ye ihyan.

Chihco ro Vaco Ndah yahn ye che metah nde ama nunde yahn ye.

Cuaco ndudo cuh, te nde ángel ndihchero ye ihyan.

Chetuhn ndudo yahn ye numachahte iyehense, ne ihyan yahn nducuahn nación, chitahno ye ihyan.

Chihno min ne, numacuahn vederihquentiyon conahn ye vahchetero.

4

Ihyan che cahcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Vaco Dendiohs ne, rete cuande numa cuaco te adive ne, cuahte dihno vo che cahcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, quendi ye vaco che rihneh man, che ricuahn chundah man. ² Cahcovan ye ndudo yahn ihyan cuendo che o nan o chende ye, che metah vederendedecadino yahn ye anduhneca ndete che a ndih chedave yahn ye, nedin ama cu che nto ruchiyahn.

³ Ihyan chemin chan chahn ne, ndere cahca tan ye che cahnevaco ihyan man, cahco cahnda ye che cheh ihyan ama o nan dehtenduh man, andahre man Dendiohs chihco ye nducuahn cava che ihyan che ritahno ye ihyan man, che quendi ye ndudo cuaco yahn ye man, neçah ye nundihve cuahn

ihyan, ne cheh ye. ⁴ Cuāco te nducuahn dehtenduh che chihco Dendiohs ne, ndah, ne ndotenan che ndāhchenan vo ne, tahque ndah che neçāh vo nundihve cuahn ihyan, ne chuh vo, ⁵ te nducuahn dehtenduh che reh vo ne, ri vihco nduco ndudo yahn Dendiohs man, nduco ndudo che revāh vo man.

Ama sahn che ndāhçā redin se ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

⁶ Ndete che tihçā cacuehn dihno vo ne, ndāhçā din ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, ne cochahtine ndudo ndah che chehn. ⁷ Hua tumecah yahn dehtenduh cuendo che rente ihyan, te chemin ne, anduhneçā cuendo yahn ndahta. Tahque ndah che quendi nevahnecon Dendiohs. ⁸ Richihve che rahn ihyan che ndo çane ye çava che ndāhçā duche ye. Ate nde tahque richihve che cuahn ye nevahnecon ye Dendiohs, te chemin che cochihve yahn ye numanahn che çenan ye iyehñse, nde cochihve yahn ye çava che tuno ye vahchetero. ⁹ A chu che vedeçahntino yuhn vo. Nahn che cotahno nducoyāca ihyan. ¹⁰ A çava chu che redin vo ntiyon man, che rechuhrihn vo vedetan yahn ihyan man, ndihco vo vedeçahntino yuhn vo tañ Dendiohs, ihyan min che quenduche ye. A ihyan min che rendedevahn ye nducoyāca ihyan, menāñ vihça ihyan che ritahno ye ihyan.

¹¹ Cuihqentiyan man, cuicuehn man, dehtenduh che tuhchan. ¹² Andahre sahn yuno di, ate cochique nduco ndah çava che nevahnecon nducoyāca ihyan di. Cuihqe cudādo nan ndudo yehn man, nan nducuahn che redin man. Codin yahine nducoyāca ihyan man, cuitehne Dendiohs numa ine man, ndāhçā conen nan Dendiohs man. Nduco tihçā ne, çah yeno ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne quendi ye yune yehn. ¹³ Numanahn che ndā ne, cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dama, cueneçāh yan chedave yahn dihno vo, cuicuehn ihyan. ¹⁴ Hua çahcoman vederihquentiyan che te Dendiohs di ro che din ye che checadino intiyahn yāco ntiyon che conen. Ihyan çahn ne, nahn tañ ye di, chica ye Dendiohs çave. ¹⁵ Cuiquenda ntiyon yehn numa ine çava che ndihchero nducoyāca ihyan che ndāhçā redinehn. ¹⁶ Cuihqe man cudādo di. Namin cuihqe cudādo che ricuehn. Cuiquendi numa ine nducuahn che rāhn ndoque. Ndete che tihçā din ne, ndevahn di man, ihyan che rihnevan ye che rahndode man.

5

Nduhçā che va che cuahtechico vo van ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Hua çahve nduco nde ama ihyan ndico. Tahque ndah ne, coyahve ihyan nduhçā che riyahve chide. Sahn deçahya ne, coyahve sahn nduhçā che riyahve dihne. ² Indihte ndahta ne, coyahve ihyan nduhçā che riyahve cheque. Tañ deçahya ne, coyahve tañ nduhçā che riyahve quehve, cuenevahnecon tañ.

³ Ihyan ndiyāco ne, va che conan ye ihyan ndahta vañ che metah duhva yahn ye. ⁴ Ihyan ndahta vañ che vate daya ye man, daya ino ye man ne, a ihyan çahn yahn ye va che ndihche ye çava ye, te a chuhrihn ye tañ ye ihyan. Tihçā renan ino Dendiohs che din ihyan. ⁵ Ihyan ndahta vañ che metah duhva yahn ye ne, a Dendiohs che vedeçahntino yahn ye, ne hua renguan ye revāh ye nde ro nde rahn. ⁶ Ate ihyan ndahta vañ che vatechica ye vedeyeno yahn man ye ne, anduhneçā ndete che a ndih ye nan Dendiohs. ⁷ Cuicuehn ihyan nducuahn dehtenduh che tuhchan çava che hua ndāca yune che çahma nunde ihyan yahn ye. ⁸ Ndete che vate ihyan che hua rinan ye ihyan yahn ye che çenen vaço ye man, ihyan çenāñ man ne,

redetohnan ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne nde tahque duhtuno ihyan rendaconda ye che co ihyan che hua ritahno ye.

⁹ Ndahta vah che ama no inchahn ye nenan cuma ye man, ndahta vah che a ri ye ino raco nduyo, o tahque a ndico ye man, atenan ihyan chahn co co cuande ye van ndahta vah che redin ye ntiyon yahn yaco. ¹⁰ Avane ne, nahn che runecade ndahte ye man, ntave ye daya ye man, nenevahnecon ye ihyan vaco ye man, ndinan ye ihyan yahn Dendiohs numacuahn vedenecon man, nedin yahino ye ihyan che rechuhrihn ye man, nedin ye nducuahn che ndah man. ¹¹ Ate hua co cuande ndahta vah che decahya te, te denan nda ro che nahn cahnevaco tun te, ne cahcoman te ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che quenan te, ¹² denda te ndudo yahn te, condihco te nunde. ¹³ Avane ne, ndete che cuahtechica te nduh vah nduh vah co te nduhca ihyan che metah ntiyon yahn ye, ne cuanan nte te cuendo man, conda van te nduh cuan nan che hua ra cuande yahn te man, cahma te dehtenduh che hua ndahca man. ¹⁴ Chemin che nahn che cahnevaco tun tahn ndahta vah che decahya te, ndaca daya te man, din te cudado vaco te man, cava che hua ndaca yune che chihnga cahma ihyan. ¹⁵ Tihca rahn ndoque, te ama o ndahta vah ne, a chihcoman te che ritahno te Dihvo vo Jesucristo, ne redinahn te che rihquentiyon chundah.

¹⁶ Dihno vo man, cahvo vo man, che chenan nda ndahta vah ndevaco ye ne, va che conan ye ihyan cava che hua ndaca yune che ihyan ndiyaco conan ye ihyan. Nduco tihca ne, tuno yahn ihyan ndiyaco che conan ye ndahta vah che metah duhva yahn ye.

¹⁷ Intiyahn yaco che ndahca rihquentiyon ye, menan vihca ihyan che rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ricuahn ye man ne, va che ndahva conan ihyan ndiyaco ihyan. ¹⁸ Tihca va che co, te ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: "Hua dechiche duto itenine che redendehe te trigo cava che tiviyato, te ri yahn te, nahn cheh te." Namin ndirun tama cuan: "Ihyan redin ntiyon ne, va che nevihve yahn ye."

¹⁹ Hua tumacah yahn ihyan che caca nunde ye yahn intiyahn yaco cuahn che metah o ino ihyan che cahma ye che cuaco. ²⁰ Ate ndete che va ama ihyan chahn che quendihco ye nunde, tuhme coyahve ihyan nan nducoyaca dihno vo cava che dihya nun ino combiero yahn ye co, ne cahco ye cudado. ²¹ Nan Dendiohs man, nan Dihvo vo Jesucristo man, nan angel yahn ye man, rihquentiyon di che dinehn nducuahn dehtenduh che tuhchan quendihconahn, hua cuacondih nunde yahn nde ama ihyan. ²² Hua aderene nehn ntiyon yahn yaco adecoduhno ihyan cuahn che metah ndihche ndah ihyan, te denan ndere din ye, ne nde di condihque nunde che cuande yahn ye. Cuihque cudado cava che dave yavenan nan Dendiohs.

²³ Hua deman cuahn nune iche coh. Cuih tah vino cava vacochendereh yehn yahn che cuahn dama ri cah.

²⁴ Van ihyan che rahque che co cuahtenan ye ntiyon yahn yaco ne, nahn ye ne, nde metah cuhnde cade yahn ye, ne a ndero ndi che chendihco ye nunde. Nahn tun ye ne, hua duh devano che chendihco ye nunde, ate va ro che cuhnde ro nunde yahn ye. ²⁵ A namin no tun, ndete che ndah redin ihyan chahn ne, a ndero ndi. Me ndete che chihnga redin ye ne, andahre hua devano ihyan ne, ate va ro che cadino ye.

6

¹ Queri ama dihno vo che va dihve ye ne, nahn che ama nevahnecon ye ihyan cava che hua chihnga cahma ihyan yahn Dendiohs man, yahn ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man. ² Me ndete che dihve dihno vo chahn ritahno

ye Dihvo vo Jesucristo ne, nahn che nde tahque nevahnecon ye ihyan man, tahque ndah din ye ntiyon yahn ye man, te ntiyon che redin ye ne, cochihve yahn dihno ye che yahino ye. Vederihquentiyon cuh cacuehn man, coyahve ihyan che dinahn ye man.

Nahn che cuahte vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo

³ Ndete che vate ihyan che hua ricuahn ye tihca man, che hua ricuahn ye ndudo cuaco man, che hua renan ino ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che ritahno vo man ne, ⁴ ihyan chahn ne, cun ye man, yade ye man, ye vedetan nduco vih man. Ihyan che ametah va cuaco vederendecadino yahn ye man, che hua devano ye ndudo cuaco man, che rahco ye che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo cava che ndaca vo vedecuihca man, atenan ihyan chahn che dama ri ye nduco vih. Nahn che din vi vo yahn ihyan chemin chan. ⁶ Cuaco te che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, chemin che tahque richihve yuhn vo ndete che vato vo vedeyeno nduco che rete Dendiohs uvo. ⁷ Nduhca che hua dehva nda vo che nda vo muhn iyehhse cuh ne, tihca hua dehva ndiquenda vo che ndaco vo muhn. ⁸ Nduco che ndaca che chuh vo man, tino che cuahtenun vo man, a nduco chemin cuahtenan vo vedeyeno. ⁹ Ate ihyan che nahn cuahtenan cuma ye vedecuihca ne, renda yune che returamande chundah ihyan man, riya ye muhn min nan che cahnda yahn ye man. Van vedetundo yahn ye rih ye vederahn ihyan, renuhn ye ama ndeh nan dehtenduh che redin che rechuhrihn ye man, rinda ye man. ¹⁰ Tihca, te vedeyahino cava tume ne, chemin che redin che rihquino ihyan redin ye nducuahn dehtenduh che chihnga. A chemin tun redin nduco nahn dihno vo che rihcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, renuhn man ye vedeyah cava chedave yahn ye.

Nduhca che va che quendi vo Dihvo vo Jesucristo

¹¹ Me di che redin ntiyon yahn Dendiohs ne, codin vih yahn nducuahn dehtenduh che chemin chan, codin nducuahn che ndah. Cuiquendi cuenevahnecon Dendiohs man, cuitelne Dihvo vo Jesucristo man, codin yahine ihyan man, conan come vedechahtino man, vedenecon man. ¹² Nduhca che ruhn sandado numa ino se che hua nahn denda se ne, tihca cuitelne Dihvo vo Jesucristo numa ine, te chemin che cochihve yehn cava che hua denda che conen vahchetero numacuahn ro. A cava chemin che tendahnun Dendiohs di, ne cahndode nduhca che ritelne Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ama yahn ihyan. ¹³ Man ne, nan Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehhse man, che va tah ye nducuahn dehtenduh man, nan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cah ye ndudo cuaco yahn ye numa ino ye nan Poncio Pilato man, rihquentiyon di ¹⁴ che dinehn nduco cudado ntiyon che va tah. Condicatete detohnen nde tah. Cuiquendi nde nda Dihvo vo Jesucristo, ¹⁵ te nda ro che ndihco cade Dendiohs ne, dechuh ye ihyan. ¡Ama yudo vederihquentiyon yahn Dendiohs, ametah nde tama nduhca ye! ¡Ama nahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye! A ihyan min rihquentiyon ye nducoyaca ihyan ndinan man, nducoyaca rey man. ¹⁶ Ama no ihyan min che hua nda ro che cuihno ye. Ama yudo nan va ye, nde ama ihyan hua co cahndah nda ye. Nde ama ihyan hua ntihchero ye ihyan, nde hua co ndihchero ye ihyan. Ama yudo vederihquentiyon yahn ye; hua nda ro che cuihno. Va che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye. Tihca co.

¹⁷ Cah cuende dihno vo che cuihca ye che hua din cun ye man, che hua din yade ye man, che hua cochahtino ye vedecuihca yahn ye man, te chemin ne, hua rengu numacuahn ro. Tahque ndah ne, cochahtino ye Dendiohs, ihyan min che quenduche ye man, che rete ndahva ye nducuahn dehtenduh che rendotenan vo man. ¹⁸ Cah cuende ihyan che din ye che ndah man, din ye vedevahino man, ¹⁹ te chemin che cochihve yahn ye nan Dendiohs anduhneca ama vedecuihca che kuhnde ndah yahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Pablo ne, chihno yahve ye Timoteo

²⁰ Timoteo, condihche. Codin cudado ntiyon che ndihco Dendiohs tah. Hua tumecah yahn ndudo ndeh che rente ihyan che hua renevahnecon ye Dendiohs man, vederihquentiyon che hua cochihve, che redin vahche nan Ndudo yahn Dendiohs man. ²¹ Vate ihyan che riquendi ye dehtenduh chemin chan, ne a ndihcoman ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

Chu che dirun yehn. Dendiohs din yahino ye di. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN PABLO ADIVE, DECHUH YE YAHN TĪMOTEO

¹ Dendiohs ne, tendahnun ye u Pabło che co apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, ne chihco ye ntiyon tãh che cuahndudó ndudo yahn ye che çah ye nde ro menã. Ndudo min che vedevihche yahn chedave yahn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ² Timoteo, dayá che yahinó, dirún çaca cuh, dechúh yehn. Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye di, din ye che ndahçã conen.

Rente Pabło yahn Dihvo vo Jesucristo

³ Dendiohs che rendevá yavenan ye numa inó nduhçã che din ihyan ndico yáhn, nde ro nde rahñ reváh, recáh nundihve cuahn ihyan cave. ⁴ Renecaçhcó che ama chi ran ro che chihcoman vih vo, ne chemin che nahn chí ndihcheró di çava che co yeno chedave yáhn. ⁵ Quenun inó che ritעה Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yehn nduhçã che chitahno checohn Loida nduco cheque Eunice.

⁶ Man ne, rihquentiyón di che quendi numa ine vederihquentiyon che te Dendiohs di ro che nahn tãh di, cováh cave. ⁷ Vaco Ndah yahn Dendiohs che te ye uvo ne, redin che cuahtenan cuma vo vederihquentiyon man, vedeyahino man, runecaçe cuahtechica vo man, hua vah vo man. ⁸ Chemin che condi cocuihnan che rahndode ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. Namin hua cocuihnan che rindoque u che quenún vacoyahn çava ndudo yahn ye. Tahque ndah çah ine chuhrihn çava ndudo ndah yahn ye, codin chahtine Dendiohs che rinan ye uvo. ⁹ A ihyan min che ndedevahn ye uvo, ne tendahnun ye uvo çava che din dave ye chedave yuhn vo. Tihçã din ye, ndiyu yahn che ndah ihyan uvo, ate din ye yahn che tihçã nahn man ye. Nde cuahn che metah dendah ye iyehñse, a nde ro min yahino ye uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Chihco ro ye vedeyahino min cuahn che ndã Dihvo vo Jesucristo, decuihno ye vederihquentiyon yahn vederih, ndedevahn ye ihyan che ritahno ye ndudo ndah yahn ye.

¹¹ Chaconahn Dendiohs u che co apóstol çava che cahndudó man, cacuáhn man, ndudo cuh van ihyan nación chenahn. ¹² Chemin che rechuhrihn. Ate hua ricuihnan, te ritahnó Dihvo vo Jesucristo, ne a devano cuaçó te va vederihquentiyon yahn ye che din ye cudado chedave yáhn che a ndihcó tãh ye nde ndã ro che a ndihco çade Dendiohs.

¹³ Conun ine ndudo ndah che chicuáhn di. Quendi cotehne Dihvo vo Jesucristo, codin yahine ihyan. ¹⁴ Nduco vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun queri amo vo, ndahçã cuiquenda vederihquentiyon che ndihco Dendiohs tah.

¹⁵ A devene che ama yahn ihyan yahn yahn Asia, chihcoman ye u. Van ihyan chahn ne, nduco Figelo man, Hermógenes man. ¹⁶ Dihvo vo Dendiohs din yahino ye Onesíforo nduco ihyan ndevaco ye, te hua chicuihnan ye çavá, ne tahque ndah ne, ama ndeh yune chinan ye u yeahn che quenún vacoyahn. ¹⁷ Cuahn che quenán yan Roma ne, chahn ye chinuhn ye u nde nan che ntãca ye u. ¹⁸ Namin a devene che ama chinan ye uvo min yan Efeso. Dihvo vo Dendiohs din yahino ye ihyan ndã ro che chihco çade ye.

2

Nduhça che va che din ihyan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo

¹ Di dayá, cochahtine vedeyahino yahn Dendiohs che rete ye uvo che ritahno Dihvo vo Jesucristo. ² Ndudo che chicuáhn di nan ama yahn ihyan, cuihqentiyen ihyan che redinahñ ye che co cacuahñ ye ihyan chenahñ.

³ Nduhça ama sandado ndah che hua dehve rahco se che rechuhrihn se ne, tihça quendi nan ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Nde ama sandado hua redin se tama nan ntiyon, te nahn che conan yan se deh che cahcantiyon sahñ ndinan yahn se. ⁵ Namin sahñ reduce. Hua co din se ganar ndete che hua dinahn se. ⁶ Namin tun ihyan redin ntiyon yahn viyata. Redin yahn che nevahñ ye ndute ndata yahn ye, te a din ye ntiyon. ⁷ Cuihque cudado che rahñ ndoque, ne Dihvo vo Dendiohs te ye vededevano yehn, conahn nducuahñ.

⁸ Cuenecahque Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ntuche ye van tenahñ, ihyan min che ndata yahn rey David. A yahn ihyan min ndudo ndah ché rahndudó. ⁹ A çava che racotúhn ndudo min che rechuhrihn, quenún vacoyahn, nde nchiche cadena u nduhça che rechiche ama sahñ rihno ihyan. Ate ndudo yahn Dendiohs ne, hua co cahça tan ihyan, te riquendi retuhn. ¹⁰ Chemin che andahre redin tan ihyan nducó, ate richá rechuhrihn nducuahñ çava che, ihyan che a ndetendahnun Dendiohs ne, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ne numacuahn ro cuahtenan ye vahchetero nan che ama yudo.

¹¹ Va ama ndudo che tuhça ndirun che cochahtino vo: Andahre çahno ihyan uvo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ate hua dehve din yahn, te cuahtenan vo vahchetero nduco ye.

¹² Andahre chuhrihn vo, ate hua dehve din yahn, te cahcantiyon vo nduco ye.

Ndete che cocuihñan vo çava ye ne, namin cocuihñan ye çavo vo.

¹³ Andahre cahcomañ vo ihyan, ate man ye hua cahcomañ ye uvo, te redinahñ ye ndudo yahn ye.

¹⁴ Cahme nduco ihyan ndiyaco çava che nta tin ye ndudo cuh. Cuihqentiyen ihyan nan Dihvo vo Dendiohs che nguan ye cuahtecuhma chende ye nduco vih. Chemin ne, hua deh cuahno cochihve, te tahque ndah ne, redin che reto ino ihyan che rihnevan ye. ¹⁵ Nduhça ama sahñ che ndah redin se ntiyon, che metah deh cuande che cocuihñan se ne, tihça numa cuaco man, numa ine man, cacuehn ndudo cuaco çava che nevahnecon Dendiohs ntiyon che redin. ¹⁶ Hua tumacah yahn ndudo ndeh che hua cochihve, te ihyan che ndere rente ye ndudo chemin chan ne, nde tahque redecuihta ye nunde yahn ye. ¹⁷ Nduhça ama cah che nun rendih, tihchan ndudo yahn ihyan chahn, te nun retuhn. Tihça redin Himeneo man, Fileto man, ¹⁸ te a chihcomañ se ndudo cuaco. Rahndudo se te a chuh yahn che rentuche ihyan van tenahñ, redin se che reto ino ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo. ¹⁹ Ate hua dehve rahco vo, te ndudo che ndihco çade Dendiohs ne, hua nda ro che cuihno. Man ye redinahñ ye ndudo min nduhça che a ndirun: “Dihvo vo Dendiohs ne, a rendihche ye ihyan yahn ye, ne ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, va che cahcomañ ye nducuahñ nunde.”

²⁰ Ama vah chahte ne, van dehtenduh che retoh ihyan ne, va dehtenduh che ndahchan che ndinah nduco diyahnguan man, diyahngua man. Namin va dehtenduh che ndere cuahn che ndindah nduco yahn man, yahn man. Dehtenduh che ndahchan me ne, retoh ye nan ntiyon ndah, ne dehtenduh che chihnga chan me ne, retoh ye nan ntiyon ndere. ²¹ Nduhça dehtenduh che ndahchan me che retoh ye nan ntiyon ndah ne, tihça uvo ndete che

cahcoman vo nducuahn nunde, te Dihvo vo Jesucristo ne, cahco vih ye uvo cava che cochivo vo nan ntiyon yahn ye.

²² Chemin che cuihcoman nducuahn nunde che rendedecadino sahn yuno, ne quendi conen runecade nan Dendiohs man, cuitehne Dihvo vo Jesucristo man, codin yahine ihyan man, ndahca conen van ihyan man, nduhca ihyan che rah ye Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ye, renevahnecon ye ihyan. ²³ Hua tumecah yahn ndudo ndeh che rente ihyan che nine ye, te a devene che chemin che redin che redin tan ye nduco vih. ²⁴ Ihyan che redin ye ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, hua ndahca che cuhma chende ye nduco ihyan. Tahque ndah ne, ndahca cuahtenan ye nduco nducoyaca ihyan man, ndahca cacuahn ye Ndudo yahn Dendiohs man, din chahtino ye yahn ihyan man, ²⁵ nduco ndah yahve ye ihyan che hua nahn nevahnecon ye man. ¿A huane cah yune Dendiohs che nto ino ihyan chahn nunde yahn ye, ne cotahno ye ndudo cuaco?, ²⁶ cava che nane ndutinan ye, ne ndevahn ye tah chundah che ndico chiche se ihyan, redinahn ye che nahn se.

3

Nduhca che cuahtechica ihyan caviyan deman

¹ Codevene te caviyan deman, cuahn che nda nino ro che nto iyehense ne, ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, yah cuahno ye, ² te ihyan che hua ritahno ye ne, ama duhtuno ihyan ndaconda ye. Yahino man ye ihyan man, yahino ye tume man, yade ye man, cun ye man, hua nevahnecon ye indihnte yahn ye man, hua ntumanecun ye man, ducherino ye Dendiohs man, chihnga chan chedave yahn ye man, ³ hua cuahtenan cuma ye vedeyahino man, vedevahino man, cuahnde chende ye man, hua cocha ye cahcoman ye nunde yahn ye man, cuahtenan cuma ye vedetan man, hua din ye nde ama nan che ndah man, ⁴ o nan o chende ye man, doh ino ye man, ndedecadino ye che metah nde tama ihyan nduh chan ye man. Ndotenan che nechaco ye Dendiohs ne, tahque ndah ye quendi ye vedeyeno yahn man ye. ⁵ Din ca ye che nevahnecon ye Dendiohs, ate nduco che chihnga redin ye ne, co ro che nde hua cuaco. Cuihque cudado nduco ihyan chahn. ⁶ Van ihyan chahn ne, nduco sahn che renda se vaco ihyan numacuahn vederihncheh, rinun se ihyan ndahta che cuno ino ye man, che ri luco ino ye yahn nducuahn nunde yahn ye man, che ama ndeh nan dehtenduh nahn ye man, ne quenda se ihyan lado yahn se. ⁷ Ndahta chahn ne, cuahn dama nahn cuahn ye, ate hua nda ro che conahn ye ndudo cuaco. ⁸ Nduhca che chahcotahn sahn cuah Janes man, Jambres man, yahn Moisés ne, tihchan sahn chahn, te cuahcotahn se yahn ndudo cuaco. Avane ne, hua va cuaco vederendecadino yahn se, redin ca se che ritahno se Dendiohs. ⁹ Ate nduhca che hua chicha vedecuah yahn sahn che o chahn che chahcotahn se yahn Moisés ne, tihca hua ngu vededevano yahn sahn chahn, te cadino ihyan che hua cochihve, ne cahcoman ye.

Pablo ne, chihno yahve ye Timoteo

¹⁰ Me di ne, a devene ndah ndudo che ricuahn man, nduhca che quechica man, ntiyon che nahn che conahn man, nduhca che ritahnó man, nduhca che ndichahtinó man, nduhca che redin yahinó man, nduhca che din chahtinó ¹¹ che din tan ihyan nducó man, chuhríhn man, min yan Antioquia man, Iconio man, Lистра man. Namin a devene nduhca che ndedevahn Dihvo vo Dendiohs u yahn nducuahn che chahno chí. ¹² A devano cuaco vo che nducoyaca ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, che nahn quendi ye

vederihquentiyon yahn ye numa cuāco ne, din tan ihyan nduco ye. ¹³ Sahn nunde man, sahn rihncneh man, nde tahque duhtuno ihyan ndacondā se, quendi se cahncheh se ihyan man, cuahnecun se cahncheh ihyan sahn man.

¹⁴ Me di ne, cuiquendi numa ine ndudo che chehn man, che nevahnecon man. Cuenechque taça ihyan che chicuahn ye di. ¹⁵ Namin cuenechque te nde ro che lihn di chehn Ndudo yahn Dendiohs, ndudo min che redin che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo, ne ndevahn vo. ¹⁶⁻¹⁷ Ndudo min ne, a man Dendiohs chihco ye, ne cochihve cava che cacuahn vo ihyan yahn ye man, yahvo vo ihyan man. Nduco tihca ne, ndahca cuahtenan ye nan Dendiohs, ne ndaca ye vederihquentiyon, din ye nducuahn che ndah.

4

¹ Nan Dendiohs man, nan Dihvo vo Jesucristo man, ihyan min che chi ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye techecade ye yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye man, ihyan che ndih ye man, rihquentiyón di ² che cuahndode ndudo yahn Dendiohs cuahn dama. Andahre hua nahn cahnevan ihyan o nahn cahnevan ye, ate di ne, cuiquendi cuahndode numa ine. Numacuahn vedechahfino yehn cuicuehn ihyan, codin che conahn ye Ndudo yahn Dendiohs. Coyahve ihyan che cotahno ye man, hua ndere din ye man. ³ Tihca codin, te cochi ro cuahn che metah quenda ino ihyan, cahnevan ye ndudo ndah. Tahque ndah ye ne, nuhn ye ama yahn sahn che cacuahn se ihyan ndudo che ri yeno man. ⁴ Cuacondah vedame ye ndudo cuāco, ne cotahno ye dehtenduh cuento. ⁵ Me di ne, cuiquendi numa ine, codin chahfine che rechuhrihn. Cuahndode ndudo yahn Dendiohs, codinehn ntiyon che quenen.

⁶ Tihca riyahvé di, te u ne, a nun va che cahno ihyan u, ndacá muhn iyehkse cuh. ⁷ Nduhca ama sandado che cuhn se nde chinahn ntiyon ndah che nda se, nduhca ama sahn reduce che chano se nde din se ganar, tihca quendi numa inó chitahnó Dihvo vo Jesucristo. ⁸ ihyan min che retechecade ye numa cuāco. Man ne, a nihneva ndah ye vedino cuande yahn che dave chedave yahn, ne te ye u ro che techecade ye. Namin cah ye nducoyaca ihyan che ndichahfino ye che ndaconan chi tun ye.

⁹ Codin nun ine, chi ndihchero u, ¹⁰ te Crescente ne, riquendi se nan ntiyon yahn Dendiohs, cuahn se yan Galacia, ne Tito ne, cuahn se yan Dalmacia. Me Demas ne, tahque renan ino se cochica se vedeyeno yahn man se, ne chihcoman se u, cuahn se yan Tesalónica. ¹¹ A deman Lucas quenan ye nducó. Cuahn che chi ne, cuiquenda Juan Marcos. Nahn sahn, te richihve se nan ntiyon. ¹² Tíquico ne, dechuh sahn yan Efeso. ¹³ Cuahn che choh yan Troas ne, cuiquenda cuyano tu che rendiché che chaconahn ndevaco Carpo. Namin cuiquenda libro chahn, menan vihca caça che ndirun. ¹⁴ Alejandro, sahn vihchecu me ne, ama din tan se nducó. Man Dihvo vo Jesucristo techecade ye yahn se yahn che tihca din se. ¹⁵ Cuihque cudado sahn, te ama rihca tan se ndudo che rahndudo vo.

¹⁶ Cuahn che chahn menan, ndedevahn u nan ihyan ndinan ne, nde ama dihno vo hua chinan ye u, te chihcoman nducoyaca ye u. Dendiohs nchahco ye cava ye che tihca din ye. ¹⁷ Andahre chihcoman ihyan chahn u, ate Dihvo vo Jesucristo chinduco ye u, ne chinan ye u nde chihno dinahn cahndudo ndudo yahn ye, chihnevan ama yahn ihyan nación chenhahn. Tihca ndedevahn ye u tah vederih. ¹⁸ A devanó che quendi ye ndedevahn ye u nduh cuan nan che cahnda cavá, nde ndeva ye u, conán vahchetero nan che rihquentiyon ye. ¡Ndeva vo yavenan ye cuahn dama! Tihca co.

¹⁹ Cuenecah Dendiohs Priscila nduco Aquila man, ihyan ndevaco Onesíforo man, che cuande yáhn. ²⁰ Erasto ne, quenán se yan Corinto, ne Trófimo ne, chi cah se, ne chaconáhn sahn yan Mileto. ²¹ Codin nun ine cochi numanahn che metah cuanan ro íche. Eubulo man, Pudente man, Lino man, Claudia man, nducoyaca dihno vo chenahn man, dechuh ye Dendiohs yehn.

²² Dihvo vo Jesucristo conduco ye di, din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

CACA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN TITO

¹ U Pablo, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo ne, chaconahn Dendiohs u nan ntiyon yahn ye che cacuáhn ihyan che tendahnun ye, cava che cotahno ndah ye Dihvo vo man, conahn ye ndudo cuaco che redin che runecade rahtechico vo man, ² cochahtino ye che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro man. Dendiohs ne, hua rihncheh ye, ne nde ro che metah cuhnde iyehne ne, cah ye ndudo yahn ye che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ³ A ihyan min che ndedevahn ye uvo, ne man che nda ro yahn ne, chihco ye ntiyon tah che cuahndudó ndudo yahn ye. ⁴ Tito, di ne, anduhneca daya man, te chitehne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che chicuáhn di. Dirún caca cuh, dechuh yehn, ne quenan inó che Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo man, din yahino ye di, din ye che ndahca conen.

Ntiyon che din Tito yahn yahn Creta

⁵ Chaconáhn di yahn yahn Creta cava che cahcoyan dehtenduh che renda ca, cuaconehn intiyahn yaco nducuahn yan nduhca che chihquentiyón di. ⁶ A devene te ihyan che cuahtenan ye ntiyon min ne, nahn che runecade ye man, che ama no ndahta quenan cuma ye man. Me daya ye ne, nahn che ritahno man, che runecade man, che redinahn man, che metah deh che cahma nunde ihyan yahn man. ⁷ Tihca, te ihyan che conan ye ndiyaco ne, nducote ihyan chahn che cuhnde tah ye ntiyon yahn Dendiohs ne, hua co conan nde ama ihyan che yade ye man, cun ye man, che doh ino ye man, che ricoh ye man, che canda tin ye man, che idihya ye cava tume man. ⁸ Ihyan che ndah ihyan ye man, runecade ye man, dave yavenan ye man, chahtino ye man, che renevahnecun ye ihyan vaco ye man, atenan ihyan che tihchan ye co cuahtenan ye. ⁹ Namin nahn che ndahca quendi ye ndudo cuaco che chahn ye, cava che quenan yahn ye cacuahn ye man, ndahco ndiya ye ihyan che rahcotahn ye man.

¹⁰ Tihca, te ama vate sahn che rahcotahn se man, rente se ndudo nine man, rihncheh se ihyan man. Van sahn chahn ne, sahn nación yahn Israel che tahque redenduh se. ¹¹ A sahn chahn va che ndahco ndiya nchuhn, te cava che ndaca se tume ne, rihncheh se ama yahn dihno vo nduco nducoyaca ihyan ndevaco ye, ricuahn se ndudo che hua redin yahn che cacuahn se.

¹² Ama sahn devano van sahn chahn ne, rahn se tuhca: "Ihyan che vate ye yahn yahn Creta ne, cuahnde chende ye man, ite ye man, cane chete ye man, dahnde ye man." ¹³ Nducuahn chemin ne, cuaco, ne chemin che hua nahn nda chende coyahve ihyan, cava che numa cuaco cotahno ye Dihvo vo Jesucristo, ¹⁴ ne cahcoman ye dehtenduh cuento che dera derahn ihyan nación yahn Israel man, ndudo che rihquentiyon sahn che rahcotahn se ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man. ¹⁵ Ihyan che ndahca vederendedecadino yahn ye ne, hua rendahchenan ye nde ama nan dehtenduh. Ate ihyan nunde che hua ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rendahchenan ye nducuahn dehtenduh che ndah, te chihnga ihyan ye man, chihnga vederendedecadino yahn ye man. ¹⁶ Redin ca ye che ritahno ye Dendiohs, ate hua cuaco. Chihnga ihyan ye man, chihnga redin ye man, rahcotahn ye yahn Dendiohs man, nde hua renda yahn ye che din ye dehtenduh che ndah man.

2

Ndudo ndah che va che cacuahn vo

¹ Me di ne, cuihque cudado nan ndudo yehn cava che hua detohnen ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo. ² Coyahve ihyan chahn che runecade cuahtenan ye man, che ndahca ndedecadino ye man, che cotahno ye Dihvo vo Jesucristo numa cuaco man, che cuahtenan cuma ye vedeyahino man, vedechahtino man.

³ Indihthe ndahta ne, coyahve ihyan che runecade cuahtenan ye man, che hua cuahtechica ye nte ye cuendo man, che hua cocoh ye man. Va che cah cuande ye nducuahn che ndah, ⁴ tihyon yune ye tahn decahya, cava che din yahino te inchahn te man, daya te man, ⁵ ndahca ndedecadino te man, runecade cuahtenan te man, cuahtenun tahn te vaco te, din te cudado man, cuahtenan te numacuahn vedino vedeneacun man, dinahn te yahn inchahn te man. Nduco tihca ne, hua ndaca yune che chihnga cahma ihyan yahn Ndudo yahn Dendiohs.

⁶ Namin sahn decahya ne, coyahve sahn che runecade cuahtechica se.

⁷ Runecade cochique man cava che cua cuande ihyan yahn nducuahn che redin, ne quendi ye yune yehn. Runecade cuicuehn man, numa cuaco man.

⁸ Nahn che nduco ndah cahme cava che nde ama ihyan, hua ndaca yune che chihnga cahma ye yuhn vo. Nduco tihca ne, co cuihnan adecoduhno ihyan che hua ri rendihche ye uvo, ne hua conan yahn ye che cahma nunde ye yuhn vo.

⁹ Coyahve ihyan che chenan ye vaco dihve ye che nevahneacun ye ihyan man, che hua cuahcotahn ye yahn ye man, che hua cahma tahn ye nduco ye man, ¹⁰ che hua duco ye man. Nahn che runecade ye nan nducuahn, cava che cua cuande ihyan, ne tumacadino ye che Ndudo yahn Dendiohs, ihyan min che ndedevahn ye uvo ne, ndah.

¹¹ Tihca nahn che din ye, te Dendiohs ne, chihco ro ye che yahino ye nducoaca ihyan iyehhse, ndedevahn ye ihyan. ¹² Tihyon yune ye uvo cava che ametah cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo, cuahtendihco vo nunde man, che runecade cuahtechico vo nduhca che nahn ye man. ¹³ Namin te cuande ye uvo che cohahtino vo nde nda ro che conahn ndudo yahn ye che te ye uvo, ne ama co yeno vo. Ro min ne, numacuahn vederihquentiyon yudo nda Dendiohs yuhn vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

¹⁴ A ihyan min che chihco mendahn ye ihyan chih ye, cava che ndedevahn ye uvo, nchahco ye nunde yuhn vo. Nedin yahn ye uvo, tihyon yune ye uvo cava che numa ino vo din vo che ndah.

¹⁵ Numacuahn vederihquentiyon cuicuehn ndudo che tuhchan, coyahve ihyan cava che dinahn ye. Hua ndahca che ndahco ndiya nde ama ihyan di.

3

Nduhca che va che cuahtechica ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹ Coyahve ihyan che nevahneacun ye intiyahn man, ihyan ndinan man, dinahn ye man, din ye dehtenduh che ndah man, ² hua chihnga cahma ye yahn nde ama ihyan man, hua canda tin ye man, cuahtenan cuma ye vedeyahino man, vedeneacun man, nduco nducoyaca ihyan. ³ Tihca nahn che dinahn ye, te hua ndahca che quendi ye nduhca che chahtechico vo ro menan me. Tahn min ne, nine vederendecadino yuhn vo man, chahcotahn vo man, vatechica vane vo yahn Dendiohs man, chi luco ino vo chahtechico vo vedeyeno yahn man vo man, chihnga din vo man, chahtenan cumo vo vedevahn man, ndihche tan ihyan uvo man, ndihche tan man vo

ihyan man. ⁴⁻⁵ Ate chihco ro Dendiohs che yahino ye ihyan iyehense, ne ndedevahn ye uvo. Andahre hua din vo nde ama nan dehtenduh che ndah, ate nducote man ye quenan vahino ye uvo ne, ndedevahn ye uvo, din ye che ndahcorun Vaco Ndah yahn ye vederendedecadino yuhn vo, ndo vo ihyan ra. ⁶ Numacuahn vedeyahino din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo numacuahn vederihquentiyon che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. ⁷ Numacuahn vedeyahino nedin yahn ye uvo cava che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro nduhca che ndichahtino vo.

⁸ Ndudo che tuhchan ne, cuaco man, ndah man, ne cochihve yahn nducoyaca ihyan. Nahn che numa ine cah cuende ihyan che ritahno ye Dendiohs, cava che din ye che ndah. ⁹ Coyahve ihyan che nine ye; hua cuahnecon che cuahtecuhma chende ye nduco vih yahn taca cochi ndata yahn ye man, yahn ley che dirun Moisés man, te che tihca redin ye ne, nde tah hua cochihve yahn ye.

¹⁰ Ihyan che conun ye ihyan ndiyaco che o cuan co ye ne, coyahve ihyan ama o yune. Me ndete che hua cahcovan ye che cahme ne, ametah cuahnecon che conduco ye nchuhn. ¹¹ A devene te ihyan che tihca redin ye ne, a ndinda ye, nedin nunde yahn ye.

¹² Cuahn che dechuh Artemas o Tiquico tan ne, codin nun ine cahn yan Nicópolis, ndihchero u, te a chihco che min conán ro iche. ¹³ Cuinen nduhva che tuno tah abogado Zenas man, Apolos man, cah ndahva nducuaahn che cochihve yahn se che cuahtenun yune se cava che hua cacuahnan yahn se. ¹⁴ Namin cah cuende dihno vo che din ye che ndah, conan ye ihyan che va vederetahn yahn ye, cahco ro ye che richihve ye.

¹⁵ Nducoyaca dihno vo che chenán ye muhn nducó ne, dechuh ye Dendiohs yehn. Nducoyaca dihno vo man, cahvo vo man, che chenán ye tan ne, cuenecah Dendiohs ihyan che cuande yahn nuhn. Dendiohs din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PABLO, DECHUH YE YAHN FILEMON

¹ Filemón, dihno nuhn che yahino nuhn ndih, che namin redin ne ntiyon yahn Dendioh, u Pablo che quenún vacoyahn yahn che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man, dihno vo Timoteo man ne, dirun nuhn çaça cuh, dechuh nuhn yahn nchuhn, ndih man, ² cahve nuhn Apia che yahino nuhn ihyan man, Arquipo che rinduco se nuhn nan ntiyon yahn Dihvo vo man, nducoyaca dihno vo man, cahvo vo man, che rendo dama ye ndevaco ne. ³ Chido vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

⁴ Cuahn dama revah çava ne, renecah nundihve cuahn Dendiohs yuhn vo, ⁵ te checadinó che numacuahn vedeyahino ritahno ne Dihvo vo Jesucristo man, redin yahino ne nducoyaca ihyan yahn ye man. ⁶ Namin revah çava ihyan che quendi ye yune yahn ne, chitahno ye, çava che conahn ndah ye nduhca che redin yahino Dendiohs uvo yahn che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁷ Dihno, ama yenó man, rendaca vedechahino man, yahn che ama quenah cuma ne vedeyahino. A çava ndih che renecah yan ihyan yahn Dendiohs chedave yahn ye.

⁸ Chemin che, andahre apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo u man, andahre quenah cumá vederihquentiyon che cahcantiyón ndih man ne, ⁹ ate tahque ndah che numacuahn vedeyahino ricá favor ndih. Condiheche ne. U Pablo ne, a indihte u. Avane ne, quenún vacoyahn yahn che ritahno Dihvo vo Jesucristo. ¹⁰ Onésimo ne, a nduhca dayá rihno sahn yahn che ama richihve se yahn muhn vacoyahn. Man ne, ricá favor ndih che nchahco ne yahn se.

¹¹ A rahm me ne, hua ndahca din se chihcoman se ntiyon yahn ne, ate man ne, ama richihve se yahn, ne namin cochihve se nan ne. ¹² Andahre ama yahinó sahn, ate ndedechuh sahn ndevaco ne. Cuendeva ne sahn, codin ne cuande anduhneca ndete che u ndeva ne. ¹³ Numanahn che quenún vacoyahn çava ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, náhn che conan se nducó muhn çava che cochihve se yahn menun ne. ¹⁴ Ate nducote metah cahmá nduco ne ne, hua chaconahn sahn muhn. Tahque ndahca che man ne cahma ne che conan se, te náhn che nducuañ favor che din ne nducó ne, a nan vedeyeno yahn man ne. ¹⁵ Rahco te co chica se ndevaco ne çava che cuahn che ndaconan se ne, conan se cuahn dama, ¹⁶ ne nevahnecon ne sahn nduhca ama dihno ne che yahino ne, ndiyu deman nduhca ama sahn dechaha yahn ne. U ne, ama yahinó sahn, ate rahco te ndih ne, nde tahque yahino ne sahn yahn che ndah ihyan se man, yahn che ritahno se Dihvo vo Jesucristo man.

¹⁷ Chemin che ndete che rihno ne u nduhca combiero yahn ne ne, cuenevahnecon ne sahn, codin ne cuande anduhneca ndete che u nevahnecon ne. ¹⁸ Ndete che va deh che nedinda se yahn ne o quendiho se ne, conahn çaça ne cuande yahn. ¹⁹ U Pablo dirun çaça cuh. U nedihvé yahn ne, andahre man ne quendiho ne yahn yahn che tihyon yuné ndih che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ndevahn ne. ²⁰ Tihca dihnó. Çaça Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ritahno vo ihyan ne, redin yahn che dinahn ne che ricá ndih, necah yan ne chedave yahn.

²¹ Dirún yahn ne, te quenan inó ndih che dinahn ne ndiyu demañ favor che ricá, te nde tahque chuhnan ca din ne favor nducó. ²² Namin ricá ndih che cahcoyan ne nan che conán, te quenan inó che cuah necun Dendiohs che chí quendihcheró nchuhn nduhça che rica ne ihyan.

²³ Dihno vo Epafraſ che nduco se u quenun se vacoyahn yahn che ritahno se Dihvo vo Jesucristo ne, dechuh se Dendiohs yahn ne. ²⁴ Me Marcos man, Aristarco man, Demas man, Lucas man, ihyan chuhn che rinan ye u nan ntiyon yahn Dihvo vo ne, namin dechuh ye Dendiohs yahn ne.

²⁵ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nchuhn. Tihça co.

CACA CHE NDONDA TAH IHYAN CHE RENTE YE DEVACÓ HEBREO

Dechuh Dendiohs Daya ye, çah ye, checadino ihyan iyehñse ndudo yahn ye

¹ Ro menan me ne, ama ndeh yune man, ama nuhn ino Dendiohs man, çah cuande ye ndudo yahn ye ihyan profeta çava che cuahndudo ye, cahnevan ihyan ndico yuhn vo. ² Man adive ne, dechuh ye Daya ye, ndahco ye nducuah dehtenduh tah ye. A nduco ihyan min dendah ye iyehñse. Dechuh ye ihyan, te nduco ihyan min te ye ndudo yahn ye, checadino vo. ³ Nduhça yahn che rendihco dave yahn ne, tihça rihco ro ihyan min vederihquentiyon yahn Chida ye. Ihyan min nduco Chida ye ne, dama no ye. Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn ye, redin ye cuñado iyehñse. A ihyan min che nedihve ye yahn nunde yuhn vo, ndaço vo vederençahco. Tuhme chihnde ye vahchetero lado tah cuaço Dendiohs.

Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca ángel

⁴ Daya Dendiohs ne, tahque ndinan ye che co nducoyaca ángel, te tahque yudo vederihquentiyon ndahco Dendiohs tah ye. ⁵ Tihça, te Dendiohs ne, nde menahn hua rahn ye ri ye nde ama ángel:

Di che Dayá.

Man ro cuh chihco ró che Dayá di.

Nde hua rahn ye yahn nde ama ángel:

Dayá ihyan.

U che Chida ye.

⁶ Ate cuahn che dechuh ye Daya ye che menan iyehñse ne, rahn ye:

Nchuhn, nducoyaca ángel yahn, cuendeve ne yavenan ye.

⁷ Me yahn ángel ne, tuhça rahn ye:

Dín che co nchuhn nduhça vaco man, ruchiyahn man.

⁸ Ate yahn Daya ye ne, rahn ye:

Di Dendiohs, vederihquentiyon yehn ne, hua nda ro che cuihno.

Numa cuaço rihquentiyen.

⁹ Renan ine nducuahn che ndah, ne racondah vedame nducuahn che chihnga.

Chemin che u Dendiohs yehn, redín che tahque ri yene che co nducoyaca combiero yehn.

¹⁰ Namin rahn ye:

Di Dihve ihyan iyehñse, nde ro menan me ne, dendah iyehñse man, nan ro man.

¹¹ Chemín ne, va che cuihno, ate di ne, conen cuahn dama.

Nducuahn dehtenduh chemin chan ne, va che co ndico nduhça che ri ndico tino.

¹² Din anduhça che nehn nduco dehtenduh chemin chan, cahnevi anduhneca ndete che ama tino, ne ndacorun.

Ate man di, hua nda ro che ndacoron, nde hua nda ro che coh.

¹³ Nde menahn hua rahn Dendiohs ri ye nde ama ángel:

Cuihnde lado tah cuaçó numanahn che ndahco ndiyá ihyan che hua ri rendihche ye di, çava che nevahñecun ye di.

¹⁴ Nducoyaca ángel ne, vaco che redin ye ntiyon yahn Dendiohs. Redechuh ye ihyan cava che conan ye ihyan iyehñse che quenan cuma che ndevahn ye.

2

Hua ndahca che cahcoman vo Ndudo yahn Dendiohs

¹ Nducote tahque yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo che co ángel ne, chemin che quenan cuma che cuahtenun ino vo ndudo che a chihnevan vo cava che hua cahcoman vo. ² Tihca, te nducote a chinahn ndudo yahn Dendiohs che dechuh ye nduco ángel a rahn me, ne ihyan che chahcotahn ye yahn ndudo min, chendihco ye nunde, a chi ye castigo che redin yahn che co ye ne, ³ namin uvo ne, hua co ndevahn vo ndete che hua tumacañ vo yahn ndudo ndah yahn vederenchahco che rete Dendiohs uvo. Ndudo min ne, a Dihvo vo Jesucristo manañ vih cahndudo ye, ne nuhn che chihnevan nuhn ndudo min ne, tumacadino nuhn che cuaco. ⁴ Avane ne, ama ndeh nan vederihno din Dendiohs, chihco ro ye che cuaco, nde din ye che chenán cuma vo vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye tunoca che nahn man ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye muhn iyehñse cuh, ndaconda ye ihyan

⁵ Vederihquentiyon cuh che rendañconun yan che va che cuhñe ne, hua chihco Dendiohs tah ángel. ⁶ Hua, te ama cuañ nan Ndudo yahn ye dirun ama ihyan tuhca:

Dendiohs, nde hua rignonun chihve ihyan iyehñse cava che necahco ne ihyan. Nde hua rignonun chihve ye cava che din ne cudado ihyan.

⁷ Numanahn min ne, tahque doh vederihquentiyon cah ne ihyan che co ángel.

Vañ nducuahn dehtenduh che dendah ne ne, tahque cah ne vededevano ihyan.

Cah ne vederihquentiyon ihyan cava che cahcantiyon ye nducuahn dehtenduh che dendah ne.

⁸ Ndahco ne nducuahn dehtenduh tah ye.

Nducote ndahco Dendiohs nducuahn dehtenduh tah ihyan ne, nducuahn va che cahcantiyon ye. Man ro cuh ne, ametah nevahñecun nducuahn dehtenduh ihyan. ⁹ Ate Dihvo vo Jesucristo che cuaco ne, nducote chih ye ne, renevahñecun nducuahn dehtenduh ihyan, redeva yavenañ ye. Numacuahn vedeyahino cahñecun Dendiohs che chih ye cava nducoyaca ihyan iyehñse.

¹⁰ Nducuahn dehtenduh ne, yahn Dendiohs. Man ye dendah ye, ne nahn ndeva ye nducoyaca daya ye vahchetero. Chemin che quenán cuma che cah yune ye che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, dinahn ye nducuahn, ndedevahn ye ihyan yahn ye. ¹¹ Ihyan che redevahn ye man, ihyan min che rendedevahn ye ihyan man ne, daya Dendiohs nducoyaca ye. Chemin che Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che Daya Dendiohs ne, hua ri cuihñañ ye che redin dihno ye ihyan, ¹² nduhca che a ndirin nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca:

Nté yahn ne nduco dihnó.

Cañá himno, ndevá yavenañ ne van nducoyaca ihyan yahn ne.

¹³ Namin ndirun:

U ne, richahtinó Dendiohs.

Namin ndirun:

Muhn quenán nduco daya che te Dendiohs u.

¹⁴ Nducoyaca ihyan che dihno ye vih ne, dama ndata yahn ye. Chemin che Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduhca ihyan iyehmse cava che chi chih ye, ndahco ndiya ye chundah, sahn min che redin se che rinda ihyan, ¹⁵ ne ndedevahn ye nducoyaca ihyan che hua va man chedave yahn ye cuahn dama, vah ye vederih. ¹⁶ A devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye cava che ndedevahn ye ihyan che ndata yahn Abraham, ndiyu cava che ndedevahn ye angel. ¹⁷ Chemin che quenan cuma che ndo ye dama nduhca ihyan iyehmse, tumacadino man ye nducuahn vederihn cava che tahque conan cuma ye vedevahino nduco vo, ne cochahtino vo ihyan. Redin ye cudado uvo, rahn nan ye uvo nan Dendiohs, nde chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava che nchahco ye nunde yuhn vo. ¹⁸ Nducote chuhrihn man ye, tumarande chundah ihyan ne, tahque nun rendedevahn ye ihyan che retumarande se ihyan.

3

Vederihquentiyon che quenan cuma Dihvo vo Jesucristo ne, tahque yudo che co vederihquentiyon che quenan cuma Moisés

¹ Dihno che a tendahnun Dendiohs nchuhn, nducote a nedin yahn ye nchuhn ne, cuiquendi ne yune yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che dechuh ye ihyan cava che din ye cudado uvo, tihyon yune ye uvo che cotahno vo ihyan. ² Nduhca che dinahn Moisés yahn Dendiohs van nducoyaca ihyan yahn ye ne, tihca dinahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndahco Dendiohs vederihquentiyon tah ye. ³ Dihvo vo Jesucristo ne, redin yahn che tahque rendeva vo yavenan ye che co Moisés. Tihca, te ihyan che rihno ye ama vah ne, ihyan min che ndeva vo yavenan ye, ndiyu vah me. ⁴ Queri ama vah ne, va ihyan che dendah ye. Namin nducuahn che va iyehmse ne, a Dendiohs che dendah ye. ⁵ Cuaco te Moisés ne, din ye ntiyon yahn Dendiohs, dinahn ye van nducoyaca ihyan yahn ye. Ntiyon che quenan cuma ye ne, che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs tunoca che recah ye ihyan. ⁶ Namin Dihvo vo Jesucristo ne, dinahn ye, ate nde tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, te nducote ihyan min che Daya Dendiohs ne, ndinan ye van nducoyaca ihyan yahn ye. Uvo ne, a ihyan yahn Dendiohs uvo, ndete che quendi vo numacuahn vedeyeno cochahtino vo ihyan nde nda ro che ndeva ye uvo.

Ihyan che cuahtenan ye nan Dendiohs

⁷ Nducote tihca ne, ndahca che dinahn vo ndudo che, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, a ndirun tuhca:

Man che cahnevan nchuhn ndudo yahn,

⁸ hua din cheche ne chedave yahn ne nduhca che din ihyan ndico yahn ne che chahcotahn ye yahn,

ducherino ye u cuahn che chahtechica ye yahn nan che metah duhva.

⁹ Ihyan ndico yahn nchuhn ne, hua chitahno ye u,

andahre ndihchero ye vederihno che din nduco ye chete o raco nduyo.

¹⁰ Chemin che chi tan nduco ye,

ne ndedecadinó: "Ihyan sih ne, hua richahtino ye u numacuahn chedave yahn ye,

nde hua redinahn ye che rihquentiyón."

¹¹ Chemin che chi tan nduco ye, ne numacuahn vedeyudo chihco dama inó che hua nda ro che ndeva ihyan, cuahtenan ye nducó.

¹² Dihnó, cuihco nducoyaca nchuhn cudado. Hua din cheche ne chedave yahn ne, cahcoman ne che ritahno ne Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. ¹³ Tahque ndah ne, coyahve ama tama ne vih ro ro, numanahn che chenan ne iyehñse, cava che nde ama ne hua cahñchey man ne nchuhn, din cheche ne chedave yahn ne, cuahtendihco ne nunde. ¹⁴ Tihca, te nda ro che chi Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye uvo ndete che quendi vo numa ino vo cochahtino vo ihyan, nduhca che richahtino vo ihyan nde ro che canan chitahno vo ihyan.

¹⁵ Nahn che cahcovan vo nduhca che yahve Dendiohs uvo tuhca: Man che cahnevan nchuhn ndudo yahn, hua din cheche ne chedave yahn ne nduhca che din ihyan ndico yahn ne che chahcotahn ye yahn.

¹⁶ Nducoyaca ihyan che ndetendah Moisés nación yahn Egipto ne, a ihyan chahn che chihnevan ye ndudo yahn Dendiohs, ne chahcotahn ye. ¹⁷ Ihyan che chahtendihco ye nunde, ne chih ye yahn nan che metah duhva ne, a ihyan chahn che chi tan Dendiohs nduco ye. ¹⁸ Ihyan che hua dinahn ye yahn Dendiohs ne, a ihyan chahn che, numacuahn vedeyudo, chihco dama ino Dendiohs che hua nda ro che ndeva ye ihyan, cuahtenan ye nduco ye. ¹⁹ A devano vo te hua chi tuno ihyan chahn nan Dendiohs, yahn che hua chitahno ye ihyan.

4

¹ Chemin che numanahn che rete ca Dendiohs ndudo yahn ye che ndeva ye uvo ne, nahn che cahco vo cudado, denan vate ama o vo che hua tuno vo nan ye. ² Cah Dendiohs ndudo ndah yahn ye ihyan ndico chahn, ne namin te ye uvo. Ate ihyan chahn ne, nde hua chichihve che chihnevan ye, yahn che hua chitahno ye. ³ A uvo che chitahno vo che ndeva Dendiohs uvo, cuahtenan vo nduco ye, te rahn ye yahn ihyan chahn tuhca:

Chemin che chi tan nduco ihyan sih, ne numacuahn vedeyudo chihco dama ino che hua nda ro che ndeva ihyan, cuahtenan ye nduco.

Cuahn che chihno ntiyon yahn Dendiohs che dendah ye iyehñse ne, a va yan ye che ndeva ye ihyan cava che cuahtenan ye nduco ye. ⁴ Cuaco chemin, te ama cuan nan Ndudo yahn ye ndirun yahn ro sabado tuhca:

Ro sabado ne, nducote a nihno ntiyon yahn Dendiohs che dendah ye iyehñse ne, chihnde tuhno ye.

⁵ Namin tama cuan nan Ndudo yahn ye ndirun tuhca:

Hua nda ro che ndeva ihyan sih, cuahtenan ye nduco.

⁶ Nducote tihca ne, a ndero ndi che a va yan Dendiohs che ndeva ye tama te o ihyan, cuahtenan ye nduco ye. Ihyan chahn che chihnevan ye ndudo ndah yahn Dendiohs menan ne, hua tuno ye nan ye yahn che chahcotahn ye.

⁷ Chemin che chihno ama ndeh nduyo ne, ndaconan yahve Dendiohs ihyan tama yune. Yahn chemin ne, a dirun. Din ye che dirun David tuhca:

Man che cahnevan nchuhn ndudo yahn Dendiohs ne, hua din cheche ne chedave yahn ne.

⁸ Nan che ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye nduco vih ne, ndiyu yahn nan che nda Josué nduco ihyan ndico chahn, te ndete che a min ne, ametah ndaconan rahn Dendiohs che ndeva ye ihyan. ⁹ Devano vo te coman va che ndeva Dendiohs ihyan yahn ye, ¹⁰ te ihyan che ndeva ye ne, cuahte tuhno ye nduhca che chihnde tuhno man ye ro che chihno ntiyon yahn ye che dendah ye iyehñse. ¹¹ Chemin che nahn che din nun ino vo cava che ndeva Dendiohs uvo. Condi dama co ama o vo nduco ihyan ndico chahn che hua chitahno ye.

¹² Tihca, te Ndudo yahn Dendiohs ne, yudo vederihquentiyon yahn, redin che renda ihyan nan ye. Tahque nun ca renda chete chedave yahn ihyan che co ama espada che o can yahn, ne rihco ro vederendedecadino yahn ye. ¹³ A Dendiohs che techecade ye yahn ihyan. A ihyan min che dendah ye nducuaahn, ne metah nde ama nan dehtenduh che co conun ndeh nan ye. A nan ye va nducuaahn.

Dihvo vo Jesucristo ne, nda cuande ye ihyan yahn ye

¹⁴ A Dihvo vo Jesucristo Daya Dendiohs, che nda cuande ye uvo. Ihyan min ne, conahn ye vahchetero, rahn nan ye uvo nan Dendiohs. Chemin che nahn che quendi vo numa ino vo cotahno vo ihyan. ¹⁵ Dihvo vo Jesucristo ne, tumarandé chundah ihyan nan nducuaahn, ate hua quendihco ye nde ama nunde. Chemin che, nducote man ye chuhrihn ye ne, a devano ye nduhca che rechuhrihn vo, ne renan vahino ye uvo. ¹⁶ Man ne, nahn che dehve rahco vo, covah vo nan Dendiohs yuhn vo, ihyan min che yahino ye uvo, cava che numacuahn vedeyahino man, vedevahino man, conan ye uvo cuahn che yah rahno vo.

5

¹ Queri ama chidocuyan ndinan ne, retendahnun Dendiohs ihyan van ihyan iyehnse cava che cahma nan ye ihyan nan Dendiohs man, rihno ye ite che co te vedino cava nunde yahn ye man. ² Chidocuyan chahn ne, nducote ihyan nunde ye nduhca ihyan chenahn ne, chemin che riquendah ye vedechahtino cava ihyan tundo man, ihyan che redinda ye man. ³ Va che cahno ye ite che co te vedino cava nunde yahn ihyan yan, ne nducote namin ihyan nunde ye ne, quenan cuma che cahno ye ite che co te vedino cava nunde yahn man ye.

⁴ Nde ama ihyan ne, hua co tendahnun man ye vederihquentiyon min, conan cuma ye. Atenan man Dendiohs retendahnun ye ihyan che rechah ye vederihquentiyon min nduhca che cah ye Aaron. ⁵ Atihnocá Dihvo vo Jesucristo. Hua tendahnun man ye vederihquentiyon min, quenan cuma ye. Tahque ndah ne, a man Dendiohs tendahnun ye ihyan. Rahn ye ri ye ihyan: Di che Dayá.

Man ro cuh chihco ró che Dayá di.

⁶ Namin rahn ye ri ye ihyan nduhca che ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: A tendahnun di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhca che quenan cuma Melquisedec, ne hua nda ro che cuhno vederihquentiyon yehn.

⁷ Cuahn che quechica Dihvo vo Jesucristo muhn iyehnse ne, covah ye numa ino ye, nde chaco ye, ne Dendiohs, ihyan min che va vederihquentiyon yahn ye che ndedevahn ye ihyan tah vederih ne, chihcovan ye yahn che ndeva Dihvo vo yavenan ye. ⁸ Andahre Daya Dendiohs ihyan ne, ate chihno ye dinahn ye van nducuaahn che chuhrihn ye. ⁹ Cuahn che chenah dinahn ye nducuaahn ne, chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava che, nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹⁰ Tihca, te a tendahnun Dendiohs ihyan che co ye chidocuyan ndinan, cuhnde tah ye vederihquentiyon nduhca che quenan cuma Melquisedec.

Cahnda che cahcoman vo che ritahno vo Dihvo vo Jesucristo

¹¹ Ama va ca dehtenduh che nahn te cuandé nchuhn, ate ama vahche che din che conahn ne yahn che hua rihco ne che conahn ne. ¹²⁻¹³ Ametah ro che ritahno nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ate ndotenan che man ne cacuahn ne

ne, rendotenan ne che ndaconan cacuahn ihyan nchuhn dehtenduh che nde hua vahche nan vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhca decuah yuno che hua ri che cheh dehtenduh, te deman leche rih ne, tihchan nchuhn. Hua renahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, nde hua retumacardino ne taca che cuahtechica ne runecade. ¹⁴ Ihyan che ndah renahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a ihyan chahn che devano tendahnun ye dehtenduh. Riquendi ye cha che ndah, ne rihcoman ye cha che hua ndah.

6

¹ Nducote tihca ne, quendi vo cuahn ndah vo vederihquentiyon yahn Dendiohs cava che conahn ndah vo. Dehtenduh che chahn vo cuahn che cade chitahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu dechemin dechemin cuahn vo cuahn dama, te ama va ca vederihquentiyon yahn ye che nahn che cuahn vo. Hua deman yahn nduhca che rento ino ihyan nunde yahn ye che redin che rinda ye man, nduhca che ritahno ihyan Dendiohs man, ² nduhca che redenune ihyan man, nduhca che renahn tah ye ihyan, revah ye cava ye man, nduhca che ntuche tenahn man, nduhca che techecade Dendiohs yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan cuahn dama man. Hua deman dehtenduh chemin chan che va che cuahn vo, ³ te ama va ca vederihquentiyon yahn Dendiohs che cacuahn nchuhn ndete che cuahnecun ye.

⁴⁻⁶ Ihyan che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs man, ndudo ndah yahn ye man ne, tumacardino ye vedeyahino yahn ye man, vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn ye man, vederihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero man. Ndete che cuacondah vedame ye Dendiohs ne, ama yune denda ye, te anduhneca che ndaconan nahn yah ye Dihvo vo Jesucristo, din duche yahn ye ihyan nan nducoyaca ihyan. ⁷ Nduhca ama yahn nan che ndahca ran co ne, ndete che ndah ri chendata yahn ihyan ne, nedin yahn Dendiohs yahn min. ⁸ Ate ndete che deman chano yan ri ne, din dine ye, nde cahco vih ye cava che cuco.

Richahtino vo Dihvo vo Jesucristo cuahn dama

⁹ Dihno che yahino nchuhn, a dirun yahn ne nduhca che rahno ihyan che racondah vedame ye Dendiohs, ate a devano cuaco che a ndedevahn ye nchuhn, redin ye che runecade vatechica ne. ¹⁰ Dendiohs ne, ndah ye, ne ra cuande ye nduhca che din yahino ne ihyan yahn ye, chinan ne ihyan, nde rinan ca ne ihyan. ¹¹ Nahn che quendi nchuhn numa ino ne nduhca che a cochi ne, nde nda ro che chenah ino vo cuahn che ndeva Dendiohs nchuhn. ¹² Hua nahn che din dahnde nchuhn. Tahque ndah ne ne, cuiquendi ne yune yahn ihyan che chitahno ye Dendiohs, ndichahtino ye che ndedevahn ye ihyan nduhca che a nechah ye ndudo yahn ye.

¹³ Cuahn che cah Dendiohs ndudo yahn ye Abraham ne, cah ye numacuahn vederihquentiyon yahn man ye, te ametah tama ca ihyan che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co man ye. ¹⁴ Rahn ye ri ye Abraham: “Cuaco rahn ri di che ama din che ndah ndoque, ama din che co yahn ndata yehn.” ¹⁵ Abraham ne, quenan rino ye numacuahn vedechahtino nde chinahn ndudo che cah Dendiohs ihyan. ¹⁶ Ihyan iyehns ne, cuahn che cah ye ndudo yahn ye ne, rendahconun yan ye Dendiohs, te ihyan min che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuahn che tihca cah ye ndudo yahn ye ne, nde nan che cahma ye, metah. ¹⁷ Namin Dendiohs, cuahn che cah ye ndudo yahn ye Abraham ne, cah ye numacuahn vederihquentiyon yahn man ye, chihco ro ye cava ihyan yahn ye che dinahn ye. ¹⁸ Tihca cah Dendiohs ndudo yahn ye numacuahn vedeyudo, ne co cochahtino vo ihyan, te redinah ye ndudo yahn ye. Nducoyaco vo che a

ndaḥco vo chedave yuhn vo taḥ ye che ndedevahn ye uvo ne, hua dehve raḥco vo, te ndedevahn ye uvo nduhça che a necaḥ ye ndudo yahn ye. ¹⁹⁻²⁰ Quenan cuma che ndevahn chedave yuhn vo, ametah che ndedecadino vo. A chitahno vo Dihvo vo Jesucristo, iḥyan min che va ye vahchetero, raḥn nan ye uvo naḥ Dendiohs çava che co conða vo min. Iḥyan min ne, anduhneca ama chidocuyan ndinan che va taḥ ye vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec che hua nda ro che cuihno.

7

Va taḥ Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec

¹ Melquisedec ne, rey yahn yaḥ Salem, namin chi ye ama chidocuyan ndinan yahn Dendiohs, iḥyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Cuaḥn che ndaconan Abraham che chahn ye, cuhn ye nduco ino cun rey chahn, decuihno ye iḥyan ne, chahn Melquisedec, chendi yune ye iḥyan, ne chica ye che conan Dendiohs iḥyan. ² Me Abraham ne, ndaḥco ye neve dehtenduh che ndaca ye van canda me taḥ iḥyan min. Naḥ che ndiche dehtenduh ne, caḥ ye ama iḥyan. Che duche rey min, Melquisedec ne, tuhça conahn: “Rey ndaḥ.” Namin dihn va naḥ che chihquentiyon ye, te yaḥ yahn ye, Salem ne, tuhça conahn: “Yaḥ naḥ che dihn va.” ³ Iḥyan min ne, anduhneca ndete che co maḥ ye, te hua duḥ devano duḥ che chaco ye maḥ, duḥ che chida ye maḥ, nde hua duḥ devano ti chica ndata yahn ye. Hua duḥ devano ticuaḥn chihndeyan ye maḥ, ticuaḥn chih ye maḥ, ndete che chihno vederihquentiyon yahn ye maḥ. Atihnoca Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, te ndi ye anduhneca chidocuyan ndinan, ne hua cuihno vederihquentiyon yahn ye.

⁴ A ndero ndi te ama yudo vederihquentiyon quenan cuma Melquisedec, te nde iḥyan ndico yuhn vo Abraham nevahnecon ye iḥyan, ne ndeh naḥ dehtenduh che chihnevi ye yahn rey chahn, ndaḥco ye taḥ ye. ⁵ Nduhça che rihquentiyon ley che dirun Moisés ne, va che caḥ iḥyan nación yahn Israel ama dehtenduh naḥ che ndiche queri ama naḥ dehtenduh yahn ye che va, ndonda taḥ chidocuyan che ndata yahn Leví. Tihça va che din ye, te ndata yahn Abraham iḥyan nduco vih. ⁶ Ate Melquisedec ne, andahre hua ndata yahn Leví iḥyan ne, ndonda taḥ ye dehtenduh che caḥ Abraham, iḥyan min che caḥ Dendiohs ndudo yahn ye iḥyan. A Melquisedec che chica ye che conan Dendiohs Abraham, ⁷ ne a devano vo te iḥyan che rica ye Dendiohs çava iḥyan chenahn ne, taḥque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. ⁸ A ndero ndi che taḥque yudo vederihquentiyon che quenan cuma Melquisedec che co vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyan che ndata yahn Leví. Iḥyan chahn ne, chihno chih ye, ate Melquisedec ne, a ndrur yahn ye naḥ Nduco yahn Dendiohs anduhneca ndete che va ca ye. ⁹⁻¹⁰ Leví nduco nducoyaca chidocuyan che ndata yahn ye ne, anduhneca ndete che nduco ye Abraham, ndeva ye yavenan Melquisedec, te andahre ametah ye ro min, ate Abraham che chihco ndata ye iḥyan.

¹¹ Chidocuyan che ndata yahn Leví, che namin ndata yahn Aarón ne, iḥyan chahn che chihnde taḥ ye ley che dirun Moisés, chicuaḥn ye iḥyan nación yahn Israel. Ate nducote hua ndevahn iḥyan nduco vederihquentiyon che chahtenan cuma chidocuyan che ndata yahn Leví ne, quenan cuma che dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, nuhnde taḥ ye vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec. ¹² Che ndacorun Dendiohs vederihquentiyon yahn chidocuyan ne, nde ley yahn ye va che ndaḥco çade ye.

¹³ Tihça, te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu ndata yahn chidocuyan ihyan. ¹⁴ A devano cuäco vo te nan ndata yahn Judá cochi ndata yahn ye. Namin a devano vo nduhça che chihquentiyon Moisés che atenan nan ndata yahn Leví quendah chidocuyan.

¹⁵ Nducote nuhnde tah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec ne, a ndero ndi che a ndahco çade Dendiohs ley che dirun Moisés, ¹⁶ te nuhnde tah ye vederihquentiyon min, ndiyu yahn che ndata yahn chidocuyan ihyan, ate yahn che quenan cuma ye vederihquentiyon che hua nda ro che cuihno. ¹⁷ Tihça, te a yahn ihyan min che ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

A tendahnún di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec, ne hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yehn.

¹⁸ Nduco tihça, ndahco çade Dendiohs ley che dirun Moisés, te hua cochihve ¹⁹ çava che ndedevahn ihyan. Menun ley min ne, nda Dihvo vo Jesucristo che tahque ndah vederihquentiyon yahn ye. Ihyan min cochahtino vo ihyan çava che tuno vo nan Dendiohs.

²⁰ Avane ne, cuahn che dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo ne, numacuahn vedeyudo çah ye ndudo yahn ye che co ye nduhça chidocuyan ndinan. ²¹ Yahn chidocuyan chenahn chahn ne, hua tihça çah ye ndudo yahn ye. Cuahn che ndahco ye vederihquentiyon min tah Dihvo vo ne, çah ye ndudo yahn ye che ndirun tuhça:

Dihvo vo Dendiohs ne, numacuahn vedeyudo çah ye ndudo yahn ye, ne va che conahn.

Rahn ye ri ye Daya ye: “A tendahnún di che co chidocuyan ndinan, cuhnde tah vederihquentiyon nduhça che quenan cuma Melquisedec, ne hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yehn.”

²² Nducote a Dihvo vo Jesucristo che nuhnde tah ye vederihquentiyon min ne, conahn ndudo che chihco çade Dendiohs çavo vo. Ndudo min ne, tahque ndah che co ley che chihnde a rahn me. ²³ Chidocuyan chahn ne, yahn ye chahtenan ye nan ntiyon, te nducote ihyan iyehense ye ne, ca rih ye ca rendacorun ye. ²⁴ Ate Dihvo vo Jesucristo ne, cuhnde tah ye vederihquentiyon min cuahn dama, te hua nda ro che coh ye. ²⁵ Chemin che ihyan che tuno ye nan Dendiohs çava ye ne, ndedevahn ye ihyan, ne ametah conda ye, te va ye cuahn dama, rahn nan ye ihyan nan Dendiohs.

²⁶ Ama chidocuyan nduhça ihyan min che rendotenan vo. Ihyan min ne, ndah ye, ne metah nde ama nunde yahn ye. Hua dama ri ye nduco ihyan nunde. Ndeva Dendiohs yavenan ye, ndeva ye ihyan vahchetero.

²⁷ Chidocuyan ndinan chenahn chahn ne, rendotenan ye che çahno ye ite cuahn dama, co te vedino çava nunde yahn man ye man, nunde yahn ihyan man. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, chih ye, ne nduco chemin ama yune no nedihve ye nunde yahn ihyan iyehense.

²⁸ Chidocuyan ndinan chenahn chahn che chihnde tah ye ley che dirun Moisés ne, ihyan nunde ye. Ate cuahn che ndahco çade Dendiohs ley min ne, numacuahn vedeyudo ndahco ye vederihquentiyon tah Daya ye, ihyan min che hua nda ro che condihco ye nunde.

8

Nuhnde tah Dihvo vo Jesucristo vederihquentiyon ra che ndahco çade Dendiohs

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, ndi ye nduhça ama chidocuyan che tahque ndinan, rahn nan ye uvo, va ye vahchetero lado tah cuäco Dendiohs. Ndudo

cuh che tahque menan vihca van nducuahn che a dirun nan caca cuh.
² Chidocuyan che tahque ndinan che chahte ye iyehense ne, chahtenun ye chete yaco che dendah ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, va ye vahchetero. Min ne, ndiyu ihyan iyehense dendah ye. ³ Chidocuyan chahn ne, chenan cuma ye ntiyon che rihco ye ndeh nan vedino nan ta. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, chi ye vedino cavo vo. ⁴ Ndete che muhn iyehense quenan Dihvo vo ne, nde hua conan ye nan ntiyon che redin chidocuyan che rihco ye vedino nan ta nduhca che rihquentiyon ley che dirun Moisés, te a ihyan chahn che nda cuande yahn ye ntiyon min. ⁵ Ihyan chahn ne, redin ye ntiyon chete yaco che ndedendah ihyan menun vahchetero nan che va Dendiohs. Devano vo che menun, te cuahn che canan Moisés dendah ye yaco me ne, rahn Dendiohs, ri ye ihyan: “Cuihque cudado, ne cuedendah nducuahn nduhca che nahme di tingüete me.” ⁶ Chidocuyan chahn ne, muhn iyehense cuh che va ntiyon yahn ye. Ate Dihvo vo Jesucristo che ndi ye anduhneca chidocuyan che rahn nan ye uvo nan Dendiohs ne, tahque chahte vederihquentiyon yahn ye che co vederihquentiyon yahn ihyan chahn, te tahque ndah vederihquentiyon che ndahco cade Dendiohs che co vederihquentiyon ndico me man, tahque ndah ndudo che te ye uvo che co ndudo che cah ye ihyan ndico yuhn vo man.

⁷ Vederihquentiyon ndico me ne, hua quendah ndah, ne chemin che ndaconan ndahco cade ye. ⁸ Nducote ndihchero Dihvo vo Dendiohs che hua redinah ihyan vederihquentiyon ndico me ne, rahn ye:

Caviyan deman ne, ndahco cade ndudo yahn nduco ihyan naciön yahn Israel man, ihyan naciön yahn Judá man.

⁹ Ndahco cade ndudo che cah ihyan ndico yahn ye cuahn che chinan ihyan, ndetendah ihyan naciön yahn Egipto.

Ihyan chahn ne, hua dinahn ye vederihquentiyon che cah ihyan, ne chemin che chacondah vedame ihyan.

¹⁰ Nda ro yahn ne, ndahco cade ndudo yahn nduco ihyan naciön yahn Israel. Din che conahn ye vederihquentiyon yahn, ne hua conan ye.

Tuhme nedin yahn ihyan, ne ndeva ye yavenan.

¹¹ Nda ro min ne, hua rendotenan che cacuahn vih ye van dihno ye man, van combiero yahn ye man, cava che tumacadino ye vederihquentiyon yahn,

te tumacadino nducoyaca ihyan, nde ihyan ndico man, nde chechaya man.

¹² Nchahco yahn ye, ne ametah ndaconan conun inó nunde yahn ye.

¹³ Nducote rahn Dendiohs che a ndahco cade ye vederihquentiyon yahn ye ne, a devano vo che a chuh ro yahn vederihquentiyon ndico me, a chihcoman ye.

9

¹ Ihyan ndico yuhn vo ne, chihnde tah ye vederihquentiyon ndico nan che ndihco cade Dendiohs nduhca che quenan cuma che ndeva ihyan yavenan ye. Namin chihnde tah ye ama yaco che dendah ye. ² Nan derenda chete yaco me ne, duche Nan Ta Yudo. Min va candelero man, mesa nan che retave pan che ri vedino man. ³ Mendahn chete yaco ne, quendihco ama tino chahte numa chahn. Cuahn candevah vedame tino me ne, duche Nan Ta Che Tahque Yudo. ⁴ Min va ama nan ta diyahnguan nan che riche cuhn. Namin va ama yave che ndacotuma diyahnguan. Chete ne, chenun tu rahno nan che ndirun vederihquentiyon yahn Dendiohs man, quenun ama jarro che ndinda nduco diyahnguan nan che chenun pan che duche

maná man. Namin quenun nducodi che neve, che quenan cuma Aarón.
⁵ Menan yave me ne, a min che nan ta nan che rihnde vedino çava nunde yahn ihyan. Min vatendi o ángel che ndindah ye, ne chendah reche ye. Ama quendihco yudo min, te min riya Dendiohs. Conahn nan vo muhn che rente vo yahn nan ta me. ⁶ Tihca va yan nducuahn chete yaco me, ne chidocuyan chahn ne, renda ye cuahn dama nan ta nan derenda me, redinahn ye ntiyon che chenana cuma ye. ⁷ Ate Nan Ta che Tahque Yudo me ne, atenan chidocuyan che tahque ndinan me renda ye ama yune no che ama nduyo. Queri ama yune che conda ye ne, va che quenda ye yun yahn ite çava che co vedino yahn nunde yahn man ye man, nunde yahn nducoyaca ihyan man. ⁸ Nduco chemin ne, rete Vaco Ndah yahn Dendiohs, recadino vo te numanahn che va ca vederihquentiyon ndico me ne, nduhca che quendihco tino mendahn chete yaco, ne hua co conda adecoduhno ihyan Nan Ta Che Tahque Yudo me ne, tihca hua co tuno ihyan vahchetero. ⁹ Yahn tino che quendihco chete yaco ne, a ndero ndi che rihco vih ihyan nan Dendiohs ro min cuahn che va ca vederihquentiyon ndico me. Nde ama nan dehtenduh vedino che recah ihyan Dendiohs ro min ne, hua co din che cuahteman ino ye. ¹⁰ Vederihquentiyon min ne, chihnde çava che co devano ihyan dehtenduh che co cheh ye man, cuh ye man, taca che nano ye tah ye man, dehtenduh yahn ye man, ne chengu nde dechuh Dendiohs Dihvo vo Jesucristo, ndahco çade ye. ¹¹ Cuahn che nda Dihvo vo ne, ndi ye nduhca ama chidocuyan che tahque ndinan, nda ye vederihquentiyon ra che tahque ndah. Chihno min ne, conahn ye vahchetero. Chidocuyan che tahque ndinan chahn che chihnde tah ye vederihquentiyon ndico me ne, din ye ntiyon chete yaco che ihyan dendah ye. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, vahchetero va Ye. ¹² Chidocuyan che tahque ndinan chahn ne, nduyo nduyo rendotenan ye yun yahn chivato man, itenine çahya man, çava che co vedino yahn nunde yahn ihyan. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chihco mendahn ye ihyan, ne nduco yun yahn man ye nedihve ye nunde yuhn vo. Ama yune no ndedevahn ye uvo, conahn ye vahchetero nan Dendiohs. ¹³ Nan vederihquentiyon ndico me ne, richihve yun yahn chivato man, itenine man iya yahn itenine che ndihquiyahn ye ite man, çava che co vedino, ne cuhdeman ino ihyan che cahnda yahn ye che conda ye chete yaco. ¹⁴ Ate nde tahque richihve yun yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che metah nde ama nunde yahn ye. Ihyan min ne, numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava che ndaco vo vederenchahco yahn nunde yuhn vo, ndevahn vo. Man ne, hua dehve rahco vo, redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁵ Nducote chih Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye ne, va tah ye vederihquentiyon ra, rahn nan ye uvo nan Dendiohs. Chemin che ihyan che a tendahnun Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro nduhca che cah Dendiohs ndudo yahn ye. Nducote chih Dihvo vo ne, ndedevahn ye uvo, te çava ihyan min nchahco Dendiohs nunde yuhn vo che hua dinahn vo vederihquentiyon yahn ye che chihnde ro menan. ¹⁶ Testamento che rihco ihyan ne, ndete che nuhnde cuaco che a chih ye ne, conahn. ¹⁷ Ate ndete che va ca ye ne, hua co conahn. ¹⁸ Vederihquentiyon che rihco çade Dendiohs ne, va che cora yun çava che conahn. ¹⁹ Chemin che cuahn che chihno cahndudo Moisés vederihquentiyon che cah Dendiohs ihyan, chihnevan nducoyaca ihyan yan ne, chetah ye ama tihve yudo yahn itecuche che necah cuah nduco ama ticua yata che duche hisopo, ne decahnda ye nduco yun yahn itenine çahya man, yun yahn chivato man, che ndihchetahn nduco

nune. Tuhme çahnann ye yun me nan libro che ndirun vederihquentiyon min man, chinun ye van nducoyaca ihyann man, ²⁰ ne rahn ye: “Nduco yun cuh, conahn vederihquentiyon yahn Dendiohs che te ye uvo.” ²¹ Namin çahnann ye yun me chete yaco man, nan dehtenduh che va min man. ²² Nan vederihquentiyon yahn Dendiohs che dirun Moisés ne, a nahn nducuahn dehtenduh va che co vihco nduco yun yahn ite. Namin va che coh ite, cora yun yahn te çava che nchahco Dendiohs nunde yahn ihyann.

Chih Dihvo vo Jesucristo çava nunde yuhn vo

²³ Yaco nan che chihnde vederihquentiyon ndico min ne, chihnde menun vahchetero. Ndeucuahn dehtenduh che va chete yaco min ne, rendotennan yun yahn ite çava che co vihco. Ate çava che tuno vo vahchetero nan va Dendiohs ne, hua cochihve yun yahn ite. ²⁴ Chidocuyan ndinann çahn ne, atennan chete yaco min chihnde vederihquentiyon yahn ye. Ate tahque yudo vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, te vahchetero va ye, rahn van ye uvo nan Dendiohs. ²⁵ Chidocuyan çahn ne, nduyo nduyo renda ye Nan Ta Che Tahque Yudo, ne rendotennan ye yun yahn ite çava che co vedino. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, ama yune no chih ye, chera yun yahn ye çava nunde yuhn vo. ²⁶ Nde nan canan iyehnnse ne, ama yahn ite quenann cuma che chihno ihyann ndico yuhn vo, chi te vedino. Ate nda ro che ndahco çade Dendiohs vederihquentiyon yahn ye ne, nda Dihvo vo Jesucristo, chihco mendahn ye ihyann, chih ye ama yune no, çava che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo. ²⁷ Nducoyaca ihyann iyehnnse ne, a nihnde çade che va che coh ye. Adiva ne, va che techaçade Dendiohs yahn ye. ²⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye ama yune no, nedihve ye nunde yahn ama yahn ihyann. Nda ro yahn ne, ndaconnan chi tun ye, ndiyu çava che coh ye tama yune çava nunde, ate çava che ndeva ye ihyann che numan ino ye çennan rino ye ihyann.

10

¹ Vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, tahque ndah che co vederihquentiyon che chihnde tah Moisés. Nan vederihquentiyon ndico me ne, hua tuno ihyann nan Dendiohs, andahre nduyo nduyo recah ye vedino çava nunde yahn ye. ² Ndeti che ndaçi ihyann çahn vederençahco çava nunde yahn ye ama yune no ne, ametah rendotennan che ndaconnan çah ye vedino. Ate hua nchahco Dendiohs nunde yahn ye ama yune no, ne chemin che hua rihndemann ino ye, redin nunde yahn ye. ³ Nduyo nduyo che recah ye vedino ne, reneçahco ye che chendihco ye nunde, ⁴ te yun yahn itenine man, yun yahn chivato man ne, hua co din che ama yune no ndaçi ihyann vederençahco çava nunde yahn ye.

⁵ Chemin che cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo iyehnnse ne, rahn ye ri ye Dendiohs:

Hua renann ino ne che rihno ihyann ite, ri te vedino nan ne.

Tahque ndah ne ne, din ne che ndo nduhça ama ihyann iyehnnse, çahco mendahn u coh, nedihve nunde yahn ihyann.

⁶ Hua renann ino ne che rihno ye ite, rihquiyahn ye ite, ri te vedino çava che nchahco ne nunde yahn ye.

⁷ Dendiohs yahn, nducote hua renann ino ne dehtenduh vedino chemin çahn ne, a nda muhn iyehnnse çava che dinahn che rihquentiyon ne nduhça che a ndirun yahn nan Ndudo yahn ne.

⁸ Dinoca rahn Dihvo vo Jesucristo che hua renann ino Dendiohs dehtenduh vedino che recah ihyann çava nunde yahn ye andahre nan vederihquentiyon ndico a nihnde çade che va che çah ye. ⁹ Tuhme rahn ye: “A nda muhn

iyehnsə çava che dináhn che rihquentiyon ne.” Nduco che tihça rahn ye ne, chihco ro ye che a nuhnde çade vederihquentiyon ndico me, te chihco mendahn ye ihyan menun vedino che recah ihyan ro menan. ¹⁰ Nan vederihquentiyon che ndahco çade Dendiohs ne, nchahco ye nunde yuhn vo yahn che chihco mendahn Dihvo vo Jesucristo ihyan, chih ye ama yune no, ndedevahn ye uvo.

¹¹ Nan vederihquentiyon ndico me ne, va che cahco chidocuyan chahn vedino ro ro, ate vedino chemin chan ne, hua redin che ndaca ihyan vederenchahco çava nunde yahn ye ama yune no. ¹² Ate Dihvo vo Jesucristo ne, chih ye, nedihve ye nunde yuhn vo ama yune no. Chihno min ne, conahn ye vahchetero, chihnde ye lado tah cuaco Dendiohs. ¹³ Min quenan rino ye nde nda ro che ndahco ndiya Dendiohs ihyan che hua ri rendihche ye ihyan, nevahnecun ye ihyan. ¹⁴ Ihyan min ne, ama yune no ndedevahn ye ihyan yahn ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava ye. ¹⁵ Cuaco chemin, te namin din Vaco Ndah yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta tuhça:

¹⁶ Rahn Dihvo vo Dendiohs: “Nda ro yahn ne, ndahco çade ndudo yáhn nduco ihyan yáhn.

Dín che conahn ye vederihquentiyon yáhn, ne hua conan ye.”

¹⁷ Namin rahn ye:

Nchahcó yahn ye, ne ametah ndaconan conun inó nunde yahn ye.

¹⁸ Cuahn che a nchahco Dendiohs nunde yahn ihyan ne, ametah rendotenan che çah ca ye vedino.

Nahn che cochantino vo Dendiohs

¹⁹ Dihno, nan vederihquentiyon ndico me ne, nde ama ihyan yan hua co nda ye Nan Ta Che Tahque Yudo. Ate nan vederihquentiyon ra ne, nducote a chih Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye, nedihve ye nunde yuhn vo ne, hua dehve rahco vo, co tuno vo vahchetero nan Dendiohs. ²⁰ Nan vederihquentiyon ndico me ne, quendihco tino me chete yaco çava che hua chuh ihyan, nda ye Nan Ta Che Tahque Yudo me. Ate nan vederihquentiyon ra che va tah Dihvo vo Jesucristo ne, co tuno vo vahchetero nan Dendiohs, te chihco mendahn ye ihyan, chih ye çavo vo. ²¹ Nducote ndi Dihvo vo Jesucristo nduhça ama chidocuyan che tahque ndinan, rahn nan ye uvo ihyan yahn Dendiohs ne, ²² chemin che ndahco vo chedave yuhn vo tah Dendiohs. Hua dehve rahco vo, te ritahno vo Dihvo vo Jesucristo numa ino vo. A ndaco vo vederenchahco çava nunde yuhn vo. A chedenune vo, ne man ne, anduhneça ndete che a ndo dave vo nduco nune dave. ²³ Quendi vo numa ino vo cochantino vo che ndeva Dendiohs uvo, te dinahn ye ndudo yahn ye che te ye uvo. ²⁴ Nahn che necah yan ama tamó vo chedave yahn vih çava che quendi vo din yahino vih vo man, din vo che ndah man. ²⁵ Hua cahcoman vo che rendo damo vo nduco vih nduhça che redin nahn dihno vo che rihcoman ye. Tahque ndah ne, quendi vo nde tahque numa ino vo necah yan ama tamó vo chedave yahn vih, te a cochi nino ro che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo.

²⁶ Ndete che a chenahn vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne cuahcotahn vo ne, tuhme ametah nchahco ye yuhn vo. Ndete che cuahcotahn vo ne, metah nguahco yuhn vo che chih Dihvo vo Jesucristo. ²⁷ Hua co cuahteman ino vo, te va che cuhnde çade yuhn vo, co vo castigo yah van ruchiyahn dama nduco ihyan che hua ri rendihche ye Dendiohs. ²⁸ Nducoyaca ihyan che rahcotahn ye yahn vederihquentiyon che dirun Moisés ne, ndete che ndahco cuaco o ino ihyan nunde yahn ye ne, va che cahno ihyan yan ihyan, ametah vederenchahco çava ye. ²⁹ Ihyan che a chenahn ye Ndudo yahn Dendiohs ne,

ndete che cuacondah vedame ye Daya Dendiohs man, ndete che duche rino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs che chih Daya ye, chera yun yahn ye cava che ndedevahn ye ihyan iyehmse man, ndete che cuahcotahn ye yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs, ihyan min che yahino ye ihyan man ne, tuhme tahque chahte castigo va che co ye che co ihyan chahn. ³⁰ Ihyan che tihca redin ye ne, hua co ndevahn ye, te rahn Dendiohs: “U din castigo ihyan nunde, ndahco menun yahn ye.” Namin rahn ye: “Ihyan yahn ne, u che Dihve ye. U techecade yahn ye.” ³¹ jAma cahnda yuhn vo che cuatendihco vo nunde nan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero!

³² Cuenechaco nchuhn cuahn che cade chihnevan ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chitahno ne ihyan. Ama quendah ne vedechahtino che ama din tan ihyan nduco ne. ³³ Nahn cuan ne, din duche yahn ye nchuhn, chahn ye nchuhn nan nducoyaca ihyan. Nahn cuan ne, ama chi ran ne che chahn ihyan combiero yahn ne che nduco ne man, ³⁴ din ne vedevahino nduco combiero yahn ne che chahtenun ye vacoyahn man. Din chahtino ne, nde hua chi ran ne yahn che chehnevinan ihyan dehtenduh yahn ne, te a devano ne che nuhnde menun yahn ne vahchetero dehtenduh che nde tahque ndah, che ngu cuahn dama. ³⁵ Chemin che nahn che quendi ne cochahtino ne. A devano ne che ndahco menun ndahva Dendiohs yahn ne. ³⁶ Nahn che cuahtenan cuma ne vedechahtino cava che dinahn ne vederihquentiyon yahn ye, ne ndeva ye nchuhn nduhca che te ye ndudo yahn ye. ³⁷ Nan Ndudo yahn ye ne, a ndirun tuhca:

A nun cuahn nda ihyan min che a va cade che chi ye. Ametah condah ye.

³⁸ Ihyan che ritahno ye u ne, nedin yahn ihyan.

Va che quendi ye cochahtino ye u, te ndete che cahcoman ye u ne, cuacondah vedame ihyan.

³⁹ Uvo ne, ritahno vo Dendiohs, ne chemin che ndichahtino vo che ndeva ye uvo. Hua dama co vo nduco ihyan che racondah vedame ye Dendiohs, ne rinda ye.

11

Nduhca che ritahno ihyan Dendiohs

¹ Che ritahno vo che ndeva Dendiohs uvo ne, chenani vo che va che conahn. Andahre condah conahn, ate nducote ritahno vo ihyan ne, a devano vo te va che conahn. ² Tihca, te ihyan ndico yuhn vo ne, nedin yahn Dendiohs ihyan yahn che chitahno ye ihyan.

³ Nducote ritahno vo Dendiohs ne, a devano vo te man ye dendah ye iyehmse. Andahre metah dehva ro menan, ate chihquentiyon no ye, ne chihnde ro.

⁴ Abel ne, chitahno se Dendiohs, ne chemin che cah se ihyan ama vedino che tahque ndah che co che cah Cain. Nducote chitahno se ihyan ne, nedin yahn ye sahn, nevahnevan ye vedino yahn se. Sahn min ne, a ndih se, ate nducote chitahno se Dendiohs ne, nde meniyon rethiyon yune se uvo che cotahno vo Dendiohs nduhca che chitahno se.

⁵ Enoc ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che ndeva ye ihyan vahchetero dequenduche ye. Ametah ndaca ndihchero ihyan iyehmse ihyan. Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun yahn Enoc, che cuahn che quenani ye iyehmse ne, ndahca quenani ye nan Dendiohs, ne nedin yahn Dendiohs ihyan. ⁶ Cava che tuno vo nan Dendiohs ne, va che cotahno vo ihyan, te ihyan che ritahno ye che va ye man, che rah ye ihyan man ne, atenan ihyan chahn che ndeva ye ihyan.

⁷Noé ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che dinahn ye, dendah ye arca me cuahn che cahñ Dendiohs chí ye ihyan che va che ndedetoh ye iyehñse. Chete arca me quenun ye nduco ihyan yahn ye, ndevahn ye. Nducote chitahno ye ndudo min yahn dehtenduh che comañ cochi che co ne, chihco ro ye che ihyan nunde ne, a ndinda ye yahn che hua chitahno ye. Namin nducote chitahno ye ne, nedin yahn Dendiohs ihyan.

⁸Abraham ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, dinahn ye cuahn che yahve ye ihyan che cahñ ye yahn yahn ñañ che cah ye ihyan. Andahre nde hua devano ye ti quenda Dendiohs ihyan, ate chihcomañ ye ñañ vaco ye, cuahn ye. ⁹Nducote chitahno ye Dendiohs ne, quenun ye yahn min, andahre tama nacióñ. Quenun ye vah tino nduhça ihyan chenun ye yune. Tihça quendi Isaac man, Jacobo man, che namin nduco ye cah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. ¹⁰Tihça din Abraham, te quenun rino ye che ndeva Dendiohs ihyan vahchetero, ñañ che ama ndahça, ñañ che man Dendiohs dendah ye.

¹¹Namin ihyan ndahta yahn ye Sara ne, chitahno ye Dendiohs, ne andahre indihnte cuahn ye, ate chichahtino ye che conahn ndudo yahn Dendiohs, ne chemin che ndaça ama ñañ ye nduhça che cah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. ¹²Min quendinan che ama chí yahn ndata yahn Abraham, andahre a indihnte cuahn ye ro min. Nduhça che ndeh iyon che chenun ñañ ro man, nduhça che ndeh yahndute che chetave chihto nuniyahn man, che nde hua cocha vo din ducho vo ne, tihça ama chí yahn ndata yahn ye.

¹³Nducoyaca ihyan ndico chahn ne, chíh ye. Numanahn che chahtenan ca ye iyehñse ne, hua chenun chinahn nduco ye nducuahñ dehtenduh che cah Dendiohs ndudo yahn ye ihyan. Ate chichahtino ye che va che conahn nducuahñ, ne chí yeno ye, te a devano ye te ndiyu iyehñse cuh va che cuahtenan ye cuahn ñañ. Redin ye cuande che anduhñeça ihyan chenun yune ye, te a devano ye che neve ro no cuahtenan ye iyehñse, tuhme ndeva Dendiohs ihyan. ¹⁴Nducote redin ye cuande che anduhñeça ihyan chenun yune ye ne, rihco ro ye che chenun ino ye che cuahtenan ye vahchetero. ¹⁵Ndete che ndedecadino ye yahn ñañ vaco ye che chihcomañ ye ne, a ndaconan ca ye. ¹⁶Ate hua tihça din ye, te tahque ndah ye ne, chahtenan ino ye che nda ye vahchetero. Chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan numa ino ye, ne chíhco ñañ ye vahchetero cava ye.

¹⁷⁻¹⁸Cuahn che ndihchenan Dendiohs Abraham ne, nducote chitahno Abraham ihyan ne, dinahn ye yahn ye, ne quenda ye ñañ ye Isaac cava che cahño ye sahn, co se vedino nduhça che chíhquentiyon ye. Ama ndiyahn ra sahn min yahn ye, ate a chíhquino ye che cahño ye sahn, andahre a necañ Dendiohs ndudo yahn ye ihyan che a sahn min cahco ndata se ndata yahn ye. ¹⁹A devano ye te Dendiohs ne, nde tenahn ri rendedetuhche ye. Che lado yahn Abraham ne, anduhñeça ndete che ntuche se van tenahn, te a va che coh se che rahco ye.

²⁰Isaac ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chica ye ihyan che conan ye ñañ ye Jacob man, Esaú man, din ye che ndahça cuahtenan se. ²¹Jacob ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a nda nino ro che coh ye ne, chica ye ihyan che conan ye queri ama ñañ José, din ye che ndahça cuahtenan se. Chíhno min ne, quendih ndudo ye ndahco yahn ye, ndeva ye yavenañ Dendiohs. ²²José ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che, cuahn che nda nino ro che coh ye ne, rahñ ye ri ye ihyan nacióñ yahn ye Israel, che adive ne, va che ndaça ye nacióñ yahn Egipto. Namin chíhquentiyon ye ihyan chahn che nda ro min ne, ndiquenda ye ine yahn ye.

²³Indihnte yahn Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che chíhndeyañ Moisés ne, tihyon ndeh ye sahn ino iyo. Chichahtino

ye Dendiohs che ndedevahn ye sahn cava che hua cahno sandado sahn nduhca che ndihquentiyon rey yahn Egipto, te ndihchero ye che ama ndahca se. ²⁴ Moisés ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che cuahn che a chi mahñ ihyan ye ne, tehche ino ye tahn daya rey me che din daya te ihyan. ²⁵ Ndotenan che quendi ye vedeyeno yahn man ye numanahn che quenan ye iyehñse, condihco ye nunde ne, quenan ino ye, ndo nduco ye ihyan yahn Dendiohs, chuhrihn ye nduco vih. ²⁶ Tahque ndah ye ne, chihcomañ ye nducuahñ vedecuihca che va nación yahn Egipto, ne numacuahn vedeyeno chuhrihn ye, din tan ihyan nduco ye nduhca che din tan ihyan nduco Dihvo vo Jesucristo. Tihca din ye, te chichahtino ye Dendiohs che ndahco menun ye yahn ye. ²⁷ Nducote chitahno ye Dendiohs ne, andahre ama tan rey me, ate nde hua din vah ye ihyan, chica ye nación yahn Egipto. Tihca din ye, te din chahtino ye Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

²⁸ Nducote chitahno ye Dendiohs ne, din ye vihco ro yudo, ne chihquentiyon ye ihyan nación yahn Israel che cahnan ye yun yahn itecuche cahya nan yahn yahn chendevah vaco ye, cava che, cuahn che dechuh Dendiohs ángel me ne, ndihchero ye, ne hua cahno ye daya ye che menañ. ²⁹ Ihyan nación yahn Israel ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che chi chuh ye mendahn Nuniyahñ Cuah anduhneca che chuh ye nan yahn cuma. Ate cuahn che chuh sandado yahn Egipto che ndah se ihyan chahn ne, chendih nune sahn, chanorine se.

³⁰ Adive ne, nducote chitahno ihyan chahn Dendiohs ne, chihno ndache ro che chacondutonan ye chete yahn yan Jericó ne, ndora. ³¹ Rahab, ama ndahca che ndere quechica te ro menañ ne, chitahno te Dendiohs, ne nevahñecun te sandado yahn nación yahn Israel che vatechica se rendihchero ndudo se. Chemin che ndevahn te, hua chih te dama nduco ihyan che chahcotahn ye yahn Dendiohs.

³² Ama yahn ca ihyan che chitahno ye Dendiohs, co nte vo yahn ye. Ate cava che hua nduh condah yuhn vo ne, atenañ tama te o ye ntihton yan ihyan, nduhca Gedeón man, Barac man, Sansón man, Jefe man, David man, Samuel man, ihyan profeta chenahn man. ³³ Ihyan chahn ne, nducote chitahno ye Dendiohs ne, nahñ ye ne, ndahco ndiya ye ndeh nación. Nahñ ye ne, ndahca chihquentiyon ye. Nahñ ye ne, chinan Dendiohs ihyan nduhca che cah ye ndudo yahn ye ihyan. Nahñ ye ne, cuahn che tahn nun ye león ne, ndedevahn Dendiohs ihyan, hua cheh te ihyan. ³⁴ Nahñ ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan van ruchiyahn, ne hua chiche ye. Nahñ ye ne, ndedevahn Dendiohs ihyan tin espada, ne hua dehva chi yahn ye. Nahñ ye ne, andahre hua dito ye, cah dito Dendiohs ihyan. Nahñ ye ne, chinan Dendiohs ihyan van çanda, ne ndahco ndiya ye sahn che ruhn se nduco ye. ³⁵ Namin nahñ ihyan ndahca, ndedetuhche Dendiohs tenahn yahn ye.

Nahñ ye, andahre cah rihn sahn nunde ihyan, chihno se ihyan, ate hua chacondah vedame ye Dendiohs, te chenán ino ye che ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ³⁶ Nahñ ye ne, din duche yahn se ihyan man, chahn se ihyan man, chiquiyahñ se cadena ihyan man, chih se ihyan vacoyahn man. ³⁷ Nahñ ye ne, chihno se ihyan nduco tu. Nahñ ye ne, chihca mahñ se ihyan. Nahñ ye ne, tumarande se ihyan. Nahñ ye ne, chihno se ihyan nduco espada. Nahñ ye ne, chahtechica muhn chahtechica min ye, atenañ dima itecuche man, chivato man, chahtenan ye. Chahtechica ye vedevah vedecheh, din tan ihyan nduco ye. ³⁸ Rahtenan muhn rahtenan min ye, yahn nan che metah duhva man, van icoyahn man, iveyava man, dutiyahn man. Nducoyaca ihyan chahn ne, che cava ihyan nunde ne, nde

hua redin yahn che tihca chuhrihn ye, chahtechica ye. ³⁹ Nducoyaca ihyan chahn ne, andahre nedin yahn Dendiohs ihyan yahn che chitahno ye ihyan, ate metah conan conahn nduco ye nducuah che necah ye ndudo yahn ye ihyan, ⁴⁰ te a ndihco cade ye che cuahtenan rino ihyan chahn nde nda ro che dama ndeva ye uvo nduco ye vahchetero.

12

Cohahtino vo Dihvo vo Jesucristo

¹ Nducote ama yahn ihyan chahn chitahno ye Dendiohs, chihco ro ye van vo nduhca che chitahno ye ne, chemin che nahn che nuhn ino vo, cahcoman vo che rahtechico vo vedeyeno yahn man vo, rahtendihco vo nunde, ne nduhca sahn che numa ino se rano se cade, nde nan che quendahn se, tuno se nan yahn cade ne, tihca quendi vo numacuahn vedechahtino, dinahn vo che nahn Dendiohs. ² Nahn che cohahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che tihyon yune ye uvo che chitahno vo Dendiohs man, din ye che tuno vo nan ye man. Ihyan min ne, chihco mendahn ye ihyan, quenah yah ye nan cruz. Hua tumacah ye andahre ama chuhrihn ye, ne numacuahn vedecuihno chih ye, te a devano ye te cuihno min ne, ama co yeno ye. Man ne, va ye vahchetero, lado tah cuaco Dendiohs.

³ Condedecadino nchuhn nduhca che ama chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, din tan ihyan nunde nduco ye cava che quendi ne yune yahn ye, ne hua co doh ino ne man, cava che hua cahcoman ne man. ⁴ Dehve rahco ne, andahre ama rechuhrihn ne, redin tan ihyan nunde nduco ne, ate vate ca dihno vo che nde tahque rechuhrihn ye, nde rihno ihyan nunde ihyan. ⁵ A devano ne nduhca che rahn Dendiohs, ndirun nan Ndudo yahn ye tuhca: Dayá, u che Dihve nchuhn, redin castigo nchuhn cava che ndah yahn ne. Cuenevah necun ne. Hua co ndache ne.

⁶ A devano ne te ihyan che a nedin dayá ihyan, che yahinó ihyan ne, a ihyan chahn che redin castigo ihyan cava che ndah yahn ye.

⁷ Codin chahtino ne yahn che redin Dendiohs castigo nchuhn, te rendihche ye nchuhn nduhca daya ye, ne a cava che ndah yahn ne che tihca redin ye. A devano vo te nducoyaca ihyan redin ye castigo daya ye cava che ndah yahn. ⁸ Ihyan che hua redin Dendiohs castigo ihyan nduhca che redin ye castigo nducoyaca daya ye cava che ndah yahn ne, ihyan chahn che hua redin yahn ye ihyan. ⁹ Cuahn che tave indihthe yuhn vo uvo ne, din ye castigo uvo cava che ndah yuhn vo. Nducote nevah necun vo ihyan ne, nde tahque redin yahn che nevah necun vo Chido vo che va ye vahchetero, che redin ye castigo uvo cava che ndahca cuahtenan vo. ¹⁰ Cuahn che chechaya uvo ne, din indihthe yuhn vo castigo uvo cava che ndah yuhn vo anduhneva che tuno vederendedecadino yahn ye. Ate tahque ndah ro yuhn vo che redin Dendiohs castigo uvo, te nahn ye che ndah ihyan co vo nduhca che ndah man ye. ¹¹ Cuahn che redin Dendiohs castigo uvo ne, hua renan ino vo, te ama rechuhrihn vo. Ate cuahn che tuma cuahn vo castigo yahn ye ne, ama cochihve yuhn vo cava che runecade cuahtechico vo, cuahte dihn chedave yuhn vo.

Ama cahnda che cuahcotahn vo yahn Ndudo yahn Dendiohs

¹² Nducote ama richihve castigo che redin Dendiohs uvo ne, chemin che cuenechah yan nchuhn chedave yahn ne, hua co ran ne. ¹³ Codin ne cuande, ne numa ino ne runecade cuahtechica ne cava che cua cuande ihyan che ndache ino ye, ne necah yan ye chedave yahn ye, quendi ye yune yahn ne.

¹⁴ Codin nchuhn cuande, ne runecađe cuahtechica ne, hua cuahte canda ne nduco ihyan. Tihca, te ihyan che hua runecađe ye ne, hua tuno ye nan Dihvo vo Dendiohs. ¹⁵ Nducoyaca nchuhn ne, cuihco ne cudado cava che quendi Dendiohs din yahino ye nchuhn. Hua ndihche tan ne vih, detohan ne chedave yahn man ne man, ihyan chenahn man. ¹⁶ Hua cuahtenan nde ama nchuhn nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ne. Nde hua tehche tah ne che ndah yahn ne, nduhca che din Esaú, che nduco tahsihn comida chahcorun se ndudo ndah che va che cahco chida se cava se yahn che sahn menan se. ¹⁷ A devano ne te cuahn che nda ro che cahco chida se ndudo ndah cava se ne, hua ndaca se andahre ama chaco se, te a ntihcue se.

¹⁸ Ihyan ndico yuhn vo ne, ndere chuhrihn ye, chahn ye tingüete me, quenan ye canedihya. Min ne, ama chiche man, ama chi man man, ama chi yudo man. ¹⁹ Chihnevan ye che tive corneta man, che nte Dendiohs nduco ye man, ne nducote ama yudo ndudo yahn ye ne, chica ye favor ihyan che metah quendi ye cahma ye. ²⁰ Dihya ihyan chahn chi yahn che ama chihco yudo Dendiohs tingüete me, te chihquentiyon ye che andahre ama ite che cahñ nda te min ne, va che cahno ihyan ite nduco tu, o nduco lanza. ²¹ Ama yudo chi min, che nde man Moisés ne, ama dihya ye chi, nde tuno rendoh ye che vah ye.

²² Ate uvo ne, tahque ndah ro yuhn vo, te ndotenan che cuhn vo tingüete me ne, tuno vo vahchetero nan va Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Min chenah cade mil ángel, rendeva ye yavenan ye numacuahn vedeyeno. ²³ Uvo ne, a ndi cuande vo vahchetero, ne va che ndo damo vo nduco nducoyaca ihyan yahn Dendiohs che vate ye min. Uvo ne, ndichahtino vo Dendiohs, ihyan min che techecađe ye yahn nducoyaca ihyan nunde. ²⁴ Namin ndichahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va tah ye vederihquentiyon ra, rahn nan ye uvo nan Dendiohs. Ihyan min ne, chihco mendahn ye ihyan, chera yun yahn ye cava che nchahco Dendiohs nunde yuhn vo. A devano vo te namin chera yun yahn Abel, ate hua chichihve cava nde ama ihyan.

²⁵ Cuihco nchuhn cudado, ne hua cuahcotahn ne yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, che riyahve ye nchuhn. Nducote hua ndevahn ihyan ndico yuhn vo che chahcotahn ye yahn ye ro che yahve ye ihyan tingüete me ne, tahque uvo ne, hua ndevahn vo ndete che cuacondah vedamo vo ihyan. ²⁶ Ro min che yahve ye ihyan chahn ne, nde yahn nuhn. Tahque man ne, nde tahque yudo, te rahn ye: “Tama yune ne, ndiyu deman yahn din che nuhn, te namin nde nducuahñ che chenah nan ro din che nuhn.” ²⁷ Nducote rahn ye che “tama yune” ne, a devano vo te ndedetoh ye nducuahñ dehtenduh che va che cuihno, ne nuhnde deman dehtenduh che a nihnde cade che hua cuihno. ²⁸ Chemin che necah vo nundihve cuahn Dendiohs, te vederihquentiyon che te ye uvo ne, hua nda ro che cuihno. Ndeva vo yavenan ye numacuahn chedave yuhn vo nduhca che renah ino ye. ²⁹ Tihca, te Dendiohs yuhn vo ne, ama yudo vederihquentiyon yahn ye nduhca yahn che redin che rendo iya dehtenduh.

13

Nduhca che nahn Dendiohs che cuahtechico vo

¹ Cuiquendi nchuhn din yahino ne ama tama ne vih. ² Cuenevahnecon ne ihyan chenun yune che nda ye ndevaco ne, te van ihyan che renevahnecon ye ihyan chenun yune ndevaco ye ne, chahte ihyan che nevahnecon ye nde ángel andahre nde hua tumacadino ye.

³ Conan vāhino ne ihyān che chenun ye vācoyāhn anduhneca ndete che mān ne chenun ne vācoyāhn. Conan vāhino ne ihyān che rechuhrihn ye, redin tān ihyān nduco ye, te namin nchuhn ne, iyehñse vate ne.

⁴ Nducoyāca nchuhn che nihnevāco ne ne, hua ndere cuahtechica ne nduco ihyān che hua nihnevāco nduco ne, te Dendiohs ne, din ye castigo nducoyāca ihyān che ndere rāhtechica ye nduco ihyān che hua nihnevāco nduco ye mān, nducoyāca ihyān che redin duche yāhn ye che a nihnevāco ye mān.

⁵ Hua cuahcorān nchuhn cava tume. Cuahtenan ne vedeyeno nduco che a va yāhn ne, te rāhn Dendiohs: “Hua caḥcomān nchuhn, nde hua cuacondāh vedamē nchuhn.” ⁶ Chemin che nahn che cochahtino vo ihyān nduhcā che chichahtino ihyān ndico yuhn vo che dirun ye tuhca:

Dihvé Dendiohs ne, a ihyān min che rinan ye u.

Chemin che hua dehve rāhcó, andahre din tān ihyān nducó.

⁷ Condiḥche ne ihyān ndinān yāhn ne che caḥndudo ye Ndudo yāhn Dendiohs, chihnevan ne. Cuiḥco nchuhn cuḍādo nduhcā che vatechica ye, ne cuiquendi ne yune yāhn ye, cuitahno ne Dihvo vo Jesucristo nduhcā che ritahno ye.

⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, ama no vederihquentiyon yāhn ye. Numacuāhn ro, nde nān che canān, nde meniyan, nde ro che cochī ne, hua ndacorun.

⁹ Hua quendi nchuhn dehtenduh costumbre che ricuāhn ihyān. Tahque ndāh che cochahtino ne Dendiohs, ihyān min che yāhino ye nchuhn, che co che quendi ne ama ndeh nān costumbre nān dehtenduh che reh ne, te costumbre chemin chan ne, hua richihve nde cava mān ihyān che riquendi ye.

¹⁰ Nān vederihquentiyon ndico me ne, riḥco chidocuyan chāhn vedino nān ta, ne nān ntiyan min riquendāh che reh ye. Ate mān che ndāḥco caḍe Dendiohs vederihquentiyon min ne, tahque ndāh ro yuhn vo che co ihyān chāhn, te Dihvo vo Jesucristo ne, chí ye nduhcā ama vedino nān Dendiohs, chíh ye cava nunde yuhn vo.

¹¹ Nān vederihquentiyon ndico me ne, reḥcā chidocuyan che tahque ndinān Nān Ta che Tahque Yudo, nda ye yun yāhn ite che ri vedino cava che nchāḥco Dendiohs nunde yāhn ihyān. Me yute yāhn te ne, riquiyāhn ye ama lādo, cuāhn chíhto yān.

¹² Namin Dihvo vo Jesucristo ne, cuāhn chíhto yān nāhn yāh sandādo ihyān, chíh ye. Min chera yun yāhn ye cava che nchāḥco Dendiohs nunde yuhn vo, nedin yāhn ye uvo.

¹³ Chemin che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, quendi vo yune yāhn ye, andahre ndāhchenan ihyān uvo, nduhcā che chāhno mān ye.

¹⁴ A devano vo te ndiyu muhn iyehñse cuahtenan vo cuāhn ḍāma, te chenān ino vo che ndeva Dendioh uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuāhn ro.

¹⁵ Nducote tiḥcā ne, cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, ndeva vo yavenān Dendiohs cuāhn ḍāma, cañevan ihyān chenāhn. Chemin ne, anduhneca ama vedino che caḥ vo Dendiohs.

¹⁶ Codin nchuhn che ndāh mān, codin ne vedevāhino nduco ihyān che va vederetāhn yāhn ye mān, te chemin che renan ino Dendiohs.

¹⁷ Cuenevahñecun nchuhn ihyān ndinān yāhn yāco, codināhn ne yāhn ye, te ihyān chāhn che nda cuande ye nchuhn, ne va che neḥā cuande ye Dendiohs cava ne. Runecaḍe cuahtenan nchuhn cava che hua cuih ne vederān ihyān chāhn, ne co yeno ye cava ne, te ndete che hua runecaḍe cuahtenan ne ne, nde hua cochihve che redin ne.

¹⁸ Covāh nchuhn cava nuhn. A devano nuhn te runecaḍe vatechica nuhn, ne nāhn quendi nuhn din nuhn che ndāh.

¹⁹ Nde tahque nāhn che covāh nchuhn cava che cuāhñecun Dendiohs che hua condāh ndaconan chí quendiḥcheró nchuhn.

²⁰ A Dendiohs che redin ye che rahte dihn chedave yuhn vo mañ, che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo mañ, ihyan min che ndah redin ye cudado uvo nduhca che redin ihyan cudado itecuche yahn ye. Dihvo vo ne, chihco mendañ ye ihyan, chih ye, chera yun yahn ye, din ye che chinahn vederihquentiyon ra che hua nda ro che cuihno. ²¹ Chemin che din Dendiohs che cuahtenan cuma nchuhn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo cava che runecade cuahtenan ne, din ne che ndah nduhca che nahn ye. Ndeva vo yavenañ Dihvo vo cuahn dama. Tihca co.

²² Dihno, dirun tah yahn ne, ne rica nchuhn che din chahtino ne che riyahve nchuhn. ²³ Reté, checadino nchuhn te dihno vo Timoteo ne, a ndiquendañ se vacoyahn. Ndete che nda nun se muhn ne, quenda sahn cuahn che chi quendihcheró nchuhn. ²⁴ Cuenecah ne Dendiohs nducoyaca ihyan ndinañ yahn yaco mañ, nducoyaca dihno vo chenañ mañ. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye naciñ yahn Italia.

²⁵ Dendiohs din yahino ye nducoyaca nchuhn. Tihca co.

CACA CHE DIRUN SANTIAGO

¹ U Santiago che redín ntiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, renté Dendiohs nducoyaça nchuhn, nduh che ndichio ndata yahn Israel, che chetuhn ne numachahte iyehñse.

Vededeveno che rete Dendiohs

²⁻³ Dihno, cuahn che chuhrihn nchuhn adecodehno yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, ndahça che co yeno ne, te a devano ne te cochihve yahn ne çaça che nde tahque cuahtenan cuma ne vedechahtino. ⁴ Codin ne cuande, ne hua ndeh ndedecadino ne çaça che conahn ndah ne, ne runecađe cuahtenan ne.

⁵ Nchuhn che metah conahn ne ne, cuica ne Dendiohs che din ye che conahn ne, ne din ye che conahn ndah ne, te ihyan min ne, ama chahtino ye, ne numa ino ye redinahn ye, reçañ ndahva ye adecodehno che rica ihyan.

⁶ Ate nahn che cochahtino ne che te Dendiohs vededeveno che çaça ne. Hua o ndedecadino ne, te ihyan che o rendedecadino ye ne, nduhça yan yahn nune che riquenda yuhne muhn min ne, tihchan ye. ⁷⁻⁸ Cuedeveno nchuhn te ndete che tihchan ne ne, hua te Dihvo vo Dendiohs nde ama nan dehtenduh che çaça ne.

⁹ Nchuhn dihnó che chevah ne, cuahte ne vedeyeno yahn che ndedevahn Dendiohs nchuhn. ¹⁰⁻¹¹ Namin nchuhn che cuihca ne ne, cuahte ne vedeyeno che a devano ne che hua co cochahtino ne vedecuihca yahn ne çaça che ndevahn ne. Condihe ne nanda. Andahre ama ndahchan, ate cuahn che riquendañ yahn ne, rih di, ne retih. Atihnoça ihyan cuihca, te namin va che coh ye, çahcomañ ye ntiyon yahn ye.

Vederendedecadino yahn ihyan che hua ndahça

¹² Ama ndah ro yahn ihyan che yahino ye Dendiohs, che redin chahtino ye cuahn che rendedecadino ye che din ye dehtenduh che hua ndah, cuahtendiho ye nunde, te adive ne, nduhça che çah Dendiohs ndudo yahn ye ne, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero. ¹³ Cuedeveno nchuhn te cuahn che rendedecadino ne che din ne dehtenduh che hua ndah, cuahtendiho ne nunde ne, ndiyu Dendiohs che retumarande ye nchuhn, te ihyan min ne, nde hua renda yahn ye che din ye dehtenduh che hua ndah, nde huane che tumarande ye nde ama ihyan, tihyon yune ye ihyan che cuahtendiho ye nunde. ¹⁴ Che cuaco ne, cuahn che renda yahn ihyan che din ye dehtenduh che hua ndah ne, a man ye rendedecadino ye chemin. ¹⁵ Tuhme ndete che dinahn ye, cuahtendiho ye nunde ne, va che co ye castigo nda ro yahn.

¹⁶ Dihno che yahino nchuhn, hua cahñcheh man ne nchuhn. ¹⁷ Cuedeveno ne te a Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero, che dendah ye yahn man, iyo man, iyon man ne, redin ye nducuahn che ndah nduco vo, rete ye nducuahn che ndah che rendondañ tah vo. Numacuahn ro ne, redin ye che ndah. Hua nda ro che din ye che hua ndah. ¹⁸ Nducote chitahno vo Ndudo ndah yahn ye ne, menañ vihca nedin yahn ye uvo nduhça che nahn man ye, dihco ro ye che ndeva ca ye ama yahn ihyan.

Nduhça che redin yahn che cotahno vo Dendiohs

¹⁹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihça ne, nahn che ndah cua cuande queri ama ne ndudo yahn ye che rihnevan ne. Hua ndere conda mendahn ne, nte ne man, nde hua ndere co tan ne man, ²⁰ te cuahn che ri tan ihyan ne, hua redin ye dehtenduh che ndahça nan Dendiohs. ²¹ Chemin che hua nahn

che quendi nchuhn dehtenduh che chihnga che redin a nahn nducoyaca ihyan, rahtendihco ye nunde. Tahque ndah ne ne, numacuahn vedino vedeneacun cuiquendi ne Ndudo yahn Dendiohs che a chitahno ne cava che ndevahn ne.

²² Cuihcovan ne Ndudo yahn Dendiohs, ne codinahne ne, te ndete che hua ne, cahnceh man ne nchuhn. ²³ Tihca, te ihyan che rihnevan ye, ne hua redinahne ye ne, ihyan chahn ne, nduhca ihyan che rendihchenun ye yavenan ye nan tuyuno, ²⁴ ne ndetahno che ravi ye ne, a rinan no ye taca yavenan ye. ²⁵ Ate ihyan che riquendi ye rihnevan ye nduco cudado, ne redinahne ye ne, redin Dendiohs che yeno ye nan nducuahn che redin ye. Tihca, te Ndudo yahn ye ne, ndah, ne redin che ihyan che redinahne ye ne, vateman ino ye nan ye.

²⁶ Ihyan che rahco ye che ritahno ye Dendiohs, ate hua rihco ye cudado nan che rente ye ne, rihnceh man ye ihyan. ²⁷ Ihyan che rendihche Chido vo Dendiohs che numa cuaco ritahno ye ihyan ne, redin ye vedevahino nduco chechaha devah man, ndahca vah man, nan vederetahn yahn ye, ne hua ndere rahtechica ye nduhca che redin ihyan nunde.

2

Nahn che dama no nevahneacun vo nducoyaca ihyan

¹ Dihno, nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, hua ndahca che ndahchenan ne nde ama ihyan. ²⁻³ Dama no cuendevahneacun ne nducoyaca ihyan che renda ye van ne. Cuahn che nda ama ihyan che quenun ye tino ndah man, chenun tah chinetah diyahnguan man ne, cuendevahneacun ne ihyan, dechuh ne ihyan, cuhnde ye dama nduco ihyan chenhahn. Namin cuahn che nda ama ihyan chevah ne, cuendevahneacun ne ihyan, dechuh ne ihyan, cuhnde ye dama nduco ihyan chenhahn, ⁴ te ndete che ti nan ti ino ne, dechuh ne ihyan, cuandi ye cuahn chihco, o cuhnde ye ndiyahn yahn che chevah ye ne, tuhme a rendahchenan ne ihyan. Ndete che tahque rendevahneacun ne ihyan cuihca che co ihyan chevah ne, hua ndahca vederendecadino yahn ne.

⁵ Dihno che yahino nchuhn, cuedevano ne te namin van ihyan chevah ne, a tendahnun Dendiohs ihyan cava che ndahca cuahno ye, cotahno ye Dihvo vo Jesucristo man, cava che nedin yahn ye ihyan, ndeva ye ihyan vahchetero nduhca che cah ye ndudo yahn ye man. Min cuahtenan ye nduco ihyan che yahino ye Dendiohs. ⁶ Ate ndete che ndahchenan nchuhn ihyan chevah ne, din ne che co cuihnan ye. Cuedevano ne te nde hua redin yahn che tahque nevahneacun ne ihyan cuihca che co ihyan chevah, te a ihyan cuihca che rendinun rendihno ye nchuhn, ne cuahn che rahtendihco ne yahn ye ne, rica nunde ye yahn ne nan intiyahn. ⁷ Namin a ihyan chahn che rendahchenan ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che renevahneacun ne ihyan, ritahno ne ihyan.

⁸ Ama ndahca che numa cuaco dinahn queri ama nchuhn vederihquentiyon chahte yahn Dendiohs. Ama nan vederihquentiyon min ne, ndirun tuhca: "Codin yahine nducoyaca ihyan nduhca che yahino man di." ⁹ Ate ndete che rendahchenan ne ihyan ne, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn Dendiohs, rahtendihco ne nunde nan ye. ¹⁰ Cuedevano ne te adecoduhno ihyan che redinahne ye a nahn nducuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs ate nduco ama nan no che cuahcotahn ye ne, condihco ye nunde nan nducuahn. ¹¹ Tihca, te vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, a man ye chihco cade ye nducuahn. Chihquentiyon ye che hua din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye man, che hua cahno ye vih man. Chemin che andahre hua

din duche yahn ihyan che a nihnevaco ye, ate ndete che cahno ye vih ne, cuahtendihco ye nunde anduhneca ndete che chahcotahn ye nducuah. ¹² A Ndudo yahn Dendiohs che redin che vatemán ino vo nan ye. Nducote quenan cuma che techecade ye yuhn vo nduhca che a ndihco cade ye nan Ndudo min ne, chemin che cuihco nchuhn cudado nan ndudo yahn ne man, nan nducuah che redin ne man. ¹³ Runecade cuahtenan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che hua devano conan vahino ye ne, techecade Dendiohs yahn ye, ne co ye castigo yahn queri ama nunde yahn ye. Ate ihyan che va vedevahino nan ye ne, ametah che ndedecadino ye ro che cuhnde cade yahn ye. ¹⁴ Dihno, cuendedecadino ne yahn nahn ihyan che rahn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate hua redin ye dehtenduh che ndah. ¿A co ndevahn ye nduhca che tihca dendudo no rahn ye che ritahno ye? ¹⁵ Cuah che tahn nun nchuñ ama diñno vo, o ama cahvo vo che metah tino yahn ye man, metah deh che cheh ye man ne, ¹⁶ nahn che conan ne ihyan. Co cahna ne co ne ihyan: “Dendiohs conduco ye ndih. Codin ne cudado ndih yahn iche man, ndah cocheh ne man.” Ate ndete che hua conan ne ihyan ne, nde hua cochihve yahn ne, te dendudo no che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

¹⁷ Adecoduhno ihyan che rahn ye che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ate metah vedevahino nan ye ne, nde hua cuaco che rahn ye.

¹⁸ Co vate nchuhn che rahn ne ri ne vih: “Di ne, rahn che ritehne, ne u ne, ritahno man, redin dehtenduh che ndah man. Cuihco ro taca che ritehne, te hua ro che redin dehtenduh che ndah. U ne, rihco ro che ritahnó, te redin dehtenduh che ndah. ¹⁹ Di ne, ritehne che va ama no Dendiohs. Ndahca chemin, ate ndete che dendudo no ne, nde hua cochihve yehn. Namin chundah ne, devano se che va Dendiohs, nde tuno rendoh se che vah se.”

²⁰ Duh nchuhn che tihca dendudo no che rahn ne che ritahno ne ne, hua renahn ne. Cuedevano ne te ihyan che rahn ye che ritahno ye, ne hua redin ye dehtenduh che ndah ne, nde hua cuaco che rahn ye. ²¹ Ihyan ndico yuhn vo Abraham ne, hua dendudo no che chitahno ye, te dinahn ye cuahn che chihquentiyon Dendiohs che cahno ye daya ye Isaac, co se vedino, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan. ²² Cua cuande nchuhn nduhca che ndiyu dendudo no chitahno Abraham, te dinahn ye, ne nduco chemin chihco ro ye che numa cuaco chitahno ye. ²³ Nduco che tihca din ye ne, chihco ro ye che cuaco che ndirun yahn ye nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Abraham ne, chitahno ye Dendiohs, ne chemin che nedin yahn Dendiohs ihyan.” A ihyan min che din Dendiohs amigo yahn ye ihyan.

²⁴ Tuhme ne, cuedevano nchuhn te ihyan che numa cuaco ritahno ye, redin ye dehtenduh che ndah ne, a ihyan chahn che rene din yahn Dendiohs ihyan. ²⁵ Rahab, tahn che ndere quechica ro menan me ne, chihco ro te che tihca numa cuaco chitahno te, te chinan te sandado che vatechica se rendihchero ndudo se, chih ndeh te sahn ndevaco te numanahn che ndedechuh te sahn cuahn ndeh, ne chemin che nedin yahn Dendiohs tahn.

²⁶ Ihyan che hua chenun ico ye ne, a ndih ye. Atihnoca ihyan che dendudo rahn ye che ritahno ye Dendiohs ate hua redin ye dehtenduh che ndah, te anduhneca ndete a ndih ye.

3

Nahn che cahco vo cudado nan nducuah che rente vo

¹ Dihno, hua ndahca che ama yahn nchuhn tendahnun man ne ntiyon che cacuahn ne Ndudo yahn Dendiohs, te a devano ne che cahnda ntiyon min, ne nuhn che ricuah nuhn ne, tahque va che ndacarune Dendiohs nuhn che co ihyan chenahn. ² Nducoyaco vo ne, a cade no che ama redinda vo. Ndete

che va ama ihyan che renahn nda chende ye ne, ihyan min ne, runecade ye nan nducuahñ che rente ye man, nan nducuahñ che redin ye man. ³ Cuahn che tihyon vo freno chende caballo ne, dinahn te yuhn vo, çahn te cuahn nan che nahn vo. ⁴ A namin no tun barco. Andahre ama rahte man, ama dito yuhne che raconda man, ate nduco indu lihn che quenar cuahn dahñ barco me ne, co ndahconduto sahn che richaça se adecofino cuahn che nahn se. ⁵ Atihnoca ihyan nan che rente ye, te nduco ndudo yahn ye ne, ama ndeh nan dehtenduh co detohnan ye. Nduco ama cuhdiyahn lihn ne, co cua yahn icoyahn rahte, ne cuihno cuco. ⁶ Atihnoca ihyan che hua renahn nda chende ye nan che rente ye. Ndudo yahn ye ne, anduhça man ruchiyahn yahn infierno, te numacuahn ro che chenar ye iyehñse redetohnan ye ama ndeh nan dehtenduh, nde redinda man ye ihyan. ⁷ Ihyan ne, ri rihquentiyon ye nducoyaça nan ite chano man, ite che chenun te nuniyahn man, yahda man, cu man, ⁸ ate hua ri rihquentiyon man ye ihyan nan che rente ye, te hua renahn nda chende ye. Ndudo yahn ye ne, anduhñeca vehde cu. ⁹ Vate dihno vo che rendeva ye numacuahn vedeyeno yavenan Chido vo Dendiohs, ate cuahn che ri tan ye ne, rahva yah ye yahn adecoduhno ihyan, nde hua renda tin ye che a Dendiohs che dendah ye nducoyaça ihyan nduhça man ye. ¹⁰ Ihyan chahn ne, hua ama no vederendedecadino yahn ye. Cuahn che nahn ye ne, revah ye çava ihyan, ne cuahn che nahn ye ne, rahva yah ye yahn ihyan. Dihno, a condi nchuhn dama co ne nduco ihyan che tihchan ye, te hua ndahça che tihça redin ye. ¹¹ ¿Ti rendihche nchuhn che dama riquendañ nune ndah nduco nune dine ne? ¹² Dihno, a devano nchuhn te ndiyu nan yahn higo che ri ndute yahn yahn olivo. Namin a devano ne te ndiyu nan dihyo uva che ri ndute yahn yahn higo. A namin no tun hua dama riquendañ nune dine nduco nune ndah.

Vededevaro che cochihve

¹³ Nchuhn che devano ne man, che renahn ne man ne, nahn che runecade cuahtechica ne man, nahn che cuahtenan cuma ne vedeneñcun man, te ihyan che richihve vededevaro yahn ye ne, chenar cuma ye vedeneñcun. ¹⁴ Me nchuhn che redin ye ne yahn vih man, rahcoran ne çava man no ne man ne, nde hua cochihve che din yađe ne yahn che devano ne, te ducherino ne ndudo ndah yahn Dendiohs. ¹⁵ Vededevaro yahn ihyan che tihchan ye ne, ndiyu Dendiohs che reçañ ye, te chemin ne, vededevaro yahn ihyan nunde che reçañ chundah. ¹⁶ Tihça, te ihyan che redin ye ye yahn vih man, rahcoran ye çava man no ye man ne, ama çanda tin ye, rahtendihco nducuahñ nan nunde. ¹⁷ Ate hua tihchan ihyan che chenar cuma ye vededevaro che reçañ Dendiohs, te ihyan chahn ne, runecade vate ye man, dihn nan ye man, cuno ino ye man, renahn ye man, chenar cuma ye vedeyahino man, redin ye dehtenduh che ndah man, ama no vederendedecadino yahn ye man, hua rihñcheh ye man. ¹⁸ Cuedevaro nchuhn te ihyan che nduco ndah riyahve ye che ndo yan ihyan nduco vih ne, rethiyon yune ye ihyan chahn che runecade cuahtenan ye nduco vih.

4

Hua ndahça che dama co vo nduco ihyan nunde

¹ Nducote rahtechica nchuhn vedeyeno yahn man ne, rahtendihco ne nunde ne, chemin che rahte çanda ne nduco vih. ² Ama redin ye ne, nahn yahn ne dehtenduh che va yahn ihyan, ne cuahn che hua renda ne nduco ndah ne, ruhn ne nduco ye, nde rihno ne ihyan. Ama nahn yahn ne dehtenduh, ate hua renda ne, te hua rica ne Dendiohs. ³ Me ndete che rica

ne ne, nde hua rete Dendiohs, te ndotenan che cava ne che cochihve yahn ne ne, rica ne dehtenduh cava che cuahtechica ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde. ⁴ Nchuhn che ducherino ne Dendiohs, cuedevano ne te che cuahtechico vo vedeyeno yahn man vo ne, racondah vedamo vo Dendiohs. Adecoduhno ihyan che nahn cochica ye vedeyeno yahn man ye ne, racondah vedame ye Dendiohs. ⁵ Ndiyu ndere ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: “Redin Dendiohs che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo, te yahino ye uvo, ne nahn ye che a man no ye din yahino vo ihyan.” ⁶ Andahre vahche ri yuhn vo che dinahn vo che rihquentiyon Dendiohs, ate numacuahn vedeyahino yahn ye rinan ye uvo che dinahn vo, nduhca che a ndirun tama cuan nan Ndudo yahn ye tuhca: “Dendiohs ne, rendaico ndiya ye ihyan che yade ye, ate numacuahn vedeyahino rinan ye ihyan che necun ye.” ⁷ Chemin che condahco ne chedave yahn ne tah Dendiohs. Hua dinahn ne yahn chundah, ne dihya se co, cahcoman se nchuhn. ⁸ Cuah ne Dendiohs, ne conduco ye nchuhn. Nchuhn ihyan nunde man, nchuhn che tah ritahno ne Dendiohs, ne tah rahtechica ne vedeyeno yahn man ne man ne, cuihcoman ne nunde yahn ne. ⁹ Ndotenan che ama cuahte yeno ne ne, cuendedecadino ne, ne cuahte ran ne cava nunde yahn ne, cuento ino ne. ¹⁰ Cuendahco ndiya man ne nchuhn nan Dihvo vo Dendiohs, cuihcoman ne vedeyade yahn ne, ne ndeva ye nchuhn.

Hua ndahca che ndahchenan vo ihyan chenahn

¹¹ Dihno, hua ndahca che cahma yah nchuhn yahn vih. Adecoduhno ihyan che ra cuande ye tama ca ihyan, rahn yah ye yahn ye, o rendaichenan ye ihyan ne, nduco chemin ne, ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne rahco ye che tahque richihve vededevano yahn man ye. Ihyan che ducherino ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, ndotenan che dinahn ye ne, rahcotahn ye. ¹² A Dendiohs che chihco ye vederihquentiyon che va che dinahn vo, ne a ihyan min va che techecade ye yuhn vo. Ihyan min ne, co decuihno ye ihyan man, co ndedevahn ye ihyan man. Ate nchuhn ne, metah nde ama vederihquentiyon cava che ndahchenan ne vih.

Nde hua devano vo deh che cuahno co vo caviyan deman

¹³ Nchuhn che rihco cade man ne dehtenduh che din ne queri ama ro, cuihco ne cudado. ¿Taca che rihco cade ne ama ro che cahñ ne tama yan, cuahtenan ne ama nduyo, din ne ntiyon?, ¹⁴ te nde hua devano ne ndete che vate ca ne nda ro min. Condihchero ne yan. Ri ro menan lihñ, ne venchahte rento. Tihchan uvo, te neve ro ra chenah vo iyehñse. ¹⁵ Tahque ndah ne, cohachtino vo Dihvo vo Dendiohs, ne cahma vo: “Ndete che Dendiohs te ye vedevihche yuhn vo ne, din vo chu caviyan, ne din vo cha deman.” ¹⁶ Ate hua tihca redin nchuhn. Tahque ndah ne ne, numacuahn vedeyade rihco cade man ne dehtenduh che din ne queri ama ro. Cuedevano ne te hua ndahca che tihca redin yade ne. ¹⁷ Adecoduhno ihyan che devano ye taca che din ye che ndah ate hua redin ye ne, rendihco ye nunde nan Dendiohs.

5

Riyahve ye ihyan cuihca

¹ Nchuhn ihyan cuihca che duhtuno ihyan ne, cuihcovan ne. Cuendedecadino ne, ne cuahte ran ne yahn castigo che va che co ne. ² Nducuahn vedecuihca yahn ne ne, hua cochihve cava che ndevahn ne. Codin ne cuande anduhneca ndete che a ncha man, anduhneca ndete che a ncheg ndah tino ndah yahn ne man. ³ Diyahnguan yahn ne man, diyahngua yahn ne man ne, anduhneca ndete che a nihno ncheg dache. Man ro cuh che a nun nto

iyehnse ne, ama nedin dama ne vedecuihca, ate man vedecuihca yahn ne nuhnde nchuhn che chendihco ne nunde, ne co ne castigo yahn anduhneca ndete che cuihno cuco nchuhn. ⁴ Nchuhn ne, chendihco ne nunde che nde hua renedihve ne yahn ihyan chevah che redin ye ntiyon yahn ne. Ate Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyan yahn ye ne, nda cuande ye ihyan chahn, ne a devano ye nduhca che recah rihn ne ihyan, reduco ne yahn ye. ⁵ Nchuhn ne, ama ndahca chenane iyehnse cuh, vate ne vedeyeno ro ro. Nduhca ite ndata che ri dun te, che cudado reh no te nde nda ro che cahno ihyan ite ne, tihchan nchuhn, te vatechica ne vedeyeno yahn man ne, redecuihta ne nunde yahn ne nde nda ro che co ne castigo. ⁶ Nchuhn ne, rendinun rendinahno ne ihyan che ndah ihyan ye, nde rihno ne ihyan. Nde hua retahn vahche ne, te ihyan chahn ne, necun ye, nde hua rendahconan ye yahn ne.

Nahn che cochahtino vo Dihvo vo Jesucristo, covah vo cuahn dama

⁷ Dihno, van nducuahn che rechuhrihn nchuhn ne, quenda ne vedechahtino nde nda ro che ndaconan chi Dihvo vo Jesucristo. Codin chahtino ne nduhca che redin chahtino ihyan che a nino ye chendata yahn ye, ne chenane ino ye che co yahn. ⁸ Codin chahtino ne man, cuenecah yan ne chedave yahn ne man, te metah condah Dihvo vo. ⁹ Dihno, hua cahma nunde ama tama ne yahn vih, cava che hua co ne castigo, te Dihvo vo, ihyan min che techecade ye yuhn vo ne, a nun ndaconan chi ye. ¹⁰ Dihno, cuendedecadino ne yahn ihyan profeta che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs a rahn me. Cua cuande ne nduhca che quenda ye vedechahtino van nducuahn che chuhrihn ye, ne cuiquendi ne yune yahn ye. ¹¹ A devano vo te ama ndah ro yahn ihyan chahn che din chahtino ye. Nchuhn ne, a devano ne nduhca che chichahtino Job Dihvo vo Dendiohs. Namin a devano ne nduhca che din yahino Dendiohs ihyan, din ye che ndah nduco ye. Chemin che ndahca che cua cuande ne yahn vedechahtino yahn ihyan chahn, quendi ne yune yahn ye.

¹² Dihno, nan nducuahn ne, ama nahn che din ne cudado nan che rente ne. Cuahn che cah ne ndudo yahn ne ne, hua ndere cahma ne: "Nde muhn nde nan Dendiohs." Hua ndere tihyon yan ne dehtenduh numacuahn vedeyudo. Codin ne cudado che hua chuhnan ne, ne cuahtendihco ne nunde, cava che hua quenan cuma che din Dendiohs castigo nchuhn. Tahque ndah ne ne, ama o no cahma ne. Nan nducuahn che rente cade ne ne, ndete che cahma ne: "Taca hua" ne, a chemin no cahma ne. Ndete che: "Hua" ne, a chemin no tun cahma ne. Hua chuhnan ne che cahma ne.

¹³ Cuahn che rechuhrihn nchuhn ne, covah ne. Cuahn che yeno ne ne, cuita ne, cuendeva ne yavenan Dendiohs. ¹⁴ Cuahn che cah ne ne, covahve ne intiyan yaco cava che covah ye cava ne, cuacotahme ye aceite nchuhn, cuah ye Dihvo vo Jesucristo che din ye che ndoyahn ne. ¹⁵ Cuahn che covah ne ne, nahn che cotahno ne che conahn che caca ne, ne din Dendiohs che ndoyahn ne, nchahco ye nunde yahn ne. ¹⁶ Condaca ne che nchahco nunde vih, ne covah ne cava che din Dendiohs che ndoyahn ne. Cuedevano ne te ihyan che ndah ihyan ye nan Dendiohs ne, redinah Dendiohs deh che rica ye numa ino ye. ¹⁷ Cuenecahco ne ihyan profeta Elias. Ihyan min ne, ihyan iyehnse nduhca uvo. Ate cuahn che chica ye Dendiohs che hua cuan co ne, hua chan chete ino nduyo quenan mahnan. ¹⁸ Chihno min ne, covah tun ye, chica Dendiohs che cuan co, ne chan, ne ndaconan chi chendata. ¹⁹⁻²⁰ Dihno, ndete che vate dihno vo che cuacondah vedame ye Ndudo ndah yahn Dendiohs, cuahtendihco ye nunde ne, cuedevano ne te ndete che yahve ne ihyan, din ne che ndonun yune ye, ndaconan quendi ye

vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, nchahco Dendiohs nducuahn nunde yahn ye, ndedevahn ye ihyan.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PEDRO MENAN

¹ U Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh çaça cuh yahn nchuhn che vate ne yān vāco ihyān, yāhn yāhn Ponto mān, Galacia mān, Capadocia mān, Asia mān, Bitinia mān. ² Mān Dendiohs Chida tendahnun ye nchuhn, chihco vih Vaco Ndah yāhn ye nchuhn, çaça che nevahnecon ne Dihvo vo Jesucristo, ndevāhn ne yāhn che chera yun yāhn ye çaça ne.

Ricā Dendiohs che āma din yahino ye nchuhn, din ye che āma ndāhca cuahtenan ne.

³ Ndeva vo yavenān Dendiohs, Chida Dihvo vo Jesucristo, te āma din yahino ye uvo, ne din ye che ndo vo anduhneca ihyān ra, ntiyhon çaço ye vederendecadino yuhn vo. Cuāhn che ndedetuhche ye Dihvo vo Jesucristo vān tenāhn ne, ndāhcorun ye nducuāhn çaça che ndāh yuhn vo. Mān ne, ndichahtino vo che ndeva ye uvo, ne metāh nde āma nān dehtenduh che co din che hua conāhn. ⁴ A va çāde che cuahtenan vo vahchetero numacuāhn ro, ne chemin ne, anduhneca āma vedecuihca che hua ndā ro che cuihno. A mān Dendiohs din ye che conāhn. ⁵ Nchuhn ne, ritāhno ne Dendiohs, ne numacuāhn vederihquentiyon yāhn ye redin ye cudādo nchuhn çaça che ndeva ye nchuhn ndā ro che cuihno iyehanse.

⁶ Chemin che vate nchuhn vedeyeno andahre āma ndeh nān dehtenduh che rahno ri ne mān ro cuh. Che rechuhrihn ne ne, neve ro no chemin.

⁷ Ate va che chuhrihn ne çaça che cuhnde ro che numa çaço ritāhno ne Dendiohs. Ndete che numa çaço ritāhno ne ihyān ne, ndeva ye nchuhn, quendāh yavenān ne ro che ndā Dihvo vo Jesucristo. Diyāhnguan ne, hua rengu cuāhn dāma, ate retive ihyān yāhn, rendedevihne ye, rendihchenan ye ndete che ndāh. Me nchuhn che ritāhno ne Dendiohs ne, tahque redin yāhn che ndihchenan ye ndete che numa çaço ritāhno ne.

⁸ Dihvo vo Jesucristo ne, andahre hua rendihchero nchuhn ihyān, ate yahino ne ihyān, ritāhno ne ihyān, ne chemin che āma yeno ne. ⁹ Nducote ritāhno ne ihyān ne, quenān cuma che cuahtenan ne vahchetero numacuāhn ro.

¹⁰ Ihyān profeta che chahte ye a rāhn me ne, cahndudo ye che ndedevāhn Dendiohs nchuhn, ne āma ndiquendi ye nduco cudādo, nāhn cadino ndāh ye yāhn. ¹¹ Vaco Dihvo vo Jesucristo ne, quenūn ihyān chāhn, din che cahndudo ye yāhn dehtenduh che va che chuhrihn Dihvo vo mān, yāhn vederihquentiyon chahte che ndonda tāh ye cuihno min mān. Hua chenān chenāhn ihyān chāhn, ne chemin che ndiquendi ye, nāhn cadino ye duh ihyān min mān, ticuāhn conāhn mān. ¹² Çāh Dendiohs, checadino ihyān chāhn che ndudo che cahndudo ye ne, ndiyu çaça che ndāh yāhn mān ye, te che ndāh yuhn vo. Mān ne, ihyān che rahndudo ye ndudo ndāh yāhn Dihvo vo Jesucristo ne, numacuāhn vederihquentiyon yāhn Vaco Ndah yāhn Dendiohs che dechuh ye ne, a cahndudo ye ndudo min che dirun ihyān profeta chāhn, chihnevan nchuhn. Yāhn ndudo min ne, nde āngel che vate ye vahchetero, nāhn tumacadino ye.

Nāhn Dendiohs che runecađe cuahtechica ihyān yāhn ye

¹³ Nducote nedin yāhn Dendiohs nchuhn ne, nāhn che cuahteyān nchuhn mān, nāhn che runecađe cuahtechica ne mān, nāhn che quendi ne numa ino ne cochahtino ne che ndeva Dendiohs nchuhn ro che ndā Dihvo vo Jesucristo mān. ¹⁴ Codināhn ne yāhn Dendiohs, ne hua quendi ne cuahtechica ne nduhca che a chahtechica ne ro menān cuāhn che metāh cahnevan ne

Ndudo yahn ye. ¹⁵ Tahque ndah ne, runecade cuahtechica ne, te Dendiohs che nedin yahn ye nchuhn, ndiyu ndere ihyan. Tihca nahn che din ne, ¹⁶ te nan Ndudo yahn Dendiohs ndirun tuhca: "Hua ndere cuahtechica nchuhn, cuahtendihco ne nunde, te u ne, ndiyu ihyan nunde u."

¹⁷ Dendiohs ne, numa cuaco retechecade ye tunoca che nedin ihyan. Nducote renevahnecon ne ihyan, rahn ne te Chida ne ihyan cuahn che revah ne ne, nahn che quendi ne nevahnecon ne ihyan numacuahn ro che cuahtenan ne iyehse. ¹⁸ A devano ne te ro menan me ne, quendi ne costumbre che nde hua cochihve, che chihco ihyan ndico yahn ne, ate a ndevahn Dendiohs nchuhn yahn nducuaahn chemin. A ndevahn ne, ndiyu nduco dehtenduh che rihno nduhca diyahnguan o diyahngua, ¹⁹ te ndevahn ne nduco yun yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chihco mendahn ye ihyan nduhca ama itecuche lihn che hua dehva niyahn te, chi te vedino cava nunde yahn ihyan. ²⁰ Nde ro che metah cuhnde iyehse ne, a va cade che tihca cuahno co Dihvo vo, ne chinahn nde man ro kuh cava che ndah yahn nchuhn. ²¹ A cava Dihvo vo Jesucristo che ritahno nchuhn Dendiohs, ihyan min che ndedetuhche ye Dihvo vo van tenahn, ne ndahco ye vederihquentiyon chahte tah ye. Man ne, a Dendiohs che vedechahtino yahn ne, chenan ino ne che ndeva ye nchuhn.

²² Din Vaco Ndah yahn Dendiohs che nevahnecon nchuhn Ndudo yahn Dendiohs, ndo ne ihyan runecade. Numa cuaco redin yahino vih ne, ne nahn che quendi ne numa ino ne din yahino vih ne. ²³ A Dendiohs din ye che ndo ne ihyan ra, anduhneca ndete che quenuma ra chahteyan ne. A nduco Ndudo yahn ye chihco vih ye nchuhn cava che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro, ne Ndudo yahn ye ne, hua nda ro che cuihno. ²⁴ Nan Ndudo yahn Dendiohs a ndirun tuhca:

Nducoyaca ihyan iyehse ne, anduhneca chano, te hua rengu ye, ne vederihquentiyon yahn ye ne, anduhneca nanda, te rihno.

Chano ne, retih, ne nanda ne, ra;

²⁵ ate Ndudo yahn Dihvo vo Dendiohs ne, hua nda ro che cuihno.

Ndudo min ne, a Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo che cahndudo ihyan, chihnevan nchuhn.

2

¹ Chemin che nahn che hua ndere cuahtechica nchuhn, din ne dehtenduh che chihnga. Hua cahnceh ne man, hua din o nan o chende ne man, hua din ve ne man, hua nte ne ndudo cuahnde man. ² Nduhca decuah yuno che ama nahn kuh leche cava che cuihta ne, tihca codin nun ino nchuhn, cahcovan ne Ndudo yahn Dendiohs, te nahn che conahn ndah ne man, cochahntino ne man, cava che ndevahn ne. ³ Tihca, te a tumacadino ne che Dihvo vo Dendiohs ne, ama quenan cuma ye vedeyahino cava ne.

⁴ Cuinevahnecon nchuhn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. Anduhneca ama tu che chacondah vedame sahn vihcherahto ro menan, ne adive tumacadino se che tu min che tahque cochihve cava name yahn vah che rihno se ne, tihca ihyan min, te a chihco vih Dendiohs ihyan cava che ndeva ihyan iyehse yavenan ye. ⁵ Nduhca che retendahnun sahn vihcherahto tu che rahto se ama yaco ne, tihca cah yune nchuhn che nedin dama Dendiohs nchuhn cava che conun Vaco Ndah yahn ye nchuhn, ne ndo ne anduhneca chidocuyan ndah, din ne ntiyon yahn ye numacuahn vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo.

⁶ Nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhca:

U ne, chihco vîh ama ihyan che co ye anduhneçã ama tu ndah che tendahnun sahn vihcherahto che co esquina yahn name yahn yaco van ihyan naciôn yahn Israel.

Nducoyaca ihyan che cotahno ye ihyan min ne, quendah yavenan ye.

⁷ Nchuhn che ritahno ne ihyan min ne, ama yahino ne ihyan, ate ihyan che hua ritahno ye ihyan ne, conahn nduco ye nduhça che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhça:

Ihyan min ne, conahn nduco ye nduhça che chinahn nduco tu che chandah vedame sahn vihcherahto menan, te tu min che tahque chichihve adiva.

⁸ Namin ndirun nan Ndudo yahn ye tama cuan tuhça:

Ihyan min ne, co ye nduhça ama tu che renda çah ihyan man, che redin che rendave ye man.

Tihça, te ihyan che hua chitahno ye ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo ne, a chinda ye nduhça che a nihnde çade yahn ye.

Ihyan yahn Dendiohs

⁹ Nchuhn ne, a ndihco vih Dendiohs nchuhn, a ndo ne anduhneçã ihyan naciôn yahn Israel. A ndo ne anduhneçã chidocuyan, rendeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yahn ne. A tendahnun Dendiohs nchuhn che co ne ihyan yahn ye çava che cuahndudo ne yahn vederihno rahte che din ye nduco ne. Ro menan me ne, anduhneçã ndete che ntude ndutinan ne, ate din ye che chenahn ne ndudo ndah yahn ye. ¹⁰ Ro menan me ne, hua ndi cuande ne van ihyan yahn ye, ate man ne, a nedin yahn ye nchuhn. Ro menan me ne, vateman ne, metah duh che quenan vahino nchuhn, ate man ne, renan vahino ye nchuhn.

¹¹ Dihno che yahino nchuhn, che vate ne yan vaco ihyan, ricã nchuhn che hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde, te chemin redin che rinda ihyan. ¹² Runecade cuahtechica ne van ihyan che hua renevahnecon ye Dendiohs çava che nduco tihça ne, andahre rahn ye yahn nchuhn che duhtuno ihyan ne, ate ndihchero ye che runecade vatechica ne, ne ndeva ye yavenan Dendiohs ndã ro che techecade ye yahn nducoyaca ihyan.

¹³ Çava che quendah yavenan Dihvo vo Jesucristo ne, codinahn ne yahn ihyan ndinan che rihquentiyon ye muhn iyehense, emperador che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye man, ¹⁴ sahn ndinan che rina se ihyan man. Sahn chahn ne, redechuh ye çava che din se castigo sahn che chendihco nunde, ne redin se cudado ihyan che ndah ihyan ye. ¹⁵ Tihça nahn che din nchuhn, te nahn Dendiohs che runecade cuahtechica ne çava che nduco tihça ne, nde nan che çahma ihyan tundo metah.

¹⁶ Man ne, metah rihquentiyon nunde yahn ne nchuhn, te a ndevahn Dendiohs nchuhn. Chemin che nahn che runecade cuahtechica ne. Hua ndedecadino ne che nducote a ndevahn Dendiohs nchuhn ne, co ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde. Tahque ndah ne, runecade cuahtechica ne nduhça che rihquentiyon Dendiohs. ¹⁷ Cuenevahnecon ne Dendiohs. Cuenevahnecon ne emperador. Cuenevahnecon ne queri ama ihyan. Cuahtenan cuma ne vedeyahino van man ne nduco vih che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo.

Nduhça che va che chuhrihn ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Nchuhn che redin ne ntiyon yahn ihyan ne, numacuahn vedenecon codinahn ne yahn ihyan che redin nduco ne ntiyon, a ndah ihyan ye, o duhtuno ihyan ye. ¹⁹ Andahre rechuhrihn ne, ndere redin tan ihyan nduco ne, ate ndete redin chahtino ne yahn che renevahnecon ne Dendiohs ne,

quendaḥ yavenan ne. ²⁰ Tihça, te ndete che quendaḥ ne vedechahtino cuahn che co nchuhn castigo yahn che chendihco ne nunde ne, nde hua cochihve yahn ne. Ate ndete che quendaḥ ne vedechahtino cuahn che ndere redin ihyan castigo nchuhn yahn dehtenduh che ndah che redin ne ne, tuhme che çaço quendaḥ yavenan ne nan Dendiohs. ²¹ Tihça va che din chahtino nchuhn, te a çaça chemin che tendahnun Dendiohs nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, chuhrih ye çaça nchuhn, ne tihyon yune ye nchuhn che quendi ne yune yahn ye. ²² Ihyan min ne, hua ndere quechica ye, quendihco ye nunde, nde hua chihnceh ye nde ama ihyan. ²³ Cuahn che rahva ihyan nduco ye ne, hua ndahconan ye ndudo tan. Cuahn che redin tan ihyan nduco ye ne, quendaḥ ye vedechahtino, ne ndahco ye nducuahn che redin ye tah Dendiohs, ihyan min che retechecaḍe ye numa çaço. ²⁴ A man Dihvo vo Jesucristo chuhrih ye, quenan yah ye nan cruz, nedihve ye nunde yuhn vo, çaça che çahcoman vo nunde yuhn vo, ne runecaḍe cuahtechico vo. Chih ye çaça che ndedevahn ye uvo, ²⁵ te ro manan me ne, vatechica vane vo anduhneca itecuche che chinda te, ate man ne, nevahnecun vo Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che redin ye cudaḍo uvo nduhça ihyan che redin ye cudaḍo itecuche yahn ye.

3

Nduhça che va che cuahtenan ihyan che nihnevaco ye nduco vih

¹⁻² Nchuhn ihyan ndahta che nihnevaco ne ne, cuenevahncun ne inchahn ne. Nduco tihça ne, andahre hua rihcovan inchahn ne ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, ate tumacadino ye che runecaḍe ne man, necun ne man, ne nevahnecun ye ndudo min, nde hua ndotenan che yahve ne ihyan. ³ Ndiyu deman che ama ndedecuco ne tin ne man, ndedecuco ne nchuhn nduco diyahnguan man, cuahtenun ne tino che ama ndahchan man. ⁴ Che tahque nahn ne, che cuahtenan cuma ne vedeneccun, te chemin che ama richihve nan Dendiohs. ⁵ Ihyan ndahta che chahte ye a rahn me, che ndah ihyan ye man, che chichahtino ye Dendiohs man ne, tihça chahtenan cuma ye vedeneccun, ne dinahn ye yahn inchahn ye. ⁶ Nduhça Sara che nevahnecun ye inchahn ye Abraham, ne rahn ye che dihve ye ihyan. Me nchuhn ne, quendi ne yune yahn ye ndete che runecaḍe ne man, cochahtino ne Dendiohs, ndahco ne nducuahn tah ye man.

⁷ Namin nchuhn ihyan chahn che nihnevaco ne ne, cuahtenan cuma ne ihyan ndahta yahn ne nduco vedino vedeneccun, te a devano ne te hua dama fuerza yahn ye nduco ne. Tihça va che din ne, te namin ndeva Dendiohs ihyan chahn dama nduco ne. Ndete che hua dinahn ne tihça ne, nde hua nguahco yahn che revah ne.

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, ndere redin tan ihyan nduco ye yahn che redin ye dehtenduh che ndah

⁸ Man ne, rahn ri nducoyaça nchuhn che ama no vederendedecadino cuahtenan cuma ne nduco vih. Cuenevahncun ne vih numacuahn vedino vedeneccun. Codin yahino ama tama ne vih. ⁹ Hua dama co ne nduco ihyan che redin tan ye nduco ne. Hua dama co ne nduco ihyan che retahn nan ye nchuhn. Tahque ndah ne, codin ne che ndah nduco ye, te cuahn che tendahnun Dendiohs nchuhn ne, nte ye ndudo yahn ye che din ye che ndah nduco ne. ¹⁰ Tihça, te nan Ndudo yahn Dendiohs ne, a ndirun tuhça:

Ihyan che nahn ye che ndahça cuahtenan ye iyehns ne, nahn che hua ndere çahma ye ndudo tan man, ndudo cuahnde man.

¹¹ Nahn che çahcoman ye nducuahn che chihnga, ne din ye che ndah man,

nahn che ndahcā cuahtenan ye nduco ihyan chenahn, hua cuahte cānda ye man.

¹² Tihcā, te Dihvo vo Dendiohs ne, nda cuande ye ihyan che ndah ihyan ye, ne rihcovan ye che revah ye.

Ate ihyan che duhtuno ihyan ye ne, redin ye castigo ihyan.

¹³ Ndete che din nchuhn che ndah ne, nde ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn. ¹⁴ Andahre din tan ihyan nduco ne yahn che redin ne che ndah, ate ndah ro yahn ne. Hua cua ne cudado, hua din vah ne nde ama ihyan.

¹⁵ Cuendeva ne yavenan Dihvo vo Jesucristo numacuahn chedave yahn ne, codinahn ne yahn ye. Cuahteyan nchuhn cava che numacuahn vedino vedeneacun cah cuande ne adecoduhno ihyan che tumerune ye nchuhn yahn che chenah ino ne che ndeva Dendiohs nchuhn. ¹⁶ Hua cuahtenan ino nchuhn vedetan nduco nde ama ihyan, cava che ihyan che chihnga rahñ ye yahn nchuhn ne, tumacadino ye che runcade vatechica ne, ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, ne co cuihnan ye che tihca rahñ ye. ¹⁷ Tahque ndah che chuhrihn vo, din tan ihyan nduco vo yahn che din vo dehtenduh che ndah ndete che tihca nahn Dendiohs, che co che chuhrihn vo, din tan ihyan nduco vo yahn che din vo dehtenduh che hua ndah.

¹⁸ Tihcā, te nde man Dihvo vo Jesucristo chih ye, nedihve ye ama yune no nducuahñ nunde yuhn vo. Ihyan min ne, metah nde ama nunde yahn ye, ate chih ye cava che, uvo che chendihco vo nunde ne, ndo yan Dendiohs nduco vo, ne nedin yahn ye uvo. Ihyan iyehñse ne, chihno ye ihyan, ate ndeva Dendiohs ihyan. ¹⁹ Numanahn che metah ntuche ye ne, chahn ye cahndudo ye ndudo yahn ye, chihnevan vaco tenahn che chenah rino ye che co ye castigo. ²⁰ Ihyan chahn che chahcotahn ye yahn Dendiohs a rahñ me, ro che quenah Noé iyehñse. Ro min numanahn che chindah arca me ne, numacuahn vedechahtino quenah rino Dendiohs che nto ino ye nunde yahn ye. Ate hua nto ino ye, ne atenan nine ihyan che ndevahn ye van nune. ²¹ Nune min ne, ama ejemplo yahn che rededenune ihyan man ro cuh. Nduhcā che ndevahn neve ihyan chahn nan nune ne, tihcā ndevahn ihyan che rededenune ye man ro cuh. Ihyan ne, redenune ye, ndiyu cava che ndere ndo dave ye, te redenunde ye yahn che a ndaca ye vederenchahco, ne nduco tihcā rah ye Dendiohs, richahtino ye ihyan. Ihyan che redenune ye ne, ndevahn ye yahn che ntuche Dihvo vo Jesucristo, ²² ihyan min che conda ye vahchetero, ne va ye lado tah cuaco Dendiohs, rihquentiyon ye ángel man, nducuahñ vederihquentiyon che va iyehñse man.

4

Nahn che din yahino qma tqma vo vih

¹ Nducote chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, quenah yah ye nan cruz ne, codin nchuhn cuande anduhneca ndete che a man nchuhn chih ne, cava che nduco tihcā ne, metah che quendi ne cuahtendihco ne nunde. ² Tahque ndah ne, numacuahn ro che cuahtenan ca ne iyehñse ne, cuahtechica ne nduhca che nahn Dendiohs, ndiyu nduhca che nahn man ne. ³ A co ngua nchuhn nduhca che chahtechica ne ro menah me. Dama chi ne nduco ihyan che hua ritahno ye Dendiohs, chahtechica ne vedeyeno yahn man ne, chahtendihco ne nunde. Chicoh ne man, chahte ne vihco vedecoh man, chihnga din ne, ndeva ne yavenan dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye man. ⁴ Ihyan chahn ne, ri yudo yahn ye che ametah dama ri ne nduco ye, ndere cuahtechica ne, ne chemin che chihnga rahñ ye yahn ne. ⁵ Ate va che cuhnde cade yahn ye nan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va yan ye che techecade ye yahn nducoyaca ihyan, ihyan che chenduche ye man, tenahn

man. ⁶ Chemin che tenahn chahn ne, namin cahndudo ihyan ndudo ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ye, cava che andahre va che cuhnde cade yahn ye nduhca nducoyaca ihyan chenahn, a metah va che conda ye, te co ndeva Dendiohs ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

⁷ A cochi nino ro che nto iyehanse. Chemin che nahn che runecade cuahtechica nchuhn man, covah ne man. ⁸ Che tahque nahn ne, che cuahtenan cuma ne vedeyahino nduco vih, te ndete che tihca din ne ne, andahre ama ndeh yune cuahtendihco ne nunde nan vih ne, co nchahco ama tama ne yahn vih. ⁹ Numacuahn chedave yahn ne cuenevahnecon ama tama ne vih ndevaco ne. ¹⁰ Ama ndeh nan vederihquentiyon nte Dendiohs nchuhn, ne nahn che runecade conan cuma queri ama nchuhn vederihquentiyon che nte ye nchuhn, codin ne che cochihve cava che ndah yahn ihyan chenahn. ¹¹ Nchuhn che chenah cuma ne vederihquentiyon che cuahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahndudo ne Ndudo yahn ye nduhca che redin yahn. Nchuhn che chenah cuma ne vederihquentiyon che conan ne ihyan chenahn ne, cuinan ne ihyan numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nan nducuah ntiyon che redin ne yahn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, codin nun ino ne che quendah yavenan Dendiohs. Dihvo vo ne, quenah cuma ye vederihquentiyon chahte numacuahn ro, ne redin yahn che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

Nahn che cuahtenan cumo vo vedechahntino

¹² Dihno che yahino nchuhn, hua cahno ino ne yahn che ama rechuhrihn ne, rendihchenan Dendiohs nchuhn, ndedecadino ne deh cuande che tihca rahno ne. ¹³ Tahque ndah ne, cuenechah yan ne chedave yahn ne cuahn che rechuhrihn ne nduhca che chuhrihn Dihvo vo Jesucristo, te ndete che tihca din ne ne, namin co yeno ne cuahn che ndaconan ye numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye. ¹⁴ Ndete che din tan ihyan nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo ne, ama ndah ro yahn ne, te a ndero ndi che quenun Vaco Dendiohs nchuhn numacuahn vederihquentiyon yahn. ¹⁵⁻¹⁶ Ndete che chuhrihn ne, din tan ihyan nduco ne yahn che ritahno ne Dihvo vo ne, hua co cuhnan ne. Tahque ndah ne, cuiquendi ne cochahntino ne ihyan cava che quendah yavenan Dendiohs. Ate hua cahno ne ihyan man, hua duco ne man, hua cuahtendihco ne tama nan nunde man, hua conda mendahn ne nan dehtenduh che redin ihyan man, te hua ndahca che tihca din ne, co ne castigo, chuhrihn ne.

¹⁷ A cochi nino ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan iyehanse. Nducote cuanan nduco uvo ihyan yahn Dendiohs ne, nde tahque chuhrihn ihyan che hua rihcovan ye ndudo ndah yahn ye. ¹⁸ Tihca, nduhca che a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: Nducote ihyan che ndah ihyan ye a conunde co ndevahn ye ne, ihyan che duhtuno ihyan ye ne, a va che conda ye.

¹⁹ Chemin che ndete che rechuhrihn ne, redin tan ihyan nduco ne yahn che runecade vatechica ne nduhca che nahn Dendiohs ne, cuiquendi ne runecade cuahtechica ne, condahco ne nducuah tah Dendiohs, ihyan min che dendah ye iyehanse man, redinah ye ndudo yahn ye man.

5

Ihyan ndinan yahn yaco ne, va che din ye cudado ihyan yahn Dendiohs

¹ Nchuhn, ihyan ndinan che nda cuande ne ihyan ndiyaco, riyahve nchuhn, te namin u ne, quenah cuma vederihquentiyon min, ne ndihchero man che quenah yah Dihvo vo Jesucristo man, che ndonda tah ye vederihquentiyon chahte nduhca che conan cuma ye ro che ndaconan chi tun

ye man. ² Nduhca ihyan che redin ye cudado itecuche yahn ye ne, tihca codin nchuhn cudado ihyan yahn Dendiohs che nda cuande ne. Codin ne ntiyon min numacuahn vedeyeno, ndiyu nduco fuerza, nde huane cava tume. ³ Hua condinun condinahno ne ihyan chahn che nda cuande ne. Tahque ndah ne, runecade cuahtechica ne, cotihyon yune ne ihyan cava che tihca quendi ye. ⁴ Nduco tihca ne, cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndinan ye yahn ihyan yahn Dendiohs, redin ye cudado ihyan ne, ndeva ye nchuhn, quendah yavenan ne, cuahtenan ne nduco ye numacuahn ro.

⁵ Namin nchuhn sahn decahya, cuenevahnecon ne ihyan ndinan che nda cuande ye ihyan ndiyaco. Nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, numacuahn vedino vedenecon codinahno ama tama ne yahn vih, te a ndirun nan Ndudo yahn Dendiohs tuhca: Dendiohs ne, rendaico ndiya ye ihyan che yade ye, ate numacuahn vedeyahino rinan ye ihyan che necun ye.

⁶ Chemin che condahco ndiya man ne nchuhn nan Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye, cava che ndeva ye nchuhn nda ro che kuhnde cade yahn ihyan iyehense. ⁷ Hua cua nchuhn cudado. Tahque ndah ne condahco ne nducuahn tah Dendiohs, te ihyan min ne, redin ye cudado nchuhn.

⁸ Cuahteyan nchuhn, te chundah, sahn min che hua ri rendihche se nchuhn ne, quechica se numachahte, rinuhn se ihyan che co din se che conda ye. Sahn min ne, nde tahque duhtuno se che co ama yahyan tan che rinuhn te ihyan che cheh te. ⁹ Cuiquendi ne numa ino ne cochahtino ne Dihvo vo Jesucristo, ne hua tumacah ne yahn se, te a devano ne te numa chahte iyehense recah rihn se ihyan yahn Dendiohs. ¹⁰ Cuihno che a nchuhrihn nchuhn neve ro ne, Dendiohs, ihyan min che quenan cuma ye vedeyahino chahte, ne a tendahnun ye nchuhn cava che cotahno ne Dihvo vo Jesucristo, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro ne, man ye cah dito ye nchuhn, din ye che quendah ndah ne, quendi ne numa ino ne yune yahn ye. ¹¹ Ihyan min ne, quenan cuma ye vederihquentiyon chahte numacuahn ro, ne redin yahn che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

¹² Dirun neve ndudo yahn nchuhn, dechuh caca cuh nduco dihno vo Silvano, sahn min che quenan ino che co cochahtino nchuhn che cahma se. Che dirun yahn ne ne, riyahve nchuhn numa cuaco yahn vedeyahino che quenan cuma Dendiohs nduco ne. Cochahtino ne ihyan min.

¹³ Ihyan ndiyaco che vate ye yan che rahn ihyan Babilonia yahn, che tendahnun Dendiohs ihyan nduhca nchuhn ne, dechuh ye Dendiohs yahn ne. Marcos, sahn min che nduhca dayá rihno sahn, namin dechuh se Dendiohs yahn ne. ¹⁴ Numacuahn vedeyahino cuenecah ama tama nchuhn Dendiohs vih che cuande yahn.

Rica Dendiohs che din ye che ndahca cuahtenan nducoyaca nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN PEDRO ADIVE

¹ U Simón Pedro, apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo, dechúh çaça cuh yahn nchuhn che numa cuçaco din Dendiohs yuhn vo man, Dihvo vo Jesucristo man, che chitahno ne nduhça nuhn. Che chitahno ne ne, ama ndahça çaça ne.

² Ricá Dendiohs che ama din yahino ye nchuhn, din ye che ama ndahça cuahtenan ne. Ricá ihyan che din ye che, nduco vededevano yahn ye man, yahn Dihvo vo Jesucristo man, che chenan cuma ne ne, tumacadino ne che a ihyan min che redin ye che ndah nduco ne.

Nduhça che nahn che cuahtechica ihyan yahn Dendiohs

³ Numacuahn vederihquentiyon yahn Dendiohs din Dihvo vo nducuahn che nahn çaça che runecade co cuahtechico vo iyehñse man, co cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro man. Din ye che checadino vo yahn Dendiohs, ihyan min che numacuahn vederihquentiyon chahte yahn ye tendahnun ye uvo, ⁴ ne çah ye ndudo yahn ye che ama rigonun chihve çavo vo. Che dinahn nchuhn ndudo min ne, ndevahn ne, metah che quendi ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendiho ne nunde, ne ndo ne ihyan ndah nduhça man ye. ⁵⁻⁷ Chemin che nducote ritahno ne ne, nahn che runecade cuahtechica ne man, nahn che tahque chahte co vededevano yahn ne man, nahn che din cheche ino ne çaça che hua ndere cuahtechica ne, cuahtendiho ne nunde man, nahn che cuahtenan cuma ne vedechahtino man, vedeyahino man, nahn che din yahino ama tama ne vih man.

⁸ Me ndete che tihça din nchuhn numacuahn chedave yahn ne ne, nde tahque conahn ndah ne vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo. ⁹ Me ndete che hua tihça din ne ne, anduhñeça ndete che ve ndutinan man, anduhñeça ndete che a chinan ne che a nchahco Dihvo vo Jesucristo nunde che chahtendiho ne ro menan man. ¹⁰ Dihno, chemin che nde tahque redin yahn che cuahtenan ino ne che a tendahnun Dendiohs nchuhn, nedin yahn ye nchuhn, te ndete che tihça din ne ne, hua nda ro che conda ne, ¹¹ ne numacuahn vedeyeno ndeva ye nchuhn, cuahtenan ne numacuahn ro nan che rihquentiyon Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo.

¹² Chemin che andahre a devano nchuhn dehtenduh chemin chan, ne riquendi ne numa ino ne Ndudo yahn Dendiohs che va tah ne, ate quendi nthiyon yan yahn. ¹³ Raçoc che redin yahn che quendi yahvé nchuhn numanahn che quenán iyehñse, ¹⁴ te a te Dihvo vo Jesucristo, checadinó che a nun va che coh. ¹⁵ Namin redirun yahn ne çaça che cuahn che ndaçá iyehñse cuh ne, hua conan ne dehtenduh che tuhchan, nthiyon yan ne adecodehno ura.

Vederihquentiyon chahte che ndondq tah Dihvo vo Jesucristo

¹⁶ Yahn vederihquentiyon chahte yahn Dihvo vo Jesucristo man, yahn che va che ndaconan chi tun ye man, che a chicuahn nuhn nchuhn ne, ndiyu ndere cuento che ndedecadino man nuhn çaça che cahñcheh nuhn ihyan, te man nuhn ndihchero nuhn vederihquentiyon chahte yahn ye. ¹⁷ Cuahn che ndeva Dendiohs Chida yavenan ye, chihco ro ye vederihquentiyon chahte che ndahco ye tah ye ne, rahn ye numacuahn vederihquentiyon yahn ye: “Ihyan cuh che Dayá. Yahinó ihyan. Ama yenó çaça ye.” ¹⁸ Nduco nuhn ihyan cuahn che chahn ye tin ico me nan che ndo diyahn ye, ne a man nuhn chihnevan nuhn ndudo min che rahn Dendiohs nde vahchetero.

¹⁹ Chemin che nde tahque richahtino nuhn ndudo che dirun ihyan profeta che chahte ye a rahñ me. Nchuhn ne, ndahca redin ne che rihcovan ne ndudo min, te anduhca ama yahn che riche, rendihco dave nan che man nde nda ro che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo. Tahñ min ne, anduhneca cuahn che a cochi ri dave, cuahn che quendah yuhdo chahte, ne ama co yeno nchuhn. ²⁰ Menañ vihca cuedevano nchuhn te nde ama ihyan ne, hua co conahn ye nduco vederendecadino yahn man ye Ndudo yahn Dendiohs che dirun ihyan profeta yahn dehtenduh che va che co, ²¹ te man ihyan profeta chahn ne, hua cahndudo ye nduco vederendecadino yahn man ye. A Vaco Ndah yahn Dendiohs din che cahndudo ye.

2

Sahn rihñcheh

¹ Van ihyan nación yahn Israel ne, namin chahte sahn rihñcheh che redin ca se che profeta se. Namin van nchuhn ne quendah sahn che numacuahn vederihñcheh cacuahn se ndudo che din che conda ihyan. Cuacondah vedame se Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye cava nunde yahn nducoyaco vo, nde cava nunde yahn sahn chahn, ne yahn chemin che a denan co se castigo. ² Ama yahn ihyan dama co ye nduco se, ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ne chemin din che ndaca yune che chihnga cahma ihyan yahn ndudo ndah yahn Dihvo vo. ³ Nducote ama idihya se, nahn yahn se tume ne, numacuahn vederihñcheh cuahndudo se, tico se tume yahn ne. Nde a rahñ me ne, a va cade che din Dendiohs castigo sahn.

⁴ Va che co se castigo, te nde yahn ángel che chahtendihco ye nunde, hua nchahco Dendiohs yahn ye, dechuh ye ihyan van ruchiyahn, quechiche cadena ihyan, cuahtenun ye van man van rahñ nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehñse. ⁵ Atihñoca hua nchahco Dendiohs yahn ihyan nunde che chahte ye a rahñ me. Din ye che chan co nahn nde chito nune iyehñse, ne chihno chih nducoyaca ye. Noé, ihyan min che cahndudo ye che runecade cuahtechica yahn nduhca che nahn Dendiohs, atenah ihyan min nduco te ndache ihyan ndedevahn Dendiohs. ⁶ Atihñoca decuihno Dendiohs ihyan nunde che vate ye van Sodoma man, van Gomorra man, din ye che chiche yan chahn nde chihno ndo iya, cava che cah ye, checadino ihyan nunde che cuakte ye adive che namin va che co ye castigo. ⁷⁻⁸ Ate ndedevahn ye Lot, ama ihyan che runecade ye, che ama chi ran ye yahn che ndere chahtechica ihyan chahn chahtendihco ye nunde, te quenah ye van vaco ye, ne ndihchero ye man, chihnevan ye man, che tiñca redin ye. ⁹ Nduco tiñca a retumacadino vo che Dihvo vo Dendiohs ne, rendedevahn ye ihyan che ndah ihyan ye van dehtenduh che rechuhriñ ye, ne redin ye castigo ihyan che duhtuno ihyan ye nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehñse. ¹⁰ Din ye castigo ihyan chahn, menañ vihca ihyan che ndere vatechica ye, rahtendihco ye nunde man, ihyan che reducherino ye vederihquentiyon yahn ye man.

Sahn rihñcheh chahn ne, ama duhtuno se, ne hua vahino se ducherino se vederihquentiyon chahte che chenah cuma vaco chihnga, ¹¹ andahre ángel che nde tahque chahte vederihquentiyon chenah cuma ye, hua rihquino ye ndahco ndiya ye vederihquentiyon min nan Dihvo vo Dendiohs.

¹² Nduhneca ite chano che, nde hua rendedecadino te redin te dehtenduh, vate no te cava che cahno ihyan ite ne, tiñchan sahn chahn, te andahre nde hua renahn se yahn vederihquentiyon min, ate ducherino se. Chemin che va che cuahno co se nduhca ite chano chahn, ¹³ chuhriñ se, din nunde

yahn se yahn che çah rihñ se ihyan chenahñ. Vedeyeno yahn sahn chahn ne, che cuahtendihco se nunde nan nducoyaça ihyan. Nduhça dehtenduh che ama chihnga che çahva rino vo ne, tihchan sahn chahn. Ama rihtera se vedecuihno, rinduco se nchuhn cuahn che rahtevihco ne, nde yeno ri se che rihñcheh se nchuhn.

¹⁴ Nducoyaça ndahta che rendihchero se ne, nahn yahn se tahñ, cuahn dama rahtendihco se nunde. Rihñcheh se ihyan tundo che metah conahñ ndah ye ndudo yahn Dendiohs. Ama mayon se çava che tico se tume yahn ihyan. Sahn chahn ne, a ndinda se. ¹⁵ A ndinda se, te chacondah vedame se ndudo ndah yahn Dendiohs, riquendi se yune yahn profeta Balaam daya Beor, sahn min che çava che ndaça se tume ne, din se che chihnga. ¹⁶ Sahn min ne, chihca tan Dendiohs nunde che va ino se che din se, din ye che nte ama burro nduco se, yahve te sahn nduhça che rente ihyan, ne hua din se.

¹⁷ Sahn chahn ne, nde hua richihve se. Nduhça ama pozo che diya man, nduhça man cuma che rechuh dama, riquenda yuhne man, tihchan se. A ndinda se, a va yan nan man nan rahñ nan che cuahtenun se, co se castigo cuahn dama. ¹⁸ Sahn chahn ne, numacuahn vedeyade rahndudo se ndudo che nde hua cochihve. Rihñcheh se ihyan che a cade ndevahn ye che rahtendihco ye nunde, rinun se ihyan che ndere cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye. ¹⁹ Rahñ se te ndete che tihça din ye ne, cuahteman ino ye, çahcantiyon man ye ihyan, ate hua cuaco chemin, te nde man se hua vateman ino se, rihquentiyon nunde yahn se sahn. Tihça, te adecodehno nunde che chenah cuma ihyan ne, a nunde min rihquentiyon ihyan. ²⁰ Ihyan che a ndedevahn Dihvo vo Jesucristo ihyan yahn nunde che chahtendihco ye ne, ndete che çahcomañ ye che nevahnecun ye ihyan min, ndaconan cuahtendihco ye nunde ne, tahque vedin ye che co ro menañ, ²¹ te tahque ndahça çava ye ndete che nde hua checadino ye ndudo ndah yahn Dendiohs che co che a checadino ye, ne chihcomañ ye. ²² Ihyan chahn ne, a chinahn nduco ye ndudo che rente ihyan tuhça: “Yahna ne, rihno rendache te, ne rendaconan te rencheh tun te. Me cuche ne, rihno rine te, ne rendatonun tun te van nchete.”

3

Va che ndaconun chi tun Dihvo vo Jesucristo

¹ Dihno che yahino nchuhn, çaca cuh a co o yune che redirun yahn nchuhn, rentihyon yan yahn nchuhn yahn dehtenduh che a devano ne çava che ndedecadino ndah ne yahn. ² Cueneçahco ne ndudo che dirun ihyan profeta ndah che chahte ye a rahñ me man, ndudo che chihquentiyon Dihvo vo Jesucristo che dinahn vo man. Ndudo min ne, cahndudo ihyan apostol, chihnevan ne cuahn che chahn ye yan vaço ne. ³ Menañ vihca nahn che codevano nchuhn te cuahn che a cochi nino ro che cuihno iyehñse ne, cuahte sahn che ndere cuahtechica se vedeyeno yahn man se. Sahn chahn ne, ducherino se, ⁴ ne çahma se: “¿Taca che chi tun Dihve nchuhn Jesucristo? Çah ye ndudo yahn ihyan ndico che chi tun ye, ate nde hua cuaco chemin, te a chihno chih nducoyaça ye, ne iyehñse ne, anduhneça nde ro che chihnde.” ⁵ Tihça çahma sahn chahn, te ducherino se. Anduhneça ndete che hua devano se che nde menañ me ne, nduco ndudo che rahñ Dendiohs ne, chihnde çade nan man, iyehñse man. Chihco vih ye yahñ van nune man, chihco çade ye che ran co çava che ndaça cue yahn man. ⁶ Ihyan nunde che chahte ye a rahñ me ne, decuihno Dendiohs ihyan, din ye che chito nune iyehñse. ⁷ Nan ro man, iyehñse man ne, va che cuco nduhça che a ndihco

çade Dendiohs, nda ro che techecade ye yahn ihyan nunde, din ye castigo ihyan.

⁸ Dihno che yahino nchuhn, cuedevano ne te nan Dihvo vo Dendiohs ne, ama ro ne, anduhneca ama mil nduyo, ne ama mil nduyo ne, anduhneca ama ro. ⁹ Ihyan min ne, nahn ye che nto ino ihyan nunde yahn ye cava che hua co ye castigo, ne chemin che redin chahtino ca ye. Ndiyu che chinan ye ndudo che cah ye nduhca che rendedecadino ama o ihyan.

¹⁰ Dihvo vo Jesucristo ne, ndaconan chi tun ye ro che nde hua rendedecadino ihyan. Nduhca che a denan renda sahn duco ura che nde hua vate ihyan cudado ne, tihca ro min, te a denan nda Dihvo vo. Nda ro min ne, ama yudo co anduhneca ndete che ama dito cune, ne iyehanse man, nducuahn che va man, nducuahn che chenana nan ro man ne, cuihno cuco.

¹¹ Nducote tihca va che cuihno nducuahn ne, nahn che ama runecade cuahtechica nchuhn nduhca che nahn Dendiohs, ¹² nde nda ro che techecade ye yahn ihyan iyehanse. A ro min che chenana rino ne, chenana ino ne che nun conahn. Ro min ne, nduhca che a rahn rinchuhn ne, nan ro nduco nducuahn che chenana ne, cuihno cuco. ¹³ Nduhca che a cah Dendiohs ndudo yahn ye ne, chenana ino vo che nedin ra ye nan ro man, iyehanse man, nan che atenan ihyan che ndah ihyan ye cuahtenan ye.

¹⁴⁻¹⁵ Dihno che yahino nchuhn, chemin che numanahn che chenana rino ne che conahn dehtenduh chemin chana ne, codin nun ino ne, runecade cuahtechica ne, ne vatemana ino ne cuahn che nda Dihvo vo Jesucristo. Cuedevano ne te nducote quenana cuma ca ye vedechahtino nduco vo ne, a ndero ndi che ndedevahn ye uvo. Yahn chemin ne, dihno vo Pablo che yahino vo ihyan ne, a dirun ye yahn nchuhn, numacuahn vededevano che cah Dendiohs ihyan, ¹⁶ ntihton yan ye yahn chemin nan nducuahn caca che dechuh ye. Nahn cuan ne, vahche, ne chemin che ihyan tundo che hua ndah renahn ye ne, a vih rahn, ne a vih renahn ye. Atihnocca redin ye nan nducuahn Ndudo yahn Dendiohs, redinda man ye ihyan.

¹⁷ Dihno che yahino nchuhn, chemin che nducote a devano ne chemin ne, codin ne cudado cava che hua cotahno ne vederihncheh yahn sahn nunde chahn, cahcoman ne che riquendi ne yune yahn Dihvo vo Jesucristo numa ino ne. ¹⁸ Tahque ndah ne, codin nun ino ne cava che nde tahque conahn ndah ne yahn vedeyahino yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. Ndhca che ndeva vo yavenan ye cuahn dama. Tihca co.

CAÇA CHE DIRUN SAN JUAN MENAN

¹ Dihvo vo Jesucristo ne, a va ye nde ro che metah cuhnde iyehñse. Ihyan min ne, anduhneca Ndudo yahn Dendiohs che dechuh ye çaça che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. Nuhn ne, ndihchero nuhn ihyan man, chihnevan nuhn ndudo yahn ye man, dama cheh dama chih nuhn nduco ye man. ² Ihyan min ne, quechica ye iyehñse cuh, ne nuhn ne, chinduco nuhn ihyan. Rahndudo nuhn ndudo yahn ye, rihnevan nchuhn, te a devano nuhn che cuçaco. Ihyan min ne, a nduco ye Dendiohs Chida, ate nda ye iyehñse cuh çaça che ndedevahn ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ³ Ndaconan rete cuande ndah nchuhn che chinduco nuhn ihyan min man, chihnevan nuhn ndudo yahn ye man, te nahñ che conduco ne nuhn, cotahno vo Dendiohs Chida man, ihyan min che Daya ye man. ⁴ Condihchenan ndah ne che dirun yahn ne çaça che numacuahn vedeyeno quendi ne cotahno ne ihyan.

Dendiohs ne, ndiyu ihyan nunde ye

⁵ Dendiohs ne, nduhca ama ndah dave yahn ne, tihca ama ndah ihyan ye, metah nde ama nunde yahn ye. Ndudo cuh ne, man Dihvo vo Jesucristo chicuahn ye nuhn, ne rete cuande nuhn nchuhn. ⁶ Ihyan che rahn ye che ritahno ye Dendiohs ate rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, a ndero ndi che ndere rahn ye, te hua runecade rahtechica ye. ⁷ Ate ndete che runecade vatechico vo nduhca che nahn Dendiohs ne, ndahca cuahtenan vo nduco vih, ne nchahco ye nducuahn nunde yuhn vo, yahn che chih Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, chera yun yahn ye çavo vo. ⁸ Ndete che çahmo vo che metah nunde yuhn vo ne, rihñcheh man vo uvo, nde hua cuçaco che rahn vo. ⁹ Ndete che ntuma ino vo nunde yuhn vo ne, nchahco Dendiohs yuhn vo, te ihyan min ne, runecade ye, ne redinahn ye ndudo yahn ye. ¹⁰ Ate ndete che çahmo vo che hua chendihco vo nunde ne, duche rino vo Dendiohs, te anduhneca ndete che çahmo vo che ndere rahn ye. Ndete che tihca ne, a ndero ndi che nde hua ritahno vo Ndudo yahn ye.

2

Dihvo vo Jesucristo ne, rahn nan ye uvo

¹ Dayá, dirun çaça cuh yahn ne çaça che ndedecadino ne, ne hua ndere cuahtechica ne, cuahtendihco ne nunde. Ate ndete che va duh che quendihco nunde ne, va Dihvo vo Jesucristo, ne va tah ye vederihquentiyon che rahn nan ye uvo nan Dendiohs Chida. Ihyan min ne, metah nde ama nunde yahn ye, ² ne chihco mendahn ye ihyan, chih ye çaça nunde yuhn vo man, nunde yahn nducoyaca ihyan iyehñse man. Nduco tihca ndo yan Dendiohs nduco nducoyaco vo. ³ Ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn ye ne, a devano cuçaco vo che ritahno vo ihyan. ⁴ Duh ihyan che rahn ye che ritahno ye ihyan ate hua redinahn ye vederihquentiyon yahn ye ne, ndere rahn ye. ⁵ Ate ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, a devano cuçaco vo che yahino vo Dendiohs numacuahn chedave yuhn vo man, che nedin yahn ye uvo man. ⁶ Duh ihyan che rahn ye che a nedin yahn Dendiohs ihyan ne, nahn che runecade cochica ye nduhca che quechica Dihvo vo Jesucristo.

Nahn che din yahino vo vih

⁷ Dihnó, dirún yahn ne, rentihyon yán vederihquentiyon che chihnde nde a rañh me, chidevano ne nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo.

⁸ Vederihquentiyon min, nducote dinahn Dihvo vo Jesucristo man, redinahn man ne man ne, ndahca che rentihyon yán yahn ne. Tihca, te ca retuhn Ndudo Ndah yahn Dendiohs ne, ca riho vedetundo yahn ihyan.

⁹ Duh ihyan che rañh ye che a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ate rendihche tan ye ihyan chenahn ne, ihyan min ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, metah conahn ye. ¹⁰ Ihyan che redin yahino ye ihyan chenahn ne, a chenahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ne riquendi ye. A runecade vederendecadino yahn ye, ne hua rahtendihco ye nunde.

¹¹ Me ihyan che rendihche tan ye ihyan chenahn ne, riquendi ye vedetundo yahn ye, nto ye nduhca ama ihyan nan ve, nde hua devano ye ti nda ti tuno ye. ¹² Dayá, dirún yahn ne, te a nchahco Dendiohs nunde yahn ne che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. ¹³ Nchuhn ihyan ndico, dirún yahn ne, te nde a rañh me ne, a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va ye nde cuahn che metah cuhnde iyehense. Nchuhn ihyan decahya, dirún yahn ne, te hua riquendi ne vederihquentiyon yahn chundah.

Dayá, dirún yahn ne, te a nedin yahn Dendiohs Chida nchuhn. ¹⁴ Nchuhn ihyan ndico, dirún yahn ne, te a chitahno ne Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che a va ye nde ro che metah cuhnde iyehense. Nchuhn ihyan decahya, dirún yahn ne, te ama yune no chihcoman ne vedeyeno yahn man ne man, ritahno ne Ndudo yahn Dendiohs numacuahn chedave yahn ne man, rahcotahn ne vederihquentiyon yahn chundah man.

¹⁵ Hua dama co nchuhn nduco ihyan nunde, quendi ne vedeyeno yahn man ne, cuahtendihco ne nunde, te ihyan che riquendi ye vedeyeno yahn man ye ne, hua yahino ye Dendiohs Chida. ¹⁶ Tihca, te che ndere rahtechica ihyan, rahtendihco ye nunde man, che idihya ye man, che redin yade ye man ne, nducuahn nunde chemin chan ne, a nan vederendecadino yahn ihyan riquendah, ndiyu Dendiohs che rihquentiyon ye chemin. ¹⁷ Nducoyaca ihyan che rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, renda ro che riho ye. Ate ihyan che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro.

Sahn che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo

¹⁸ Dayá, a cochi nino ro che nto iyehense. Nchuhn ne, a devano ne te a vacade che nda sahn duhtuno ihyan me che rendihche tan se Dihvo vo. Ama yahn se che nduhca se sahn min ne, a nda se. Chemin che a devano vo te a cochi nino ro che nto iyehense. ¹⁹ Sahn chemin chan ne, a van dihno vo quendah se, ate hua chitahno se Dihvo vo nduhca che ritahno vo. Tihca, te ndete che chitahno se numa cuaco ne, hua din vih se. Ate ndiquendah nducoyaca se van vo, chihco ro se che a devavih ndi se. ²⁰ Ate nchuhn ne, hua dama ri ne nduco sahn chahn, te din Dihvo vo Jesucristo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn, tumacadino ne ndudo ndah yahn ye. ²¹ Dirún yahn ne, te a chenahn ne ndudo min, ne a devano ne cha che cuaco, ne cha che hua cuaco. ²² Sahn che rañh se che ndiyu Dihvo vo Jesucristo che tendahnun Dendiohs cava che ndedevahn ye uvo ne, cuahnde chende se. Sahn che rendihche tan se Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, racondah vedame se vederihquentiyon yahn ye man, vederihquentiyon yahn Dendiohs Chida man. ²³ Ihyan che racondah vedame ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, namin racondah vedame ye Dendiohs Chida. Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, din yahn Dendiohs Chida ihyan.

²⁴ Chemin che nahn che quendi nchuhn numacuahn chedave yahn ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo che chitahno ne a rahñ me. Ndete che quendi ne ne, tuhme Dendiohs Chida man, Dihvo vo Jesucristo, Daya ye man ne, ndeva ye nchuhn. ²⁵ Tihça, te Dihvo vo ne, te ye ndudo yahn ye che ndeva ye uvo, cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro.

²⁶ Nducote vate sahn che rihñcheh se ne, chemin che tihça dirún yahn nchuhn. ²⁷ Nducote din Dihvo vo Jesucristo che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs nchuhn ne, hua rendotenan ne nde ama ihyan che cacuahn ye nchuhn. Man Vaco Ndah yahn Dendiohs redin che ri devano nchuhn deman nducuahñ dehtenduh che cuäco. Nduhça che a ca cuande ne yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, cuiquendi ne, cochahtino ne Dihvo vo.

²⁸ Dayá, cuiquendi ne cochahtino ne Dihvo vo çava che hua dehva rahco ne, nde hua co cuihñan ne, ndihchero ne ihyan cuahn che ndaconan chi tun ye. ²⁹ Nducote a devano ne che ama ndah ihyan Dihvo vo Jesucristo ne, cuedevano ne te nducoyaça ihyan che redin ye che ndah ne, a nedin yahn ye ihyan.

3

A nedin daya Dendiohs uvo

¹ Condiñche nchuhn nduhça che ama yahino Dendiohs Chida uvo, nedin daya ye uvo. Ihyan nunde ne, nducote hua retumacadino ye taça Dendiohs ne, namin hua retumacadino ye che a nedin daya ye uvo. ² Dihñó che yahinó nchuhn, a nedin daya Dendiohs uvo, nde metah tumacadino vo nduhça che ama ndah ro yuhn vo cuahn che ndeva ye uvo. Ate a devano vo te cuahn che ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo ne, ndo vo nduhça man ye, ndihchero vo ihyan. ³ Nducoyaça ihyan che chenani ino ye che ndihchero ye ihyan ne, rihcoman ye vedeyeno yahn man ye, ne rendo ye ihyan ndah nduhça Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Ate nducoyaça ihyan che rahtendihco ye nunde ne, rahcotahñ ye vederihquentiyon yahn Dendiohs. A vederihquentiyon min che rihco ro nunde yahn ihyan. ⁵ Nchuhn ne, a devano ne te Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu ihyan nunde ye. Namin a devano ne te nda ye muhn iyehñse cuh, chihco mendahn ye ihyan, chih ye çava nunde yuhn vo. ⁶ Nducoyaça ihyan che richahtino ye ihyan min ne, hua ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde, ne ihyan che ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, nde hua ritahno ye ihyan, andahre tihça rahñ ye. ⁷ Dayá, cuihco nchuhn cudado che hua cahñcheh nde ama ihyan nchuhn. Cuedevano ne te ihyan che runeca de rahtechica ye ne, ndah ihyan ye nduhça Dihvo vo Jesucristo, ⁸ ne ihyan che ndere rahtechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde ne, riquendi ye vederihquentiyon yahn chundah, te a sahn min che canan quendihco se nunde. Ate Dihvo vo Jesucristo ne, nda ye muhn iyehñse cuh çava che decuihno ye vederihquentiyon yahn se.

⁹ Nde ama ihyan che a nedin daya Dendiohs ne, hua riquendi ye rechica ye vedeyeno yahn man ye, rendihco ye nunde, te a ndahcorun ye vederendecadino yahn ye. Hua co quendi ye condihco ye nunde, te a nedin daya Dendiohs ihyan, ndo ye ihyan ra. ¹⁰ A ndero ndi ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan. Namin a ndero ndi ihyan che a nedin yahn chundah ihyan. Tihça, te nducoyaça ihyan che hua redin ye che ndah man, nducoyaça ihyan che hua yahino ye ihyan chenahñ man ne, hua yahn Dendiohs ihyan.

Nahn che din yahino ama tama vo vih

¹¹ Nahn che din yahino ama tama vo vih. Vederihquentiyon min ne, a devano nchuhn nde ro che chitahno ne Dihvo vo Jesucristo. ¹² Hua ndahca che quendi vo yune yahn Cain, sahn min che dinahn se yahn chundah, chihno se dihno se. A devano vo te Cain ne, duhtuno ihyan se, ne chemin che chihno se dihno se che ndah ihyan ye. ¹³ Dihno, hua dehva rahco nchuhn cuahn che rendihche tan ihyan nunde nchuhn. ¹⁴ A ndedevahn Dendiohs uvo van ihyan nunde che va che co ye castigo yah, din nunde yahn ye. A devano vo te cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro, te redin yahino ama tama vo vih. Ihyan che hua redin yahino ye vih ne, metah ndedevahn Dendiohs ihyan, ne va che co ye castigo. ¹⁵ Nducoyaca ihyan che rendihche tan ye ihyan chenahn ne, dama ri ye nduco sahn rihno ihyan, ne a devano vo te nducoyaca sahn rihno ihyan, hua chenah ino se che ndeva Dendiohs sahn, cuahtenan se vahchetero numacuahn ro. ¹⁶ A devano vo nduhca che yahino Dihvo vo Jesucristo uvo, chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava vo. Nahn che tihca din yahino ama tama vo vih, andahre nde cahco mendahn vo uvo, coh vo cava vih. ¹⁷ Ndete che va che rechuhnun vo ate hua conan vahino vo dihno vo che va vederetahn yah ye, conan vo ihyan ne, a ndero ndi che nde hua yahino vo Dendiohs. ¹⁸ Daya, nde hua cochihve che dendudo cahmo vo che redin yahino vo vih. Tahque ndah ne, din yahino vo vih numa cuaco, conan vih vo nan vederetahn yuhn vo.

Nduhca che redin chahtino vo Dendiohs

¹⁹ Ndete che tihca din yahino ama tama vo vih ne, a devano vo che redinahn vo ndudo ndah yahn Dendiohs, ne vatemah ino vo. ²⁰ Ndete che va deh cuande che hua vatemah ino vo ne, va Dendiohs che devano ye nducuahn, ne co din ye che cuahtemah ino vo. ²¹ Dihno che yahino nchuhn, ndete che vatemah ino vo ne, cochahntino vo Dendiohs, ²² ne dinahn ye nducuahn che caco vo ihyan, te redinahn vo vederihquentiyon yah ye, redin vo dehtenduh che renan ino ye. ²³ Nan nducuahn vederihquentiyon yah ye ne, nahn ye che cotahno vo Daya ye, Dihvo vo Jesucristo, ne din yahino ama tama vo vih nduhca che chihquentiyon Dihvo vo. ²⁴ Nducoyaco vo che redinahn vo vederihquentiyon yah Dendiohs ne, richahntino vo ihyan, ne rinduco ye uvo. A devano vo che rinduco ye uvo, te din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo.

4

Vaco Ndah yahn Dendiohs man, vaco chihnga man

¹ Dihno che yahino nchuhn, hua ndetahn cotahno ne yahn sahn che rahh se che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn. Cah yune ne che nte se, ne cuicarune ne sahn cava che cadino ne ndete che chenah cuma se vederihquentiyon yah Vaco Ndah yahn Dendiohs, o vederihquentiyon yah vaco chihnga. Tihca codin ne, te ama yahh se vatechica se rihnceh se, rahh se te ndudo yahh Dendiohs che rahndudo se. ² Co cadino ne duh ihyan che quenah cuma ye vederihquentiyon yahh Vaco Ndah yahn Dendiohs, te va che cahma ye che Dihvo vo Jesucristo ne, ndo ye nduhca ihyan, nda ye muhn iyeahnse. ³ Ate nducoyaca sahn che hua tihca cahma se ne, hua chenah cuma se vederihquentiyon yahh Vaco Ndah yahn Dendiohs. Sahn chahn ne, chenun vaco chihnga sahn, chenah cuma se vederihquentiyon yahh sahn min che rendihche tan se Dihvo vo. A devano vo te sahn min ne, va che cochica se muhn iyeahnse, ne yahh sahn che vatechica se, chenah cuma se vederihquentiyon yahh se.

⁴ Dayá, a nedin yahn Dendiohs nchuhn, ne a ndahco ndiya ne sahn chahn che vatechica se rihnceh se, te vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs che quenun nchuhn ne, tahque yudo che co vederihquentiyon yahn chundah. ⁵ Sahn chahn ne, sahn nunde se, ne chemin che rente se dehtenduh che chihnga, rihcovan ihyan nunde. ⁶ Ate nuhn ne, a yahn Dendiohs nuhn, ne ihyan yahn ye ne, rihcovan ye che rahndudo nuhn, ne ihyan che hua yahn ye ne, hua rihcovan ye. Nduco chemin ne, co devano vo cha sahn che quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn, ne cha sahn che quenun vaco chihnga sahn.

Yahino Dendiohs uvo

⁷ Dihno che yahino nchuhn, quenana cuma che din yahino ama tama vo vih, te redin Dendiohs che chenana cumo vo vedeyahino. Adecoduhno ihyan che quenana cuma ye vedeyahino ne, ritahno ye Dendiohs, ne a yahn ye ihyan. ⁸ Ihyan che hua chenana cuma ye vedeyahino ne, hua yahn Dendiohs ihyan, te ihyan yahn Dendiohs ne, redin Dendiohs che chenana cuma ye vedeyahino. ⁹ Chihco ro Dendiohs che yahino ye uvo, te andahre ama ndiyahn ra Daya ye, ate dechuh ye ihyan muhn iyehense, cava che ndedevahn ye uvo, ne cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ¹⁰ Yahino vo Dendiohs, ate tahque chahte vedeyahino yahn man ye che co vedeyahino yuhn vo, te dechuh ye Daya ye, chihco mendahn ye ihyan, chih ye cava nunde yuhn vo. A tihca ndo yan Dendiohs nduco nducoyoaco vo.

¹¹ Dihno che yahino nchuhn, nducote tihca din yahino Dendiohs uvo ne, quenana cuma che din yahino ama tama vo vih. ¹² Nde ama ihyan hua ntihche ye Dendiohs. Ate ndete che din yahino ama tama vo vih ne, nedin yahn Dendiohs uvo, conduco ye uvo, ne cuahtenan cumo vo vedeyahino yahn ye. ¹³ A devano vo te a yahn Dendiohs uvo, rinduco ye uvo, te a din ye che quenun Vaco Ndah yahn ye uvo. ¹⁴ Nuhn ne, a devano cuaco nuhn, ne rahndudo nuhn ndudo yahn che a dechuh Dendiohs Chida Daya ye, cava che ndedevahn ye ihyan iyehense. ¹⁵ Adecoduhno ihyan che cahma ye numacuahn chedave yahn ye che Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan ne, nedin yahn Dendiohs ihyan, ne conduco ye ihyan.

¹⁶ A devano cuaco vo che yahino Dendiohs uvo. Ihyan min ne, quenana cuma ye vedeyahino, ne nducoyoaca ihyan che chenana cuma ye vedeyahino ne, nedin yahn Dendiohs ihyan, rinduco ye ihyan. ¹⁷ Tihca cuahtenan cumo vo vedeyahino cava che hua dehva rahco vo nda ro che techecade Dendiohs yahn ihyan. Hua dehva rahco vo nda ro min, te numanahn che chenana vo iyehense ne, quendi vo yune yahn Dihvo vo Jesucristo, cuahtenan cumo vo vedeyahino nduhca man ye. ¹⁸ Ihyan che chenana cuma ye vedeyahino ne, vateman ino ye nan Dendiohs. Ate ihyan che hua vateman ino ye ne, vahino ye che co ye castigo, te hua chenana cuma ye vedeyahino.

¹⁹ Uvo ne, yahino vo Dendiohs yahn che menan vihca din yahino man ye uvo. ²⁰ Ihyan che rahn ye che yahino ye Dendiohs ate rendihche tan ye ihyan chenhahn ne, hua cuaco che rahn ye, te ndete che hua yahino ye ihyan che dama chenana ye iyehense nduco vih ne, hua co din yahino ye Dendiohs che nde hua rendihche ye ihyan. ²¹ Man Dendiohs chihquentiyon ye che din yahino vo ihyan man, din yahino ama tama vo vih man.

5

Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, rihcoman ye vedeyeno yahn man ye

¹ Nducoyaca ihyan che ritahno ye che Dendiohs dechuh ye Dihvo vo Jesucristo cava che ndedevahn ye ihyan iyehense ne, ihyan chahn ne, a nedin daya Dendiohs ihyan. Ihyan che yahino ye Dendiohs Chida ne, namin yahino ye nducoyaca ihyan che a nedin daya ye. ² Cuahn che yahino vo Dendiohs, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye ne, namin yahino vo nducoyaca ihyan che a nedin daya ye. ³ Cuahn che yahino vo Dendiohs ne, redinahn vo vederihquentiyon yahn ye. Vederihquentiyon yahn ye ne, nde hua vahche cava che dinahn vo. ⁴ Nducoyaca ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan ne, rihcoman ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde. Uvo ne, nducote ritahno vo Dihvo vo Jesucristo ne, rihcoman vo vedeyeno yahn vo che redin che rahtendihco vo nunde. ⁵ Ihyan che ritahno ye che Dihvo vo Jesucristo che Daya Dendiohs ne, atenan ihyan chahn che ri rihcoman ye vedeyeno yahn ye che redin che rahtendihco ye nunde.

Dihvo vo Jesucristo ne, ihyan min che Daya Dendiohs

⁶ A devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan, te tihca rahn Dendiohs cuahn che chedenune ye man, tihca chihco ro man ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye man, tihca rete Vaco Ndah yahn Dendiohs che recadino vo man, ne a devano vo te Vaco Ndah yahn Dendiohs ne, hua rihnech. ⁷ Vahchetero ne, Dendiohs Chida man, Daya ye che dechuh ye nduco ndudo yahn ye man, Vaco Ndah yahn ye man, rete ye, recadino vo che cuaco chemin. Ihyan chahn ne, ama no vederihquentiyon chenan cuma ye. ⁸ Muhn iyehense cuh ne, a devano vo te Dihvo vo Jesucristo ne, Daya Dendiohs ihyan, te tihca rahn Dendiohs cuahn che chedenune ye man, tihca chihco ro man ye cuahn che chih ye, chera yun yahn ye man, tihca rete Vaco Ndah yahn Dendiohs che recadino vo man. ⁹ Ritahno vo ndudo che rente ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, che ihyan min che Daya Dendiohs. Ate nde tahque nun ritahno vo ndudo che rete man Dendiohs che ihyan min che Daya ye. ¹⁰ Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo ne, a devano cuaco ye che ihyan min che Daya Dendiohs. Ihyan che hua ritahno ye ne, ducherino ye Dendiohs, te andahre rahn Dendiohs che ihyan min che Daya ye, ate hua ritahno ye. ¹¹ Rahn Dendiohs ndiyu deman che a ihyan min che Daya ye, ate namin rahn ye te ihyan che ritahno ye ihyan ne, ndevahn ye, ne cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. ¹² Ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ate ihyan che hua ritahno ye ihyan ne, nde hua ndaca vahchetero cuahtenan ye.

¹³ Tihca dirun yahn nchuhn che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, cava che codevano cuaco ne te cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

¹⁴ Richahtino vo Dendiohs, ne a devano vo te nducuah che caco vo ihyan nduhneva che renan ino ye ne, te ye uvo. ¹⁵ Nducote a devano vo che te ye dehtenduh che caco vo ihyan ne, din vo cuande anduhneca ndete che a vah vo dehtenduh che rico vo.

¹⁶ Ndete che cadino nchuhn che rendihco ama cha dihno ne nunde che hua din che conda ye ne, covah ne cava ye, ne nchahco Dendiohs yahn ye. Ate cuihco ne cudado che ndiyu nunde che din che conda ye, te va nunde che redin che rinda ihyan, ne hua rihquentiyon che covah ne cava ihyan che rahtendihco ye nunde chemin chan. ¹⁷ Nducuah dehtenduh che chihnga che redin ihyan ne, nunde. Ate va nunde che hua redin che conda ye.

¹⁸ A devano vo te nducoyaca ihyan che a nedin daya Dendiohs ihyan ne, hua ndere rahtechica ye, rahtendihco ye nunde, te Dihvo vo Jesucristo, Daya

Dendiohs ne, redin ye cudado ihyan chahn, ne hua co cahcantiyon chundah ihyan.

¹⁹A devano vo che yahn Dendiohs uvo, ne nducoyaca ihyan nunde ne, vate ye tah chundah.

²⁰Namin a devano vo che Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs ne, nda ye iyehnse, chicuahn ye uvo, tihyon yune ye uvo che cotahno vo ama no Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Uvo ne, ndichahtino vo ihyan. Namin ndichahtino vo Daya ye, che man ye dechuh ye. Chemin che cuahtenan vo vahchetero numacuahn ro. ²¹Daya, cuihco nchuhn cudado, condi ne cotahno ne dehtenduh che ndere redin ihyan dendiohs yahn ye. Tihca co.

ÇAÇA CHE DIRUN SAN JUAN YAHN AMA IHYAN NDAHTA CHE RITAHNO YE DIHVO VO JESUCRISTO

¹ Cahvé che a tendahnun Dendiohs ndih, u indihthe Juān dirún çaça cuh, dechúh yahn ne mañ, yahn daya ne mañ. Yahinó nchuhn numacuahn chedave yáhn. Nducoyaça diho vo che ritahno vo Ndudo yahn Dendiohs nduco ye ne, namin yahino ye nchuhn. ² Yahinó nchuhn yahn che ritahno vo nduco vih Ndudo yahn Dendiohs, riquendi vo cuahn đama. ³ Dendiohs Chida mañ, Daya ye Dihvo vo Jesucristo mañ, numacuahn vedevahino din yahino ye nchuhn, din ye che ndahça cuahtenan ne.

⁴ Ama yenó che ntaçá ama o daya ne. Ihyan chahn ne, runeçade vatechica ye nduhça che rihquentiyon Dendiohs Chida che dinahn vo. ⁵ Cahvé, numacuahn vedeneçun dirún yahn ne che din yahino ama tama vo vih. Vederihquentiyon cuh ne, a devano vo nde a rañ me. ⁶ Ndete che redinahn vo vederihquentiyon yahn Dendiohs ne, chenan cuma vo vedeyahino. A devano nchuhn che rihquentiyon ye nde a rañ me che din yahino ama tama vo vih.

Sahn rihñcheh

⁷ Ama yahn sahn che rendihche tañ se Dihvo vo Jesucristo, vatechica se rihñcheh se. Sahn chahn ne, hua ritahno se che ndo ye nduhça ihyan, nda ye muhn iyehñse cuh. ⁸ Cuihco nchuhn cudado, ne hua tumaçah ne yahn se. Cuiquendi ne cotahno ne numa ino ne nde nda ro che ndeva Dendiohs nchuhn nduhça che chenan ino ne.

⁹ Adecoduhno ihyan che rihco vañe ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo Jesucristo, Daya Dendiohs, riquendi ye vederendedecadino yahn ihyan iyehñse ne, hua reñedin yahn Dendiohs ihyan. Ate adecoduhno ihyan che riquendi ye redinahn ye vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, reñedin yahn ye ihyan. Namin reñedin yahn Dendiohs Chida ihyan. ¹⁰ Ndete che nda ama se che hua ricuahn se vederihquentiyon yahn Dihvo vo ne, hua nevahneçun ne sahn ndevaco ne, nde hua necah ne Dendiohs sahn, ¹¹ te ihyan che reñeçah ye Dendiohs sahn ne, đama ri ye nduco se, rahtendiho ye nunde.

¹² Ama va dehtenduh che te cuandé nchuhn, ate tahque ndah chí nte mañ nduco nchuhn che co che dirún yahn ne, çaça che tahque co yeno ne.

¹³ Coh ne, che namin a tendahnun Dendiohs ihyan ne, dechuh daya ye Dendiohs yahn ne.

CAÇA CHE DIRUN SAN JUAN YAHN DIHNO VO GAYO

¹ Gayo che yahinó ndih numacuahn chedave yáhn, u indihnte Juan dirún caça cuh, dechúh yahn ne.

² Dihno che yahinó ndih, ricá Dendiohs che din ye che ndahça conan ne, ne quendi ye te ye vedevihche yahn ne nduhça che rinan ye ndih che ritahno ne numa ino ne. ³ Nda ama o dihno vo, ne rente ye yahn ne che riquendi ne numa ino ne redinahñ ne Ndudo ndah yahn Dendiohs, ne chemin che ama chi yenó. ⁴ Cuahn che recadinó che riquendi dayá numa ino ye redinahñ ye Ndudo yahn Dendiohs ne, chemin redin che tahque ri yenó ñan nducuahn.

⁵ Dihno che yahinó ndih, ama ndahça che rinan ne dihno vo, menañ vihca dihno vo che chenun yune ye, te nducote ritahno ne Dihvo vo Jesucristo ne, tihça redin yahn che redin ne. ⁶ Cuahn che renda ihyan chahn muhn ndiyaco ne, rente ye nduhça che redin yahino ne ihyan, rinan ne ihyan. Ama ndahça che quendi ne conan ne dihno vo che chenun yune ye nduhça che redin yahn ñan Dendiohs, ⁷ te ihyan chahn ne, vatechica ye rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne hua nahn ye che van ihyan che hua ritahno ye Dendiohs quendañ che chuhnun ye. ⁸ Chemin che uvo conda cuande yuhn vo ihyan chahn, conan vo ihyan, ndaça che chuhnun ye. Nahn che conan vo ihyan cava che conduco vo ihyan ñan ntiyon che racotuhn ye Ndudo yahn Dendiohs.

Diótrefes ne, hua runecađe se

⁹ U ne, dirún yahn ihyan ndiyaco, ate Diótrefes ne, hua nahn se che cahcantiyon nuhn, te man se nahn cahcantiyon se. ¹⁰ Chemin che ndete che cahn min ne, ndacaruné sahn deh cuande che ndere rahn se yahn nuhn. Avane ne, dihno vo che vatechica ye rahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs ne, cuahn che renda ye min ne, hua renevahnecun se ihyan, nde rihca ñan se che nevahnecun ihyan chenahn ihyan. Me ndete che vate ihyan che nevahnecun ye ihyan ndevaco ye ne, rendetendañ no se ihyan ndiyaco.

¹¹ Dihno che yahinó ndih, condi ne quendi ne yune yahn ihyan che chihnga redin ye. A devano vo te ihyan che chihnga redin ye ne, hua yahn Dendiohs ihyan, ne ihyan che redin ye che ndah ne, a yahn Dendiohs ihyan.

Demetrio ne, runecađe ye

¹² Nducoyaca dihno vo ne, rente ye che ama runecađe dihno vo Demetrio, ne a ndero ndi che runecađe ye. Namin nuhn ne, a devano cuaco nuhn che runecađe ye, ne nchuhn ne, a devano ne che demañ ndudo cuaco rente nuhn.

¹³⁻¹⁴ Ama va che te cuandé ndih ate ndotenan che dirún yahn ne ne, tahque ndah che nte man nduco ne, te a nun chí quendihcheró ndih.

¹⁵ Dendiohs conduco ye ndih. Cuendeva ne Dendiohs yahn dihno vo che vate ye muhn. Cuendeah ne Dendiohs che cuande yáhn queri ama dihno vo che vate ye ñan.

CAÇA CHE DIRUN SAN JUDAS

¹ U Judas, dihno Jacobo, che redín ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ne, dirún çaça cuh, dechúh yahn nchuhn che yahino Dendiohs Chida nchuhn, tendahnun ye nchuhn, redin ye cudádo nchuhn çaça che ndeva Dihvo vo Jesucristo nchuhn. ² Ricá Dendiohs che ama din yahino ye nchuhn, din ye che ndáhcá cuahtenan ne.

Sahn rihncneh

³ Dihno che yahino nchuhn, ama nahn dirún yahn ne nduhça che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo nchuhn man, u man, ate man ne, quenan cuma che dirún yahn ne, riyahvé nchuhn che çaça tan ne che nahn ndacorun ihyan vederihquentiyon che ama yune no ndáhcó Dendiohs tah ihyan yahn ye, che va che cotahno vo Dihvo vo Jesucristo. ⁴ Riyahvé nchuhn, te a checadino te ama o sahn che a ndirun yahn se che va che conda se ne, numacuahn vedemayon ndá se van nchuhn. Sahn chahn ne, ama duhtuno ihyan se. Ricuahn se te ihyan che renevahnecon ye ndudo ndah yahn Dendiohs ne, co cuahtechica ye vedeyeno yahn man ye, cuahtendihco ye nunde. Che tihça redin se ne, racondah vedame se Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ndinan ye yuhn vo man, Dihvo vo Jesucristo man.

⁵ Hua dama co nchuhn nduco se. Va ama nan che ntihton yan yahn ne andahre a devano ne yahn. Cueneçahco ne te Dendiohs ne, andahre ndetendah ye ihyan nación yahn Israel nación yahn Egipto, ate din ye castigo van ihyan chahn, decuihno ye ihyan che hua chitahno ye. ⁶ Namin cueneçahco ne nduhça che chahno chi ángel che hua dinahn ye ntiyon che chenán cuma ye, chahtechica vane ye. Ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dama. Nduhça che chihquentiyon Dendiohs ne, nchiche cadena ihyan, chenun ye van man van rahn, chenán rino ye nde ndá ro cuahn che numacuahn vedeyudo cuhnde cade yahn ihyan iyehne. ⁷ Namin cueneçahco ne nduhça che chahno chi ihyan yan Sodoma man, Gomorra man, ihyan yan che nino min man. Ihyan chahn ne, dama chi ye nduco ángel chahn, ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde. Chahtenan ye nduco ndáhta che hua nihnevaco nduco ye man, chahtenan ye van man ye nduco vih man. Ihyan chahn ne, din Dendiohs castigo ihyan, ne va che cuahtenan ye van ruchiyahn cuahn dama. Che tihça chahno ye ne, cochihve yahn ihyan chenahn çaça che hua quendi ye yune min.

⁸ Namin sahn chahn ne, redin se dehtenduh che chihnga. Recadino se dehtenduh van yahnde yahn se, ne chemin che ndere vatechica se nduco ndáhta man, rahcotahn se vederihquentiyon yahn Dendiohs man, ducherino se vederihquentiyon che chenán cuma vaco chihnga man. ⁹ Nde Miguel, ángel che tahque ndinan ye ne, hua chuhnan ye, te cuahn che chih Moisés ne, andahre chihça tan ye che hua quenda chundah ihyan, cuhn chende ye nduco se, ate hua chihquino ye din dine ye sahn. Tahque ndah ye ne, rahn ye ri ye sahn tuhça: “Dihvo vo Dendiohs din ye castigo di.” ¹⁰ Ate sahn chahn ne, rahva se yahn vederihquentiyon min che nde hua renahn se yahn. Riquendi ve nan se yune chihnga anduhneça ite chano che redin te dehtenduh nde hua rendedecadino te yahn. Chemin che va che conda se.

¹¹ ¡Ama vedin se!, te riquendi se yune yahn Cain man, yahn che nahn yahn se tume ne, rahtendihco se nunde nduhça che din Balaam man. Va che co se castigo nduhça che chahno Coré che decuihno Dendiohs sahn, din nunde yahn se. ¹² Sahn chahn ne, rihtera se vedecuihno cuahn che rendo dama se

nduco nchuhn ro che rahte vihco ne numacuahn vedeyahino che ritahno ne Dihvo vo Jesucristo. Reh se man, rih se man, redin se anduhneca ndete che vihco vedecoh. Redin se cuande cava man se, nde hua cuande yahn se cava ihyan chenhahn. Anduhneca man cuma che rechuh dama, riquenda yuhne ne, tihchan se, te nde hua richihve se. A ndinda se anduhneca yahn ndata che hua ri ndute yahn che ca tihve duto, ne nihno ntih. ¹³ Sahn chahn ne, anduhneca yan yahn nuniyahn cuahn che ama rano yuhne tan, te vatechica se muhn min, rihtera se vedecuihno yahn se. Nduhca iyon che hua quenun yune yahn, tihchan se, te nde hua devano se ti nda ti tuno se. Ate a va yan castigo che din Dendiohs sahn, cuahtenun se van man van rahn numacuahn ro.

¹⁴ Enoc, ihyan min che a ri ndache ihyan nan ndata yahn Adan ne, cah Dendiohs, checadino ye van yahnde yahn ye, ne namin cahndudo ye yahn sahn chahn. Rahn ye: “Ndihcheró Dihvo vo che nda ye nduco ama ndeh mil ángel yahn ye, ¹⁵ cava che techecade ye yahn nducoyaca ihyan iyehse, ne din ye castigo sahn nunde yahn nducuahn dehtenduh nunde che chendihco se man, ndudo tan che necahn se yahn ye man.” ¹⁶ Sahn nunde chahn ne, rahn nunde se yahn nducuahn man, rendahchenan se man, vatechica se vedeyeno yahn man se, rahtendihco se nunde man, numacuahn vedeyade rendonan man se sahn man, rendonan se ihyan cava che dinahn ye dehtenduh che nahn se man.

Riyahve ye ihyan che ritahno ye Dihvo vo Jesucristo

¹⁷ Dihno che yahino nchuhn, cuenecahco ne ndudo che rente ihyan apostol yahn Dihvo vo Jesucristo, chihnevan ne. ¹⁸ Rahn ye: “Cuahn che a cochi nino ro che nto iyehse ne, quenda sahn che ducherino se yune yahn Dendiohs, quendi se vedeyeno yahn man se, cuahtendihco se nunde.” ¹⁹ Sahn chahn ne, hua quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs sahn man, riquendi se yune chihnga yahn man se man, redin se che rahte canda ihyan nduco vih man.

²⁰ Me nchuhn, dihnó che yahino nchuhn ne, cuiquendi ne numa ino ne cotahno ne Dihvo vo Jesucristo man, covah ne numacuahn vederihquentiyon yahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ²¹ cuahtenun ino ne che yahino Dendiohs nchuhn man, cuahteyan ne nde nda ro che numacuahn vedeyahino ndeva Dihvo vo Jesucristo nchuhn, cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro man.

²² Ihyan che a vate ye che cahcoman ye yune yahn Dendiohs, quendi ye yune yahn sahn chahn ne, coyahve nchuhn ihyan, cuentihyon yune ne ihyan, ndaconan cotahno ye. ²³ Nduhca che rehnevi ihyan dehtenduh van ruchiyahn cava che hua cuco ne, tihca cuendedevahn nchuhn ihyan chahn, te chanda yahn ye. Namin conan vahino ne ihyan che vatechica ye vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde. Ate cuihco ne cudado che hua dama co ne nduco ye. Codin vi ne yahn nunde che rahtendihco ye.

²⁴⁻²⁵ Ama no Dendiohs yuhn vo, ihyan min che ndedevahn ye uvo. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye redin ye cudado nchuhn cava che hua cahcoman ne yune yahn ye, ne dave yavenan ne ndeva ye nchuhn. Nda ro min ne, ama co yeno ne. Ihyan min che quenana cuma ye vederihquentiyon numacuahn ro. Ndahca che ndeva ihyan yavenan ye che cuande yahn Dihvo vo Jesucristo. Tihca co.

NDUDO CHE CAH DIHVO VO JESUCRISTO, CHECADINO SAN JUAN YAHN DEHTENDUH CHE VA CHE CONAHN

¹ Nan libro cuh ne, ndirun ndudo che cah cuande Dendiohs Dihvo vo Jesucristo yahn dehtenduh che a nun va che conahn cava che cah ye che cadino ihyan che ritahno ye ihyan. U Juan, che redin ntiyon yahn Dihvo vo ne, dechuh ye angel yahn ye, te ye che checadino yahn. ² Dirun yahn nducuah dehtenduh che Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, te ye che checadino man, ndihcheró man.

³ Che dirun nan libro cuh ne, a Dendiohs te ye checadino, ne ndah ro yahn ihyan che rahndudo ye man, ihyan che rihnevan ye man, rendevahnevan ye man, te a cochi nino ro che conahn.

San Juan ne, dirun ye yahn ihyan yahn nduh che ndache yaco

⁴ U Juan ne, dirun yahn nchuhn ihyan yahn nduh che ndache yaco che vate ne yahn yahn Asia. Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro man, va che chi ye man, nduco Vaco Ndah yahn ye che ama yudo vederihquentiyan yahn, che rinduco ihyan nan che rihquentiyan ye ne, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. ⁵ Namin Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cuaco nducuah che rente ye man, che menan vihca ntuche ye van tenahn man, che tahque yudo vederihquentiyan yahn ye che co nducoyaca rey che vate ye iyehse man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. Ihyan min ne, yahino ye uvo, ne chih ye, chera yun yahn ye cavo vo. Man ne, anduhneca ndete che nedin dave ye uvo nduco yun yahn ye che nchahco ye nunde yuhn vo. ⁶ Te ye vederihquentiyan uvo, ne man ne, a ndi vo anduhneca rey man, anduhneca chidocuyan man, cava che din vo ntiyon yahn Chida ye, ihyan min che Dendiohs yahn ye. Nahn che dinahn nducoyaca ihyan che rihquentiyan ye, ndeva ye yavenan ye cuahn dama. Cuaco. Tihca co.

⁷ Condihe nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, va che chi ye van man. Nducoyaca ihyan iyehse ne, ndihchero ye ihyan, nde sahn che chihno se ihyan, ne nducoyaca ye cuaco ye cuahn che ndihchero ye ihyan. Cuaco. Tihca co.

⁸ Dihvo vo, ihyan min che ama quenan cuma ye vederihquentiyan ne, tuhca rahn ye: "U che va numacuahn ro, nde nan canan nde nan cuihnonan. U che va che chi."

⁹ U Juan, che dihno nchuhn che namin rechuhrin nduco ne man, chenan vo nan ntiyon yahn Dendiohs man, chenan cumo vo vedechahtino che rete Dihvo vo Jesucristo uvo man, quenán preso nan yahn che duce Patmos, yahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs man, che cahndudó yahn Dihvo vo Jesucristo man. ¹⁰ Ama ro yahn Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs u, ne chihneván ama ndudo cuahn vedamé, che ama dito rahn, nduhca che rah trompeta. ¹¹ Rahn tuhca:

—U che va numacuahn ro, nde nan canan, nde nan cuihnonan. Cuediron nan ama libro dehtenduh che ndihchero, ne cuedechoh yahn ihyan yahn Dendiohs, nduh che ndache yaco, yahn yahn Asia, yahn Efeso man, Esmirna man, Pérgamo man, Tiatura man, Sardis man, Filadelfia man, Laodicea man.

¹² Ndaconán che nahn ndihcheró duh che rahn nducó, ne cuahn che ndaconán ne, ndihcheró ndache candelero diyahnguan. ¹³ Mendahn nan

che vatendi candelero chahn ne, ndihcheró ama ihyan che nduhça ihyan min che rinduco ye nducoyaça ihyan. Tino yahn ye ne, riya nde çah ye, ne numa yaço ticua ye quenun ama cinturón diyahnguan. ¹⁴ Yudo tin ye ne, cua nduhça cuhe man, nduhça ihve man, ne ndutenan ye ne, nduhça ruchiyahn. ¹⁵ Çah ye ne, riya nduhça cu çuan che ca riche riche, ne ndudo ye ne, ama yudo, nduhça che rahco ndin ama ndeh ico. ¹⁶ Tah cuäço ye ne, chenän ndache iyon. Chende ye ne, riquendah ama espada che ama cuiyon, ne can nduh che o lado. Vaçonan ye ne, ama yudo ro nduhça che ro nan yahn cuahn che ama ihno.

¹⁷ Cuahn che ndihcheró ihyan ne, chendavá nan ye, ne chih táhn. Ate nahn tah ye u nduco tah cuäço ye, ne rahn ye ri ye u:

—Hua te vah. U che vá cuahn dama, nde nan canan, nde nan cuihnonan. ¹⁸ U che chih, ate man ne, vá cuahn dama. U che rihquentiyón vederih man, nan chenun tenahn man. ¹⁹ Codiron yahn dehtenduh che rendihchero che va man ro cuh man, che cuhnde adiva man. ²⁰ Tuhça conahn yahn ndache iyon che chenän tah cuäçó: iyon chahn ne, sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs nduh che ndache yaço, ne candelero che ndache ne, conahn nduh che ndache yaço.

2

¹ Codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs, che quenän se yaço che va min yan Efeso: “Tuhça rahn Ihyan che chenän ndache iyon tah cuäço ye, ne quechua ye mendahn nan che vatendi nduh che ndache candelero diyahnguan: ² U devanó nducuahn che redin nchuhn man, devanó nduhça che rechuhrihn ne, redin ne ntiyon man, che quenän cuma ne vedechahtino man, che ama canderino ne ihyan che duhtuno ihyan ye man. Namin devanó che a çah cuihno ne sahn che redin ça se che apóstol se, tumacadino ne che sahn rihnceh se. ³ Quendah ne vedechahtino, chuhrihn ne man, ama nedin ne ntiyon yáhn yahn che ritahno ne u man. ⁴ Ate va ama nan che hua renan inó che redin ne, yahn che ametah chenän cuma ne vedeyahino nduhça ro menan. ⁵ Cuenecaçho ne nduhça che ama yahn denda ne. Cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuiquendi ne nduhça che a cochi ne ro menan. Ndete che hua ne, co tán nduco ne, ne çahn nún, ne cahneví candelero yahn ne nan che va. ⁶ Ndahça redin nchuhn che hua renan ino ne che redin sahn Nicolaita. Chemin ne, namin u ne, hua renan inó. ⁷ Nducoyaça nchuhn, ihyän ndiyäço, cuendedecadino ndah ne che tihça rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Duh nchuhn che cocha ne ne, té ndutiyade che va vahchetero, cheh ne. Chemin ne, din che cuahtenan ne numacuahn ro nan Dendiohs.”

⁸ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenän se yaço che va yan Esmirna: “Tuhça rahn Ihyan che va ye cuahn dama, nde nan canan, nde nan cuihnonan, ihyän min che chüh ye, ne ndaconan ntuche ye: ⁹ U devanó nducuahn che redin nchuhn man, che rechuhrihn ne man, che chevah ne man, ate nan Dendiohs ne cuihca ne. Namin devanó nduhça che chihnga rahn ama o se yahn ne. Sahn chahn ne, rahn se te ihyän nación yahn Israel sahn, ate che cuäço ne, lado yahn chundah ndi cuande se. ¹⁰ Hua dihya ne co yahn che va che chuhrihn ne, te chundah ne, din se che cuih ihyän neve nchuhn vacoyahn, çava che tumarande se nchuhn, chuhrihn ne chete che ndiche ro. Ate cuiquendi ne codinah ne ndudo yáhn nde ro che ndaçä ne iyehñse, ne u ndaçco menún yahn ne, dín che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. ¹¹ Nchuhn, ihyän ndiyäço, cuendedecadino ndah ne che tihça rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.

Nchuhn che cocha ne ne, hua deh va co yahn ne ro che co ihyan castigo cava nunde yahn ye.”

12 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaco che va yan Pérgamo: “Tuhca sahn Ihyan che nda ye espada cuiyon che can nduh che o lado me: 13 U devanó nducuahñ che redin nchuhn, devanó che yan nan che chenán ne ne, chundah rihquentiyon se. Andahre tihca ne, riquendi ne nan ntiyon yahn. Hua rihcomán ne che ritahno ne u, andahre ndihchero ne nduhca che chíh Antipas. Ihyan min ne, devano cuaco ye ndudo yahn, ne quendi ye nan ntiyon yahn cuahn che quenán ye iyehñse. Chíhno se ihyan van nchuhn min nan che rihquentiyon chundah. 14 Ate va ama o nan dehtenduh che hua renán inó che redin ne. Hua renán inó che retuma ino ne min yan Pérgamo neve sahn che riquendi se ricuahn se ndudo yahn Balaam, sahn min che chinun se Balac cava che din se che cuahtendihco ihyan nacióñ yahn Israel nunde, cheh ye dehtenduh che rihco ihyan nan che rivahn dendiohs yahn ye man, che cuahtendihco ye nunde che ndere cuahtenan ye nduco ihyan che hua nihñveaco nduco ye man. 15 Namin retuma ino ne neve sahn che riquendi se che sahn sahn Nicolaíta. Chemin che tán nduco ne. 16 Cuento ino ne, ne cuihco yudo ne che ametah quendi se, te ndete hua ne, cahñ yan yahn ne, ne cuhmá nduco sahn chahn, cuahn sahn nduco espada che riquendañ chendé. 17 Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca sahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Ihyan che cocha ye quendañ ye ne, cah maná, cheh ye. Pan min ne, quenun ndeh. Namin cah ama tu cava, ne nan tu me ne, ndirun che duche ama ihyan, che nde ama ihyan hua devano ye, atenan ihyan che ndondañ tah ye te me.”

18 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaco che va yan Tiatira: “Tuhca sahn Daya Dendiohs, ihyan min che nduhca ro ruchiyahn ro ndutinán ye, ne cah ye ne, riya nduhca cu cuan che ca ríche ríche: 19 U devanó nducuahñ che redin nchuhn. Devanó che quenán cuma ne vedeyahino man, ritahno ne man, ntiyon che redin ne man, che quenán cuma ne vedechañtino man. Devanó te nde tahque numa ino ne redin ne ntiyon man che co cuahn che canán ne. 20 Ate va ama nan che redin ne che hua renán inó. Hua renán inó che a ndah no ino ne che redin tahn che duche te Jezabel, che ndere sahn te che rahndudo te ndudo yahn Dendiohs. Ate nduco ndudo che ricuahn te ne, rihñcheh te ihyan che redin ye ntiyon yahn, cava che cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye man, cheh ye dehtenduh che rihco ihyan nan che redin yahn ye dendiohs yahn ye man. 21 U ne, recañ cá ro quenán te iyehñse, cava che nto ino te nunde yahn te, ate hua rento ino te, ne riquendi te ndere rechica te. 22 Man ne, dín che cotañ ama cah tahn, condite te nan yundo. Namin dín che ama chuhrihn sahn che redin chíhio se tahn, rahtenan se nduco te, ndete che hua ngua se che dama ri se nduco te. 23 Namin dín che coh daya te cava che cadino nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahñ yaco, che u ne, recadino che rendededecadino ihyan, ne queri ama nchuhn ne, ndahco menún yahn ne tuno ca ntiyon che nedin ne. 24 Ate combiero yahn nchuhn che vate ye yan min che hua riquendi ye che ricuahn tahn min man, che hua riquendi ye vederihquentiyon chahte yahn chundah che rahtechica ihyan vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde man ne, rahn rí nchuhn te hua dín che chuhrihn ye. 25 Ntiyon che va tahñ nchuhn ne, codin ne cudado nde ro che ndaconan chí tún. 26 Ihyan che cocha ye quendañ ye man, quendi ye dinahn ye che rihquentiyón nde ro che ndá man ne, cah vederihquentiyon ihyan

che cañcantiyon ye ndeh nación. ²⁷ Nduhca vederihquentiyon che te Chidá u ne, tihca vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. Chemin ne, anduhneca ama cu che cañcantiyon nduco ye nación chahn, ne co ndeh ye ndete che nahn ye, anduhneca ndete che chite yahn. ²⁸ Namin cañ yuhdo chahte che riquendañ cuahn che a co dave, ndonda tañ ye. ²⁹ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

3

¹ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Sardis: “Tuhca rahn Ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte yahn Vaco Dendiohs man, nduh che ndache iyon man: U devano nducuahn che redin nchuhn. Devano che anduhneca ndete che a ndih ne nan Dendiohs andahre quenduche ne nan ihyan iyehñse. ² Cuenuh ino ne, ne cuenecañ dito ne dehtenduh che va ca che a nahn cuihno denda ne. Tihca, te rendihché che nducuahn che redin ne ne, hua ndahca nan Dendiohs yahn. ³ Cuento ino ne nunde yahn ne, cuenecañco ne nducuahn che chahn ne, ne cuiquendi ne. Ndete che hua nuhn ino ne ne, adenan ndá tañ nduhca che renda sahn duco, che nde hua devano ne deh ura, ne din castigo nchuhn. ⁴ Andahre tihca ne, retuma ino ne min yan Sardis te neve ihyan che metah detoh ye chedave yahn ye. Ihyan chahn ne, conduco ye u, cuahtenun ye tino cua. Tihca redin yahn, te dave yavenan ye. ⁵ Ihyan che cocha ye quendañ ye ne, cuahtenun ye tino cua, ne hua ntiñhé che duche ye nan libro che rihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dama. Tahque ndah ne, ndevá ihyan nan Chidá man, nan ángel yahn ye man. ⁶ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

⁷ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Filadelfia: “Cuihcovan nchuhn yahn Ihyan che dave ye nan Dendiohs man, cuaco nducuahn ndudo yahn ye man, ihyan min che quenan cuma ye llave yahn rey David. Cuahn che nahne ye ne, nde ama ihyan hua co necañde ye, ne cuahn che necañde ye ne, nde ama ihyan hua co nahne ye. Rahn ye tuhca: ⁸ U devano nducuahn che redin nchuhn. Chacondah chendevah cava ne, ne nde ama ihyan hua co necañde ye. Andahre hua nduh rignonun chihve ne ne, ate retumacañ ne yahn ndudo yahn, ne hua racondañ vedame ne u. ⁹ Rahn ri nchuhn che ndahco ndiyá sahn rihñcheh che ndi cuande se lado yahn chundañ, ndere rahn se che sahn nación yahn Israel se. Din che cahntihya se nan nchuhn cava che codevano se che yahino nchuhn. ¹⁰ Redinahn nchuhn che rihquentiyón yahn che chenah cuma ne vedechahtino. Chemin che ndedevahn nchuhn yahn castigo che va che co nducoyaca ihyan iyehñse. ¹¹ A nun chí. Codin ne cudado ntiyon che chenah ne cava che nde ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn, detohnan ye ntiyon yahn ne, din ye che hua nuhnde menun yahn ne. ¹² Ihyan che cocha ye quendañ ye ne, ama ndah ro yahn ye. U din che conañ ye nan che rihquentiyon Dendiohs yahn, ne hua nda ro che ndiquendañ ye min. Nan ye ne, cuacónah che duche Dendiohs yahn man, che duche yan yahn ye, Jerusalén ra man, che chi nde vahchetero nde nan va ye. Namin dirún che duché quenuma ra. ¹³ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

¹⁴ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Laodicea: “Tuhca rahn Ihyan che devano cuaco ye man, che rahn ye ndudo cuaco man, ihyan min che nduco Dendiohs dendah ye nducuahn: ¹⁵ U devano nduhchan nchuhn nan ntiyon yahn; nde

huane ihno ne, nde huane iche ra ne. Tahque ndah ne ndete che cuiquendi ne numa ino ne, o ama yune no cuihcoman ne. ¹⁶ Ate nducote vateman ino ne ne, tahque ndah che cuacondah vedame nchuhn. ¹⁷ Nchuhn ne, rahn ne che ama va yahn ne, che ama ndahca rahno ne, che nde ama vederetahn yahn ne metah. Me nde hua retumacadino ne che ama ndache chenane man, ama chevah ne man. Anduhneca ndete ve nan ne man, anduhneca ndete che devane ne man. ¹⁸ Chemin che riyahve nchuhn che dinahn ne ndudo yahn. Chemin ne, anduhneca diyahnguan ndah cava ne, cava che co niyon ne nduhca ihyan cuihca. Che dinahn ne ndudo yahn, quendi ne yune yahn ne, anduhneca che cuahtenun ne tino cua, ne ametah cora vedecuihno yahn ne che anduhneca ndete che devane ne. Namin cochihve yahn ne nduhca ico che cuih ne ndutinan ne cava che co ro nan ne. ¹⁹ U ne, riyahve man, redin castigo man, nducoyaca ihyan che yahino ihyan. Chemin che codin nun ino nchuhn, ne cuento ino ne nunde yahn ne. ²⁰ Condihe nchuhn. U ne, riyahve ihyan. Ihyan che rihcovan ye ndudo yahn, ne renevahnecon ye u ne, conducó ihyan, dama chéh dama cüh nduco ye. ²¹ Ihyan che dinahn ye nde nan cuihnonan ne, cah yuné che nduco ye cuhnde ye nan che vá rihquentiyón, nduhca che dinahn man, ne vá dama nduco Chidá nan che rihquentiyon ye. ²² Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

4

Rendeva ihyan yavenan Dendiohs vahchetero

¹ Chihno min ne, ndihcheró van yahnde yahn ama chendevah che quenadah vahchetero. Tuhme ángel che rahn ye nducó menan me ne, rahn tun ye. Ama yudo ndudo ye anduhneca ama trompeta cuahn che retive ihyan. Rahn ye:

—Cochi muhn, ne nahmé di dehtenduh che va che co.

² Ndetahn din Vaco Ndah yahn Dendiohs che anduhneca ndete che vahchetero quenun, ne ndihcheró ama ihyan che va ye nan che rihquentiyon ye. ³ Me ihyan min ne, ama diyahn ro ye anduhneca tu diyahn che duche jaspe man, cornalina man. Netahn cuaco nan va ye ne, quendihco ama che deca ro curecuhnde deca ro, ne ama diyahn ro nduhca che ro tu che duche esmeralda. ⁴ Numa ndive chihto nan che va ihyan ndinan me ne, vate ndico cun indihne nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, chenun ye tino cua, ne chenun tin ye corona diyahnguan. ⁵ Nan che va ihyan ndinan me ne, ama riya cuah man, ama rine dave man, ama yudo ri man. Cuaco nan che rendihchero ihyan ndinan me ne, riche ndache yahn, ne checadino te chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs. ⁶ Ndiyahn cuahn menan nan che va ye ne, deca ro tuyuno deca ro. Ama chahte anduhneca ama vine.

Netahn cuaco nan che va ihyan ndinan me ne, vate cun che deca ro ite deca ro, ne ama ndeh ndutinan chenane cuahn menan man, cuahn vedame man. ⁷ Ama ne, deca ro león deca ro, tama ne, deca ro itenine deca ro, tama ne, deca ro nan ihyan deca ro nan, ne tama ne, deca ro ihya che quendihco te devan yuhne deca ro. ⁸ Queri ama che deca ro ite deca ro me ne, chenane an reche, ne ama ndeh ndutinane chenane cuahn vedame man, cuahn menan man, man reche man. Nde ro nde rahn hua reguan rendeva yavenan ihyan ndinan me, rahn tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che quenane cuma ne vederihquentiyon che tahque chahte, ama ndah ne, ametah nde ama nunde yahn ne. Va ne numacuahn ro; hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn ne.

⁹ Queri ama yune che rendeva che deca ro ite deca ro me yavenan ihyan ndinan me che va ye numacuahn ro man, renecah nundihve cuahn ihyan man ne, ¹⁰ nduh che ndico cun indihthe chahn ne, rehntihya ye nan ihyan min, rendeva ye yavenan ye. Numacuahn vedeneacun rihntave queri ama ye corona yahn ye nan ye, ne rahn ye:

¹¹ Dihve nuhn Dendiohs, redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne,

te quenan cuma ne vederihquentiyon chahte, dendah ne nducuahn che va. Ndete che hua ndih ne, nde metah dehva.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, ndonda tah ye caca che chenan ndache sello

¹ Namin ndihcheró che ihyan ndinan me ne, nda ye ama caca ndechetive tah cuaco ye. Caca me ne, ndirun cuahn chete man, cuahn vedame man, ne ntude chiche, chenan ndache sello. ² Namin ndihcheró ama ángel che ama detino ye, ne chihneván che numa dito tumerune ye:

—¿A va ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello, ntah ye caca cuh ne?

³⁻⁴ Ate numachahte iyehanse man, vahhetero man, van tenahn man ne, hua quendah nde ama ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello chahn, ndihchenan ye caca me, ne chemin che ama chi ran, nde chaco ura min. ⁵ Tuhme rahn ama cha indihthe chahn ri ye u:

—Ametah cueque. Nga ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye van ndata yahn Judá man, David man. A chicha ye dinahn ye ntiyon che quenan cuma ye, ne co ndeh ye nduh che ndache sello, ntah ye caca tih.

⁶ Tuhme ndihcheró ama itecuche lihn che a ndero ndi che a nihno ihyan ite ro menan, ndi te vedino, nti te nino nan va ihyan ndinan me, mendahn nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihthe chahn man. Chenan ndache dihne te man, ndache ndutinan te man. Checadinó te itecuche lihn me ne, a Dihvo vo Jesucristo. Che chenan ndache dihne te ne, conahn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Che chenan ndache ndutinan te ne, conahn che Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahn numachahte iyehanse ne, quenun ihyan. ⁷ Tuhme chahn ye, ne ndonda tah ye caca me che nda ihyan ndinan me tah cuaco ye.

⁸ Ura che chetah ye caca me ne, cuahn nduh che cun che deca ro ite deca ro me, ne chehntihya nan ye. Namin nduh che ndico cun indihthe chahn ne, cuahn ye chehntihya ye nan ye, nda queri ama ye ama arpa man, ama cu diyahnguan che richenun cuhn man. Checadinó te yahme cuhn me ne, chemin ndudo che revah ihyan yahn Dendiohs. ⁹ Tuhme canan rita nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, indihthe chahn man, ama himno ra che tuhca:

Ndih ne, redin yahn che ndonda tah ne caca me, ndeh ne sello yahn, te chihno ihyan iyehanse ndih, ne chera yun yahn ne cava che ndedevahn ne ihyan queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye numachahte iyehanse man, queri ama nan devaco man, nedin yahn Dendiohs ihyan.

¹⁰ Ihyan chahn ne, din ne che chi ye ihyan yahn Dendiohs man, chi ye anduhneca chidocuyan che cuahtenan ye nan ntiyon yahn ye man. Ihyan chahn ne, cahcantiyon ye ihyan iyehanse.

¹¹ Tuhme ndihcheró che ama yahn ángel ndito ye ntahn cuaco nan che va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro

me man, nduh che ndico cun indihche chahn man, ne chihneván ¹² che ama dito rahn ye tuhca:

Ihyan tih che chih ye nduhca ama itecuche lihn che ndi te vedino ne, redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye, te quenan cuma ye vederihquentiyon chahte man, va tah ye nducuah che va man, nducuah vededevano man.

¹³ Tuhme nducoyaca ihyan che vate ye vahchetero man, ihyan che vate ye iyehse man, tenahn man, nducoyaca nan ite che vate te iyehse man, van nuniyahn man, nde nducuah dehtenduh che va ne, rahn tuhca:

Dendiohs che va ne rihquentiyon ne man, Dihve nuhn che chih ne nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man,

ndeva nuhn yavenan nchuhn cuahn dama, te ama yudo vederihquentiyon chenana cuma ne.

¹⁴ Namin nduh che cun che decā ro ite decā ro me ne, rahn:

—i Tihca!

Tuhme nduh che ndico cun indihche chahn ne, chehtihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeh ye sello che chenana caca me

¹ Chihno min ne, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino ne, ndihcheró che ndeh ye ama sello chahn, ne chihneván che yahve ama cha che decā ro ite decā ro me u. Ama yudo ndudo nduhca che rine dave, ne rahn:

—i Cochi condihchero!

² Tuhme ndihcheró ama caballo cua, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda tah ye ama corona, ne cuahn ye ndahco ndiya ye ihyan iyehse, nda ye ama nducoruhnde nduco yave.

³ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ne, chihneván che yahve tama che decā ro ite decā ro me u:

—i Cochi condihchero!

⁴ Tuhme ndihcheró ama caballo cuah, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda tah ye vederihquentiyon che din ye che cuahtecuhma ihyan iyehse, cahno ye vih. Namin ndonda tah ye ama espada chahte.

⁵ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi ino ne, yahve tama che decā ro ite decā ro me u:

—i Cochi condihchero!

Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne ihyan che quendudo ye ite ne, nda ye ama icade. ⁶ Chihneván ama ndudo che chicanan che chenun nduh che cun che decā ro ite decā ro me che rahn tuhca:

—Codin che cuhnde cuico nde atenan ama kilo trigo o ino kilo cebada ndaca ihyan yahn che din ye ntiyon ama ro. Ate hua decuihne yahn olivo man, dihyo uva man, cava che ndaca aceite man, vino man.

⁷ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che a chi cun ne, yahve tama che decā ro ite decā ro me u:

—i Cochi condihchero!

⁸ Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne checadinó te ihyan che quendudo ye ite ne, a ihyan min che vederih. Cuahn vedame ye ne, cuahn tama ihyan, ihyan min che duche ye Nan Che Chenan Rino Tenahn. Ihyan chahn ne, ndonda tah ye vederihquentiyon che din ye che cuhnde canda man, cuhnde cuico man, cuhnde cah man, cahno ite tan ihyan man, ne coh a nahn man va ihyan iyehse.

⁹ Namin min va ama nan ta, ne cuahn che ndeh ye tama sello nan che a chi uhn ne, man nan ta me ne, ndihcheró nducoyaca ihyan che chihno ihyan iyehmse ihyan yahn che chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs man, cahndudo ye man. ¹⁰ Ihyan chahn ne, numa dito ye rahn ye:

—Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama ndah ne, ne redinahn ne ndudo yahn ne, zticuahn techecade ne yahn nuhn, din ne castigo ihyan iyehmse che chihno ye nuhn ne?

¹¹ Tuhme ndonda tah ihyan chahn tino cua che cuahtenun ye, ne rahn Dendiohs ri ye ihyan che cuahte tuhno ca ye nde conan nda nducoyaca ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, redin ye ntiyon yahn ye, che a va cade che cahno ihyan iyehmse ihyan nduhca che chihno ye ihyan chahn.

¹² Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi an ne, ndihcheró che ama nuhn yahn. Yahn ne, ama chi cuan, nduhca che ro tino cuan ro. Iyo ne, ama chi cuah nduhca che ro yun ro. ¹³ Iyon ne, chera numachahte iyehmse nduhca che ra higo cuahn che rano yuhne tan. ¹⁴ Dehtenduh che chenah nan ro ne, chihno anduhneca che nedihno chi. Ico man, yahn cuma che vate van nuniyahn man ne, chihno ndahchetahn. ¹⁵ Tuhme nducoyaca ihyan che chenah cuma ye vederihquentiyon man, ihyan ndinan man, ihyan nahn man, ihyan cuihca man, ihyan ndinan yahn sandado man, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan man, ihyan che redin ye ntiyon yahn man ye man, nducoyaca ihyan chahn ne, chahtenun ndeh ye chete iviyava man, tinduh rendah tu man. ¹⁶ Nde ama nahn ye che ico man, yava man, cora ndudo ihyan cava che chendih ihyan, ne Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye man, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino, ihyan min che quenah cuma che din ye castigo ihyan chahn numacuahn vedetan man ne, hua ndihchero ye ihyan, ¹⁷ te a nda ro che co ye castigo yah, ne nde ama ye hua cocha ye.

7

Ihyan nación yahn Israel che ndeva Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcheró cun ángel che vatendi ye ntahn cuaco iyehmse. Ihyan chahn ne, nda ye vederihquentiyon che hua cuahnecon ye che cuano yuhne numachahte iyehmse, ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man. ² Namin ndihcheró tama ángel che nda ye, cochi ye cuahn nan che riquendah yahn, nda ye sello yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Rahn ángel me numa dito ye ri ye nduh che cun combiero yahn ye che vatendi ye iyehmse, ihyan chahn che nda ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan iyehmse:

³ —Codin nchuhn cuado che hua cuano yuhne tan ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man, numanahn che metah nahn vo sello chata nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yuhn vo.

⁴ Tuhme chihneván nduhva yahn ihyan nación yahn Israel che chenah sello ihyan, ne ri ye ama ciento quenah o raco cun mil ihyan chahn. ⁵ Nan ndata yahn Judá ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Rubén ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Gad ne, ndichio mil ye, ⁶ nan ndata yahn Aser ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Neftalí ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Manasés ne, ndichio mil ye, ⁷ nan ndata yahn Simeón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Leví ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Isacar ne, ndichio mil ye, ⁸ nan ndata yahn Zabulón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn José ne, ndichio mil ye, ne nan ndata yahn Benjamín ne, ndichio mil ye.

Ama yahn ihyan chenun ye tino cua

⁹ Chihno min ne, ndihcheró ama yahn ihyan che chica ye numachahte iyehñse, queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye man, queri ama nan devaño man. Nto dama nducoyaca ye, vatendi ye cuahn menan nan che va Dendiohs man, nan che nti Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Ama yahn ihyan chahn che nde ama ihyan hua co cah duche ye ihyan. Chenun ye tino cua, chetah tah queri ama ye yata iyon. ¹⁰ Rahn nducoyaca ye numa dito tuhca: Ndi Dihve nuhn che chih ne cava nuhn nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man,

rendeva nuhn yavenan nchuhn che ndedevahn ne nuhn.

¹¹ Namin nducoyaca ángel vatendi ye ntahn cuaco nan va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihthe chahn man, ne chehntihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs. ¹² Rahn ye:

—iTiha! Redin yahn che ndeva nducoyaca nuhn yavenan ne, nte nuhn nundihve cuahn ndih numacuahn ro, te quenán cuma ne vederihquentiyon chahte man, nducuahn vededevano man, ne hua nda ro che cuiño.

¹³ Tuhme tumerune ama cha indihthe chahn u:

—Ihyan sih che chenun ye tino cua ne, ¿a devene duh ihyan ye man, ti chica ye man ne?

¹⁴ Ndahconán yahn ye:

—Hua devanó, ate rahcó te a devano man ne.

Tuhme rahn ye ri ye u:

—A ihyan sih che chuh ye vedeyah che chihnde iyehñse. Chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs. A ndevahn ye. Anduhñeca ndete che nano ye tino yahn ye, ndo cua nduco yun yahn Dihvo vo. ¹⁵ Chemin che chenun ye muhn vahchetero, rendeva ye yavenan Dendiohs nde ro nde rahn. Dendiohs ne, conduco ye ihyan, din ye cudado ihyan. ¹⁶ Ametah chuhrihn ye, nuhn ye che cheh ye man, che cuh ye man, ametah chuhrihn ye, cuahtenun ye van yan man, van ihno man, ¹⁷ te nduhca che redin ihyan cudado itecuche yahn ye, riquenda ye ite, rih te nune ne, tiha din Dihvo vo Jesucristo cudado ihyan chahn, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, din Dendiohs che ama co yeno ye, ametah ndaconan cadino ye deh che vederan man, deh che cuaco ye man.

8

Ndeh Dihvo vo Jesucristo tama sello nan chi ndache

¹ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi ndache ne, co tenduh man ura ama chi dihn vahchetero. ² Chihno min ne, ndache ángel chahn che vatendi yan ye nan Dendiohs ne, ndihcheró che ndonda tah ye ama trompeta queri ama ye. ³⁻⁴ Tuhme nda tama ángel, nda ye ama cu diyahnguan che richenun cuhn, ne cuahn ye nan ta diyahnguan me che va nan Dendiohs. Ndonga tah ye ama ndeh cuhn cava che cahquiyahn ye, ne ca yahme yahn ura che revah ihyan yahn Dendiohs. ⁵ Cuahn che chihno chiche cuhn me ne, chetah ángel me nducoyahn nan ta, chih ye chete cu che richenun cuhn me, ne chihtera ye numachahte iyehñse. Ndetahno nuhn yahn man, chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man.

Tive ángel chahn trompeta

⁶ Tuhme chahteyan ángel chahn cava che tive ye trompeta yahn ye.
⁷ Cuahn che tive ama ye ne, chera yun man, yahn man, yun man, nu-
 machahte iyehñse, ne chihno chiche a nahn mañ yahn man, a nahn mañ
 yahn rahte man, nducuahn chano man.

⁸ Cuahn che tive tama ángel ne, ama che deca ro ico deca ro, ama riche,
 chendahnun chete nuniyahn, ne a nahn mañ nuniyahn ndacondá yun.
⁹ Namin barco che vatechica nan nuniyahn ne, a nahn mañ va chihno ndeh,
 ne a nahn mañ va ite che chenun te van nuniyahn chihno chih te.

¹⁰⁻¹¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ino ye ne, ama iyon ndico che
 duche Ajenjo, ama riche, chica nan ro, chera van nune che va iyehñse, ne a
 nahn mañ va ico man, vaco nune man, ndacondá nune ya. Ama yahn ihyan
 chih ye, din nune ya me.

¹² Cuahn che tive tama ángel nan che a chi cun ye ne, chihno a nahn mañ
 dave yahn yahn man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man, ne a nahn
 mañ yahn ne, chiya dah man, a nahn mañ yan ne, hua quendihco dave
 iyo man.

¹³ Tuhme ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne nan mañ
 nan ro, ne chihneván che rañ ye numa dito ye:

—Chevah ihyan iyehñse, jama yah ri cava ye cuahn che tive te ino ángel
 chahn trompeta yahn ye!

9

¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi uhn ye ne, ndihcheró ama ihyan
 che deca ro iyon deca ro ye, chica ye nan ro, chiya ye ndiyahn. Ndongá
 tah ye ama llave yahn infierno. ² Ndetahno che nahne ye ne, quendañ
 yahme nduhca che riquendañ nan ama hornó chahte, ne ama chi man
 nunchahte. ³ Van yahme me ne, quendañ yahcadahn che chenan cuma
 te vederihquentiyon nduhca vederihquentiyon che chenan cuma itedahn.
⁴ Din Dendiohs che hua cheh te chano man, yata yahn yahn man, atenan
 ihyan che hua chenan sello yahn Dendiohs chata ye va che din tan te nduco
 ye. ⁵ Cahnecun Dendiohs che cah te ihyan chahn chete che uhn iyo, ate hua
 cahñecun ye che cahno te ihyan. Ama rendih run yahn te nduhca che rendih
 run yahn itedahn. ⁶ Checadinó te cuahn che conahn chemin ne, ama nahn
 ihyan che coh ye, ate metah vederih cava ye ro min, te va che co ye castigo.

⁷ Yahcadahn chahn ne, ama vateyan te nduhca che rahteyan caballo
 che rañ te van canda. Tin te ne, chenan ama nan che deca ro corona
 diyahnguan deca ro. Nan te ne, deca ro nan ihyan deca ro. ⁸ Yudo tin te
 ne, ama rahno nduhca yudo tin ndahta. Dihyon te ne, nduhca dihyon León.
⁹ Date yahn te ne, nduhca cu che renun ticua sandado che rendedevahn sañ
 tihca. Cuahn che ra te ne, ama yudo rahco reche te nduhca che rahco carro
 che rinda yuhdo van canda. ¹⁰ Nducodahn te ne, chendudo yan yahn nduhca
 itedahn, ne va vederihquentiyon yahn cava che cah te ihyan chete che uhn
 iyo. ¹¹ Angel yahn infierno che ndinan ye yahn te. Devaco hebreo ne, duche
 ye Abadón, ne devaco griego ne, duche ye Apolión. Tihca duche ye, te ihyan
 min che redecuinho ye ihyan.

¹² Nduco chemin ne, a chuh ama nan vedeyah, ate renda ca te o.

¹³ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi an ye ne, chihneván ama ndudo
 che chica nan ta diyahnguan me, van nduh che cun diñne te che ninetave
 me, ¹⁴ ne rañ ri ángel che cade tive ye trompeta me:

—Cuentate nduh che cun ángel che nchiche ye chihto ico chahte che duche
 Eufrates.

¹⁵ Angel chahn ne, chenan rino ye nde nda ura min che ntate ye, te chenan cuma ye ntiyon che nda ura min ne, va che cahno ye a nahn man va ihyan iyehse. ¹⁶ Chihneván nduh va yahn sandado yahn ye che chendudo se yuhdo, ne ri se o ciento millón. ¹⁷ Ndiheró che chenun se cu che duche coraza. Color yahn ne, cuah man, cue nan ro man, cuan man. Caballo yahn se ne, nduhca nan león tihchan nan te. Chende te ne, riquenda yahn man, yahme man, azufre man. ¹⁸ Nduco yahn man, yahme man, azufre man, che riquenda chende te ne, chihno te a nahn man va ihyan iyehse. ¹⁹ Caballo chahn ne, chenan cuma te vederihquentiyon che cahno te ihyan nduco chende te man, nducodahn te man. Nducodahn te ne, nduhca cu tihca, ne nduco chemin ne, renuhn yah te ihyan.

²⁰ Ihyan che ndevahn ye che hua chihno te ihyan ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, quendi ye rendeva ye yavenan vaco chihnga man, dehtenduh che redendah man ye, redin ye dendiohs yahn ye man. Dehtenduh chemichan ne, redindah ye nduco diyahnguan man, diyahgua man, cu cuan man, tu man, yahn man, ne ndere chenan ndutinan, ate hua ronan, ndere chenan revan, te hua rihnevan, ndere chenan cah, te hua rica. ²¹ Ihyan chahn ne, hua nahn cahcoman ye yune chihnga yahn ye. Tahque ndah ye ne, quendi ye riho ye vih man, reduco ye man, redin cuah ye man, ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man.

10

Ama ángel nda ye ama caca lihn

¹ Chihno min ne, ndihcheró tama ángel che detino ye chica ye vahchetero, chiya ye ndiyahn. Quendiho ama man ntahn cuaco chihto nan ye man, quendiho ama curecuhnde nihno tin ye man. Nan ye ne, ama diyahn ro nduhca yahn che quenan nan ro. Cah ye ne, nduhca che ro ruchiyahn tihca ro. ² Nda ye ama caca lihn nentah ye. Chihno ye cah cuaco ye nan nuniyahn, ne cah cueh ye ne, chihno ye ndiyahn. ³ Tuhme cah ye numa dito ye, ne ndudo ye ne, nduhca ndudo león cuahn che retuhche te. Cuahn che cah ye ne, chihneván ndache yune ndudo che ama yudo chenun nduhca che rine dave. ⁴ Chihno min ne, a va yan che dirún deh conahn ndudo chahn, ate ndaconan chihneván tama ndudo che chica vahchetero che rahn nducó:

—Conun ine nduh che ndache ndudo che chihnevan, ne hua diron.

⁵ Tuhme ángel me che nihno cah ye nan nuniyahn man, ndiyahn man ne, ndihcheró che chenihyon ye tah cuaco ye nan ro, ne chihneván che rahn ye:

⁶ —Nde muhn nde nan Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dama man, ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehse man, nuniyahn man, nducuah che va man, a nun cuahn conahn ⁷ ndudo yahn ye che cah ye checadino ihyan profeta yahn ye, che nde hua devano ihyan ro menan. Cheah che tive tama ángel nan che a co ndache ye ne, conahn.

⁸ Tuhme ndudo che a chihneván menan che chica vahchetero ne, ndaconan rahn nducó:

—Cochi, cotah caca che nda ángel che nti ye nan nuniyahn man, ndiyahn man.

⁹ Tuhme chahn nan ángel chicá caca me ihyan, ne rahn ye ri ye u:

—Nga, coheh. Ura che cheh ne, ama yade chihn nduhca che rihn nedih yahn, ate cuihno cheh ne, ndaconda ya.

¹⁰ Chéh caca me, ne chinahn nduhca che rahn ángel me ri ye u. ¹¹ Tuhme chihneván tama ndudo che rahn ri u:

—Va ca ndudo che diron yahn dehtenduh che va che cuahno co ama yahn ihyan, queri ama nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man, yahn che va che cuahno co ihyan ndinan man.

11

O ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndonda tah ama nducocade, ne chihneván che rahn Dendiohs ri ye u:

—Cuedecade yaco chahte yahn man, nan ta man. Namin codin doche ihyan che chenun ye chete, rendeva ye yavenán. ² Ate hua decade cuahn chevah, te min ne, a ndonda tah sahn tama nación, ne condinun condinahn se yan yahn chete che o raco o iyo. ³ Cuedevene te dechuh o ihyan che chenun ye tino cuan, cuahndudo ye ndudo yahn chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁴ Nan Ndudo yahn Dendiohs nan che ndirun yahn o yahn olivo man, o candelero man, che vatendi nan Dendiohs, ihyan min che rihquentiyon ye iyehne ne, checadinó te chemin ne, a yahn ihyan che o chahn che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs. ⁵ Ndete che vate ihyan che nahn din tan ye nduco ihyan chahn ne, quendah ruchiyahn chende ye, ne cuihno cuco ye. Nducoyaca ihyan che din tan ye nduco ihyan chahn ne, va che coh ye. ⁶ Cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon cava che din ye che hua cuan co numanahn che cuahndudo ye man, che din ye che nune ne, ndaconda yun man, che din ye che cuhnde nducuahn nan vedeyah iyehne adehno ura che nahn ye man. ⁷ Ate cuahn che a dinahn ye ntiyon che cuahtenan cuma ye ne, quendah ama ite tan nan infierno, cuhma te nduco ye, ne cahno te ihyan. ⁸ Cotave ye cuan yune viyan, yan chahte me nan che quenah yah Dihvo vo Jesucristo. Nahn cuan ne, rahn ihyan te yan min ne, a nahn dama nduco Egipto man, nduco Sodoma man. ⁹ Nducoyaca ihyan, queri ama nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man ne, ndihchero ye tenahn chahn chete che ino ro quenah man, ne hua cuahneacun ye che cuehche ye. ¹⁰ Ihyan iyehne ne, ama co yeno ye cuahn che coh ihyan chahn, nde tuno dechuh ama tama ye vedino yahn vih. Ama co yeno ye che coh ihyan chahn, te ama chuhrihn ye yahn vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. ¹¹ Ate cuihno ino ro quenah man ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne nducoyaca ihyan che ndihchero ye ne, ama dihya ye co. ¹² Cahnevan ihyan chahn ama ndudo che caca nan ro, ama dito cahma nduco ye:

—Cochi nchuhn.

Tuhme nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan chahn ne, ndihchero ye che nda ye vahchetero van man. ¹³ A ura min no ama nuhn yahn, ne ama ndeh cuan cora vah viyan, coh ndache mil ihyan. Ihyan che hua coh ye ne, ama dihya ye co, nde tuno ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁴ Nduco chemin ne, co o yune che cuhnde vedeyah, ate renda ca tama.

Nan che chi ndache ángel che tive ye trompeta

¹⁵ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ndache ye ne, chihneván che ama yudo chenun ndudo yahn ama yahn ihyan vahchetero che rahn tuhca: Nducuahn vederihquentiyon che va iyehne ne, a ndonda tah Dihvo vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che dechuh ye, ndedevahn ye ihyan iyehne man.
Dihvo vo Dendiohs cahcantiyon ye numacuahn ro.

¹⁶ Tuhme nduh che ndico cun indihnte chahn ne, chehntihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs, ¹⁷ ne rahñ ye:

Dihve nuhn Dendiohs che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ne man, che va ne numacuahn ro man, rente nuhn nundihve cuahn ndih yahn che chihco ro ne vederihquentiyon chahte yahn ne man, canan rihquentiyon ne numa dito ne man.

¹⁸ Chi tan ihyan iyehñse,

ate a nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ye man, tenahn man, din ne castigo ihyan che hua ri rendihche ye ndih man, decuihno ne ihyan che redetohnan ye iyehñse man.

A nda ro che ndeva ne ihyan profeta yahn ne man,

nducoyaca ihyan yahn ne, a chahte o hua chahte vederihquentiyon chenan cuma ye man.

¹⁹ Tuhme vahchetero nan che va Dendiohs ne, ndihcheró yave nan che quenun ndah ndudo che cah ye che ndedevahn ye ihyan yahn ye. Ura min ama nuhn yahn man, ama chiya cuah man, ama chine dave man, ama chera yun man.

12

Ihyan ndahta che cuhn ite tan nduco ye

¹ Van yahnde yahn ne, ndihcheró che chinahn ama vederihno nan ro. Chihnde ro ama ihyan ndahta che deca ro dave yahn yahn deca ro tino yahn ye man, che quenun tin ye ama corona che chenan ndichio iyon man, ne cuahn ndiya cah ye ne, quenan iyo. ² Ihyan min ne, rah ye che a ra yah chete ye, te nda ro che cuacoyahn ye.

³ Tuhme chihnde ro ama ite tan che ama yu ca te. Ite min ne, cuah te, ne chenan ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama tin te ne, quenun ama corona. ⁴ A nahn mahn va iyon che chendihco nan ro chihtera te nde ndiyahn nduco nducodahn te. Chandi yan te nan ihyan ndahta me cava che cheh te daya ye ndetahn che cuhndeyan. ⁵ Ihyan ndahta me ne, chacoyahn ye ama decuah chahn che a va cade che cahcantiyon numachahte iyehñse. Ama chahte vederihquentiyon conan cuma, nde ama ihyan hua co ndahco ndiya ye. Ate hua chi cheh te decuah me, te ndeva Dendiohs, chaconahn ye nan vederihquentiyon yahn ye. ⁶ Tuhme chano ihyan ndahta me, cuahn ye conan ye ama cuan yahn nan che metah duhva nan che a ndihcoyan Dendiohs. Min cahcaceh ye ihyan chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁷ Adive ne, Miguel nduco ángel che rihquentiyon ye ne, cuhn ye nduco ite tan me man, ángel yahn te man. ⁸ Hua chicha te, ne ametah chi chahtenan te vahchetero nduco vih. ⁹ Tahque ndah ne, chacondah ye ite nduco ihyan yahn te nde ndiyahn. Ite tan me ne, a chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan me man, sahn min che quechica numachahte iyehñse, rihñcheh se ihyan man.

¹⁰ Tuhme chihneván ama ndudo vahchetero che ama dito rahñ:

—A chihco ro Dendiohs yuhn vo vederihquentiyon chahte che quenan cuma ye, a ndero ndi che a ndedevahn ye ihyan yahn ye. Dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, cava che ndedevahn ye ihyan iyehñse, ne a nda ro che ndonda tah ihyan min vederihquentiyon, cuanan cahcantiyon ye. Tihca, te a denda chundah, sahn min che ricanunde se yahn dihno vo nan Dendiohs nde ro nde rahñ. ¹¹ Dihno vo chahn ne, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se, te chi chahtino ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama

itecuche lihn che chi te vedino ñan Dendiohs, quendi ye cahndudo ye Ndudo Ndah yahn ye, nde hua din vah ye sahn andahre va che coh ye. ¹²Chemin che nchuhn che vate ne vahchetero ne, cuahte ne vedeyeno. Me nchuhn che vate ne iyehñse man, che vatechica ne ñan nuniyahn man ne, iyah rí cava ne!, te nducote denda chundah ne, numacuahn vedetan cochi se van nchuhn, ne a devano se te cuihno te neve ro me, a cuihno vederihquentiyon yahn se.

¹³Cuahn che chendah ite tan me nde ndiyahn ne, quendah te ihyan ndahta me. ¹⁴Ate ihyan ndahta me ne, din Dendiohs che quenan reche ye nduhca reche ihya, nduco tihca ndevahn ye, ne quendihco yaco ye, cuahn ye yahn ñan che metah dehva. Min cahcacheh Dendiohs ihyan chete che ino nduyo quenan man. ¹⁵Ite tan me ne, tendah te nune chende te cava che ndo ama ico, canerine ihyan ndahta me. ¹⁶Ate hua dehva chi yahn ye, te chehchenun yahn min, ne chera nun nune me. ¹⁷Nduco chemin ne, ama chi tan ite min nduco ndahta me, ne cuahn te, din tan te nduco ndata yahn ye, ihyan chahn che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

13

O ite tan

¹Van yahnde yahn ne, anduhneca ndete che chandi chihto nuniyahn. Min ndihcheró ama ite tan che chenah ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama dihne te ne, quenah ama corona, ne queri ama tin te ne, quenah ama ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs. ²Ite min ne, deca ro yahyan de ca ro te. Cah te ne, nduhca cah oso, ne chende te ne, nduhca chende león. Ite tan che quendah te ihyan ndahta me ne, ndaco te vederihquentiyon che quenah cuma te tah ite che deca ro yahyan deca ro me cava che cahcantiyon te menun te. ³Ite che deca ro yahyan deca ro me ne, ama tin te ne, ama yah, adeche coh te. Ate ndoyahn te, ne ama rahn ino ihyan iyehñse, ne chinduco ye ite. ⁴Ihyan iyehñse ne, ndeva ye yavenan ite ndinan me yahn che ndaco te vederihquentiyon yahn te tah ite che tama me. Namin ndeva ye yavenan ite che ndonda tah te vederihquentiyon me, ne rahn ye yahn te:

—Metah nde ama ihyan nduhca te. Nde ama ye hua co ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn te.

⁵Namin ndonda tah te vederihquentiyon che ndonan man te ite man, chihnga cahma te yahn Dendiohs man, ne cahñecun Dendiohs che cahcantiyon te chete che o raco o iyo. ⁶Chihnga rahn te yahn Dendiohs man, ndahchenah te vahchetero ñan che va ye man, ihyan yahn ye che chenun ye min man. ⁷Namin cahñecun ye che cuhma te nduco ihyan yahn ye nde ndahco ndiya te ihyan, ne nuhnde tah te vederihquentiyon che cahcantiyon te nducoyaca ihyan iyehñse, queri ama nación man, queri ama ndata yahn ye man, devaco yahn ye man. ⁸Ñan libro yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino ñan Dendiohs ne, nde ro che metah cunde iyehñse ne, chenah caca ihyan che chenah cuma che cuahñenah ye vahchetero numacuahn ro, ne nducoyaca ihyan che hua chenah che duche ye ñan libro me ne, ndeva ye yavenan ite min.

⁹Nducoyaca nchuhn, cuendedecadino ndah ne yahn ndudo che cahma. ¹⁰Cuedevano ne te nducoyaca ihyan che din ye preso ihyan chenah ne, namin va che co ye preso, ne ihyan che cahno ye ihyan ne, namin nduco vederih min va che coh ye. Chemin che ihyan yahn Dendiohs ne, nahn che cuahñenah cuma ye vedehahtino man, nahn che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo man.

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró tãma ite tãn che quendãh ro te ndiyãhn. Ite min ne, chenãn o dihne te che deçã ro dihne itecuche lihn deçã ro, ne numacuãhn vedetãn rah tã te. ¹² Quenãn cuma te vederihquentiyon yãhn ite che chi yah tin me, ne redinãhn te yãhn te, nde redin te fuerza ihyãn iyehñse che ndeva ye yavenãn ite min. ¹³ Redin te vederihno rahte nde redin te che ra yãhn che rica ñãn ro, rendihchero ihyãn. ¹⁴ Ite ndinãn me, ite min che ndoyãhn te che ndãçã yah tin te nduco espãda ne, çãh yune te che din ite che tãma me vederihno, ne nduco chemin chihñcheh te ihyãn iyehñse, chinun te ihyãn che ntãve ye ite ndinãn me. ¹⁵ Cuãhn che a ntãve ye ite che ndinãn me ne, ndondã tãh ite che tãma me vederihquentiyon che din te che conun ico mãñ, che co çãhma mãñ, ne çãhcantiyon te che coh ihyãn che hua ndeva ye yavenãn. ¹⁶ Chihquentiyon te che ihyãn che rinduco ye ite, nde cheçãhya nde checune, ihyãn cuihca mãñ, ihyãn chevãh mãñ, ihyãn che redin ye ntiyon yãhn ihyãn mãñ, ihyãn che redin ye ntiyon yãhn mãñ ye mãñ, che conãn çãde yãhn ite ndinãn yãhn te tãh cuãco ye o chata ye. ¹⁷⁻¹⁸ Nde ãma ihyãn hua co cua ye, nde hua co ndihcue ye, ndete che hua quenãn çãde yãhn te ihyãn. Çãde min ne, número ãñ ciento quenãn ino raco ãñ, ne nãhn che ndedecadino nchuhn nduco cudãdo çãva che conãhn ne deh conãhn.

14

Ihyãn che ãma ciento quenãn o raco cun mil chãhn ne, chita ye ãma himno ra, ndeva ye yavenãn Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcheró Dihvo vo Jesucristo, ihyãn min che chih ye nduhçã ãma itecuche lihn che chi te vedino ñãñ Dendiohs, nti ye tingüete che duche Sion, ne nduco ye ihyãn che ãma ciento quenãn o raco cun mil chãhn che chenãn çãde chata ye che duche Dihvo vo mãñ, Chido vo Dendiohs mãñ. ² Chihnevãñ che ri ihyãn arpa, ne ãma yudo chenun che ca ñãñ ñãñ rahco mãñ, nduhçã che rine ðãve mãñ. ³ Tuhme canãñ rita ihyãn chãhn ãma himno ra ñãñ va Dendiohs, min ñãñ che chenun nduh che cun che deçã ro ite deçã ro me mãñ, nduh che ndicó cun indihnte chãhn mãñ. Nde ãma ihyãn hua co conun ino ye himno min, atenãñ ihyãn che ãma ciento quenãn o raco cun mil chãhn che ndedevãhn Dendiohs ihyãn vãn ihyãn iyehñse. ⁴ Ihyãn che ãma ciento quenãn o raco cun mil chãhn ne, hua chahtenãn cuma ye ndãhta. A ihyãn chãhn menãñ vihca che ndihco vih Dendiohs ihyãn çãva che din ye ntiyon yãhn ye mãñ, ntiyon yãhn Dihvo vo Jesucristo mãñ. Rinduco ye Dihvo vo ñãñ ntiyon yãhn ye adecotino che quechica ye. ⁵ Ihyãn chãhn ne, hua nte ye nde ãma ndudo cuendo, dave yavenãñ ye ñãñ Dendiohs.

Ino ángel

⁶ Chihno min ne, ndihcheró ãma ángel che quechica ye devãñ yuhne mendãhn ñãñ ro, nda ye vederihquentiyon che cuãhdudo ye Ndudo Ndah yãhn Dihvo vo Jesucristo, çãhnevãñ nducoyãca ihyãn iyehñse, queri ãma nación mãñ, ndãta yãhn ye mãñ, devãco yãhn ye mãñ. ⁷ Rãhn ángel me numa dito ye:

—Cuenevahñecun nchuhn Dendiohs, ihyãn min che dendãh ye ñãñ ro mãñ, iyehñse mãñ, nuniyãhn mãñ, vãco nune mãñ. Cuende va ne yavenãñ ye, te a ndã ro che techẽde ye.

⁸ Tuhme quendãh yãhn tãma ángel, ne rãhn ye:

—Ihyãn yãñ Babilonia che ãma chi ñãñ chi chahte ne, a denda ye. Ihyãn chãhn ne, ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde, nde tihyon yune ye

ihyan numachahte iyehñse che dama chi ye nduco ye. Ate mañ ne, a denda ye.

⁹ Quendañ yahn tama ángel ñan che chi ino ye, ne ama dito rahn ye:

—Ihyan che ndeva ye yavenañ ite tañ che ndinan me mañ, che ndeva ye yavenañ che ntañve ye che conan menun te mañ, che cuahñecun ye che conan cañe yahn te tañ ye o chata ye mañ ne, ¹⁰ numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan, cuahtenun ye vañ ruchiyahn che riche nduco azufre. Ñan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino mañ, ñan ángel yahn Dendiohs mañ ne, va che co ihyan chahn castigo yah. ¹¹ Cuahn dama cuahtenun ye min vañ ruchiyahn, chuhrihn ye nde ro nde rahn.

¹² Chemin che ihyan yahn Dendiohs, ihyan chahn che renevahñecun ye vederihquentiyan yahn ye mañ, riquendi ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mañ ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahñino.

¹³ Tuhme chihneván ama ndudo che chica vahchetero che rahn ri u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che chahtenan ye iyehñse.” Namin codiron ndudo cuh che rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs: “Mañ ne, cuahte tuhno ye, a quenañ ñan che din ye ntiyon yahn Dendiohs, chahtenan ye iyehñse. Nducofe runecañe chahtenan ye min ne, mañ ne, ama ndah ro yahn ye.”

Nda ro che cuhñde cañe yahn nducoyaca ihyan

¹⁴ Tuhme ndihcheró ama man cua, ne menañ man me ne, va ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Quenun tin ye ama corona diyahñguan, ne nda ye ama hoz che ama can. ¹⁵ Ura min chica tama ángel vahchetero ñan va Dendiohs, ne numa dito ye rahn ye ri ye ihyan min:

—A nda ro che ndevahn ne ndute ndata che va iyehñse. Cuica ne trigo, cuenedin dama ne, te a va yañ.

¹⁶ Tuhme ihyan che va ye ñan man me ne, chica ye trigo nduco hoz yahn ye, nedin dama ye.

¹⁷ Chihno min ne, chica tama ángel vahchetero ñan va Dendiohs, ne namin nda ye ama hoz che ama can. ¹⁸ Tuhme ángel che redin ye cudado yahn nata me ne, chica ye min, ne numa dito ye rahn ye ri ye ángel che nda ye hoz me:

—Cotah hoz yehn, ne cuique ndute yahn dihyo uva che va iyehñse, te a nine.

¹⁹ Dinahn ángel me, ne chica ye duhndo uva nduco hoz yahn ye, chih ye chete tanque ñan che va che cuhno. Checadinó te che cuhno uva chahn ne, conahñ nduhca che din Dendiohs castigo yah ihyan nunde. ²⁰ Ndiheró che chihno uva chahn cuahn chihto yañ Jerusalén. Cuahn che ndo ya tanque me ne, demañ yun ndiquendañ, chetuhn ntañ cuaco chihto tanque me tenduh ino ciento kilometro, ne che yaño ne, rehche ama caballo vañ yun me rahn nde ñan freno yahn te.

15

Ndache ángel che chenañ cuma ye vederihquentiyan che din ye castigo ihyan iyehñse

¹ Chihno min ne, ndihcheró che chinahn tama vederihno chahte. Chihñde ro ndache ángel che chenañ cuma ye vederihquentiyan che din ye castigo ihyan iyehñse. Nduco chemin ne, cuihñonan vedeyah che numacuahn vedetan cañ Dendiohs ihyan.

² Tuhme ndihcheró ñan che deca ro tuyuno deca ro me che chahte nduhca ama vine. Ama diyahn ro nduhca ruchiyahn. Chihto min ne, vatendi ihyan

che hua nevahnecon ye ite t̄an me m̄an, che nentave ihyan yahn te menun te m̄an, che hua cahnecon ye che conan cāde yahn te ihyan m̄an. Nda queri ama ye arpa che a necah Dendiohs ihyan, ³ ne rita ye himno che dirun Moisés, ihyan min che din ye n̄t̄iyon yahn Dendiohs m̄an, dirun Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhc̄a ama itecuche lih̄n che chi te vedino n̄an Dendiohs m̄an. Himno me ne, tuhc̄a:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ne,

¡ama ndahc̄a nducuah̄n che din ne!

A ndih che rihquentiyon ne nducuah̄n nacīon.

¡Ama runec̄ade ne n̄an vederihquentiyon yahn ne!

⁴ Dihve nuhn, nducoyaca ihyan renevahnecon ye ndih, rendeva ye yavenan ne.

Atenan̄ ndih che ndah, te ndiyu ihyan nunde ndih.

Ihyan nducuah̄n nacīon nda ye n̄an ne, ndeva ye yavenan ne,

te a ndero ndi che ama runec̄ade ne n̄an vederihquentiyon yahn ne.

⁵ Chihno min ne, min vahchetero ndihcheró che n̄ane vah tino n̄an che riya Dendiohs ro menan̄. ⁶ Namin ndihcheró che quendāh ndache ángel, nda queri ama ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan ro che cuihno iyeh̄nse. Chenun ye tino cua che tuno diyah̄n ro m̄an, chenun ticua ye cinturón diyah̄nguan m̄an. ⁷ Tuhme ama cha che decā ro ite decā ro me, cāh ama cuh diyah̄nguan queri ama ye. Nduh che ndache cuh chahn ne, chenun ama n̄an nune, ne nduco chemin ne, numacuahn vedetan̄ din Dendiohs castigo ihyan iyeh̄nse. ⁸ Ura min ama chito yahme n̄an che quenun Dendiohs, ne nduco chemin chihnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Nde ama ihyan hua co nda ye min nde cuihno co ihyan iyeh̄nse castigo yah, din ángel che ndache chahn.

16

Ndache ángel nda ye ama cuh queri ama ye

¹ Tuhme chihneván ndudo che ama yudo chenun vahchetero che rahn̄ ri nduh che ndache ángel chahn:

—Cuahn cā ama cā ama nchuhn, ndahco ya ne nune che chenun cuh yahn ne min iyeh̄nse.

² Cuahn che cuahn ama ye, ndahco ya ye cuh yahn ye ne, nducoyaca ihyan che chenan cāde yahn ite t̄an me ihyan m̄an, che rendeva ye yavenan che nentave ihyan yahn te menun te m̄an ne, quendāh ama yute che ama yah ihyan.

³ Cuahn che cuahn tama ángel n̄an che chi o ye ne, ndahco ya ye cuh yahn ye n̄an nuniyah̄n, ne ndacond̄a yun nduhc̄a yun yahn tenahn̄, chih nducoyaca n̄an ite che chenun te.

⁴ Cuahn che cuahn tama ángel n̄an che chi ino ye, ndahco ya ye cuh yahn iyeh̄nse ne, nducuah̄n ico m̄an, vaco nune m̄an, ndacond̄a yun. ⁵ Tuhme ángel che va t̄ah ye vederihquentiyon che din ye cud̄ado nune ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne chihneván che tuhcā rahn̄ ye:

—Dihvé Dendiohs che va ne numacuahn ro, ndiyu ihyan nunde ndih. Redin yahn che din ne castigo ihyan sih tihc̄a, cuh ye yun, ⁶ te a ihyan sih che chihno ye ihyan yahn ne m̄an, profeta yahn ne m̄an, chihtera ye yun yahn ye.

⁷ Namin chihneván tama ndudo che chica n̄an ta min vahchetero che rahn̄:

—Dihve nuhn Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon che quenan cuma ne, cuaco rahn ye, te numa cuaco techecade ne yahn ihyan sih.

⁸ Cuahn tama ángel nan che chi cun ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan yahn che quendihco nan ro, ne quenan cuma yahn me vederihquentiyon che cahcayahn ihyan iyehne. ⁹ Ama chiche nducoyaca ye, ate nde nduco nduh hua nto ino ye nunde yahn ye, nde hua ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va tah ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan. Tahque ndah ye ne, chihnga rahn ihyan chahn yahn ye.

¹⁰ Cuahn tama ángel nan che chi ahn ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan che va ite tan me rihquentiyon te, ne chi man mumachahte nan che rihquentiyon te. Nducoyaca ihyan ne, nde tuno racondi ye, recah dihyon ye chihya ye, te ama retah yah ihyan. ¹¹ Rahva ye yahn Dendiohs yahn che rechuhrihn ye che ra yah ihyan man, che chenan yute ihyan man. Nde tah hua nda yahn ye che nto ino ye nunde yahn ye.

¹² Cuahn tama ángel nan che chi an ye, ndahco ya ye cuh yahn ye chete ico chahte che duche Eufrates, ne tihnan ico me, ndo ama yune cava che chuh ama yahn rey che chica ye cuahn nan che riquenda yahn. ¹³ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me man, ite tan che quenda van nune man, ite tan che quenda ro ndiyahn, che redin ca te che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs man. Chende queri ama ite chahn ne, quenda ama vaco chihnga che deca ro yahva deca ro. ¹⁴⁻¹⁶ Vaco chihnga chahn ne, redin vederihno, ne rahn numachahte iyehne che renedin dama nducoyaca rey ama cuah che duche Armededón che devaco hebreo, cava che cuhma ye ro che techecade Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ye.

Tuhme chihneván ndudo che rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca:

—Cuihco nchuhn cudado che cahma nduco ne. U ne, adenan nda nduhca che renda sahn duco ura che hua vateyan ihyan. Ama ndah ro yahn nchuhn ndete che vateyan ne ro min man, ndete che dave yavenan ne man.

¹⁷ Cuahn tama ángel nan che chi ndache ye, ndahco ya ye cuh yahn ye devan yuhne, ne chihneván ama ndudo che chica vahchetero nan va ihyan ndinan me. Ama dito rahn tuhca:

—A chinahn vedeyah che nda nduh che ndache ángel chahn.

¹⁸ Tuhme chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man, ama nuhn yahn man. Nde tahque ca dito ca nuhn che co cuahn che nuhn ro che vate ihyan iyehne. ¹⁹ Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte ne, ndah, chi ino ndi. Namin nducuahn yan rahte numachahte iyehne ne, chihno ndora. Tuhme numacuahn vedetan din Dendiohs castigo yah yan min che nduhca Babilonia. ²⁰ Nducuahn ico rahte che vate iyehne man, che vate chete nuniyahn man ne, chihno ndora. ²¹ Namin chera yun van ihyan iyehne. Ama rahte, i tenduh o raco kilo queri ama. Tuhme ama chihnga rahn ye yahn Dendiohs yahn castigo yah che chera yun me.

17

Tahn che ama ndere quechica me

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama cha ángel che nda ye nduh che ndache cuh chahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero castigo che co tahn che ama ndere quechica me che va te nan nuniyahn. ² Rey che vate se iyehne ne, ndere chahtenan se nduco te, ne nducoyaca ihyan iyehne ne, quendi ye yune chihnga yahn te.

³ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihno che quenda ama ángel u ama cuah yahn nan che metah duhva. Min ndihcheró tahn ndere quechica me,

quendudo te ama ite tan che cuah te man, che chenan ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs numachahte te man. Chenan ndache tin te man, ndiche dihne te man. ⁴Tahn ndere quechica me, quenun te ama tino morado man, cuah man, ne necuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man. Nda te ama vaso diyahnguan ndito dehtenduh che chihnga, rihco ro nunde yahn te che ndere quechica te. ⁵Nan chata te ne, quenan che duche te che nde ama ihyan hua renahn ye, ndirun tuhca: “Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Yan che chihnde nducuahn nunde chihnga, quendi yan chenhahn.” ⁶Checadino che ndehdame te yun yahn ihyan yahn Dendiohs che cahndudo ye Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ama cuahn ino chi yahn chemin. ⁷Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Hua cahñ ine co. Té che cadine deh conahn yahn tahn min man, ite che quendudo te man, deh conahn yahn ndache tin te man, ndiche dihne te man. ⁸Ite min ne, quenan te iyehñse ro menan, ne chih te. Ate ntuche te, ne a nun va che caça te nan che quenun chiche te, nda tun te iyehñse numanahn che ametah din Dendiohs castigo ite, conun te van ruchiyahn cuahn dama. Nducoyaca ihyan che hua chenan caça ye nan lista yahn Dendiohs nde ro che metah cuhnde iyehñse ne, ama cahñ ino ye che ndaconan ndihchero ye ite, te quenan te iyehñse ro menan, ne chih te, ate ndaconan ntuche te.

⁹Codiron chu cava ihyan che ndedecadino ye nduco cudado: Che ndache tin ite min ne, conahn che ndache ico nan che va yan min che quenan che duche chata tahn min. ¹⁰Namin che ndache tin te ne, conahn che ndache rey. Uhn rey chahn ne, a chih se, tama se nan che chi an se ne, rihquentiyon ca se, ne tama se nan che co ndache se ne, metah condã tah se vederihquentiyon. Cuahn che condã tah se vederihquentiyon ne, hua rahn conan se. ¹¹Me ite tan me che chih te, ne ntuche te, ite min che va che co te castigo van ruchiyahn ne, conahn tama rey nan che co nine se che cuhnde tah se ntiyon che chahtenan sahn che ndache chahn.

¹²Me che ndiche dihne te ne, conahn che ndiche rey che coman cuahte se, cuahtenan cuma se vederihquentiyon ama ura dama nduco ite tan me. ¹³Sahn chahn ne, co dama ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tan me. ¹⁴Cuahtecuhma se nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs. Ate ndahco ndiya ye sahn, te ihyan min ne, tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man. Ihyan che nduco ye ihyan ne, a tendahnun Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan. Ihyan chahn ne, redinahn ye ndudo yahn ye.

¹⁵Namin rahn angel me ri ye u:

—Nuniyahn nan che va tahn che ndere quechica me ne, conahn ihyan numachahte iyehñse, nducuahn nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man. ¹⁶Nduh che ndiche rey che conahn yahn dihne ite tan me ne, condinun condinahn se yan min che nduhca Babilonia, cahnevi se nducuahn dehtenduh che va, cuhno ndahtera se, cahquiyahn se. ¹⁷Tihca din se, te man Dendiohs cahma nun ye chete chedave se che dinahn se che nahn ye. Chemin che codama ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tan me nde che conahn nduhca che rahn Dendiohs. ¹⁸Ndahta ndere quechica me ne, conahn yan min che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte man, nan che rendaico ndiya nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse man.

1 Chihno min ne, ndihcheró tama ángel che numacuahn vederihquentiyon chica ye vahchetero, ne ama quendihco dave numachahte iyehñse ura che chiya ye. 2 Ama dito rañn ye tuhca:

—A chihnonan yahn yan min che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Man ne, min nedin vaco vaco chihnga man, rahte yahda chihnga man. 3 Tihca chahno chi, te ihyan yan min ntihyon yune ye ihyan yahn nducuahñ naci3n che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Namin nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse ne, dama chi ye nduco ihyan yan min, ne van nunde yahn ihyan chahn ne, chi cuihca nducoyaca saññ rendihcue.

4 Tuhme chihneván tama ndudo che chica vahchetero che rañn tuhca:

—Nducoyaca nchuhn ihyan yahn, cuendiquendañ ne yan min cava che hua dama co ne nduco ihyan yan min man, cava che hua nduco ne co ne castigo che co ihyan chahn man, 5 te ihyan chahn ne, a decuihta nduh ye nunde yahn ye, ne a nda ro che dín castigo ihyan. 6 Man ne, va che chuhrihn ye nduhca che cañ riñn ye ihyan chenahn, nde condudonañ ca chuhrihn ye, nedihve ye nunde yahn ye. Nde tahque chuhrihn man ye che co che dín ye che chuhrihn ihyan chenahn. 7 Va che ama chuhrihn ye, co ye castigo yah, yahn che numacuahn vedeyade chahte ye iyehñse, ne numa ino ye ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde. Ihyan chahn ne, ndedecadino ye che ametah duhva nduhchan ye. Hua dehva co yahn ye, nde hua vatemañ ye, che rañco ye. 8 Chemin che ndo dama nducuahñ castigo che co ye. Chuhrihn ye man, ndihche ye cuico man. Cuihno coh ye, nde cuihno cuco yan vaco ye. Tihca va che cuahno co ye, te a Dihvo vo Dendiohs che dín ye castigo ihyan, ne ihyan min ne, ama chahte vederihquentiyon yahn ye.

9 Nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse che dama chi ye nduco ihyan chahn, chahtendihco ye nunde ne, ndihchero ye che cuihnonan yahn ihyan chahn, cuihno cuco yan vaco ye, ne ama condache ye, nde cuaco ye. 10 Nde hua nahn ndedecadino ye yahn castigo me, che vah ye, ne cañma ye:

—¡Ama yah ri nuhn cava nchuhn! Yan vaco ne che nduhca yan Babilonia, ama chi nan chi chahte ro menañ, ate man ne, ama yune no chihno ndo iya, dín Dendiohs castigo.

11 Namin nducoyaca saññ rendihcue ne, condache se, nde cuaco se cava yan min, te ametah ndaca duh che cua dehtenduh yahn se: 12 diyahnguan man, diyahngua man, tu diyahn man, perla man, nducuahñ nan tino ndah, tino morado man, tino cuah man, nducuahñ nan yahn che ndah ran man, yahn ndah man, dehtenduh che ndindah nduco marfil man, cu man, cu cuañ man, tu che duche mármol man, 13 canela man, ndute dan man, cuhn man, yunedañ che duche mirra man, nunedañ man, vino man, aceite man, yune pan man, trigo man, ite dito man, itecuche man, caballo man, carro man, nde ihyan che rendihcue se man. 14 Ndedecadino se: “¡Tiya ihyan che ama chenañ cuma vedecuihca me! ¡Tiya ihyan che ama renañ ino dehtenduh che ndah me!”

15 Nducoyaca saññ che chi cuihca se yan min, ndihcue se dehtenduh ne, nde hua nahn ndedecadino se yahn castigo che chi ihyan chahn, che vah se. Ama condache se, nde cuaco se, 16 ne cañma se:

—¡Ama ri ndache nuhn cava yan min! Ro menañ me ne, ama chi nan chi chahte, ama chihñde vedecuihca. Nduhca ama ndahta che ama nendeva ca te nduco tino ndah, tino morado man, tino cuah man, che nenecuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man ne, tuhca yan min. 17 Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn vedecuihca me.

Nducoyaca sahn ricahca barco man, sahn ndinan yahn se man, ihyan che nda se chede man, nducoyaca sahn chenahn che redin se ntiyon nan nuniyahn man, chan yahn se, ¹⁸ ndihchero se ura che riche. Necahco yah se, ne rahñ se numa dito se:

—Ro menañ me, jama chi nan chi chahte yan cah! ¡Nde ama yan nduhca!

¹⁹ Chih se yune yahn van yudo tin se, raco se man, rah ran se man, ne rahñ se numa dito se:

—Ro menañ me ne, jama chi nan chi chahte yan cah! Min chi cuihca nducoyaca sahn che va barco yahn se, techecañ se dehtenduh nan nuniyahn. Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn. ¡Ama yah ri nuhn cava!

²⁰ Me nchuhn, che chenun ne vahchetero man, nchuhn ihyan apóstol man, nchuhn che rahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs man, nchuhn ihyan yahn Dendiohs man, cuahte yeno ne, te techecade Dendiohs yahn ne, din ye castigo ihyan yan min.

²¹ Tuhme ama ángel che ama dito ye ne, chetah ye ama tu nduhca ama tu yudo, chihnun ye van nuniyahn, ne rahñ ye:

—Tihca cuahno co yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte, ne ametah ndaconan ndihchero ihyan. ²² Ametah ndaconan cuahco arpa man, flauta man, trompeta man, yan min. Ametah ndaconan cuahte ihyan redin ntiyon, nde metah ndaconan cuahco molino. ²³ Ametah ndaconan co ro yahn, ametah ndaconan cuahte vihco ihyan che rihnevaco ye. Andahre ro menañ me ama chi cuihca sahn rendihcue yan min man, andahre ama chihncheh ihyan yan min ihyan nación chenahn, ntiyon yune ye ihyan che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ate man ne, a chihnonan yahn.

²⁴ Ihyan yan min ne, ndehdame ye yun yahn ihyan che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan yahn Dendiohs man, che chih ye yan min, numachahte iyehñse man.

19

¹ Chihno min ne, chihneván che ama dito rahñ ama yahn ihyan che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenañ Dendiohs yuhn vo, te ama chahte vederihquentiyon yahn ye, ne ndedevahn ye uvo. ² Retehecade ye numa cuaco, ne din ye castigo ihyan yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Ihyan chahn ne, retihyon yune ye nducoyaca ihyan iyehñse che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Ate man ne, din Dendiohs castigo ihyan, yahn che chihno ye ihyan yahn ye.

³ Ndaconan rahñ ihyan chahn che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenañ Dendiohs, te yan min ne, cuco cuahn dama.

⁴ Tuhme nduh che ndico cun indihnte chahn man, nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, chehntihya ye, ndeva ye yavenañ Dendiohs che va ye nan che rihquentiyon ye, ne rahñ ye:

—¡Tihca co! ¡Ndeva nuhn yavenañ ne!

⁵ Ura min chihneván ama ndudo che chica nan va ye, che rahñ tuhca:

—Nducoyaca nchuhn, nde ihyan ndinan man, nde ihyan chenahn man, che renevahñecun ne Dendiohs yuhn vo, redin ne ntiyon yahn ye ne, cuendeña ne yavenañ ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye ihyan yahn ye

⁶ Chihno min ne, chihneván ama ndudo che ama yudo chenun, nduhca cuahn che ama rahco ico man, ama rine dave man. Ndudo min ne, ndudo yahn ama yahn ihyan che rahñ ye tuhca:

—Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon yahn ye, te a canan rihquentiyon ye numacuahn vedeyudo.
 7-8 Ndeva vo yavenan ye numacuahn vedeyeno, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs ne, a nda ro che ndeva ye ihyan yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ama tahn che neneva ca te tino cua che nde tuno diyahn ro, che a va yan te che cahnevaco te. Tihca, te a vate yan ye, chenun ye tino cua cava che ndeva Dihvo vo ihyan. Che chenun ye tino cua ne, conahn che a ihyan yahn Dendiohs ihyan, a dave yavenan ye.

⁹ Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn ihyan che ndeva Dihvo vo Jesucristo ihyan.”

Namin rahn ye ri ye u:

—Nducuahn dehtenduh che rahn ri di ne, a man Dendiohs chihquentiyon ye.

¹⁰ Tuhme chehtihya nan angel me cava che ndeva yavenan ye. Ate rahn ye ri ye u:

—Hua din tihca, te u ne, anduhneca nchuhn che redin ne ntiyon yahn Dendiohs, riquendi ne numa ino ne, ritahno ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¡Cuendeva yavenan Dendiohs!

Cuedevano nchuhn te ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu che cuande yahn man ye che rahndudo ye, te a man Dendiohs che rihquentiyon ye ihyan.

Ihyan che quendudo ye caballo cua

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró che quendah vahchetero, ne chihnde ro ama caballo cua. Ihyan che quendudo ye ite ne, duche ye Ihyan Che Redinahn Ye Ndudo Yahn Ye man, Ihyan Che Numa Cuaco Quechica Ye man. Ihyan min ne, retechecade ye numa cuaco, rendahco ndiya ye ihyan che rendihche tan ye Dendiohs. ¹² Nduhinan ye ne, ama riya nduhca ruchiyahn. Ama ndeh corona chendudo tin ye, ne chata ye ne, ndirun che duche ye che atenan man ye renahn ye. ¹³ Quenun ye ama tino che ama chenan yun, ne duche ye Ndudo yahn Dendiohs. ¹⁴ Nda ye ama yahn angel che cuhma ye. Ihyan chahn ne, chenun ye ama nan tino ndah che cua cuche, chendudo ye caballo cua. ¹⁵ Ihyan ndinan me ne, quetah chende ye ama espada che ama can, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye ihyan yahn nducuahn nación. Cahcantiyon ye ihyan numacuahn vedeyudo, ne din ye castigo yah ihyan numacuahn vedetan nduhca che nahn Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. ¹⁶ Nan tino yahn ye man, nan dihna ye man, ndirun tuhca: “Rey che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man.”

¹⁷ Tuhme ndihcheró ama angel che nti ye nan quendihco yahn. Ama dito cah ye yahn nducoyaca yahda che reh te yute:

—Menchi nchuhn, cuando dama ne, te numacuahn vedeyudo din Dendioh castigo ihyan iyehense. ¹⁸ Cheh ne yute yahn rey man, sahn ndinan man, sahn tan man, caballo man, sahn che chendudo se ite man, sahn cuihca man, sahn chevan man, nde che cahya nde che cune.

¹⁹ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me. Nduco te nducoyaca rey yahn numachahte iyehense man, sandado yahn se man, vateyan se cava che cuhma se nduco ihyan ndinan che quendudo ye caballo cua me man, nduco ihyan yahn ye man. ²⁰ Denda ite tan me, ne chi te preso nduco sahn rihnech che chinan se ite, din se vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn te, chihnech se ihyan che cahnechun ye che quenana cade yahn te ihyan man,

ndeva ye yavenan che nentave me man. Tuhme chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihncheh me van ruchiyahn che riche nduco azufre. ²¹ Me nducoyaca sahn che nduco te ne, chih se nduco espada che quetah chende ihyan ndinan che quendudo caballo me, ne ndo dama nducoyaca yahda chahn, cheh te sahn.

20

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che chica ye vahchetero, nda ye llave yahn nan che chenan rino tenahn man, ama cadena chahte man. ²⁻³ Chiquiyahito ye ite tan me, ntiyon chiche ye ite inferno, ne chaconahn ye sello chendevah. Min conun chiche te nde cuihno ama mil nduyo cava che metah cochica te, cahncheh te ihyan iyehense. Tuno ro min ne, ndiquendah te, cochica te neve ro. Ite tan me ne, chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan.

⁴ Tuhme ndihcheró ama yahn ihyan che vate ye nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, ndonda tah ye vederihquentiyon cava che techecade ye. Namin ndihcheró ihyan che chihno se ihyan iyehense, chihca yan se dando ye, yahn che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, Ndudo yahn Dendiohs man. Ihyan chahn ne, hua ndeva ye yavenan ite che nentave me, nde hua cahnecon ye che quenan cade yahn ite che ndinan me ihyan. Namin ndihcheró che ntuche ye, ne chinan ye Dihvo vo Jesucristo, chihquentiyon ye chete che ama mil nduyo. ⁵ A ihyan chahn che ntuche ye menan vihca. Me tenahn chenahn ne, hua ntuche ye ro min, te nde chihno nduh che ama mil nduyo. ⁶ ¡Ama ndah ro yahn ihyan chahn che ntuche ye nda ro min! ¡A yahn Dendiohs ihyan! Ametah che co ye castigo che co ihyan nunde. Co ye nduhca chidocuyan yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, cahcantiyon ye nduco Dihvo vo chete che ama mil nduyo.

⁷ Chihno nduh che ama mil nduyo ne, ntafe sahn chundah, ⁸ ne quechica se iyehense, chihncheh se ihyan yahn nducuahn nación. Ama nan ye ne, Gog, ne tama nan ye ne, Magog, ne nedin dama se ihyan, cava che cuhma ye. Ama yahn ye nduhca che ndeh yahndute che va chihto nuniyahn, ⁹ chica ye numachahte iyehense, teche ndive ye nan vate ihyan yahn Dendiohs, yan che yah ino ye. Ate din Dendiohs che chera yahn che chica nan ro, ne chihno chiche ye. ¹⁰ Me sahn chundah me che chihncheh se ihyan iyehense ne, chacondahnun Dendiohs sahn van ruchiyahn che riche nduco azufre, nan che chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihncheh che rinan se ite. Min va che chuhrihn se nde ro nde rahn numacuahn ro.

Tehecade Dendiohs yahn ihyan nunde

¹¹ Tuhme ndihcheró Dendiohs che va ye nan che retechecade ye. Ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye man, numa cuaco retechecade ye man. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye ndahco ndiya ye nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehense man. ¹² Namin ndihcheró nducoyaca tenahn, ihyan yudo ihyan rahte man, ihyan chenahn man, vatendi ye nan ye. Tuhme nahne ye nducuahn libro nan che chenan caca nducuahn che nedin ihyan. Namin nahne ye tama libro nan che chenan caca nducoyaca ihyan che va che cuahtenan ye vahchetero. Ura min techecade ye yahn tenahn chahn anduhneva che chenan caca yahn ye. ¹³ Min nduco nducoyaca nducondi tenahn, nde ihyan che chih ye van nuniyahn. Chica ye nan che chahtenan rino ye, ndo dama ye min. ¹⁴⁻¹⁵ Chihno techecade ye ne, decuihno ye nan che chahtenan rino tenahn man, vederih man, chehnevi ye vederihquentiyon yahn. Me nducoyaca nducondi ihyan che hua chenan caca ye nan libro che va che cuahtenan ye

vahchetero ne, dechuh ye ihyan v̄an ruchiyahn n̄an che co ye castigo cuahn d̄ama.

21

Nedin ra Dendiohs vahchetero man, iyehñse man

¹ Chihno min ne, ndihcheró vahchetero man, iyehñse man, che a nedin ra Dendiohs. Vahchetero man, iyehñse man, che va ro men̄an me ne, ametah, nde nuniyahñ ametah. ² U Juān ne, ndihcheró yan ra che namin duche Jerusalén, yan yahn Dendiohs, che chica vahchetero n̄an Dendiohs, cochahn cuahn iyehñse. Ama ndahc̄a ro nduhc̄a che ro ama t̄ahn rihnev̄aco che neneva ca te. ³ Namin chihnev̄an ama ndudo che chica vahchetero. Ama dito rahn tuhc̄a:

—Condihche, man ne, nduco man Dendiohs ihyan iyehñse, nedin yahn ye ihyan, ne ihyan chahn ne, nevahñecun ye ihyan. ⁴ Dendiohs din ye che ametah vederih n̄an ihyan chahn man, ametah co ran man, ametah cuaco ye man, ametah chuhrihn ye man. Nducuahn vedeyah che chuh ye ro men̄an ne, a chihno.

⁵ Tuhme Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye ne, rahn ye:

—Condihche, u ne, nedin rá nducuahn dehtenduh che va.

Namin rahn ye ri ye u:

—Codiron ndudo che chihneven, te cuaco, ne redin yahn che cohahtino ihyan.

⁶⁻⁷ Rahn ye tama yune ri ye u:

—Nducuahn ndudo che chihcocadé ne, a chinahn. U ne, vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua ndā ro che cuihno vederihquentiyon yáhn. Ihyan che rendā yahn ye che nevahñecun ye u, ne hua ndacadāma ye u che Dendiohs yahn ye ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan, nedin dayá ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Chemin ne, anduhñecā ama vedecuihca cava ye. ⁸ Me ihyan che hua rihquino ye cotahno ye u man, ihyan che hua richahtino ye u man, ihyan che chihngā ihyan ye man, ihyan rihno ihyan man, ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnev̄aco nduco ye man, ihyan che redin cuah ye man, ihyan che rendeva ye yaven̄an dehtenduh che redendah man ihyan, redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan rihñcheh man, nducoyaca ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn d̄ama, cuahtenun ye v̄an ruchiyahn che riche nduco azufre.

Yan Jerusalén ra

⁹ Tuhme ndihcheró ama cha ángel che ndache chahn che nda ye nduh che ndache cuh che chenun vedeyah cava ihyan iyehñse n̄an che cuihnonan yahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhc̄a ama itecuche lihñ che chi te vedino n̄an Dendiohs.

¹⁰ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihno che quenda ángel me u ama tin ico yaco. Min nahme ye u yan yahn Dendiohs che ama yudo, yan min che duche Jerusalén che chica vahchetero n̄an Dendiohs. ¹¹ Ama diyahn ro, rihco ro vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhc̄a che ro tu yuhno che duche jaspe hitc̄a ro. ¹² Ntahn cuaco yan me ne, ndahto ama chete yaco che chenā ndichio chendevah yahn, ne quenān ama ángel queri ama chendevah chahn, redin ye cudādo. Queri ama chendevah chahn ne, quenān che duche queri ama ndāta yahn ihyan naciōn yahn Israel. ¹³ Nduh che cun lado chete me ne, chenān ino chendevah queri ama lado. ¹⁴ Nāme yahn chete me ne, ndavih

nduco ndichio tu rahte, ne nan queri ama tu chahn ne, quenan che duche queri ama ihyan apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo.

¹⁵ Ángel me ne, nda ye ama cade diyahnguan cava che decade ye yan me, chete yahn man, chendevah yahn man. ¹⁶ Yan me ne, dama no nduh che cun lado, o mil quenan o ciento kilómetro queri ama lado. Che chahno ama lado ne, ti va che yaco. ¹⁷ Chete me ne, ri ino raco ndiche cun metro che yaco.

¹⁸ Chete me ne, ndahto nduco tu che duche jaspe. Viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno. ¹⁹ Nduh che ndichio tu rahte che ndi name yahn chete me ne, nenecuco nduco nducuahn nan tu diyahn. Ama ne, nenecuco nduco jaspe; tama ne, nduco zafiro; tama ne, nduco ágata; tama ne, nduco esmeralda; ²⁰ tama ne, nduco ónice; tama ne, nduco cornalina; tama ne, nduco crisólito; tama ne, nduco berilo; tama ne, nduco topacio; tama ne, nduco crisoprasa; tama ne, nduco jacinto; tama ne, nduco amatista. ²¹ Nduh che ndichio chendevah chahn ne, ndindah nduco perla; queri ama ne, ndindah nduco ama perla. Yune viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno.

²² Metah nde ama yaco viyan me, te Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, quenun ye min. Namin min quenun Dihvo vo Jesucristo. ²³ Yan me ne, hua rendotenan yahn man, iyo man, cava che cuhnde ro dave, te nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, quendihco dave numachahte. ²⁴ Quendihco dave numachahte, ne ihyan yahn nducuahn nación che ndevahn ye ne, chenun ye min, nde rey che ama yudo vederihquentiyon chahtenan cuma ye, nduco ye, chenun ye min. ²⁵ Yan min ne, hua nda ro che co man, ne chendevah yahn ne, chendah cuahn dama. ²⁶ Ihyan yahn nducuahn nación che ama chahte vederihquentiyon chahtenan cuma ne, nduco ye, chenun ye min. ²⁷ Ate nde ama nan dehtenduh che chihnga hua co conda min, nde hua co conda nde ama ihyan nunde, ihyan che chihnga redin ye man, ihyan rihnceh man. Ihyan che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan chahn che chenacá ye nan libro che cuahtenan ye vahchetero ne, atenan ihyan chahn che chenun ye min.

22

¹ Tuhme ángel me ne, nahme ye u ama ico che deman nune dave che redin che rahtenun ico ihyan. Riquendah nan va Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo, ² rechuh mendahn yune viyan. Nduh che o lado chihto ico me ne, vatendi yahn che redin che rahtenun ico ihyan. Nduh iyo nduh iyo ri ndute yahn, ne yata yahn ne, richihve cava che co ico ihyan nducuahn nación. ³ Viyan me ne, metah nde ama nan dehtenduh che chihnga che chihco cade Dendiohs che va che conda. Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, min cuahte ye cahcantiyon ye, ne ndeva ihyan yahn ye yavenan ye. ⁴ Cuahtenan ihyan chahn nan Dendiohs, ne conan che duche ye chata queri ama ihyan chahn. ⁵ Min ne, ametah nda ro che co man; ametah ndotenan ihyan yahn che quendihco nan ro man, linterna man, te man Dihvo vo Dendiohs din ye che condihco dave. Ihyan chahn ne, cahcantiyon ye cuahn dama.

A nun ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo

⁶ Tuhme rahn ángel me ri ye u:

—Cuaco nducuahn che ndihchero man, chihneven man, ne redin yahn che cochahntino ihyan. Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che rechah ye ndudo yahn ye che rahndudo ihyan ne, a man ye dechuh ye ángel yahn ye, cah ye,

checadino ihyan yahn ye yahn dehtenduh che a nun va che conahn. ⁷ Rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “¡A nun va che ndaconan chí! ¡Ndah ro yahn ihyan che tumacah ye yahn ndudo yahn Dendiohs che va che diron!”

⁸ U Juan, chihneván man, ndihcheró man, dehtenduh chetuhchan. Chihno min ne, chehtihyá nan ángel, nahn ndevá yavenan ye. ⁹ Ate rahn ye ri ye u: —Hua ndeva yavenán, te u ne, atenan redin ntiyon yahn Dendiohs nduhca di man, nduhca ihyan chenahn che rahndudo ye ndudo yahn ye man, nduhca nducoyaca ihyan che tumacah ye yahn ndudo che va che diron man. Dendiohs, ihyan min cuendeva yavenan ye.

¹⁰ Namin rahn ángel me ri ye u:

—Hua cahcondeh nde ama nan dehtenduh. Codiron nducuah, te a nun va che conahn. ¹¹ Numanahn min ne, dehve din yahn che quendi ihyan nunde yune yahn ye. Ate ihyan yahn Dendiohs ne, quendi ye din ye che ndah, hua cahcoman ye che ritahno ye ihyan. ¹² Rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “¡A nun va che ndaconan chí! Ndahco menún yahn queri ama ihyan tuno ca ntiyon che nedin ye. ¹³ U che vá numacuahn ro. U dendáh nducuah che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yáhn.”

¹⁴ ¡Ama ndah ro ihyan che ndaca ye vederenchahco cava nunde yahn ye!, te nduco tihca ne, co cuahtenan ye yan me man, cheh ye ndute yahn yahn che redin che rahtenun ico ihyan man. ¹⁵ Ate ihyan che hua ritahno ye man, ihyan che redin cuah ye man, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye man, ihyan che rihno vih ye man, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah ihyan che redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan rihnceh man, nde ama ihyan chahn hua co conda ye viyan me.

¹⁶ Namin rahn Dihvo vo:

—U Jesucristo, dechúh ángel yáhn, cah ye ndudo chetuhchan, checadino ihyan yáhn nducuah yaco. A u che tahque chahte vederihquentiyon yáhn van nducoyaca ihyan, ndata yahn David. U ne, anduhneca yuhdo chahte che riquendah vatiyan.

¹⁷ Nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs man, ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo man, ihyan che cahnevan ye ndudo chetuhchan man, che ndaconan chi tun Dihvo vo.

Me ihyan che nahn cuahtenan ye vahchetero ne, atenan che nevahnecon ye Dihvo vo Jesucristo conahn nduco ye.

¹⁸ Nducoyaca nchuhn che cahnevan ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun nan libro cuh ne, u reté cudado nchuhn: Ndete che va duh ihyan che tihtenan ye nan ndudo che ndirun ne, tahque chahte castigo va che co ye, tihtenan Dendiohs castigo che a chenán caça nan libro cuh. ¹⁹ Ndete che va duh ihyan che cahnevi ye nan ndudo che ndirun ne, cahnevi Dendiohs che duche ye nan libro che cuahtenan ye vahchetero, ne hua co conda ye min, nde hua conahn nduco ye dehtenduh che ndah che ndirun yahn nan libro cuh.

²⁰ U che te cuandé nchuhn yahn dehtenduh chetuhchan ne, ráhn rí nchuhn:

—A nun ndaconan chí.

Dihve nuhn Jesucristo, ¡tihca co! ¡Cochi tun ne!

²¹ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn, din ye che ndah nduco ne. Tihca co.